

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Venusinæ, postea Æsinatis, ac demùm
Parmensis Ecclesiæ Vicarii Generalis, &c. Formularium
legale practicum Fori Ecclesiastici**

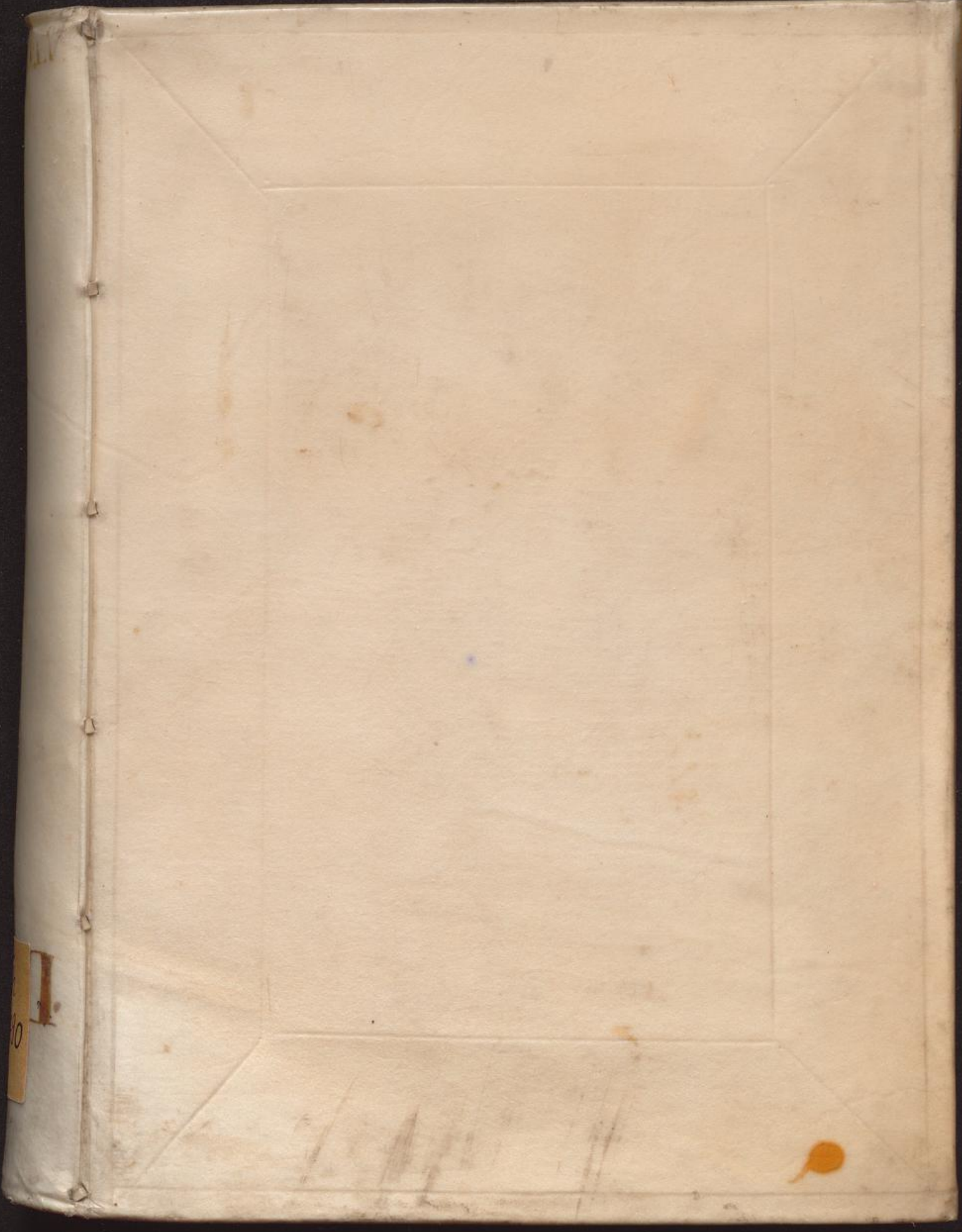
in quo formulæ expeditionum usufrequentium de his, quae pertinent ... ;
cum appendice plurium constitutionum apostolicarum

Formularii Legalis Practici Fori Ecclesiastici Supplementum - In Quo Non
Solum Omnes Feré Formulæ, quæ in præcedentibus tribus Libris
continentur, novis quamplurimis adnotationibus Legalibus Practicis, ac
Sacrarum Congregationum Responsis roborantur; verùm etiam nonnullæ
aliæ, quæ ad Operis ...

Monacellus, Franciscus

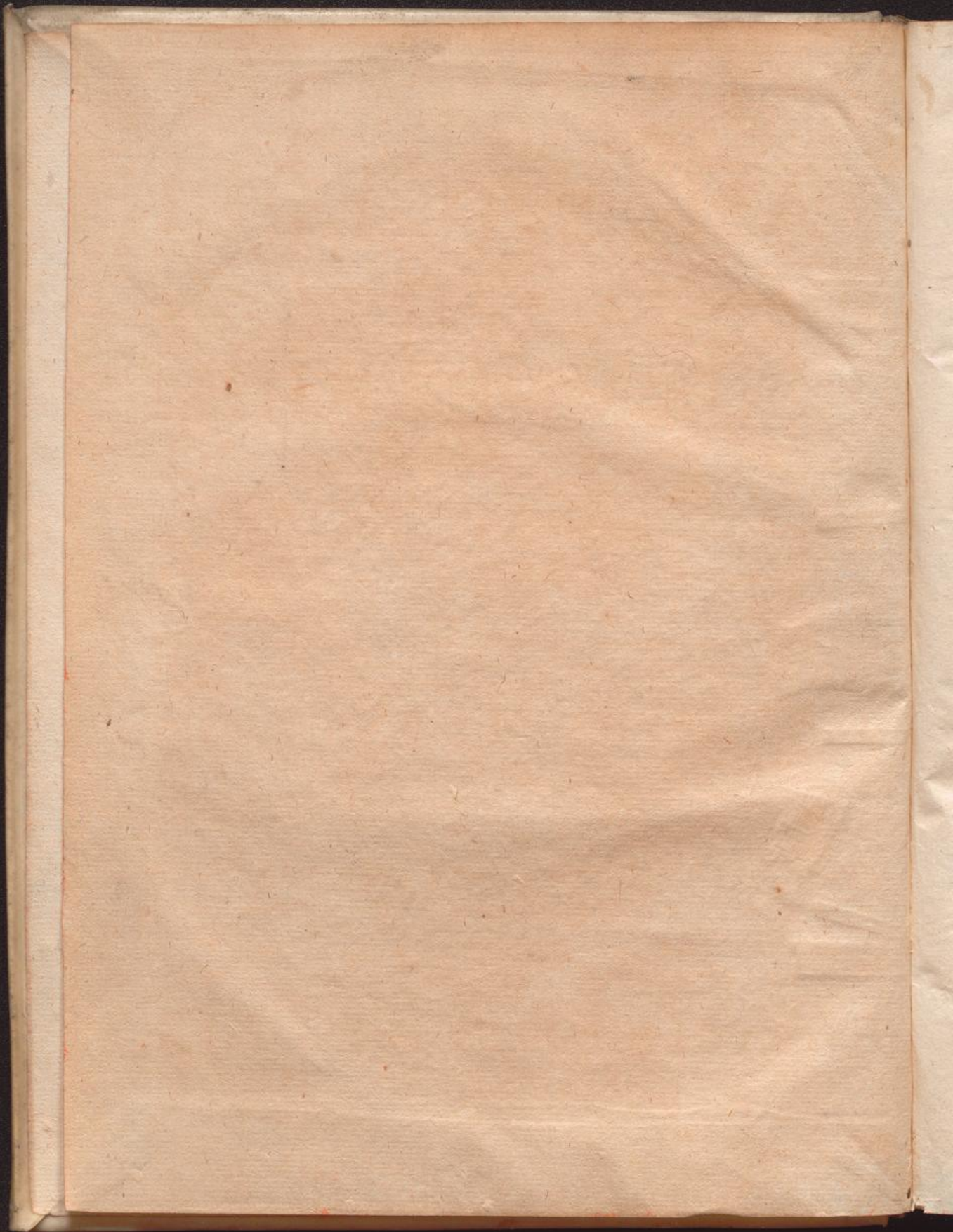
Venetiis, 1732

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62442)

10

М III Th. 4790.
Лб

FRANCISCI
MONACELLI
EUGUBINI J. U. D.

Protonotarii Apostolici, olim Venusinae, postea Æsinatis,
ac demum Parmensis Ecclesiae Vicarii Generalis, &c.

FORMULARII

Legalis Practici

FORI ECCLESIASTICI

SUPPLEMENTUM,

IN QUO NON SOLUM OMNES FERÈ FORMULÆ,
quæ in præcedentibus tribus Libris continentur, novis quamplurimis
adnotationibus Legalibus Practicis, ac Sacrarum Congregationum
Responsis roborantur; verùm etiam nonnullæ aliæ, quæ ad Operis
complementum deficiebant, cum suis observationibus exponuntur.

*EPISCOPIS, EORUMQUE VICARIIS GENERALIBUS,
ceterisque Prelatis Jurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus; necnon
Confessariis, Parochis, Regularibus, aliisque in eodem Foro versantibus
valdè utile, & in Praxi maxime necessarium.*

OPUS POSTHUMUM,

A JO: BAPTISTA MONACELLI J. U. D. ejus ex Fratris Nepote typis
traditum, pluribusque Sacræ Rotæ Romanæ Decisionibus, ac Indicibus
necessariis illustratum.

VENETIIS, MDCCXXXII.

Ex Typographia Balleoniana.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

FRANCISCI
MONACELLI

EUGUBINI U.D.

FORI ARII

Legalis Practici

FORI ECCLESIASTICI

SUPPLEMENTUM

IN QUO NON SOLVM OMNES TERTI FORMULE
que in antecedentibus titulis hactenus continentur, sed etiam
admodum recentia Legationis Practicæ, ac Sacrorum Congregationum
Responsum referuntur, verum etiam nomina illa, que ad Opus
competentem pertinent, cum suis observationibus exponuntur.

AMSTÆDAMI, Apud M. J. L. VAN DER WOUDE, Curator.

OPUS POSTHUMUM

A JO. BAPTISTA MONACELLI, U.D. qui et hactenus hujusmodi
tractatum, quibusdam sacris Rote Romane Pontificis, ac hactenus
hactenus illustratum.

VENETIIS, MDCCXXII.

Ex Typographia Belloniana.

ANNO DOMINI MDCCLXXII. DE PAV. REGIA

A D

LECTOREM

Uⁱ commodi causa, LECTOR benevole, hoc supplementum mei Formularii profero in lucem, si quid in eo dignum labore meo, & tui legendi desiderio inveneris, illi acceptum referas, à quo omne datum optimum, & donum perfectum procedit; Illi, inquam, qui linguas infantium facit disertas: Et quod à me perfici non potuerit (cum facile sit inventis addere,) id alii majori studio, & otio inchoatum opus perficere, atque omnibus numeris absolvere poterunt; meminerisque dicti *Soccin. consil. 150.* (quem refert *Tusch. litt. D. concl. 561.*) impossibile esse, Jureconsultum non posse reprehendi. Et vale.

I N D E X

Formularum, quæ in hoc Supplemento additæ sunt.

R esignationis Beneficii.	fol. 5
Commissionis quæstuandi.	fol. 12
Decreti concessionis Ecclesiæ.	fol. 13
Juramenti Abbatissæ.	fol. 25
Attestationis Exercitiorum peract.	fol. 30
Monitionis contra non residentes.	fol. 49
Indulti Jubilationis.	fol. 49
Decreti erectionis Confraternitatis Doctrina Christianæ.	fol. 57
Erectionis Vicariæ perpetuæ.	fol. 72
Salviconducti.	fol. 78
Implorationis Officii Judicis.	fol. 112
Decreti reductionis contractus.	fol. 112
Decreti approbationis Oratorii.	fol. 116.
Notificationis Syndicatus.	fol. 126
Attestationis lecturæ factæ Conf. Apost.	fol. 136

I N D E X

Rerum , & Materiarum , quæ in hoc Supplemento continentur.

A

Abbatissa.

IN Abbatissæ confirmatione exigi debet , & solet juramentum fidelitatis, num. 200. pag. 25
Est capax conferendi Parochialem , & Parochum nominandi , & instituendi , quem Ordinarius ad curam animarum idoneum judicaverit , numero 151. pagina. 140

Ablativum absolutum.

Ablativum absolutum præceptum importat , num. 280. pag. 82

Academia.

Fieri Academies in Ecclesiis , maximè in quibus Eucharistiæ Sacramentum aservatur , vetitum est , n. 207. pag. 26

Accusator.

Dolosus accusator damnatur in poenam extraordinariam , numero 138. pagina 137

Non cogitur ad subscribendum se ad poenam rationis , cum ea non sit amplius in usu , ibid.

Administrator.

Administratores locorum piorum ; ab Ordinario approbati tenentur præstare juramentum de fideliter administrando , num. 46. 124

Adonacelli, Form. Suppl.

Et eidem rationem reddere de administratis, num. 47. 124

Attamen pro melioratione , & restauratione bonorum non tenentur petere licentiam Ordinarii, num. 48. 124

Istorum administratorum confirmatio gratis etiam facienda, num. 49. 124

Cogendi non sunt ad rationem reddendam extra locum gestæ administrationis , num. 50. 124

Tenetur de neglectis ad instar Tutoris , num. 146. 17

Aggregatio.

Gratis ab omnibus est concedenda , nec prætextu eleemosynæ exigi valet plusquam unum scutum auri pro expensis litterarum etiam à sponte dantibus , num. 107. 58

Facta erectione Confraternitatis Doctrinæ Christianæ , & obtenta aggregatione ab Archiconfraternitate Urbis , cæteræ Confraternitates in Diœcesi sub hoc nomine erigendæ , ut indulgentiis dictæ Confraternitati concessis gaudeant , nova non indigent aggregatione , num. 106. 58

Alienatio.

Quid servare debeant Judices delegati in executione beneplaciti Apostolici super alienatione bonorum Ecclesiæ , vide num. 136. 67

Prohibitio alienationis bonorum Ecclesiæ , locum sibi vindicat etiam ubi res ita legatur , vel donatur Ecclesiæ , ut sine solemnitatibus alienari valeat , num. 354. 95

a 3 Nisi

Index Rerum.

Nisi tamen res legata sit Ecclesie sub conditione, quod vendatur ad aliquem determinatum effectum, num. 355. 95
 Vel ubi legatum fieret Conventui, vel Monasterio incapaci retinendi rem relictam, num. 356. 95

Alimenta.

Clerici privati beneficiis Ecclesiasticis, ad quorum titulum ordinati fuere, nullum jus habent pro consequitione alimentorum super eorum fructibus, etsi non habeant aliunde, ex quo vivant, num. 410. 103
 Ita ut nulla facienda sit alimentorum præservatio in dictorum beneficiorum privatione, num. 411. 103
 Clericus à beneficio suspensus, si aliunde non habeat, ex illius fructibus debet alimenta percipere, num. 8. 120

Altare Portatile.

Ex decreto Generali Clementis Papæ XI. declarantur revocata privilegia Altaris Portatilis, olim Regularibus concessa, num. 435. & seq. 107
 Ideoque celebrare cum Altare Portatili non valent Regulares in suis grangiis, & cellis infirmorum, num. 435. 107
 Facultas, quam olim habebant Episcopi concedendi privilegium Altaris Portatilis, fuit illis per Concil. Trident. ablatam, & restricta ad casum necessitatis, & concurrentiæ justæ causæ, numer. 37. 45

Anniversarium.

Exequiæ, & Anniversaria ex præsumpta Testatorum mente, & devotione celebranda sunt in Ecclesiis, ubi ipsi habent sepulchrum, num. 55. 48
 Anniversarium celebrare in Ecclesiis Regularibus pro adimplimento legati prohiberi non possunt Clerici Sæculares, num. 179. 144
 Anniversaria, quæ ex Testatorum dispositione celebranda sunt in die obitus, celebrari possunt etiam in festis duplicibus, quæ non sint de præcepto, quamvis ritu majoribus, num. 180. 144

Aqua Benedicta

Præfato Referendario, Gubernatori Civitatis accedenti ad Ecclesiam, datur per contactum asperforii ab aliquo Ministro Cotta induto, non autem per asperforii traditionem, num. 25. 44

Archidiaconus.

Curam non habens Animarum, nec jurisdictionem exercens, non tenetur lauream doctoralem infra annum suscipere, licet in literis suæ provisionis hoc fuerit expressum, quia appositum non censetur de voluntate Papæ, sed de stylo scriptorum, num. 212. 26
 Tamquam primæ dignitati sedenti in primo stallo, & distributiones lucrari non intendenti licet uti habitu Prothonotarii, quo à Papa est insignitus, numero 213. 27
 Episcopo electo, & consecrato, & absque causa absente, nullumque Vicarium constituente, potest Vicarii munus absque alio facto exercere, num. 3. 1
 Non cognoscit autem causas Criminales, nec pœnas per modum correctionis, nisi modicas, & suspensionem non nisi ad breve tempus sine Episcopo imponit, num. 4. 1
 Non obstantem, quod hodie præsertim in Italia, jurisdictio illis à jure tributa, fuerit ab Episcopis præscripta, n. 5. 1

Archiepiscopus

Punire potest Vicarium suffraganei, delinquentem in officio, num. 58. 125
 In Edictis affixis in Diocesi sui suffraganei an possit se inscribere Patrem, & pastorem, & an censuras sibi reservatas in eis comminari possit in casu illorum amotionis, num. 202. 77
 Non potest in causis ad ejus Curiam devolutis mittere suos executores ad effectum exequendi mandata pro juribus propriæ Curie in Diocesi ejus suffraganeorum, num. 203. 77
 Sed tenetur interpellare Episcopum suffraganeum pro illorum exequitione, vel executores tenentur mandata ostendere ante exequitionem Ordinario, numer. 204. 77

Hoc

Index Rerum.

Hoc tamen non procedit ubi agitur de
exequendis mandatis ad instantiam vi-
ctoris, contra bona, & personam appel-
lantis, sed solum procedit ubi agitur de
interesse propria Curia, & suorum Offi-
cialium, n. 205. 77

Potest in causis appellationum à Curia
suffraganeorum, in literis compulsoria-
libus, illis comminare poenam interdi-
cti ab ingressu Ecclesie, ac alias cen-
suras, quatenus non pareant, numer. 206.
77

B

Baldachinum.

E piscopo titulari suffraganeo non com-
petit usus baldachini, nec in diocesi,
nec extra, quamvis Ordinariorum acce-
dat licentia, num. 27. 44

Beneficiarius

Assimilatur usufructuario, ideò emendare
tenetur deteriorationem bonorum sui
beneficii, ex propria culpa provenien-
tem, num. 142. 17

Et ad eum pertinet sollicitudo refectionis,
& conservationis, ac omnia, quæ
proprietas utilitatem concernunt, num.
143. 17

Cogendus non est ad subeunda onera, quæ
in fundatione imposta non reperiuntur,
num. 242. 35

Etiamsi per aliquod tempus onera adjecta
sponte adimpleverit, n. 243. 35

Ideoque si non faciat eas expensas, ad quas
tenetur, & quæ sunt necessariae ne res
pereat, vel deterior fiat, tenetur dam-
num refarcire, n. 144. 17

Et pro hac mala beneficiati administratio-
ne, Hypothecata remanent omnia ejus
bona ad instar Tutoris respectu pupilli,
num. 145. 17

Et Episcopus contra tales dissipatores
procedere potest ad instantiam cujusvis
personæ.

Vide Episcopus.

An, & quando possit fructus beneficii
convertere in subventionem propriorum
parentum, vel consanguineorum.

Vide Fructus Beneficii.

Beneficium.

Primum beneficium vacare dicitur ipso jure
per consequentem alterius incompatibi-
lis, num. 164. 71

Dummodo possessio secundi beneficii sit
pacifica, num. 165. 71

Nisi per provisum steterit, quominus pos-
sessionem secundi beneficii fuerit conse-
quutus, n. 166. 4

Beneficia tantum libera, non verò reservata
permutari possunt coram Ordinario,
num. 29. 4

Et quidem ex aliqua justa causa, quam
ipse Episcopus cognoscere debet, num.
30. 4

Quæ justa causa sufficit, etiam quod par-
tium respiciat utilitatem, n. 31. 4

Permutari non potest beneficium à præsen-
tato ante institutionem, & ab electo ante
confirmationem, n. 32. 4

Permutatio beneficii facta sine autoritate
Ordinarii est nulla, & habetur pro simo-
niaca, num. 33. 4

Et si beneficia permutanda sita sint in diver-
sis Diocesis quilibet Ordinarius con-
sentire, & conferre debet beneficium ad
suam pertinens collationem, vel unus
alteri committere debet collationem, &
receptionem renunciationis, numer.
34. 4

Beneficium de jure patronatus Laicali per-
mutari non potest sine consensu patroni,
num. 35. 4

Quinimò si scienter beneficium prædi-
ctum spreto patrono permutaretur, be-
neficium vacaret, n. 36. 4

Nisi post permutationem factam, à die
scientiæ lapsus esset quadrimestre, num.
37. 5

Vel nisi patronus requisitus consentire, re-
nueret sine justa causa, & permutatio in
evidentem cederet Ecclesie utilitatem,
num. 38. 5

Beneficia permutanda sunt cum aliis be-
neficiis, & non cum re diversa, ut est Ca-
pella, legatum Missarum, Decimæ, &c.
num. 39. 5

Beneficiorum permutatio non debet esse
triangularis, quia tunc est Simoniaca,
num. 40. 5

Ad validitatem permutationis Benefi-
ciorum requiritur, quod permutan-
tes

Index Rerum.

tes supervixerint spatio viginti dierum ,
num. 41. 5

Beneficium resignare in foro interno non
compellitur qui delictum occultum pa-
travit , propter quod dicto beneficio
in foro externo privandus esset , numer.
43. 5

Dummodo tamen initium non sit vitio-
sum , num. 44. 5

Et dummodo à jure expressè non cavea-
tur , quod illud , nec in foro interno
retinere valeat , num. 45. 5

Nec non dummodo ab ipso jure non de-
claretur inhabilis ad illud obtinendum ,
num. 46. 5

Vel nisi beneficio , sit ipso jure privatus
post delictum patratum , n. 47. 5

Relinquere nemo potest beneficium resi-
dentiale , ad cujus titulum quis fuit or-
dinatus , & transire ad aliud in altera
Dioecesi , absque licentia sui Ordinarii ,
num. 192. 76

Et si absque tali licentia , transiret , esset
communione privandus , numero 193.
76

Si Dioecesanus consentire recuset , tunc
Prælati secundæ Ecclesiæ debet provi-
so præfigere terminum ad licentiam im-
petrandam , quo elapso , erit de alia per-
sona providendum , n. 94. 76

Beneficium liberè resignatum in manibus
Episcopi in casibus permisis potest con-
ferri certæ extraneæ personæ a resignan-
te determinatæ , dummodo in resigna-
tione nullum pactum , seu conditio ex
parte Episcopi inferatur , & persona di-
gna sit , n. 371. 98

Et si beneficium sit jurispatronatus pote-
rit conferri , etiam conjunctis ipsius re-
signantis , vel familiaribus Episcopi ,
num. 372. 98

Beneficium resignatum in manibus Episco-
pi , quamvis liberæ collationis , potest
conferri consanguineo naturali resignan-
tis , num. 385. 100

Ac etiam conferri valet aliis consangui-
neis ultra tertium gradum , numero
386. 100

Benefic. Deducto ne egeat.

Gaudet Clericus primæ tonsuræ incedens
in habitu , & tonsura , quamvis nullum
habeat beneficium Ecclesiasticum , vel
addictus non sit servitio Ecclesiæ de man-
dato Episcopi , n. 191. 23

Benefic. Cap. Odoardus.

Clericus primæ tonsuræ incedens in ha-
bitu , & tonsura , quamvis Ecclesiæ de
mandato Episcopi non inserviat , nul-
lumque Ecclesiasticum obtineat benefi-
cium , gaudet tali privilegio , numero
191. 23

Beneficium Apostolicum, vide etiam Alienatio.

Præsumptum ob temporis antiquitatem
destruitur , si appareat ex ipso instrumen-
to , solemnitates non fuisse servatas ,
num. 143. 68

Vel quando insubsistens titulus produ-
ctus fuit ab eo qui bona possidet , secus
si productus fuerit ab alienationem im-
pugnante , ibidem.

Requiritur in repudiatione hæreditatis ,
vel legati relicti Ecclesiæ , Monasterio ,
vel Religioni , n. 44. 123

Requiritur quoque in transactione inita
super legato Missarum facto ab eo , qui
obarratam hæreditatem reliquit , num.
45. 123

Biennium

A Sac. Trident. Concil. præscriptum
ad terminationem causarum incipit à
die citationis , non verò à die sumptæ
informationis super delicto , num. 183.
75

Dictum tamen Decretum Conciliare non
procedit in secunda , neque in ulteriori
instantia , n. 184. 75

Bigamia.

In Bigamia sola similitudinaria , dispen-
sat Episcopus , n. 402. 102

Index Rerum.

Bigamus

Non efficitur contrahens Matrimonium cum muliere, quam ipse prius defloraverat, num. 10. 120

Blasphemus

Non est excommunicatus, sed excommunicandus juxta gravitatem Blasphemiae, num. 393. 101
Et punitur ad formam praescriptam à Leone X. in Conc. Lateranensi, num. 394. 101

C

Caducitas

Incurfa per Authorem non declaratur contra successorem, n. 138. 68

Campana

Si non fuerint benedictae juxta praecipuum Pontificalis, poterunt de mandato Episcopi amoveri à Campanili donec benedicantur, n. 333. 91
Pro Campanarum refectione, an Populus, & Parochiani contribuere teneantur, n. 112. 134
Quod benedicantur antequam in Campanili collocentur, est de praecipuo, num. 113. 134
Et etiam Regulares coguntur ab Episcopo Campanas non benedictas à Campanili amovere, n. 114. 134
Episcopus prohibere potest, ne Campanae non benedictae pulsantur, & quod benedictae pulsantur pro re profana, nec ad convocandum Populum ad Arma, numer. 115. 134
Qui Ecclesiam construxit, Campanam quoque construere debet, ideoque si in hoc defecerit, ab Episcopo erit cogendus, num. 116. 134
Campanarum benedictio, cum sit Ordinis Episcopalis, ab Episcopo delegari non potest, num. 117. 134
Hinc est, quod inferiori Episcopo committi non valet, nisi ex speciali Indulto Papae, num. 118. 134

Taleque habens Indultum, non potest benedictionem aliis delegare nisi expresse fuerit concessum, n. 119. 134

Canon.

Canon Ecclesiae debitus absque Beneplacito Apostolico reduci non potest, num. 147. 170

Canonicatus.

Novum Canonicatum erigere non potest Episcopus sine capituli consilio, vel consensu. Vide *Episcopus*.

Canonici.

Accedere tenentur ad Palatium Episcopi pro eo ad Ecclesiam associando, non obstante distantia bis centum, & ultra passuum, n. 193. 146

Cogi possunt etiam mediantibus censuris ad se subjiciendum visitationi personali ab Episcopo indictae, n. 194. 146

Canonici successores non objiciuntur oneribus per antecessores susceptis absque legitima superioris autoritate.

Vide *Onus*.

Possunt se invicem in Ecclesiae servitio substituere, n. 56. 48

Canonici Ordinis Diaconalis in minoribus, vel Diaconali ordine constituti, ubi praebendae non sunt distinctae, praecedere debent Canonici Ordinis Subdiaconalis, quamvis Presbyteris, n. 96. 132

Ideoque ubi praebendae sunt distinctae, Canonici Presbyteri, etsi in possessione posteriores, ubique praecedunt Canonici ordinis inferioris, quamvis in possessione anterioribus, n. 98. 133

Idque non obstante consuetudine etiam immemorabili, n. 99. 133

Canonici Ecclesiae Cathedralis competit distinctio, tam circa qualitatem paramentorum, quam circa locum se parandi, num. 107. 133

Canonici.

Canonicus Diaconus anterior in possessione per promotionem ad Sacerdotium non recuperat locum cessum Canonico Presbytero posteriori in possessione, num. 108. 133

Pu-

Index Rerum.

Punitur Canonicus eximens se à Choro absque licentia præsentis, antequam Sacra absolvantur, n. 63. 49
 Pœnam quam incurrunt Canonici non residentes ad formam Concilii, an possit per Episcopum remitti.

Vide *Pœna*.

Quanto tempore ultra tres menses expectandus sit Canonicus absens, antequam contra eum pœna privationis exequatur, arbitratur Episcopus arbitrio boni viri, num. 59. 48

Ad incurrendum pœnam à Concilio contra Canonicum absentem infictam, non est necesse, quod Absentia ultra tres menses sit continua, n. 60. 48

Canonicus Ecclesiæ Cathedralis tenetur infra annum se promoveri facere ad ordinem requisitum, aliàs impedimento cessante statim privatur in voce Capituli, à quo nec etiam ab Episcopo ei restitui potest, n. 161. 71

Et insuper amittit dimidiam partem distributionum, n. 162. 71

Compelli potest ad ordinem requisitum suscipiendum, & exercendum, itaut si monitus renuat, privati poterit, num. 163. 71

Canonicus Pœnitentiarius.

Potest Episcopus consentiente possessore adnectere Pœnitentiarium præbendæ plenæ cum lege, quod transeat ad successores in ea, n. 23. 3

Et potest, ac debet Episcopus eligere Canonicum Pœnitentiarium, licet Capitulo competat jus conferendi Canonici, vacantes in Mensibus non reservatis, n. 24. 3

Canonicus Theologus.

Tenetur per se ipsum, vel per alium si diuturnum adsit impedimentum ad lectionem Sacræ Scripturæ, licet sit senio confectus, & provivus non sit, nisi fructibus, ac distributionibus præbendæ Theologalis, n. 22. 3

Si sit infirmus ægritudine sanabili, compelli non potest ad substituendum alium, num. 89. 132

Ubi autem alius est substituendus, prout est in casu absentia sine causa, electio

substituti pertinet ad Episcopum, num. 90. 132

Et in hoc Episcopus non tenetur servare temporum intervalla, quæ servantur in casu privationis, n. 91. 132

Cantilena.

Cantilena, seu laudes idioma Italice, ne canantur etiam in Ecclesiis Regularium, prohibere potest Episcopus, num. 89. 10

Capellanus.

Electio Capellani pro celebrandis Missis in Capella erecta in Ecclesia Regularium pertinet ad hæredes Testatoris, n. 192. 24

In quo casu obligatus dicatur ad celebrandum per semetipsum, vel adimplere valeat per alium, n. 233. 33

Capellani amovibiles à Testatore nominati, vel ab hærede electi ad celebrationem Missarum cum assignatione certi redditus, possunt celebrationem committere aliis Sacerdotibus; soluta illis elemosyna manuali, retenta pro se portione superaccedenti, n. 258. 37

Capellani Sacr. Relig. Hierosolymitane, curant animarum exercentes tenentur accedere ad Congreg. casuum conscientia ab Episcopo instituta, & ad Synodum, n. 158. 141

Capitulum.

Capitulo Ecclesiæ Metropolitanæ debetur præcedentia super Magistratum Sæcularem ejusdem Civitatis in omnibus Functionibus Ecclesiasticis, numero 19. pag. 3.

Et à Concionatore salutari debet priusquam Magistratus.

Vide *Concionator*.

Capituli consensus an adhibere teneatur Episcopus in unione Beneficiorum, vel in erectione novæ dignitatis.

Vide *Episcopus*.

Index Rerum.

Capitulum Laceranense

Authorizat alienationes Bonorum Ecclesiarum sitarum in solo, quæ sunt Vigore Canonis Terrulas, & hic cum sit actus jurisdictionis, potest ab eodem capitulo specialiter subdelegari, numero 97.

P. P. Capuccini

Possunt retinere, & processionaliter deferre Imagines S. Antonii Patavini, nec non S. Francisci de Assiso in habitu Capuccini, sed absque inscriptionibus indicantibus illam esse veriorum habitus formam, n. 134.

Cardinalis.

Cardinales in Urbe decedentes non electa sepultura, nec habentes sepulchrum majorum, sepeliendi sunt in Ecclesia proprii Tituli, n. 7.

Cardinales perpetui Commendatarii facultatem habent presentandi, eligendi, & providendi omnia Beneficia Ecclesiarum ipsi commendatarum, num. 167.

In mensibus tamen reservatis non conferunt nisi tanquam Indultarii, adeoque provisi tenentur infra quadrimestre literas in Dataria expedire, alias collatio Cardinalis corrumpit, n. 168.

Declarata dummodo Beneficium excedat summam ducatorum viginti quatuor de Camera, & nisi dupliciter sit affectum, n. 169.

Casus

Mixtus non comprehenditur sub dispositione odiosa exorbitanti naturalis libertatis restrictiva, n. 67. 68.

Cathedralis.

Quamvis habeat præminentiam honorificam super cæteras loci Ecclesias, at tamen non tollit jura, quæ habent Parochiæ in subditos intra proprios fines existentes, n. 348.

Cathedraticum

Solvendum est Episcopo non obstante consuetudine etiam immemorabili, numer.

Quatenus duorum solidorum in Regno Neapolitano reducitur ad duos ducatos, alibi autem ad duo scuta monetæ usualis ipsius loci, n. 113.

Nec tamen æstimatio sequenda erit, ubi non constet in præteritum solutum fuisse in minori summa, n. 114.

Solvitur in signum subjectionis, & in honorem Cathedralis, præstaturque ab Ecclesiis intitulatis, & Clericis Beneficiatis tantum, non autem à Clero, num. 475.

Cæcus.

Clericus Cæcus, si sit scientia idoneus, dispensari potest à Papa pro promotione ad ordinem presbyteratus in ordine ad audiendas confessiones, n. 73.

Vel ut prædicationis Ministerium suscipiat, n. 74.

Et habilitatur ad Clericalem Tonsuram pro consequenda pensione, numero 75.

Cedulones

Affigere, sive censuras publicare ad valvas suarum Ecclesiarum non possunt Superiores, & Prælati Regulares, nisi petita venia ab Ordinario, numero 141.

Contra deturpantes, & lacerantes cedulones excommunicationis poena procedendum est, n. 59.

Cedulones affigere, & publicare extra suam Diocesim non potest Episcopus absque licentia Ordinarii loci, numero 33.

Calibatus

Majus bonum est, quam status conjugalis, num. 324.

Cen-

Index Rerum.

Censura

In locis ; in quibus Ordinariis liberum non est Jurisdictionem in Laicos exercere , potest Judex Ecclesiasticus illis directè , & non in subsidium uti , num. 1. 119

Census

Census Ecclesiastici possunt ad minorem usuram reduci sine Beneplacito Apostolico , si in tali reductione absit fraus , & Ecclesia præjudicata remaneret , quatenus non reduceret , ex quo redemptio sequeretur , n. 146. 69
Limitatur tamen in censu reservativo , n. 147. 70
Negotiarum etiam per alium prohibetur , num. 143. 138

Centenaria

Præservata à Constitutione Urbani VIII. sufficit , quod fluxerit etiam post dictam constitutionem , n. 144. 69

Cæmioniale

Est ab omnibus sub præcepto observandum , n. 421. 78

Cisatio.

Citationem fuisse executam , nisi constet per relationem Nuntii non creditur Notario de tali executione testanti , num. 19. 121
Limitatur , nisi Notarius munere etiam Nuntii fungeretur , n. 20. 121
Vel nisi de executione se rogasset , adhibitis duobus Testibus , n. 21. 121

Clausura

Facultates omnes etiam à S. Sede concessas , quibuscumque mulieribus quavis etiam Ducali dignitate fulgentibus ingrediendi clausuram Monialium , & virorum per specialem constitutionem revocavit Paulus V. n. 357. 95
Sub quarum Mulierum appellatione ve-

niunt etiam Fundatrices , & donatrices , num. 358. 95
Nisi in litteris erectionis secus expresse caveatur , num. 359. 95

Clericus

Conjugatus concurrentibus requisitis *Cap. unic. de cler. conjugat. in 6.* gaudet privilegio Fori etiam in causis merè civilibus , & exemptus est à pœna damni dati , num. 28. 4
Non potest sub pœna suspensionis suscipere tutelam sine licentia Superioris. *Vide Tutela.*
Condemnatus ad pœnam Stupri , si fuerit emendatus , poterit ab Episcopo dispensari , ut ad superiores Ordines ascendant , num. 164. 20
Conjugatus non potest à delegato Papæ subdelegari ad construendum processum contra personas Ecclesiasticas , nisi hoc à Papa datum sit in facultatibus , num. 201. 77
In jure , quando aliquid præcipitur , vel prohibetur Clericis , intelligitur de constitutis in Sac. Ordinibus , vel de Beneficio Ecclesiastico provisus.
Clericus Beneficiatus negotiator , si monitus à negotiatione non desisterit , est Beneficio privandus , n. 122. 135
Effectus regularis remanet privatus Beneficii tantum post irregularitatem obtentis , num. 123. 135
Clericus primæ Tonsuræ , & Minorum Ordinum potest ab Episcopo prohiberi , ne mercaturam exercent , vel Appaltus suscipiat , num. 124. 135
Cui prohibitioni si non obtemperet , Privilegiis clericalibus est privandus , num. 125. 135
Clerici decedentes non electa sepultura , sepeliendi sunt in clericorum sepulchro , quatenus adsit , & non in sepulchro majorum , n. 175. & seqq. 21

Collegiata.

Præcipuum requisitum Collegiatae Insignis est indiminuta Divinorum Officiorum celebratio , & Divini cultus augmentum , n. 237. 34

Index Rerum.

Coadjutor.

- Non residens coadjutor moneri debet sub
pœna privationis ad residendum, num.
62. 48
- Coadjutor Canonici Presbyteri, dum pro
coadjuto Divinis interest in Ecclesia,
in qua præbendæ sunt distinctæ, debet
supra Diaconos procedere, numer. 94.
132
- Etiã si talis coadjutor esset in minori-
bus tantum ordinibus constitutus, num.
95. 132
- Præsente Coadjuto Diacono, Coadjutor
Diaconus stare debet post Canonicos
ejusdem Ordinis Diaconalis tantum,
num. 97. 133

Coma.

- Comam ascitiã calamistratam deferre
prohibentur Clerici Beneficiati, vel in
Sacris constituti, n. 259. 37
- Ideoque Clericus deferens talem Comam
absque juxta causa, si monitus à suo Or-
dinario eam non deponat poterit censuris
puniri, n. 260. 27
- Et Sac. Conc. Congr. noluit dispensare,
quod Canonicus eam in choro deferret
sub prætextu subtilitatis, & frigiditatis
aeris, num. 261. 38

Commissarius.

- Commissario deputato ad examinandos
Testes in causa Immunitatis, nihil debe-
tur pro viaticis, & cibariis, num. 98.
11

Comptaxer.

- In Comptaxer pro levandis Infantibus à
Sac. Baptismatis fonte, non sunt admit-
tendi Regulares, n. 499. 117

Concionator

- Salutare prius debet capitulum Ecclesie
Metropolitane, quam Magistratum
Sæcularem Civitatis, num. 499. pagi-
na 3.
- Et prius salutare debet Canonicos, postea
verò Governatorem, n. 21. 3

Concionatoris nominatio quoties incum-
bit Universitatibus Laicorum, Priores,
Consules, &c. in litteris Patentibus uti
non debent verbis *eligimus*, & *deputamus*,
sed *nominamus*, & *præsencamus*, num.
202. 25

Litteræ patentes communitatis nominan-
tis remanere debent in Cancellaria Epi-
scopi; ipse verò debet in suis literis ta-
lem nominationem exprimere, num. 203.
25

Prælatus exemptus inferior Episcopo non
habens Territorium separatum cum ve-
ra qualitate nullius, non dat licentiam,
nec benedictionem prædicare debenti in
locis suæ jurisdictionis, sed ista facultas
spectat ad Episcopum Diocesenum, num.
204. 26

Et ad eundem Episcopum spectat talem
benedictionem concedere Concionatori
prædicare debenti in Ecclesia Conventu-
ali Ordinis Militaris S. Stephani, num.
205. 26

Talis verò facultas non competit Vicario
Generali Episcopi vigore suarum ordi-
nariarum facultatum, numero 206.
pag. 26.

Habens jus nominandi Concionatorem
illum nominare debet in termino præ-
scripto à Synodo Diocesana, ut Episco-
pus possit de moribus nominati se infor-
mare, num. 110. 59

Concubinarium.

Concubinariorum excusationes nonnullæ
malè à S. Scriptura desumptæ, refellun-
tur, & declarantur, n. 52. 124

Concursus.

Celebratus coram Examinatoribus non ha-
bentibus qualitates Doctoratus, dum-
modò fuerint electi in Synodo validus
est, num. 59. 7

Conditio.

Fundatores possunt conditiones, quas vo-
luerint etiam juri communi contrarias
in limine foundationis apponere, num.
240. 34

Intellige accedente tamen Papæ, vel
Episcopi approbatione, numero 157.
71

Non

Index Rerum.

Non poterit tamen apponi conditio, quod Papa in Beneficio erigendo se ingerere non valeat, tamquam Turpis, & improba num. 158.

Conditio, quod minores quatuordecim annis admitti valeant ad hoc Beneficium, poterit ab Episcopo in limine fundationis admitti, num. 159.

Dummodò tamen non agatur de Canonicatibus Ecclesie Collegiatae, in quibus strictius est procedendum, numero 160. pag. 71.

Confessarius.

Statuere convenit decreto synodali, vel visitationis, quòd Confessarii, dum confessiones audiunt, deferre debeant superpelliceum cum stola, & bireto, num. 209.

Confessarius electus vigore Bullae Cruciatæ debet esse ex approbatis ab Ordinario loci, in quo confessiones sunt audiendae, num. 326.

Electio confessariorum approbatorum ab Ordinario concessa Regularibus utriusque sexus vigore dictæ Bullae intelligitur de iis Confessariis, qui à suis Prælatiis sunt deputati, numero 327.

Confessarium extraordinarium Monialibus bis aut ter in anno concedere tenentur Episcopi ex præcepto, seu decreto Conc. Trid. num. 338.

Confessio Sacramentalis.

Parochus vocatus à Parocho alienæ Diocesis ad audiendas confessiones, an possit audire, tam illas propriorum, quam alienorum subditorum.

Vide *Parochus*.

Sacerdotes approbati ad confessiones audiendas in una Diocesi non possunt vocari à Parochis alterius audire in ea confessiones quorumlibet absque approbatione Episcopi localis.

Et si agatur de magno concursu Populi, & magna distantia ad effectum adeundi pro approbatione, Episcopum Diocesanum consulendum est arbitrio, & prudentia Ordinarium, numero 174. pag. 21.

Regulares an possint Sacramentalem confessionem audire, absque approbatione Ordinarii stantibus eorum Privilegiis. Vide *Regulares*.

Valida est confessio facta regularibus, qui se Ordinario loci præsentarunt pro obtinenda approbatione ad confessiones audiendas absque licentia suorum Superiorum, vel cum licentia falsa, numero 500.

Confraternitas.

Confraternitates aggregatæ Archiconfraternitatibus Urbis ad formam Constitutionis Clementis VIII. subsunt Ordinario, qui tenentur rationem administrationis reddere, n. 61.

Confraternitates Sanctissimi Rosarii licet non possint plures in eodem loco erigi, si tamen ab antiquo, & longo tempore erectæ repèriantur, quod erit agendum, vide num. 62.

Confraternitas erecta sub nomine Redemptoris, alia hujus nominis in eodem loco non existente, intelligitur pro Confraternitate Sanctissimi Sacramenti, numer. 132.

Confraternitas Doctrinæ Christianæ postquam aggregata erit Archiconfraternitati Urbis ejusdem instituti, eisdem gaudebit Indulgentiis, numero 160. pag. 55.

Varia Indulgentiæ per Summos Pontifices concessa huic Confraternitati, ac adscriptis in ea, n. 101.

Erectio Confraternitatis prædictæ quomodo ab Ordinariis locorum faciendâ, vide num. 105.

Facta erectione, & aggregatione Archiconfraternitati Urbis, ceteræ Confraternitates ejusdem Diocesis separatæ non indigent aggregatione ad hoc ut gaudeant Indulgentiis, n. 106.

Confraternitas sub titulo S. Antonii Abbatis quamvis quo ad Economicum regimen aliquo modo dependeat à Superioribus Religionis Viennensis, Jurisdictioni tamen Ordinarii remanet subiecta, num. 174.

Et superiores Religionis, quam superintendentiam in eis habeant, vide num. 175.

Index Rerum.

Confratres.

Confratres non possunt absque solemnitate requisita in alienatione Bonorum Ecclesie obligare Confraternitatem ad annuam perpetuam praestationem, numer. 154. 36

Impediendi non sunt ab Episcopo, quin certam annuam summam impendant, seu contribuant pro augmento Divini cultus, dummodo alia pietatis opera proprii Institui non deserant, num. 255. 36

Confratres Confraternitatis erectae in cathedrali decedentes non electa sepultura, sepeliendi sunt in Parochiali, & non in sepulcro a Societate in cathedrali constructo, n. 350. 94

Etiamsi adesset statutum approbatum ab Ordinario, quod in sepulcro Confraternitatis essent tumulandi, numer. 351. & 353. 94

Confugiti.

Judex Ecclesiasticus debet vigore litterarum Sacrae Congregationis Immunitatis praefigere confugitis terminum trium dierum ad effectum discedendi a locis immunitibus, qui si non pareant, quomodo se gerere debeat dictus Judex, vide num. 26. 21

Congrua.

Episcopus in taxatione congruae potest illam constituere in emolumentis incertis, dummodo habeant aliquam certitudinem, ut sunt decimae, &c. num. 178. 22

Non autem potest illam constituere super emolumentis provenientibus ab administratione Sacramentorum, funeralibus, & similibus, n. 179. 22

Quod eo magis procedit, ubi agitur de separanda congrua pro Titulari habente Beneficium gravatum pensione; nam haec assignanda est super fructibus certis, n. 180. 22

Haec habenda est ratio emolumentorum incertorum ex anniversariis, nec eorum, quae extra curam ipsarum Animarum percipiuntur, numero 181. 22

Congrua Vicario, seu Curato non taxata vel insufficientis debetur in quantitate pro ut Juris est a die petitionis, seu motae litis, n. 182. 22

In congruam ab Episcopo assignandam Vicario deputato ad exercitium curae Animarum imputantur distributiones, non vero alia emolumenta, & fructus incerti, num. 174. 73

In taxatione congruae pro Vicario ad curam Animarum electo, illiusque in assignatione, quomodo se gerere debet Episcopus, n. 180. 74

Episcopus potest congruam Vicario taxare etiam ultra scuta centum ubi numerus Animarum, Personae, & loci qualitas id exigatur, numero 181. pagina 75. 74

Consanguinitas

Quomodo probetur in quarto, & quinto gradu ad dispensationem effugiendam, num. 53. 124

Consecratio Ecclesiae.

Nova consecratione non indiget Ecclesia Cathedralis pluribus in locis restaurata, itaut de illius consecratione nullibi signa appareant, nec aliae existant probationes, sive praeteritum dedicationis festum fuerit celebratum, numero 127. ibid.

Tamquam functio praecipua Officii Episcopalis non est ab Ordinariis negligenda, num. 161. 142

Hujus consecrationis effectus, numer. 162. 142

Ecclesia, ut consecretur ultra decentem constructionem, & ornatum, debet etiam esse dotata, alias benedicitur tantum ad effectum ibi celebrandi Missae, num. 163. 142

Con-

Index Rerum.

Conservatores.

Ubi non adfunt iudicēs Synodales designati, qui eligi valeant in Conservatores Regularium, assumi possunt alii non Iudices habentes tamen requisita necessaria, num. 220. 29

Eorum tamen Officium expirat eo ipso, quod Synodo per acta Iudices Synodales extiterint, num. 221. 29

Eligendi sunt in singulis Dioecesibus, in quibus Regulares habent Monasteria, Conventus, seu Domos, non autem nominandus est unus, qui in pluribus Dioecesibus jurisdictionem exerceat, aliās nulla est talis Conservatoris electio, num. 222. 29

Consilium.

Ubi quis ex lege tenetur in aliquo peragendo consilium alicujus pro forma adhibere, nulliter agit si consilium non adhibeat, quamvis illud sequi non teneatur, num. 382. 100

Hinc est, quod Episcopus in Gubernio Seminarii tenetur consilium illius Deputatorum exquirere sub poena nullitatis, licet sequi non teneatur, numero 383. 100

In condendis constitutionibus Synodalibus pro validitate actus requiritur consilium capituli, n. 380. 99

Ita ut constitutiones conditæ neglecto tali consilio sunt nullæ, & indigent sanatione, num. 381. 99

Constitutio Synodalis.

Constitutiones conditæ absque Capituli consilio, an subsineantur.

Vide *Consilium*.

Constitutiones, quibus cautum fuerat, quod Alumni Seminarii præstarent cautionem de reficiendis alimentis, quatenus statum Clericalem non amplecterentur, probavit Sac. Concilii Congregatio, numer. 108. 59

Non substineretur tamen constitutio prohibens ingressum in Religionem sub prædicto motivo, n. 108. 59

Substinetur constitutio obligans ad traditionem fidejussionis pro hujusmodi alimentorum restitutione, numer. 109 59

Et pro pauperibus sufficit obligatio Parentum, & Conjunctorum.

Vide *Fidejussio*.

Sanum est consilium, quod illarum conditor suam mentem clarè exprimat, ubi eas sub mortali obligare intellexit, num. 73. 8

Consuetudo.

Ubi agitur de augmento Divini cultus consuetudo obligans etiam in futurum inducitur per decennium, numero 236. 34

Intellige quatenus isti actus per decennium fiant spontè, nulla præcedente pacto, n. 249. 35

Item intellige ubi actus fuerint continuati per decennium ab habentibus facultatem se, & successores obligandi, num. 250. 35

Non extenditur de uno casu ad alium nec de uno actu ad alterum, sed strictè venit interpretanda, n. 252. 36

Totum facit in materia associationis funerum, n. 120. 61

Infitur consuetudo contraria à clausula sublata, & decreto irritanti, ubi agitur de constitutionibus emanatis pro bono publico, & per viam legis universalis, secus sine Privilegiis, & Indultis particularibus, n. 128. 55

Denuo inducta dicitur non obstante protestatione si, & post lapsum sit tempus sufficiens ad hanc consuetudinem inducendam, n. 132. 65

Quæ habet juris assistentia pro se non præscribitur minori spatio, quàm annorum quadraginta, secus verò ea, cui resistit, nam ad eum præscribendum decem sufficiunt, n. 133. 66

Consuetudo secundùm quam Clerici, & Presbyteri antequam admittantur ad participationem Missæ, debent interservire, & Missas celebrare, gratis per plures annos servanda est, numero 136. 137.

Index Rerum.

Crux.

In Altare, ubi Missa celebratur necessa-
rio adesse debet Crux, cum Imagine Cru-
cifixi, num. 420. 104
Et quando celebrans cum Cruce sine Ima-
gine Crucifixi excusetur à culpa læthali,
num. 422. 104

Cura Animarum

In erectione Vicariæ apertis verbis trans-
ferri debet privativè in Collegium ad
excludendam cumulativam, numer. 179.
74.
Episcopus ubi velit curam Animarum toti
Capitulo incumbentem, per viam unio-
nis perpetuæ transferre in certam præ-
bendam, seu dignitatem, adhibere tene-
tur consensum Capituli, & partes citare,
num. 182. 75
Presbyter, Græcolatinus non dispensatur
ad exercendam curam in Parochia ritu
Græcorum, num. 83. 50

D

Damna.

Episcopus procedere potest ad poenam
damnorum, datorum studiosè culpa
Colonorum Regularium, n. 75. 130

Damnatus ad Triremes.

Perpetuò damnatus ad Triremes, sive
transmissus, sive non, Canonicatum amit-
tit, Episcopus tamen procedere debet
ad privationem ob non residentiam pro-
ut de jure, num. 93. 10
Non amittunt Pensiones, si quas habent,
num. 149. 70
Clericus damnatus ad triremes pro deli-
cto infamiam non irrogante, si peracta
pœnitentia laudabiliter per triennium
vixerit, poterit ab Episcopo ad Ordines
rehabilitari, n. 139. 137
In praxi tamen servatur, quod Episcopi
ob infamiam facti abstinere à tali rehabi-
litatione, & rehabilitandum remittunt
ad Sac. Congr. Conc. n. 140. 137
Beneficiatus damnatus ad triremes, &
non transmissus, si habet onus residentie
Monacelli, Form. Suppl.

potest ob non residentiam Beneficio pri-
vari, servata forma Concilii, numer. 141.
137
An teneantur ad recitationem Divini Of-
ficii, vide num. 142. 137

Decima.

Jus decimarum si non generaliter, saltem
in aliquo loco, vel Diocesi præscribi
potest, num. 413. 103

Delegatus.

Ab aliò, quàm à Principe, vel Papa de-
legatus non potest alium subdelegare,
num. 293. 84

Delinquens.

In loco, seu Monasterio Diocesis exem-
pto, an subjiciatur pœnis, & censuris ab
Episcopo impositis, vide n. 5. 120

Depositum.

Deus depositum pro Monachanda factum
in manibus Depositarii electi ab Episco-
po, vel Vicario cedit damno ipsius Epi-
scopi, vel Vicarii, n. 197. 24

Dies festus.

Prohibere potest Episcopus, ne diebus fe-
stis fiant larvæ, vel choreæ publicè du-
cantur, num. 75. 9

Diffamatus.

De aliquo patrato delicto diffamatus, et-
jam si indicia ad torturam purgaverit,
durante diffamatione, habetur tamquam
irregularis, num. 56. 7

Dignitas.

Nova dignitas erigi non potest ab Episco-
po sine Capituli consilio, vel consensu.
Vide *Episcopus.*
Dignitatibus Cathedralis competit distin-
ctio circa Paramenta, & locum separan-
di, num. 107. 133

Index Rerum.

Dimissoria

- Non sunt denegandæ Arctatis ad ordines suscipiendos, num. 53. 7
Limitatur tamen ubi Clericus arctatus, Canonico aliquo impedimento esset irritus, num. 54. 7
Amplia limitationem etiam si Clericus de delicto inquisitus inditia ad torturam purgaverit, dummodò apud Populum criminositatis duret diffamatio, n. 55. 7
Attenta enim dicta diffamatio Clericus habetur tanquam irregularis.
Vide *Diffamatio*.
Conceduntur à Vicario quando Episcopus est in remotis, num. 374. 98
Quando verò Episcopus dicitur agere in remotis relinquitur arbitrio prudentis Judicis, num. 376. 99
Verum tamen est, quòd in remotis agere non dicitur, ex quo absit à Diocesi ultra duas dietas, num. 375. 98
Dimissorias concedendi facultas non competit nisi habentibus Territorium separatum cum jurisdictione quasi Episcopali, num. 160. 142

Dismembratio.

- In dismembratione Ecclesiæ Parochialis reservandus est Canon, seu recognitio aliqua annua favore Ecclesiæ Matricis, num. 13. 2
Dismembrationi Parochiæ locus non est ob solam populi numerositatem, sed providendum est ad formam Concilii in cap. 4. sess. 2. de reform. num. 70. 72

Dispensatio

- Ab irregularitate, quæ conceditur à Sacra Pœnitentaria cum conditione, quòd dispensatus non celebret in loco patrati delicti, intelligitur per viginti milliaria circum circa, num. 14. 121
Ætatis dispensatio pro consequendo Beneficio Jurispatronatus familiari non conceditur in præjudicium alterius vocati, licet remotioris habeatis tamen qualitates requisitas, num. 109. 133

Distributiones

- Non amittit Canonicus inquisitus, qui ad fugiendam carcerationem, se absentavit à residentia, si fuerit absolutus ex *hætenus deductis*, vel de mandato, quòd non *moletur*, num. 127. 136
Secus verò si esset publicus Clerici Percussor, & tanquam excommunicatus Choro non interesset, nam tempus absentia non imputatur in vacationes à Concilio concessas, num. 128. 136
Debentur distributiones unius mensis Canonico in Urbe commoranti, & ab Episcopo deputato ad visitandum limina, num. 129. 136
Si verò Episcopum comitasset in liminum visitatione, distributiones deberentur pro toto tempore.
Non debentur Canonico Jubilato distributiones provenientes ex Anniversariis non fixis, vel ubi à Testatore, vel statuto Ecclesiæ excluduntur absentes, num. 64. 49
Habens Indultum, quòd possit percipere distributiones, ac si præsens esset, non participat de fallentis absentium, secus verò si dictum fuisset, *ac si Divinis interesset*, num. 65. 49
Canonici, qui sunt in Civitate, & suburbii dicuntur præsentibus, & tamen nisi Choro intersint, habentur pro absentibus in amittendis distributionibus, numero 66. 49

Doctrina Christiana.

- Licet Episcopus possit compellere Parochos, & ludi Magistros ad docendam Doctrinam Christianam, non tamen potest in casu notabilis negligentia cogere multos, & pœnis Pueros, sive Parentes, ut intersint, vel mittant ad discendum, num. 96. 54
Et quamvis contrarius usus cogendi etiam per censuras invaluerit in Hispaniis, attamen apud nos non servatur, num. 97. 55
Si tamen notabilis negligentia concurrat, solet decreto Synodali injungi Confessariis, ut eos non absolvant, quæ provisio approbata fuit etiam à Sac. Congr. Conc. num. 98. 55

Re-

Index Rerum.

Remedium supplendi huic negligentia est erectio, & institutio Societatis Doctrinae Christianae, num. 99. 55

Domus Lauretana.

Transitus Domus Lauretanae à Nazareto in Dalmatiam, num. 110. 12

Domus Parochialis.

Gaudet Immunitate, quamvis non adhaereat Ecclesiae Parochiali, num. 29. 122
Intellige quatenus dicta Domus sit de pertinentia Parochiae, num. 30. 122
Vel si distet ab Ecclesia Parochiali per tertiam partem milliarii, num. 31. 122

Dotare

Ecclesiam consecratam sine dote, an cogatur dotare fundator ejusque haeredes, vel etiam Episcopus, num. 164. 142

E

Ecclesia

Militans Ecclesia ad Imaginem Ecclesiae Triumphantis, num. 92. 132

Ecclesiae sub Titulo S. Antonii Abbatis fundatae ex fidelium largitione sunt subiectae Ordinario, si in Religionem Vienneensem non sunt translatae, numer. 176. pag. 144

Translatio solius Ecclesiae Materialis de manu laicorum in Regulares fieri potest cum consensu solius Episcopi, secus verò, si cum Ecclesia transferantur etiam bona, & jura, num. 116. 14

Ecclesias, & Orotoria publica acquirere non valent Regulares de manu Laicorum sine expresso Episcopi consensu, n. 117. 14

Idcirco Laici Patroni inconsulto Episcopo illas in Regulares transferre non valent, num. 118. 14

Et ad hoc, ut Laici Patroni tales translationes facere valeant in Regulares, docere debent se Patronos per constitutionem, vel foundationem, ibid.

Ecclesiastici

Possunt voluntarie contribuere pro salariis, quae à communitatibus praestantur non ex redditibus publicis, sed ex taxa Civibus Imposita, num. 195. 76

Prout quoque possunt uti singuli donare aliquam summam pro restauratione Ecclesiae, vel alterius publici aedificii, n. 196. 76

Ubi Ecclesiastici, tam Saeculares, quam Regulares examinandi sunt in causa sanguinis, quid servandum sit pro evitanda irregularitate.

Vide Irregularitas.

Aeconomus

Tenetur de neglectis ad instar Tutoris, num. 146. 17

Deputatio Aeconomi ob absentiam Parochi inquisiti spectat ad Parochum, & non ad Episcopum, num. 189. 145

Talis tamen Aeconomus erit ab Episcopo approbandus, num. 190. 146

Si tamen ageretur de Parocho cura tantummodo actuali pollente, tunc deputatio Aeconomi spectat ad eum, penes quem cura residet habitualis, num. 191. pag. 146

Exhumatio Cadaveris.

Exhumandi Cadaveris licentiam pro recognitione corporis delicti concedere non potest Episcopus Judici Laico.

Vide Licentia.

Eleemosyna.

Eleemosynas colligendi pro subsidio locorum Terrae Sanctae speciale indultum habent PP. Minores de Observantia Sancti Francisci, num. 106. 12

Et Ordinarii locorum tenentur illos subditis comendare, num. 107. 12

Recollectio Eleemosynarum pro subsidio locorum Terrae sanctae, à quibus Pontificibus fuerit commissae Ordinariis, vide num. 108. 12

Quaerere eleemosynas pro aliquo opere pro hodie post Concilium Trident. nemini licet, quamvis privilegiato absque licentia in scriptis Ordinarii loci, numero 172. 243

Index Rerum.

- Ampliatum etiam si essent Patentati, & Commissarii Abbatis S. Antoni Viennensis, num. 173. 143
- Emphyteusis.*
- Renovatio emphyteusis, quando Ecclesia non vult, aut non potest pro se retinere, competit solum proximiori ultimi defuncti, per cujus obitum terminata fuit generatio, num. 139. 68
- Et hoc sublata differentia sexus inter Agnatos, & Cognatos, tam ascendentes, & descendentes, quam transversales, licet de his nulla explicita mentio facta fuerit in primis investituris, num. 140. 68
- Episcopus*
- Delegare non valet facultatem benedicens Paramenta Sacra, num. 1. 1
- Quæ illi competunt ex Privilegio specialiter ratione Officii, seu dignitatis potest alteri delegare, num. 2. 1
- An possit concedere licentiam Judici Laico examinandi Testes in loco immuni, vel exhumandi Cadaver pro recognitione corporis delicti. Vide *Licentia.*
- In concursu potest, stante paritate votorum accedere ad examinarum habentem votorum medietatem, num. 60. 7
- Contra dissipatores bonorum Ecclesie, vel Beneficii potest procedere ad damni emendationem ad instantiam cuiusvis personæ, num. 147. 18
- Prohibere potest Regularibus etiam sub poenis censurarum, ne prædicent hora, qua ipse prædicat, vel prædicare facit in Cathedrali, num. 151. 70
- In sua Diocesi potest ad instar Principis gratiam facere reis in omnibus delictis ante, & post latam sententiam, n. 187. 75
- Amplia etiam si ageretur de laicis in delictis tamen mixti Fori, in quibus ipse prævenit, ibid.
- In sua Diocesi, an, & quando possit impunitatem concedere, n. 188. & seq. 75
- Ubi eam concedit ex iusta causa boni publici concedere debet, & in gravibus delictis uni tantum, vel duobus ad summum, & non Principali delinquenti, num. 191. 76
- In locis ubi viget consuetudo, ut est Parma, potest suos subditos in minori ætate dispensare, ut valide contrahant, & res domesticas gubernent, num. 190. 76
- Dispensare non potest super juribus, & constitutionibus prohibentibus Christianis communicationem cum Hebræis, n. 271. 81
- Episcopi præscripserunt contra Capitulum ut absque illius consilio, seu consensu possint liberè jurisdictionem exercere, & subditorum excessus punire, n. 311. 87
- Nec vera est propositio illa, de qua *Pacion. de locat.* quod Episcopi omnia faciant sine consilio Capituli, num. 312. 87
- In unione Beneficiorum tenetur Consilium, vel consensum Capituli adhibere vide, *Unio.*
- In erectione novæ dignitatis ex iis, quæ sunt sacris Canonibus cognitæ, adhibere tenetur consilium, vel assensum Capituli, num. 314. 87
- Ita in erectione novi Canonatus, num. 315. 87
- Episcopus alienus ratione Beneficii ordinare potest non subditum, si sit jam Clericus, secus si laicus, Beneficii non capax, num. 316. 88
- Potest in Ecclesiis Regularium exercere Pontificalia, & erigere Baldachinum, num. 360. 96
- Et potest Regulares impediens, vel contradicentes excommunicare, aut aliis poenis sibi bene visis punire, num. 361. 96
- Potest etiam ibidem ordines conferre, & Sacramentum Confirmationis ministrare, num. 362. 96
- Talique usus Pontificalium certius competeret Episcopo in Ecclesiis Regularium si essent Parochiales, num. 363. 97
- Accedens ad Ecclesiam Regularium debet ab ipsis sub culpa læthali recipi cum obsequio, & honore debito, n. 364. 97
- Quod si aliquo modo impediretur, ne suæ dignitatis insignia, & præminentias haberet, posset contra eos censuras relaxare, num. 365. 97
- Si tamen hæc contingerent sine publicitate, & contemptu notabili dignitatis, abstinendum esset à censuris, admonitis Superioribus, & certiorata Sac. Congr. de excessu, num. 366. 97
- Non dispensat in omnibus, quamvis S. Sedi expressè non reservatis, num. 368. 97
- Ex Divino Præcepto tenetur omnibus festis diebus pro ovibus suis sacrificium Deo offerre, num. 383. 98

Præ-

Index Rerum.

Præsumitur instructus de vita, & qualitatibus suorum Dioecesanorum, & de iis quæ in sua Dioecesi contingunt, num. 425. 105
 Est speciali nota dignus, adeoque non comprehenditur sub dispositione generali odiosa, & exorbitanti, n. 453. 109
 Episcopo excommunicato, vel suspenso, ejus jurisdictio non devolvitur ad Capitulum, sed ad Papam, qui providere debet, num. 21. 119
 Absolvere potest eum, qui se defendendo Clericum occiderit, excedendo moderamen inculpatae Tutelæ, n. 14. 121
 Dispensare potest quodcumque cum suspenso ob promotionem ad ordines absque ejus literis dimissorialibus, num. 77. 130
 Vigore capituli primi *sess. 14. de reform.* potest ob occultum crimen sibi notum suum subditum extrajudicialiter arcere ab ordinibus suscipiendis, & à susceptis suspendere, n. 85. 131
 Quemcumque suum subditum potest ex causis notis suspendere, n. 86. 131
 Effectus irregularis oculus delegat facultatem dispensandi suo confessorio, à quo absolvi poterit, n. 137. 137
 Ordinare non potest sibi non subditum, licet obtinentem Beneficium insufficientis ad congruam sustentationem in propria Dioecesi, nisi aliud suppletivum conferatur, num. 183. 144
 Declarandum modo secundum suppletivum Beneficium in propria, & non in aliena Dioecesi obtineatur, numer. 182. 144
 Prohibere potest Clericis, & Canonicis discessum à Dioecesi sine sua licentia, quæ non est deneganda pro tempore, & forma à Conc. Trid. stabilita, num. 195. 146
 Non remittit poenam, quam incurrunt Canonici absentes, etiam si adsit licentia, & remissio aliorum Concanonicorum, n. 57. & 58. 48
 Prohibere potest, ne in Ecclesiis etiam Regularium canantur cantilenæ, vel laudes idiomate Italico. 48
 Vide *Castelena*. 48
 Episcopo suffraganeo accedenti ad celebrandum Pontificaliter ad Ecclesias Regularium, non debetur usus Baldachini, num. 367. 97
 Amplia etiam in Ecclesiis exemptis, vel talis extra Dioecesim, quamvis Ordinariis accederet licentia, ibid. 97
 Monacelli, *Form. Suppl.*

Eucharistia.

Sacra synaxis non potest permanere, & continuè asservari in Ecclesiis non Parochialibus existentibus sub administratione laicorum sine licentia Papæ, numer. 138. 16
 Intellige quatenus nulla adsit necessitas, secus è contra veluti si Ecclesia Parochialis non esset tuta, vel inundationi exposita, aut valdè distans, n. 139. 16
 Indultum à Papa concessum Confraternitati super continua retentione Sacræ Synaxis in propria Ecclesia, exequi non debet sine licentia Ordinarii, n. 140. 17
 Eucharistiæ Sacramentum ministrandum non est inter Missas defunctorum, sed sacro completo sumendum, & ministrandum est ab Altari, in quo adservatur, num. 17. 43
 Examinatores Synodales non possunt suspecti allegari, nisi probata legitima causa, num. 57. 7
 Nec contra eos opponi valet, quod non sint Magistri in Theologia, neque licentiat, Doctores, dummodo fuerint in Synodo electi, num. 59. 7
 Electio Examinatorum Synodaliū faciendā est in Synodo formali, non autem in Congregat. Cleri, licet Congregatio Synodalis denominaretur, n. 70. 8
 Examinatores Officium exercere possunt usque ad novam Synodum, licet Singulis annis non convocetur, n. 71. 8
 Intellige si post annum ex electis in Synodo supersint saltem sex, quod si unus, vel plures defecerint, reliqui, ut validè possint officium exercere, quid agendum, num. 72. 8
 Examinatores novos in locum absentium, vel mortuorum subrogare non potest Episcopus extrā Synodum etiam cum consilio capituli, nisi casus necessitatis contingat intra annum à die Synodi celebratæ, num. 378. 99
 Si vero lapsus esset annus ab ultima Synodo, tunc Synodus congreganda est, & novi eligendi, quod si omittatur, recurri debet ad Sac. Congr. Concilii, quæ subrogationem indulgere solet ad sex menses, vel ad proximam futuram Synodum, num. 379. 99

Excommunicatio.

Sententia excommunicationis lata ab homine sine monitione nulla est, numer. 387. 100
 Limitatur tamen ubi Episcopus procedat non ut Judex, sed uti Pars vim vi repellendo, num. 388. 100
 In delictis verò notoriis non requiritur de necessitate, sed tantummodò ad bene esse, num. 389. 100
 Præsertim in declaratoria excommunicationis à jure lata, & in notorio facti permanentis nullo casu liciti, vel in contumacia notorio, n. 390. 100
 Excommunicationem incurrit, qui excedens modum inculpatae Tutelæ se defendendo Clericum occiderit, num. 29. 122.
 Excommunicationem non incurrit percussiens Clericum mortuum.
 Vide *Percussor.*

Excommunicatus.

Per solum lapsum anni non dicitur in excommunicatione infortescere, nisi constet, nullam instantiam fecisse pro obtinenda solutione, n. 391. 100
 Nec de hæresi dicitur suspectus, nisi post lapsum anni utetur ad se purgandum à tali suspitione, & iterum excommunicatus censuram per alium annum sustineat, num. 392. 191
 Participans cum excommunicato, an, & quando pœnas incurrat, numer. 34. 122.
 Receptatores excommunicatorum possunt à JUDGE Ecclesiastico excommunicari, num. 35. 122
 Et Judices Laicos cogere ad eos repellendos ab actibus judicialibus ipsis de jure prohibitis, num. 36. 122
 Quòd si moniti parere nollent, posset apponere interdictum loco, numero 37. 122.

Exercitia Spiritualia.

Per decem dies ante ordinationem peragere debent ordinandi in sacros ordines, postquam fuerint in examine approbati, num. 224. 30

Episcopus cavere debet, quòd talia exercitia ab ordinandis fiant collegialiter, nu. 225. 30
 Qua methodo sint peragenda, ibid.

F

Fabrica S. Petri

Commissarii Fabricæ S. Petri pro executione, & adimplemento legatorum piorum post annum non impletorum, concurrunt cum Ordinario cumulativè, non verò privativè, num. 219. 28

Familias

Episcopi ordinatus ad Titulum Beneficii, quod in alia Diocesi possidet, tanquam illicitè ordinatus, suspensionem incurrit, num. 187. 145

Famuli.

Clericorum famuli non gaudent Privilegio Fori, num. 406. 102
 Gaudent tamen famuli Episcoporum, & Vicariorum Generalium, n. 406. 102
 Limitatur principalis conclusio in Mancipis clericorum, sive Urbanis, sive rusticis adscriptis Glebæ, vel destinatis culturæ prædiorum Ecclesiasticorum, num. 407. 102
 Isti enim dicuntur membra, & pars fundi, nec alienari valent sine solemnitatibus, num. 408. 102

Fœnerator.

Fœnerator, & Negotiator eodem nomine in jure significantur, num. 144. 138

Festum

Sanctorum Fabiani, & Sebastiani unà simul celebratur, licet Titulus Ecclesiæ sit tantum de S. Sebastiano, num. 35. 45

Fidejusso.

Pro Fidejussione, quam ex Constitutionibus Synodalibus præstare tenentur Alumni de resciendis alimentis, quatenus

Index Rerum.

nus statum Clericalem non amplectantur, pro pauperibus sufficit obligatio Parentum, & Conjunctorum; numero 109

Fides.
Fidei nostræ infallibilitas, numero 458. 110.

Filius.
Filius sequitur conditionem Patris, non autem Matris, num. 475. 114
Filius legitimus, & naturalis Presbyteri ante statum Clericalem susceptus gaudet Fori Privilegio Patre vivente, ipsoque sub ejus potestate permanente, n. 198. 76

Filius.
Fili hæreticorum, seu infidelium conversi admittuntur ad professionem in quacunque Religione, absque ulla dispensatione, nisi particularis obstat constitutio, num. 276. 82

Hæreticorum publicorum filii quoties eorum Parentes Ecclesiæ reconciliantur, Beneficiorum, & officiorum sunt capaces, n. 405. 102

Filia.

Judæorum, & Hæreticorum non prohibentur emittere professionem in quacunque Religione, nisi particularis obstat constitutio, n. 276. 82

Amplia etiam respectu filiarum infidelium, num. 276. 82

Fructus.

Potest Beneficiatus fructus Beneficii, quos ex sua congrua sustentatione subtrahit parce vivendo, donare suis Parentibus, sive aliis etiam non indigenis, num. 283. 83.

Ex eisdem etiam fructibus superfluis potest Beneficiatus dotare pauperes consanguineos, num. 284. 83

Fratrem, Nepotem; vel alium Consanguineum in arte, & studiis addiscendis alere, num. 285. 83

Episcopo translato de uno ad alium Episcopatum, & impedito possessionem Episcopatus capere, debentur fructus à die translationis, & præfectionis in Episcopum secundæ Ecclesiæ, num. 9. 120

Restituere non tenetur in foro conscientie fructus, quos Canonicus absens fecit suos ante condemnationem Episcopi, num. 61. 48

Eisdemque redditus superfluos potest Beneficiatus largiri consanguineis habentibus necessaria ad victum, non tamen sufficientia ad decentiam conditionis, num. 286. 83

Paupertas enim ad hunc effectum mensuratur secundum Personæ qualitatem, num. 287. 83

Quid tamen in hoc observare debent Beneficiati præcipue verò Parochi, & Episcopi, vide, n. 288. 83

De jure enim naturali Divino est, ut Beneficiatus tales fructus superfluos convertat in pauperum subventionem, & pios usus, contraria quacunque non obstante consuetudine, n. 289. 84

Erumentum.

Attenta penuria Annonæ potest Episcopus pretium statuere in frumento Ecclesiasticorum, eosque cogere ad illud vendendum, reservata eisdem necessaria sustentatione, n. 197. 76

Funus.

Si in delatione Funeris exeundum sit extra Portam Civitatis, vel loci, veritum non erit quatenus adsit consuetudo, recipere duplum elemosinæ, licet Cadaver in Ecclesiis Regularium sit tumulandum, num. 223. 62

G

Genusflectere.

Sive ore publicè, sive privatè decet, ut flexo utroque genu fiat oratio, num. 3. 42

Et ad signum salutationis Angelicæ semper genuflectere licet, quamvis tempore Paschali, num. 4. 42

b 4 G

Index Rerum.

- Gubernator*, 79
Qui sit Prælati referendarius, an sedere possit in Presbyterio.
Vide *Presbyterium*.
Gratia
Principis Gratiæ, quæ in damnum tertii, vel contra publicam utilitatem tendunt, habentur, ac si non emanassent, num. 72.
H
Habitus Clericalis.
Qui in Sacris est constitutus, & habitum Clericalem decentem in publico assidue non desert, culpæ gravis est reus, num. 262.
Ideoque ab Episcopo possunt pœnis arbitrariis compelli ad illum deferendum, num. 263.
Habitum Clericalem dimissum resumere possunt Clerici, non obstante Episcopi prohibitione, quamvis in Synodo emanaverit, num. 199.
Habitus Regularis.
Nemo sua sponte assumere, & deferre potest habitum Religiosum, quem si assumpserit, ab Episcopo deponere cogitur, num. 133.
Habitus Talaris.
Sac. Conc. Congr. approbavit edicta Episcopi injungentis Clericis delationem habitus talaris, num. 90.
Hebraei.
An gaudeant immunitate.
Vide *Immunitas*.
Ipsi per se tenent proprios Libros expurgare, num. 217.
Denegatur licentia medendi Christianos, num. 218.
Non est permittendum, quod Christiani illis accendant ignem in die Sabbathi, quamvis Eleemosynam locis piis applicandam offerant, numer. 210.
Prohibentur incedere larvati promiscue cum Christianis, n. 220.
Puniuntur à S. Officio retinentes in sua potestate Christianos, qui Missam non audiunt, num. 222.
Deferentes arma Tuneum, vel Algerium prætextu deferendi ea ad locum catholicum puniuntur à S. Officio, num. 222.
Contra Christianum in causa fidei non faciunt fidem absque tortura, numero 223.
Retinentes Thalmud, aliosque libros prohibitos puniuntur ab Inquisitoribus, qui possunt procedere ex solis indicis, num. 224.
Puniuntur, si transferant arcam cum pompa, & luminibus de una domo ad aliam, num. 225.
Novas Synagogas non construunt absque licentia sedis Apostolicæ, n. 226.
Accedentes ad Hospitia Christianorum non puniuntur à S. Officio, num. 227.
Possunt accedere ad quæcumque loca ditionis Ecclesiasticæ ratione mercaturæ, dummodò ibi domicilium non contrahant, num. 228.
Ex constitutionibus Apostolicis domicilium nullibi habere possunt, nisi Romæ, Ferrariæ, Anconæ, & in Statu Urbini, ibid.
Hosia, & Fenestras apertas in die Parasceve tenere non possunt, numero 229.
Dantes Christianis panes azimos puniuntur à Sancto Officio extrà Urbem, in Urbe verò à Cardinali Vicario, num. 330.
Stando præ foribus Synagogæ, non verò Ecclesiæ pœnas luunt, n. 231.
Circumcidentes Infantes Christianos severè ab Inquisitoribus puniuntur, num. 232.
Condemnati ad trêmes non liberantur quatenus velint fieri Christiani, sed instructi, & Baptizati ibi permanent, num. 233.
Habentes Carnis commercium cum Mulieribus Christianis, à quo sint puniendi, num. 234.
Synagogam combustam in eodem loco, & non alibi reficere debent, n. 235.
Percutientes, vel deturpantes Sacras Imagines puniuntur privativè à S. Officio, num. 236.

Re-

Index Rerum.

- Retinere in Pignus, & venales in suis tabernis retinere non possunt res cum Imaginibus Sacris, Crucibus, &c. num. 237. 80
- Pro foenore exercendo debent petere licentiam à Summo Pontifice, numero 138. 80
- Propria Animalia in Officinis, seu Macelli Christianorum cum suis superstitionibus mactare non possunt, numer. 239. 80
- An, & quando uti possint opera fullonum Christianorum, num. 240. 80
- Procurantes turcarum liberationem à tribus, ut judicent, puniuntur à S. Officio, num. 241. 80
- An, & quomodo uti possint opera Christianorum in addiscendis litteris, scientiis, vel artibus, num. 242. 80
- Nequeunt Christianos docere aliquam disciplinam, vel artem, num. 243. 80
- Ad cauponas Christianorum cum eorum Meretricibus accedere prohibentur, num. 244. 80
- Ad gradum Doctoratus in Universitatibus Catholicis non sunt promovendi, nec publicis fungi officiis permittendi, num. 245. 80
- Epitaphia cum nominibus, cognominibus, Patria, &c. suis Sepulcris apponere prohibentur, num. 246. 80
- In quibus uti possint opera Christianorum, num. 247. 80
- Christianorum nominibus vocari nequeunt, num. 248. 80
- In emendis, & vendendis Libris servare debent quæ servantur à Bibliopoli Christianis, num. 249. 80
- Proprium examen subscribere debent, licet examinati in die sabbathi, num. 250. pag. 80
- Injungere potest Episcopus, quod Medici, & Chirurghi Christiani accedant ad eorum domos pro illis medendis, annum tamen salarium prohibeat, num. 251. 80
- Episcopus prohibeat Barbitonforibus, ne accedant ad eorum domos, num. 252. 80
- Permittitur usus medicorum Christianorum de tempore Pestis, numero 253. pag. 80.
- Eorum Synagogæ erectæ sine Indulto Sedis Apostolicæ sunt destruendæ, num. 254. 81
- Prohibentur exercere mercaturam librorum Ecclesiasticorum, nec illis permittitur Typographia idiomatis hebraici, num. 255. 81
- Non deferunt Bibliam processionaliter per Ghetum, num. 256. 81
- Signum in Pileo deferre tenentur, num. 257. 81
- Ipsorum filii non possunt invitari Parentibus baptizari, si tamen baptizentur, valet baptismus, & apud Christianos sunt alendi, num. 259. 81
- Et si eorum filii majores sint septennio, & consentiant baptizari possunt Parentibus etiam invitari, num. 259. 81
- Hortantes proprios filios Neophytos ad redditum ad Judaismum puniuntur multa pecuniaria, non verò Bonorum confiscatione, num. 260. p. 81
- Amplectens sectam turcicam, & inquisiti à San. Officio quomodo puniendi, & expediendi, num. 260. pag. 81
- Blasphemantes hæreticaliter si sint sortilegi, puniuntur à Sanct. Officio, num. 261. 81
- A quo etiam puniuntur, si Christianos talia nefaria docuerint, numero 262. pag. 81
- Puniuntur etiam à S. Officio si eorum opera, & consilio aliquis Christianus à fide resilierit, vel infidelem à conversione retraxerit, num. 263. 81
- Puniuntur quoque à S. Officio si retineant nutrices Christianas, etiam extra propriam Domum, super quo nec Episcopus dispensat, num. 264. 81
- Medelas ab hebræis exhibitas Christiani quando recipere possint, num. 265. 81
- Hebræos invitare ad convivia, & ab illis è contrà invitari prohibitum est, num. 266. 81
- Bona stabilia conducere in statu Ecclesiastico non possunt, num. 268. 81
- Christianos sibi subjectos habere nequeunt, num. 267. 81
- Ad Judæorum nuptias, choreas, & alias functiones, accedere prohibentur Christiani, num. 269. 81
- Non sunt vocandi *Domini* à Christianis, num. 270. 81
- Incapacitas descendendum ab Judæis ad consequenda Beneficia, & dignitates in Regno Portugalliæ ex speciali constitutione Clementis VIII. restricta est ad cathedrales, & collegiatas, num. 272. 82

Index Rerum.

Judæi cõverſi de jure ſunt capaces ordi-
num, Beneficiorum, & dignitatem abſ-
que ulla diſpenſatione, n. 273. 82

Et capaces ſunt etiam Beneficiorum cura-
torum, nu. 274. 82

Et admittuntur quoque eorum deſcen-
dentes niſi adſit ſtatutum in contrarium
a Sede Apoſtolica confirmatum, num.
275. 82

Et eorum filiz non prohibentur admitti
ad profeſſionem in quacumque Religio-
ne, dummodò particularis non obſtet
conſtitutio, nu. 276. 82

Hæres.

Nomen hæredis in materia indifferenti
universaliter prolatum comprehendit om-
nes hæredes in infinitum, num. 49.
pag. 47

Hæretic.

Occulti poſt peractam pœnitentiam, &
acceptam abſolutionem non ſunt irregu-
lares, ſecus verò ſi ſint publici, num.
404. 102

Hieruſalem.

Quando, & quoties Chriſtiani expulſi
in Infidelium manus inciderit, numer.
102. 12

I

Janua.

Claudenda eſt janua domus, ſive à lai-
cis, ſive à Clericis habitata, quæ a-
dium habet in Eccleſiam, vel Sacri-
ſtiam, num. 88. 10

Ignorantia.

Crassa, & ſupina non excuſat ab incur-
ſu pœnæ, num. 188. 145

Immago.

Imagines in Eccleſiis exponendæ, ne-
ceſſariò ſunt benedicendæ, numero
332. 91
Et ſi non fuerint benedicte, poterit Epi-
ſcopus eas ab Eccleſia amoveri facere,
num. 334. 91

Immemorabilis.

Requirit expreſſam, & ſpecificam de-
rogationem; ita ut non ſufficiant clau-
ſulæ prægnantes, & eſſrenatæ, num.
69. 129

Impedimentum.

Publicæ honeſtatis non oritur ex ſponſali-
bus nulliter contractis, n. 56. 142

Publicæ honeſtatis, an oriatur ex ſponſa-
libus initis abſque animo ſe obligandi,
num. 165. & ſeq. 20

Publicæ honeſtatis non oritur ex ſponſa-
libus initis, poſtquam præcedentia ſponſa-
lia de futuro copula carnali firmata fue-
runt, num. 169. 22

Ideoque ſi fuerint valida, quamvis mutuo
conſenſu diſſolvantur, nihilominus im-
pedimentum remanet, num. 57. 125

Impedimentum Matrimonii proveniens ex
objecta copula Sponſæ cum conſanguineis
Sponſi non probatur per Teſtes de au-
ditu, adverſus quos admittitur Mulieris
juramentum, num. 448. 109

Immunitas Eccleſiaſtica.

Eccleſia autoritate Epilcopi fundata gau-
det immunitate, quamvis adhuc non fue-
rit benedicte, num. 215. 28

Eadem immunitate gaudet locus, in quo
nova conſtruitur Eccleſia, jacto jam
ibi ſolemniter primo lapide, numero
216. 28

Mater occidens proprium filium Infantem
non gaudet immunitate Eccleſiaſtica,
num. 217. 28

Qui aſſociatur Sacramento Euchariſtiæ
in via, gaudet immunitate Eccleſiaſti-
ca, num. 8. 42

Hebræi in delictis, quæ non ſapiunt hæ-
reſim, immunitate gaudent Eccleſiaſti-
ca, num. 208. 78

Index Rerum.

Impressor Cameralis.

Ejus facultates circa impressionem Decisionum, resolutionum, Bullarum, & Brevium accessorie ad tractatus impressorum, n. 66. & seq. 127

Impunitus.

Concedere impunitatem, an, & quomodo possit Episcopus.

Vide *Episcopus.*

Indulgentia.

Pius V. revocavit omnes Indulgentias concessas favore porrigentium manus adjuvices pro subventionem locorum Terræ Sanctæ, num. 111. & sequent. pag.

Indulgentia concessa ab Episcopo ultra modum, seu debitum numerum dierum vitiatur in excessu, n. 325. 90

Indulgentias, quas Episcopus vivens concedere consueverat, concedere nequit Vicarius Capitularis tempore Sedis Vacantis, num. 64. 126

Indultum

Alicujus ad preces concessum intelligitur semper juxta petita, n. 94. 54

Indultum à Martino V. concessum Abbati Monasterii Vallisolei dispensandi cum Subditis in omni irregularitate etiam Papæ reservata quomodo intelligatur, nu. 319. 89

Dictum Indultum oretenus à Martino V. prædicto Abbati concessum cadit sub revocatione Gregorio XIV. n. 322. 89

Indultum Oratorii privati, tanquam odiosum strictè est interpretandum.

Vide *Oratorium.*

Vide etiam *Privilegium.*

Indultum jubilationis.

Quod datur Canonicis, & præbendatis post longum laudabile servitium, datur ad similitudinem Indulti favore militum emeritorum, & ad imitationem Ordinis Levitarum antiquæ legis, num. 74. 12

Tale Indultum innititur potius Titulo

commiserationis, quam juridico cum in jure Canonico nullibi tale quid cautum reperitur, num. 17. 16.

Ideoque cessante motivo commiserationis, tale Indultum ex sola ratione præstiti quadragenarii servitii non esset concedendum, si illud potens esset septuagenario minor, & sanus, numero 17. 3

Maximè si ob tenuem Canonicorum, vel Beneficiorum numero Ecclesia debito fraudaretur servitio, num. 18. 3

Infamia.

Infamiam juris non incurrit Clericus condemnatus ad poenam stupri, numero 163. 20

Infideles

Conversi promoveri possunt ad Ordines, & Beneficia absque dispensatione, numero 403. 102

Injuria

Facta Clerico exercenti Officium suum cum vestibus Sacris, cum redundet in totum Collegium, fit gravior, & dicitur atrox, num. 21. 121

Injuriants.

Non est puniendus in foro fori si injurias verè proferret laceffatus, numero 23. 121

Inquisitor.

Inquisitores Hæreticæ pravitatis exceptis Cardinalibus Urbis Generalibus Inquisitoribus inquirere non possunt contra Episcopum de hæresi suspectum, sed denunciandum est Papæ, numero 427. pagin. 106

Interdictum.

Interdicto subjicienda est Civitas, si Ministri Regii fructus Mensæ Episcopalis sequestraverint, & moniti sequestrum non removerint, num. 32. 122

Index Rerum.

Interstitium
 Interstitium arbitrio Episcopi, quod fervent ii, qui habent Indultum, super interstitiis, valde honestum, ac decens est, num. 90. 53
 Festi autem dies, in quibus Indultarii sunt ordinandi, esse debent de præcepto, nec sufficit, quod sint Officii duplicis, num. 91. 53

Irregularitas.

An incurrat irregularitatem Clericus damnatus ad poenam stupri. 107
 Vide *Supra*.
 Crimina infamiam juris non habentia irregularitatem veram non inducunt, licet delinquens infamis effectus fuerit ob publicitatem delicti, numero 162. 20
 Non incurritur per scriptiõnem processuum causarum, seu querelarum criminalium, neque per exercitium Officii Gubernatoris, absque prolatione sententiæ sanguinis, numero 70. 50
 Nec etiam incurritur per solam adscriptionem Militiæ Sæculari sine actibus Hostilibus, num. 71. 50
 An autem incurratur per violentam pollicis abscissionem dubium est, numero 72. 50
 Farmacopola Laicus per exercitium Aromataria non efficitur irregularis, num. 78. 50
 Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario maxime publico est indispensabilis, itaut etiam Papa à dispensatione absteineat, num. 321. 89
 Ecclesiastici, tam Sæculares, quam Regulares, quidam servare debeant in subjiciendo se examini in causis sanguinis pro evitanda irregularitate, numer. 341. 92
 Incurritur ab eo, qui spontè se castrare facit, & culpa sua se ipsum mutilat, num. 428. 106
 Et in hac irregularitate solus Papa dispensat, num. 429. 106
 Nec Episcopus potest super tali irregularitate dispensare, quamvis abscissio esset occulta, num. 430. 106
 Incurritur à Clerico celebrante, & or-

dinato, cum Patrimonio ficto, num. 437. 107
 Irregularitatem incurrit celebrans post suspensionem à proprio Episcopo extrajudicialiter inflictam, secus verò, si Episcopus ad suspensionem juridicè processerit sine scriptis, num. 6. 120
 Incurritur ab eo, qui aliquem percussit in oculo, cujus virtutem ita debilitavit, ut lucis radios obscure percipiat, num. 11. 120
 Qui autem pollicem abscidit, dispensationem petere debet ad cautelam, cum dubium sit, an per talem abscissionem efficiatur irregularis, num. 12. 120
 Violans censuras nulliter latis irregularitatem non incurrit, num. 13. 121
 Dispensari non solet ab irregularitate, incurfa à dante operam rei illicitæ, num. 15. 121
 Faciliter Sacra Concilii Congregatio dispensat ab irregularitate incurfa pro homicidio commisso in Bello, numero 16. pag. 121
 Irregularitas, quæ repellit ab ordine, impedit etiam susceptionem primæ Tonsturæ, num. 170. 121
 Incurfa, ex quo vim vi repellendo, sed cum excessu moderaminis inculpare Tutelæ Aggressorem occiderit, potest ab Episcopo causa cognita dispensari, num. 25. 121
 Solus Papa dispensat ab irregularitate proveniente ex bigamia, numero 223. pag. 89
Index
 Neque clementior, neque severior lege esse debet, num. 264. 98
 Ideoque non potest poenam à lege statutam remittere, vel minuere.
 Vide *Pena*.
 Judex Laicus remittens Clericum ad Forum Ecclesiasticum, sine protestatione eum vindicandi, & puniendi si contiterit, Fori Privilegio non gaudere, censetur tali juri renuntiasse, num. 200. 107
 Non potest Notarii vices supplendo acta conscribere, num. 165. 142
 Limitatur tamen, quando publicitas processus scandalum præbere possit, vel honorem familia de principalioribus.

Index Rerum.

bus; aut Mulieris honestæ denigrare ,
num. 171. 143

Judices Synodales.

Si aliquis eorum mori contingat , Episcopus potest adhibito consilio Capituli alios substituere , usque ad novam Synodum , num. 377. 99

Juramentum.

In Abbatisse confirmatione exigere debet , & solet juramentum fidelitatis.
Vide *Abbatissa*.

Jus Canonicum

Vetus non tollitur , nisi expressè corrigatur , num. 310. 87

Jus Patronatus.

Laici validè trasferant in regulares Jus Patronatus titulo donationis sine Episcopi consensu , n. 119. 14
Præsumptio usurpationis non cadit in Confraternitate , n. 156. 71

Jus Sepeliendi.

In translatione Ecclesiæ à Laicis in Regulares Episcopus translationi consentiens , exigere debet à Regularibus renunciationem illius , num. 121. 14
Solutus Episcopus , non autem ejus Vicarius concedit jus sepeliendi , numero 123. pag. 14

L

Laici

D Etentores bonorum Ecclesiasticorum titulo colorato , illicito tamen , & invalido conveniuntur actione reali , vel mixta pro relaxatione bonorum in Foro Ecclesiastico , n. 42. 123
Ubi adsit consuetudo , possunt conveniri coram Judice Ecclesiastico debitores Laicorum , vel Personarum Ecclesiasticarum , n. 43. 123
An federe possint in Presbyterio.
Vide *Presbyterium*.

Legatum

Factum favore Fratrum Minorum Sancti Francisci per pietanza , &c. non debetur , num. 134. 16
Secus verò si legatum esset ita factum , ut hæres teneretur emere tot panes , aut tantum vini pro servitio , &c. vel certis temporibus tradere , cui per dictos Patres fuerit ordinatum , certam pecuniarum summam pro cibariis emendis , num. 135. 16
Item nec possunt exigere , seu acceptare legatum eis per modum elemosinæ factum cum onere Missarum , licet summam legatam erogare vellent in reparationem Fabricæ , n. 136. 16
Relictum *alle Zielle povere* , & honestè dicitur factum Virginibus , & non Mulieribus honestis , n. 184. 23
Relictum Mulieribus honestis dari potest Mulieri , quæ semel tantum fornicata sit , num. 185. 23
Distribuendum *alle Zielle* dari potest etiam stupratæ , si corruptio est occulta , num. 186. 23
Factum sub conditione , quod nubat Titio , vel Cajo , conditio infra triennium post pubertatem est adimplenda , aliàs amittitur legatum , n. 187. 23
Relictum sub conditione non molestandi hæredem , intelligitur de molestia malo animo , & calumniosè illata , num. 188. 23
Secus verò si prohibita fuerint molestiæ
62

Index Rerum.

ex quacumque causa, vel quoquo modo de jure, aut de facto, n. 189. 23
 Factum Puellis nubentibus in sæculo, non debentur nubentibus in Domino, si Testator adjunxerit substitutionem in casu, quo legataria sine prole decederet, num. 190. 23
 Legatum Missarum relictum, cum particula sui infra scripti filii, & heredes teneantur, &c. Non est perpetuum, num. 45. 46
 Idem dicendum de legato Missarum præstando ab hærede, quoad vixerit, num. 46. 46
 Secus si nec ex verbis dispositivis, nec ex Testatoris etiam conjecturata voluntate desumi potest, quod sit temporaneum, num. 47. 47
 Etenim legata relata ad pias causas semper censentur perpetua, nisi contrariæ voluntatis efficaces habeantur conjecturæ, num. 48. 47
 Legatum Missarum relictum cum particula sui infra scripti Hæredes, dicitur perpetuum, n. 52. 47
 Relictum cum conditione, quod efficiatur Clericus, non debetur nisi legatarius in legitima ætate ad Presbyteratum accendat, num. 46x. 110

Legatus à Latere.

Non autorizat alienationes bonorum Ecclesiæ, absque expressa Papæ facultate, n. 94. & seq. 10
 Non potest concedere licentiam exhumandi cadavera pro recognitione corporis delicti, n. 114. 13
 Nec concedere potest licentiam examinandi Testes à judice Laicos in loco immuni, n. 114. 13
 Non potest avocare causas in prima instantia à curia Ordinarii, nisi hoc expressum habeat in facultatibus, numer. 369. 98
 Amplia etiam si ageretur de causis executivis, & Camerali obligatione vallatis, num. 370. 98

Legitimati.

Per subsequens Matrimonium legitimati coæquantur in omnibus legitimis, & naturalibus etiamsi dictum fuerit, quod

fili procreati ex legitimo matrimonio, num. 201. 25

Licentia.

Pro celebrando in loco destinato ad Orationarium privatum in domo particulari, & ab Episcopo recognito danda est in scriptis, & non ore tenus, numero 483. pag. 114
 Ordinarii licentia ubi exigitur pro investendis pecuniis locorum piorum, gratis est concedenda, n. 51. 124
 Licentia laborandi in die festo danda est in scriptis, ut ostendi possit, numero 74. 9
 Pro licentiâ contrahendi Matrimonium Domini, aliquid exigendum non est, etiam ab exteris, n. 12. 2
 Pro facienda renunciatione à Novitiis Monialium conceditur ab Episcopo, etiam pro Monialibus exemptis, non verò à Prælati, quibus subsunt, nisi jurisdictionem habeant quasi Episcopalem, numer. 496. pag. 117
 Ista tamen licentiâ requiritur si renuntiatio fiat post ingressum in Religionem, secus si fiat ante, quamvis intuitu ipsius Religionis, ibid.
 Exhumandi cadaver pro recognitione corporis delicti concedere Judici Laico non potest Episcopus, n. 113. 13
 Amplia, hoc procedere etiam in legato à Latere.
 Vide *Legatus à latere.*
 Licentiam examinandi Testes in loco immuni non concedit Episcopus judici Laico, num. 113. 13
 Amplia hoc etiam procedere in Legato à Latere.
 Vide *Legatus à Latere.*
 Licentiam ab Ordinario an petere teneantur administratores locorum piorum pro restauratione, & melioratione bonorum.
 Vide *Administratores.*

Index Rerum.

Livellum.

Ratio cur ad Licitam Livelli retentionem concurrere debent conditiones alias recensitæ, vide n. 198. 25
 Nisi moniales sint semper paratæ livellum in manibus Abbatissæ resignare, & nisi de ejus licentia, & assensu eouivellant pro ipsarum necessitatibus, peccant, & pœnas à jure, vel à regula proprietarias inflictas incurrunt, numer. 199. 25
 Intellige quatenus constitutiones Ordinis à S. Sede approbatæ aliud permittant, ibid.

Ludus.

Aleatum ludum rectè ab Episcopo prohibitum Clericis sub pœna Suspensionis dixit Sac. Cong. Conc. pœnam tamen suspensionis moderari mandavit à lata inferendam, n. 91. 10

M

Magistratus

Compelli potest juris remediis quatenus renuat in solemnioribus anni festivitatibus adire Ecclesiam Cathedrallem, & præstare solita obsequia, numer. 24. 44

Mandatum.

Exequutio mandati expediti pro adimplemento onerum Missarum, non impeditur inhibitionibus Aud. C. vel Nuntii Apostolici, n. 185. 75

Mappa

Necessariò, & de præcepto benedicenda sunt, num. 335. & 340. 92
 Hinc est, quòd celebrans scienter super Altare cum Mappis non benedictis, immunis non est à culpa si fiat citrà necessitatem, num. 336. 92

Matrimonium

Contractum coram Parocho carcerum à carcerato ad custodiam, vel ad correctionem non valet, n. 170. 21
 Secus verò si esset contractum à damnato in pœnam ad carcerem perpetuum, vel temporaneum, n. 171. 21
 Hujus Sacramenti Ministri sunt ipsi contrahentes, non autem Parochus, nam is est tantum testis ab Ecclesia adhibitus, num. 447. 109
 Contrahi non valet, nisi masculus pubes sit quatuordecim annorum, & femina duodecim completorum, numer. 430. 109
 Talis tamen ætas intelligenda est moraliter, itaut non attendatur defectus duorum, vel trium dierum, numer. 451. 109
 Ideoque audiendus non est, qui Matrimonium nullum ex tali capite diceret, si defectus esset paucorum dierum, & malitia suppleat ætatem, numer. 449. pag. 109
 Super defectu talis ætatis dispensat Episcopus aliqua urgenti necessitate concurrente remissivè, n. 452. 109
 Contrahi potest absque dispensatione inter conjunctos quarto, & quinto consanguinitatis gradu, etiamsi unus ex eis distet à communi stipite in primo, secundo, vel tertio gradu, numero 54 pag. 124
 Ad Matrimonium contrahendum quis cogitur constito de sponsalibus, numer. 55. 124

Missæ.

Decreto Synodali, vel visitationis statuere convenit quòd Missæ à Clericis non canantur in Ecclesiis, nisi induti sint costa, & bireto Clericali, numer. 208. 126
 Quando celebranda sit per semetipsum, vel per alium, n. 233. 32
 Nunquam celebranda est in mari, vel in flumine, n. 1. 41
 Limitatur si tempus esset serenum, & tranquillum, n. 2. 41
 Capellanus obligatus celebrare quotidie pro

Index Rerum.

pro Testatore tenetur in die commemorationis omnium fidelium Defunctorum missam pro defunctis omnibus applicare, num. 257. 37

In Oratorio privato Episcopi, eo absente à Civitate Missam audire, & celebrare licet non valet in diebus festis pro satisfactione præcepti, numer. 36. 38. 45

Secus tamen si Capella Palatii Episcopi esset publica, fixa, & invariabilis, numer. 39. 45

Quando Episcopus residet, & præsens est in Civitate, possunt in sua Capella una, vel plures Missæ celebrari, numero 40. 45

Absentia in hoc casu, de qua intelligatur, num. 41. 46

Episcopus visitans, vel iter agentes potest in domo, in qua hospitatur, erigendo Altare portatile Missam per se ipsum, vel per alium celebrare, n. 42. 46

Laudabilius tamen ageret Episcopus si præcisa notabili incommoditate adiret Ecclesiam Loci pro sacro celebrando, vel audiendo, n. 43. 46

Legatum Missarum, ubi factum sit principaliter pro Animæ propriæ suffragio adimpleri debet in Ecclesia translata, & in legato designata, non verò in antiqua, num. 50. 47

Secus si legatum factum sit intuitu loci & particularis affectionis erga Ecclesiam designatam, n. 50. 51. 47

Applicanda est pro fundatore, licet ipse id non expresserit, n. 53. 47

Amplia etiam in casu contrariæ descriptionis factæ in Tabella in visitatione per centum, & ultra annos, ut declaravit Sacra Concilii Congregatio, n. 54. 47

Missam celebrare non licere sub peccato mortali ante absolutum Matutinum cum Laudibus pluribus probatur, n. 278. p. 82. & 419. 104

Celebranda est juxta rubricas traditas in novo Missali, n. 281. 83

Non obstante quacumque contraria consuetudine, & prætextu, numer. 282. 83

Privilegium audiendi Missam in Oratoriis privatis non suffragatur famulis, qui actu non sunt necessarii pro servizio Domini Privilegiati, numer. 317. 88

Episcopus concedere non potest facultatem celebrandi Missam in Ecclesia polluta, numero 423. 105

Onus Missarum acceptarum per conventionem non reducit Sacra Congregatio Concilii, quæ tales in hoc casu semper rejicit instantias, n. 466. 111

Quid servandum erit ad hoc, ut contractus ad æqualitatem reducatur, vide num. 467. 468. & 469. 112, 113

Missarum numerum reducere potest Episcopus in limine fundationis, & ante acceptationem legati, n. 178. 144

Episcopus potest decreto Synodali statuere, quod in Oratoriis, & Ecclesiis ruralibus Missa non celebretur ante Missum Parochialem, dummodò ista tempore, & horâ debita celebretur, n. 125. 126. 15.

Pro Populo in diebus festis celebrare facere tenetur suis sumptibus Parochus Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatae, si ipse ob celebrationem Missæ Conventualis id non possit per semetipsum explere. Vide Parochus.

Reliquia certi Sancti in Martyrologio descripti, licet non insignis, sufficit pro impetranda licentia, quod in festo ipsius celebrari valeat Missa de communi sub ritu duplici in Ecclesia, ubi Reliquia prædicta asservatur, num. 23.

Missæ Conventualis.

Cathedrales, & Collegiatae omnes tenentur recitare quotidie in Choro horas Canonicas, & canere Missam Conventualem applicandam pro Benefactoribus, non obstante reddituum tenuitate, & contraria etiam immemorabili consuetudine, n. 234. 34

Nec possunt pro dicta Missa aliam elemosynam recipere, ibid.

Amplia etiam si constet solum de erectione Collegiatae non tamen de lege, & quantitate servitii ipsius Ecclesiæ, num. 238. 34

Limitatur ubi ex lege fundationis constet de qualitate, & quantitate servitii Ecclesiæ, & de numero Missarum à fundatoribus præscripto, n. 239. 34

Quæ fundationis lex circa præmissa, neque ab Episcopo, neque à Canonicis potest immutari, n. 241. 35

Observantia inducta recitandi horas Canon.

Index Rerum.

nonicas ultra tempora in fundatione præscripta, non extenditur ad celebrationem Missæ Conventualis, numero 251. 36
Ecclesiæ Collegiæ, & Conventuales Regularium applicare tenentur Missam Conventualem pro Benefactoribus ad instar aliarum Collegiarum Sæcularium, n. 256. 37

Molestia.

Sub prohibitione molestiarum, quænam veniant, Vide *Legatum*.

Monialis.

Strictius Moniales afficiuntur prohibitionem negociandi Regularibus in iure in juncta, n. 145. 138
Prohibentur particulariter ulla impensas facere tam in ingressu, quàm in exitu priorum Officiorum, n. 146. 138
Ordinarij quomodo se gerere debeant circa observantiam hujus prohibitionis, n. 147. 140
Monialis procurans abortum non incidit in excommunicationem Canonicam, n. 130. 140
Moniales, quæ se invicem graviter percusserunt absolvi possent ab Episcopo, quamvis sint exemptæ, n. 148. 140

Mulier.

Mulieres quamvis nobiles thurificandæ non sunt, nisi sint Regina, vel magnæ Principissæ idest Serenissimæ, n. 3. 119
Amplia etiam contraria consuetudine non obstant, n. 4. 119

Mutus.

Mutus, & Surdus à nativitate dispensari potest, ut fiat Religiosus, n. 76. 50

Monacelli, Form. Suppl.

N

Negociare

Etiam per interpositam Personam prohibitum est Religiosis, numero 143. 138.
Strictius verò monialibus, Vide *monialis*.

Negociator.

Negociator, & foenerator eodem nomine in iure significantur, n. 144. 138

Nobilis.

Pro verificatione clausulæ in Brevi concessionis Oratorii privati appositæ circa imperantis nobilitatem sufficit, quod verificetur ex parte tantum Patris, nu. 472. 94
Viri nobilitas transfunditur in Uxorem, n. 473. 98
Nobilitas Patris per ignobilitatem Matris non denigratur, n. 474. 98
Ideoque ad verificationem clausulæ prædictæ non sufficit nobilitas ex parte Matris tantum, n. 476. 99
Sola Regina suam nobilitatem Viro communicat, n. 477. 99

Notarius.

Episcopus potest creare Notarios, quorum instrumenta probant ubique locorum si facta sint in Territorio constituentis, num. 9. 2
Episcopus in fabricatione processus providere debet de Notario non suspecto sumptibus petentis, n. 10. 2
Episcopus, vel Vicarius Capitularis procedere debens contra aliquem Judicem, uti debet Notario non suspecto, numer. 11. 2

Nuntius Apostolicus

Non autorizat alienationes bonorum Ecclesiæ absque expressa Papæ facultate, n. 94. 95. 10
Causas à Tribunali Episcopi in prima instantia non avocat, nisi expressum hoc habeat in facultatibus, n. 369. 98

c. Quam

Index Rerum.

Quamvis ageretur de causis executivis, & vigore obligationis Cameralis, num. 370. 98

O

Oblati.

Qui servitium personale, & bona offerunt Conventui Religiosorum, morantes tamen in propriis Domibus, & dicta bona retinentes, non sunt recipiendi, n. 231. 31
Hisque Oblatis abeuntibus à Monasterio, cui servitium personale præstiterunt, an debeatur salarium, n. 232. 31

Observantia.

Non interruptitur, nec illiditur à protestatione emissa de tempore, quo jam erat præscriptum, n. 129. 65
Fuisse inductam, & completam probatur ex Ordinibus ab Episcopo factis circa soliti observantiam, n. 130. 65
Vide etiam *consuetudo.*

Occultum.

Quando dicatur delictum occultum ad hoc, ut Episcopus Reum à censuris incurris absolvere valeat, vide num. 68. 69. 70.

Officium.

Officia propria alicujus ordinis, præferenda non sunt officio Ecclesiæ universalis, num. 33. 45
Et si ambo officia æqualiter duplicia occurrant in eadem die, persolvendum prius est officium, quod ab Ecclesiâ universalis celebratur, n. 34. 45

Onus.

Nova onera, quæque in fundatione imposita non reperiuntur, substinere non coguntur Beneficiati, n. 242. 35
Oneribus in fundatione impositis non potest Episcopus quidquam addere, vel detrahere, n. 244. 35

Etiã si concurreret consensus Canonico- rum, n. 245. 35
Susceptio operum spontè à Canonicis facta absque Superioris approbatione non afficit successores, n. 248. 35

Oratorium.

Cappella, sive Oratorium situm in Claustro atrii Palatii quando gaudeat privilegiis publicæ Ecclesiæ, n. 63. 7
Episcopus in concessione licentiæ pro constructione Oratorii publici conditionem apponere debet, quòd Missa in eo in solemnioribus non celebretur, num. 124. 14
Suspendere potest Visirator Oratorium privatum si inveniat illius Indultarios non servantes præscripta in Indulto, num. 470. 113
Episcopus antequam concedat facultatem celebrandi in Oratorio privato, inquirere debet, an verificata sint omnia in Brevi enunciata, n. 171. 113
Indultum circa hujusmodi Oratoria tamquam juri communi contrarium stricte est interpretandum, n. 478. 114
Requiritur, quòd sit omnibus necessariis refertum, & segregatum, ac liber ab omnibus domesticis usibus, numero 480. 114
Cavendum insuper est, ne supra Cappellam, in qua est celebrandum, retineatur lectum, aut alia res prophana, num. 481. 114
Debet etiam Episcopus locum pro Oratorio destinatum per se ipsam, vel per ejus Vicarium visitare, & approbare, n. 482. 114
Talem verò approbationem, seu licentiam celebrandi in loco destinato dare debet in scriptis. 114
Vide *Licentia.*
Præterea Episcopus instruere debet Indultarium de diebus solemnioribus, in quibus celebrandum non est in Oratorio prædicto, n. 484. 114
Isti autem dies præter expressos in Indulto quinam sint, vide n. 485. 115
Admonere insuper debet, quinam contineantur sub nomine Familiæ, cui Indultum suffragatur, n. 486. 115
Famulis autem, qui Indultarii servitiis tempore Missæ non sunt necessarii, tale indultum non suffragatur, n. 487. 115
Li-

Index Rerum.

Limita, ubi Privilegium concessum sit pro domo rurali, quia tunc dicti famuli excusantur si Ecclesia distet ultra dimidium milliariis, n. 488. 115

Vel tempus effet valdè pluviosum, aut hyemale, n. 490. 116

Sub clausula Indulti, & Hospitium tuorum nobilium presentia, veniunt tam nobiles genere, quam ex Privilegio, vel ratione dignitatis, n. 491. 116

Indultum Oratorii privati magnatibus primi ordinis jurisdictionem exercentibus in aliquo Feudo concedi solet etiam pro domo Civitatis, n. 492. 116

Secus verò nobilibus juris distinctionem non habentibus, quibus concedi solet pro domo rurali tantum, ibid. 116

Utrisque tamen expirat morte impetrantis, cum sit personale, n. 493. 116

Approbatio, seu licentia Episcopi cum copia Brevis registranda est in Cancellaria ne de ea dubitari unquam contingat, n. 494. 117

Indultum istud exequitur non solum ab Episcopo, sed etiam ab alio Prælato, seu Vicario Capitulari Sede vacante, numer. 495. 117

Ordinandi

Et constitutione Alexandri VII. subditi sex Episcopatum Urbi Vicinorum, ubi non adesset suffraganeus, non possunt se promoveri facere etiam ad ordines minores ab alieno Episcopo, sed cum literis dimissorialibus proprii Episcopi ordinandi sunt in urbe ab Eminentissimo Vicario, n. 80. 50

Ex resolutione tamen Sacræ Congregationis Concilii dicta constitutio limitata, & restricta est ad ordines tantum sacros, n. 81. 50

Non sunt ordinandi, nisi habentes requisiti à Concilio Tridentino præscripta, num. 52. 6

Ordinatio

Reiteranda est ad cautelam ordinantis facta cum traditione calicis absque vino, n. 79. 50

Ordo.

Ordines minores non sunt Sacramenta, sed Sacramentalia, itaque omnes septem ordines habeant aliquam Sacramenti participationem, n. 384. 100

P

Palatium

Episcopi est locus immunis, & ad illud Confugiti extrahi non possunt absque Episcopi mandato, n. 115. 13

Papa.

In suis rescriptis, & indultis nisi aliud exprimat, semper censetur se uniformare velle dispositioni juris communis, n. 479. 114

Præsumitur se conformare velle dispositioni juris communis, n. 64. 7

Parochiani

Tenentur Parocho non habenti congruam sustentationem subministrare omnia ad hunc effectum necessaria, numero 111. pag. 134.

Parochus

Unius Diocesis vocatus à Parocho alterius Diocesis non potest ibi absque licentia Episcopi, nisi confessiones suorum subditorum audire, n. 172. 21

Defuncti Parochus vocandus, & expectandus est in levatione cadaverum pro iis duccendis, ad sepeliendum in Ecclesiis Regularium, n. 117. 60

Si tamen Parochus ad associandum ire recuset, non erit cogendus, n. 118. 60

Repertus in fraganti in Domo Parochiali cum Muliere suspecta potest ab ea de mandato Episcopi extrahi, & ad correctionem carcerari, n. 21. 28

Quod procedit etiam, quando monitionibus Episcopi obedire detrectat, num. 28. 122

Cathedralis, vel Collegiata, qui sit prima dignitas per celebrationem Missæ

Index Rerum.

Conventualis non excusatur à celebra-
tione Missæ pro Populo in diebus festis ,
n. 120. 134

Missam pro Populo in diebus festis cele-
brare tenetur , sive habeat congruam ,
sive non , n. 121. 135

Ad ipsum spectat privatè quo ad omnes
alios Rectores Beneficiorum Benedictio
Candelarum in Festo Purificationis , Ci-
nerum , Palmarum , &c. n. 5. 41

Nec obstat resolutio Sacræ Congregatio-
nis Rituum in Eugubina 10. Martii 1708.
n. 6. 42

PP. Minores S. Francisci.

Non possunt retinere capsulas in Ecclesiis
pro recipiendis eleemosynis Missarum , n.
127. 15

Patrimonium.

In supplementum defectus reddituum Be-
neficii non admittitur , nisi Ecclesiæ ne-
cessitas , vel utilitas id exigere Episco-
po videatur , n. 184. 145

Facilius admittitur Ordinandus ad hunc
titulum , quàm ad titulum unici , & sim-
plicis Matrimonii , n. 185. 145

Obtinens Breve extratempora ; cum clau-
sula , quod possit ad Titulum Patrimonii
licite promoveri , non censetur dispensa-
tus super hoc , quamvis Ecclesiæ utili-
tas , vel necessitas id non exigat , num.
186. 145

Clericus suscipiens Ordines Sacros cum
Patrimonio ficto , suspensionem incurrit.

Vide *Suspensio*.

Taxa Patrimonii Sacri in scutis 40. mone-
tæ Romanæ extra Urbem non dicitur
excessiva , ita ut sit reducenda , numero
438. 107

Ultra taxam non possunt in Patrimonium
assignati alia bona , n. 439. 107

Impetrato beneficio , bona in Patrimonium
assignata redeunt ad primævum statum
etiam pro rata Beneficii obtenti , facta
tamen prius subrogatione per ordina-
rium , n. 440. 107

Titulus enim , & Privilegium Patrimo-
nii Sacri non extinguitur per Beneficii
affecutionem , nisi ab Episcopo fiat sub-
rogatio , n. 441. 107

Peccatum

Existentibus peccatis mortalibus , non
dimituntur peccata venialia , numero
44. 46

Pensio.

Dispensatus ad retentionem pensionis in
statu conjugali , non censetur dispensatus
in Bigamia , n. 148. 70

Damnati ad Triremes , an amittant pen-
siones , si quas habent.

Vide *Damnatus* ad Triremes.

Pensionarius.

Quo ad onus erogandi fructus superfluos
in usus pios , & subventionem pauperum
assimilatur Beneficatio , si pensio data sit
in Titulum Beneficii , non verò pro de-
centi sustentatione , n. 290. 84

Vel ubi data , aut translata fuit Titulo
gratitudinis , vel mercedis ob servitia
præstita , n. 291. 84

Nisi incedat in habitu , & Tonsura non
gaudet Privilegio Fori , n. 150. 151. &
seqq. ubi contraria resolutio S. Congrega-
tionis Concilii declaratur. 70

Percussor.

Clerici percussor quamvis exemptus citari
potest ad videndum declarari , &c. num.
65. 126

Qui se defendendo moderamen inculpatæ
Tutelæ excesserit , & Clericum occidit ,
absolvitur ab Episcopo.

Vide *Episcopus*.

Clericum mortuum percuciens nullam
excommunicationem incurrit , numero
432. 106

Peregrini.

Viatores , & Peregrini decedentes non
electa sepultura , tumulandi sunt in Ca-
thedrali , vel Ecclesia Matrice , numero
349. 94

Index Rerum.

Permutatio.

In permutatione bonorum Ecclesiæ non evitatur læsio, ex quo bona permutata majoris sint redditus, nisi sint etiam majoris valoris, num. 137. 68
Beneficiorum permutatio.
Vide *Beneficium*.

Pileolum.

Parochis Sacrum Viaticum ministraturis, five de die, five de nocte, Pileolo uti non licet, num. 9. 42
Nec etiam prætextu invaletudinis, n. 10. pag. 42
Canonici, aliique omnes in choro præfentes durante officio, & existente exposito Sanctissimo Sacramento, assistere debent capite detecto stando, vel sedendo, num. 11, vel seq. 42
Neque ab Episcopo ullo modo Clericis est permittendum contrarium, n. 13. 42
Presbyter in celebratione Missæ uti non potest Pileolo, absque Indulto Papæ, vel Sacræ Congregationis Rituum, num. 14. 43
Non obstante quacumque contraria consuetudine, num. 16. 43
Itaut Sacerdos aliàs faciens peccat mortaliter, num. 15. 43

Pœna

A lege statuta non potest per Judicem remitti, aut minui, n. 265. 35
Id tamen viginti octo patitur limitationes, num. 266. 38

Summus Pœnitentiarius

Habet in facultate dispensandi cum Regularibus Indultariis, ut ad laxiorem transire valeant, num. 457. 110
Literæ Summi Pœnitentarii parificantur literis Apostolicis, itaut illarum executionem præpediens incidat in Bullam Cœnæ, n. 433. 106
Remanetque irretitus iisdem censuris inflicis contra falsificantes literas Apostolicas, num. 434. 106

Manacelli, Form. Suppl.

Pollutio Ecclesiæ

Probanda est, prout cætera probantur delicta, nec sufficit notitia habita in confessione, num. 216. 76
Non inducitur ex percussione mortui in Ecclesia facta cum notabili sanguinis effusione, num. 432.

Pontificale

Habet vim legis, num. 332. 91

Pontificalia.

Ufus Pontificalium concedi solet hodie cum clausula, *Servatis tamen decretis Alexandri VII.* n. 88. 53
Prælati Referendarii non habentes usum Pontificalium observare debent prædicta decreta Alexandri VII. n. 89. 53
Vide etiam *Episcopus*.

Possessio,

Canonicatus etiam non Capitulariter capta manutenibilis est, si capitulum possessionem capi deneget, vel impedit sine justa causa, num. 135. 136

Præceptum

Dé non conversando factum Personis suspectis non retardatur appellatione, vel inhibitionibus A. C. n. 186. 75
Inducitur ex dispositione concepta per Gerundium, vel per Ablativum absolutum, num. 280. 83

Præcedentia.

Contententes majoritatem, & præcedentiam ad hoc ut ordo, & consonantia inter Ecclesiasticos, & Ecclesias servetur ad instar Triumphantis Ecclesiæ laudantur, num. 93. 132
Inter simplices Presbyteros debetur Antianis, nisi Presbyteri Minores suppleant vices, & munus Parochi, numero 100. 133
Prothonotarius ratione hujus dignitatis non præcedit in choro, & functionibus alijs

c 3 Pre-

Index Rerum.

Presbyteris Antianis ; quamvis in Ecclesia non adsint distributiones , numer. 101. 133
 Declara quatenus non incedat in habitu Prothonotarii , num. 102. 133
 In processionibus , quæ sunt cum interuentu Capituli Cathedralis , Beneficiati illius præcedunt supra Parochos , num. 103. 133
 Intellige nisi Parochus esset de Gremio Capituli , & stallum haberet in choro , num. 104. 133
 Præcedentia , quæ debetur Parochis perpetuis , debetur etiam Curatis amovibilibus , num. 105. 133
 Quod procedit etiam in eorum substitutis , & subrogatis , n. 106. 133
 Capitulo Ecclesiæ Cathedralis in omnibus Ecclesiasticis functionibus competit præcedentia supra Magistratum Sæcularem ejusdem Civitatis.
 Vide *Capitulum*.
 De præcedentia inter Canonicos.
 Vide *Canonicus*.
 De præcedentia Coadjutoris.
 Vide *Coadjutor*.

Prædicare.

Prædicandi ad ordinariam pertinet jurisdictionem , num. 305. 86
 Episcopus præcepto Divino tenetur prædicationis munus subire , numero 242. pag. 93
 Illudque per se ipsum impedimento cessante explere tenetur , n. 343. 93
 Et talis obligatio donec durabit lex Christi , numquam cessabit , n. 344. 93
 Nec tale munus simplicibus Sacerdotibus hodie est delegatum , num. 345. 93
 Hi enim prædicare non possunt , nisi a Papa , vel Episcopo missi sint , numero 346. 93
 Prædicandi munus , & docendi plebem est Episcoporum , qui in hoc opera Sacerdotum Sæcularium , sive etiam Regularium , tanquam coadjutorum utantur , num. 347. 93

Presbyterium.

Laici quamvis nobilissimi tempore Divinorum Officiorum in Presbyterio numquam federe debent , num. 21. 44
 Amplia hoc procedere etiam in Ecclesiis Regularium , num. 498. 117
 Multoque minus possunt stalla Canonico-rum occupare , num. 21. 44
 Etiam si immemorabilis adesset consuetudo , num. 23. 44
 Gubernatori ; quamvis Prælato non licet habere sedem in Presbyterio , num. 26. 44

Præscriptio.

Constitutio Urbani VIII. præservans solum immemorabilem , & tollens quadragenariam ultra Ecclesiam Romanam comprehendit etiam alias omnes ipsiores.

Prima Tonsura.

Apud Canonistas pro ordine habetur , num. 18. 121
 Ideoque suspensus per irregularitatem à susceptione ordinum dicitur etiam suspensus à susceptione primæ Tonsuræ , num. 17. 121

Princeps.

Allicere debet Literatos viros ad operum editionem , n. 71. 129
 Indictio , augmentum , & prorogatio onerum ad ipsum pertinet , numer. 73. pagin. 129

Privilegium.

Odiosum , & in damnum tertii emergens strictissime venit intelligendum , num. 84. 52
 Et concessum in casu simplici non extenditur ad casum mixtum , numero 85. pag. 52
 Quod adversatur juri communi , non extenditur ad omnia , num. 86. 53
 Odiosum exorbitans juri communi contrarium , & tertio præjudiciale non trahitur ad plures casus , ubi potest verificari in uno , num. 87. 57

Per

Index Rerum.

Per solam communicationem Privilegio-
rum non veniunt privilegia digna spe-
ciali nota, idest tertio præjudicialia
onerosa, vel, quæ raro conceduntur,
sed non obstantibus clausulis prægnan-
tissimis speciali indigent expressione,
num. 444. 108
Privilegium dispensandi ab irregularitate
non comprehenditur sub quacumque
privilegiorum communicatione, num.
318. 89
Vide etiam *Indulgentium*.

Processio.

Episcopus non potest immutare Riturum
Processionum præscriptum à Rituali Ro-
mano, quamvis de consensu capituli,
num. 76. 9
Regulares ad publicas processiones acce-
dere non debent cum Cruce, & num. tan-
tùm duorum, n. 77. 9
Nec eorum Lâici Crucem, vel Candelabra
deferentes, uti debent alba, seu dal-
matica, vel pluviali, n. 78. 9
Patres Dominicani prohibere possunt alios
Regulares, ne in die Dominico in-
fra Octavam Corporis Christi peragant
Processionem Sanctissimi Sacramenti,
num. 79. 9
Non valent tamen prohibere PP. Conventualibus
processionem S. Antonii Pata-
vini, quatenus dicta die occurreret,
dummodo fiat diversa hora, & data præ-
latione in tempore PP. Dominicanis,
num. 80. 9
Regulares in processionibus deferre non
possunt Pileum, contraria consuetudi-
ne non obstante, num. 81. 9
Et Episcopus potest eos cogere ad depo-
nendum Pileum etiam cum censuris,
num. 82. 9
In processione, in qua defertur Sanctissi-
mum Sacramentum, vel Signum Sanctæ
Crucis, omnes Clerici, tam Sæculares,
quàm Regulares incedere debent capite
detecto, n. 83. 9
Episcopus deferens in Pontificalibus pro-
cessionaliter Lignum S. Crucis potest in-
cedere cum mitra, n. 85. 9
Processio Corporis Christi, quando sistit
Sacerdos, Diaconus, & Subdiaconus se-
dere non debent in scamno, nec in se-
dibus, num. 86. 9
Episcopus cogere potest Clericos Benefi-

ciatos ad interessendum processionibus
publicis, n. 431. 136
Etiam per censuras in subsidium licet non
probetur consuetudo interessendi, num.
132. 136
Non cogit tamen Canonicos ad interes-
sendum processionem, quæ fit in tertia
Dominica Mensis, n. 133. 138

Procuratio.

Episcopo Visitanti, & ejus Sociis debentur
victualia etiam pro eorum equis,
num. 65. 7
Procuratoris jus non generaliter saltem
in aliquo loco, & Diocesi rescribi po-
test, num. 413. 103
Episcopus non exigit procurationem à
Clero, & Ecclesiis Civitatis, dum visi-
tat, quamvis moretur in alio Oppido
Diocesis, num. 78. 130
Debita Vicario capitulari Visitanti pro
medietate illius, quæ solvi solet Epi-
scopo, num. 79. 130
Et hoc procedit etiam respectu Vicarii
Apostolici visitantis, num. 80. & seqq.
pagin. 131
In qua summa à jure sit præfinita, num.
81. 131
Constituto de excessiva Procuratoris exa-
ctione visitator ad dupli restitutionem
condemnatur, num. 83. 131
Et quidem absque alio facto, vel senten-
tia Judicis, num. 84. 131

Proditorium.

Ratio proditorii consistit in securitate
tantummodo, & non in insidiis, & in-
dustria, num. 218. 28

Professio.

Tacita, nec ratificatio professionis jam
emissæ non inducitur, durante causa me-
tus, num. 82. 50
Emissa in articulo mortis non suffragatur,
nisi pro acquirendis Indulgentiis non ve-
rò pro acquisitione bonorum professi,
n. 92. & seqq. 54

Index Rerum.

Promotus

Ad Ordines per saltum, vel ante legitimam aetatem, ignoranter promotus nullam poenam, nec censuram incurrit, num. 396. 101

Promotus ad Ordines Sacros ante legitimam aetatem, vel sine dimissoriis, vel extra tempora suspensionem incurrit, num. 398. 101

Non tamen has poenas incurrit, qui minores Ordines sic malè suscipit, num. 399. 101

Promotus ad Ordines Minores ante confirmationem non potest ad altiores ascendere, nec beneficia accipere ante dispensationem Sedis Apostolicæ, num. 400. 101

Amplia quavis primam tantum tonsuram sic suscepisset, & postea confirmatus ad superiores ascendisset, num. 401. 102

Protestatio.

Recessum à protestatione dicitur, si in casu contingentiae contrarium absque reclamatione fuerit observatum, num. 232. 65

Prothonotarius.

Habitu Prothonotarii uti non possunt inferiores dignitates eodem tempore, quo Archidiaconus eo utitur, tamquam prima dignitas, num. 213. 17

Prothonotarii non participantes non connumerantur inter illos officiales Papæ de quibus in *extravag. cum Matthæus, de Hæreticis, & in extravag. Div. de privileg.* num. 214. 24

Puella.

Compellens Puellam ad ingressum Monasterii, an censuras incurrat, num. 194. & seqq. 24

Punctator.

De quibus monendus sit punctator, cuius electio ad Capitulum pertinet, num. 248. 18

Purificatio.

Regulares non possunt mulieres ad purificationem post partum admittere in propriis Ecclesiis, num. 183. 23

Q

Quarta Funeralis.

Episopus in translatione Ecclesiæ habentis jus sepeliendi in Regulares reservare debet quartam funeralem Parocho debitam, num. 122. 14

Debetur Parocho ab Ecclesiis Regularium etiam exemptorum, si in fundatione Monasterii reservata sint jura parochialia, num. 115. 60

Solvere tenentur Parochi privilegiati, si per notabile tempus illam solvere consueverint, num. 116. 60

Stante observantia in contrarium Regularibus non suffragatur privilegium de illam non solvendo, num. 124. 63

Talis enim consuetudo laudabilis est, & tamquam habens juris assistentiam servanda est quamvis non sit præscripta, num. 125. 63

Privilegia ista Regularium reducenda sunt ad æquitatem juxta terminos *Text. cap. suggestum*, num. 126. 64

Per actus contrarios Privilegio non solvendi quartam Ecclesiæ Parochiali, illud à Regularibus admittitur, non obstante ratione, quod Fratres eorum factio Religionis præjudicari non possent, n. 127. & 134. & seqq. 64

Amplia, ut nec etiam tali consuetudini obstat clausula sublata, seu decretum irritans in privilegio Apostolico appositum, n. 128. & 134. & seqq. 65

Red.

Index Rerum.

R

Redditio Rationum.

Administratores locorum piorum, & ubi de administratis rationem reddere teneantur Episcopo.
Vide *Administrator.*

Regulares

Non possunt in propriis Ecclesiis benedicere Mulieres post partum, num. 183.
23.

Quamvis non invitati jus habent accedendi ad funus Cadaveris in propria Ecclesia sepeliendi, n. 121. 62

Ipsi quoque servare tenentur præscripta in decretis Synodalibus circa taxam funerarium, n. 122. 63

Præjudicant Conventui amittendo per non verum privilegium illi concessum, num. 127. 64

Aromatariam etiam pro sæcularibus exercere non est eis permillum, num. 145. 69.

Non audiunt confessiones Sacramentales nisi prævia ordinaria approbatione, privilegiis non obstantibus, n. 145. 85

Possunt nova superventa causa suspendi a confessionibus audiendis, non obstante approbatione habita ab Episcopo antecessore, n. 299. 85

Concionaturi tenentur se præsentare Episcopo pro licentia, & benedictione obtinenda, & Sede vacante præsentare se tenentur Capitulari, n. 306. 86

Quod si facere omittant, incurrunt excommunicationem Papæ reservatam, num. 307. 86

Et possunt Sede Episcopali Vacante puniri à Vicario capitulari, tam jure Ordinario, quam jure delegato, num. 308. 87.

Non sunt testes idonei in causis concernentibus eorum privilegia, & exemptiones, num. 309. 87

Mendicantes prohiberi possunt ab Episcopo, ne quæstuent, nisi exhibita licentia suorum Superiorum, & approbatione ab Episcopo obrenta, si bona stabilia, & redditus possideant, sustentationem ex illis percipientes, num. 424. 105

Prohibentur ab Episcopo, ne quæstuent extra loca ubi sita sunt Monasteria, nisi licentia Superiorum ostensa; extra vero Diocesim, nisi ipsius Episcopi obtento consensu, nec per alios Fratres, quam proprii ordinis, n. 443. 108

Qui participant ex privilegiis concessis Societati Jesu, non gaudent privilegio, se ordinandi extra tempora, quo privilegio gaudet dicta Societas, n. 445. 108

Regularis habens Indultum transeundi ad aliam Religionem, non potest ad laxiorem transire, & si transierit, ad primam erit revocandus, n. 455. 110

Limitatur ubi super hoc dispensatus esset à Summo Poenitentiario, n. 456. 110

Ad Processiones publicas accedere non coguntur, quando ipsorum Monasteria à Civitate distant ultra dimidium miliaris, nisi contra adsit consuetudo, num. 489. 116

An admitti possint in Compates occasione Baptismi.

Vide *Compter.*

Præsentantes se Episcopo pro obtinenda approbatione ad confessiones audiendas absque nulla, vel falsa suorum Superiorum licentia, peccant, & ab eis puniri possunt, n. 501. 118

An, & sub quibus poenis teneantur cum honore, & reverentia debitis excipere Episcopum ad eorum Ecclesiam accedentem.

Vide *Episcopus.*

Superiores Regulares tenentur sub privatione vocis activæ, & passivæ statutis temporibus legere in publica Mensa, seu capitulo ad hoc convocato Constitutiones Apostolicas ad S. Officium pertinentes, num. 126. 135

Religio Hierosolymitana.

Ad hoc, ut Ministri hujus Religionis suffragentur privilegio exemptionis, quæ requisita habere debeant, n. 159. 141
Ejus Capellani curam Animarum habentes tenentur accedere ad Synodum, & ad Congr. casuum conscientiarum ab Episcopo institutas, n. 158. 141

Index Rerum.

Reliquia.

Alienans Sacras Reliquias pretio recepto est Synoniacus, sed non incurrit poenas extravagantis *ambitiosa*, numer. 341. 68
& num. 446. 108
Reliquia enim non sunt in commercio, nec pretio aestimabiles, n. 446. 108
Reliquia insignes, vel perpetua sepulturae tradita, seu muro clausa donari non possunt, nisi de licentia Summi Pontificis, num. 142. 68
De Reliquiis Spinarum Coronae Domini. Vide *Spina*.
Vide quoque *Officium*.

Renunciatio.

Licentia monialibus pro facienda renunciatione concedenda est ab Episcopo etiam pro Monasteriis exemptis.
Vide *Licentia*.
Talis licentia requiritur tantum, si renunciatio fiat post ingressum in Religionem.
Ea est renunciationis virtus, ut ad renunciata non detur regressus, numer. 74. 129.

Reparatio Ecclesiae.

Ad reparationem Ecclesiae Cathedralis, nec non etiam Ecclesiae Parochialis, quando populus teneatur, vide num. 414. 103.

Repraesentationes.

Fieri in Ecclesiis maxime, in quibus aservatur Sanctissimum Sacramentum, permittit non debet Episcopus, neque per Clericos, num. 207. 26

Res iudicata.

Specificata, & expressa illius mentio facienda est in literis Apostolicis in contrarium emanatis, non obstantibus clausulis quantumvis effrenatis, numer. 70. 129.

Resoluzioni.

Sacr. Congr. Concilii reverenter recipiuntur, & observantur à Sac. Rota, & licet non publicatae ligant in utroque Foro, num. 110. 133

Rituale.

Romanum approbatum à Paulo V. inviolate est juxta illius constitutionem observandum; num. 328. 91
Et illud non observantes immunes non sunt à culpa, si iusta non adsit causa, n. 329. 91
Servandum praecipue est in iis, quae disponit circa benedictiones rerum cultui Divino destinatarum, n. 330. 91

Rubrica.

Imperative loquens obligat sub mortali, num. 339. 92
Rubricas Missalis, & ritus in eis praescriptos ad libitum negligens, non est sine culpa, n. 92. 10
Rubrica, quae dat ordinem per prius, ac posterius tempus pro forma adiecisse censetur, num. 82. 82

S

Salarium.

Oblatis, qui servitium personale praestiterunt Monasterio, cui se, & bona obtulerunt, si abierint, an debeatur salarium, vide n. 232. 31

Salvus conductus.

Adhibetur ne confugiti discedentes ab Ecclesia, incidant in manus Curiae laicae, num. 209. 78
Subscribi debet ab ipso Episcopo, non autem à Vicario, nisi Episcopo in remotis agente, n. 210. 78
Habere quoque debet sigillum, & in Cancellaria registrari, n. 211. 78
Delinquens post impetrationem salvi conductus

Index Rerum.

ductus ipso iurē, eo privatus remanet, num. 212. 78
 Intellige, si deliquerit ex proposito, secus si lacesitus, n. 213. 79
 Captus à Curia Sæculari intra tempus sal-
 viconductus Ecclesiæ est restituendus, num. 214. 79
 Non omnibus petentibus est concedendus, sed maxima cum ponderatione juxta personarum, locorum, & delictorum qualitatē, n. 215. 79

Sanctum Officium.

Superiores Regulares tenentur sub privatione vocis activæ, & passivæ Statutis temporibus legere in publica mensa, seu capitulo ad hoc convocato constitutiones Apostolicas ad S. Officium pertinentes.

Vide *Regulares.*
 Vide etiam *Hebraei.*

Sacra Scriptura.

Quadruplici sensu interpretatur, vide n. 226. 30

Scriptura falsa.

Utens scripturis falsis punitur poena extraordinaria, quamvis falsitatem sciverit, & agnoverit, dummodò Author non fuerit falsitatis, num. 67. 49

Secretum.

Naturale secretum non obligat in delicto simoniæ.

Vide *Simonia.*

Sensus.

Sensus literalis quis, n. 227. 30
 Allegoricus quid importet, numer. 228. 30
 Moralī, seu tropologicus quid ostendat, num. 229. 30
 Anagogicus, quid demonstret, numer. 230. 30

Sepultura.

Electio sepulturæ, sive jurata, sive non, semper variari potest ad instar ultimæ voluntatis, num. 128. 15
 Confratres, ut possint sibi sepulturam eligere in Oratorio Confraternitatis habente jus sepulcri, requiritur, quod per sex menses ante obitum fuerint adscripti, n. 131. 15
 Clerici decedentes non electa sepultura sepeliendi sunt in sepulcro Clericorum, si adsit, non obstante resolutione sacræ Congr. Rituum, n. 175. 21
 Pro pubere sepulturam eligere nemo potest, num. 352. 25
 Excommunicatio à jure comminata contra Innocentes ad sepulturam in aliqua Ecclesia voto, vel promissione irrevocabili eligendam, non comprehendit laicos num. 395. 101
 Regulares inducentes aliquem ad eligendam sepulturam in aliena Ecclesia nullam poenam incurrunt, num. 417. 104
 Parochus inducens ad eligendam sepulturam in sua Ecclesia, vel ad jam electam non immutandam incurrit censuras à jure inflictas, n. 442. p. 107. & n. 60. 125.
 Canones id prohibentes emanarunt pro libertate eligentium sepulturam, & non favore Parochorum, ibid.
 Amplia etiam si Parochus ad id induceret proprium, & non alienum Parochianum, num. 61. 125

Simonia.

Ad Simoniæ labis pravitatem relevandam refertur notabilis constitutio Eugenii Papæ IV. num. 48. 5
 In delicto Simoniæ non obligat secretum naturale, num. 50. 6
 Non committit Simoniam, qui occasione rei spiritualis aliquid temporale recipit ex liberalitate, exclusa conventionē, num. 38. 123
 Excusatur quoque si recipiat vigore consuetudinis liberè oblata, & præstita sine coactione, num. 39. 123
 Mentalem simoniam committit Beneficiatus, qui primario propter lucrum distributionum Divinis interest, quamvis ad restitutionem non teneatur, num. 50. 123

Nul-

Index Rerum.

Nullam tamen simoniam mentalem committeret, si primario servitium Dei exco- gitaret, lucrum vero secundario, num. 41. 123

Simoniacus.

Tenetur ad restitutionem fructuum Beneficii obtenti simoniace, quamvis occulte, num. 49. 6

Syndicatus.

Vicarii Capitularis Syndicatus faciendus est de iis, quae male gessit circa Officium tantum, non vero de iis, quae sunt extra officium, vel levia, num. 62. 126

Syndicatum Vicarii capitularis per semetipsum exigere debet Episcopus, & non aliis delegare, num. 63. 126

Synodus.

Episcopus exemptus, qui est in Provincia Romana ad Synodum Provinciam accedere non tenetur, quamvis Metropolitanus invitans, Cathedrae suae sit vicinior, num. 66. 8

Sin autem Episcopus exemptus sit in aliena Provincia, an, & quando cogatur interesse, vide num. 67. & 68. 8

Alii Praelati loci exempti intra Diocesim tenentur intervenire Synodo Diocesanae adinstar aliorum Praelatorum nullius, n. 69. 8

Sacerdotes, & Clerici non Beneficiati, an, & quando ad Synodum accedere teneantur, vide num. 155. 141

Et in casu quo accedere non teneatur Episcopus, in Edicto convocatorio id exprimere tenetur. ibid.

Priores alique Superiores ad Synodum vocati sub multa non tamen pecuniaria accedere tenentur, num. 156. 141

Sub hac tamen obligatione non continentur Superiores illorum Conventuum, qui non fuerunt suppressi, & in quibus adest numerus sex Religiosorum, numero 157. 141.

Fratres Capellani Religionis Hierosolymitanae curam Animarum habentes tenentur ad Synodum accedere, num. 158 141.

Solitium.

Dicitur quod pluries observatum fuit; num. 131. 49

Spina.

Coronae Domini Nostri Jesu Christi Spinae computantur inter reliquias insignes, & speciali nota, & cultu dignae sunt, num. 29. 44

Et si constet dictas spinas vere esse de Corona Domini impetrari poterit licentia, ut recitari valeat Officium cum Missa Coronae Domini, num. 30. 44

Sacras spinas in Patronas sumere non potuit Terra Terragiae, num. 31. 45

Si deferantur Processionaliter, sub Baldachino deferendae non sunt, numero 32. 45.

Sponsalia.

Invalida sunt sponsalia facta sine Animo se obligandi, num. 165. 20

Contrarium a num. 156. ad 168. 20

In praedictum alterius sponsi non creditur alteri sponso dicenti se interne non consensisse, num. 167. 20

In sponsalibus recurritur ad communem intelligentiam verborum, licet contrahentes aliud interne intellexerint, num. 168. 21

Secunda sponsalia praesumuntur inita sine Animo se obligandi, si praecedentia sponsalia de futuro sequuta fuerit copula carnalis, antequam secunda contraherentur, num. 169. 21

Statuta.

Ad immutationem status Ecclesiae, quae requiruntur, num. 246. 35

Ultimus status Ecclesiae praesumptus cessat, si constet de legitimo statu praescripto in fundatione, n. 247. 35

Statum Ecclesiae Collegiatae in illius fundatione praescriptum nec Episcopus, nec Canonici valent immutare, num. 241. 35

Index Rerum.

Statutum.

Laudabile ad probandum est statutum, per quod plures fratres conjuncti etiam ex uno latere tantum excluduntur à voce activa in capitulo, numero 155.

71.

Statutum disponens, quod descendentes ab Infidelibus intrà tertium, vel quartum gradum non admittantur ad Beneficia, Religionem, vel Prælaturas, tamquam contra jus, non valet absque confirmatione Apostolica, num. 154.

141

Stuprator.

An dotare teneatur stupratam statim post delictum commissum, vel expectandæ sint nuptiæ latè examinatur, num. 149.

ad 151.

Præter dotem stupratæ constitutam puniri etiam debet corporaliter poena arbitraria, vel pecuniaria Fisco applicanda, num. 152.

19

Ista tamen poena cessantibus circumstantiis violentiæ non extenditur ad Trimeses, etiam in humilioribus Personis, num. 153.

19

Et quamvis de jure excommunicari possit, intelligitur de excommunicatione minori, num. 154.

19

Non tenetur dotare Virginem defloratam ab alio, & post carnaliter cognitam, num. 155.

19

Nec deflorata dici tacuerit, & stupratorem accusare distulerit, numero 156.

19.

Dummodo non allegetur causa legitima taciturnitatis, n. 157.

19

Et talis dilatio intelligitur de quinquennali, num. 158.

19

Non tenetur dotare defloratam nuptam Viro pari, ita ut nullum detrimentum ex stupro passa fuerit, num. 159.

19

Secus si nupserit Viro deterioris conditionis, num. 160.

19

Clericus hujus criminis reus, & condemnatus, non fit irregularis, itaut à suo ordinario peracta Poenitentia ad ulteriores ordines promoveri non valeat, num.

161.

39

Subcolector.

Episcopo subjecti sunt subcolectores, quoad celebrationem Missarum, & quoad alia, de quibus, num. 87.

132

Non possunt tamen ob delicta occulta suspendi à Divinis, sicut cæteri subditi, numero 88.

132

Subsidium charitativum

Solvitur à Clero pro necessitatibus Episcopi ex causa suæ Ecclesiæ, numero 416.

104

Suffraganeus.

Non potest carcerari facere Clericum sibi subditum in Diocesi Archiepiscopi eo inconsulto, quod si peregerit, ad quid teneatur vide, num. 207.

76

Vide etiam *Episcopus*.

Suspensio.

Quando juridicè fertur necessariò requiritur, quod sit in scriptis, secus si lata sit extrajudicialiter, num. 6.

120

Suspensionem incurrit Clericus promotus cum Patrimonio ficto.

Vide etiam *Promotus*, num. 436. 107.

Suspensus.

Ab ordine inferiori exercendo superiorem peccat, sed non efficitur irregularis, num. 397.

101

Suspensus Beneficio non repellitur ab electione, nec etiam à Divinis officiis, aut ab exercitio spiritualium, numero 7.

120.

T

Tempus

Adjectum censetur pro forma, ubi in rubrica datur ordo prius, vel posterius.

Vide *Rubrica*.

Tela-

Index Rerum.

Testamentum.

Validum est Testamentum conditum favore piæ causæ, licet omni careat solemnitate, & Testibus, dummodo certa sit Testatoris voluntas, numer. 193.

24. Non licet Religiosis professis moderare per viam declarationis Testamentum conditum ante emissam Professionem, num. 277. 82

Thurificatio

Dignitatibus in Choro non debetur, nisi duplici ductu etiam si incederent cum Rocchetto, & habitu Prothonotarii, num. 18. 44

Trina Thurificatio, nec Vicario Apostolico debetur, num. 19. 44

Neque primæ dignitati Ecclesiæ S. Mariæ in Cosmedin. de Urbe, n. 20. 44

Translatio Ecclesiæ, vide Ecclesiæ.

Tutela.

Pœna Clericorum suscipientium Tutelas sine licentia superioris est suspensio si sint in sacris constituti, n. 99. 11

Episcopi, an & quam Tutelam suscipere possint, & susceptam quomodo administrare, n. 100. & seq. 11

Licentia suscipiendi Tutelam, siue dativam, siue Testamentariam Clericis in Sacris Constitutis non datur ab Episcopo, & denegatur à Sacr. Congreg. num. 105. 12

V

Venatio.

Venationem Clericis rectè prohibitam ab Episcopo dixit Sacr. Conc. Congr. moderari tamen mandavit poenam suspensionis à lata inferendam, numero 91. 30

Verba.

Facultativa, seu precaria possit, valeant, placeant, rogo, opto, &c. in ultimis voluntatibus vim habent præcepti, num. 223. 30

Imperativa sunt præcisa, & necessitatem inducunt, num. 337. 82

Vicarius Capitularis

Licet de jure dimissoriales literas concedere possit, de stylo tamen talis facultas in literis ejus deputationis aufertur, num. 462. 111

Itaque facultas tributa non censetur stantibus verbis in literis prædictis, & cum facultatibus Vicariis Apostolicis concedi solitis, num. 463. 111

Vicarius Capitularis

Tempore Sedis vacantis eligendus est Doctor publicæ Universitatis, nec sufficit Privilegium Doctoratus Comitum Palatini, num. 6. 2

Et ubi eligeretur ob deficientiam illorum Doctorum, in capitulo Vicariatus Officium exercere non posset absque voto Consultoris, num. 7. 2

Ad prædictum effectum pro validitate nempe electionis non suffragatur privilegium Domus Sfortiæ, n. 8. 2

Sede vacante representat personam Episcopi Defuncti, & exercet ea omnia, quæ ad ordinariam jurisdictionem pertinent, num. 296. 83

Ideoque Sede vacante revocare potest ex justa causa facultatem Regularibus concessam audiendi confessiones secularium num. 297. 85

Succedit in jurisdictionem à Concilio, & Constitutionibus delegatam Episcopo perpetuo, & generaliter tamquam Ordinario, exemptione sublata, numero 304. 86

Ideoque potest transferre Beneficia simplicia ab Ecclesiis temporis verustate collapsis, num. 200. 86

Præterea absolvere potest ab irregularitatibus, & censuris ex delicto occulto provenientes, num. 301. 86

Visitare insuper potest Monasteria exempta 12

Index Rerum.

pta Monialium, quæ ab Episcopo jure delegato gubernantur; n. 302. 86
Procedere etiam potest contra exemptos in causa hæresis, num. 302. 86
Punire potest jure tam delegato, quam Ordinario Regulares prædicantes; Benedictione, & licentia non petitis, num. 308. 87
Vacante Ecclesia suffraganea, quæ careat capitulo, Vicarii capitularis, Deputatio pertinet ad Metropolitanum; num. 464. 111.
Metropolitana verò Pastore viduata electio pertinet ad ejus capitulum, & non ad antiquiorem suffraganeum, ibid.
Dispensare potest super defectum Naturalium ad ordines minores, numer. 465. 111.
Non tamen dispensat ad Beneficia curata, ibid.
Non potest utendo facultate à Concilio Tridentin. concessa Ordinariis dispensare pro primo anno Sedis vacantis, nec dispensare à suspensione incurta per Clericum Dioecesanum ob promotionem ad ordines sine literis dimissorialibus, num. 76. 130

Vicarius Curatus

Deputandus est pro exercitio Curæ, quæ promiscuè exercetur per capitulares, n. 171. & 172. 72
Et hujusmodi Vicario assignanda est congrua arbitrio Episcopi ad formam constitutionis Divi Pii V. numero 173. 73.
Episcopus deputare potest tales Vicarios in Parochialibus unitis capitulo, num. 175. 73
Vicarius sic deputandus debet esse perpetuus, num. 176. 73
Nominandus est à capitulo, numer. 177. 74
Et ubi cura non est unita certæ præbendæ, nominari potest unus ex toto Clero, num. 178. 74

Vicarius Foraneus

Semper est Judex delegatus quamquam Deputatus cum facultate generali, num. 292. 84

Ideoque non potest subdelegare, nisi articulum nudi Ministerii, jurisdictionem non continentem, num. 295. 85
Deficiente Cancellario, potest per se ipsum acta conferibere, num. 166. 142
Examen Testium, tam in Civilibus, quam in Criminalibus recipere potest sine alia Testium præsentia, & subscriptione, num. 167. 143
In locis verò, in quibus ex delegatione Episcopi jurisdictionem in causis etiam gravioribus exercet, non potest per se Notarii vices supplere, numer. 269. 143
Quomodo providendum sit in tali casu, num. 170. 143

Vicarius Generalis

Potest alium subdelegare, numero 294. 84.
Archiepiscopo absente, potest in literis compulsorialibus in causis appellationum à Curiis suffraganeorum comminari illis poenas Interdicti, aliasvè censuras, quatenus non pareant, num. 206. 77.

Vigilia

S. Joannis Baptistæ anticipatur, quando occurrit in Festo Corporis Christi, num. 459. 110
Et in Missa, & Officio commemoratio non fit de vigilia, ibid.

Visitatio.

Quæ advertenda sint per Episcopum visitantem præter alia adnotata, vide numero 267. 39

Ultimus Status, Vide Status.

Unio.

Sub regula revocatoria non veniunt uniones, quæ fiunt juxta formam à Concilio Tridentino præscriptam, numer. 25. 4
Causa necessitatis, quæ in unionibus concurrere debet, consideranda est respectu Ecclesiæ, & non respectu particularium Personarum, numero 26. pag. 4.

Ad

Index Rerum.

Ad unionem sustinendam de causa constare debet aliunde quam ex assertione Ordinarii, num. 27.

In Beneficiorum unione Episcopus adhibere debet Consilium, & assensum Capituli, num. 313.

Vocatio

Promovendorum ad ordines, ex quibus servatur, num. 51.

Votum

Dispensatus in voto à Papa, sine vera, vel justa causa, tutus non est in conscientia, num. 454.

Uensilia

Pro utensilibus Missæ quotidiana Sacri Concilii Congregatio taxavit in scutis quatuor, num. 181.

I
FORMULARIUM
LEGALE PRACTICUM
FORI ECCLESIASTICI
SUPPLEMENTUM

A D

PRIMUM TOMUM.

Tit. I. form. I. pag. 10.

Umer. 52. Ad ibi firmata, quòd Episcopus non valet delegare facultatem benedicendi Paramenta Sacra, adde, Gavant. in Rubr. missal.

part. I. tit. 2. de prepar. Sacerd. celebr. lit. L. ubi hæc habet, E addunt D. D. benedictionem hanc esse Ordinis Episcopalis, non jurisdictionis, quam aliis delegare non potest sine facultate Papa.

Et adde, quòd ea, quæ competunt Episcopo ex privilegio speciali, ratione Officii, seu Dignitatis suæ, potest alteri delegare, cum enim facultas sit annexa Officio, transit in jurisdictionem ordinariam, Pirhing. in jus can. lib. I. tit. 29. num. 54.

Num. 53. Dixi ibi de constitutione Vicarii Generalis ab Episcopo facienda: quid hic dicendum, si Episcopus noviter electus, & consecratus, absens, & non impeditus, nullum constitueret Vicarium: an, inquam, in tali casu hoc munus ab-

Monacelli, Formul. Suppl.

que aliquo facto possit exerceri ab Archidiacono Cathedralis, qui est ejus Vicarius natus? & videtur respondendum, quòd sic: quia Episcopo absente, non impedito, & alium Vicarium non constituyente, Vicarii munus illi datur à jure, qui est Archidiaconus, cap. I. & cap. ad hæc, cum gloss. de Offic. Archid. Sbroz. de Offic. Vicar. lib. I. quest. 2. num. 15. Tusch. lit. A. conclus. 428. num. 10. Leothes. for. Eccles. par. I. cap. 10. num. 2. vers. quinta est Ric. decis. 305. num. II. part. 4. Bart. in d. cap. I. de Offic. Archid. num. 3. Nicol. lucubr. can. lib. I. tit. 23. num. 1. Guaz. junior. ad defens. anim. lib. 2. defens. I. cap. 9. §. 5. num. 86. Pirhing. in jus can. lib. I. tit. 23. num. 7. Causas tamen criminales non cognoscit, & pœnas per modum correctionis, non nisi modicas, & suspensionem, non nisi ad breve tempus, sine Episcopo non imponit, ut notant Fagnan. in d. cap. ad hæc, num. 26. & 27. de Offic. Archid. Guaz. loc. cit. num. 84.

Et quamvis hodie Archidiaconi, 5
A præ-

praesertim in Italia, non exercent jurisdictionem ipsis à jure tributam in cap. *perlectis*, *distinct.* 25. ex eo quia Episcopi illam praescripserunt; hoc tamen eis non obstat, quin possint, & valeant jurisdictionis nativæ exercitium assumere, Episcopo absente non impedito, non contradicente, nec Vicarium constituente, ut tradunt mox allegati, quibus adde *Carol. Ant. de Luca, ad Ventrigl. par. 2. annot. 15. §. 1. num. 2. Nicol. in flosc. verb. Vicarius Capitularis, num. 37. & num. 57. ubi de Episcopo manente in remotis.*

Eod. tit. 1. form. 2. pag. 14.

- 6 *Num. 12.* Vicarius Capituli tempore sedis vacantis, est eligendus Doctor publicæ Universitatis, adeo non sufficiat electo habere privilegium Doctoratus Comitum Palatinum, & quatenus eligeretur in casu deficientiæ aliorum Doctorum in Capitulo, non posset exercere Officium Vicariatus absque consultoris voto, ut respondit *Sacr. Congreg. Concilii in Gravimen. 24. Aprilis 1665. lib. Decret. 24. fol. 482.* multoque minus electo suffragaretur privilegium Doctoratus Domus Sfortiæ: nam istius electio non sustinetur, ut declaravit eadem *Congreg. in Clusina 21. Febr. 1685. lib. Decret. 24. d. fol. 482.* in qua mandavit cassari electionem Camilli Nardi dicto privilegio suffulti.

Eod. tit. 1. form. 5. pag. 22.

- 9 *Num. 6.* Potest Episcopus creare, & constituere Notarios, quorum scriptura, & instrumenta facta in Diocesi, & Territorio constituentis, probant, & fidem plenam faciunt ubique locorum: secus si extra Diocesim facta legantur; nam tunc tamquam scripturæ privatæ reputantur, *Passerin. de stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 2. num. 53.* cum aliis apud *Romagner. ad Synod. Gerund. lib. 1. tit. 5. cap. 2. num. 9.*
- 10 *Num. 12.* Quod Episcopus providere debeat de Notario non suspecto, sumptibus allegantis in fabricatione processus, respondit *Sacr. Congreg. Immun. in*

Narnien. 22. Julii 1660. ut refert P. Riccius in Synop. Decret. d. Congreg. in verbo Notarius, num. 6.

Et similiter Episcopus, vel Vicarius Capitularis, si vigore delegationis debet procedere contra aliquem Judicem, uti debet Notario non suspecto, prout eadem *Congreg. referipit in Firmiana 13. Septembris 1692. & refert idem Ric. loc. cit. num. 6.*

Tit. 2. form. 2. pag. 43.

Num. 8. Pro licentia concessa contrahendi matrimonium Domi, neque ab Advenis, neque à Civibus aliquid est exigendum *Sacr. Congreg. Concilii 22. Augusti 1665.*

Tit. 2. form. 3. pag. 47.

Num. 13. In erectione novæ Ecclesiæ Parochialis, quæ fit ob distantiam Ecclesiæ matricis & ob asperitatem itineris, reservandum esse honorem (ut ibi animadversum fuit) Matri Ecclesiæ, declaravit quoque *Sac. Congreg. Concilii in Anglonen. 20. Decembr. 1704.* in qua approbando erectionem, hanc conditionem addidit: *Reservata tamen aliquarum cognitione annua Ecclesiæ Matrici, in signum honoris, per traditionem candle unius libra.*

Eod. tit. form. 4. pag. 51.

Num. 13. Indultum jubilationis, quod solet concedi Canonicis, & Præbendatis in Cathedralibus, & collegiatis Ecclesiis post longum laudabile servitium, non solum datur ad similitudinem militum emeritorum, juxta *text. in l. à muneribus, ff. de vacat. & excus. muner.* Sed verius dici potest, quod concedatur ad imitationem ordinis, & Collegii Levitarum moysaycæ legis, in quo servientes à vigesimo quinto annosque ad quinquagesimum, cessabant inservire, tanquam emeriti, ut habetur ex *lib. Numeri, c. 8. vers. 25.* his verbis: *Hac est lex Levitarum: A viginti quinque annis, & supra ingredientur, ut ministrent in Tabernaculo foederis, cumque quinquagesi-*

gestum annum etatis impleverint, servitium cessabunt, eruntque Ministri fratrum suorum in Tabernaculo foederis, ut custodiant quae sibi fuerint commendata, opera autem non facient.

Ceterum, inspecto jure Canonico, nullibi reperitur provisum, quod Canonici, & alii Beneficiati, qui tenentur residere, evadant emeriti post longum servitium, & tanquam milites veterani, lucrentur distributiones, ut advertunt Navar. conf. 12. de Cleric. nonresid. & alii, quos sequitur Bonac. de hor. can. disp. 2. quest. 5. punct. 6. num. 15. & propterea hoc indultum jubilationis potius innititur titulo commiserationis, quam juridico, ut advertunt Pignatell. consult. 224. num. 19. tom. 4. Monet. de distribut. part. 2. qu. 13. num. 41. Gallenart. collect. in Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. de reform. ubi cum Monet. refert Sac. Congreg. sic declarasse: Licet statuta sint sublata, per quae absentibus dantur distributiones, nihilominus Gregor. XIII. senibus, & benemeritis miseris, mandavit statutum Compostellanum tolerari, per quod debentur distributiones non servientibus, qui per quadraginta annos jam servierunt.

Hincque bene infertur, quod cessante motivo commiserationis senectutis, quod ut plurimum cadit in septuagenariis Pignatell. loc. cit. d. num. 19. si Canonicus, vel Beneficiatus, post servitium 40. annorum peteret hoc indultum, non deberet ei concedi, si esset minoris aetatis, sanus, & robustus; nam tunc major aequitas assiluit Ecclesiae, ejusque cultui: praesertim si ob parvum numerum Canonicorum, seu Beneficiatorum fraudaretur servitio, textus est in cap. penult. de cleric. nonresid. in quo statuitur, quod privilegium non residendi Canonici, & Beneficiatis concessam revocetur, quando Ecclesia ministrorum defectum patitur, ut advertunt Monet. de distrib. d. part. 2. quest. 7. num. 20. & 21. Ventrigl. in prax. part. 1. annor. 19. §. 3. num. 15. Pirhing. in jus can. lib. 3. tit. 4. num. 5.

Num. 21. In causa Capuana, ibi allegata, sequentia dubia fuerunt proposita.
I. An capitulo Ecclesiae Metropolitanae

debeatur praecedentia super Magistratum saeculare ejusdem Civitatis in omnibus functionibus Ecclesiasticis?

II. An Concionator debeat salutare prius Capitulum, vel Magistratum?

III. An absente Archiepiscopo, Magistratus debeat salutari cum titulo Illustrissimi, & Capitulum cum titulo Reverendissimi?

Sacr. Congreg. Rit. 23. Januarii 1700. respondit.

Ad I. Deberi.

Ad II. Affirmative.

Ad III. Negative in casu proposito.

Et in alia Vercellen. 11. Augusti 1691. declaravit, quod Concionator debet salutare prius Canonicos, quam Governatorem Civitatis.

Tu. 2. from. 5. pag. 56.

Num. 12. Adde ibi, quod Canonicus Theologus tenetur per se ipsum, vel per alium, quando adest diurnum impedimentum, ad lectionem Sacrae Scripturae, licet sit senio confectus, aut jubilatus a servitio Ecclesiae, & quamvis nulla reperitur facta assignatio aliorum reddituum praeter fructus, & distributiones Theologalis Praebendae, ut respondit Sac. Congreg. Concilii in Anagnina Lectura 30. Julii 1701.

Eod. tit. 2. form. 6. pag. 58.

Num. 1. Potest Episcopus adnectere Pœnitentiarum Praebendae plenae cum consensu possessoris, ea lege, quod transeat ad Successores in eadem Praebenda Sac. Congreg. Concilii in Senen. Pœnitentiarum 16. Aprilis 1695. nec non potest, & debet Episcopus eligere Canonicum Pœnitentiarum, quamquam Capitulo competat jus conferendi Canonici vacantes in quatuor mensibus, in regula reservatoria non comprehensos Fagnan. in cap. cum Ecclesia, num. 14. & 15. de elect. Sac. Congreg. Concilii in Urbina. ten. 6. Septemb. 1687.

Eod. tit. form. 7. pag. 63.

- 25 *Num. 3.* Licet sub regula revocatoria unionum Cancellariæ Apostolicæ veniant uniones factæ secundum juris dispositionem, vel ex aliqua particulari Constitutione, non autem eæ, quæ fiunt juxta formam præscriptam à Tridentino; adhuc difficultas versatur circa verificationem causæ necessariæ, quæ debet concurrere, nempe si fiat unio pro majori augmento Divini cultus, quod sit omnino necessarium, & non voluntarium, utpotè quia non reperiuntur Clerici idonei, qui velint Ecclesiæ servire propter tenuitatem reddituum, & aliter quàm per unionem Beneficii, servitium haberi non posset:
- 26 nec, inquam, unio valida est: secus si unio fieret pro sola commodiori sustentatione Ministrorum, aut Rectoris, quia necessitas considerari debet respectu Ecclesiæ, non respectu particularium personarum, *Rota coram Pentinger. decis. 169. & decis. 200. Adden. ad Pamphyl. decis. 94. num. 17. cum seqq. advertendo, quod circa hanc Ecclesia necessitatem ad sustinendam unionem non creditur assertioni Ordinarii, sed debet constare ex processu, Add. ad Pamphyl. d. decis. 94. num. 23. Rota coram Ninot. decis. 39. num. 17. & 18. & coram Celso decis. 175. num. 5.*

Eod. tit. 2. form. 10. pag. 68.

- 28 *Num. 9.* Dixi ibi ex decreto *Sacr. Congreg. Episcop. & Reg.* quod Clerici conjugati gaudent privilegio fori in Criminalibus, nunc addo, quod, concurrentibus requisitis *cap. unic. de Cler. conjug. in 6.* ipsi gaudent dicto privilegio, etiam in causis merè civilibus, & exempti sunt à pœna damni dati, ut pluries declaravit *Sacr. Congreg. Immunit.* Teste *Ricc. in Synop. verbo Clerici Conjugati quoad privilegium fori, à num. 2. cum seqq.* non tamen gaudent privilegio *cap. Odoard. de solut. Fagnan. ibi num. 23. Sabell. in sum. divers. tract. verb. Clericus, num. 74. Pirhing. in jus can. l. 3. tit.*

23. num. 25. in fin. *Rot. decis. 207. num. 1. par. 15. recent.*

Eod. tit. 2. form. 12. pag. 71.

Num. 1. Adde ibi: Primò, quod permutatio debet fieri de Beneficiis liberis, & non de reservatis, quæ coram Ordinario permutari non possunt, *Parif. de resign. lib. 2. qu. 19. num. 4.* ex aliqua causa justa, quam Episcopus cognoscere debet *cap. quæstium, de rer. permut.* an autem hæc causa debeat respicere necessitatem, aut utilitatem Ecclesiæ, vel sufficiat expedientia, sive utilitas permutantium, quærunt DD. & sufficere utilitatem partium resolvit *Ricc. decis. 37. num. 5. par. 1. & decis. 195. num. 4. par. 3.* quem sequitur *Tondut. quæst. benef. tom. 1. par. 2. cap. 4. §. 8. num. 29.* Quamquam *Garc. de Beneficiis, par. 11. cap. 4. num. 45. & 49.* velit, quod ista utilitas partium debeat saltem reductivè redundare in utilitatem Ecclesiæ.

Secundò, quod præsentatus ad Beneficium ante institutionem, & electus ante confirmationem coram Ordinario permutare non possunt, quia non habent jus in re, sed tantum ad rem, licet quis esset præsentatus à Patrono Ecclesiastico, *Tondut. loc. cit. num. 7.*

Tertiò, quod permutatio Beneficiorum facta sine auctoritate Ordinarii nulla est, & reputatur simoniaca, saltem interpretativè *Tondut. ibid. num. 10. Garc. ubi sup. num. 56. & 57. qui num. 58. tenet, quod permutantes sine superioris decreto privandi sint Beneficiis.*

Quartò, quod si Beneficia sint in diversis Dioccesibus, quilibet Episcopus debet consentire, & conferre Beneficium, quod ad suam pertinet collationem, vel saltem unus alteri committere, ut faciat collationem, & recipiat renuntiationem *Tondut. loc. cit. num. 11. Barbof. de potest. Episcop. alleg. 69. num. 10.*

Quintò, quod permutatio Beneficii jurispatronatus laicalis sine consensu Patroni fieri non potest: imò, si habens scientiam jurispatronatus, spreto

37 Patronò , permutaret , Beneficium va-
 caret , ut volunt *Gratian. discept. 835.*
num.6. & 10. Tond. ubi supra, num. 21.
 nisi post permutationem factam , à die
 Scientiæ lapsum esset tempus à lege as-
 signatum Patrono ad presentandum ;
 nam tunc permutationem amplius im-
 pugnare non posset , *Tondut. ibid. nu.23.*
 38 vel Patronus requisitus recularer sine
 justa causa consentire permutationi ,
 quæ cederet in evidentem Ecclesiæ uti-
 litatem , nam etiam tunc , eo invito
 permutatio sustineretur , *Tondut. ibid.*
num. 22.

39 Sextò , quòd permutatio debet fieri de
 Beneficio cum alio beneficio , non au-
 tem cum alia re spiritali , veluti de Bene-
 ficio cum decimis , vel de Beneficio cum
 Cappella , aut legato missarum , *Tondut.*
 40 *loc. cit. n. 25. & 26.* neque debet esse triangu-
 laris , veluti si Titius resignet unum Be-
 neficium in favorem Joannis , ipse Jo-
 annes resignet suum Beneficium , non in
 favorem Titii , sed in favorem alterius ,
 quia esset simoniaca , *Barbos. loco alleg.*
num. 13.

41 Septimò , quòd pro validitate permu-
 tationis requiritur , quòd permutantes
 post secutam permutationem vixerint
 spatio viginti dierum , quia regula Can-
 cellariæ Apostolicæ de infirmis includit
 etiam causam permutationis , *Tondut. ubi*
sup. num. 30. Card. de Luca de Benef. discep.
 40 *num. 17.*

Eod. tit. 2. form. 19. pag. 80.

42 *Num. 4.* Resignatio Beneficii simplicis
 facienda coram alio legitimo Receptore ,
 & Collatore per Procuratorem , fieri po-
 terit modo sequenti .

„ N. impulsu devotionis ductus in-
 „ grediendi Religionem N. (vel quia
 „ provifus de . . .) optans , & cupiens
 „ Beneficium simplex , quod possidet
 „ sub Tit. S. N. in Ecclesia N. Diocæ-
 „ sis N. erectum , & spectan. ad colla-
 „ tionem N. resignare , idè in mani-
 „ bus prædicti N. collatoris per D. N.
 „ Procuratorem suum ad hoc ab eo spe-
 „ cialiter constitutum , prout de suæ
 „ procurationis mandato legitimè per
 „ Instrumentum rogat. manu N. No-
 „ *Monacelli, Formul. Suppl.*

„ tarii publici sub die . . . fidem fecit ex
 „ prædicta causa , spontè , purè , & li-
 „ berè , ac simpliciter resignavit , & re-
 „ signat ; ipseque N. collator coram me
 „ &c. resignationem hujusmodi sicut
 „ præmittitur , in manibus ejus factam
 „ admisit , & acceptavit , præstato per
 „ eundem N. nomine , quo supra , pro-
 „ curatorio juramento ad Sancta Dei
 „ Evangelia corporaliter tacta , quod
 „ in dicta resignatione non interven-
 „ rit dolus , neque fraus , aut alia quæ-
 „ vis illicita pactio , nec tacita , neque
 „ expressa , & ita &c.

Num. 8. Præter casum ibi relatum
 circa occultum crimen simoniæ , quæ-
 43 ri etiam solet , an Beneficiarius , qui deli-
 ctum occultum patravit , propter quod
 in foro externo esset Beneficio privandus ,
 valeat tuta conscientia illud retinere , vel
 potius illud resignare teneatur ? *Quarant.*
in summ. Bullar. verb. Beneficior. resignatio
ad Bullam Pii 4. in addit. pag. mibi 104.
 tenet , quod non compellatur in foro in-
 terno resignare , cum nemo debeat pœnam
 exequi contra se ipsum .

Verùm suam opinionem limitat tri-
 44 pliciter . Primò , nisi initium sit vitio-
 sum , puta per ingressum simoniacum ,
 aut aliam illicitam intrusionem . Secun-
 45 dò nisi à jure addatur , ut etiam in foro
 conscientiæ non possit illud retinere , ut
 habet Concilium Tridentinum , loquens
 de fructibus Beneficii residentialis pro ra-
 46 ta temporis absentiæ . Tertiò , nisi ab ipso
 jure declararetur inhabilis ad illud obtinen-
 dum , ut habetur *In eod. Conc. sess. 25. cap.*
4. de reform. Quartam fallentiam addit
Garc. de Benef. part. 11. cap. 10. num. 18.
 & *seqq.* nempè nisi à jure addatur , quòd
 47 qui committit tale crimen , ipso jure Be-
 neficio privetur .

Ad gravitatem autem labis simoniacæ
 48 relevandum , adduco hic notabilem con-
 stitutionem *Eugenii IV. impressam in Bul-*
lario , tom. 1. pag. 272. in ordine la 7. se-
quentis tenoris .

„ Eugenius Episcopus &c. cum de-
 „ testabile scelus simoniacæ pravita-
 „ tis , tam Divinarum scripturarum ,
 „ quàm sacrorum Canonum auctoritas
 „ abhorreat , & damnet . Nos conside-
 „ rantes , quòd plures pœnarum gravi-
 „ tas ,
 A 3

tas, quàm Dei timor avertete solet à voluptate peccandi, ac summis delictis affectantes, ut hoc peccatum vitium, non ex usu solum, sed etiam ex mentibus hominum, saltem propter poenarum metum penitus evellatur.

§. I. Prædecessorum Romanorum Pontificum vestigiis inhærendo, ac etiam omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, atque poenas dudum à Pontificibus prædictis, & pro talibus reputatis contra Simoniacos quomodolibet latas, & quas illos cujuscumque Status, gradus, Ordinis, conditionis, vel præminentiae fuerint, etiam si Cardinalatus, Patriarchali, Episcopali, Regali, Reginali, vel alia quavis Ecclesiastica, seu mundana Dignitate præfulgeant, & eorum quemlibet, tam manifestum, quàm occultum, ipsas incurere volumus, confirmantes, & innovantes, auctoritate Apostolica declaramus, quòd omnes illi, qui simoniace ordinati fuerint, à suorum sint Ordinibus suspensi, per electiones verò, postulationes, confirmationes, seu qualvis alias dispositiones, quas Simoniacæ labe fieri contigerit, & quæ viribus omninò careant, in Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, personalibus Officiis, Ecclesiasticis quibusvis Beneficiis, aut aliquo eorum, cuicumque jus nullatenus acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad omnium illorum, quæ perceperit, restitutionem, sub animæ suæ periculo sit astrictus. Statuentes præterea, quòd universi, & singuli, etiam præmissa dignitate præditi, qui quomodolibet dando, vel recipiendo simoniam comiserint, aut quòd illa fiat mediatores extiterint, seu procuraverint, sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi à Romano Pontifice pro tempore existenti non possint absolvi, præterquam in mortis articulo constituti.

§. II. Et ut hujusmodi labis contagium frequentius reprimatur, om-

nibus, & singulis Ecclesiasticis, sæcularibusque personis cujuscumque Dignitatis, status, gradus, Ordinis, seu conditionis fuerint, in virtute Sanctæ Obedientie districtè injungimus, & eos omnes, quos simoniam commisisse, vel procurasse, aut in ea mediatores esse sciverint, Pontifici prædicto, vel ejus Camerario, aut cui idem Pontifex duxerit committendum, per se, vel per alios revelare quàm citius non omitant, quòd si non fecerint, absolvi non debeant, donec prædicta revelent. Nulli ergo &c. Datum Romæ apud S. Grisogonum anno 1474. Pontificatus nostri anno quarto.

Ex hac Bulla non solum roboratur sententia Quaranta mox supra allegata circa obligationem restituendi fructus perceptos Beneficii, labe simoniaca obtenti, quamvis occulta; sed sit quoque evidens, quòd in hoc simoniæ delicto secretum naturale non obligat, & illud sciens sub tali sigillo, non solum Judice interrogante, imò & spontè revelare tenetur, quia pertinet ad corruptionem Ecclesiasticorum Spiritualem, & vergit in damnum boni publici, & Beneficiati, & contra hoc delictum quis obligari non poterit per secreti commissum, quia frangeret fidem, quam debet Pontifici, ut docet D. Thom. 2. 2. quest. 70. art. 1. ad 2.

Tit. 3. form. 1. pag. 9c.

Num. 1. Signa veræ vocationis illorum, qui ad Ordines promoveri cupiunt, sunt

Honestas vitæ, morum probitas.

Doctrinæ ornatus.

Desiderium serviendi Deo.

Decentia habitus.

Delectatio functionum Ecclesiæ.

Si non se ingerant malis artibus, & via indirecta, ut ingrediantur in Ecclesiam.

Qui enim requisita Concilii Trident. cap. 4. 5. 6. & 16. sess. 25. de reform. non habent, non sunt ad Ordines admittendi, ut plenius mandavit Episcopis Sacr. Congreg. Immun. scilicet in Pedemon-

Montana 27. Febr. 1658. & in Anglonen.
15. Julii 1664. teste Riccio in Synop. verb.
Ordo num. 2.

Tit. 4. form. 2. pag. 105.

- 53 Num. 11. In comprobationem regulae ibi firmatae, nempe quod dimissoriae denegandae non sunt arctatis, adde Declarationem Sac. Congreg. Concilii in Tudertina die 18. Novembr. 1702. in qua Isidorus Caurilli praesentatus ad Beneficium Jurispatronatus, cum literas dimissorias a suo Tudertino Ordinario obtinere non potuisset, habito recurso, obtinuit rescriptum: *Eminentissimo Vicario, praevis exercitiis pro ordinatione.*
- 54 Verum regula limitationem reciperet, quando Clericus arctatus, obnoxius esset aliquo canonico impedimento; tunc enim Ordinarius jure denegaret dimissorias, ut eadem Sac. Congreg. alias respondit in *Novariensis. 1. Octobris 1661.* in qua Clerico de homicidio inquisito, & qui indicia per torturam diluerat (durante tamen communi diffamatione apud populum illum pro homicida reputantem) recurrente a denegatione dimissorialium, Episcopum denegantem laudavit *lib. Decret. 22. fol. 166.* quia attentata dicta diffamatione, dictus Clericus erat tanquam irregularis reputandus, & in alias *Nulius 10. Maji 1692.*

Eod. Tit. 4. form. 16. pag. 119.

- 57 Num. 2. Supple ibi, quod examinatores Synodales in examine concurrentium non possunt allegari suspecti, nisi causa legitima probata *Sac. Congreg. Concilii in Lucerina concursus 26. Novembris 1661. lib. 22. Decr. fol. 724.* neque opponi contra eos valet, quod non sint Magistri in Theologia neque Doctores, neque licentiatii: quia, quoties fuerint in Synodo electi, & approbati, concursus coram eis factus est validus
- 58 non obstante quod non habeant oppositas qualitates eadem *Sac. Congregat. apud Fagnan. in cap. inter cetera, num. 54. de rescript. & apud Nicol. lucub. canon. lib.*

3. tit. 5. num. 25. vers. item valeat. Quoties autem vota examinatorum sint paria Episcopus suo voto potest accedere ad examinatum, qui medietatem vocum reportavit, eadem *Sac. Congreg. in Marianen. 9. Septembris 1669.*

Eod. tit. 4. form. 17. pag. 120.

Num. 1. Confraternitates aggregatae Archiconfraternitatibus Urbis, praecedente licentia testimoniali Ordinarii ad formam constitutionis Clementis VIII. subsunt Ordinatio, eidemque tenentur rationem administrationis reddere *Sac. Congr. Concilii in Potentina Aggregationis 29. Maji 1683. lib. 35. Decr. fol. 148. & 149.* Confraternitates autem Rosarii, licet plures in eodem loco erigi non possint, juxta praedictam Clem. VIII. constitutionem, adhuc tamen si reperiantur erectae ab antiquo, & longo tempore, sunt tolerandae, quando timeantur scandala, ultimam supprimendo: secunda tamen non frueretur indulgentiis, sed pro his esset recurrendum ad Papam, ut respondit eadem *Sac. Congreg. in Valentiana Societatis Rosarii 2. Augusti 1687.*

Tit. 5. form. 2. pag. 127.

Num. 7. cum decreto ibi allegato, nempe, quod Cappella, seu Oratorium suum in Claustro Atrii Palatii gaudeat privilegio publicae Ecclesiae, quando accessus patet omnibus, & non habet januam immediatam ad Palatium, concordat alia resolutio *Sac. Congr. Concilii emanat. in Compsana 31. Maji 1704. confirmata 8. Augusti 1705.*

Num. 14. Papa praesumitur se conformare velle dispositioni juris communis, ut ibi dixi, quia ei convenit sententia *Cassiodori lib. 10. cap. 16.* quam refert *Pithaeus in cod. de leg. & contr. leg. 4. quae ait: Nam cum Deo praestante possimus omnia, sola nobis licere credimus laudanda.*

Num. 25. Licet verum sit, quod Episcopus in visitatione exigere non valeat vecturas equorum: debentur tamen ipsi, & sociis ejus victualia, tam

A 4 pro

pro se ipsis, quam etiam pro illorum equis, ut de communitradunt *Genuen. in prax. cap. 21. num. 12. Ventrigl. in prax. part. 2. annot. 24. §. 2. num. 4. Fagnan. in cap. procuraciones, num. 16. de cens.*

Eod. tit. 5. form. 3. pag. 140.

66 Num. 6. An autem in Synodo Provinciali sit invitandus Episcopus exemptus, qui est in Provincia, & an hic teneatur accedere. Respondendum videtur cum distinctione, juxta diversitatem loci, & casuum. Si enim Episcopus exemptus est in Provincia Romana, in qua nullus datur Metropolitanus, idest intra centum milliaria ab Urbe, tunc non teneatur accedere, quamvis Metropolitanus invitans sit suae Cathedrae vicinior, *Card. de Luca de proem. discept. 1. num. 5. 6. §. 9. Sacr. Congreg. Concilii in Nullius Provincia Senen. 17. Julii 1700.* in qua resolutum fuit, Vicarium Orbitelli Nullius existen. intra Provinciam Romanam, non teneri accedere ad Concilium Provinciale Senen.

68 Si autem Episcopus exemptus sit in alia Provincia, & adhuc nec ipse, nec antecessor Metropolitanum ad formam *Concilii Trident. capit. 2. sess. 24. de reformat.* elegit, si nolit Metropolitanum invitantem eligere, pariter interesse non cogitur; quia prima electio est in sua facultate, ut colligitur ex verbis Concilii ibi: *Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cujus Synodo Provinciali cum aliis interesse debeant.*

69 Si vero Metropolitanum invitantem Episcopus antecessor elegit, successore Episcopus invitatus, & vocatus, teneatur intervenire, quia electio semel facta successores ligat, nec revocari, aut variari potest, *Genuen. in prax. cap. mihi 87. num. 2. Barb. in d. cap. 2. Concilii n. 16. S. Cong. Concilii in Beneventana 8. Maji 1684.* in qua cum quaesitum esset, an Episcopus Triventinus Provinciae Beneventanae, cujus antecessores Archiepiscopum Lancianen. elegerant (qui nullum habet suffraganeum) teneatur intervenire Concilio Provinciali Bene-

ventano, responsum fuit, *Negative*. Alii autem Praelati loci exempti intra fines Diocesis tenentur Synodo intervenire Diocesanæ, sicuti alii Rectores Nullius, qui ab Episcopo, qui est vicinior, visitari possunt vigore *cap. 9. sess. 24. Nicol. in flosc. verb. Synodus, n. 3.*

70 Num. 15. Adverte ibi, quod electio Examinatorum Synodaliu[m] facienda est in Synodo formali solemniter convocata, non autem in Congregatione Cleri, quamquam denominaretur Congregatio Synodalis: Prout declaravit *Sacr. Congreg. Conc. in Concord. 8. Maji 1684.* in qua cum ferè per saeculum Judices, & Examinatores Synodales electi fuissent in Congregatione, quæ singulo anno convocabatur cum interventu capituli, & omnium Parochorum sub denominatione Synodali, attento communi errore, & bona fide, concursum, de cujus validitate dubitabatur, sustinendum putavit, addito, *Et ad mentem*: & mens fuit, quod injungeretur Episcopo, ut cogeret in futurum Synodum solemniter, & deputaret Examinatores Synodales.

71 Num. 21. Ibi dicta de duratione Officii Examinatorum, intellige, quod illud possint exercere usque ad novam Synodum, licet singulo anno non convocetur, si post annum ex electis in Synodo supersint saltem sex, ut in casu ibidem relato. Nam si transacto anno supersint tantum ex eis quatuor, aut quinque & coram tribus, vel pluribus ex ipsis haberetur concursus, nullus esset: quia in hoc casu illi quatuor, seu quinque supersintes Officium validè exercere non valent: sed celebranda est nova Synodus, vel debet obrineri facultas à Sacra Congregatione, ut Episcopus illis uti possit, vel alios in locum demortuorum subrogare *Nicol. lucubr. can. l. 3. tit. 5. n. 14. verb. Item nullum, Ventrigl. in prax. part. 2. annot. 5. §. 1. num. 43.*

72 Num. 26. Quia statuta, & ordinationes Synodales (de quibus ibi fit mentio) non solum obligant ad poenam temporalem, sed etiam ad culpam, quando ex gravitate materiae, aut ex forma verborum appareret talem existere intentionem conditoris. Sanum consilium erit, si Episcopus in illis suam intentionem

explicet, & declarat, scilicet velle, vel nolle obligare ad utramque: præsertim ubi res non sit gravis, nec nimis urgens; ita enim faciente evitabuntur peccata, & offensæ Dei, ut monet *Pac. Jord. tom. 2. lib. 8. tit. 2. num. 1.*

Eod. tit. 5. form. 7. pag. 152.

- 74 *Num. 8.* Quod licentia laborandi diebus festis de præcepto sit danda ab Episcopo in scriptis, ut ostendi possit iudicibus laicis, præterentibus inobservantiam diei festi, declaravit quoque *Sacr. Congreg. Immunit. in Castrensi. 2. Maji 1629.* quam refert *Ricc. in Synop. in verb. festi dies.* Prohibere autem potest Episcopus dictis diebus, ne fiant larvæ, nec ducantur publicæ choreæ, *Sac. Congreg. Concil. in Cesenaten. 26. Februar. 1695.* in qua approbatur fuit decretum Synodi, quo ista prohibebantur.
- 76 *Num. 22.* Quamvis Episcopus adhibito consilio Capituli præfigat, & dirigat, ac transferat Processiones, non tamen potest pervertere, & immutare ritum Processionum præscriptum à Cæremoniali, & Rituali Romano, neque de consensu Capituli, *Sac. Rit. Congreg. in Cajetana 26. Januarii 1658.*
- 77 *Num. 29.* Regulares non debent accedere ad Processiones publicas cum cruce, & numero duorum tantum Religiosorum, *Sac. Congreg. Concilii in Aquen. 9. Junii 1708.* in responsione ad *Secundum*, neque eorum Laici deferentes Crucem in Processionibus, vel candelabra, debent uti Alba, seu Dalmatica, seu Pluviali, ut respondit *Sacr. Congreg. Rit. in Casenat. ad 6.* & quod talis usus non sit permittendus, declaraverat 29. *Maji 1659.*
- 79 *Num. 31.* PP. Dominicani possunt prohibere aliis Regularibus, ne in die Dominica infra octavam Corporis Christi peragant Processionem Sanctissimi Sacramenti: non tamen valent prohibere Processionem S. Antonii Paravini (quatenus dicto die occurreret) PP. Conventualibus, dummodo fieret diversa hora, & data prælatione temporis PP. Dominicanis de mane, vel de Vespere *Sacr.*

Congreg. Rit. in Placentina 30. Aprilis 1701. & in Aliphana 18. Martii 1702.

Num. 33. Regulares in Processionibus deferre non debent Galerum, sive Pileum, non obstante prætenso solito, *Sac. Congreg. Rit. 30. Augusti 1664.* cum facultate data Episcopo illos cogendi ad deponendum, etiam censuris: quod Decretum eadem Congregatio innovavit, & servari mandavit in *Aquipendii 26. Aprilis 1692.* contra PP. Augustinianos, & Min. Conventuales.

Adde, quod in Processione, in qua defertur SS. Sacramentum, vel Lignum Sanctissimæ Crucis, tam Clerici Regulares, quam Sæculares, omnesque Laici incedere debent detecto capite: in aliis verò Processionibus Clerici deferentes Reliquias, & omnes Sæculares comitantes incedere debent detecto capite, alii verò Clerici tecto capite cum bireto, ut respondit *d. Sacr. Congreg. Rit. in Cajetana 2. Septembris 1690.* referente *Card. Homodeo.* Episcopus verò deferens reliquam Ligni SS. Crucis in Pontificalibus poterit incedere cum Mitra, *d. Congregat. Rit. in Matheranen. 14. Junii 1692.* In Processione autem solemnæ Corporis Christi, quando Processio sistit, Sacerdos celebrans, Subdiaconus, & Diaconus non debent sedere, neque in scamno, neque in sedibus, *d. Sacr. Congreg. Rit. in Hispanen. 21. Januar. 1690.* in responsione ad 4.

Si autem aliqua Processio fieret de nocte, non debet inferri in Ecclesiis Monialium, ut præter decreta ibi allegata prohibuit recenter *Sacr. Congreg. Episcop. literis Enciclicis pro Regno Siciliae,* modo sequenti.

„ Essendo pervenuto à notizia di N. Signore, che contro la forma de Decreti generali della Sac. Congreg. de' Vescovi, e Regolari, ne' Monasterj di Monache in alcune Città di questo Regno per occasione di feste, che si celebrano nelle lor Chiese nell' ammetterli le Zitelle all'abito, & alla professione, & in congiuntura delle Processioni, che si faranno di notte da capitoli delle Chiese cathedrali, e collegiate, com'anche da regolari, e da „ al-

„ altri luoghi pii, e Confraternità, e per
 „ altre funzioni Ecclesiastiche, si tengono
 „ aperte le Chiese, e Parlatorii, anche
 „ in tempo di notte in grave pregiudizio
 „ dell' osservanza regolare, la Santità
 „ Sua, che continuamente invigila
 „ al buon governo delle spose di Gesù
 „ Cristo, volendo rimediare à tale in-
 „ conveniente, mi hà comandato d'in-
 „ giungere strettamente à ciascuno Or-
 „ dinario del medesimo Regno, acciò u-
 „ niformandosi alla disposizione de detti
 „ Decreti generali della Sac. Congreg.
 „ ordini espressamente (come dovrà fare
 „ anche V. S.) sotto pena di privazione
 „ di voce attiva, & passiva all' Abbadese,
 „ e Superiore, & anco dell' Interdetto
 „ d'apportarsi alle lor Chiese in caso di di-
 „ subbidienza, di far chiudere affatto le
 „ Chiese, clausure, e Parlatorii de lor
 „ Monasterii all' Ave Maria, & anche
 „ per qualche spazio di tempo avanti, in
 „ modo, che dopo l' Ave Maria non vi sia
 „ ingresso, ò dimora di qualunque persona,
 „ e che perciò tutte le funzioni, che
 „ sogliono farsi nelle lor Chiese, si com-
 „ inciano in tempo, & ore tali, che
 „ siano terminate prima dell' Ave Maria.
 „ Non mancherà per tanto, &c. Roma
 „ 6. Settembre 1709.

Come Fratello.

Mazara al Vescovo.

G. Card. di Carpegna.

Ferd. Arcivesc. di Nicea Segr.

Eod. tit. 5. form. 8. pag. 117.

88 Num. 15. Porta Domus habitata à
 Laicis, vel à Clericis, non Parochis,
 quæ habet aditum immediatè ad Eccle-
 siam, vel Ecclesiæ Sacristiam, debet
 claudi, ut mandant Decreta Sac. Con-
 greg. Immun. relata à Ricc. in Synop. var.
 Porta num. 1. & seqq.

91 Num. 20. Adde ibi, quod cantilenæ,
 seu laudes àliomate Italico exaratae,
 possunt prohiberi ab Episcopo, ne can-
 nantur, etiam in Ecclesiis Regularium
 Sac. Congreg. Rit. in Novarien. 7. Au-

gusti 1628. & hoc auctoritate tributa à
 Conc. Trid. in Decreto de evit. in celebr.
 missar.

Eod. tit. 5. form. 9. pag. 166.

90 Num. 2. Decretis ibi relatis, quibus
 confirmantur edicta Episcoporum super
 delatione habitus talaris Clericorum, ad-
 de aliud recenter emanatum in Ruben. 18.
 Augusti 1708. quo approbatur edictum E-
 piscopi injungentis delationem habitus
 talaris in Ecclesiis, illarumque ingressu,
 & egressu, aliisque functionibus Ecclesia-
 sticis, moderatis pœnis arbitrio Eminen-
 tissimi Præfecti.

Num. 6. Episcopus Sarnen. prohibuerat
 suis Clericis ludum alearum, & novationem
 sub pœna suspensionis ipso facto in-
 currenda: at habito recursum à Presbyteris
 illius Civitatis Sac. Congreg. Concil. hæc
 sub die 23. Aprilis 1703. rescripsit ed-
 ic-tum sustineri, sed moderata pœna ex-
 lata inferenda.

92 Num. 14. Ritum in missali præscri-
 ptum, qui non servat, & Rubricas pro-
 libito negligit, & spernit, sine culpa esse
 non potest Biss. Hierurg. lit. R. num. 90.
 §. 3. ubi hæc habet. Si autem delinquatur
 omitendo in materia notabili, sane erit
 mortale, & idem tenet Bartholom. à Pla-
 thæa in opusculo Trid. sac. cap. 5. §. gran-
 de argomento, in fin.

93 Num. 34. Sicuti damnatus ad perpetuum
 carcerem non amittit Beneficium, nisi in
 sententia exprimat, ut ibi, ita Clericus
 perpetuo damnatus ad triremes, sive
 transmisisset, sive non, non amittit
 canonicatum, sed Episcopus ad illius non
 residentiam debet procedere ad privationem,
 prout de jure, ut respondit Sac. Congreg.
 Concil. in Asculana Distributionum 13.
 Augusti 1707. in responsione ad 1.

Eod. tit. 5. form. 15. pag. 181.

95 Num. 28. Tertio decimo ibi notandum,
 quod Legatus de latere, sive Nunci-
 us Apostolicus non possunt propria
 auctoritate alienationem bonorum Ec-
 clesiæ permittere, nisi expressè eis in-
 fa-

facultatibus à Papa concedatur *Zecch. de Republ. Eccles. de stat. legat. num. 4. vers. legatus verò Rot. decis. 689. num. 7. p. 4. rec. to. 3. & coram Merlin. decis. 218. nu. 8. Tond. qu. benef. tom. 2. p. 3. cap. 200. post num. 43. facult. 59.* ideoque talis facultas nisi explicitè legatur concessa, denegata censetur *Rot. cor. Greg. decis. 287. num. 8.*

96 Hanc autem facultatem exercet in vim *C. terrulas 12. qu. 2.* Capitulum Lateranense prò bonis spectantibus ad Ecclesias fundatas in solo dictæ Basilicæ, ut respondit Sac. Congr. Concilii in *Militen.* in tertia causæ repropotione ad *6. dubium 17. Novembris 1703.* in qua declaratum fuit, quòd in alienatione exiguarum rerum sitarum in præfato solo Lateranensi, juxta dispositionem dicti *Textus*, requiratur licentia Capituli, non autem Episcopi ad *8. & 9. dubium*, & quòd talis facultas, cum sit actus jurisdictionis, possit per Capitulum specialiter subdelegari.

Eod. tit. form. 17. pag. 185.

98 *Num. 16.* Amplia ibi dicta, quòd nec Commissario deputato ad examinandos testes in causa Immunitatis nihil debeatur pro viaticis, & cibariis, ut ipsa *Congreg. declaravit in una Viterbien. 25. Septembris 1708.* teste *Ricc. in Synop. verb. pecunia num. 2.*

Tit. 6. form. 4. pag. 190.

99 *Num. 4.* Pœna Clericorum suscipiendi tutelam sine licentia superioris, si sint in sacris constituti, est suspensio: hanc enim pœnam important verba finalia Canonis Concilii generalis Calcedonensis relati in *cap. ult. 86. dist. ibi: Si quis vero transgressus fuerit hæc præcepta, correctioni Ecclesiastica subiaceat*, ut explicat *ibi gloss.*

100 An autem ea, quæ statuta sunt de Clericis in dicto Canone, locum quoque habeant in Episcopo? DD. variè loquuntur: aliqui enim tenent, quòd Episcopi non solum testamentariam, & dativam, sed neque legitimam tutelam suscipere queant, ut sunt *Carol. de Graff. de effect.*

16. num. 20. Barb. in cap. Cyprianus, num. 2. 21. quest. 3. Gratian. disc. 830. num. 18. quorum opinio innititur in *Aut. de Sanctis Ep. S. Deo autem amabiles.*

101 Alii dicunt, quòd Episcopi possint suscipere tutelam miserabilium personarum, & inter hos numerantur *Sabell. in summa divers. tract. S. Clericus num. 8.* ubi allegat *Rot. decis. 377. par. 17. recent. Pac. Jord. to. 2. lib. 11. tit. 13. num. 113. in fin.*

102 Alii verò sustinent, quòd si Clerici, ira, & Episcopi possint esse, si velint, Tutores legitimi per *text. in d. cap. fin. 86. dist. ubi eis*, id expressè permittitur, & quòd per hunc textum remaneat correctæ supra allegata Authentica *de Sanctiss. Episc. gloss. in d. cap. fin. verbo tutela Graff. decis. aur. p. 2. lib. 3. cap. 2. num. 17. Nicol. in flosc. verb. Episcopus, num. 50. Passer. de stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 2. num. 130.*

103 Alii demum resident in sententia, quòd Episcopi possint quidem suscipere tutelam miserabilium personarum, sed quòd illam administrare debeant per Archipresbyterum, vel Archidiaconum juxta dispositionem *Textus in cap. Episcopus dispositionem 88. dist. Sylvestr. in verb. tutel. qu. 3.* quem refert, & sequitur *Gavant. in manual. verb. tutela. Zecch. de republ. Eccles. tit. de Cler. num. 7. vers. decimo non debent.*

104 Et hæc quarta sententia mihi magis placet, quia tutior videretur, etiam si agatur de legitima Agnatorum tutela, & in praxi amplectenda: nam licet tertia DD. sententia in jure verior appareat, adè ut Episcopus tutelam legitimam suscipiens, nullam in foro externo pœnam incurrat: non tamen sic in interno; quia cum sacri canones mandent, quòd Episcopi abstineant omninò à negotiis, & administratione rerum secularium, ut habetur in *c. re quidem, & c. Clericum, S. ex his omnibus 11. quest. 1. & 88. dist. per tot.* & illos custodiret, & observare teneantur, *cap. cum quibus 24. quest. 3. & cap. igitur 26. quest. 2.* neque ab eis præsumptione discedere debeant, ut monet *Sperell. decis. 110. n. 27.* non debent tutelam legitimam suscipere, & per se ipsos administrare sine licentia S. Congreg. prout fieri solet, & de qua testatur *Ni-*

Nicol. lucubr. civil. lib. 1. tit. 14. §. penult.
Est enim hic verum illud proverbiale dictum.

106 Quisquis plus iusto non sapit, ille sapit.

Cæterum licentia, sive indultum suscipiendi, & administrandi tutelam testamentariam, & dativam Clericis in sacris, non datur ab Ordinario, imò, & à Sac. Congreg. denegatur, ut testatur *Pignatell. consult. 10. num. 11. tom. 5.* ubi quamplura decreta allegat.

Eod. tit. 6. form. 6. pag. 197.

107 *Num. 12.* PP. Minores de observantia S. Francisci habent specialia indulta colligendi elemosynas pro subsidio locorum Terræ Sanctæ: imò quia Ordinarii locorum tenentur illos subditis commendare, idè quoties sint à dictis PP. requisiti, poterit committi Vicariis foraneis quaestuatō tali forma.

„ Bramando io, che nei luoghi della
„ mia Diocesi (ò Giurisdizione) siano
„ eseguite le costituzioni, ò *Brevi*
„ *Apostolici* de Sommi Pontefici, con
„ qual si raccomanda agli Ordinarii la
„ questua dell' elemosine per il sussidio,
„ e mantenimento de Luoghi Sagri di
„ *Terra Santa*, ne quali il Nostro Divinissimo Salvatore ha adempite l'Opera
„ pere della nostra Redenzione, tenuti,
„ e custoditi da' PP. Minori Osservanti
„ di S. Francesco, i quali per le frequen-
„ ti vanie, & aggravj della tirannide
„ Turchesca hanno bisogno d'esser solle-
„ vati, e soccorsi con l'elemosine, &
„ ajuti caritativi de fedeli, colla presen-
„ te commetto à V. S. di dar ordine, e ri-
„ cordo tanto al P. Predicatore dell' im-
„ minente Avvento, che verrà à predi-
„ care in cotesta Terra, quanto all'altro
„ che predicarà nella futura prossima
„ Quaresima, di raccomandare dal Pul-
„ pito al popolo nei giorni più solenni,
„ e di concorso, una, e due volte, l'opera
„ suddetta, & ella deputerà in detti gior-
„ ni persone pie, che la raccolgano, &
„ à suo tempo rimetterà poi quà nelle
„ mani di N. Sindico di detti PP. tutta la
„ quantità, che si farà raccolta con ri-
„ portarne dal medesimo la ricevuta da

„ trasmetterli in Roma nelle mani del
„ Sindico generale a disposizione del P.
„ Commissario di Terra Santa. Esequif-
„ ca V. S. con attenzione la commissio-
„ ne, perche l'opera è acerrissima al Si-
„ gnore, e resto, &c.

ADNOTATIONES.

E BREVI APOSTOLICI. Idest Breve Urbani VIII. impressum in Bullario *to. 5. const. 177.* Breve Innocent. X. pariter impressum in eodem *tom. 5. const. 11.* & Breve Clementis X. impressum in eodem Bullario in *tom. 6. const. 39.* in quibus committitur Ordinariis locorum recollectio elemosynarum pro subsidio locorum Terræ Sanctæ.

DI TERRA SANTA. Civitas Hierusalem, Metropolis hujus Terræ, capta fuit à Maunetanis anno 1008. à Christianis verò recuperata anno 1099. seu ut alii volunt. 1110. Duce Gottifredo Bullione, Deindè à Saladino Rege Babiloniæ, & Saracenorum Domino oppugnata, iterum in Infidelium manibus re incidit anno 1187. Et tandem Civitate Ptolemaidæ, vulgo Acri, seu Acon in Siria, cum munitissima Arce, ab iisdem Saracenis superata, & aliis Urbibus captis, & depopulatis, à tota Terra Sancta, insigni cæde anno 1291. Nicolao IV. in sede Petri sedente, Christianifideles (Dei permissione admirabili, & stupenda) depulsi sunt: eodemque anno Deo dilecta Dominus, incarnatione Dominica illustris, & Siria pariter cum Religione discessit, Angelorum manibus è Nazareth in Dalmatiam maximo miraculo translata est, ut testatur *Bzov. ad annum 1291. §. 4.*

In qua Ptolemaidæ expugnatione factum illud admirandum accidisse narratur, quòd Moniales, quæ in celebri Monasterio ibi erecto sub regula S. Claræ morabantur, audita Arcis expugnatione, metuentes Saracenorum violentiam, & jacturam virginitatis, omnes novaculis sibi nasum absciderunt, & faciem gladiis deturparunt, quo spectaculo à Barbaris viso, nec unam ex eis tetigerunt, sed gladio eorum omnes pe-

perierunt, & martires evaserunt: Haec Religiosae Virgines secutae fuerunt exemplum Ebbæ Abbatissæ, & Sociarum Collinganenſis Cœnobii, quæ anno 870. Danis Regnum Angliæ vastantibus, ne earum honestas periculum subiret, & fœderetur, nasum, & labrum superiorem novaculis sibi præciderunt: unde Dani furentes in Cœnobium ingressi id admirantes & indignè ferentes, igne in Monasterium injecto omnes combustæ fuere, ut *Bzovius* narrat.

L'opra è accetissima al Signore. Sic terminatur Epistola, quia ita loquitur *Breve Urbani VIII.* ad demonstrandum, quod hodie porrigentes manus adjuatrices huic, vel aliis operibus, non lucrantur indulgentias, quæ olim concedebantur iis qui subsidia charitativa ministrabant, juxta dictum *Navar. conf. 34. de pœnitent. & remiss.* quia *Pius V.* in sua *constit. 30. Bullar. tom. 2. pag. 214.* hujusmodi indulgentias abſtulit, & revocavit, prout declaravit *Sacr. Congreg. Concilii in Trisigen. indulgentiarum 15. Novemb. 1697.*

112 Quare advertant Episcopi, quod si aliqua indulgentiæ super hac re circumferri audierint, illas apocriphas esse judicent, nisi nova concessio authenticè exhibeatur.

Eod. tit. 6. form. 7. pag. 199.

113 *Num. 10.* Quod Episcopus non possit concedere Judici laico licentiam exhumandi cadavera, vel testes examinandi in loco immuni, pro faciendâ recognitione corporis delicti, præter ibi allegata, patet ex aliis decretis collectis à *Ricc. in Synop. in verb. Episcopus quoad immunitatem, num. 26. & 27. & in verb. recognitio corporis delicti, num. 8. & seqq.* Imò, quod nec Legatus à Latere possit mandare examinari testes, atque recognitiones fieri corporis delicti in locis immunibus sine speciali facultate Sedis Apostolicæ, probat idem *Ricc. in verb. Legatus, num. 3.* ubi decreta producit.

Eod. tit. 6. form. 8. pag. 200.

115 *Num. 4.* Regula est, quod confugiens ad Palatium Episcopi gaudeat immunitate, & si inde extrahantur, ibidem sint restituendi: at quando Episcopus mandat confugitum in suo Palatio carcerari, tunc Reus non gaudet immunitate, ut respondit *Sac. Congreg. in Signina 31. Julii 1703. lib. 1. Decret. Vallen. pag. 506.* à tergo relata à *Ricc. in Synop. verb. Palatium, num. 9.*

Eod. tit. 6. form. 10. pag. 205.

Num. 1. Adde ibi, quod, si aliquis Patronus laicus, vel Confraternitas pro augmento Divini cultus velit in Regulares aliquam Ecclesiam jam erectam transferre, & consensum Episcopi requireret, poterit licentiam concedere formula sequenti.

FORMULA

Decreti concessionis Ecclesiæ.

„ **U**T Ecclesiam sub invocatione
 „ S. N. sitam, & erectam in
 „ Loco N. hujus nostræ Diocesis, N.
 „ Patronus PP. Ordinis N. concedere,
 „ & in eos transferre possit, & valeat,
 „ consensum, & beneplacitum nostrum
 „ præstamus, constituto jam nobis
 „ ex actis nostræ curiæ dictum N.
 „ concedentem, & transferre volentem
 „ esse Patronum legitimum dictæ
 „ Ecclesiæ, salvis tamen juribus Ecclesiarum
 „ Parochialium, & tertii,
 „ quatenus alteri in ea jus fuerit acquisitum,
 „ & dummodò Religiosi prædicti
 „ acquirentes, in actu acceptationis,
 „ & receptionis dictæ Ecclesiæ
 „ de manu Patroni valide renunciant
 „ juri sepulchrorum, adeo ut in ea
 „ neminem præter proprios Religiosos
 „ ad sepulturam recipere non valeant,
 „ & copiam concessionis hujusmodi
 „ authenticam in termino
 „ exhibeant in nostra Cancellaria. Et
 „ ita, & non aliàs licentiam damus,
 „ &

» & Decretum interponimus omni, &c.
» Datum, &c.

N. Episcopus N.

Loco ✦ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

216 **CONCEDERE, ET IN EOS TRANSFERRE.** Fit mentio de sola Ecclesie materialis translatione, nam si cum Ecclesie fabrica concederentur, & transferrentur etiam bona, & jura illius, solus assensus Episcopi non sufficeret, quia ipse statum formalem Ecclesie immutare non potest, cum solus Papa habeat plenam bonorum Ecclesiarum administrationem, interiores vero Prælati meram gubernationem, & usum, ut pluribus relictis auctoritatibus firmat *Pacion. de locat. cap. 14. num. 13. & 14.*

RELIGIOSI PREDICTI ACQUIRENTES Ecclesias, & Oratoria publica de manu laicorum. Regulares non valent recipere sine expresso consensu Episcopi, ut habetur in *cap. nullus de jurepat. & in cap. cum, & plantare de privileg.* Idèdque laici Patroni Ecclesiarum inconsulto Ordinario illas in Regulares transferre non possunt. Et licet Jus patronatus in eos validè donationem transferat absque Episcopi licentia, & beneplacito, ut volunt *Barbos. de potest. Episcop. alleg. 71. num. 11. & 26. Tambur. de jur. Abbat. tom. 1. disp. 9. quest. 2. num. 2. Ventrigh. in prax. part. 1. annot. 1. §. 2. num. 26.* hoc

218 intelligitur de translatione juris spiritua-
litate annexi, quod laici habent ex reservatione in fundatione Beneficii respectu ad præsentationem Clerici instituendi; non autem de donatione, & translatione, quæ pertinet ad proprietatem fabricæ Ecclesie, & illius tituli, quam Laici Patroni nulliter faciunt quoties Episcopi consensus deficiat, ut distinguunt *Tambur. loc. cit. vers. ad argumenta, Barbos. in d. cap. cum & plantare, nu.*

219 *12. de privil.*
220 **DE MANU D. PATRONI.** Scilicet per funal donationem, & Ecclesie constructionem: Si enim non constaret Laicum, seu laicos transferentes esse Patronos legitimo titulo, sed esse Custodes, seu Administratores, aut detentores, tunc Ecclesia censeretur libera, & constructa ex fidelium oblationibus, & non posset à laicis præscribi, & effici Patronata, nec concedi Regularibus, *Vivian. de Jurep. lib. 1. cap. 2. num. 58. & lib. 2. cap. 9. num. 10. & 12. & lib. 4. cap. 8. num. 6.*

VALIDE RENUNCIENT JURI SEPULCRORUM. Supponitur in formula, quod Ecclesia, quæ transfertur in Regulares, non habeat jus sepeliendi, & idèd ad evitandas contentiones, quæ frequenter oriuntur ratione funerum inter Ecclesiasticos cum populi admiratione, & scandalo; Episcopus, si jure ordinario, ut hic, si jure delegato Papæ, aut Sacri Congregationis translationi, & concessioni consentiens, debet pro bono pacis, & concordie hanc renuntiationem exigere, & Religiosi illam concordare, prout licitè, & validè facere, & admittere possunt juxta punctualem text. in *cap. 1. de pact. in 6.*

Si verò Ecclesia, quæ Regularibus conceditur, jus sepeliendi haberet, tunc reservare debet Episcopus, quod saltem quartam funeralem Parochis de jure debitam solvant, non obstante, quod juxta ordinis privilegia eam solvere non teneantur.

Num. 22. Quod solus Episcopus concedat jus sepeliendi, non autem Vicarius Generalis, tenet *Passerin. de statut. hom. so. 2. qu. 187. art. 4. n. 370.*

Num. 23. Non solum debet Episcopus in concessione licentiæ pro constructione Oratorii publici conditionem apponere, ne celebrerur in eo missa in solemnioribus anni Festis, sed etiam potest decreto Synodali statuere, ut diebus festis de præcepto missæ celebrari non debeant in Oratoriis, & Ecclesiis ruralibus, nisi celebrata Missa in Ecclesia Parochiali, ut declaravit *Sacr. Congr. Concilii in S. Agathe Gothorum 25. Maji 1852. lib. 19. Decr. fol. 191.* confirmata in *Camerinen. 30. Augusti 1704.* favore Pa-

123

124

125

126 Parochiæ Sancti Pauli Loci Flastræ contra Cappellanum Villæ collis; ita tamen, ut missa Parochialis hora opportuna celebretur.

127 Num. 25. & 29. Adde resolutionem Sac. Congreg. Rit. in Ferentina 27. Novembris 1706. in qua, cum Ecclesia Cathedralis fuisset pluribus in locis restituta, & magna in parte renovata, & de illius consecratione signa nullibi appaerent, neque aliæ probationes existerent, adhuc quia in præteritum Festum Dedicacionis fuerat celebratum dicta die, responsum fuit: *Non indigere nova consecratione, & Dedicacionis Festum posse transferri ab Episcopo ad aliam diem fixam, amplius non immutandam*, pro ut antea quoad secundam partem resolutionum fuerat in alia Comen. 22. Februarii 1698.

Eod. Tit. 6. form. II. pag. 216.

128 Num. 29. Qui sua spontè liberè eligeret sepulturam in aliqua Ecclesia, & promitteret cum juramento illam non mutare, teneretur secundum sententiam nonnullorum D.D. ad observantiam juramenti, quos refert, & sequitur Laurent. de Franch. controu. par. 2. quest. 63. num. 1. quamquam alii velint, quod promittens spontè cum juramento, variando, illicitè quidem, sed validè faciat, non obstante promissione jurata, Passerin. de stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 269. Pirhing. in jus canon. lib. 3. tit. 38. num. 27.

Verùm cum electio sepulturæ sit pars ultimæ voluntatis, & ejus libertas tolli non debeat, videtur dicendum, quod siue fiat ad suggestionem aliorum, siue spontè, & siue fiat cum juramento, siue non, semper licitè, & etiam validè possit revocari usque ad finem vitæ, ex traditis à Samuel. de sepult. disp. 2. contr. I. concl. 7. Si enim benè advertatur text. in cap. 1. de sepult. in 6. punit tam eligentes sepulturam cum juramento, quam ad illud inducentes, & improbat promissiones juratas, & vota, ut advertit gloss. ibi in quarto notabili in verb. *Sepulturam*, & in verb. *eligere*.

Cur autem quis non debeat firmare voto electionem sepulturæ, rationes adducit eadem gloss. in additione. Primò, quia electio sepulturæ est pars ultimæ voluntatis, cujus libertas tolli non debet, quam rationem affert etiam Navar. de sepult. conf. 2. num. 5. Secundò, quia cum provisum sit à jure non eligenti, talis juris provisio impediri non debet, nisi contra libertate Testatoris. Tertio, quia electio sepulturæ est jus speciale inductum contra jus commune, & tale jus solus Princeps, qui est supra jus, potest inducere, idè sicut alius à Principe non potest tollere jus commune, sic nec ad jus speciale adjicere, quo ardeatur jus commune.

Quare nihil obstat, quin electio sepulturæ possit quodcumque, ut præmissum est, revocari, non obstante juramento spontè, & liberè interposito, quod Papa sancivit, jurantem hic non obligare, ut notat Passerin. in d. cap. 1. de sepult. in 6. num. 6. & ita declaratum fuit à Sac. Congreg. Concilii in Aretina 1. Martii 1692. à me allegata tom. 2. pag. 23. num. 93. in qua casus sic expositus fuit: *N. Tertiaria Tertii ordinis per Instrumentum publicum elegit sibi sepulturam in Ecclesia PP. conventualium in sepultura communi Tertiariarum, mutata postea voluntate per publicum Instrumentum, elegit sibi sepulturam in Ecclesia PP. S. Philippi Neri, cui dispositioni obstant PP. Conventuales in vim privilegiorum, ac juramenti ab Oratrice in primo Instrumento præstiti, & præterdunt in eorum Ecclesia eandem deberi sepeliri. Quare dicta Oratrix, obtenta ab Ordinario relaxatione juramenti, supplicat confirmari secundam electionem, & absolvi à prædicto juramento. Quibus relatis dicta die responsum fuit: Sac. Congreg. censuit non indigere dispensatione, & Oratrix utatur jure suo. Ex quo rescripto notandum est, quod Sac. Congreg. non dixit: *Non indigere alia*.*

Ad ibi dicta de confratribus, qui possunt sibi ipsis eligere sepulturam in Oratorio Confraternitatis, quoties jus habeant sepulchri, ne fraudes fiant, providendum est, id illis tantum licere, qui per

per sex menses ante obitum fuerunt adscripti, ut cavetur in *Conc. V. Mediolanen. relat. à Gavant. in manual. verb. Confraternitas, num. 46.*

Eod. tit. form. 12. pag. 217.

132

Num. 1. Confraternitas erecta sub nomine Redemptoris, non existente alia in eo loco ita appellata, intelligitur pro confraternitate SS. Sacramenti, *Rot. decis. 245. num. 2. coram Cerro.*

Eod. Tit. form. 13. pag. 218.

133

Num. 2. Nemo sua sponte potest assumere, & deferre habitum Religionis, *cap. ne nimia, de Relig. dom. & cap. 1. eod. tit. in 6.* ideoque, qui illum temerè assumpsit, cogi potest ab Episcopo ad deponendum, *Donat. prax. rerum reg. tom. 4. tract. 14. quest. 21. num. 5.*

Eod. Tit. form. 19. pag. 230.

134

Num. 27. Est adeò vera conclusio ibi firmata, quòd Fratres minores S. Francisci debent vivere ex ostiaria quotidiana quaeruatione, ut si fiat eorum favore legatum: *Per pietanza e per ministra elemosinaliter non debetur*, ut respondit *Sacr. Congreg. Concilii in Salernitana Junii 1704.* in qua ad dubium propositum scriptum fuit: *Serventur decreta fabricæ sub die 14. Febr. 1633. apud Fagnan. in cap. nimis prava, de excess. pralat. in cap. nos quidem, de testam.*

135

Si verò legatum esset dictis Fratribus relictum cum hac conditione. *Il mio erede sia obligato comprare, o far comprare tanto pane, e tanto vino per servizio degl' Infermi, che saranno nell' Infermaria del convento N. de PP. Minori di S. Francesco, o pure sia obligato dare ogni tre mesi à chi ordineranno li PP. scudi . . . per comprare tanto pane, e tanto vino per servizio come sopra:* tunc legatum esset validum, & solvendum, ut eadem *Congreg. declaravit in Romana 2. Decembr. 1673. lib. Decret. 28. fol. 199.*

136

At si legatum fieret per modum elec-

mosynæ, cum onere tantum Missarum PP. prædicti non possunt illud exigere, nec acceptare, etiamsi vellent erogare quantitatem legati in reparationem fabricæ *Conventus, eadem Sac. Congreg. Concilii 15. Novembris 1687.*

Imò pro observantia puritatis Regulæ nec possunt PP. prædicti retinere capsulas pro recipiendis elemosynis Missarum, non obstante quòd eis hoc videatur permissum à Constitutione. *Innocentius XII.* emanata super celebratione Missarum, prout ad dubium propositum, & re maturè discussa respondit *d. Congreg. Concilii 7. Julii 1708.*

Eod. tit. 6. form. 20. pag. 233.

Num. 5. Licentia asservandi continuè, & permanenter Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pro adoratione fidelium in Ecclesiis non parochialibus, quæ sub laicorum gubernio, & administratione reperiuntur, regulariter non conceditur ab Episcopo, sed requiritur Indultum Papæ, ut decisum referunt à *Sacr. Congregat. Concilii Piasec. in prax. par. 2. cap. 3. artic. 5. de visitat. Benef. simpl. num. 14. Ricc. in prax. par. 1. post. resol. 505. notab. ult. Barbof. de potest. Episcop. alleg. 22. num. 8. & in Sum. decis. Apost. collect. 541. num. 9.*

Verùm talia decreta debent intelligi, quando nulla adest necessitas, & licentia daretur ab Ordinario pro sola adoratione, & veneratione, de qua simpliciter, & restrictivè decreta allegata loquuntur. Còterùm si Ecclesia Parochialis esset impedita, vel non esset tuta ab ostium incurfu, seu aquarum inundatione, vel esset notabiliter distans ab habitationibus Parochianorum, & Parochus præsto esse non possit ad ministrandam Eucharistiàm infirmis, vel demum aliqua congrua, & rationalis causa concurreret, non esset arctata Episcopi potestas prospiciendi securitati, & decentiæ tanti Sacramenti, & saluti Spirituali Parochianorum, illud custodiendo in alia Ecclesia non Parochiali, ut bene advertit *Pac. Jor.*

Jord. tom.1. lib.3. tit.3. num.8. & adess
 text. in C. Presbyter 92. de consecr. dist.
 2. quam pro limitatione dictorum Decre-
 torum adducit Ricc. col. 1216. Imo si a-
 140 liena confraternitas haberet indultum Pa-
 pæ retinendi continuè in propria Eccle-
 sia Sacramentum, exequi non debet, nec
 potest sine Ordinariæ licentia, ut pluries
 Sac. Congreg. Rit. declaravit teste Ventrigl.
 in prax. par.2. annut.21. num. 18. & re-
 center in Cortonen. 9. Mesi 1699. con-
 tra confraternitatem Sanctissimæ Trini-
 tatis d. Civitatis, in qua responsum fuit:
 Episcopus utatur jure suo, quia ad ipsum
 spectat recognoscere, an decentes, an
 tute, an laudabiliter, & an cum Spiri-
 tuali utilitate animarum in iis Ecclesiis
 retineatur Amostaz. de caus. piis, tom.
 1. lib.4. cap. 12. num. 19. Barbof. decis.
 Apostol. collect. 301. num. 10. Donat.
 prax. rer. regul. tom.3. tract.8. quest. 19.
 num. 1.

141 Num. 34. Quòd Superiores, & Pra-
 lati Regulares non possint publicare cen-
 suras, & affigere Cedulones ad Valvas
 suarum Ecclesiarum, nisi petita venia ab
 Ordinario præter decretum Sac. Cong-
 greg. Episcop. ibi allegatum, declaravit
 hoc etiam Sac. Congreg. Concilii in Mi-
 liten. Synod. 27. Novembris 1693. in res-
 ponsione ad 7.

Tit.7. form.2. pag. 243.

142 Num.5. Sub juramento præstito à Be-
 neficiato conservandi, & manutenendi
 bona Ecclesiæ, cujus est Rector, cadit
 non solum prohibitio, & promissio non
 alienandi, sed etiam non deteriorandi,
 quia deterioratio bonorum, quæ provenit
 culpa Beneficiarii, est species voluntariæ
 alienationis, & tenetur damnum inde
 proveniens reficere ad instar usufructuarii
 (cui Beneficiatus æquiparatur) quia te-
 netur custodire, & servare rem in eo sta-
 tu, in quo illam invenit, Card. de Luc.
 de Benefic. disc. 82. num. 8. & disc. 84.
 num. 13. Bellett. disqu. Cler. part. 1. de
 143 Cleric. debit. §.7. num. 4. & 5. & §. 14.
 num. 2. & 3. Cura enim, & sollicitudo
 refectionis; & conservationis ad eum
 Monacelli, Formul. Suppl.

pertinet, ita ut teneatur ad omnia;
 quæ utilitatem proprietatis concernunt,
 Gratian. disceptat. 778. num. 2. & 3.
 Imò & negligentiam antecessoris supple-
 re de Luc. d. disc. 84. d. num. 13. Paris.
 de resignat. lib. 3. cap. 15. num. 1. 2.
 & 3.

144 Quapropter Beneficiatus si agros Ec-
 clesiæ colere negligat, non propaget vi-
 tes, arbores in loco demortuarum non
 plantet, olivetum dejectum non restau-
 ret, fossata non purget, fundos instru-
 ctos non reddat, & alias expensas, quas
 facere tenetur, & quæ necessariae sunt,
 ne res pereat, aut deterior fiat, & con-
 terverur (Pacion. de loc. cap. 34. num. 6.
 & 10.) non faciat, tenetur damnum re-
 facere text. est in Cod. quicumque 12.
 quest. 4. ibique gloss. Barbof. de jur. Ec-
 cles. lib.3. cap. 17. num. 55. Synod. Al-
 banen. in appendic. pag. 229. ubi in edi-
 cto contra administratores bonorum Ec-
 clesiarum publicato hæc habet: Si am-
 moniscono tutti li Capitoli, Parochi,
 & Rettori Beneficiati, & Amministra-
 tori di Chiese, Luoghi pii, che ricorde-
 voli del giuramento prestato procurino
 conservare con diligenza tutti i beni del-
 le predette Chiese, &c. che non soggia-
 ciano a danno, o deterioramento, &c.
 e quallora li detti Notarii, & Officia-
 li rispettivamente saranno negligenti ol-
 tre il conto rigoroso, che ne dovranno
 dare a Dio, resteranno obligati a risar-
 cire tutto il danno, che per loro negli-
 genza ne risulti al luogo pio.

145 Sicuti enim favore pupilli bona Tu-
 toris malæ administrationis sunt hypo-
 thecæ subnoxia, ita bona omnia pro-
 pria Rectoris beneficii (Tutori æqui-
 parato) pro mala administratione bo-
 norum Ecclesiæ remanent hypothecata,
 C. ex literis ibique gloss. verb. obligata,
 Parbof. ibid. num. 11. de pignor. Regula
 enim æquiparatorum æqualem determi-
 nationem requirit in utroque, C. ad au-
 dientiam, de Cleric. non resid. Et idem
 procedit in Administratore, seu Econo-
 nomo, quia etiam iste ad instar Tuto-
 ris tenetur de neglectis, Merlin. de pi-
 gnor. lib.3. tit.1. quest. 2. num. 7. 8. &
 50. Synod. Albanen. ubi supra: ideoque
 Episcopus contra hujusmodi bonorum

B Ec-

147 Ecclesiarum dissipatores procedere non omittat etiam ad cuiusvis personæ instantiam, nam negligente Rectore, quilibet de populo potest defensionem Ecclesiæ suscipere *Rot. coram Greg. decis. 381. num. 1. ibique Add.*

Eod. tit. 7. form. 5. pag. 244.

148 Num. 2. Punctatores, quorum electio spectat ad Capitulum *Sacr. Congreg. Concilii in conversanen. 4. Decembri. 1706.* admonendi sunt, quod si conniventer prætermittant punctare eos, qui juxta Ecclesiæ, & Collegii Statuta punctandi sunt, tenentur de proprio restituere distributiones, quæ accrescerent interestibus, & ulterius graviter peccant, prout illos monendo *Episcopus Gravinen* in suo tractatu, *L' Ecclesiastico in coro, cap. 27. num. 33.* his verbis: *Or se nondimeno i Puntatori per riguardi umani d' affetto, timore, speranza, e qual altro sia, tralasciano di puntare i diffettanti, vengono ad essere ladri sfacciati, perche levano palefamente l'emolumento a chi tocca per ragione di accrescimento, o altro titolo, e lo danno a chi per legge non tocca, oltre che si rendono egli stessi rei del disservigio di Dio sul punto geloso del Divino suo pubblico culto, ed il loro peccato viene a contrarre certo che del grande coram Deo, cotanto da lui detestato in quei suoi ministri, i quali retraherant homines a sacrificio Domini.*

Tit. 8. form. 10. pag. 258.

149 Num. 10. Circa materiam stupri, de qua ibi aliter actum fuit, quæstio est non modica inter Doctores an dos, quamolvere debet stuprator, sit constituenda in pœnam patrati criminis, itaut statim debeat, vel potius expectandæ sint nuptiæ puellæ stupratæ, cum dos ad quam ille tenetur, esse non possit sine matrimonio. Alii enim volunt, quod dos constituenda stupratæ debeat tempore matrimonii, adeout si illud non sequatur, actionem petendi dotem non transmittat ad hæredes, & si fuerit soluta, repeti possit, &

hanc sententiam sequitur, & magis communem dicit *R. P. Zaulus ad Stat. Favent. tom. 1. pag. 523. à num. 118. & 119.* ubi, quod ista dos à Judice taxata debeat deponi, ad hoc, ut eveniente casu nuptiarum stuprata habeat in promptu dotem, & hoc temperamentum approbat quoque *Card. de Luc. de dot. disc. 142. num. 76.*

150 Alii autem tenent, quod confitito de crimine stupri, statim deflorans, si habeat in bonis, & nolit, aut non valeat propter aliquod impedimentum stupratam ducere in uxorem, sit cogendus ad solvendam dotem puellæ, ejusque parentibus injuriam passis, etiam si deflorata non nubat, eo quia hujusmodi dos debeat in pœnam patrati criminis, & bonum publicum spirituale, & in compensationem damni passi, non autem simpliciter pro matrimonio contrahendo, ut vult prima DD. sententia: & hoc evinci, ut isti ajunt, ex *text. cap. 1. de Adult.* illis verbis: *Si verò Pater Virginis dare noluerit, reddet pecuniam juxta modum dotis.* Id est si matrimonium inter deflorantem, & defloratam non sequatur ob jacturam honoris, & famæ, detur mulieri quantitas pecuniæ loco dotis, & hanc secundam sententiam reprobant *Burgin. Cavalcan.* (qui est Antesignanus primæ) fortiter tuetur *Leo thesaur. form. Eccles. part. 2. tit. 9. tit. de spons. & Matrim. num. 132. 133. & sequ.* ubi testatur se ita judicasse in Tribunali metropolitanæ Taurini, & suam sententiam confirmatam fuisse à Nuncio Apostolico, & eum sequitur *Bellet. disq. cleric. par. 1. de favor. cler. real. §. 4. num. 124. & 125.* & idem sentiunt *Graff. de aur. par. 1. lib. 2. cap. 79. num. 2.* ubi, quod hæc dos spectat ad pœnam criminis *Vulpin. succ. Farinac. par. 16. delict. carn. quest. 147. §. stuprum, num. 9.* ubi, quod ista dos post mortem stupratæ non ad stuprantem redit, sed stupratæ cedit hæredibus, *Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 16. num. 42. Rot. apud Ricc. in prax. part. 3. resol. 76. num. 3.* ubi, quod datur in causam damni, quod stuprator compensare tenetur *Rayn. observ. crim. tom. 2. cap. 23. num. 207. & sequ.* ubi, quod actio petendi hanc

hanc dotem transit in hæredes *Guttier. de matrim. cap. 86. num. 20.* ubi sic firmat; *Verius existimavimus, & tenendum, quod in hac specie, si Pater, vel Curator Puella accusaret stupratorem, debeatur illi aestimatio damni ei provenientis, quia majori eger pecunia ad dotandum eam, & etiam injuria, quæ sibi illata est, & tenent Beatus Thomas. & cap. Abb. in d. cap. 2. de Adult. num. 4.* ubi inquit, quod dos, quæ datur stupratæ, datur pro interesse mulieris, non pro matrimonio.

151 Ex quibus videtur, quod hæc secunda sententia sit verior & in praxi consulenda: nam si prima vera esset in illis locis, in quibus jam consuetudine receptum est, ut stuprantes Virgines sine vi, aliam pœnam subire non coguntur, nisi ut illas ducant in uxores, vel decenter collocent, de qua ex *Claro §. stuprum, num. 3.* testatur *Pirhing. loc. cit. num. 41. in fin.* sæpè impune hoc crimen committerent contra expressam juris canonici sanctionem, & in maximum honestatis dispendium, & decolorationem.

152 Ulteriùs est quoque notandum. Primò, quod licet stuprator præter dotem, quam solvere cogitur, de jure puniri etiam debeat corporaliter pœna arbitraria, vel pecuniaria Fisco applicanda, ut ibi tactum fuit, & docent *Abb. in d. cap. 1. & 2. de Adult. Pirhing. ubi sup. d. num. 41. Zecch. de Repub. Eccles. tit. de Cleric. vers. 3. num. 7. delict. 100. per text. in cap. 2. de Adult.* Tamen dicta pœna corporalis (cessantibus circumstantiis violentiæ) non extenditur ad triremes in humilioribus personis, ut advertit *Panimoll. decis. 98. num. 5.* sed regulariter pecunia, aut carcere, vel exilio redimuntur, *Ricc. decis. 248. num. 3. par. 3. Ciarl. contr. 174. num. 81.*

154 Secundò, quod & si stuprator vigore citari textus in *cap. 1. de Adulter.* præter dotem dandam stupratæ possit etiam excommunicari, ut patet ex illis verbis, ibi: *Corporaliter castigatus, excommunicatusque, &c.* non est intelligendum de excommunicatione majori, sed de minori; idest quoad Sacramentorum perceptionem, ut notant

Innoc. ibi Pirhing. loco superius cit. numer. 40.

Tertiò, quod stuprator non tenetur 153 dotare Virginem, quam defloravit, si ipsa deinde ab alio fuit carnaliter cognita *Ricc. post decis. 250. in allegat. num. 3.* & plenius in *prax. form. Eccles. part. 3. resol. 76. num. 4. cum seqq.* nec si deflorata dici tacuerit, & distulerit stupratorem accusare; nam si postea accusetur, 156 præsumitur innocens, eo quia ex taciturnitate, & longa mora præsumitur dolus, & calumnia, & ideo cessare debet pœna stupri *Panimoll. d. decis. 93. adnotat. 2. num. 20.* dummodo tamen aliqua rationabilis causa raciturnitatis, & non reclamationis non allegetur: nam sicut 157 puella, quæ per vim, & per metum professionem emisit, quamquam post quinquennium super nullitate suæ professionis audiri non valeat juxta decretum *Concilii Trid. sess. 25. cap. 19. de regular.* adhuc allegando causas ob quas verè, & realiter non potuit intra quinquennium reclamare, auditur, & datur ei restitutio in integrum, ita debet audiri, si alleget causas, cur stupratorem intra quinquennium (quo delicta carnis præscribuntur, dummodo vis non intervenerit) non accusaverit, quas prudens Judex, an sint admittendæ nec ne judicabit, *Guazin. ad defens. Reor. defens. 2. cap. 2. num. 46.*

Quartò eximitur quoque stuprator ab 159 obligatione dotandi stupratam, quando hæc post commissum stuprum nupsit viro æqualis conditionis, itaut nullum senserit damnum ex stupro passo, ut consiliando supra in principio relatas pugnantibus opiniones tenet *Sabel. in summ. divers. tract. §. stuprum, num. 10.* secus 160 autem si stuprata nupsit viro deterioris conditionis, veluti pauperiori, vel ignobiliori, quia tunc arbitrio Judicis est illis satisfaciendum.

Quintò, quod si Clericus repertus 161 fuerit hujus criminis Reus, ac etiam à Judice condemnatus, quamvis tunc ob notorietatem delicti efficiatur infamis infamia facti, tamen non evadit irregularis, ut à suo ordinario (peracta pœnitentia) non possit ad ulteriores ordines promoveri, quidquid perpèram

ram dicant sine juris fundamento *The-
saur. de pœn. Eccles. par. 2. vers. stuprum*
Majol. de irregul. lib. 5. cap. 40. num. 1
quos sequitur *Amev. de delict. & pœnit.*
tit. 4. §. 5. num. 19. firmantes illum in-
currere infamiam juris, & irregulari-
tatem. Nam crimina, quæ juris infamiam non habent annexam (prout illam non habere crimen stupri comper- tum est ex *cap. infames 6. quest. 1.*) non inducunt irregularitatem veram, etiam si deliquens factus sit infamis ob publicitatem criminis *Gratian. de Benef. par. 2. cap. 8. num. 64. & duob. seqq. Bonac. de irregular. disput. 9. quest. 3. punct. 1. num. 5. Nicol. lucubr. can. lib. 5. tit. 12. num. 5. & alii allegati tom. 2. par. 175. nu. 13. & 14.*

163 Quare etiam si Judex Clericum ad pœnam stupri condemnet, juris infamiam non incurrit, quia non pœna, sed causa existimationem sigillat *l. ictus fustium, ff. de his qui not. infam.* Et propterea si fuerit emendatus, poterit à suo Episcopo (qui dispensat in adulterio, & aliis minoribus criminibus, *cap. & si Clerici de Judice*) dispensari, & ad superiores Ordines ritè promoveri *Barbof. de offic. & potest. Episcop. allegat. 43. num. 31.*

Num. 11. An sponsalia verbis externis contracta, consensu tamen interno ficto, sint valida, & an inducant impedimentum justitiæ publicæ honestatis, eruere poteris ex subnexo voto à me pandito uni ex Eminentissimis PP. Sacr. Congreg. Concilii sub die 29. Martii 1708. in quadam causa Trenzicana, in qua factum ita ex ponebatur.

Episcopus Trenzicanus dubitat, an Alexandro Christophari, qui in uxorem ducere exoptat Catherinam Pascarellam, cum qua prius Antonius Christophari germanus frater contraxit sponsalia de futuro, obstat impedimentum Justitiæ publicæ honestatis. Ratio dubitandi oritur ex eo, quod cum sponsalia Antonii germani fratris cum Pasarella non fuerint liberè contracta, sed imperio, & metu reverentiali Parentum promissa sine animo, & intentione se obligandi, prout ipse judicialiter examinatus deponit, dici debeat,

quod fuerint invalida, & ideo ortum non fuit impedimentum Justitiæ publicæ honestatis, attentâ dispositione Concilii *Trid. sess. 24. cap. de reform. matr.*

V O T U M

In hoc dubio, seu articulo D. D. ut sæpè accidit, divisi sunt, nam Bonac. *de impedim. matrim. quest. 3. punct. 11. num. 3.* quem sequitur *Sperell. decif. 65. num. 10. & 11.* tenent, quod ex promissione sponsalium ficta sine animo se obligandi non inducatur impedimentum justitiæ publicæ honestatis, ex eo quia sponsalia hujusmodi sint invalida, & hi DD. innituntur textui Concilii. Huic opinioni adherent etiam *Barb. de potest. Episcop. allegat. 51. num. 183. Passerin. in cap. unico, nu. 16. & 17. de spons. in 6. & Pirhin. in jus can. lib. 4. tit. 2. num. 39.* qui ajunt, dispositionem Concilii (quod tollit hoc impedimentum proveniens ex sponsalibus quacumque ex causa, & ratione nullis) procedere etiam si sponsalia sint irrita ob defectum consensus interni.

At *Santh. de matrim. lib. 7. disput. 68. num. 14. & 15.* firmiter contrariam sententiam tuerur, & censet ex talibus sponsalibus de jure validis, & solum irritis ex defectu consensus interni, impedimentum justitiæ publicæ honestatis con- surgere: ex quo Concilium loquatur de sponsalibus invalidis ex quacumque causa, & ratione externa, quæ in judicio probari possit, non autem de interna, & occulta, & alias rationes adducit, & auctoritates.

Huic secundæ sententiæ favet gloss. *in cap. tua verb. Qualiter, de sponsal.* quæ dicit, quod in præjudicium alterius non creditur sponsa dicenti se non convenisse, & merito, quia actus qualiter apparet in sua figura, talis præsumitur in sui essentia, & Ecclesia per externa præsumit interna, & per illa hæc declarantur. Quare in *cap. quod interrogasti 27. distinct.* habemus, quod mulier, quæ habitum Religionis suscepit, &

& continentiam promisit, & postea matrimonium contraxit dicendo de fide Monasterium intrasse debuit ad Monasterium reverti, quia ut ibi glos. notat, plus valet, quod agitur, quam quod simul concipitur, etiam si juramento confirmare vellet ex intentione sibi velamen Religionis imposuisse, ut iterum posset deponere. Et concordat *text. in C. viduas 27. qu. 1.*

168 Et in terminis ait citata gloss. quod in sponsalibus recurritur ad communem intelligentiam verborum licet contrahens alium intellectum habuerit: Quoniam canones, qui hoc induxerunt impedimentum non jus, sed factum ipsum considerant, ipsamque externam decentiam, ut advertit quoque *Fagnan. in C. ad audientiam num. 7. §. 21. de spons. & matr.* Et ex his sententia quam amplectitur Sanchez verior videtur, & amplectenda extra hunc casum, de quo quaeritur.

169 Etenim hic prima sententia Bonacina, & sequacium mihi videtur sequenda: quia cum Antonius praecedenter contraxisset sponsalia de futuro cum Catherina Caruso, eamque postea carnaliter cognovisset, antequam secunda sponsalia cum Pascarella iniret, praesumitur cum prima voluisse contrahere matrimonium de praesenti, & cum haec sit praesumptio juris, & de jure, ut inquit, *Barbos. in Cas. qui fidem, de sponsal. & matrim.* ad excludendum delictum dicendum venit, quod secunda sponsalia verè contraxerit invitus cum Pascarella, & sine libero consensu ad effugiendam indignationem parentum, qui eum ad hunc actum adigerunt, prout refert Episcopus. Ideoque cum etiam in foro externo aliquo modo appareat de invaliditate sponsalium, nullaque adsit mendacii suspicio, illius depositioni juratae, qua in judicio declaravit non habuisse intentionem sponsalia cum Pascarella contrahendi, tamquam dictae praesumptioni juri innixæ standum esse censerem etiam in foro externo ad tradita in his terminis per *Ciarl. contr. 131. num. 20.* & haec sunt, &c. Salvo; &c.

170 Num. 18. Undecimo est ibi notandum, quod matrimonium contractum ab eo, qui erat carceratus ad custodiam, *Monacelli, Formul. Suppl.*

vel ad correctionem coram Parocho carcerum, nullum est; si verò contraheretur ab eo, qui esset damnatus ad carcerem in poenam perpetuam, vel ad tempus, tunc esset validum; quia in hoc secundo casu carceratus acquirit domicilium, ut declaravit *Sacr. Congreg. Concilii in Fasfen. Matrimonii 26. Martii 1707.* quod decretum legitur impressum in statuto cleri Romani *cap. 3. de jur. elig. sepult. §. 4. in addit.*

Tit. 9. form. 1. pag. 262.

Num. 4. Adde ibi dubia sequentia proposita in Sac. Congreg. Concilii 3. Decembris 1707. in una Posnavien.

I. An curati unius Diocesis vocati à Parochis alienae Diocesis possint in ista audire Confessiones tam suorum subditorum, quam alienorum absque licentia Episcopi? 172

II. An Sacerdotes approbati ad Confessiones audiendas in una Diocesi vocati à Parochis alterius Diocesis possint in ista audire confessiones quorumlibet absque approbatione Episcopi Loci? Et quatenus negativè ad utrumque. 173

III. An, & quomodo in casibus praedictis sit consulendum si agatur de magno concursu Populi, & magna distantia adeundi pro approbatione Episcopum Diocesanae.

Quibus dicta die responsum fuit. *Ad I. affirmativè quoad Subditos, neque quoad alios. Ad II. negativè. Ad III. arbitrio, & prudentia Ordinariorum.* 174

Tit. 10. form. 13. pag. 293.

Num. 8. Firmatum fuit ibi, quod Clerici non electa sepultura sepelli debeant in sepulchro Clericorum, si adsit, juxta decretum allegatum Sac. Congreg. Episcop. & Regul. in Foro Sempronien. 1. Septembris 1690. cohærens antiquiori lato in Senogallien. 13. Martii 1650. & relato à Nicol. lucubr. civil. lib. 4. titul. 15. num. 23. vers. ult. Et quia 175

B 3 re-

recenter in alia *Senogallien. die 9. Maji 1705. Sacr. Congreg. Rituum* Declaravit, quod quidam Clericus defunctus, qui sibi non elegerat sepulturam sepelli debere in sepulchro majorum, & non Clericorum: Dabium oriri potest, an istud Decretum, vel alia S. Congregationis Episcop. sint servanda? Et videtur, quod prima servanda sint.

176 Primò, quia agitur non de ritu sepeliendi, sed de jure funerandi, quod declarare ad quem spectet potius ad *Sacr. Congreg. Episcop. & Regul.* quam Rituum, noscitur pertinere ex Bulla erectionis, *Sixti V. la 74. §. jam vero.* Secundò quia sicuti laicis non electa sepultura provisum fuit à jure in *cap. 4. de sepult. in 6.* ut sepelli debeant in sepulchro majorum: Ita Clericos sic decedentes, ut in sepulchro clericorum in Cathedrali, vel Matrice Ecclesia construendo, si ve sint intitulati, si ve non, sepelli debere statuitur in Rituali Romano auctoritate Apostolica *Pauli V. constit. 85.* confirmato & evulgato, quod pro lege servandum est *Pac. Jord. rom. 3. lib. 14. tit. 20. num. 45.*

177 Et mecum sentiunt *Samuel. de sepult. tract. 1. disp. 5. contr. 6. conclus. 20.* ubi sic ait: Clerici decedentes absque sepultura electa, & si nulli loco sint additi, sunt tumulandi in propria Parochia, & si majorum suorum habent sepulturam, in ea erunt sepeliendi. Verum Romanum Rituale tit. de exeq. precipit, ut Clericorum, & Sacerdotum sepultura cujuscumque ordinis, ubi fieri potest, à laicorum sepulturis separata existant, ac in decentiori loco adificata maneant.

Nicol. loco supra citato his verbis: Bene verum est, quod Clericus non sepellitur in sepulchro majorum, quando in Cathedrali, vel Matrice adest proprium Clericorum sepulchrum à laicibus separatum 1650. *Senogallia 13. Maji.*

Quamobrem cum Rituale sit inviolatè servandum, ut precipit *Paulus V.* in citata Constitutione, dispositio juris communis in hac parte remanet correctà, & sententia *Sacr. Congreg. Episcop. & Regul.* quam sequor.

Eod. tit. 10. form. 15. pag. 295.

Num. 4. Episcopus in taxatione, & assignatione congruæ, licet illam possit constituere in emolumentis incertis, ut habetur in *Bulla 47. §. 2. Pii V.* & tradunt *Pasqual. ad Zarat. de Franc. contror. par. 1. num. 57. Pignatell. consult. 44. num. 9. & 10. num. 12. tom. 8. Rot. coram Coccin. decis. 734. num. 10. & 11. Card. de Luc. de Paroch. disc. 18. num. 12.* Hoc tamen debet intelligi de incertis, quæ habent aliquam certitudinem, ut sunt Decimæ frumenti, vini, olei, aliarum fructus, incerti solum ratione summae, & quantitatis, non autem de emolumentis, quæ percipiuntur, & dantur occasione administrationis Sacramentorum, cum hæc nec recipi debeant à sponte dantibus, nisi tribuantur per modum eleemosynæ, ut dixi *Tom. 2. tit. 6. form. 2. num. 17.* neque de emolumentis altaris, funeralium, & similibus, quia hæc non computantur in congruam, ut dixit *Rot. coram Coccin. decis. 2046. num. 2. 3. & 4. Add. ad Pamphyl. decis. 451. num. 4.* ubi dat concordantes *Cherubin. in compend. Bullar. ad cons. 47. Pii V. Schol. 2.*

Quæ fortius procedunt in casu, in quo separanda sit congrua pro titulari, qui habet Beneficium gravatum pensione, cum clausula, *Dummodo remaneant centum pro Rectore:* nam tunc congrua deducenda est ex fructibus certis Beneficii; cum Rector potior sit pensionario, ut advertit *Card. de Luc. de spons. disc. 18. num. 3.* nec debet haberi ratio emolumentorum incertorum anniversariorum, neque eorum, quæ percipiuntur extra curam ipsam animarum, quia talia emolumenta non sunt fructus Beneficii, sed merces, & præmium laboris personalis, quæ debentur tantum inservienti, *Rot. decis. 347. num. 8. & 9. par. 3. Rec. & decis. 41. num. 13. & seq. par. 17. & magis in terminis coram Bicch. decis. 255. num. 13. & seqq. Corrad. prax. lib. 3. cap. 9. num. 23. & seqq. Rot. coram Buratt. decis. 354. num. 9.*

Congrua autem Curato, seu Vicario

rio non taxata, vel insufficienti assignata, si petatur, debetur in quantitate, prout juris est à die petitionis, seu motæ litis, ut respondit *Sacr. Congreg. Episcop. in civitate Plebis* 17. Septemb. 1695. & *Sacr. Concilii in Nernien.* 30. Aprilis 1697. in responsione ad tertium.

Num. 6. De subministracione paramentorum pro celebratione Missarum.

183 Num. 11. Quod Regulares non possint, nec debeant in propriis Ecclesiis Mulieres post partum benedicere, & ad purificationem admittere, declaravit *Sacr. Congreg. Rit. in Urbis, & Orbis jurium Pa rochialium* 12. Januar. 1704. & cum sit res, quæ pertinet ad purum ritum, huic declarationi standum est, & magni facienda, ut dixit *Ror. in Placentina Cathedralitatis* 22. Junii 1703. §. ult. coram *Molines*.

Eod. tit. 10. form. 19. pag. 304.

184 Num. 3. Advertendum ibi est, quod legatum relictum *alle Zitelte povere*, & *oneste*, dicitur factum Virginibus, non autem *Mulieribus honestis*: Hæc enim inter se valde differunt, nam in primo casu testator secundum communem usum loquendi requirit in legatariis Virginitatem, quæ semel amissa, amplius recuperari non potest, ut probant DD. ibi allegati, quibus addi potest *Grar. discept.* 137. nu. 5. & 6. necnon *D. Hieronym. in Epist. ad Eustochium*, in qua ita inquit; *audacter loquar, Cum possit omnia Deus scire, Virginitatem non potest post ruinam.*

185 In secundo verò casu, *Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 91. num. 36.* vult quod legatum relictum *Mulieribus honestis* dari, & distribui possit mulieri, quæ semel tantum fornicata est, dummodò testator (ut in primo casu) non expresserit, ut mulieres sint Virgines, nam si hoc exprimat; tali casu Mulier, quæ semel stuprum voluntariè admisit, licet dici valeat honesta, legatum tamen non consequatur, quia non est amplius Virgo; verba enim Testatoris non fictè, sed naturaliter debent intelligi, *L. ultimo Cod. de his qui ven. arat. imp.* & verba conditionum debeant impleri in forma specifica,

& non per fictionem, *Mantic. de con-ject. lib. 11. tit. 12. num. 20. vers. superest.*

Fateor tamen, quod legatum distribuendum *alle Zitelte*, & sic Virginibus, dari possit etiam stupratæ, quando corruptio est occulta, & communiter pro Virgine reputatur, & ipsa valeat in utroque foro, illud recipere, & retinere; sicuti executores, qui tenentur inquirere de honestate puellatum, possint tales admittere juxta distinctionem, quam affert in hoc dubio *Amosaz. de caus. piis, tom. 1. lib. 4. cap. 7. num. 24. & 25.*

187 Si autem legatum dandum esset alicui puellæ sub conditione, ut *nubat Cajo, vel Titio*: tunc legatarius conditionem adimplere tenetur post pubertatem infra triennium, alias legatum amitteret, ut volunt *Riccard. collect.* 2877. *vers. nec est. Grar. discept.* 37. num. 9. & 19.

Denique si legatum relictum sit sub conditione, quod Legatarius non molestet hæredem, intelligi debet de molestia malo animo, & calumniosè illata, non de molestia justa, & rationabili, ac juridica. *Rota coram Merlin. decis.* 391. *per tot. Ric. collect.* 4071. *Card. de Luc. de testam. disc.* 71. *num. 2. & de pens. disc.* 74. *Add. ad Burat. decis.* 899. *num. 14. & seqq.*

189 Secus si Testator prohiberet molestias ex quacumque causa *Gratian. discept.* 757. *num. 36.* At quod hæc secunda sententia procedat quando Testator prohibet molestias quoquo modo de jure, vel de facto tenet *Caren. resolut.* 219. *num. 4.*

190 Num. 10. Quamquam à matrimonio carnali ad spirituale validum sit argumentum, nihilominus legatum relictum puellis nubentibus in sæculo, non datur Virginibus Religiosam vitam eligentibus, quando Testator adjunxit: quod si decedant, sine prole, legatum recadat hæredi, vel alteri, ut respondit *Sac. Congreg. Concilii in Masselubren. subsidiorum doct. talium* 4. Junii 1689.

191 Num. 14. Adde pro ampliacione conclusionis ibi firmatæ, quod Clericus primæ Tonsuræ nullum habens Benefi-

cium Ecclesiasticum, neque addictus ser-
vitio Ecclesiæ de mandato sui Episcopi
cum habitu tamen, & tonsura incedens
gaudet Beneficio c. Odoardus unà cum be-
neficio deducto negeat, ut iterum *Sac.*
Congreg. Concilii respondit in Romana 7.
Julii 1703.

192 *Num.* 18. Quod electio Cappellani pro
celebrandis missis in Cappella erecta in
Ecclesia Regularium pertineat ad hæredes
Testatoris, non autem ad ipsos Regular-
es, ut ibi firmatur novissimè iterum de-
claravit *Sac. Congreg. Concilii* in Roma-
na 1. Decemb. 1708.

193 *Num.* 59. Testamentum favore piæ cau-
sæ conditum, est validum, & in foro
conscientiæ exequi debet ex sola certa vo-
luntate defuncti etiamsi careat omni so-
lemnitate, & testibus, ut communiter
tenent *Ricc. collect.* 216. *priv.* 7. *Grat.*
discept. 969. *num.* 17. *Rot. coram Caval.*
disc. 553. *num.* 1. & *seqq. Sabell. sum. divers.*
tract. §. *scriptura*, *num.* 6. *Amstaz. de*
caus. piis, *lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 12. *Leonil. de*
privil. pauper. p. 2. *verb. Testamentum pri-*
vileg. 388. *num.* 32.

Tit. 11. *form.* 3. *pag.* 318.

194 *Num.* 6. Advertendum est ibi, quod
puellæ educandæ in Monasteriis Mo-
nialium quamvis obtenta fuerit licentia
Sac. Congregationis, si ipsæ educandæ
nolint, non sunt compellendæ ad in-
gressum, nisi in aliquo casu particulari
ipsamet *Sac. Congreg.* contrarium non
decernat *Nicol. in flosc. verb. Educatio*
num. 11. & *lucubr. can. lib.* 1. *cap.* 3. *num.*
11. Verùm si quis eas compelleret, pec-
caret quidem graviter, præsertim si
puella esset pubes, sed non incurreret
censuras à *Conc. Trid.* inflictas contra
illos, qui Virgines cogunt ad ingressum
in Monasterium: quia consilium (ut a-
junt mox allegandi) hanc legem tulit in
favorem status Religiosi, & in ordine ad
susceptionem habitus Religionis, ut pro-
spiceret libertati professionis *Pelizar. de*
Monial. *cap.* 5. *num.* 189. *Passer. de stat.*
bon. *tom.* 3. *quest.* 184. *art.* 9. *num.* 29.
& *seq.*

195 At quod compellentes illas ad ingres-
sum incurrant etiam censuras excommu-

nicationis tenent *Navar. cons.* 6. *de regul.*
Tambur. de jur. abbatiss. disp. 2. *quest.* 4.
num. 4. 5. & 6. & alii apud *Galle. collect.*
in concil. cap. 18. *sess.* 25. *de regular.* eo-
quia (ut isti dicunt) Concilium excom-
municat cogentes fœminas quomodo-
cumque invitatas ad ingrediendum Mona-
sterium sine distinctione, ut ibi: *Ana-*
themati subicit omnes, si quomodocum-
que coegerint aliquam Virginem, vel vi-
duam, aut aliam quamcumque mulierem
invitam præter quam in jure expressis ad
ingrediendum Monasterium, vel ad su-
scipiendum habitum cujuscumque Religio-
nis, vel ad emittendam professionem.

Hæc secunda sententia (quæ verior vi-
detur) admittitur quoque à *Donat. prax.*
rer. regular. tom. 4. *tract.* 5. *quest.* 34. in
Puellis puberibus, quæ quoad statum a-
nimæ parentibus non subduntur: non au-
tem in impuberibus, quæ sui Juris non
sunt; sed patris; qui potest eas Religio-
ni tradere, & offerre, & ipsæ tenentur
obedire. Imò tenet, quod hujusmodi
sententia locum non habeat, neque in
puellis puberibus, quoties coactio non
fiat in ordine ad suscipiendum postea Re-
ligionis habitum, sine suasionibus Mo-
nialium, sive alia via, & effectu secuto-
rità, ut mulier coacta invita ingrediatur;
sed habitatio illa coacta fiat ad tempus,
quia credatur necessaria ad decentiam
status mulieris, aut ad custodiam, vel ad
quid aliud simile præciso dicto sine illam
monachandi: Ex quo (ut ipse ait) Con-
cilium loco relato illum solum coactum
ingressum prohibeat, qui directè, vel in-
directè ad Religionis habitum ordinatur,
& quod ista sit vera sententia in praxi se-
quenda.

Eod. tit. 11. *form.* 6. *pag.* 322.

Num. 7. Deponens pecuniam pro
Dote monachandæ debet præcavere, ut
depositum fiat in manibus Deposita-
rii electi Decreto, & approbatione E-
piscopi, vel ejus Vicarii Generalis:
nam hac cautela adhibita, si Deposi-
tarius intra annum probationis efficiat-
ur non solvendo, periculum depositi
cedit

cedit damno Monasterii, aut damno Episcopi, non autem deponentis, quia eligens Depositarium non idoneum, tenetur de Deposito; *Pignatell. consult. 166. p. 8. tom. 9.*

Eod. tit. 11. form. 20. pag. 339.

198 *Num. 4.* Ratio, cur debeant concurrere conditiones ibi enumeratæ pro licita retentione livellorum ea est, quia Monialis, sive alius Religiosus ex vi voti solemnitis sit incapax domini, & se explicat, & privat jure acquirendi salvo solo jure naturali utendi rebus ad sui sustentationem necessariis de licentia superioris Religionis; & idè post votum emissum non potest ad felicitè nec validè revocare dominium, dominandi jus, aut capacitatem, qua se per donationem irrevocabilem privavit, ut ait *Passerin. de stat. homin. tom. 1. quest. 136. artic. 7. num. 74.*

199 Quare nisi Moniales sint semper paratæ livellum in manibus Abbatisæ resignare, & nisi de ejus licentia, & consensu uti vellint pro eorum necessitatibus; censentur proprietariæ, peccant, & pœnas Religiosis proprietariis à jure, vel Regula inflicti incurruni *Passerin. loco cit. num. 80. Tamb. de jur. Abbatis. disput. 8. quest. 3. num. 3. in fin. Graff. lib. 3. consil. de regular. cons. 8. num. 21. & 22. Zecch. de Repub. Eccles. de vot. Relig. cap. 4. num. 6. nisi constitutiones ordinis à Sede approbatæ aliud non permittant.*

Eod. tit. 5. form. 15. pag. 181.

200 *Num. 10.* In Abbatisæ confirmatione exigi solet, imò debet juramentum fidelitatis desumptum ex Pontificali tenoris sequentis.

F O R M U L A

Juramenti Abbatisæ.

E Go N. Monasterii N. electa, & ordinanda Abbatisa promitto Deo, & sanctis ejus, & coram hac solemniori congregatione fidelitatem, dignamque subjectionem, obedientiam, reverentiam Matri meæ catholicæ Ecclesiæ; Tibi N. Domino Meo ejusdem Ecclesiæ Episcopo, (sive Archiepiscopo, sive Prælato,) & successoribus tuis secundum Sacrorum Canonum instituta, & prout præcipit inviolabilis auctoritas Pontificum Romanorum: sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Jesu Christi Evangelia.

Hæc juramenti præstatio debet registrari in libro Monasterii, & Cancellarius Episcopalis in Actis electionis, & confirmationis Abbatisæ de eo mentionem faciat, & præstitam fuisse testetur.

Tit. 12. form. 5. pag. 358.

Num. 4. Filii legitimi per subsequens matrimonium coæquantur in omnibus filiis legitimis, & naturalibus quoad omnes juris effectus, etiamsi in aliqua dispositione fuerit dictum, quod filii sint procreati ex legitimo matrimonio; quia legitimatio per subsequens est vera, & non ficta, ut pluribus cum relatis plenè probat *Rocc. disp. select. cap. 8. part. 4. tom. 1.*

Eod. tit. form. 7. pag. 362.

Num. 3. Concionatoris nominatio quoties incumbit universitatibus laicorum, ejus Priores, Consules, Sindici, aut Deputati in literis patentibus uti non possunt verbis. *Eligimus, & deputamus:* sed aliis scilicet: *Nominamus, & presentamus,* uti ibi animadvertum fuit, & sæpè sæpius declaravit *Sac. Congreg. Concilii,* ut ex Decretis dicto loco relatis, quibus nunc hic adde aliam declarationem in *Eugubina 1. Martii 1687. & in Ripana 21. Maji 1707. in qua*

rel-

203 responsum fuit: *Detur decretum in Summa 8. Maji 1688.* in quo dicitur, quod litteræ patentes communitatis nominantis debent remanere in Cancellaria Episcopali, & Episcopus in suis expediendis litteris debet exprimere nominationem, seu designationem factam à communitate, prout etiam injunctum fuerat in citata Eugubina.

204 Num. 15. Prælati exempti inferiori Episcopo, qui non habet Territorium separatum cum vera qualitate Nullius, non dat licentiam, neque benedictionem concionatoribus, qui prædicare debent in locis suæ jurisdictionis, sed ista facultas spectat ad Episcopum, in cujus Diœcesi locus exemptus existit, *Sacr. Congreg. Concilii 21. Nov. 1596. Card. de Luc. de jurisdic. disc. 3. num. 2. & supra Concil. disc. 3. num. 16. Pignatell. consult. 151. num. 16. tom. 10.* sicuti ad eundem

205 Episcopum spectat talem benedictionem pro Concionatore, qui prædicare debet in Ecclesia Conventuali Ordinis militaris S. Stephani, ut declaravit *Sac. Congr. Concilii in Pisana Jurisdictionis 21. Februarii 1688. in responsione ad 18.* Vicario tamen Generali Episcopi vigore suæ ordinariæ potestatis talis facultas non competit. *Barbos. in summ. decis. Apost. collect. 715. num. 9.*

In Appendic. ad Const. Pii V. pag. 382.

207 Num. 4. Non debet Episcopus permittere, quod in Ecclesiis, & præsertim, in quibus asservatur Eucharistiæ Sacramentum, fiant ludii theatrales, sive piæ representationes, neque per Clericos, quia hæc fieri prohibuit Sac. Congreg. ut testantur *Nicol. lucubr. can. lib. 3. tit. 1. num. 27. Romaguer. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 14. cap. 8. num. 9.*

208 Uterius statuere convenit Decreto Synodi, vel saltem Visitationis, quod Missæ, & Vesperæ non cantentur à Clericis, & Presbyteris in Ecclesiis, nisi Corta sint induti, & Bireto Clericali, ut præscribitur in Pontificali in titulo: *Qualiter officia divina peragantur, Monet. de distr. p. 3. quest. 10. num. 51. Nicol. loc. cit. num. 32. Romaguer. eod. loco, lib. 3. 17.*

cap. 4. num. 1. & 2. quod confessarii, dum confessiones audiunt, Superpellicium, Stolum, & Clericale Biretum deferre teneantur, maximè diebus festis, & quando populi concursus adest, *Romag. ibid. lib. 5. tit. 9. cap. 6. num. 5.*

Item prohibeat, ne in Ecclesiis fiant Academiae, prout fieri vetuit *Sac. Congreg. Rituum in Baren. 19. Decembr. 1693.* & arceat quoque malleatores, & alios artifices obstrepentes, qui Divina Officia eorum arte perturbant: nam hi propè Ecclesiam officinas habentes expelli possunt, ut firmant *Pignatell. consult. 77. per tot. & præsertim num. 4. tom. 4. Grat. discept. 188. num. 14. Antonell. de tempor. legal. l. 1. cap. 39. num. 61. Francesc. de Eccl. Cathedr. cap. 10. num. 191.*

In Appendic. ad Const. Pii V. de Class. Monial. pag. 387.

Num. 4. Vide circa conclusionem ibi firmatam, quæ dixi *tom. 3. pag. 265. num. 3.*

Ibidem ad Const. Pii V. de resignat. Benefic. pag. 281.

Num. 16. Decretum, seu clausula, quod, seu quæ apponitur in Bullis provisionis Archidiaconatus scilicet: *Quod infra annum lauream Doctoralem suscipere tenearis*: potius de stylo scriptorum, quàm ex voluntate Papæ hodie apponi solet, & idèd tamquam vana à Sac. Congreg. Concilii spernitur, quia Concilium Trid. intelligit de illis Archidiaconis, qui ea munera funguntur, quæ olim de jure communi exercebant; Undè si curam Animarum non habent, neque actu jurisdictionem exercent, non dicuntur oculi Episcoporum, neque comprehenduntur Decr. Concilii, *Conz. de Benefic. p. 7. cap. 7. num. 41. Barbos. supra Concil. sess. 24. cap. 12. num. 5. & 6.* Decreta autem, quia pluribus utilia sunt, & sæpè exquiruntur, hic per extensum producere voluit.

LAVELLEN.

Dominicus Rosa provifus duobus ab hinc annis de Archidiaconatu Cathedralis, Animarum Cura, & iurisdictione carente, supplicat declarari non teneri ad susceptionem Lauree doctoralis, licet in Bullis desuper expeditis appofita fit claufula, quod infra annum illam suscipere teneatur. Episcopus refert Archidiaconatum predicto nullam annexam esse curam Animarum, nec aliquam iurisdictionem, ac exposita per Oratorem veritati niti.

Sac. Congreg. Die 17. Nov. proximi prateriti, censuit danda esse decreta emanata in Caurien. Maji 1589. & in Sulmon. 26. Maji 1594. ac denique in Aquipendii 20. Junii 1671. in quibus declaratur provifum non teneri ad susceptionem dicti gradus. Quae Decreta cum non comprehendant Archidiaconatum Primam Dignitatem, qualem se exprimit nunc Orator, denuo supplicat declarari, se non teneri ad susceptionem Lauree Doctoralis, non obstante, quod sit major, & prima Dignitas Cathedralis.

Die 12. Januarii 1697. Sac. Congreg. &c. attendita Relatione Episcopi Lavellen. censuit si Sanctissimo D. N. placuerit, in casu de quo agitur, Oratorem, & si primam Dignitatem, non teneri ad susceptionem Lauree Doctoralis. Et facta de praemissis per infrascriptum Secretarium relatione dicto Sanctissimo D. Nostro, Sanctitas Sua benigne annuit, & Sac. Congreg. sententiam approbavit die 30. ejusdem Mens. Januarii.

S. Card. Sacripantes Praef.

F. Nuptius S.C.C. Secr.

COTRONEN.

Eminentissimi, e Reverendissimi Signori, dopo esser stato dichiarato più volte da quella Sac. Congregazione in diversi casi particolari non esser tenuti

ad assumere il grado di Dottore in pubblica Università, i Provisti delle Dignità principali nelle Cathedrali, qual' ora tali Dignità non abbino annessa Cura d'Anime, ne giurisdizione: fu la medesima dichiarazione repetita li 12. Gennaio 1697. con approvazione anco della san. mem. di Papa Innoc. XII. in favore di Domenico Rosa, provveduto dell' Archidiaconato Prima dignità della Cathedral di Lavello, con il Decreto espresso nelle Bolle, d'assumere il grado infra annum, non ostante, ch'egli dubitasse, che i precedenti Decreti, non comprendessero la Dignità dell' Archidiacono, come dall' annessa copia del Decreto.

E perche, Eminentissimi Signori, si ritrova nello stesso caso il devoto Oratore dell' EE. VV. Gio: Girolamo Facenti altre volte Primicerio festa Dignità della Cathedral di Corrone, & ora provveduto dell' Archidiaconato dignità maggiore nella medesima Chiesa, con detto Decreto d'assumere il grado di Dottore infra annum, qual Dignità è appunto senza cura d'anime e giurisdizione, come attesta il Vescovo nell' ingionta fede, per tanto si supplica l' EE. VV. ad ordinate, che gli si diano gl' antedetti Decreti.

Die 16. Februarii 1704. Sac. Congreg. &c. inharendo declarationibus aliis hac de re editis, & signanter in causa Caurien. Maji 1589. Sulmonen. 26. Maji 1594. Aquipendii 20. Julii 1671. & Lavellen. 12. Januarii 1697. censuit, Oratorem non teneri ad susceptionem Lauree Doctoralis.

B. Card. Pantiaticus Praef.

I. F. Thomatus Episcopus Cyrena
Secr.

Et hic est notandum, quod Archidiacono tanquam Primae Dignitati sedenti in primo stallo, & non intendenti lucrari distributiones, uti licet in Choro, & in aliis functionibus Ecclesiasticis habitu Prothonotarii, quo est insignitus à Papa: non tamen competit eodem tempore aliis Dignitatibus in-

se.

ferioribus ejusdem Ecclesiæ, quæ uti non possunt tali privilegio, ut declaravit Sac. Congreg. Rituum in Caven. Præminentiarum 19. Jan. 1704. Pignatell. consult. 103. num. 5. tom. 4.

- 214 Secundò notandum, quod Prothontarii titulares honorarii non participantes, & extra numerum, licet sint in dignitate constituti, & dicantur Officiales Papæ, Panciroll. decis. 1. adnot. 7. num. 4. & 5. tamen non connumerantur inter illos Officiales, de quibus loquitur Extravag. cum Mattheus de heretic. & Extravag. Divina de privil. ut respondit Sac. Congreg. Concilii 4. Augusti 1685. l. 15. Decr. fol. 238.

Ibid. ad Constitut. Greg. XIV.
pag. 402.

- Num. 12. Adde ibi, quod Sac. Congr. 215 Immunitatis in Anconitana 19. Junii 1635. declaravit, quod Ecclesia fundata auctoritate Episcopi, gaudet Immunitate, etiamsi adhuc non fuerit benedicta: imò eadem Immunitate gaudere locum, 216 in quo construitur nova Ecclesia, jam ibi injecto solemniter primo lapide in Januen. 5. Octobris 1686. Quæ Decreta referuntur à Ricc. in sæpè citata Synopsi in verb. Ecclesia num. 1. & 2.

- 217 Num. 16. Quod Mater, quæ occidit proprium filium infantem non debet gaudere Immunitate Ecclesiæ ex quo hoc delictum cadat sub specie homicidii proditorii, ut ibi firmavi; mecum sentiunt DD. infrascripti.

Nicol. Lucubr. civil. lib. 1. tit. de immunit. Eccles. num. 31. inquit. Amplia secundo, ut non gaudeat Immunitate Mater, quæ occidit filium infantem; vel quæ malis medicamentis animati foetus procuravit abortum.

Gavant. in manual. Episcop. verb. Immunitas Ecclesiastica in addit. num. 9. ibi: Non gaudet Mater occidens filium infantem Sac. Congreg. Concilii 3. Decemb. 1632. Guazin. jun. ad defens. anim. lib. 2. def. 1. cap. 14. num. 25. ubi hæc habet: de Matre vero occidente filium in utero, non gaudere, declaravit Sac. Congreg. Concilii 3. Decembr. 1632. quia vtrè dicitur homicidium proditorium, eo

quod Mater naturaliter filio conjuncta est amore, & tenetur ad custodiam illius, unde occidendo, videtur insidiosè, & sub specie amicitia saltem presumpere facere.

Pac. Jord. tom. 2. lib. 11. tit. 3. num. 343. dicens: Sub amplia primo in Parricidio, qui enim Parentes, vel filios, nihil tale cogitantes, nulla præsertim rixa præcedente, ex proposito, animo deliberato interficit, absque dubio proditor censetur, & Immunitate privatur: & postea sequitur; sic enim multo magis proditores dici poterunt Matres quæ partus exponendo, filios interimunt infantes, quia gravius multo est occidere infantes, qui præcavere, ac se tueri nullo modo possunt quàm adultos. Et prosequitur immediatè: ibidem crederem posse resolvi de facientibus abortum animati foetus ex identitate rationis, concurrunt enim in hujusmodi homicidio singula: quæ ad proditorium homicidium requiri superius judicavimus, immò addo, quod infantes moriuntur, ut plurimum sine Baptismate, & ad Limbum descendunt, unde perpetuam damni poenam patiuntur, &c.

Quicquid igitur sit de poena, scilicet, an Mater patrans hoc delictum sit citra mortem puniendam, nec ne, ex quo præsumendum sit, illud admisisse ad tuendum honorem, & evadendam infamiam: hoc unum certum videtur ex præallegatis, quod Immunitate Ecclesiæ gaudere non debeat. Ratio enim proditorii firmis principiis considerata, non consistit in insidiis, & industria; sed in securitate, quia homo occiditur, quia ab occisore præcavere non poterat, quia nulla ab eo cavendi erat occasio, & sic quando naturalis tollitur defensio, ut bene advertunt Sperell. decis. 23. num. 9. & alii plures cumalati à Rayn. observ. crim. to. 3. cap. 33. §. 1. & 2. num. 73.

Ibidem ad Constit. Urbani VIII. De largit. muner. pag. 410.

Num. 19. Quod commissarii fabricæ S. Petri de Urbe pro executione, & adimplemento legatorum piorum post an-

annam à die obitus Testatorum non impletorum, concurrant cum Ordinario cumulativè, non autem privativè, tenet quoque Nicol. lucubrat. civil. lib. 4. tit. 6. de act. num. 208. notab. 3. Ubi decretum Sac. Congreg. Concilii adducit.

Ibidem ad Const. Greg. XV. De elect. Conserv. pag. 427.

220 Num. 17. In illis Civitatibus, & Diocesisibus, in quibus non adtunt Judices Synodales designati, qui eligi valeant in Conservatores Regularium ad præscriptum Bullæ Greg. XV. possunt assumi ad officium alii non Judices, dummodò habeant requisita à jure communi præscripta in cap. Statutum, rescript. in 6. & à privilegiis Apostolicis voluta, quorum tamen officium spirat eo ipso quòd peracta Synodo, Judices Synodales extiterint Sac. Congreg. Concilii apud Nicol. lucubr. comm. lib. I. tit. 29. num. II. vers. in illis Civitatibus, & apud Matteuc. Official. cur. cap. 15. num. 7. ubi aliud Decretum Sac. Congreg. Episcop. refert.

222 In hac autem Conservatorum electione, advertant Episcopi, quòd si velint Regulares uti privilegio eos eligendi, debent in singulis Diocesisibus, in quibus Monasteria, Conventus, seu Doms Regulares habent, Conservatorem eligere, non autem unum tantum, qui in pluribus Diocesisibus jurisdictionem exercere valet, nominare, & deputare: si enim hoc facerent (prout fieri in aliquibus locis audivi) irrita, & nulla esset talis Conservatoris electio, tamquam facta contra formam Gregorianæ ibi à me per extensum relatæ, prout fatentur ipsimet Authores Regulares, videlicet.

219 Donat. prax. rer. regular. par. 2. tract. 17. de conservat. quest. 36. num. 1. ibi: Regulares debent eligere Conservatores in singulis Diocesisibus, in quibus Monasteria, seu Doms habent, prout Sac. Concilii Congregatio declaravit, & num. 3. quod est juri consonum, & equitas suadet, ne scilicet graventur partes in personis, & expensis, & num. 5. nec his nocet cap. fin. de offic. delegat. in 6. in

quo statuitur, ut conservatores extra Civitates, sive Dioceses, in quibus fuerunt deputatis, procedere non possent, nec reos ad iudicium trahere ultra unam Dietam à fine Diocesium eorundem: quia per prædictam Gregorianam quoad hoc censetur limitatum: nam prædicta Constitutio simpliciter loquitur, ut Conservatores non possint trahere ultra Diocesim in qua fuerint deputati: nec mentionem facit de dieta, & num. 6. Neque obstant tot Regularium privilegia, per quæ disponitur, ut eorum Conservatores extra locum in quo sunt, possint reos trahere infra tres Dietas; quia hæc quo ad hoc vacant, & censentur limitata.

Passer. in cap. in hac constitutione de offic. & potest. judic. deleg. in 6. art. 8. num. 161. post medium, ibi: Pariter quòd Conservatores eligere debent Regulares in singulis Diocesisibus, in quibus Monasteria Conventus, seu Doms regulares habent, decisum fuisse ab eadem Sac. Congreg. Concilii in Rosanen. & num. 162. Primum ergo ex hoc novo jure habetur, derogatum fuisse privilegio de tribus Dietis, concessio à Pio V. Gregor. XIII. prout declaravit Sac. Congregatio. Quod est universaliter de omnibus similibus privilegiis, quòd reducta sunt ad terminos d. Constitut. Gregor. XV. declaravit Innoc. X. in Constit. cum sicut accepimus in responsione ad 5. Dubium, & num. 164. Diocesis verò in qua deputari potest Conservator, non est nisi illa intra cujus fines est Monasterium.

Matteuc. Official. Cur. cap. 15. num. 20. ibi: Ceterum Sac. Cong. Concilii 23. Octobris 1623. ad dubium, An si unum, & idem Monasterium habeat bona in diversis Diocesisibus, eligendi sint Conservatores in unaquaque Diocesi, an verò unus tantum sufficiat? Censuit Conservatorem esse deputandum in Civitate, vel Diocesi ubi situm est Monasterium, atque ibi tantum, & non alibi posse eundem Conservatorem procedere etiam in causis honorum, ac membrorum ejusdem Monasterii extra ipsam Diocesim existentium.

Et concordat Ventrigl. in prax. par. I. annot. 27. §. unico, num. 17. & II. & iterum

rùm declaravit eadem Sac. Congreg. Concilii in Matheranen. 4. Novembr. 1666. lib. 25. fol. 270. in qua censuit Regulares unius Diœcesis non potuisse eligere Conservatorem Episcopum alterius Diœcesis, & electionem ab eis ita factam, irritam fuisse declaravit. Ideoque ne jurisdickio Ordinaria Episcopi novitatibus confundatur, & perturbetur, super his animadvertere bonum erit.

Ibidem ad Const. Gregorii XV. de exempt. privil. pag. 433.

223 *Num. 4.* Quod verba facultativa, sive precaria, nempe *possit, valeat, rogo, opto, placeat* &c. in ultimis voluntatibus habeant vim præcepti, & jussionis, tenuit *Rot. in celebri Romana Hereditatis de Ruspulis 13. Junii 1704. S. Hæc tamen, coram Molines.*

Ibid. ad liter. Sac. Congreg. Episc. de exercit. spirit. pag. 471.

224 *Num. 2.* Qui promoveri cupiunt ad Ordines Sacros, postquam in examine fuerint quo ad doctrinam, & alia requisita approbati, debent ante ordinationem peragere exercitia Spirituality per decem dies, & quod illa peregerint, exhibere authentickam fidem, quæ poterit concipi modo sequenti.

F O R M U L A

Attestationis de exercitiis peractis.

Ego infra scriptus Superior Domus Congreg. S. Philippi Neri (sive Superior Conventus N. sive director deputatus) hujus Civitatis N. fidem facio R. D. N. in proxima ordinatione promovendum, vacasse per decem dies exercitiis Spirituality in eadem Domo, direttore deputato P. N. in quorum, &c. Datum, &c.

N. Præpositus Cong. Oratorii.

Locus + Sigilli.

(Sive Prior Conventus)

225 Curare debent omnino Episcopi, ut Spirituality Exercitia fiant ab ordinandis collegialiter, metodo, & ordine jam insinuato in alio meo Opusculo, cui titulus inscribitur, *Instruzione per li dieci giorni d'esercizj* &c. ad quem lectorem remitto.

Ibid. ad lit. Sac. Congreg. Episc. de Doctrin. pag. 475.

226 *Num. 10.* Præter ibi notata, adde quod sensus Scripturæ Divinæ explicatur his versibus.

Litera gesta docet, quid credas allegoria.

Moralis quid agas, quid speres anagogia.

227 Sensus igitur literalis, (in quo eminent D. Hieronymus) res accipit, prout verba ipsa significant.

228 Sensus allegoricus, (in quo versatur S. Ambrosius) ostendit nobis, quid sit credendum, quia tendit circa credibilia. Dicitur allegoricus à nomine Græco *Alcon*, quod est alienum; & è *Legos*, quod est sermo, quasi sit alienus sermo ab eo, quod voces sonant.

229 Sensus tropologicus, seu moralis (in quo felicissimus fuit D. Gregorius) ostendit quid agendum, quia tendit circa moraliter agenda. Dicitur tropologicus à nomine græco *Tropos*, quod est conversio, & à *Logos*, quod est sermo, quasi sit sermo conversus ad animæ edificationem, & morum informationem.

230 Sensus verò anagogicus (in quo mirabilis est S. Augustinus) ostendit quid sit sperandum, quia tendit circa speranda in æterna beatitudine. Dicitur Anagogicus à nomine græco *Ana*, quod est sursum, & *Goge*, quod est ductio, quasi quod sit sursum ductio, seu locutio de terrenis, quibus significantur Cælestia.

Ex. gr. *Hierusalem* in sensu literalis signi-

significat Civitatem Judæ, in Allegorico, Sanctam Ecclesiam militantem à nobis credendam, *Apoch. 1.* in Tropologico, significat Animam sanctis operibus ornandam *Jer. 1.* In Anagogico, Ecclesiam triumphantem à nobis sperandam, *Gal. 4.*

Similiter dum dicitur in *Gen. 1.* fiat lux, litteraliter, lucem significat corporalem, quæ initio Mundi à Deo producta est. Allegoricè, designat Christum, qui est lux illuminans omnem hominem venientem in hunc Mundum. Tropologicè, gratiam Spiritus Sancti, qui est lumen cordium. Anagogicè, lumen æternæ gloriæ, de quo dicitur, *lux perpetua luceat eis.*

Ibid. ad Decret. de Eject. pag. 481.

231 *Num. 9.* Adest in Regno Neapolis alia species oblatorum, scilicet personæ seculares utriusque sexus, qui servitium personale, & bona quæ habent, offerunt Conventui Religiosorum, & subinde donec vivunt, in propriis Domibus morantur, & eadem bona retinent, & hos recipi non debere, nec posse, *Sacr. Concilii Congregatio* declaravit in *Anglonen. Oblatorum 20. Decembr. 1687.*

232 Cæterum iis oblati, qui servitium personale præstant Monasterio, ab euntibus non debetur salarium (nullo modo intercedente pacto) sive cum habitu, sive sine inserviant, ut declaravit eadem *Sacr. Congregatio 28. Januarii 1670.*

Ibid. ad const. Innoc. XIII. Speculatores pag. 485.

Quia mandat Innocentius XII. in ibi relata constitutione quod Ordinandi, si in aliquo loco tamdiu moram traxerint aut à loco Originis in ea ætate discesserint, qua potuerint aliquo Canonico impedimento irretiri, testimoniales litteras Ordinarii loci, vel respectivè originis eorum vita, & moribus coram Ordinario ordinante, exhibere teneantur, hic

supplendo omissa; formula earundem proponitur.

Litteræ testimoniales loci Originis.

N. Dei, & Apostolica sedis gratia Episcopus N.

Omnibus, & singulis præsentibus litteras inspecturis fidem facimus, atque testamur D. N. nostræ Diocesis ex legitimo matrimonio, honestaque familia inter d. loci præcipuas progenitum, in trigesimo quarto ætatis anno constitutum, & ordine . . . insignitum, In hac Episcopali Curia non inquisitum, processatum, condemnatum, vel alicui canonico impedimento obnoxium, aut alicujus Ecclesiasticæ censuræ vinculo, quod sciamus, innodatum reperiri, sed potius eo tempore quo in hac Diocesi commoratus est, nempe ab anno . . . quo natus est usque ad mensem . . . anni . . ., bona fama, vita, & moribus præditum fuisse, & proinde nihil ob stare, quominus ad majores ordines Ser. Ser. ad formam Constitutionis S. M. Innocentii XII. quæ incipit *Speculatores* promoveri possit, & valeat. In quorum fidem has testimoniales litteras manû nostra signatas expediri mandavimus.

Datum, &c.

N. Episcopus N.

Loco † Sigilli.

N. Cancell. Episcopalis.

TESTI-

TESTIMONIALES

Episcopi Civitatis, in qua quis
commoratus fuit causa
Studiorum.

*N. Dei, & Apostolica sedis gratia
Episcopus N.*

Universis, & singulis ad quos præsentes nostræ testimoniales litteræ pervenerint, fidem facimus, atque testamur, ex juratis duorum testium fide dignorum depositionibus in actis nostræ Curie examinatorum, legitimè constare N. Diocesis N. toto tempore, quo causa studiorum moram traxit in hac Civitate N. scilicet à mense . . . anni . . . usque ad mensem anni . . . suæ probitatis argumenta laudabiliter præbuisse: vitæ ac morum honestate, cæterisque animi dotibus ornatum se ostendisse, ac suæ voluntatis erga studia, & actus Religionis experimentum cumulatè dedisse. Nec non testamur, numquam fuisse in Curia nostra inquisitum, processatum, condemnatum, nec aliquo censuræ vinculo, (quod sciamus) innodatum, quin ad minores, & majores Sacros Ordines promoveri possit.
In quorum, &c. Datum, &c.

N. Episcopus N.

Loco ✦ Sigilli.

N. Cancellarius.

Qui autem commoratus fuit in Urbe, vel alia Civitate per integrum decennium animo postmodum ibi permanenti, poterit vigore dictæ Bullæ Innocentianæ admitti tanquam domiciliarius ad Ordines Sacros, etiam ad titulum Patrimonii, data utilitate, vel necessitate Ecclesiæ, receptis Testimonialibus, (ut supra) Ordinarii loci originis, devota & viribus: cui quando ordinandus non habet

Patrimonium in loco domicilii, committitur, ut recipiat acta super constitutione Patrimonii in instabilibus juxta taxam in loco domicilii requisitam; qui loci originis Ordinarius: qui constituto per examen testium Patrimonium esse liberum, & illius constitutionem (quando fit à Patre) aliis fratribus ordinandi in legitima præjudicium non inferre, & constituentem habere aliunde unde vivere possit, poterit, sequens Decretum interponere, & ad ordinantem transmittere.

FORMULA

Decreti.

Visis actis, dicimus, & decernimus constare de dominio, & pacifica possessione bonorum liberorum ab onere D. N. constituentis Patrimonium favore N. redditus annui scut. . . . & constitutionem prædictam solemniter in actis factam, legitimè aliis filiis (seu fratribus) nullum præjudicium inferre, & constituentem habere aliunde, unde vivere possit.

Ita est, N. Vic. Generalis.

Loco ✦ Sigilli.

N. Cancellarius:

VEL

Per præsentes cunctis testamur in hac nostra Curia constare de dominio, & pacifica possessione bonorum liberorum ab omni onere D. N. constituentis Patrim. &c. ut supra.

*Ibidem ad Decreta de celebr. Missar.
pag. 500.*

Num. 7. Adde ibi, quòd si onus Missarum reperiat in junctum Cappellano hac lege: Che debba celebrare la

la Messa, e se alcuna volta non potesse, facci celebrare altri quotidianamente, vel: Che il Cappellano pro tempore in tempo delle raccolte abbia vacanza di due mesi l'anno, e non più che potrà prender tutti, o pochi giorni alla volta, e ciò etiam in caso di malattia, possa farle dire da altri: vel: Et in casu infirmitatis, vel absentia, possit Cappellanus alium substituere: dicitur onus inunctum personæ, itaut per se ipsum teneatur celebrare; quia onus dirigitur in personam Cappellani cuius industria videtur electa, & importat satisfactionem personalem; prout in præfatis casibus respondit Sac. Congreg. Concilii in Romana 15. Aprilis 1685. l. Decr. 33. fol. 96. & 18. Decemb. 1688. & in Civitate Plebis 15. Decemb. 1708. & in alia Florentina 13. Novemb. 1688. quæ resolutiones poterunt allegari pro declaratione, seu limitatione decis. Merlin. 828. num. 8. cum sententia Sac. Congreg. concordat, Amosaz. de caus. piis, par. 1. lib. 3. cap. 5. num. 9. Secus si Testator diceret: qual Messa vuole, che sia celebrata dal Rettore, che sarà nominato: Nam tunc poterit Missa celebrari, & onus adimpleri per alium; eadem Sac. Congreg. 25. Januarii 1669. lib. 26. Decr. fol. 281. sicuti si ita mandaret: Heres teneatur eligere Cappellanus, qui singulis hebdomadis celebret Missas nam etiam tunc, Cappellania fit Sacerdotalis, non tamen teneretur celebrare per se ipsum, ut eadem Congreg. respondit in alia Sabina. 18. Martii 1684.

Num. 12. De Missa Conventuali celebranda in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis quotidie pro Benefactoribus, an & in quo casu regula, & obligatio huiusmodi cesset, ostenditur in subnexa Juris allegatione, quam tradidi requisitus, in quadam causa Aliphana de Mense Sept. 1707.

A L I P H A N A:

IN Insigni Collegiata Terræ Pedemontis, cui incumbit Cura Animonacelli, Formul. Suppl.

marum, ex lege, & Statuto suæ fundationis, (ut in facto narratur, & pro indubitato supponitur) ab anno 1475. ortum habente, canebatur in Choro cum Officio Missæ Conventualis omnibus diebus festis de præcepto, nec non B. Mariæ Virginis, & aliis solemnioribus tantum.

Verum obtenta de anno 1662. à Sac. Congreg. Rit. declaratione insignitatis, & prælationis super alias Collegiatis S. Crucis Castelli & Annunciationis Valatæ ejusdem districtus, cœperunt cogitare Canonici illius temporis, redditus capituli, augere ad hoc, ut posset introduci quotidiana Divini Officii recitatio, ut laudabiliter fieri solet in Collegiatis insignibus, illisque in parte ad hunc effectum accretis, usque ad summam Ducat. 133. annuorum, scilicet largitione Ducat. 1450. quod Dianæ à Capua Ducissæ Laurenzani, contributione Ducat. 14. anno quolibet solvendorum à Confraternitate in eadem Collegiata erecta ex munificentia aliorum Benefactorum; fuit prævia contractus stipulatione, sed absque ulla Ordinarii scientia, & approbatione, introducta de anno 1669. quotidiana Horarum Canonicarum in choro recitatio, tenta tamen lege primæ Erektionis cantandi Missam conventualem diebus festis de præcepto tantum.

Cum autem anno 1681. quo Carolus Cajetanus à Capua filius d. Ducissæ Laurenzani elargitus esset capitulo Ducat. mille, annui redditus Ducat. 70. cum obligatione inuncta Canonicis canendi Missam conventualem; etiam diebus ferialibus, & Sacrificium pro eodem Benefactore applicandi, illud onus acceptarunt, & usque ad præsens adimplerunt.

De anno autem 1706. Reverendiss. Episcopus Aliphanus loci Ordinarius in visitatione hujus collegiatae, reperto, quod Missa Conventualis applicabatur pro suffragio præfati Caroli Cajetani, decrevit, ut in posterum applicaretur pro Benefactoribus in genere, & simul caneretur alia Missa pariter Con-

C ven-

venturalis, pro dicto particulari Benefactores: & ulterius, quod Confeaternitas, annuos Ducatos 14. quos ex conventionem solvebat Capitulo, amplius solvere non deberet.

Ab hoc Decreto moderni Canonici, putantes se esse gravatos quarunt quid juris? Et videbatur respondendum, quod Episcopus, nullum intulisset gravamen, ex sequentibus.

234 Primò, quia omnes Cathedralis, & Collegiatae Ecclesiae, praesertim insignes, habent onus recitandi quotidie in Choro Horas Canonicas, & canendi Missam Conventualem, quae est pars Officii, & Sacrificium applicandi pro Benefactoribus, non obstante tenuitate reddituum, seu contraria consuetudine, cum prohibitionem, & decretum pro celebratione d. Missae aliam eleemosynam recipiendi, ut pluries auditis, & Contradictentibus Capitulis, declaravit *Sacr. Congreg. Concilii, apud Crispin. de visit. pastoral. par. 2. cap. 20. & Pignatell. consult. 321. tom. 1. & novissime in Foro sempronien. 7. Augusti 1683. lib. 33. Decr. pag. 250. in Civitatis Castellanae 4. Martii 1690. in Hidruntina 1. Martii 1692. in Ferrerana 23. Septembris 1694. lib. Decr. 44. fol. 495. in Cathacen. 29. Novembris 1697. in Lancianen. 13. Novemb. 1694. in Camerinen. 28. Junii 1704. in qua mandata fuit applicatio sacrificii pro Benefactoribus, non obstante contraria consuetudine immemorabili, & demum in alia Camerinen. pro collegiata S. Mariae Terrae S. Genesii 6. Junii 1705. in qua responsum ad secundum quod debeat celebrari quotidie.*

235 Secundò, quia cum Capitulum, & Canonici hujus collegiatae ab anno 1669. usque ad praesentem diem horas Canonicas etiam diebus ferialibus in Choro persolverint, videtur quodammodo statum antiquum erectionis deseruisse, & novum cum oneribus Collegiatis Ecclesiis de jure impositis assumere voluisse, & ideo consideranda sit Collegiata juxta praesentem statum immutatum, praesertim cum agatur de augmento Divini cultus, cujus favore

per solum decennium inducitur observantia, seu consuetudo, quae obligat in futurum, ut docet *Sperell. decis. 67. num. 47. & seqq.*

Tertiò, quia cum Canonici obtinuerint à Sac. Congreg. Rituum declarati, Collegiata esse insignem, tacite assumpserunt onus adimplendi obligationes Collegiatarum insignium, in quibus praecipuum requisitum, est indiminuta celebratio Divinorum Officiorum, & augmentum Divini Cultus ad per me tradita in meo *Formular. p. 2. tit. 13. ad form. 6. num. 8.*

Haec inquam, licet prima facie multum urgere viderentur, adhuc serie facti bene perspecta, facile diluuntur: nam ad primum fundamentum responderet, quod auctoritates, & decreta pro Episcopo allegata, procedunt, & intrant de plano in terminis juris communis, nempe quando constat de erectione Collegii, non tamen de lege, & quantitate servitii Ecclesiae; tunc enim quia erectio, & fundatio praesumitur facta prout de jure, & quod fundatores, & benefactores voluerint sibi ipsis prospicere, & providere, licet id non expresserint, ut inquit *Bonac. de Sac. Euchar. disp. 4. quaest. ult. punct. 7. num. 13.* Missa Conventualis, quae est dicenda quotidie juxta dispositionem *Text. in C. cum creatura, de celebrat. Missar.* pro illis applicanda est, nec pro celebratione alia eleemosyna recipi potest, prout mandant laudata Decreta.

At quando ex lege, & statuto fundationis constat, (prout hic) de qualitate, & quantitate servitii Ecclesiae, & de numero Missarum, & horarum celebrandarum, à fundatoribus, & Benefactoribus praescripto, ex eo quia conditiones, quas voluerint etiam juri communi contrarias, apponere potuerunt, *Ricc. decis. 29. per tot. p. 1. Ciarl. controu. 53. num. 47. Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 38. num. 43.* cessat dispositio juris communis, & interpretandi ratio, & lex fundationis ad unguem servanda venit, ut punctualiter docet *Gonzal. ad Regul. Cancellar. gloss. 5. num. 100. 101. 102. & seqq.*

Quæ

241 Quæ fundationis lex, neque à Canonicis, neque ab Episcopo alterari, seu immutari potuit, resistente clara Conc. Trid. sanctione in cap. 5. sess. 25. de reform. *ibi*. Quando igitur de Beneficiorum quorumcumque fundatione, aut aliis constitutionibus qualitates aliqua requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta: in Beneficiorum collectione, seu in quacumque alia dispositione eis non derogetur. Et paulò post, ut eorum qualitatibus, vel ordinibus in nullo detrabatur. Ex quo Concilii textu, DD. nostri inferunt, quod Beneficiati, non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione non reperiuntur imposita, *Barbos. ibid. num. 7. Ricc. in prax. for. Eccles. p. 4. resol. 468. num. 2.* ubi hoc ampliat etiam aliquo tempore onera adjuncta ex sua voluntate adimpleverint: & in terminis Collegiatae declaravit *Sac. Congreg. Concilii 27. Aprilis 1603.* quam allegavi in meo *Formular. tom. 2. tit. 15. ad form. 1. num. 29. pag. 149.* Et ratio est, quia Episcopus non potest qualitatibus in fundationibus appositis addere, & derogare, *Garz. de benef. par. 7. cap. 1. num. 3. & 112. Fagnan. in cap. conquerente, num. 24. & 25. de cleric. non resid. quamvis consensus Canonicorum intercessisset*

242 *Ricc. loco citato, par. 4. resol. 463. per totum.* Ego ipse loco mox indicato, *dicit. num. 29.*

243 Non obstat secundum fundamentum, quia ad immutandum Statum Ecclesiæ plura copulativè requiruntur: nempe, quod status antiquus sit incertus, & dubius; & ad novum firmandum concurrat voluntas, & potestas mutare volentium, unà cum præscriptione legitima saltem quadraginta annorum, ut firmant autoritates statim allegandæ, quorum neutrum concurrat in casu præsentis: etenim constat de veritate, & certitudine status anterioris istius Collegiatae non adest voluntas, & deficit potestas immutandi, & demum non adest quadragenaria præscriptio, cum ad eam complendam deficient tres anni, & ideo non est attendendus ultimus status, sed anterior *Add. ad Gregor. decis. 434. num. 20. Ciardin. contr.*

211. num. 69. & seqq. *Rot. coram Cerr. decis. 623. num. 14. & 15.* Et hoc quia, ut benè advertit *Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 34. num. 38. & 39.* hic ultimus status præsumptus, cedit probationi status contrarii legitime in fundatione expressi.

Et hinc est, quod susceptio oneris sequuta de anno 1669. recitandi quotidie in Choro horas Canonicas, non afficit modernos Canonicos, ex defectu potestatis eorum antecessorum, quæ cum nunquam ab habente facultatem fuerit confirmata; obligatio hujusmodi remansit personalis, vitam de eo tempore transigentium non potuit excedere ad terminos *Text. in C. veniens de transact.*

Nec minus eas afficit observantia: quia ut supra probatum fuit, ad immutandum statum Ecclesiæ præter voluntatem expressam, & potestatem, requiritur quadragenaria, quæ in nostro casu non est completa: & licet favore cultus Divini per solum decennium observantia inducatur, ut dicebatur in eodem objecto; tamen hæc regula plures patitur limitationes, casui præsentis favorabiles.

Et primò, regula vera est, quando actus per decennium fiant sponte, nulla præcedente pactione, secus si fiant coactè, & vigore contractus, prout est in casu nostro, in quo adest conventio cum Benefactoribus, qui redditus Collegiatae auxerunt: unde dici non potest, quod fuerit favore Ecclesiæ inducta laudabilis consuetudo, ut limitando regulam tradunt *Rub. Singular. par. 5. tom. 2. de legibus in gener. cap. ad Apostolicam, pag. mihi 497. Tond. quest. benef. tom. 3. par. 1. cap. 43. num. 14.*

Secundò, regula vera est, quando actus facultativi fuerunt continuati per decennium à personis, qui liberam habent facultatem, & jus se, & suos Successores obligandi; non autem si gerantur ab his, qui successores obligandi, & servitutum imponendi facultatem non habent, prout sunt Canonici, qui super residentia, & Statu Ecclesiæ, sine col-

laudatione superioris . Jus statuendi non habent , ut in fortioribus de Capitulo Cathedralis docet *Fagnan. in cap. cum omnes, num. 42. & 43. de constitut.*

- 251 Tertio regula non applicatur , quia observantia , quatenus esset inducta , (quod absolute negatur) caderet solum circa recitationem Horarum Canonicarum , non autem in celebratione Missae Conventualis , cum hac in parte Canonici à lege foundationis nunquam recesserint : ideoque cum observantia , seu consuetudo non extendatur de casu ad casum , & de uno actu ad alium actum , sed strictè in casu suo præciso , & individuo sit accipienda , *Rot. coram Seraph. decis. 326. num. 2. Card. de Luca de benefic. disc. 30. num. 12. & de regul. 4. disc. num. 10. Rot. coram Buratt. decis. 129. num. 6.* hinc bene deducitur gravamen , quod oritur ex decreto Episcopi ; quo obligare intendit in futurum Canonicos ad celebrandum Missam Conventualem quotidie pro Benefactoribus , quam nisi festis de præcepto , nec ex lege foundationis , nec ex titulo assertæ observantiæ celebrare tenentur .
- 253 Tertium fundamentum , facilius profertur : quia ex declaratione obtenta à Sacr. Congreg. Rituum insignitatis deduci non potest , quod inducta fuerit obligatio canendi quotidie Missam Conventualem , quamquam lege foundationis solis diebus festis de præcepto sit restricta . Quoniam titulus insignitatis conceditur ratione qualitatis loci , fabricæ Ecclesiæ , numerositatis Cleri , & Populi , & antiquitatis fundationis , & plures sunt collegiatae tam in Urbe , quam extra hoc titulo decoratae , licet Divina Officia in choro non recitentur quotidie , & Canonici non resideant , prout concessum fuit nostræ Collegiatae anno 1662. quo tempore Horæ Canonicae diebus tantum Festis recitabantur . Cumque propterea hoc onus eidem non legatur inunctum , gratia intelligitur concessa juxta petita , *Fagnan. in cap. innovamus num. 6. de treg. & pac. ne id quod in favorem*

concessum fuit , in ejus odium & gravamen retorqueatur , contra regulam *text. in cap. quod ob gratiam 51. de regular. jur. in 6.*

Ex quibus , (etiam in sensu veritatis , censeo , quod Canonici Collegiatae Pedemontis , possint recedere ab obligatione suscepta recitandi quotidie Horas Canonicas in choro , tamquam destituta approbatione Ordinarii , congruo augmento reddituum , & contraria lege foundationis : & quatenus velint sponte onus ab antecessoribus assumptum , in futurum implere (quod est laudabilius) non possint , nec debeant ab Episcopo alia Missa Conventuali prægravari : sed ut potius diebus festis de præcepto , & B. M. V. juxta statuta foundationis , pro Benefactoribus illorum applicare teneantur : aliis verò ferialibus per annum , Missam conventualem pro Carolo Cajetano à Capua , juxta distinctam obligationem offerre .

Quo vero ad secundam Decreti Episcopi partem , nisi habeatur sub oculis scriptura , seu Instrumentum conventionis initæ inter capitulum , & confraternitatem non potest dari juridica responsio . Cæterum re in abstracto considerata , potest dici , quod confratres , sive Officiales societatis , qui habent bonorum illius liberam administrationem , licet potuerint sponte promittere , & contribuere annuatim ducat. 24. pro augmento Divini cultus in recitandis in choro quotidie Horis Canonicis , non tamen fuit in eorum potestate absque solemnitate in alienatione bonorum confraternitatis requisita , illam contractu perpetuo obligare .

Igitur , vel à confratribus impugnetur contractus , & denegatur promissa contributio ; vel Episcopus ex officio jubet , & inhibet ne solvatur ; si primum , Canonici foveant malum jus : si secundum , Episcopus , non jure imperat , quia non debet impedire , si confratres solvere velint cum sit opus pium : nisi in casu quo alia opera pietatis proprii Instituti desererent , prout respondit

Sac.

Sacr. Congregatio Episcop. in Ferentina Constitutionis 24. Novembris 1690. in qua confraternitates voluntariè concurrerant pro solutione salarii Magistri Scholæ.

Et ita salvo, &c.

F. Monacellus,

256 Ad casum hic relatam, & alium similem circumstantiam limitantem regulam habentem, referri debet resolutio extra folium, & sine contradicatore (cum clausula: *in casu de quo agitur*) emanata à Sacr. Congr. Concilii sub die 23. Aprilis 1701. qua declaratum fuit, P. P. Ecclesiæ S. Agathæ Gotorum Urbis, non teneri applicare Missam Conventualem pro Benefactoribus: non autem, (ut perperam nonnulli faciunt) allegari potest pro decreto, & decisione generali amplectente omnes Ecclesias Collegiatas, & Conventuales Regularium, quia etiam istæ de jure prout aliæ Collegiatae seculares, tenentur Missam Conventualem applicare pro Benefactoribus, ut firmavit tom. 4. in Append. pag. 218. num. 16. & optimè rationibus, & auctoritatibus probat Donat. prax. rer. regul. tom. 3. tract. 7. quest. 102. num. 4. & quest. 103. per tot. quidquid minus piè, & minus solidè sentiant alii.

257 Item ibidem adde, quod Cappellanus, qui habet onus celebrandi pro Testatore quotidie, potest, imò debet (sicut, & omnes alii Sacerdotes tenentur) in die commemorationis omnium defunctorum, sacrificium Missæ pro omnibus fidelibus defunctis, secundum intentionem, & institutionem Ecclesiæ applicare; neque fit Testatori injuria, quia lex generalis Ecclesiæ prævalet privata, ut ex *Fraxinell.* docet *Gavant. in rubr. Missal. par. 4. tit. 15. num. 18.* quicquid mustitent alii laxiores, relati à *Biss. Hierurg. lit. S. num. 16. §. 4.* quos merito approbat *Pac. Jordan. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 557.*

Monacelli, Formul. Suppl.

Num. 13. Cappellani autem amovibiles, qui sunt nominati à Testatore, vel electi ab hærede ad celebrandas missas in aliqua Cappella, cum assignatione certi redditus possunt aliis Sacerdotibus celebrationem Missæ committere, & assignare elemosynam manualem juxtà morem Regionis, & pro se aliam partem retinere, *Sacr. Congreg. Concilii apud Barbos. de Offic. Paroch. cap. 11. num. 13. Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 255. Nicol. in flosc. verb. missa, num. 33. Zacch. de salar. quest. 85. num. 38. Romaguer. ad synod. Gerund. lib. 3. tit. 17. cap. 18. num. 33.*

Ibidem ad Litter. Sac. Congregat. Episc. Circa Exercit. indec. Cleric. pag. 506.

Num. 19. Quæ ibi dicta sunt contra Clericos in sacris constitutos, vel Beneficiatos, deferentes comam ascitiam calamistratam, cortoborantur alio Canone Concilii generalis Constantiensis *sess. 43. de vit. & honest. Cler.* in quo aptissima nostris temporibus præcisa hæc verba leguntur: *Inter ceteros Pralatorum, & Clericorum excessus hoc maxime inolevit, quod spreta in vestibus forma Ecclesiastica honestatis, plurimi declarantur esse deformes, & cupiunt laicis conformari, quodque mente gerunt, habitu confitentur. Undè præter cetera, quæ circa vestes, tonsuram, & habitus Clericorum, tam in formibus, quam in coloribus, atque comam, seu capillos, vitamque, & honestatem Clericorum jura statuerant, & qua nimium collapsa sunt, tam in secularibus, quam in Regularibus, sacro approbante Concilio innovamus, & præcipimus diligentius observari.*

Clericus igitur, qui comam ascitiam nutrit (nisi fortè id justa causa exegerit,) si monitus à suo Ordinario, illam non deponat, poterit, ut jam ibi probatum fuit, & vigore hujus canonis, censuris puniri: quia cum Concilia generalia hæc, nempe Constantino-politanum 3. & Constantiense, præci-

C 3 pien-

- piendo talia prohibeant, obligant sub culpa gravi per *Text. in cap. 2. de major. & obed. ibique Barbof. num. 6. & 7.* & de communi sententia tenet *Fagnan. in cap. fin. num. 22. de Constit. undè Clemens Alexandrinus in Pedagog. lib. 3. cap. 11.* dixit, quod externas comas capiri adhibere sit maximè impium, & non possit fieri, ut puram ostendat animam, qui caput habet adulterinum: proptereaque, *Sacr. Congregatio Concilii sub die 9. Decembr. 1690. lib. 40. Decret. fol. 765.* in una Bergomen. rejecit instantiam Abb. Petri Nigrone Canonici Cathedralis deferendi comam fictitiam in Choro sub pretextu frigiditatis, & subtilitatis aeris.
- 262 Et qui in sacris constitutus habitum Clericalem decentem per viam, & in publico incedens assidue non desert, ejusdem culpæ gravis sit reus, ut docent *Graff. de effect. Cler. Offic. 1. num. 913. Graff. decis. aur. par. 1. lib. 3. cap. 3. & par. 2. lib. 3. cap. 17. num. 12. & 23. Navarr. in manual. cap. 25. nu. 110. Sperell. decis. 66. num. 12. Biss. Hierurg. lit. O. num. 6. §. 1.* & idè ad illum deferendum pœnis Episcopo arbitrariis compelli possunt *Conc. Trid. sess. 14. cap. 6. & sess. 24. cap. 12. de reform.*
- 263
- 264 *Num. 23.* Regula ibi allegata, scilicèt, quòd Judex neque clementior, neque severior lege esse debet, quam affert, *Sperell. decis. 105. num. 2.* & ex qua oritur conclusio, quod ubi est certa pœna à lege, consuetudine, vel statuto imposita, Judex remittere, aut minuere non potest, *Gloss. in cap. licet de pœn. recipit sequentes limitationes.*
- 265
- 266
- I. Quando quis ex quadam etiam levitate movetur ad aliquid faciendum.
- II. Fallit, ut mitius puniatur delinquens in omitendo, quam in committendo.
- III. Fallit quando imposita aliqua pœna non capitali, ex ea ramen inspecta qualitate delinquentis, si exequeretur, ipse verisimiliter moreretur: puta si esset condemnatus ad tempus ad Triemes, quò permanere non posset sine vitæ periculo.
- IV. Fallit quando multitudo delinquit, nisi multitudo veller delictum quasi ex auctoritate defendere. Non excusantur tamen Authores delicti.
- V. Fallit, quando alii ad frugem meliorem vitæ facilius traherentur.
- VI. Fallit ubi sunt merita delinquentis, vel suorum majorum.
- VII. Fallit, quando delinquens esset excellens in aliqua arte, nisi esset latro manifestus, vel valdè sceleratus.
- VIII. Fallit in eo, qui aliàs optimis moribus fuisset præditus, cum quo clementius est agendum.
- IX. Fallit, ubi eventus prosper, vel felix finis evenit ex delicto.
- X. Fallit, ut mitius quis puniatur per viam inquisitionis, quam per viam accusationis.
- XI. Fallit, ut mitius puniatur, qui clam, quam qui palam delinquit, majus est enim manifestè peccare, quam occultè.
- XII. Fallit quando non posset puniri delinquens, quam innocens quoque puniatur: nam tunc ille potius impunitus debet relinqui quam hic puniatur.
- XIII. Fallit in eo qui crimen commisit, & statim pœnitens omnia in pristinum statum reposuit, nam cum eo mitius est agendum.
- XIV. Fallit in eo, qui lethaliter alium vulneravit, & alter postea occiderit, nam tantùm de vulnere est puniendus.
- XV. Fallit in eo qui diutius in carcere detentus fuit, nam tempus Carceris computatur tempore exilii.
- XVI. Fallit, ut mitius puniatur delictum attentatum, quam consummatum, nisi essemus in atrocioribus.
- XVII. Fallit in eo, qui ad delinquendum, fuit per vim, & metum coactus: unde pœna remittitur, aut certè minuitur, cum quis mandante Principe delinquit.
- XVIII. Fallit in Nobili, qui mitius punitur quam ignobilis.
- XIX. Fallit in eo, qui confitetur crimen non convictus, quam si negans vinceretur.
- XX. Fallit, si post delictum commissum jam multum temporis est transactum; unde spatio viginti annorum

rum tollitur, ut amplius ulcisci non valeat, nisi delictum sit de exceptis.

XXI. Fallit, ut mitius puniatur ille, qui condemnatur vehementibus præsumptionibus, quam ille, qui condemnatur probationibus.

XXII. Fallit, ut mitius puniatur, qui habet plures liberos, quam alius, qui non habet.

XXIII. Fallit in eo, qui amicorum causa delictum commisit, ut levius puniatur, est enim amicitia velut quædam fraternitas.

XXIV. Fallit, ut quis mitius puniatur, ratione compaternitatis.

XXV. Fallit, ut mitius puniatur delictum ubi fuit lata culpa, quam ubi fuit dolus.

XXVI. Fallit, in delicto commisso ex rusticitate, simplicitate, vel imperitia.

XXVII. Fallit, ut mitius agatur cum Muliere, quam cum masculino.

XXVIII. Fallit in hominibus senibus, & in Juvenibus tenellæ ætatis, cum quibus mitius agendum est.

In his inquam casibus minuitur, & remittitur pœna, nisi tamen atrocitas criminis aliter suadeat. Nam propter atrocitatem facinoris, non minuuntur pœnæ, sed exasperantur, & licitum est legem transgredi, & Judex valet non solum pœnas augere, sed alias accusare prohibitas, & Testes, qui alias non admitterentur, admittere, prout fallentias supra notatas referendo, advertit Medic. in repetit. cap. erit 4. distinct. post tract. de legit. & statut. num. 119. & seqq.

267 Num. 27. Quod in ludo Aleorum turpia verba, & sermones blasphemos audire necesse sit, monet Text. in l. certissime 34. C. de Episcop. audient. & propterea mandat ibi Imperator Justinianus, ut Diaconi, & Presbyteri Aleatores ab Episcopo separentur à Sacra liturgia: polluant enim (ut ipse ait) suas manus, & oculos, & aures sic damnatis, & prohibitis ludis occupati; Unde non mirum si ludus Aleorum à sacris canonibus ubi que damnetur.

Ibidem Advertenda in Visitatione pag. 510.

SUPPLE.

In Verbo

Capitulum, & Canonici.

An celebretur quotidie Missa conventualis pro Benefactoribus.

An Canonici inserviant per se ipsos, vel per substitutos.

An Canonici sint promoti ad Ordines Sacros eorum Præbendis annexos.

IN VERBO

Parochus.

An visitet infirmos, etiam non vocatus eisque debito tempore Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ unctionis ministret.

An in sua Ecclesia, de mane, in meridie, & de sero detur cum Campana signum salutationis Angelicæ, & prima hora noctis, detur signum precum pro Defunctis.

IN VERBO

Vicarius Foraneus.

An exigat pœnas contra facientes opera servilia sine licentia (diebus festis.)

An concedat licentias alloquendi Moniales sine scriptis, & tempore Divinorum officiorum.

An concedat licentias Parochis, & Curatis, se absentandi à residentia.

An interponat Decreta in Contractibus Minorum, & Mulierum.

IN VERBO

Ecclesia.

An sit libera, vel Patronata.

An habeat Portam habentem aditum immediatum in Domum laicorum, (quæ debet

debet claudi, si inveniatur habere.)
An Campana, seu Campanæ sint ab
Episcopo benedictæ.

I N V E R B O

Confirmatio.

An pueri, vel puellæ ducantur ad reci-
piendum hoc Sacramentum extra Diœce-
sim.

I N V E R B O

Pœnitentia.

An admittantur Confessarii tam sæcu-
lares, quam Regulares exteri, & de alie-
na Diœcesi, ad audiendas confessiones
sine Episcopi licentia.

I N V E R B O

Missæ Sacrificium.

Qui sint Ministri, & quæ personæ ad-
mittantur ad intervendum Missis.

An celebrentur Missæ de mane ante au-
roram, vel post meridiem.

FOR

FORMULARIUM
LEGALE PRACTICUM
FORI ECCLESIASTICI.
SUPPLEMENTUM

A D

SEGUNDUM TOMUM.

Tit. 13. form. 1. pag. 14.

Numer. 43. Missa licet nunquam sit celebranda in Mari, neque in Flumine, eo quod subsit periculum effusionis Sanguinis, ut de communi volunt *Navarr. in manual. cap. 25. Gavant. thes. Sac. Rit. par. 1. tit. 20. litt. F.* quos refert, & sequitur *Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 139.* Nihilominus Sac. Congreg. Concilii ad preces Gubernatoris Triremium Melevitanæ Religionis Francisci de Marevii indixit sub die 13. Martii 1706. ut posset celebrari tempore sereno, & tranquillo; quia tunc cessat d. periculum.

Num. 44. Sive in Ecclesia audiatur Missa, sive oretur publicè, aut privatè, decet orando, ut utroque genu geniculando oratio fiat, habetur enim in *Isa. 45. vers. 24. Mihi curvabitur omne genu,* & in *3. lib. reg. cap. 8.* de Salomone dicitur: *Utrumque enim genu in terra fixe-*

rat: & D. Paulus scribens ad Philippenses dicit: In nomine Jesu omne genu flectatur: idem nos docuit Christus Dominus Luc. 22. Positis genibus orabat: & iterum Marc. 14. Procidit super terram, & orabat, & iterum Matth. 26. Procidit in faciem suam orans, & idè exauditus est pro sua reverentia, ut inquit præfatus ad Hebr. cap. 5.

Et hinc *Navar. de hor. can. cap. 4. num. 11.* infert, quod ad signum salutationis Angelicæ semper liceat geniculari, quamquam sit tempus Paschale, at ex consuetudine Canone 20. Nicæni Concilii 1. roborata in memoriam resurrectionis Christi d. tempore Paschali geniculari non solet. Additque *Navar. loco citato, num. 15.* quod de facili excusandi non sint Ecclesiastici à peccato veniali, qui more Rusticorum orant in Ecclesia, altero tantum genu flexo.

Num. 59. Adde in comprobationem verissimæ conclusionis ibi firmatæ, punctualem doctrinam *Pirhing. in jus can.*

can. lib. 1. tit. 32. num. 154. qui hæc habet: Sunt & alie functiones Parochiales quæ à proprio Parocho fieri solent, ac debent, & in quibus Cappellanum, seu quorumvis Beneficiorum Rectores, & Cappellani, se immiscere non possunt, eo quod tales actus ad ipsum tantum Parochum spectant, ejusque officio sunt annexi. Ricc. in prax. tom. 4. resolut. 305. ejusmodi functiones sunt, Benedictio candelarum in festo Purificationis B. M. V. Cinerum in principio Quadragesimæ. Palmarum in Dominica proxima Paschatis. Item benedictio fontis Baptismalis. Delatio Sanctissimi Sacramenti, & similes, idem Ricc. resol. 306. & seqq.

6 Neque hanc communissimam Doctrinam evertit resolutio Sac. Congreg. Rituum, emanata in Eugubina functionum 10. Martii 1768. qua declaravit licere Cappellano Societatis Confalonis Villæ Pantanæ Terræ Pergulæ dictas functiones facere, non obstante oppositione, & contradictione Parochi, quia agebatur ibi, (ut ex Causæ Positione recognovi) de Confraternitate erecta in Ecclesia Rurali, quæ distabat ab Ecclesia Parochiali Regularibus annexa per duo milliaria, & in qua per Cappellanum pro tempore à die erectionis secuta ann. 1617. usque ad tempus motæ litis, fuerant (Parocho non reclamante) ferè semper exercitæ, unde non mirum si attentata distantia loci ab Ecclesia Parochiali, ad quam Populus Villæ sine magno incommodo accedere non valebat, & attentata consuetudine per tam longum tempus introducta functiones prædictæ (quæ non sunt de Juribus merè Parochialibus,) remanserant favore Societatis præscriptæ, & indultum obtinuit, ut maneretur in illis. At ut hæc resolutio allegari non posset ab aliis in exemplum, prudenter additum fuit in Decreto in caus. de quo agitur.

7 Num. 93. Adde ibi, quod Cardinales decedentes in Urbe non electa sepultura, nec habentes in ea Sepulcrum Majorum, sepeliri debent in Ecclesia proprii Tituli, ut firmavit Rot. in Romana juris immutandi 20. Februar. 1708. §. sed nonnulli, & 5. Martii 1703. & ut magis coram Priolo.

Eod. tit. ad Decret. de commun. quotid. pag. 41.

Num. 12. Qui associatur Sacramentum Eucharistiæ per viam, gaudet immunitate Ecclesiæ, propter illius dignitatem, & qui stat coram eodem, sive sit super Altare expositum, sive deferatur in Processione, debet stare, & incedere semper capite nudato, ut in Rituali Romano sub titul. de Process. præscribitur, adeout neque de die, neque de nocte, non liceat Parochis Sacram Viaticum infirmo ministraturis, uti pileolo, ut respondit Sac. Congreg. Rit. in Romana 13. Augusti 1695. & 2. Januarii 1696. (nec etiam prætextu in valetudinis) Parocho S. Laurentii in Damaso, & idem colligitur ex Cæremoniali Episcop. lib. 2. cap. 32. §. verò Episcopus, ubi habetur quod Canonici, & omnes alii presentes in Choro, durante Officio stando, vel sedendo assistere debent capite detecto, existente Sanctissimo Sacramento exposito super Altare, Band. manual. Sac. cærem. par. 2. c. 5. fol. mibi 74. juxta impres. Venetam 1689. Biss. Hierurg. rit. 6. num. 16. §. 2. Gavant. in rubr. Breviar. tom. 2. sect. 10. cap. 2. num. 3.

Et ratio præcipua est, quia inter actus Religionis externos, peculiaris est iste, standi, vel incedendi coram divinisissimo Sacramento, nudo capite, & est indispensabilis juxta doctrinam Nicolii Lucubr. can. lib. 3. tit. 41. num. de celebr. Misarum, ubi sic inquit, Episcopus dispensare non potest, ut Sacerdos accedat ad Altare cum baculo, vel ut pileolo in celebratione, vel dum viaticum deferri ad infirmos, utatur, quia talia cap. nullus 56. de consecrat. dist. 1. etiam Episcopo prohibet, ergo neque secum, neque cum aliis dispensare potest, sublata quacunque consuetudine.

Dedecet propterea coram hoc divinisissimo Sacramento caput tegere pileolo, & nullo modo ab Episcopo est Clericis permittendum, quia est intolerabilis abusus. Nam si coram Papa Christi Vicario, imò Regibus, & Principibus sæculi, hoc obsequium indispen-

labilliter præstatatur; quare præsentia Christi negabitur? ex hac enim Catholicorum, & præsertim Ecclesiasticorum irreverentia, Hæretici (qui in hoc nos subfannant) in suis erroribus confirmantur, & fideles relaxantur.

Meminerint propterea Ecclesiastici, nihil eorum, quæ ad Dei cultum pertinent, exiguum existimari debere, ut docet S. Cyrillus. Meminerint inquam, se esse ministros Ecclesiæ Catholicæ, quæ proficitur præsentiam realem Christi in Sacramento Eucharistiæ, unde & hoc fatentur fide, factis negare non debent, & qui se excusat prætextu senectutis, infirmitatis, rigiditatis aeris, aut alterius incommoditatis, meminerit, quod Dominus dixit: *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum, qui autem contemnerit me, erunt ignobiles* 1. reg. 2. num. 30. & *Quod ipse est, qui merentes erigit sospitate* Job. 5. Quare si fides nostra in cordibus nostris constans, & firma erit, senectus florescet, cessabunt morbi, angebitur humilitas, excusationes cessabunt, & coram Christo ambulabimus confidenter, nec timebimus ventum validum, nec emergi: neque ipse increpabit nos dicens, *Modica fidei quare dubitasti?* Et profecto, si coram eo velant præ timore faciem, adorant, & tremunt Angelicæ potestates, quid faciet vilis homo, Vermis terræ?

14 Ex his resolvitur etiam illa quæstio, an scilicet liceat Presbytero uti Pileolo in celebratione Missæ, nam & si nonnulli putent hoc facere posse saltem usque ad canonem ex aliqua rationabili causa de licentia Episcopi, verior, imò certa est aliorum sententia negativa, & quod requiratur Indultum Papæ, vel Sac. Congregationum Episcop. aut Rituum, ut plenè ostendit *Gavant. in rubr. missal. par. 2. tit. de ingress. Sacerd. ad Altar. lit. F.* qui dissimulat videre *Biss. Hierurg. lit. 3. num. 109.* ubi blanditur *Quart. in rubr. par. 2. tit. 2. dub. 3.* & admittit quod celebrans missam cum Pileolo usque ad Canonem sine licentia Papæ, & sine scandalo, peccet tantum venialiter.

15 Verùm gravitas transgressionis hujus

ritus, & ratio fundamentalis negativæ sententiæ, oritur ex Canone *Zaccharia* Papæ lato in Synodo Romana, & inserto in decreto *Gratiani, in cap. nullus Episcopus 57. de consecrat. dist. 1.* quem allegavit pro se *Nicol.* superius citatus in quo canone sic habetur: *Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad Solemnia Missarum celebranda præsumat cum baculo introire, aut velato capite Altari Dei assistere, & qui temerè præsumperit, communionem privetur:* ex quo textu clarè percipitur, quod Presbyter accedens, & ascendens ad Altare velato capite graviter offendit, ex quo id prohibetur sub pœnam excommunicationis, & præsumitur inde, Papæ intentionem fuisse transgressores obligare ad culpam mortalem, postquam comminatur pœnam, quæ non potest fieri, nisi pro peccato mortali, ut ita benè arguendo sumat, *Sayr. de censur. l. 1. cap. 9. num. 5.*

Hanc canonis prohibitionem pluries 16 innovarunt Decreta à *Gavanto* allegata, & *Congreg. Rit.* ultimo suo decreto generali impresso in principio Missalis (ne quisquam de eo allegare posset ignorantiam) sic mandat, & prohibet: *Nemo audeat uti Pileolo in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolicæ, non obstante quacumque contraria consuetudine:* quod Decretum, cum fuerit ab Urbano VIII. approbatum, non datur amplius locus de hoc disputandi, neque Presbyteri ventosi (freti opinione probabili) se excusare valent.

17 *Num. 16.* Eucharistiæ Sacramentum non debet ministrari in Missis defunctorum: sed celebrans post Missam debet illud sumere, & ministrare ad Altare, in quo Sacramentum in Tabernaculo aservatur, *Gavant. in rubr. Missal. par. 2. tit. 10. num. 6. litt. N. Biss. Hierurg. lit. B. num. 66. §. 1.* Unde, ut ita servetur etiam à Regularibus, illos Episcopus admonefaciat, juxta facultatem sibi tributam à *Concilio Trid. in Decret. de vit. in celeb. missar.*

Eod. Tit. 13. form. 5. pag. 59.

- 18 *Num. 3.* Adde ibi, quod dignitatibus in Choro non debetur thurificatio triplici, sed duplici tantum ductu, non obstante, quod ibi, admissis distributionibus, persona, quæ habet dignitatem, incederet cum Rocchetto, & habitu Prothonotarii, ut respondit *Sacr. Congreg. Rit.* contra Præpositum Ecclesiæ *Insulanae* 21. *Martii* 1699. Imo quod neque Vicario Apostolico debeatur trina incensatio, declaravit *Sacr. Congreg. Episcoporum in Melphien.* 28. *Augusti* 1579. neque primæ dignitati Ecclesiæ Collegiæ S. Mariæ in Cosmedin. *Urbis Congreg. deputata trium Cardinalium,* die 4. *Septembris* 1705. in responsione ad *dubium* 31.
- 19 *Num. 4.* Authoritatibus ibi allegatis, ad probandum, quod laici quamvis nobilissimi numquam sedere debeant in Presbyterio tempore quo celebrantur Divina Officia, (& multo minùs occupare Stalla Canonicorum *Sacr. Congreg. Rit. in Compostellana* 21. *Februar.* 1694. & *in Granaten.* 24. *Octobris* 1609.) adde declarationem emanatam parte acriter informante; in *Gerunden.* 12. *Martii* 1689. *Congreg. Rit.* in qua decretum: *Non licere Juratis Gerund. tam in Cathedrali, quam in Ecclesiis habere locum in Presbyterio, nec potuisse capitulum, & Canonicos Ecclesiæ Cathedralis concedere eisdem Juratis locum in Presbyterio.* Et postmodum reposita causa sub
- 20 *dubio: An sint concedenda Remissoriales ad effectum probandi immemorabilem?* die 22. *Aprilis* 1690. responsum fuit:
- 21 *Negative,* nam consuetudo, quod laici sedeant in Presbyterio tempore divino officiorum, tamquam abusiva non est allegabilis, etiam si immemorabilis esset, *Pignatell. conf. 6. num. 27. tom. 1. Card. de Luc. de præminen. disc. 24. num. 5. Sac. Congreg. Rit. Egitanien.* 10. *Junii* 1602.
- 22 *Num. 10.* Magistratus Laicalis, quoties renuat adire Ecclesiam Cathedralē in solemnioribus anni festivitibus, & præstare eidem, & Episcopo solita obsequia, compelli potest juris remediis, ut

Sac. Rituum respondit *Card. Fransonia Episcopo Camerini* die 24. *Februarii* 1680. sic rescribens: *Coherendo decreto decretis alias in similibus emanatis in Narnien.* 16. *Jul.* 1605. & *in Fanen.* 1. *Septembris* 1607. decreverunt per *E. V. magistratum esse cogendum opportunis remediis, ad interessendum functionibus.* Et in *Maceraten.* 5. *Augusti* 1662. à me ibidem relata *num. 12.* & novissimè in *Carpenforaten.* 3. *Decembris* 1701. in qua informante Magistratu, rescripsit: *Teneri intervenire juxta formam servatam ante motam litem.*

Num. 12. Præfato Referendario, & 25
Gubernatori Civitatis, accedente ad Ecclesiam, datur acqua benedicta per contactum Asperforii ab aliquo Ministro Cotta induto, non autem per traditionem Asperforii quo se ipsum signet & alios per aspersionem, ut auditis partibus *Sacr. Congreg. Rituum declaravit in Aesina* 6. *Junii* 1704. quod decretum impressum, fuit publicatum, neque eadem licet retinere sedem in presbyterio 26
eadem Sac. Congreg. in Montis Alti 13. *Junii* 1703.

Num. 6. Adde, quod Episcopo Titulari Suffraganeo, non competit usus Baldachini, nec in Ecclesiis suis, nec in exemptis Diocesis, imo nec extra Diocesis, quamvis accedat licentia Ordinatorum, ut responsum fuit à *Sac. Congr. Rituum Episcopo Titulari Suffraganeo Hildesimen.* 16. *Martii* 1706.

Num. 25. Reliquia certa Sancti in Martyrologio Romano descripti licet non sit insignis, adhuc sufficit, ut obtineri possit licentia celebrandi in die festo ejusdem Sancti Missam de communi sub ritu duplici sine Credo in Ecclesia, in qua Reliquia ipsa aservatur, prout concessum fuit Parocho Albegni *Bergomen. Diocesis* 14. *Januarii* 1692. pro reliquia S. Blasii ab *eadem Congreg.*

Spinæ coronæ Domini N. Jesu Christi, inter Reliquias insignes computantur, & speciali nota, & cultu dignæ sunt, ut declaravit *d. Congreg. Rituum in Conchen.* 21. *Junii* 1632. & idè in *Celssonen.* 20. *Martii* 1683. concessit, ut 30
in Terra Tarragæ d. Diocesis posset recitari officium cum Missa Coronæ Domini,

31 mini dummodò constaret, spinas esse d. Coronæ, postquam præcedenter sub die 20. Septembr. 1661. declaraverat populo dicti loci non licuisse eligere in Patronas sacras spinas. Si autem deferantur in Processionibus, non debent deferri sub Baldachino, ut respondit eadem Congreg. in Calaguritana 23. Martii 1686.

33 Num. 28. Officia propria alicujus Ordinis Regularium in concursu, non sunt præferenda Officio Ecclesiæ universalis, & ea propter die 13. Junii 1682. proposito dubio: *An occurrente festo translationis S. Didaci (quod sub ritu duplici minori celebrandum concessit Alexander Papa VII. feria 2. Rogat.) cum alio duplici minori debeat hoc transferri, & celebrari de Sancto Didaco? Sac. Rituum Congreg. respondit: conformari debere cum Ecclesia universali, & festum translationis S. Didaci transferendum ad aliam diem non impeditam.*

34 Et ad dubium propositum à P. P. Cappuccinis scilicet: *Si incidat in eundem diem duplex officium novem lectionum Ritus equalis, unum Ecclesiæ universalis, aliud verò Ordinis Minorum, & ambo transferantur, quidnam ex duobus debeat transferri? Ead. Sac. Congreg. Rit. die 27. Septemb. 1698. respondit, Officium quod ab Ecclesia universali celebratur, prius persolvendum.*

35 Item notandum, quod festum SS. Fabiani, & Sebastiani, unà simul celebratur, licet titulus Ecclesiæ sit tantum de Sancto Sebastiano, ut prædicta Sac. Rituum Congreg. respondit in *Cremonen. 22. Novembris 1698. in qua sic declaravit. Festum S. Fabiani, non transferitur sed celebratur unà cum Sancto Sebastiano.*

36 Num. 39. Quæ ibi dicuntur de audientibus missam diebus festis in Oratorio privato Episcopi, intelligenda sunt, dummodò Episcopus non sit absens à Civitate, nam eo absente à residentia, nec Sacerdotes licitè, nec alii missam ibidem audire valent pro satisfactione præcepti. Etenim cum privilegium *cap. final. de privileg. in 6. indultum sit Episcopis ad hoc, ut possint commodè quotidie celebrare, vel Mis-*

sam audire (sicut decet), & idèd sit personale, & facultas, quam olim habebant concedendi Altare viaticum, fuerit per Concilium Tridentin. ablata, vel saltem restricta ad casum necessitatis, & concurrentiæ justæ causæ, ut tradunt *Fagnan. in cap. in his, num. 20. de privil. Passer. in d. cap. num. 6. Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 122. Pirhing. in jus canon. lib. 5. tit. 33. num. 92.* Sequitur, quod nemo alius valeat illo uti, Episcopo absente, ut tenent *Capon. discept. 183. num. 47. 50. & 51. Dian. par. 9. tract. 1. resol. 41.* quem refert, & sequitur *P. Octavius à S. Joseph oper. moral. tom. 2. tit. 256. num. 1384.*

38 Quidquid dicat *Amos. de caus. piis. tom. 2. lib. 5. cap. 11. num. 14. cum seqq.* qui innixus in *cap. missarum, de consecr. dist. 1.* conatur probare, quod etiam hodie Episcopus possit erigere, & habere Oratorium privatum pro se, & publicum pro familia, ipso absente, quod est erroneum. Tum quia *Canon. missarum*, est Concilii Tribuniensis, quod non facit jus commune, cum sit nationale: tum quia absolute fuit per Concilium Tridentinum Oecumenicum abrogatus, ut probant autoritates supra allegatæ.

39 Si autem Cappella Palatii Episcopi esset publica, fixa, & invariabilis, tunc non ex privilegio, quod competit Episcopis, sed ex qualitate, & privilegio Oratorii publici, tam celebratio, quam auditio missæ esset licita etiam Episcopo absente, prout accidit in Cappellis Cardinalium, quæ respectu eorum familiæ, reputantur tanquam Ecclesiæ, ut ait *Nicol. lucubr. Can. lib. 5. tit. 33. num. 7. limit. 1. Capon. loco citato num. 52.*

40 Verum est tamen, quod quando Episcopus residet, & est præsens in Civitate, non tantum una Missa, sed plures in ejus Oratorio, seu Cappella celebrari poterunt, quia *text. in d. cap. fin. de privil. in 6.* loquitur sine restrictione, & concedit Episcopis privilegium absolutum ibi: *Ut altare possit habere viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari illis permittitur, vel audire*

41 *dire Divina*. Et idem dicas procedere etiam si Episcopus sit absens ad paucos dies intra Diocesim, quia absentia modica, non dicitur absentia, & non dicitur abesse qui statim est reverurus, *Graff. lib. 3. consilior. de Cleric. non resident. consil. unico, num. 15. & seqq.*

42 Præterea si Episcopus visitaret, aut alia occasione iter ageret in sua, vel aliena Diocesi, potest erigere Altare portatile in Domo privata, quam pro sua habitatione selegit ad hoc; ut ibi per se ipsum, vel per alium Sacerdotem Missam celebret, vel audiat (si locus sit omninò decens) absque contraventione Decreti Clem. XI. emanati anno 1703. quod per extensum *dedi rom. 2. pag. 50. de non utendo privilegio extra Domum propriæ habitationis*: nam in hoc casu, Episcopus dicitur in sua habitatione manere, & licet privilegio uti, cum sit casus de jure permissus; imò quodammodo imperatus *in d. cap. fin. de privil. in 6. ut notat Pignatell. consil. 12. num. 15. tom. 6. neque ullo modo prohibitus in dicto Decreto generali, in quo solùm damnatur abusus, & excessus talis privilegii, qui irreperant in Regno Neapolitano, ut legitur expressè in præmio, quod totam Decreti dispositionem informat Barb. axiom. 192.*

43 Laudabilius tamen ageret Episcopus, si (præcisa infirmitate, aut alia notabili incommoditate) loci Ecclesiam adiret pro celebranda, aut audienda Missa, ut monet *gloss. in d. cap. fin. ibi: Si non habet accessum ad Ecclesiam, nam populus ædificatur, & Episcopi benedictione (quam dat in fine Missæ) à peccatis venialibus abluitur, ut vult Discipul. in serm. 110. de tempor. lit. 8. nisi impediatur remissio, quoad existentes in peccato mortali, eo quod venialia non dimittantur, existentibus mortalibus, ut ex doctrina D. Thom. p. 3. quæst. 87. art. 3. & 4. explicat Pac. Jurd. tom. 1. lib. 5. tit. 15. num. 50. de seqq.*

44 *Num. 44.* Adde ibi sequens memoriale juris à me porrectum Sacri. Congreg. Concilii, in qua emanarunt subnexæ resolutiones.

Cum in Ecclesia Parochiali Castri Plani Æsina Diocesis vigore nonnullorum legatorum celebrari debeant quolibet anno Missa, & anniversaria pro suffragio Animarum Testatorum, & pluribus ab hinc annis heredes oneribus injunctis satisfacere neglexerint, ex quo pretendant legata expirasse per obitum primorum heredum gravatorum: curatus d. Ecclesia probe officium suum adimplens, ut consuleret non minus suffragiis Animarum Testatorum, quam securitati conscientiarum suorum Parochianorum heredum, recursum habuit ad hanc Sac. Congregationem pro habenda declaratione: An scilicet legata Missarum de quibus agitur, sint ne perpetua, & quatenus affirmative. An adimpleri debeant in Ecclesia Parochiali translata, vel in antiqua: ad quem effectum particulas legatorum transmisit, habitaque, ut moris est, super ejus precibus Episcopi relatione, & causa descripta in folio Congregationis habita 19. Junii proximi præteriti, rescriptum fuit: transmittantur integra Testamenta. Cui rescripto cum jam fuerit paritum, & Episcopus Testamenta per extensum transmisserit, idem Orator humiliter tunc supplicat pro resolutione Dubiorum in d. folio de benignitate reassumendo propositorum.

Quoad primum legatum, resolutio ⁴⁵ pendet ab interpretatione copulæ, & cum enim Testator legando dixerit: *Voluit infra scriptos suos filios, & heredes teneri ad fieri faciendum officium unum, &c.* videndum est, an copula, & fuerit addita tanquam copula ordinis, seu separationis: vel potius conjunctionis qualitatium ad consiciendam unicum orationem, adeo ut nominando heredes non intellexerit de heredibus successoribus, sed de filiis tantum heredibus, juxta ponderata in *decis. 1283. mm. 21. & duob. seqq. coram Cocino.*

Et videtur dicendum, quod Testator de filiiis cogitaverit, eosque solummodo gravaverit, non solum per illam dictionem demonstrativam *infra scriptos*, sed certius per alia verba ibi, *Donec quilibet suorum filiorum, & heredum.* ⁴⁶

dum vitam duxerit: quæ operantur, ut dispositio non possit extendi ultra tempus à Testatore præfixum, *Barbosi. dict. 93. num. 6.* & in terminis operis Missarum hæredi inuncti quoad vixerit, dixit *Card. de Luc. de legat. disc. 34. num. 9. vers. & hic erat casus,* & quod idèd sub nomine hæredum non includantur, nec censeantur gravati hæredes hæredum, cum hæreditas dari non possit in diem, vel ad tempus. Unde è vivis sublatis filiis hæredibus, legatum Missarum cessasse fatendum est.

47 Quo verò ad secundum, tertium, & quartum legatum, contrarium resolvendum videtur, quia nec ex verbis dispositivis, in d. folio fideliter relatis, nec ex Testatorum aliundè præsumpta, seu conjecturali voluntate, potest desumi, quod sint temporanea, imò perpetua esse ex toto Testamentorum renore dignoscitur.

Nec temporaneum legatum facit, dictio, *infrascripti*, seu *prædicti*, nam licèt hujusmodi verbum, (quod legitur in secundo legato tantum, non autem in tertio, nec quarto) regulariter referatur ad solos hæredes, qui nomine proprio vocati sunt, non autem ad hæredes substitutos, & successores, ad tradita per *Gratian. discept. 104. num. 4.* & *seqq.* hæc tamen regula fallit in legatis relictis ad pias causas, quæ si aliæ efficaces conjecturæ contrariæ voluntati Testatoris non habeantur, semper censentur, & reputantur perpetuæ, non obstantibus prædictis dictionibus, seu verbis demonstrativis, ut ipse *Gratian.* advertit *num. 49.* & in puncto legati Missarum *disceptat. 603. num. 12.* & *seqq.* quem sequitur *Sabell. in summ. divers. tract. §. verb. num. 33.* & in sensu veritatis tenuit *Card. de Luc. de legat. d. disc. 34. num. 6. & 7. disc. 42. num. 3.* & *seqq.* quos sequuta est hæc *Sacr. Congreg. in Urbanien. 14. Julii 1704.* Et ratio ea est, quia semper debet sumi illa interpretatio, quæ magis favet Animæ *Tusch. lit. L. concl. 58. num. 6.* & *seqq.* & etiam, quia nomen hæredis in materia indifferenti, universaliter prolatum comprehendit omnes hæredes in infinitum. *Gratian. discept. 266.*

num. 8. Rot. coram Cavaler. decis. 189. num. 2. & 3. Sabell. loco citato, §. Hæres num. 7.

Ad secundum dubium, videtur respondendum, *Ecclesia Parochiali translata*, quia nullus ex Testatoribus de quibus sermo est, legatum Missarum reliquit intuitu loci, & particularis Ecclesiæ, sed omnes disposuerunt in genere, quod celebrarentur Missæ in *Ecclesia Parochiali*, ut legitur in particulis in d. folio ad verbum transcriptis. Et sic cum unusquisque eorum principaliter respexerit ad remedium Animæ propriæ, quod non minus ex prima Parochiali Ecclesia, quam ex secunda translata proveniat, in hac secunda celebrandæ erunt, juxta magistraliter firmata in *decis. Seraph. 2149. num. 12.* & per tot. salvo, &c.

Die 21. Augusti 1706. Sac. Congreg. respondit: Ad primum esse temporale, reliqua esse perpetua.

Ad secundum, & tertium in Ecclesia Parochiali translata, quartum verò in antiqua.

Nota, quod in quarto legato fuit responsum; Missas esse celebrandas in Parochiali antiqua, & non in translata, eo quia Testator asseruit in Testamento, se plures annos dictæ Ecclesiæ Parochiali antiquæ inferuisse, & ex ista enunciativa, seu expressione, desumpta fuit conjectura affectionis, devotionis, & contemplationis loci.

Secundò nota, quod in alia Senogallien. proposita 1. Decemb. 1708. sub Dubio, *An legatum Missarum relictum cum particula*, sui *infrascripti* hæredes, sit perpetuum? *Sacr. Congreg. Conc.* respondit: *Affirmative.*

Num. 55. Quidam Testator mandavit suis Executoribus, ut erigerent pro amore Dei, & remedio Animæ suæ unam Cappellaniam, cum destinatione Cappellani, qui Missam singulo mane celebrare curaret. Fuit erecta Cappellania cum assignatione congruæ Dotis, at quia Cappellani pro tempore semel in hebdomada vacare consueverant, & sacrificium pro Testatore applicare omiserant; relata causa ad *Sacr. Congregat. Concilii*, hæc in *Lucan. 18. Febr.*

Febr. 1702. declaravit, Cappellanum teneri applicare sacrificium pro Fundatore, licet ipse id non exprefferit, & condemnavit Cappellanos, seu Rectores pro tempore, ad restituendam elemosynam pro eo tempore quo celebrare, & applicare sacrificium omiserunt, non obstante
55 descriptione contraria facta in Tabella occasione Visitationis Apostolicæ à centum annis citra.

Num. 59. Declara ibi firmata, quod si non agatur de simplici celebratione Missarum privatarum, sed de exequiis, & Anniversariis, hæc debent (saltem ex honestate, & ex præsumpta Testatorum devotione erga Ecclesiam) celebrari in Ecclesia ubi Testatores habent sepulchrum, ibique sepulti fuere. *Rot. coram Cavaler. decis. 494. num. 3. 4. & 5. Romag. ad synod. Gerund. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 16. & duobus seqq.*

56 Num. 65. Quod Canonici possint se invicem substituere *Sac. Congreg. Episc. tenuit 11. Augusti 1597.*

57 Num. 68. Pœna amissionis dimidiæ partis primo anno, & omnium fructuum secundo, quam incurrunt Canonici ob non residentiam, ultra tres menses, non potest ab Episcopo remitti, & condonari, sed tenetur prævia monitione personali contra absentes (quando de facili possunt inveniri) ad allegandam causam quare non debeant puniri ad formam Decreti Concilii Trid. illos prædictis Præbendæ fructibus privare, alias enim si sine justa causa taceat, & dissimulet eos ira punire, peccat, ut ex *Navar. conf. 3. num. 2. de cleric. non resid. docet Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 149. & 151. quos sequitur Ventrigl. in prax. part. 1. annot. 19. §. 3. numer. 1. Pignatell. consult. 5. num. 3. tom. 3.*

58 non obstante licentia, seu remissione Canoniorum, quam dare non possunt, quia hujusmodi fructus applicandi sunt in usum Ecclesiæ *Garc. d. cap. 2. num. 146. Pignatell. consult. 144. num. 13. tom. 6. Crispin. de visitas. past. part. 2. paragr. 19. numero 12.* Quamquam Episcopus ante sententiam possit ex causa dictam pœnam minuere, vel augere, *Garc. d. cap. 2.*

num. 150. ubi Decretum Sac. Congreg. refert.

Supposito igitur, quod Canonici gaudeant vacatione Concilii, poterit ipse Episcopus arbitrari boni viri arbitrio quanto tempore debeat ultra tres menses, absentes expectare, antequam contra eos dictam pœnam exequatur, prout decisum fuisse à Sac. Congregatione, testatur *Garc. d. cap. 2. num. 145.* Nec oportet, ut absentia ultra tres menses sit continua, ad hoc, ut comprehendatur in Decreto Concilii: sed satis est, ut dies absentiae licet interpolati, superent trimestre, juxta sententiam ejusdem *Sac. Congreg. de qua meminit Fagnan. in cap. licet, num. 55. de præb. Pignatell. d. consil. 114. num. 21. & sic sufficit, ut quis absit ultra tres menses quolibet anno; sicuti ad pœnam hanc effugiendam necessaria est quolibet anno residentia novem mensium* *Pignatell. consult. 4. numero 2. & 3. tom. 2.*

61 Donec tamen Episcopus sua sententia, non residentes non privet, non tenebitur Canonicus absens fructus illos, quos alias fecit suos, in foro conscientiae restituere: quia pœna non est imposta ipso jure, sed debet infligi per Judicem, ut clarè percipitur ex illis verbis Concilii: *Privetur dimidia, & advertunt Garc. d. cap. 2. num. 151. Fagnan. in d. cap. licet, num. 25. de præb. Ventrigl. de annot. 19. §. 3. d. num. 1. Matteucc. Official. Cur. cap. 44. num. 21.*

Absentes autem, & non residentes, quoties Episcopus voluerit procedere ad privationem fructuum juxta graduationem Concilii, erunt monendi formula sequenti.

FORMULA

Monitionis.

Cretur, & moneatur N. Canonicus nostræ Cathedralis N. (sive Collegiæ N.) ad allegandum in termino . . . causam, quare ob suam absentiam à residentiâ non debeat puniri ad formam Decreti Concilii Trid. sess. 24. cap. 12. de reform. Instante promotore Fiscali.

Executa monitione, proceditur ad sequestrationem fructuum Præbendæ, & postea constituto ex actis de excessu absentie (nisi aliquid relevans deducatur) devenitur ad dictorum fructuum privationem; Canonico autem coadjutore non residente potest, & debet moneri sub pœna privationis ad residendum Sac. Congr. Concilii in Oxonen. 8. Maji 1688.

63 Num. 72. Punctantur quoque Canonici, si exeant à choro antequam Sacra absolvantur, sine licentia Præsidentis, non petita venia, ut Sac. Congr. Concil. respondit in Lunen. Sarzanen. 4. Junii 1701.

64 Num. 76. Declara ibi, quod Canonico jubilato, non debentur distributiones, quæ proveniunt ex anniversariis non fixis, nec in casu, quo ex statuto Ecclesiæ, vel à Testatore excluduntur absentes, & nisi præsentibus debentur Sac. Congr. Concilii in Romana 27. Junii 1705. & 17. Martii 1708. contra Canonicum Collegiæ SS. Celsi, & Juliani, & in Novarien. 29. Novembris 1681. lib. Decret. 32. fol. 44.

65 Num. 79. Et qui habet indultum, ut possit percipere distributiones cum clausula: *Ac si præsens esset*, non participat de fallentiis absentium; secus si illi concedatur cum clausula, *ac si Divinis interesset*, nam tunc de illis participat: ut distinguit Pignatell. consult. 115. num. 24. & consult. 116. num. 10. in fin. tom. 9. sicuti enim Canonici, qui sunt in Civitate, & suburbiis, dicuntur præsentibus, & tamen nisi Choro intersint, habentur tanquam absentes in amittendis distributionibus; ita Indultarius cum Monacelli, Formul. Suppl.

prima clausula, non participat nisi interfit.

Indultum autem quod solet obtineri à Sac. Congr. Concilii, est sequentis tenoris.

FORMULA

Indulti Jubilationis.

Sac. Congr. Em. S. R. E. Card. Concilii Trid. Interpretum, attenta relatione Episcopi N. benignè commisit eidem, ut veris existentibus narratis, & constituto sibi, quod Orator per quadraginta annos præfatæ Ecclesiæ N. continuo, & laudabiliter inservierit, illi gratis indulgeat, ut quamvis in posterum non inserviat, nihilominus fructus omnes, & distributiones quotidianas sui Canoniciatus percipere valeat, non secus, ac si Choro, & Officiis Divinis personaliter interesset. Datum, &c.

N. Card. N. Præfectus.

N. Secret.

Eod. tit. 13. form. 3. pag. 102.

Num. 25. Qui utitur scriptura falsa, quam ipse non falsificavit, non tenetur pœna falsi, sed puniendus venit extra ordinem arbitrio judicis; etiamsi utens sciat, vel scire potuerit esse falsificatam, & quamvis negligentia præsertim crasso quandoque dolo æquiparetur, ut probat Graff. consil. lib. 5. de crim. fals. consil. unic. num. 13. & 14.

Num. 26. Occultum dicitur delictum, ad hoc, ut Episcopus possit vigore Concilii reum à Censuris incuris absolvere, & dispensare, quando non fuit probatum, quamvis delictum sit reductum ad forum contentiosum, & reus remansit absolutus, vel ex capite innocentie, vel ex hætenus deductis, vel tamquam non repertus culpabilis: in his inquam casibus, delictum adhuc dicitur manere in occulto, ut Episcopus uti valeat sua potestate, Pignatell. consultat. 99. num. 18. & pluribus seqq.

D tom. 6.

- 69 tom. 6. secus tamen esset dicendum in casu, quo reus esset relaxatus, & habitatus cum obligatione, vel fideiussione de se representando, tunc enim, quia dicitur stare sub Iudice, Episcopus cum eo non dispensat, *Pignatell. ibidem, num. 23.*
- 70 Num. 35. Quod irregularitas non incurratur per descriptionem Processuum, Causarum, seu Querelarum Criminalium, neque per exercitium Officii Gubernatoris, absque prolatione Sententiae Sanguinis, seu Capitalis, declaravit Sac. Congreg. Concilii in Sutrina Irregularitatis 28. Maji 1695. & in S. Severini 2. Junii 1703. Neque per solam adscriptionem militiae Seculari sine actibus hostilibus in Leodien. 30. Septembris 1684. & in N. 10. Martii 1674.
- 71 An autem per violentam abscissionem digiti pollicis incurratur irregularitas, dubium est: nam casu proposito in Sac. Congreg. die 31. Januarii 1688. responsum fuit: *Dispensationem requiri ad cautelam.*
- 72 Num. 38. Caecitas licet inducat irregularitatem, tamen Clericus caecus, si esset scientia idoneus, posset per summum Pontificem dispensari, ut ad Presbyteratum promoveatur in ordine ad confessiones Sacramentales audiendas, ut probat *Pasqual. quest. mor. jurid. 38. per tot.* vel ut Praedicationis ministerium suscipiat. *Parisi. de resign. l. 5. quest. 6. num. 43. & seqq.*
- 73 Item Caecus habilitatur ad suscipiendam Clericalem Tonsuram pro Pensione consequenda, prout concessum fuit à Sac. Congreg. Concilii in Agrigentina 8. Augusti 1705. in qua afferebatur exemplum Clementis X. qui de anno 1671. dispensavit ad eundem effectum Franciscum Malaval Massiliensem Caecum.
- 74 Immo etiam mutus, & surdus à natiuitate, potest dispensari, ut possit fieri Religiosus, ut concessum fuit cuidam Iuveni nobili Hallo; nam cum hic veller suscipere habitum militiae Hierosolymitanorum, & periisset dispensari, Sac. Congreg. Concilii instantiam prima vice reiecit: at quia Episcopus, & alii quamplures Viri nobiles testabantur, quod iste mutus, & surdus à Natiuitate, rectè cal-
- leat militiae exercitia, nec non scribebat, & legebat, renovata instantia, eadem Congregatio sub die 8. Maji 1706. rescripsit. *Prævio recessu à decisis pro concessione Brevis facultati.*
- Item Pharmacopola laicus per exercitium Aromatariae non efficitur irregularis, sed potest (alio impedimento cessante) ab Episcopo ad Ordines promoveri absque alia dispensatione Apostolica, ut declaravit *Sac. Congreg. Concilii* in una S. Marci 5. Junii 1688. *Pignat. cons. 146. num. 5. tom. 8.*
- 78 Num. 43. Quid dicendum sit si in ordinatione Presbyteri in traditione matriæ data fuit sola Hostia cum Calice absque vino, an ordinatio sit valida? *Sac. Congreg. Concilii* 18. Junii 1676. respondit esse reiterandam sub conditione, *lib. Decr. 29. fol. 274.*
- 79 Num. 44. Quanquam subditi sex Episcopatum Urbi vicinorum ubi non adest suffraganeus, non possint se promoveri facere ad Ordines etiam minores ab alieno Episcopo, seu debeant praecisus dimissorialibus sui Ordinarii Emin. Card. Vicario Urbis directis, in Urbe ordinari, prout mandat Constitutio Alex. VII. ibi allegata; nihilominus Sac. Congr. Concilii die 16. Februarii 1704. dubio proposito ad Instantiam Ginnesi Petrellæ Albanen. Diocesis: *An valeat praevius dimissorialibus Ordinarii Albanen. se insigniri facere saltem Prima Tonsura Velitri, non obstante d. constit. Alexandri VII.* Responsum *Affirmativè* quoad primam Tonsuram tantum.
- Eod. tit. 13. form. 4. pag. 110.
- 80 Num. 11. Durante causa metus, non inducitur tacita professio, nec tacita professionis ratificatio per susceptionem Sacrorum Ordinum, tum ex ibi firmatis, tum ex congestis à *Pignatell. consult. 173. num. 105. in fin. tom. 9.* ubi declarationem *Sac. Congreg. Episcop. & Regul. ab Alex. VII.* confirmatam refert.
- 81 Num. 30. Adde ibi, quod Presbyter Græco-latinus, non dispensatur ad exercendum coram in Parochia ritus Græcorum, nam cum unus ex eis in una Messanen. fuisset approbatus in concursu Pa-

rochialis, in qua ritus Græcus servari consueverat, & postulasset dispensationem transeundi de ritu Latino ad Græcum, Sac. Congreg. Concilii sub die 23. Junii 1708. respondit: Archiepiscopus factis requisitoriis etiam in aliis Diocesis, curet novum concursum.

Constitutio autem Clementis octavi, ibi allegata la 24. continet sequentem instructionem.

INSTRUCTIO.

Super aliquibus ritibus Græcorum pro Episcopis Latinis, in quorum Diocesis Græci, vel Albanenses Græco ritu viventes degunt, &c.

Sanctissimus D. Noster Clemens Papa Octavus, &c. Presbyteri Græci Baptizatos chrismate in fronte non consignent, & ideo ab ipsis in ordine baptizati apud eorum Euchologium prætermittantur que sequuntur, &c.

§. 1. Episcopi Latini, infantes, seu alios baptizatos à Presbyteris Græcis de facto chrismate in fronte consignatos confirmant, & rutilius videtur ut cum cancella, & sub conditione id faciant, videlicet, N. si es confirmatus Ego te non confirmo, sed si non es confirmatus, Ego consigno te signo Crucis & confirmo te chrismate salutis & in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, præsertim verò cum verisimiliter dubitari potest, quod ab Episcopis Græcis fuerint Baptizati.

§. 2. Sanctissimum Eucharistie Sacramentum, quod pro infirmis asservatur, singulis octo diebus, aut saltem quindecim renovetur.

Non asservetur idem Sacramentum toto anno, sed tamen asservatum fuerit, saltem in fine anni sumatur.

Tollatur abusus tundendi, vel etiam miscendi Sacro Oleo, ac iterum coquendi, vel alias essiccandi species Sacramenti Sac. Eucharistie feria quinta Cæne Domini, ut deinde illud asservent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Episcopis Latinis consecrata,

benè erit. Sin minus tolerentur eorum throni super altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia uti Latini habeant, nisi rationis etiam pro corporalibus utantur.

§. 3. In casu necessitatis Presbyteri Græci catholici possint Latinos absolvere.

Utantur forma absolutionis in generali Florentino præscripta, & postea si veluerint, dicant orationem illam deprecativam, quam pro forma hujusmodi absolutionis dicere tantum consueverunt. Tollendus abusus ubi est, ut Vir atque Uxor simul, & eodem tempore eidem Presbytero consteantur. Aqua ex ritu Græco in die Epiphania, vel primo die Mensis benedicta conservetur in Ecclesia, vel illa fideles aspergantur.

Non sunt cogendi Presbyteri Græci, Olea Sancta, præter Chrisma ab Episcopis Latinis Diocesanis accipere, cum hujusmodi Olea ab eis in ipsa Oleorum, & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, seu benedicantur. Chrisma autem, quod non nisi ab Episcopo, etiam juxta eorum ritum, benedici potest, cogantur accipere; prohibeantur verò ab Episcopis Græcis externis Schismaticis, seu S. R. E. communionem non habentibus, illud accipere, vel eo uti.

§. 4. Ordinati ab Episcopis Schismaticis aliis ritè ordinatis, servata debita forma, recipiant quidem ordinem, sed non executionem.

Proinde ipsi ordinati ab Episcopis Schismaticis correcti, vel emendati reconciliandi sunt, & absolvendi cum pœnitentiis salutaribus, dummodò errores, vel saltem schisma Ordinatoris abjurent in iudicio, vel publicè, vel secretò pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias ritè susceptis ministrare non permittantur, nisi cum ipsis super irregularitate hujusmodi occasione contracta, autoritate S. Sedis Apostolicæ fuerit dispensatum.

Non sunt admittendi Episcopi Schismatici, sive pro ordinibus, sive pro aliis Sacramentis conferendis, sed detinendi, quo ad Sancta S. Apost. desuper consulatur, & responsum habeatur.

„ Græci sine litteris Dimissoriis Epif-
 „ copi Latini Diœcesani ad sacros ordi-
 „ nes promoti suspensi sunt, & si suspen-
 „ si in suis Ordinibus ministraverint, ef-
 „ ficiuntur irregulares sicut, & Latini.
 „ Super huiusmodi autem, & simili-
 „ bus irregularitatibus dispensandi fa-
 „ cultatem à sancta S. Apost. obtineri
 „ oportet.
 „ Si Episcopus Latinus Græcum ali-
 „ quem ordinare voluerit, qui à Presby-
 „ tero Græco in Baptismo Chrismate in
 „ Fronte de facto fuerit consignatus, de-
 „ bet illum antea confirmare saltem sub
 „ conditione, videlicet, N. si es confir-
 „ matus, &c. ut supra. Presbyteri vidui,
 „ seu Uxoribus orbati, habitum deferant
 „ diversum ab aliis.
 „ §. 5. Curent Ordinarii locorum, ut
 „ decretum S. Generalis Concilii Trid. de
 „ reform. matrim. vertatur in linguam
 „ Græcam vulgarem, & in locis, & Pa-
 „ rochiis Græcorum, & Albanensium
 „ evulgetur, & publicetur.
 „ Matrimonia inter conjuges Græcos,
 „ dirimi, seu divortia, quo ad vinculum
 „ fieri nullo modo permittant, aut pa-
 „ tiantur; & si quæ de facto processer-
 „ runt, nulla, & irrita declarent.
 „ Maritus Latinus Uxoris Græcæ ri-
 „ tum non sequatur.
 „ Latina Uxor non sequatur ritum
 „ Mariti Græci.
 „ Græca verò Uxor sequatur ritum
 „ Mariti Latini.
 „ Quod si id fieri non possit, quisque
 „ conjugum in suo ritu Catholico tamen
 „ manere permittatur.
 „ Proles sequatur Patris ritum, nisi
 „ prævaluerit Mater Latina.
 „ Presbyter Græcus conjugatus, ante
 „ sacrum Sacrificium, seu sanctam Mis-
 „ sam celebrandam, vel per hebdomadam,
 „ vel per triduum abstinere ab Uxore.
 „ §. 6. Græci credere tenentur, etiam à
 „ Filio Spiritum Sanctum procedere, sed
 „ non tenentur pronuntiare, nisi subes-
 „ set scandalum: præsertim si degant in-
 „ ter Latinos, aut necessitas postularet
 „ confitendi fidem Catholicam; quia
 „ tunc oporteret etiam pronuntiare.
 „ Numquam Monachis Græcis, seu
 „ Calogeris animarum cura committa-

„ tur, nisi ex necessitate, vel alia iusta
 „ causa.
 „ Presbyteri Sæculares Græci, abjura-
 „ tis schismate, & erroribus, atque in
 „ Fide Catholica benè instructis in Pa-
 „ rochialibus, seu Curatis Ecclesiis Græco-
 „ rum institui possunt.
 „ Tollendus est apud Græcos usus car-
 „ nium die Sabbati, ubi sine scandalo
 „ fieri potest, in locis tamen ipsorum, &
 „ inter eos tantum.
 „ Item tolerandum est, ut ad jejunium
 „ eodem die Sabbati in Quadragesima,
 „ excepto uno Sabbatho Sancto ex anti-
 „ qua traditione non teneantur, sed dum-
 „ taxat ad abstinendam.
 „ In jeuniis biduanis, vel triduanis,
 „ vel alias à Diœcesanis, vel in Jubilæis
 „ à Summo Romano Pontifice indictis
 „ dies Sabbati in eis comprehensus, vel
 „ præscriptus, in alium diem pro plebibus
 „ Græcis ab ipsis Diœcesanis, Apostol.
 „ autoritate permittitur commutari.
 „ Si ipsi Græci ad observationem jeju-
 „ niorum, & vigiliarum Latinæ Eccle-
 „ siæ induci possent, optimum esset, sed
 „ non cogantur, cum ipsi qualibet heb-
 „ domada, & feria quarta, & feria sex-
 „ ta, jejunent.
 „ Græci existentes inter Latinos, dies
 „ festos de præcepto ejusdem Latinæ Ec-
 „ clesiæ servare teneantur.
 „ §. 7. Insuper idem Sanctissimus D. N.
 „ constituit Romæ habendum esse Epif-
 „ copum Græcum Catholicum, qui Græ-
 „ cos Episcopis Latinis Italiæ, & Insula-
 „ rum adjacentium subiectos, ab Epif-
 „ copo Græco ordinari volentes cum il-
 „ lorum dimissoriis ad id tantum conce-
 „ dendis, ritu Græco ordinet.
 „ §. 8. Ira Sanctitas Sua ex sententia
 „ Congregationis super reformatione
 „ Græcorum decrevit, & declaravit, ac
 „ fieri mandavit. Romæ in Palatio Motti-
 „ tis Quirinalis, apud S. Marcum, die
 „ 31. Mensis Augusti, Anno Domini
 „ 1595. Pontificatus sui anno quarto.
 „ Num. 33. Privilegia odiosa, quæ
 „ mergunt in damnum tertii, strictissime
 „ veniunt intelligenda, Rot. coram Coccin.
 „ decis. 1856. num. 9. Et quæ fuerunt con-
 „ cessa in casu simplici, numquam ad ca-
 „ sum mixtum extenduntur, Gratian. di-
 „ cept.

- 86 *Sept. 947. num. 21. & 22. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 33. num. 103. & 104. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 2. num. 3. & 28. Et quæ adversantur, & opponuntur juri communi, non extenduntur ad omnia, C. licet 8. de transl. Episc. Amostaz. de caus. pias, tom. 1. lib. 5. cap. 7. num. 19. Et quæ sunt odiosa, exorbitantia, juri communi contraria, & tertio præjudicialia, si possunt verificari in uno casu, non sunt trahenda ad plures casus, Zaul. observ. ad Statut. Favent. tom. 2. rub. 11. lib. 7. num. 12. & 13. Raynald. observ. criminal. tom. 1. cap. 5. §. 4. & 5. n. 41. & 42. late Fagnan. in cap. causam quæ, num. 8. & seqq. de rescript. ubi quod in quantum possunt, sunt restringenda ad limites juris communis, dum tamen conferant aliquid quantumcumque minimum.*
- 88 *Num. 34. Usus Pontificalium, si concedatur, solet hodie concedi cum clausula. Servatis tamen Decretis Alex. VII. ita concessum fuit Præposito Novodonensi in Bohemia, sub die 11. Augusti 1691. Nec non Præposito Collegiæ B. M. V. Trajecten. Leodien. Diocesis 19. Januarii 1692.*
- Et cum Præpositus Collegiæ Ecclesiæ S. Agathæ Cremonæ, Canonicoꝝ Lateranensium, dicta Alexandri VII. Decreta non servaret, prætextu Privilegioꝝ, & consuetudinis proposita causa in Congreg. Sac. Rit. 14. Junii 1687. super excessu, responsum fuit.*
- I. Non licere Præposito S. Agathæ uti Baldachino, nisi simplici ad formam decreti Alex. VII.*
- II. Circa Candelas cum privatim celebrat, ad mentem, & mens est, quod se abstineat.*
- III. Associationem competere tantum inter septa Ecclesiæ.*
- IV. Teneri cooperire Baculum Pastorem velo albo, ac eidem non licere eo uti in Processionibus extra suam Ecclesiam, & Jurisdictionem faciendis: ita pariter de Mitra juxta tenorem Bullæ Pii IV.*
- V. Non posse eundo per Ecclesiam Benedictionem impartiri.*
- VI. Posse suppellectilem suæ Ecclesiæ benedicere, non autem aliarum Ecclesiæ Monacelli, Formul. Suppl.*

clesiarum sibi non subditarum, nisi habeat Indultum.

VII. Non posse desumere paramenta ex Altari, cum privatim celebrat.

Prælati vero Referendarii, usum Pontificalium non habentes, debent pariter observare prædicta Alex. VII. Decreta ibidem à me per extensum relata, & in celebratione Missæ servare modum Abbatibus præscriptum in Decreto XXI. prout Sac. Congreg. Rit. declaravit suo hic subnexo decreto generali.

Sacr. Rituum Congregatio declaravit, non licere Illustrissimis D. D. Referendariis, utriusque signaturæ Sanctissimi D. N. Papa, ac Prothonotariis Apostolicis honorariis, Missam celebrantibus in Civitatibus, quarum regimini præficiuntur, uti ritibus, qui propriis Eminentiss. Cardinalium, & Episcoporum videntur; sed iidem rem sacram facere tenentur more ceterorum Sacerdotum, prout in privatis Missis præscriptum fuit Abbatibus in decreto circa usum Pontificalium Prælati Episcopo inferioribus concessorum emanato ab eadem Sac. Congregat. habita coram fel. mem. Alexandro VII. die 27. Septembris 1659. & ita servari mandavit ab Illustrissimo Governatore Civitatis Cesenæ, die 9. Februarii 1675.

Num. 39. Habentes Indultum, ut possint tribus diebus festivis promoveri ad Sacros Ordines, etiam interstitiis non servatis, valde honestum, & decens est, ut aliquod interstitium servent arbitrio Episcopi, ut ibi insinuatum fuit. Si enim duo Summi Pontifices, virtute, & doctrina insignes, nempe Gregorius VII. & Innocentius III. cum de tempore eorum electionis, & assumptionis ad Pontificatum, essent in ordine Diaconatus; ad Sacerdotium ascendere, & properare noluerunt, nisi tempore à Sacris Canonibus præscripto quatuor temporum, prout notandum refert P. Menoch. in suo opere vulgo le Stuore, par. 3. cent. 9. cap. 60. Cui festinanter, & nullo, vel brevi interstitio servato, simplex Clericus ad Sacros Ordines ascendere non trepidabit?

Festi autem dies, in quibus hujusmodi Indultarii sunt ordinandi, non sufficit

D 3 quod

quod sint officii duplicis, sed requiritur, quod sint dies festi de præcepto, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in Beixien. Ordinationis 15. Januarii 1689. quidquid garriant Casuistæ, & concordat alia declaratio, quam refert *Fagnan. in cap. de eo, num. 42. de temp. ord.*

Eod. tit. 13. form. 5. pag. 128.

92 *Num. 13.* Quod Professio emissa à Novitia, seu Novitio in articulo mortis ante completum annum probationis, suffragetur solummodo, quoad acquisitionem Indulgentiarum concessarum verè professis, non autem quoad acquisitionem bonorum Professæ, seu Professi favore Monasterii, præter autoritates ibi allegatas, luculenter firmant *Barbos. in cap. ad Apostolicam, num. 4. de regular. ibique Fagnan. num. 32. Sperell. decis. 16. num. 24. Nicol. Lucubrat. can. lib. 3. tit. 31. num. 3. lim. 4. vers. solum tamen*, qui plura decreta refert, *Card. de Luc. de dot. disc. 167. num. 40.* & novissimè *Mattenc. Official. Cur. cap. 32. num. 15. & 16.* contrariis respondens.

93 Et quamquam *Tamb. de jur. Abbat. disp. 6. quest. 7. Passerin. de stat. hom. to. 3. quest. 186. insp. 4. num. 52. & 53.* & nonnulli alii DD. Regulares, propriam causam tuentes, tenuerint, quod hujusmodi Professio juvet, & suffragetur, etiam quoad susceptionem favore Monasterii in bonis Novitiæ, seu Novitii in articulo Mortis Professæ, seu Professi: eorum tamen rationes nullæ sunt. Nam Indultum Pii V. quo ad hoc uti valent Novitiæ Moniales Ordinis Prædicatorum, & utuntur cæteræ aliorum Ordinum Mendicantium, quæ in eo communicant; fuit concessum ad petitionem eorundem Novitiarum, quæ nihil aliud in precibus petierunt, & nihil ultra eis Papa elargitus est, quam Indulgentias, pro consolatione Animæ, prout illis gaudent Moniales verè Professæ, ut in eodem Indulto impresso in *Bullario, tom. 2. const. 119. pag. 315.* litteraliter legitur. Unde si gratia, & rescriptum Papæ facta, seu interpositum ad preces alicujus, semper intelligitur juxta petita, ut docet *Fagnan. in cap. innovamus, num. 6. de*

regu. & pac. non potest, nec debet extendi ad non petita, & omissa, quæ involvunt præjudicium tertii, cui Papa, nisi exprimat, numquam intendit præjudicare, *cap. dudum, de privil. ubi glos. & alibi sæpe.*

Præterea quatenus per possibile ex citato Indulto, aliquod jus oriretur Monasterio ad successionem bonorum Novitiæ, seu Novitii, ita Professæ, & Professi, & intra annum probationis decedentis (quod absolute negatur) hodie remaneret hoc Indultum sublatum, saltem in ea parte, quæ adversatur Decreto *Sacri Concilii Trid. cap. 15. sess. 25. de regular. attentata Constitutione Gregorii XIII. impressa in Bullar. tom. 2. la 6. pag. 370.* ut advertunt DD. supra allegati, in qua Pontifex vult, & declarat, quod gratiæ, concessiones, & Indulta à Pio V. Prædecessore Regularibus elargita, reducta sint, & intelligantur ad terminos juris, & Decretorum d. Concilii, ut legitur in §. 6. ibi: *Quæ sive ex jure veteri, sive Sacri Concilii decretis, sive alias legitimè ante dictarum litterarum, & Constitutionum editionem erat, & si ipsa emanassent, futura fuisset, ad quam dispositionem, & decisionem summe pristinum, & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus. Decernentes, &c.* Et sic per hanc ultimam clausulam. *Decernimus* qua Papa utitur, novum jus inductum fuit, *gloss. in clem. 1. de sepult. in 6.*

Num. 21. Adde Passer. in d. Stat. hom. tom. 3. quest. 189. ar. 8. n. 189.

Eod. tit. 13. form. 6. pag. 139.

96 *Num. 10.* Debes hic advertere, quod licet Episcopus possit compellere Parochos, & ludi Magistros, ut doceant pueros Doctrinam Christianam, ut decreta ibi allegata mandant: non tamen potest mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentia, & contumaciæ, cogere ipsos pueros, neque illorum Parentes, ut intersint, & respectivè mittant ad discendam Doctrinam Christianam, ut olim declaravit *Sac. Congreg. Concilii supra cap. 4. sess. 24. de reform.* quam de-

clarationem inveni in meo Regesto, & eorum referunt Zerol. in prax. par. 1. verb. Doctrina Christiana, §. 3. Ricc. decis. 300. num. 3. par. 4. Gavant. in manual. cod. verb. Barbos. de potest. Episc. allegat. 76. num. 38. Gallemart. collect. in Concil. Trident. d. cap. 4. in remiss. verb. fin.

97 Et quamvis Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 15. num. 19. Barbos. loco mox citato, & alii quos allegat, & sequitur Romag. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 11. cap. 3. num. 9. & 10. velint, quod possit Ordinarius pœnis, etiam censurarum præfatos pueros, & Parentes ad id compellere; tamen istorum DD. opinio (quæ invaluit, & servatur in Regnis Hispaniarum) usu apud nos non recipitur, ut monet Pac. Jord. lucubr. tom. 1. lib. 6. tit. 2. num. 8. quamvis de jure fieri posse ille arbitretur, & ipse arbitror.

98 Quare in praxi, si concurrat notabilis negligentia, postquam Parentes, Tutores, & Heri moniti fuerint, & non obtemperent, solet decreto Synodali iungi Parochis, & Confessariis, ut illos à Sacramentis Pœnitentiæ, & Eucharistiæ arceant, ut ita provisum fuit in Synodo Æsina anno 1683. & in Cefenaten. in titulo de Doctrin. Christ. quam provisionem in hac secunda approbavit Sac. Congreg. Concilii 26. Febr. 1795. in responsione ad 7. dubium, & laudat quoque Jordan. loco citato. Quoniam, Parentes, Tutores, & Heri, qui neque ipsi per se (si huic apti sint muneris) filios, Pupillos, & Famulos, ea quæ sunt ad salutem necessaria, non docent, neque per alios, neque illos ad Ecclesiam ubi possint erudiri; mittere satagunt, in peccato mortali vitam trahunt, ut advertitur in præallegata Synodo Æsina, & in Admonitionibus Confessariorum Urbis evulgatis, & Typis impressis anno 1702.

99 Ut igitur negligentia Parentum, Tutorum, & Herorum, modo quo potest suppleatur, remedium efficax est erectio, & institutio Societatis Doctrinæ Christianæ præsertim in Civitate, quæ postquam aggregata erit Archiconfraternitati Urbis ejusdem nominis, gaudebit Indulgentiis copiosè eidem Archiconfrater-

nitati à Paulo V. concessis, ut patet ex Bulla impressa in Bullario tom. 3. pag. 225. quæ pro informatione Episcoporum, & Parochorum Bullario carentium, datut hic subnexa in necessariis.

Bulla Pauli V. super Indulgentiis, & Indultis concessis Archiconfraternitati Doctrinæ Christianæ Urbis.

ET credito, &c.

§. 7. Ut autem devotio Christi Fidelium ad dictum opus exercendum in dies magis augeatur, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, ex sacra communione refectis, qui pro Ministris, Operariis, & Confratribus dictam Archiconfraternitatem ingredientur, die primo illorum ingressus, seu eo die, quo dicta Archiconfraternitati ascripti fuerint, plenariam.

§. 8. Nec non eisdem sic descriptis: qui verè pœnitentes, & confessi, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in festo, quod ab ipsa Archiconfraternitate, & aliis Confraternitatibus aggregatis, seu aggregandis pro earum præcipuo & principali respectivè eligerur, sumpserit, etiam plenariam.

§. 9. Quique verè pœnitentes, & confessi dictum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut id facere non valentes, animo contrito, nomen Jesu saltem corde in Mortis articulo invocaverint, similiter plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam, dicta auctoritate earundem tenore presentium concedimus.

§. 10. Præterea eisdem Confratribus, qui verè pœnitentes, & confessi, semel quolibet mense Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, septem annos, & totidem quadragenas.

§. 11. Quique in causa fuerint, ut pueri, & famuli, aut quavis alia persona

ad discendam Doctrinam Christianam eant, ducentes dies.

§. 12. Qui verò diebus stationum Urbis, hanc Doctrinam in Ecclesiis docuerint, ac etiam illi, qui ad eandem discendam accesserint, easdem indulgentias consequantur, quas consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum personaliter visitarent.

§. 13. Easdem etiam indulgentias Visitatores dictæ Archiconfraternitatis, qui ex commisso sibi officio, visitabunt illas Scholas, quas in illo die visitare poterunt, consequantur.

§. 14. Super eisdem Confratribus, qui diebus feriatis hanc Doctrinam Christianam, aut publicè, aut privatim explanaverint, centum dies.

§. 15. Nec non omnibus, & singulis Preceptoribus, qui diebus festiuis discipulos suos ad Doctrinam Christianam duxerint, eosque illam docuerint, septem annos.

§. 16. Quique diebus feriatis in propriis scholis eandem doctrinam explicaverint, centum dies.

§. 17. Sacerdoti etiam d. Archiconfraternitatis, qui in Ecclesia, seu Oratorio illius Confraternitatis verbum Dei predicaverit, aut collationes fecerit, licet illo die non intervenerit in aliqua schola docendi causa, septem annos.

§. 18. Omnibus autem singulis Patribus, & Matribus familias, qui in suis domibus, liberis, famulis, & familiaribus utriusque sexus Doctrinam explanaverint, qualibet vice id fecerint, centum dies.

§. 19. Item Confratribus, qui per civitatem Viros, Mulieres, aut pueros ad Doctrinam Christianam ducendi causa circumjerint, septem annos.

§. 20. Eisdem autem Confratribus, qui extra Civitatem ad illam docendam per Castella, & Villas exierint, decem annos.

§. 21. Item eisdem Confratribus, qui disputationibus, que in scholis d. Archiconfraternit. fieri solent, interfuerint, ducentes dies.

§. 22. Omnibus item, & singulis Christianis, qui per mediam horam doctrinam, aut docendi, aut di-

scendi gratia studuerint, centum dies.

§. 23. Eisdem etiam Confratribus, qui infirmos dictæ Archiconfraternit. visitaverint, quoties id fecerint, ducentes dies.

§. 24. Quoties verò Sanctissimum Eucharistia Sacramentum ad infirmos defertur, comitati fuerint, septem annos.

§. 25. Eisdemque Confratribus, qui corpora Confratrum, & Conсорorum defunctorum, & defunctorum, ad sepulturam associaverint, aut exequiis, anniversariis, officiisque, que pro eis celebrantur, pro eorum animabus preces fundentes interfuerint, tres annos.

§. 26. Ac quoties divinis Officiis, & Congregationibus publicis, vel secretis dictæ Archiconfraternitatis intervenerint, ducentes dies.

§. 27. Eandemque Indulgentiam consequantur quancumque Processionibus à locorum Ordinariis sub vexillo dictæ Archiconfraternitatis prescribendis interfuerint.

§. 28. Item omnibus, & singulis utriusque sexus, & cujuslibet ætatis Christianis ad Doctrinam Christianam discendam in dictis scholis, convenire solitis, qui peccata sua quolibet B. Mariæ Virginis, aut alio festo à Superioribus dictæ Congregationis determinando, confessi fuerint, tres annos, si verò, ad communicandum habiles sunt, si dictum Eucharistia Sacramentum devotè sumpserint quinque annos.

§. 29. Præterea quolibet die dictæ Congregatio in quavis Civitate, vel Terra publicabitur, omnibus, & singulis utriusque sexus Confratribus, dictæ Confraternitatis, verè poenitentibus, confessis, ac communicatis, septem annos, & totidem quadragenas de eis injunctis, seu aliàs quomodolibet debitis poenitentis, misericorditer in Domino concedimus, & relaxamus.

§. 30. Nostra præterea intentionis esse declaramus, quod indulgentia, gratia, & indulta prædicta intelligantur, ac sine concessa cuivis Confraternitati canonicè erecta, seu erigenda in qualibet Orbis parte statim, ac prædictæ Archiconfraternitatis.

nitati, juxta constitutionem fel. record. Clem. Papæ VII. prædecessoris nostri fuerint aggregata, nec absque aggregatione hujusmodi gratiarum, & Indulgentiarum prædictarum participes ullo modo esse possint.

§. 31. Declarantes nihilominus, quod cum una Confraternitas Doctrina Christiana unius Civitatis aggregata fuerit, intelligantur, & sint omnino aggregatae reliquæ omnes utriusque sexus ab Ordinario loci erecta, & erigenda, earumdemque Indulgentiarum, & gratiarum prædictarum participes sint. Non obstantibus &c. datum &c. 6. Octobris 1607.

101 Ulterius Pius V. concedit omnibus Christianis, qui confraternitati adscripti sunt Indulgentiam quadraginta annorum, toties quoties, vel doceant, vel discant doctrinam Christianam, & in ea docenda, & discenda occupati sint.

Gregorius XIII. indulgentias prædictas confirmavit, & alios centum dies adjunxit.

102 Clemens VIII. concessit confratribus utriusque sexus primo die eorum ingressus, dummodo confessi sint, & communione refecti, nec non in articulo mortis, eo modo quo concessit Paulus V. in supra relata Bulla §. 9. indulgentiam plenariam.

103 Similiter idem Pontifex omnibus confratribus, qui exercitantur in hoc pio opere, tertia Dominica cujuslibet Mensis, confessis, & verè pœnitentibus, & communione sacra refectis, orantibus, pro Principibus Christianis, extirpatione hæresum, & exaltatione Sanctæ Matris Ecclesiæ indulgentiam plenariam largitur.

104 Item omnibus Confratribus, qui intersunt Congregationibus, aut docent Doctrinam Christianam, toties quoties in his occupati sint, centum dies de vera Indulgentia concedit.

Quas Indulgentias referunt Synodus Fartensis in Appendice pag. 474. Ætina secunda pag. 1. 8. Synodus Cesenaten. pag. 335.

105 Erectio autem Confraternitatis ab Ordinariis locorum facienda in Visita-

tionem, vel extra, fieri poterit modo sequenti.

FORMULA

Decreti erectionis.

Considerantes nos jure optimo tam à Sacr. Concilio Trident. quàm à pluribus Summis Pontificibus Statutum, & jam à sæculo, & ultra maximo Ecclesiæ Dei bono observatum fuisse, ut pueri, & puellæ singulis Dominicis, & aliis festivis diebus, fidei rudimenta, obedientiam erga Deum, & Parentes aliasque Christianas virtutes ab iis ad quos spectat, edocerentur, ut hac ratione qui ad Mundi voluptates sequendas natura proni sunt, Christiana pietate eruditi de virtute in virtutem proficientes, Christi Domini imitatores efficiantur, atque cum hoc consilio nonnulli probitatis viri zelo charitatis accensi pro Divini cultus augmento, in quibusdam Ecclesiis hujus nostræ Civitatis: pueros, & adultos quoscumque summa pietate, & diligentia Doctrinam Christianam docere satagant; pro nostro Pastoralis Officii munere hoc pium, Christianæque Reipublicæ necessarium opus, ex quo hactenus uberrimi fructus provenerunt, ac uberiores post hac perventuros speramus, ex animo amplectentes, illudque in hac nostra Civitate, & Diocesi augeri cupientes, Congregationem sive Confraternitatem, sub Doctrina Christiana nomine dictorum proborum hominum utriusque sexus in albo descriptorum, qui in dicto pio opere exercentur in nostra Cathedrali Ecclesia N. perpetuè erigimus, & autoritate nostra ordinaria erectam esse volumus, & declaramus, ac instituimus, eique sic canonicè erectæ, & institutæ administratorem, & Protectorem Capitulum Canonorum ejusdem Cathedralis constituimus, & depuramus, cum facultate adhibito consensu D. Protectoris statuta pro felici regimine d. Confraternitatis, licita tamen, & honesta concedendi, & quoties opus fuerit, inmutandi, quæ tamen nostræ, & suc-

successorum nostrorum moderationi, & correctioni in omnibus semper subiecta remaneant, ad formam Constitutionis 115. Clementis Bapæ VIII. Et ita erigimus, institimus omni, &c. datum, &c.

N. Episcopus N.

N. Cancell. Episcopalis.

Facta erectione, procuranda erit aggregatio à supradicta Archiconfraternitate Urbis ad hoc, ut Confratres participes esse possint de indulgentiis à Paulo V. concessis, quæ aggregatio postquam obtenta fuerit, ceteræ Confraternitates Diœcesis hujus nominis, non indigent ad dictum effectum alia aggregatione, ut habetur in supra relata Bulla §. 31. & ad removendum omne dubium declaravit Sac. Congreg. Indulgentiarum sequenti decreto.

Cum Venerabilis Archiconfraternitas Doctrina Christiana posita in Ecclesia S. Martini de Urbe, Sac. Congregationi Indulgentiarum humiliter exposuerit, sepius à nonnullis dubitatum fuisse, an attentæ Bullæ San. mem. Pauli V. editæ, quæ incipit: Ex credito satis sit, ut una Confraternitas ejusdem instituti in aliqua Civitate aggregetur, ad hoc, ut cuncta alia similes Confraternitates ab Ordinario loci erectæ, seu erigende, aggregatæ pariter censeantur, vel potius insuper requiratur, ut singule Confraternitates, quæ in tota Diœcesi eriguntur, ab Archiconfraternitate seorsim aggregationem suscipiant: Cumque pariter supplices preces porrexerint, ut Eminentiss. P. P. ea de re suum Oraculum proferre dignarentur: Eadem Sac. Congregatio, etiam si verba prædictæ Bullæ satis clara viderentur: Tamen ne ultus in posterum dubii locus superesset, die 23. Martii 1711. declaravit sufficere, ut aliqua Confraternitas Doctrinæ Christianæ in una Civitate Archiconfraternitati aggregatæ sit, ad hoc, ut cuncta alia ab Ordinario loci in tota Diœcesi erectæ, seu erigende aggregatæ censeantur, & omnium spiritualium gratiarum, & Indulgentiarum, quibus dicta Archicon-

fraternitas fruatur, participes sint. Datum 26. Martii 1711.

I. M. Card. Gabriellius Præf.

Raphael Cosmus de Hieronymis Sec.

Ut autem Ordinarii locorum, & Confratres quarumcumque Confraternitatum, quæ aggregati cupiunt Archiconfraternitatibus Urbis tam Sæcularium, quam Regularium, edocti sint de expensis, quæ fiunt pro aggregatione obtinenda, & ne indebitè graventur, datur subnexum Decretum.

Congregatio Illustrissimorum, & Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium à Sanctiss. D. N. Paulo Divina Providentia Papa V. Indulgentiarum moderationi præfecta, cum acceperit nonnullos Archiconfraternitatum Almae Urbis Ministros in litteris patentibus Aggregationum expediendis mercedem à Confraternitatibus aggregandis, eorumve procuratoribus præterdere, & extorquere, contra fel. record. Clementis Octavi hoc de genere edita constitutionis dispositionem, qua expressè cautum fuit, ut littera hujusmodi ab Ordinibus, Religionibus, Institutis, seu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus gratis omnino, ac nulla prorsus mercede etiam à sponte dantibus accepta, expediri, & concedi debeant; si verò illorum Ministri Superiores, vel Officiales quocumque nomine nuncupati, quavis autoritate, privilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contravenire præsumpserint, elevationes, institutiones Indulgentiarum, &c. communicantes, nec non aggregationes, per ipsos faciendæ, seu revocandæ nullius sint roboris, ac momenti, & quilibet eorumdem Ministrorum, Superiorum, & Officialium, & aliorum prædictorum, privationis Officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, pœnam, quæ ab alio, quam à Romano Pontifice remitti non possit, incurrat eo ipso; Ne abusus hujusmodi ulterius serpere, ipsaque Archiconfraternitates sumptibus præterea faciendis minimum gravari patiantur, specialis Sanctitatis suæ ordine vi-

va vocis oraculo habito, precipit, ac mandat omnibus, & singulis earundem Archiconfraternitatum, tam Sacularium, quam cuiusvis Ordinis, etiam Mendicantium, Regularium Praefectis, Administratoribus, Ministris, Officialibus, & Superioribus cuiusvis conditionis, gradus, & status, ne pro earundem litterarum expeditione, seu potius expensis desuper faciendis (computatis stipendio sigillorum, capsulis, cordulis, Cera, Secretarii, Notariique, labore, vel mercede, aliisque omnibus) ultra scutum unum aureum quo singula aggregatione, institutione, vel confirmatione exigere, vel quovis pretextu etiam mera elemosyna, vel (ut ajunt) recognitionis, etiam ante Constitutionis praedictae promulgationem, ut alias qualibet ratione, vel colore debite, vel praetensa, neque a sponte dantibus ullo pacto recipere audeant, sub iisdem in dicta Constitutione contentis poenis, quas Sanctiss. D. N. jussu praesenti decreto renovat, atque adeo etiam privationis facultatis Confraternitatis aggregandi, seu instituendi respectivè eo ipso incurrendis, gravioribusque Sanctitatis Suae, & Sedis Apostolicae arbitrio imponendis poenis.

Dat. Romae 6. Martii 1608.

R. Cardinalis Bellarminus.

Ant. Episcopus Anagnin. Sec.

Supradictum Decretum reperitur impressum Romae in Typographia Rev. Cam. Apostolicae 1608.

Eod. tit. 13. form. 7. pag. 148.

108 Num. 18. Statuta Synodalia, quibus cavetur, quod Alumni Seminarii praesent cautionem de reficiendis alimentis, quantum redirent ad saeculum, & statum Clericalem desererent, pluries probavit

Sac. Congreg. Concilii, ut in civitatis Ducalis 7. Augusti 1683. & in Verulana 30. Martii 1686. in Celenaten. 26. Februarii 1695. in qua cum esset Statutum: Ut si vel Religionem aliquam, aut Congregationem ingredi voluerint, vel ad statum laicalem redire, sumptus seminarii refundant: Reclamante Civitate adversus decreta Synodi; jussit, ut deleretur prohibitio ingrediendi Religionem, quia in hoc casu Alumni non deserunt statum Clericalem, sed strictiori vinculo illi se alligant.

Et in Nonantulana proposito dubio: An servanda sint constitutiones Synodales, quibus cavetur dandam esse ab Alumnis fidejussionem, de restituendis alimentis, & expensis pro eis factis casu quo ipsi propria culpa ad Sac. Ordinem presbyteratus non promovantur?

Die 1. Decembris 1685. responsum fuit Affirmativè, ita ut pro pauperibus sufficiat obligatio Conjunctorum, lib. Decr 36. fol. 486.

Eod. tit. 13. form. 8. pag. 151.

110 Num. 5. Qui habent jus nominandi Concionatorem, debent illum nominare in termino a Synodo Diocesana praescripto, scilicet, vel ante festum Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, vel duobus mensibus ante Quadragesimam, alias nominatio devolvitur ad Episcopum, Sac. Congreg. Concilii in Narnien. 24. Febr. 1652. lib. possit. fol. 383. & 446. & in Theanen. 14. Aprilis 1685. Praesiguntur autem hoc tempus nominare debentibus ad hoc, ut Episcopus, de moribus, & qualitatibus electi possit se instruere, & informare.

111 Prohibere quoque poterit Episcopus Regularibus ne praedicent etiam sub poenis censurarum, hora, qua ipse Episcopus in sua Cathedrali praedicat, & quando ex causa publica convocatis Clero, Magistratu, & Populo, coram se praedicare facit solemniter, ut instante Archiepiscopo Urbini censuit, & declaravit Sac. Congreg. Concilii 3. Febr. 1652. lib. possit. 198. f. 448.

Tit.

Tit. 14. form. 1. pag. 159.

- 112 Num. 6. Quod Cathedratum solvi debeat Episcopo, non obstante contraria consuetudine etiam immemorabili, iterum declaravit Sac. Congreg. Concilii in Amalphytana 5. Septembris 1705. illudque deberi à die adeptæ possessionis respondit in eadem Amalphytana 26. Febr. 1707.
- 113 Num. 8. Quantitas duorum solidorum pro Cathedratice solvendorum juxta cap. requirente, de Offic. Ord. reducitur ad æstimationem duorum Ducatorum in Regno Neapolitano, ut declaravit Card. Ursinus in sua Synodo Beneventana anno 1687. cap. 15. de Cathedrat. & in Edicto 6. ibidem registrato pag. 19. alibi autem duorum scutor. monetæ usualis loci, ut in eodem Edicto §. 10. auctoritate probatur. Verùm hæc reductio, seu æstimatio erit sequenda, quando non constet in præteritum in minori summa fuisse solutum: Nam si in minori quantitate exactum fuisse ab Antecessore constaret, tunc in hac minori summa esset solvendum, ut Sac. Congreg. Concilii declaravit in allegata Amalphytana, in qua ad rationem carolenorum septem, Cathedratum solvendum esse censuit juxta solitum.
- 115 Num. 14. Quarta funeralis debetur Parocho ab Ecclesiis Regularium quantumvis exemptorum, quando eis fuit concessa Monasterii fundatio cum clausula: *Salvis juribus Parochialibus*, Barb. de jur. Eccles. lib. 2. cap. 24. num. 11. Car. ren. resol. 249. num. 5. vel cum alia clausula: *Salva justitia Ecclesie Parochialis*, quæ idem sonat Rot. decis. 83. num. 3. & seqq. post Tambur. de jur. Abbat. Pignatell. cons. 216. num. 18. tom. 4. imò Regulares privilegiati illam solvere tenentur, si per notabile tempus solvere consueverint, ut ostenditur in subnexa mea allegatione pro Parocho amico exarata recenter.
- 116

Æsina, seu Senogallien. funerum.

Em. D. Quamquam litigantium jura calamo sustinere in foro mea non sint partes, tamen quia nihil honorabilius cultu veritatis l. cum ira legatum, de condit. & demonstr. Mant. de conjest. lib. 11. tit. 12. num. 37. adhuc in hac causa pro Parocho mihi antiqua amicitia juncto, & coram Eminentiss. P. P. quid pro mea tenuitate sentiam votum pandere compellor. Et præscindendo ab his quæ cadunt sub disputatione Primi, Quarti, & Quinti Dubii, & defensionis Causæ Patroni, ac D. in Jure scribentis relictis; ea quæ ad Secundum, Tertium, & Sextum dubium pertinent, perstringam, & Parochum super his bonum Jus fovere, rationum favore ostendam.

Et incipiendo à secundo Dubio, in quo quaeritur: *An Parochus Castri S. Marcelli, teneatur associare cadavera usque ad Januam Ecclesie P. P. sita in aliena Diocesi?* Ne Altare contra Altare erigatur, reflectendum venit, quod cadavera defunctorum, qui sibi sepulturam elegerunt in Ecclesia P. P. Minorum, licet ab ipsis à Domo defuncti levare, & ad Ecclesiam tumultantem transferri non valeant, nisi vocato, & expectato defuncti Parocho, juxta præscriptum à Leone X. in Concilio Lateranensi sess. 11. nihilominus quatenus Parochus ad associandum cadavera ire recuset, non cogitur invitus adesse, prout declaravit ista Sac. Congregatio suo Decreto generali per viam legis emanato anno 1604. & cum quo hac in re hodie vivimus: in eo autem habentur, hæc verba: *Hujus Decreti tenore statuit prædictis Fratribus Ordinis Minorum, aliisque quibusvis Regularibus, &c. Nullo modo licere etiam specialis aliqujus consuetudinis prætextu Parochias, cum Cruce processionaliter, aut alias ad offerenda, & levanda defunctorum funera intrare, vel illa levare & offerre, nisi vocato, & expectato proprio defuncti Parocho, eoque ibidem presente, si tamen ipse aliter fieri non consentiat, & permittat,*

dat, vel nisi requisitus, venire expressè omnino recuset: Et illud referunt. *Quarant. in Summ. Bullar. verb. privilegia Regular. Gratian. discept. 492. num. 45. Donat. prax. rer. regular. tom. 3. tract. 10. quest. 12. num. 5. Lantusch. Theatr. Regular. verb. Exequia, num. 5. Nicol. Lacubr. civil. lib. 4. tit. 15. num. 25. Passerin. de stat. hom. 2. quest. 187. art. 4. num. 153.*

19 Hinc igitur oritur, quod cum associatio Parochi ex hac præscripta lege sit libera, & facultativa, non potest, neque debet trahi ad obligationem præcisam, adeo ut etiam volens, teneatur associare cadavera in ecclesiam Regularium tumulanda, nisi velimus statim contradicere, imò, & destruere Concilii Lateranensis, & dicti Decreti dispositionem, & id, quod in favorem Parochorum sancitum fuit, in eorum odium, & gravamen retorquere, contra juris principia, & communem DD. etiam Regularium sententiam: qui firmant Parochum ad associandum Cadavera in illorum Ecclesiis tumulanda, non tenent, si renuat, nempe *Samuel de Sepultur. disp. 4. contrav. 14. concl. 5. ibi: Parochus requisitus ad suum Parochianum defunctum associandum ad Ecclesiam Regularium, in qua sepulturam/eligit, si venire recuset, aut venire non valeat, sive nolit, esse non debet difficilis ad licentiam præstandam, alias Regulares uti debent jure suo, Donat. prax. rer. regul. tom. 3. tract. 10. quest. 40. ibi: Bene tamen verum est, quod si Parochus vocatus ad funus, noluit accedere, potest sepeliri sine suo interventu, Passerin. de Stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 169. inquit: Quamobrem si Parochus nollet interesse funeri, & levare corpus, possunt Regulares sine Parocho illud sepelire, & infra: Sed Leo XI. omnem sustulit dubitationem, & voluit quod necessaria esset Parochi presentia, si ipse vellet adesse, & iterum num. 189. Debent vero Regulares monere Parochum, sed si ipse renuat fungi officio, ipso millies invito possunt Regulares etiam corpus levare, & hos sequitur Romaguer. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 34.*

Ex his patet, quod præsentio PP. Mi-

norum adversariorum, scilicet quod noster Parochus teneatur etiam invitus (quamquam ipsi nolint ad corpus levandum venire) cadavera Parochianorum, qui sibi ipsis sepulturam elegerunt, in eorum Ecclesiam sitam in aliena Diocesi, deferre, & associare, est contraria Canonicis Sanctionibus, DD. sententiis, irrationabilis, & à jure valde exorbitans; adeo ut resolutio capta super isto dubio die 18. *Novembris 1707.* qua declaratum fuit, *Parochum teneri*, nullo modo possit subsistere; sed omnino ab ea recedendum videtur, vel saltem reducenda ad terminos laudati Concilii Lateranensis nam decreta, quæ ex adverso allegantur, quibus resolvitur, quod Parochus teneatur associare funus, usque ad Januam Ecclesiæ Regularium, sunt intelligenda cum modificatione contenta in dicto decreto generali istius Sac. Congregationis scilicet, dummodo Parochus funeri interesse, & officium facere velit, ne illud destruat, & firmant autoritates allegatæ.

Præterea asserta localia decreta (quatenus adsint) procedunt, quando Ecclesia Regularium sita est in eodem loco defuncti, & in eadem Diocesi, in quo, seu qua Regulares pro Cura, & Salute animarum laborant, & Parochum coadjuvant, qui est finis primarius mutui laboris, & concessionis Privilegorum, non autem merentur allegari in hoc casu, in quo Conventus, & Ecclesia PP. sunt sita in Diocesi Senogallien. & distant à Parochia Castri S. Marcelli Ælinæ Diocesis per unum milliare, & nullum lucrum Spirituale pro suis Parochianis, Parochus ab eis reportat, & ad quorum Ecclesiam numquam associavit cadavera illorum, qui ibi sepulturam elegerunt, ut probant Testes Processus remissorialis: quæ observantia sola sufficeret pro executione excitatæ prætensionis, cum certum sit, quod in materia associationis funerum, totum facit consuetudo locorum, *Gratian. dict. disceptation. 492. numer. 7. Passerin. de stat. homin. loco supra citato, numer. 171.*

Quamobrem quoties PP. Adversarii volunt recipere in eorum Ecclesia cada-

da vera defunctorum Parochiæ Sancti Marcelli, qui in ea sepulturam elegerunt; postquam erunt ab hæredibus de tali electione certiorati, debent accedere ad levandum Parochum, prout Decreta Sacr. Congreg. Rituum præscribunt, & illum requirere, & ad associandum invitare, ad hoc, ut tam ipse, quam
 221 iidem Fratres, unanimi inter se voluntate, & ea, quæ par est, charitate, ultima Christianæ pietatis officia defunctis præstent, quamvis invitati non fuerint, quia eo ipso, quod Testator mandavit suum corpus ibi sepeliri, statim spectat ad ipsos Fratres iudicio defuncti, & præsumitur, quod etiam voluerit, eosdem prosequi, & associare ejus funus, ex regula, quod qui vult consequens, voluerit antecedens, prout ita arguendo docet Passerin. superius citatus num. 189. inquit: *Debent verò Regulares monere Parochum, sed si ipse renuat fungi officio, possunt cum Cruce ingredi Parochiam, & etiam corpus levare, & ad sepeliendum processionaliter deferre: Sed inmodò etiam non sint invitati, habent jus accedendi ad funera, cum mortuus sepeliendus est in eorum Ecclesia, & præsumi possit, quod hac fuerit mens ejus. Hoc enim præsumi posse affirmant Bordon. nam ex quo Testator reliquit suum corpus sepeliri, præsumitur, quod etiam voluerit eosdem prosequi ejus funus, quia præsumitur voluisse antecedens, qui voluit consequens.*

Et hoc certius practicandum venit in casu nostro, eo quia Parochus, sive Curatus Castri S. Marcelli est unicus, & sine Coadjutore: qui ideo, ne cura Animarum per ejus absentiam detrimentum patiatur, ultra quartam partem milliarii ab Ecclesia Parochiali dicti loci, cadavera Defunctorum associare non compellitur, ut Decreto Synodali statuitur, quod datur in *Summ. num. 111.*

Quod verò ad tertium dubium, in quo quaeritur, *An Parochus S. Marcelli ratione itineris, & laboris, possit exigere ab hæredibus defuncti duplum illius elemosynæ, quæ daretur in casu, quo cadaver esset sepeliendum in ejus Parochia?* Alevitandum æquivocum, & solvendam

dubii propositi captiosam fallaciam, est advertendum, quod in Diocesi Aëna (sicuti servatur in Urbe) Emolumenta funerum quoad Parochiam sunt in duplici differentia. Alia enim ei debentur ratione elemosynæ associationis, de quibus participant etiam alii Presbyteri, & Clerici funeri interefferentes, cum hac sola differentia, quod Parochus, tam in pecunia, quam in candelis duplum, alii verò simpliciter recipiunt, sive defunctus sepeliatur in Parochiali, sive in alia Ecclesia Sæculari, vel Regulari, juxta dispositionem constitutionum Synodaliū clar. mem. olim. Card. Mei Petrucci, de quibus in *Summ. num. 111.*

Alia autem eidem dantur pro portione Canonica, sive quarta funerali, ratione curæ, scilicet ceræ, aliarumque rerum, quæ cum funere, & circa cadaver in Ecclesia deferuntur, & exponuntur, juxta *Sancita in Clementina dudum, S. verum, de sepult.*

Si ergo loquamur de primis, extranea prorsus sunt Decreta, quæ magna pompa ex adverso allegantur, prohibentia majorem elemosynam exigi pro tumulatione cadaverum, quæ fit in Ecclesia Regularium, quam recipiatur in propria, quia elemosyna, quæ in Synodo vocatur *la doppia*, & quæ regulariter non excedit mercedem aliorum associantium in uno Julio, solvitur Parochio ab hæredibus Defunctorum, sicut cæteris associantibus, tamquam emolumentum laboris in eadem Summa, sive Cadavera sepeliantur in Ecclesia Parochiali, seu Regulari, eo quia ipse plus cæteris circa defunctum laboravit.

Et est adeo verum, ut ipsa Synodus per me (munere Vicarii Generalis fungente) extensa in titulo *de funeribus*; idem quod Decreta opposita damnant, expressè prohibet his verbis: *Parochi, alique Ecclesiarum Rectores tam Sæculares, quam Regulares, majorem elemosynam pro defunctis efferendis in Ecclesiis Regularium, in quibus elegerunt sepulturam, quam ipsis solvatur quando tumulantur in propriis Ecclesiis, nullo modo exigant, sub pœna nobis arbitraria.*

Hinc

Hincque cum noster Parochus nihil ab hæredibus defunctorum sepeliendo rium in Ecclesia PP. Minorum exigar, præter mercedem taxatam in Synodo, ab omnibus aliis Ecclesiis tumulanti- bus solvendam, nec exigere prætendat; super hoc secundo dubio, (gratis pro- posito) nulla alia cadere potest respon- sio, quam ista, *Servetur Synodus*; quam in hac parte taxæ funetalium etiam Re- gulares servare debent, ut firmat pluri- bus cumulatim Romag. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 48. & tit. 17. cap. 18. num. 11.

122 Immo addo quod ubi adest consuetudo, vetitum non est duplum elemoly- næ recipere pro associatione, quando in delatione funeris exendum est extra Portam Civitatis, vel loci (ut hic) pro- ut decisum fuisse à Sac. Congreg. in una Placentina de anno 1669. testatur Nicol. Incubr. civil. lib. 4. tit. 15. num. 22. vers. per hoc tamen, quamvis cadaver esset sepeliendum in Regularium Ec- clesia.

123 Si verò sermo sit de secundis emolu- mentis, & sic de Quarta funerali, quæ cadit sub 6. dubio, & hæc quoque juxta solitum deberi perspicuum videtur, non obstantibus magnificatis privilegiis, quia cum assistentia juris, quam pro se habet Parochus exigendi Quartam fu- neralem ab Ecclesia tumulante, con- currit longæva observantia nedum tri- ginta, & quadraginta, sed centum fere annorum. Etenim à die foundationis Conventus Belviderii, sequuta est anno 1614. usque ad annum 1706. in quo lis mota fuit, Parochus noster pro tempo- re Quartam funeralem exegit pro tum- latione illorum Parochianorum, qui Sepulturam elegerunt in Ecclesia PP. Adversariorum, qui illam solverunt sine contradictione, ut Testes for- miter examinati deponunt Summa- rio N.

Et licet prædicti testes non deponant dum requisitis glossa in cap. 1. de præscript. sufficit ad intentum nostrum, ut inclu- dant (prout concludenter includunt,) tempus aptum ad præscribendum, nam ait Surd. consil. 262. num. 26. & 27. Si haberi non possint, ad probandam obser-

vantiam temporis immemorabilis testes, qui valeant de tanto tempore deponere, tamen si probetur, ita per decennium fuisse servatum, remanebit etiam proba- ta præsumptivè observantia, retrofluxi temporis, & eum sequitur Rot. decis. 403. num. 5. par. 4. tom. 2. rec. & coram Merl. decis. 40. num. 2. Qua observantia, seu consuetudine stante, asserta privilegia eximentia PP. Minores S. Francisci à solutione d. Quartæ non suffragantur, cum enim sint onerosa, & lædant jus tertiæ, per non usum, & fortius per con- trarium usum, (ut hic) amittuntur, & præscribuntur, ut probant text. aperti in terminis privilegii eximentis Regula- res à solutione decimarum, in c. si de ter- ra, & in cap. accedentibus, de privileg. & communiter tradunt Barb. in d. cap. si de terra, num. 7. Cherub. in compend. Bullar. ad constitut. 2. Pauli 3. schol. 2. Piasec. in prax. part. 2. cap. 3. art. 6. de visit. regular. num. 59. ver. habentur ista declarationes: ubi in individuo de observantia contra- ria privilegio non solvendi Quartam funeralem Caren. resolut. 246. num. ver. & cum in hoc, Amostaz. de causis piis tom. 2. lib. 6. cap. 3. num. 38. & duob. seqq.

Hancque sententiam, auditis, & acriter scriptis, & voce informantibus Procuratoribus Generalibus Ordinum Regularium privilegiatorum, sequuta est Sac. Congreg. Concilii in illa celebri Mantuana Quarta 18. Junii 1609. in qua rescriptum fuit in casu, & loco de quo agitur, servandam esse consuetudinem, ea potissimum ratione, (ut mihi retulit dignissimus Card. meus Petruccius unus ex Judicibus) quia talis consuetudo est laudabilis, & favorabilis, & pro se habet juris assistentiam, & ideo ser- vari debet, ut docet gloss. in cap. 2. verb. consuetudinis, de consuetud. quamquam præscripta non esset, ut notabiliter ampliatur alia gl. in c. fin. vers. consuetudo, eod. tit. in 6. Et quoniam ita fit regressio, & reversio ad jus commune, & etiam quia facilius tollitur concessum ex privi- legio, quam concessum à jure communi Passerin. in cap. si adversus num. 37. de rest. in integr. in 6. Et demum quia ma- jor ratio gravaminis viget in Ecclesiis Pa-

124

125

Parochialibus, quibus debetur quarta funeralis de jure communi, quam in Ecclesiis Regularium exemptis de speciali *Fagnan. in cap. nuper num. 6. de decim.* Et ideo quantum fieri potest, privilegia aliis præjudicialia, ad juris consonantiam reducenda sunt, ut inquit *Innoc. in cap. dudum, num. 2. de privil. & excess. privileg.*

Ad quæ oculos convertens ista *Sacr. Congreg. Episcop. & Regular.* in prælibato Decreto generali in principio allegato, jussit consuetudinem locorum hac in re esse servandam illis finalibus verbis: *Atque ita observari mandat, & distributè precipit, firmis caterisque, & in suo robore permanentibus iis omnibus, quæ super quarta funerum, & canonica portione à Sacris Canonibus, & Conciliorum Decretis, summorumque Pontificum Constitutionibus hæctenus sancita sunt: vel alias ex particulari consuetudine, vel alio jure observantur.*

Et hæc profecto militare debent inspecto tempore præfenti, in quo Conventus, & Monasteria Regularium privilegiorum; habito respectu ad tempus concessionis privilegiorum in triplo, & quadruplo aucta, & multiplicata sunt, adeo Ecclesiæ Parochiales Sæculares, fere ubique, non solum diminutionem oblationum, & elemosynarum fidelium, passæ sunt, sed illis penitus carent, & privantur: ex quo fit, ut Parochi, & Rectores in administratione Curæ Animarum pigri, negligentes, & socordes evadant: ideoque cum talia Regularium privilegia nostro hoc ævo sint Parochialibus Sæcularibus Ecclesiis valde onerosa, & læsiva, ubi non vigent, non sunt vivificanda, sed potius reducenda ad æquitatem, & rationabilitatem juxta terminos *Text. in cap. suggestum de decim. ubi Barbof. num. 4.* & alii Canonice communiter, *gloss. in cap. decet, verb. ex hac regula de regul. jur. in 6. Card. de Luc. de regul. disc. 5. num. 8.* Præsertim attenta mente Summorum Pontificum, qui in confirmatione talium privilegiorum, solent apponere clausulam. *Quatenus sint in usu, & Sacris Canonibus, ac Decret. Sac. Congreg. Trid. non adversentur, ut ad-*

vertit Piafec. in prax. p. 2. cap. 3. art. 6. de vist. Regular. num. 75.

Hispositis, non obstant propugnacula, ad quæ solent PP. Adversarii confugere, nempe, Primò, quod Fratres Conventus Belviderii, non potuerint eorum facto præjudicium inferre Religioni, cui fuerunt privilegia concessa. Secundò, quod privilegia habeant in ventre clausulam Decreti irritantis, quæ inficit titulum, & possessionem, claudit os partii, & tollit Judici facultatem, aliter judicandi. Tertiò, quod contra nostram observantiam fuerint protestati, & remanserit interrupta præscriptio.

Nam primum objectum forsan procedere posset in privilegio nulli oneroso, & non contratio dispositioni juris: cæterum in nostra hypothesi, in qua læditur jus commune, & grave præjudicium Ecclesiis Parochialibus infertur, Religiosi particulares Conventus, qui regunt, & administrant, per actus contrarios privilegio gestos, concurrere præscriptione Conventui, præjudicant, & privilegium amittunt, neque possunt amplius illo se tueri, ut respondit Papa *in d. cap. si de terra, & d. c. accedentibus, de privileg. ubi Innoc. & alii supra in §. & licet Rot. coram Coccin. decis. 52. num. 8.* & admittunt Assertores privilegiorum, nempe *Donat. prax. rer. reg. tom. 3. tract. 12. quest. 7. num. 18. ibi: Ex his bene colliges privilegia Regularium, quæ alias onerosa per non usum amitti, spatio à lege præscripto, seu sunt illa exemptionis à decimis. Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 33. num. 178. inquit: Privilegia negativa, quæ in non faciendo consistunt, & alii onerosa sunt, sive gravamen inferunt, ut est privilegium immunitatis à solvendis Decimis, vel tributis, amittitur per actum directè contrarium privilegio: primo per modum præscriptionis, si nimirum post actum contrarium sine protestatione factum, decurrat legitimum tempus ad præscriptionem sufficiens, & paulo post num. 181. privata, & singulares persona non possunt expresse renunciare privilegio concessa Ecclesiæ, vel Religioni, nec tacite per contraventionem, & factum contrarium, nisi legitima præscriptio accesserit.*

Ne

Neque per hoc tollitur privilegium Religioni, sed observantia contraria privilegio, illud admittit à Conventu, seu Conventibus particularibus, qui ad servandam juris dispositionem, & æquiritatem, ad fovendum inter Ecclesiasticos pacem, & Christianam Charitatem, laudabiliter passi sunt per notabile tempus quartam funeralem solvere, prout fecerunt P. P. Conventus Belvideri juxta terminos citatæ resolutionis in Mantuana, & Doctrinæ gloss. in d. cap. si de terra, de privil. in verb. tanto tempore ibi: Sed propter hæc quantum ad alios non perditur (ideest privilegium) Panorm. in cap. cum accessissent, de const. qui ait, quod privilegio Universitati concessio non utens, utenti non præjudicat. Unde cessat objectum præjudicii Religionis.

128 Ad secundum objectum responderetur, quod cum non agatur de Constitutionibus Papæ emanatis pro bono publico, & per viam legis in universum, quibus privatorum non usus, vel contrarius usus, & sic factum privativum, vel negativum præjudicare non potest: Sed de privilegiis, & indultis particularibus per viam gratiæ concessis, in quibus quisque potest suo juri, & favori renunciare; clausula Decreti irritantis nihil operatur, quia intelligitur si pars ad cuius favorem apposita fuit uti voluerit: Unde nihil prohibet, quin ex non usu legitimè præscripto talia privilegia odiosa, & onerosa, tanquam ex tacita renunciatione, suam operationem amittant, ut tenent, & docent Gratian. d. discept. 492. num. 19. Gonzal. ad regul. 8. cancell. gloss. 67. num. 52. & 53. Fagnan. in cap. cum accessissent num. 25. & 26. de Constit. Card. de Luc. de Jurisd. disc. 7. post num. 6. ubi quod hæc distinctio communiter recepta, vera, & rationabilis est, quam amplexa fuit Rot. in Romana Juris legendi 9. Januarii 1696. paragr. verum etiam, coram Muto.

129 Tertiò objecto dupliciter responderetur. Primò, quod unica protestatio, quæ asseritur facta de anno 1684. non potuit elidere, & interrompere obser-

Monacelli, Formul. Suppl.

vantiam, jam tunc præscriptam Rot. coram Coccin. decis. 2305. Et in terminis solutionis quartæ funeralis coram Millin. decis. 49. num. 4. Non obstante replicatione, quod cum non constet per testes, neque per scripturas, quod in tempore antecedenti evenerint casus in quibus uti potuerint, & non fuerint usi privilegio, dici non valeat præscriptionem de tempore protestationis fuisse completam.

Quia hoc clarè evincitur, tum ex juris præsumptione propter præsentem observantiam, ut supra firmatum fuit in §. Et licet: Tum ex ordine transmissio ab olim, clar. mem. Cardinali Cybo tunc temporis Episcopo Asino de anno 1688. quo Curato, & P. P. injungebatur ut in exequiis, & solutione quartæ funeralis servarent solitum summarium N. . . . ex quo actu, & mandato, redditur manifestum, observantiam solutionis, jam de eo tempore fuisse introductam, & tradidit. à Rot. post Tambur. de jur. Abb. decis. 97. num. 17. quia solitum dicitur, quod pluries observatum fuit, Barb. dist. 376. num. 1. Aliàs enim si quartam funeralem ante annum 1668. non solvissent, justissimus, & prudentissimus ille Princeps talem ordinem dare non potuisset, neque dedisset: nec minus PP. Conventus illi acquievisset, prout fecerunt, absque ulla alia protestatione.

Secundò responderetur, quod post dictam unicam protestationem, elapsi sunt alii viginti duo anni, in quorum cursu, quamquam pluries occasio, & casus venerint utendi privilegio, PP. Adversarii illo usi non fuerunt, sed juxta solitum pacificè quartam Parocho relaxarunt, absque ulla protestatione, ut plenè probant Testes formiter inducti, & dati in hodierno sum. nu. . . Propterea, vel censetur dictæ unicæ protestationi renunciassent, & ab ea recessisse, Ricc. collect. 259. & 865. & dixit Rot. coram Duno. jun. decis. 845. n. 13. & coram Cerr. decis. 455. n. 5. Vel saltem per lapsum tanti temporis, consuetudo solvendi Quartam, denuò inducta fuit gloss. supra citata in cap. fin.

E de

de consuet. in 6. Panimoll. decis. 6. annot. 8. num. 44. & 45. & observanda venit, cum habeat juris assistentiam, ut in terminis præcis aliis adductis probat Amostaz. de caus. piis tom. 2. lib. 6. cap. 3. num. 40. Sicut enim differunt inter se præscriptio totæ, & præscriptio quotæ

133 Quattæ Canonice, ut ait Ricc. in prax. num. 3. resol. 349. num. 6. & 7. Ita differt præscriptio consuetudinis, quæ habet juris assistentiam pro se (in qua decem anni sufficiunt) à præscriptione consuetudinis, quæ juris habet resistentiam, in qua quadraginta anni cum titulo requiruntur, ut in puncto tradit Piasec. in prax. par. 2. cap. 3. art. 6. de visit. regul. num. 74. & 75.

Hæc etiam in rigorosa juris censura

134 sufficiunt pro obtinenda in supra examinatis dubiis favorabili resolutione: at facilius superanda, & expectanda est ab hæc Sac. Congreg. quæ non subjacet restrictioni rigoris regularum juris, sed cum regulis, & legibus prudentialibus pro rerum, & temporum qualitate regitur, & procedere solet, sola facti veritate inspecta, & æquitate, prout ita in hac nostra subjecta materia, procedendum esse monet practicus, & doctrina ornatissimus Card. de Luc. in tit. de Paroch. disc. 40. num. 10. ubi punctualissimè hæc habet: Potissimè, quia in hac materia pro meo sensu, erroneum videtur, cum generalitatibus procedere, quodque potius inspicere debet locorum, & Diocesum observantia, cui tanquam hujusmodi dubiorum interpreti deferri debeat: Ideoque damnari merentur innovationes Regularium contra Parochum, quando observantia sit pro solutione hujusmodi quartæ, sicuti è converso innovationes Parochorum contra Regulares, quando observantia sit pro non solutione. Quamvis etenim ob legales subtilitates observantia attendi non solet in his, quæ ad versus præscriptionem pro ea impedienda habentur dicto disc. 21. de judic. & alibi præsertim ob solitum confugium decreti irritantis inficientis quamcumque contrariam possessionem, vel quia negligentia prædecessorum non possit præjudicare successoribus, vel respectivè universæ Religionis, &c. Attamen istæ videntur legulei-

ca superstitiones, pro meo judicio non de facili admittende in hac materia aliisque similibus controversis inter ipsos Ecclesiasticos, ob scandala, quæ apud Populum exinde oriri solent, sed potius procedi debeat de bono, & æquo, & cum Religiosa simplicitate, & naturali veritate, attendendo observantiam de facto, ubi sit alicujus temporis considerabilis, atque non sit positivè vitiosa.

Hanc doctrinam contra Regulares privilegiatos laudabiliter passim amplectæ sunt Sacre Congregationes, nempe ista Episcop. & Regular. in una Meliten. contra PP. Minor. de Observ. S. Francisci 1. Septembris 1662. in qua partibus informantibus rescriptum: Quartam funeralem deberi Parocho juxta solitum: Et altera Concilii in Firmana quarta funeralis contra eosdem PP. Minor. Observ. Reformat. S. Francisci 26. Junii, seu 7. Augusti 1688. favore Præpositi Ecclesiæ Parochialis SS. Laurentii, & Rufini Oppidi Massæ, in qua conscriptum fuit. Servari solitum, & contra eosdem PP. in Ariminen. 27. Novembr. ejusdem anni, in qua responsum fuit, Deberi quartam de jure, & in alia Ebedunen. contra PP. Trinitatis Oppidi Falconii favore Parochi dicti loci in responso ad duodecimum dubium, qua decimam fuit die 25. Junii 1695. Deberi quartam Parocho juxta morem regionis, & demum in Calaguriana funerum 27. Maji 1702. in qua cum PP. Societatis Jesu, tanquam exempti à solutione quartæ illam solvere recusarent Ecclesiæ Parochiali pro tumulatione cujusdam defuncti, partibus acriter informantibus rescriptum fuit, servetur solitum, quæ resolutio confirmata fuit in secunda, & tertia causæ repropotione 18. Novembris ejusdem anni, & 1. Decembris 1703.

Quapropter super sexto dubio rescribendum speramus. In loco, & casu, de quo agitur, servetur solitum, ut in Mantuana. Et ita PP. Adversarii recedent à novitatibus, quibus immeritò post unum ferè sæculum Parochum vexant, & simul intelligent, quod non in vendicandis privilegiis amissis, & tertio onerosis, sed in observantia Testamenti

Bea-

Beatissimi Francisci (in quo prohibet
expressè suis Alumnis uti privilegiis .
his verbis. *Comando per ubbidienza a tut-
ti, che non ardiscono di domandare for-
te alcuna di privilegio, o d'esenzione
dalla Corte Romana ne per se stessi, ne
per altra persona interposta, ne per le
Chiefe loro, &c.* prout refert P. Marc.
a Lisbona in *Chronic. p.1. lib.2. cap.68.
litt. H. & I.*) vigilantia Religiosa con-
sistit .

Quare &c.

F. Monacellus.

His visis, causa non fuit proposita,
sed partes devenerunt ad concordiam,
in qua (ut audivi) PP. solitam quartam
Parocho solvere promiserunt, & ipse Pa-
rochus funus associare ad eorum Eccle-
siam sponpondit.

Eod. tit. 14. form. 2. pag. 194.

136 Num. 1. Quid servare debeant Judices
delegati in exequendis Beneplacitis ob-
tentis pro alienatione bonorum Ecclesia-
rum præscripsit Paulus II. in sua Con-
stitutione, quæ incipit, *Cum in omnibus*.
Impressa in Bullar. tom. 1. pag. 327. quæ
non videtur ignorantia, cum hujusmodi
alienationes frequentes sint; ideoque hic
illam producere volui, ut possint Delegati,
& partes impetrantes, Beneplacitum
observare & pœnas contra transgressores
infrictas evadere.

Tenor Bullæ.

„ Cum in omnibus Judicibus sit recti-
„ tudo justitiæ, & conscientiæ puritas
„ observanda, id multo magis in con-
„ cessionibus alienationum rerum Ec-
„ clesiarum convenit observari, in qui-
„ bus de Christi patrimonio, & dispen-
„ satione pauperum, non de proprio cu-
„ jusque peculio agitur, vel tractatur.
„ Quapropter oportet, ut in examinan-
„ dis hujusmodi alienationum causis,
„ quæ à Sede Apostolica in forma; Si

„ in evidentem utilitatem cedant, oneratis
„ Ecclesiasticorum Judicium con-
„ scientiis delegantur, nihil favor usur-
„ per, nihil timor extorqueat, nulla ex-
„ pectatio præmii justitiam, conscien-
„ tiamque subvertat.

„ §. 1. Monemus igitur, & sub inter-
„ minatione divini judicii omnibus Com-
„ missariis, & Delegatis hujusmodi di-
„ strictè præcipimus, ut cautè, & dili-
„ genter attendant causas in litteris Apo-
„ stolicis per supplicationes expressas,
„ illasque sollicitè examinent, atque
„ discutiant, testes, & probationes su-
„ per narratorum veritate recipiant, &
„ solum Deum præ oculis habentes, om-
„ ni timore, aut favore deposito, Ec-
„ clesiarum indemnitatibus consulant,
„ nec in læsionem, aut detrimentum
„ earum Decretum quomodolibet inter-
„ ponant.

„ §. 2. Si quis autem Commissarius,
„ vel Delegatus conscientiæ suæ prodi-
„ gus in gravamen, aut detrimentum Ec-
„ clesiæ per gratiam, aut timorem, vel
„ sordes alienationi consenserit, aut De-
„ cretum, vel authoritatem interpolue-
„ rit, inferior quidem Episcopo, senten-
„ tiam excommunicationis incurrat:
„ Episcopus verò, aut superior ab exe-
„ cutione Officii per annum noverit se
„ se suspensum, ad existimationem de-
„ trimenti Ecclesiæ illati nihilominus
„ condemnandus. Sciturus, quod si sus-
„ pensione durante damnabiliter ingesse-
„ rit se in divinis, irregularitatis laqueo
„ se involvet, à quo non nisi per Sum-
„ mum Pontificem poterit liberari.

„ §. 3. Is verò, quid dolo, vel fraude,
„ aut scienter in detrimentum Ec-
„ clesiarum alienationem fieri procurave-
„ rit, aut per sordes, vel impressionem
„ alienationis Decretum extorserit, si-
„ milem sententiam excommunicatio-
„ nis incurret, à qua nisi per Romanum
„ Pontificem possit absolvi; ad resti-
„ tutionem nihilominus rerum aliena-
„ tarum, cum fructibus quandocumque
„ de præmissis consiterit, condemnan-
„ dus.

„ §. 4. Volumus autem, quod Dele-
„ gati, & Commissarii prædicti, de
„ pœnis Constitutionis nostræ specificè

„ moneantur , & in quibuscumque li-
 „ teris , & commissionibus hujusmodi ,
 „ hoc Statutum nostrum inferatur . Nul-
 „ li ergo , &c. Datum Romæ apud S. Pe-
 „ trum Anno Incarnationis Dominicæ
 „ 1465. 5. Idus Maji Pont. nostri anno
 „ primo .

Tria in executione hujus Constitutio-
 nis advertere debent Judices Commissarii.
 Primò , quod excommunicatio commi-
 nata in transgressores , est latæ senten-
 tiæ , ibi : *Sententiam excommunicationis*
incurrat . Sayr. de censur. lib. 1. cap. 11.
num. 8. Secundò quod licentia alienandi ,
 vel permutandi bona Ecclesiæ , sive ob-
 tineatur per Breve Dataræ , sive à Sac.
 Congregatione Concilii , aut Episcopopo-
 rum , & Regular. semper dicitur , & vo-
 catur Beneplacitum Apostolicum , quia
 omnes istæ expeditiones sunt autoritate
 delegata Papæ : & ideo exprimitur in
 Bulla . *Et in quibuscumque literis , &*
commissionibus . Tertio , quod læsio Ec-
 137 clesiæ non evitatur in permutatione ex
 eo , quòd assignata fuerit res majoris
 fructus , nisi sit etiam majoris valoris ,
 & è converso , ut dixit *Rot. cor. Coccin.*
decis. 517. num. 1. & 7. & ideo *Sacr. Cong.*
Episcop. in una Senen. Beneplaciti
12. Decembr. 1704. licentiam , & Bene-
 placitum concessit modo sequenti *Ar-*
chiepiscopo in forma commissaria , & ser-
vetur decis. 517. Coccini.

138 *Num. 8.* Dicitur ibi quod caducitas per
 Authorem incurta possit contra illius
 successores declarari , corrigere errorem
 Impressoris , & dic . *Non possit decla-*
rari .

Eod. tit. 14. form. 3. pag. 169.

139 *Num. 3.* Tam in emphyteusi Laicali ,
 quam in Ecclesiastica , etiam ex pacto ,
 & providentia , quoties Ecclesia non
 vult , aut non potest pro se retinere , re-
 novatio emphyteusis competit solum pro-
 ximiori ultimo defuncto , per cujus obi-
 tum terminata fuit generatio , & hoc ex
 æquitate legis , sublata qualibet differen-
 tia sexus inter Agnatos , & Cognatos ,
 140 tam ascendentes , & descendentes , quam
 transversales , seu laterales , licet de istis
 nulla fuerit facta explicita mentio in pri-

mis Investituris , ut plenè discussio articu-
 lo firmavit *Rot. decis. 66. par. 15. rec.*
 ubi habetur quod Mater (uti proximiori
 defuncto) debebat præferri remotioribus
 transversalibus , licet Agnatis , & plenif-
 simè iterum hanc conclusionem lauda-
 vit , & amplexa est in *Callien. Castrorum*
17. Junii 1701. §. identitas , & in §. ex
quibus coram Molines , in qua dicitur ,
 quod extincta linea investitorum , em-
 phyteusis ex pacto , & providentia ad in-
 star Patronatus gentilitii , assumat quo-
 dammodo naturam emphyteusis hæredi-
 tariæ .

Eod. tit. form. 4. pag. 172.

Num. 4. Non incurrit pœnas *Extravag.*
Ambitiosa , qui alienat sacras Reliquias ,
 quia non sunt in numero bonorum Ec-
 clesiæ corporalium , nec pretio alienabi-
 les cum sint supra omne pretium , & in
 nullius bonis . Propterea illas alienans
 pacto , aut pretio , est quidem simonia-
 cus , sed non transgressor legis de non a-
 lienandis rebus Ecclesiæ sine solemnita-
 tibus : si vero donaret , nec Simoniacus ,
 nec prædictæ legis esset transgressor , ut
 rejectis contrariis probat *Passerin. de*
stat. hom. tom. 1. quæst. 185. art. 7. num.
4. 7. & seqq. Verum tamen est , quod si
 donatione alienaretur aliqua Reliquia in-
 signis , vel perpetuæ sepulturæ tradita ,
 & muro clausa , donatio non valeret ,
 nec effectum habere posset , nisi Summi
 Pontificis accederet licentia , prout in
 harum translatione de stylo servatur ,
 secus si Reliquia esset modica , & jam ef-
 fecta alienabilis , ut distinguit , *Passerin.*
loc. cit. num. 121.

Num. 15. Conclusio ibi firmata ,
 quod præsumptio Beneplaciti Apostoli-
 ci , quæ oritur ex antiquitate temporis
 destruat quando ex inspectione In-
 strumentum apparet solemnitates non
 fuisse servatas : vel etiam quando insub-
 sistens titulus fuit productus ; in hoc
 secundo casu procedit conclusio , quoties
 productio tituli invalidi fiat ab eadem
 parte , quæ bona possidet ad justifica-
 dum suum titulum : Secus si productio
 fiat

fiat ab alia parte alienationem impugnan-
te, aut ab extraneo, nam tunc non tolli-
tur præsumptio, & possibilitas tituli me-
lioris, *Carl. contr. 39. num. 18. Card. de*
Luc. de alien. discept. 3. num. 18. & 19. &
de Judic. discept. 21. num. 54. Pacion. de
locat. cap. 14. §. II. num. 25. An autem
144 centenaria à Constitutione Urbani VII.
præservata debeat esse completa de tem-
pore editæ Constitutionis, vel sufficiat,
quod postea fluxerit, *vid. Rot. coram Cer-*
ro decis. 673. num. 13. & decis. 268. num.
21. part. 12. recent. in quibus tacitè vide-
tur admissum, quod sufficiat fluxisse etiam
postea, & hæc est æquior, & verior opi-
nio.

145 *Num. 17. In Taurinen. contra P. P. S.*
Francisci strict. observ. & P. P. Mino-
res S. Francisci de Paula proposito dubio:
An sit prohibenda dicitis Fratibus, a-
liisque Regularibus facultas exercendi A-
romatariam etiam pro Secularibus? Sac.
Congreg. Concilii 21. Decembris 1674.
emanatum 2. Septembris, & concordat
aliud Decretum latum in Barchinonen.
12. Nov. 1672. Nam Regulares ita fa-
ciendo exercent mercimonium.

Eod. tit. 14. form. 5. pag. 177.

145 *Num. 4. Quod census Ecclesiæ non*
possit reduci ad minorem fructum, vul-
gò calare, sine beneplacito, tenuit præ-
ter ibi citatos etiam Ventrigl. in prax. p.
1. annot. 1. §. 2. num. 6. at Carol. Ant. de
Luca ibi num. 4. hæc habet: Contrarium
in plerisque locis Regni practicum vidi,
in quibus cum essent parata, & prompte
exemptiones annui redditus ad rationem
septem, sex, & quinque pro centena-
rio, & debitores censuales ad rationes
maiores, vel octo, vel novem, aut de-
cem pro centum rogabantur ab habenti-
bus pecuniam otiosam pro extinctione cen-
sus ad graviolem usuram venditi, cum
subingressione in locum antiqui creditoris,
& ita redditur pecunia fructifera, &
exemptio sit secuta. E contra Ecclesiæ
extinguentes censum amittebant fructum
pecuniarum restitutarum, & de novo
implicare cogebantur ad minorem ratio-
Monacelli, Formul. Suppl.

nem, cum amissione anterioritatis, &
periculo sortis, ideo sine restitutione pe-
cunia, diminuerunt redditus ex necessita-
te evitantes circuitum, ut supra insinua-
tum, & quia agitur de dimissione fru-
ctuum, Bich. decis. 525. num. 10.

Dicit igitur hic Auctor, quod quan-
do debitor Census Ecclesiæ habet
promptum emptorem, qui censum ab
eo vult emere ad minorem usuram, &
censum Ecclesiæ graviolem vult extin-
guere, & redimere, nisi fructus dimi-
nuantur, expediat Ecclesiæ ad evitan-
dum circuitum pro sua utilitate, ante-
rioritate manutenenda, & sortis se-
curitate, censum absque solemnitate
recidere, ut in locis Regni practica-
tur.

Card. de Luc. in conflit. leg. observ.
201. eandem sententiam propugnat in-
quiens: ita namque legis prohibitive ra-
tio nullatenus adaptari dicitur, atque
in priori nulla sequitur proprietatis, vel
sortis principalis alienatio, vel deterio-
ratio, qua in fructu est sub prohibitione
non cadens: Ac etiam, quia necessarius
potius, quam voluntarius dicitur actus
quoties ex moribus regionis, ac frequen-
tiori tunc currenti usu bona fides exube-
ret, omnisque fraudis, absit suspicio,
ut ita inanes evitentur circuitus, qui
potius præjudiciales sunt Ecclesiæ in a-
missione anterioritatis, ubi per actum
retrosimilem necessarium, ac inevitabi-
lem, antiquo censu extincto, novum cum
eadem, vel diversa persona creare opor-
teret.

Et de alienat. disc. 6. num. 5. ait: So-
lumque alias in facti contingentia pluries
dubitatum vidi, & consultus fui, an
eandem reductio, seu sbassatio absque be-
neplacito Apostolico fieri possit in cen-
sibus consignativis, quia nempe imposito
censu ad majorem rationem, postmodum
ad minorem reducat, & pro meo Ju-
dicio dixi indubitatum videri id licitè
fieri posse: Nullamque probabilem dubi-
tandi rationem desuper cadere: cum id
contineat quemdam circuitum, seu plu-
rium actuum licitorum occultationem,
quia scilicet fingatur debitorem extinxif-
se, (ut poterat) priorem censum absque
eo, quod Ecclesia creditrix id negare
posset:

E 3

posset, cum esset actus necessarius, quodque incontinenti ad novam impositionem devenitum esset.

Et num. 6. Magis verò Ecclesia creditur expedit procedere per hanc viam simplicis reductionis (quoribus tamen citra fraudem, & collusionem bona fide id sequatur, quia nempe temporum conditio, & usus communis diligentium Patrumfamilias ita exigat) quam extinctionis: Quoniam continuante eodem antiquo censu, evitatur illa questio, an scilicet novum creditum creatum pro extinctione antiqui cum cessione Jurium, vel pacto de subintrando, eandem habeat anterioritatem pro fructibus.

147 His autoritatibus, & rationibus adductis, bene perpensis (recedendo ab opinione quam ibi sequutus fui) eandem hanc secundam sententiam & ipse sequor, tanquam in jure magis fundatam. Ut autem in reductione censuum facienda absit fraus, Ordinarius statuatur, & prohibeat, ne fieri valeant, nisi impetrata ab eo licentia. Si verò ageretur de censu reservativo, vel Canone, tunc reductio fieri non possit sine Beneplacito, juxta decis. 1228. Seraphini, & distinguit Card. de Luc. d. disc. 6. num. 3. de alienat.

Eod. tit. 14. form. 7. pag. 184.

148 Num. 11. Dispensatus in Matrimonio ad hoc, ut valeat retinere pensionem, non censetur dispensatus in Bigamia, quia ubi sunt duo impedimenta, uno sublato, remanet aliud; Tondur. de pension. cap. 78. num. 36. Qui autem damnatur ad

149 Triremes, non amittit pensiones, si quas habet; Tondur. quest. Benef. par. 2. adnot. ad cap. 5. §. 2. num. 109.

150 Num. 14. Quod Clericus Pensionarius non gaudeat fori privilegio, nisi incedat in habitu, & tonsura præter ibi allegatos, tenuerunt Garc. de Benef. par. 1. cap. 5. num. 70. Bellef. disq. cler. par. 1. de favor. Cleric. person. §. 8. num. 14. Gallemart. collect. in Concil. cap. 6. sess. 23. de refor. num. 5. vers. cui reservata. Gavant. in manual. verb. Clericus, num. 17.

Fagnan. in cap. audientiam, num. 132. de rescript. ubi declarationem Sac. Congreg. Concilii adducit.

Et quamvis modernus P. Riccius in Synopsi Secretorum Sac. Congreg. Immunitatis in verbo Pensionarius, referat, eandem Congregationem super hoc dubio respondisse, quod Pensionarius censetur Beneficiatus ad effectum gaudendi privilegio Fori, etiamsi non incedat in habitu, & tonsura, & alleget Perusinam 20. Febr. 1652. lib. 4. Decr. Paul. pag. 175. à tergo.

151 Adverto, quod in Regesto resolutionum ejusdem Congreg. quod apud me retineo illius temporis, sic scriptum legitur: Perusina Clerici Joannes Monaldus, & Valerius Vilinus 20. Februar. 1652. Transmittatur Episcopo declaratoria tenoris sequentis, qui illam influare poterit Gubernatori, scilicet, Die 18. Decembris 1576. Sac. Congregatio Concilii censuit Pensionarium censeri Beneficiatum ad effectum fruendi privilegio Fori, de quo Concilium loquitur, etsi non incedat in habitu, & Tonsura, lib. 4. Decr. Paul. fol. 175. à tergo. Ex quo Decreto evidenter constat, quod Sac. Congreg. Immunitatis nihil super hoc declaravit, sed ad declarationem Sac. Congreg. Concilii se retulit, & transmitti mandavit.

153 Cæterum talis Sac. Congreg. Concilii declaratio, vel est ab Amanuensi erroneè transcripta, vel est apocrypha: Nam legitima, & vera declaratio ejusdem Congregat. emanata super intelligentia cap. 6. Concilii, sess. 23. de reform. de anno 1586. quam pariter invenio in meo Regesto, est sequentis tenoris.

Cui fuit reservata pensio, ut Clerico, si non incedat in habitu, & Tonsura non gaudet privilegio fori; Sic fuit decisum de supradicto, ex eo quod Concilium Trid. corrigit Jus commune, & tres casus excipit per dictionem: Nisi.

154 Et cum meo Codice concordat Gallemart. Et quatenus dictum primum decretum verum esset, per hoc secundum ab eo recessum fuit, & huic standum est, cui innituntur omnes DD. superius

ritus allegati. Parificatur ergo Pensionarius Clerico Beneficiario in eo, quod gaudeat fori privilegio, licet Ecclesie non inserviat, non autem si non incedat in habitu, ut explicat *Fagnan. loco citato olim d. Congreg. Secretarius nisi forte haberet Pensionem loco tituli Beneficii*, ut voluit DD. allegati à *Diana p. 1. tract. 2. resol. 31.* quem refert *P. Octavius à S. Joseph. oper. moral. tom. 2. tit. 176. num. 1605.*

Eod. tit. 14. form. 8. pag. 192.

155 *Num. 6.* Statuta, quæ excludunt plures fratres utrimque, aut ex uno tantum latere conjunctos à voce activa in Capitulo, vel Concilio, laudabilia sunt, & approbanda, *Sac. Congreg. Concilii in Patribonens. 9. Augusti 1704.*

Tit. 15. form. 1. pag. 197.

156 *Num. 5.* Jurispatronatus usurpationis præsumptio, licet cadere soleat in Communitate, seu universitate, non tamen in Confraternitate, quæ dici non potest Universitas, sed Collegium Personarum ad exercitium pietatis institutum, *Rot. coram Merlin. decis. 407. num. 16. 17. 18. & 19. Card. de Luca de jurep. disc. 58. num. 29. circa fin.*

157 *Num. 13.* Adde ad supplementum materiæ, quod licet fundator possit in limine foundationis Beneficii apponere conditiones sibi bene visas, & etiam juri communi contrarias *Ciarl. controuv. 53. num. 48. Rot. decis. 157. num. 7. p. 7. recent.* hoc tamen intelligitur dummodo ab Episcopo, vel Papa approbentur, à quorum autoritate totum pender *Lotter. de Benef. lib. 1. quest. 32. num. 3. Tondut. quest. Benef. tom. 1. cap. 5. num. 5. Caren. resol. 142. num. 2.* Nam cum Testator sit privata persona, non potest mutare ordinem canonum, & ordinationes Ecclesie *Abb. in cap. cum dilectus, num. 4. & 5. de consuet. neque disponere, quod in Beneficio erecto, & fundato Papa non possit se ingerere, seu autoritatem interponere, quia hæc est conditio*

turpi, & improba, cum Papa sit omnium Beneficiorum absolutus Dominus, & dispensator, *Gonzal. ad rez. 8. Cancel. gloss. 5. num. 42. & 43. Fagnan. in cap. nos quidem, num. 43. & 44. de test. Tondut. quest. Benef. tom. 1. cap. 5. num. 4.*

159 *Conditio autem, ut minores 14. annorum presentari, & admitti debeant ad Beneficia Jurispatronatus, poterit ab Episcopo admitti in limine foundationis, Ricc. in prax. tom. 5. resolut. 470. per tot. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 49. num. 12. Add. ad Pamphil. decis. 54. num. 16.* Nisi agatur de Canonicatibus Collegiæ. Nam in his strictius procedendum erit, & ætas 14. annorum exigenda *Barbos. de potest. Episcop. alleg. 6c. num. 71. & de Canon. cap. 13. num. 14. Tondut. quest. benef. tom. 1. p. 2. cap. 3. §. 12. num. 1.*

160 *Num. 14.* Si Clericus presentandus ad præbendam in Cathedrali, cui sit certus annexus ordo, infra annum non promoveatur statim post annum (impedimento cessante) amittit vocem in Capitulo, ita ut nullo modo, nec ex Capituli concessione, neque ex Episcopi dispensatione post annum illam habere possit, imò perdit etiam dimidiam distributionum, *162 ut sancitum fuit in Clem. 2. de atat. & qualitat. Moner. de distrib. lib. 2. quest. 20. num. 9. Barbos. in d. clement. 2. num. 5.* Et ulterius compelli poterit ad ordinem suscipiendum, & exercendum, & si monitus renueret, etiam privati vigore decreti *Concilii Trident. cap. 12. sess. 24. de reform. ibique Gallemart. num. 15. 17. & 22.*

164 *Num. 19.* Quamquam verum sit, Beneficium primum vacare ipso jure per adeptionem alterius incompatibilis, *Rot. decis. 277. num. 12. par. 4. recent.* hoc tamen debet intelligi, quando possessio secundi est pacifica saltem per duos menses *Garc. de benefic. p. 11. cap. 5. num. 116. Tondut. quest. benef. part. 2. Addit. ad cap. 5. §. ult. num. 16.* Si tamen per provisum steterit, quominus possessionem secundi haberet, etiam tunc vacaret primum, quamvis possessionem non apprehenderet, *cap. licet Episcopus, ubi gloss. de præb. in 6. & ibi Passer. num. 10. Garc. ubi supra num. 200. Barbos. in cap. de*

- multa, num. 3. de preb. Fagnan. eodem loco num. 9. & 10.*
- 167 *Num. 24.* Cardinales perpetui Commendatarii habent facultatem presentandi, eligendi, ac providendi ad omnia Beneficia Ecclesie commendata, ut tradunt *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 33. num. 12. & 13. Tondut. quest. benef. tom. 2. par. 3. cap. 18. num. 1. & seqq.* Verum hoc faciunt tanquam Ordinarii Collatores, adeo in mensibus reservatis non conferant Beneficia predicta, nisi tanquam
- 168 Indultarii; & ideo tunc eorum provisi, tenentur infra quatuor menses confirmationem obtinere à Dataria Apostolica, expeditione Bullarum, aliàs collatio Cardinalis nulla esset, & ab alio Beneficium collatum impetrari posset à Dataria: Hæc enim conditio apponi solet in Indultis Cardinalium; dummodo tamen Beneficia per eos in mensibus reservatis collata excedant summam Ducatorum 24. de Camera, & sic scuta quadraginta monetæ, nam cætera minoris redditus liberè conferunt, dummodò non sint affecta duplici affectione, talia enim Beneficia vigore Indulti non conferunt, eis obstante Bulla *Urb. VIII. la 288. Rot. decis. 154. num. 1. p. 16. rec. & in Mediolan. Prioratus 16. Junii 1679. & 9. Julii 1681. cor. Pauluccio.*
- 170 *Num. 28.* Episcopus Neocastrensis ad consulendum numerositati Populi, divisit Parochiam, & duas portiones Curatas constituit æquè principales; *Sacr. Congreg. Concilii 15. Decembris 1703.* divisionem in duas portiones Curatas non sustineri, & invalidum fuisse concursum respondit, & resolutionem 16. Februarii 1704. confirmavit, & cum hac declaratione, concordant alia Decreta allegata *eodem tom. 2. tit. 13. form. 1. pag. 9. num. 41.* quia numerositati Populi providendum est ad formam Concilii *cap. 4. sess. 21. de reform.* non autem per dismembrationem.
- 171 *Num. 33.* Ubi reperitur, quod Ecclesia Curata est unita, & annexa alicui capitulo, vel Collegio Sæculari, vel Regulari, cum exercitio promiscuo, pœnes omnes Canonicos, vel Collegiales, tunc in Visitatione solet provideri, ut certus Vicarius, sive sit de eodem corpore sive

extra deputari debeat, ut ita Oves certum habeant Pastorem, quem agnoscere debeant: Et è converso certa sit persona, quæ sciat illud onus sibi incumbere, & à qua Episcopus in Visitatione, seu extra rationum redditionem de sibi commissis Vicariis petere valeat. Erectio igitur Vicariæ modo sequenti fieri poterit.

F O R M U L A

Decreti erectionis Vicariatus.

CUM in nostra Visitatione generali habita in Terra N. hujus nostræ Diocesis invenimus in Ecclesia Collegiata sub Invocatione S. N. curam Animarum eidem annexam exerceri à Canonicis promiscuè, & turnatim non sine neglectu; Volentes animarum saluti salubriter providere, & pro bono regimine earundem ità expedire judicantes, titulum, & Vicariam perpetuam in dicta Ecclesia Collegiata erigere statuimus: prout autoritate nobis à *Sacro Concilio Trid. sess. 7. cap. 7. de reform. & à constit. S. Pii V. la 47.* & omni alio meliori jure, quo possumus, pro uno Presbytero, perpetuo futuro Vicario, qui inibi personaliter resideat, & curam Animarum præfaram exercere, ac illius intuitu, seu causa, eidem in Divinis deservire, & Parochianis Ecclesiastica Sacramenta ministrare, nec non omnia, & singula, quæ ad Parochum, & Curatum de jure, consuetudine, necessitate, aut aliàs quomodolibet spectant, facere, & gerere debeat, perpetuò erigimus, & instituimus à dicto capitulo *Canonicorum nominando*, & presentando, & à nobis, & successoribus nostris approbando, & instituendo: Curamque predictam, *privativè ad Collegium transferimus*, & eidem Vicario annectimus, & perpetuò imponimus. Curæque sic erectæ *pro ejus dote*, & Vicarii sustentatione, scuta . . . ex propriis fructibus, & redditibus ejusdem Ecclesie Collegiata, perpetuò applicamus, appropriamus, & assignamus, & per dictos Canonicos, & Capitulum

tulum singulo anno tradi, & pro rata singulo anno tradi, & pro rata singulis mensibus solvi mandamus, ultra emolumenta incerta servitii, & exercitii Curæ, primo remanente Statu Ecclesiæ. Et ita exigimus, & respectivè assignamus omni, &c.

N. Episcopus N.

N. Cancellarius, & Vistationis Not. & Secr.

ADNOTATIONES.

172 *Promiscuè, & Turnatim.* Cura Animarum annexa Collegiata Sæculati, seu Monasterio Regularium, quæ non sit de Mensa, vel Cathedrali Ecclesiæ, non expedit, ut exerceatur à Canonicis per turnum, seu per vices, sed debet constitui Vicarius certus, & perpetuus (quamquam possit esse amovibilis arbitrio Episcopi) vel annecti Cura certæ Præbendæ, quia Vicarii Temporanei tanquam Mercenarii, curam Animarum, non rectè administrant, ut observant *Piassec. in prax. p.2. cap.3. art.2. de visitat. Eccles. Cathed. num.21. Card. de Luc. supra Conc. disc.9. num.1. & 2. & latè Fagnan. in cap. ex parte, à num.14. usque ad num.35. de Offic. Vicar.*

Quare Episcopus *Acernen.* de anno 1645. in relatione Status illius Ecclesiæ obtinuit à Sacr. Congreg. Concilii responsum: *Episcopum erigere debere Vicariam perpetuam pro exercitio Cura Animarum, cum assignatione congruæ ducatorum Regni quinquaginta ex massa communi Ecclesiæ Cathedralis, in Reliquis remanente Ecclesiæ Statu solito.* Et reclamante Canonicorum Capitulo, *Sacr. Congreg. die 5. Maji 1646.* stetit in decretis, ita tamen, ut si Præbenda Canonialis non ascendat ad valorem ducatorum quinquaginta Regni, possit Episcopus assignare ratam deficientem ex massa communi Capitulo.

Et in alia *Ufrenien.* cum dubitaretur an cura Animarum incumbens Cathedrali, esset, necnè annexa Canonicatui proviso à Sede Apostolica: propositis dubiis. *Primo, an constet de unione Vicaria per-*

petua Canonicali? & quatenus negativè. Secundo, an sit de novo unienda, & adnectenda? Tertio, an dicto Vicario perpetuo assignanda sit congrua, & in qua summa? Quarto, an eidem Vicario perpetuo competat omne exercitium Cura privativè, quo ad ceteros de Capitulo?

Die 2. Junii 1696. Sac. Congreg. Concilii respondit. Ad primum constare de unione, & nihilominus ad cautelam esse iterum faciendam. Ad secundum, jam provisum in primo. Ad 3. assignandam esse congruam arbitrio Episcopi, dummodo non excedat summam ducator.60. computatis in ea fructibus præbendæ, & aliis ad formam bullæ s. mem. Pii V. Ad 4. affirmativè.

Et reposita causa ad Instantiam Capituli die 20. Aprilis 1697. sub dubio: *An in congruam Canonici Curati impartari debeant distributiones quotidiana, qua dantur ratione servitii personalis, & interessentiæ choro, nec non cetera emolumenta Parochialia expressa in sententia Episcopi?* Sac. Congreg. respondit. *Affirmativè quoad distributiones, & quoad expressa in sententia Episcopi negativè.* In sententia autem Episcopi expressum sic erat: *Computatis tamen in eadem congrua fructibus præbendæ omnibus, etiam incertis emolumentis, & aliis obventionibus percipi solitis.*

Et in causa *Augusten.* ad 5. dubium in quo quærebat Episcopus, an posset deputare Vicarios perpetuos in Parochialibus Capitulo unitis extra Cathedrali Sac. Congreg. particularis deputata die 4. Septembris 1696. respondit, *Episcopum posse providere ad formam Concilii Trident. cap.7. sess.7. de ref. & Constitut. S. Pii V. la 47.* licet Capitulum prætenderet, quod stante immemorabili deputandi Vicarios ad nutum non posse deputari Vicarium perpetuum.

Et in alia Romana Curæ S. Marci, in qua cum Cardinalis Titularis, qui Curatum amovibilem ab antiquo tempore nominabat, prætenderet, quod Card. Vicarius Urbis non posset in dicta Ecclesiæ deputare, & instituere Vicarium perpetuum; Congreg. deputata quinque Cardinalium die 28. Jan. 1700. re-

- rescriptit . Deputandum esse Vicarium perpetuum .
- 177 *A Capitulo Canonico nominando .* Hoc exprimitur ad demonstrandum , quod jus nominandi Vicarium remanet , ut prius Capitulo , juxta dispositionem *Bulle S. Pii V.* prout præservatum fuit in supra allegata Acernen. Quoties enim Cura non reperiatur annexa certa Præbendæ , nominatio Vicarii potest fieri de uno ex toto Clero , non de Canonicis tantum , ut respondit *Sac. Congreg. Concilii in Melphien. 20. Junii 1705.*
- 178 *Privative ad Collegium Transferimus .* Hoc debet apertis verbis exprimi , alioquin adhuc censeretur remanere cumulative , etiam per se ipsum Collegium , præsertim quando ipse percipit fructus Ecclesiæ Curatæ , ut advertendum monet *Piafec.* loco superius citato , *d. num. 21.* & ita convenit , ut declaravit *Sac. Congreg. in d. Ifernien. ad 4.*
- 180 *Pro ejus Dote :* Congrua taxanda est Vicario perpetuo arbitrio Episcopi , habito respectu ad qualitatem personæ , & loci , & ad abundantiam , seu paupertatem fructuum , & reddituum Ecclesiæ , ut in citata *Ifernien.* & tam in re certa particulari , quàm in emolumentis incertis percipi solitis , qui ascendant saltem ad summam scutorum 50. 70. 80. & 100. annuatim , & quatenus hujusmodi emolumenta ad talem summam non ascenderent , poterit Episcopus mandare , ut suppleatur ex massa communi Capituli , ut in allegata Acernen. & ita fieri decrevit *Emin. olim meus Cardinalis Petruccius* in una *Casentina Congrua* , in qua cum Curatus perpetuus illius Cathedralis (qui emolumenta tantum incerta ab exercitio Curæ pro Congrua in summa ducatorum 80. circiter percipiebat annuatim) Congruam in re certa sibi à Capitulo assignari debere exposulasset , & eodem *Em. Cardinali à Sac. Congreg. Episc. & Regularium* instantia fuisset remissa ; cum facultate assignandi congruam sic pronuntiavit .
- „ Dicimus , & decernimus non esse „ locum assignationi novæ Congruæ ,
- „ neque augmento , sed R. Januarium „ Britellium ejusque in cura successores debere esse contentos Congrua , „ jam à sæculo , & ultra Curatis Antecessoribus assignata , & sine contradictione acceptata : dummodo tamen emolumenta solita exercitii præfate Curæ ascendant annuatim ad summam saltem ducatorum Regni 50. „ prout hætenus pingujus ascenderunt , quatenus autem in futurum non ascenderent , in tali casu , capitulum Cathedralis teneatur supplere ex massa communi . Item quod Canonici , seu Hebdomadarii dictæ Cathedralis teneantur coadjuvare prædictum R. Januarium Britellium , & successores in exercitio curæ , præsertim in solemnioribus anni festivitariis , tam in audiendis confessionibus Parochianorum , quàm in administratione Sacramentorum juxta modum , & tempus ab Ordinario præscribendum .
- „ Item , quod prædicta Congrua sit , & esse debeat libera , & immunis ab omni onere , & expensa adeo R. Britellius non teneatur , neque ejus successores ad expensas sepulchri in hebdomada majori , neque ad alias expensas quantumvis minimas , quibus omnibus Capitulum supplere teneatur .
- Et ita , &c.
- Die 17. Julii 1693.* facta relatione d. Decreti in plena Congregatione , rescriptum fuit . *Servetur Decretum Eminentiss. Ponentis.* Et reclamante d. Curato Britellio , & denuò audiri postulante , eadem Sac. Congregatio die 31. ejusdem Mensis respondit : Non esse audiendum . Verùm , quia Capitulares , Curatum prædictum in exercitio Curæ valdè amplæ ad formam d. Decreti coadjuvare renuebant , habito recurſu ad eandem Congregationem die 12. Febr. 1694. rescriptum fuit : *Archiepiscopus exequatur Decretum Eminentiss. Ponentis confirmatum , & approbatum à Sac. Congreg. 17. Julii 1693. & juris remedio cogat Capitulum ad solvendam mercedem subcurato , quatenus iste sit necessarius .*
- Quando etenim ita providetur congrua

181 grua redditur certa, quamquam ex incertis constata sit: Ubi autem numerus animarum, qualitas loci, & personæ id exigat, Episcopus potest taxare congruam Vicario etiam ultra scuta centum, quia Bulla Piana nullum præstat impedimentum quin possit ultra dictam summam augeri, ut dixit *Rot. coram Duno. Jun. decision. 631. num. 6. Card. de Luc. de pension. disc. 16. num. 4. Panimoll. decis. 15. adnor. 2. num. 9.* Quid autem sit animadvertendum in erectione Vicariæ Ecclesiarum Patochialium unitarum Monasteriis Regularium, dixi *ibid. eod. loco num. 34.* Si autem Episcopus velit propter tenuitatem reddituum Capituli Curam Animarum toti Capitulo incumbentem per viam unionis perpetuæ in certam Præbendam, seu dignitatem transferre, tunc adhibeat consensum Capituli: & quocumque modo procedat, curet partes citari. *Grat. de Benef. par. II. cap. 2. num. 10.*

Eod. tit. 15. form. 2. pag. 108.

183 *Num. 5. & 6.* Biennium, quod *cap. 20. sess. 24. de resor.* præscribitur causis terminandis, incipere à die citationis, non verò à die, quo quis sumit informationes alicujus delicti, declaravit *Sacr. Congreg. Concilii in Patavina 15. Novembris 1612. lib. 28. Decr. fol. 844.* Et quod *d. cap. 20. de causis intra biennium terminandis*, non procedat in secunda, & tertia instantia, eadem *Sacr. Congreg.* declaravit in *Nullius 12. Martii 1602. d. lib. 28. Decr. fol. 945.*

185 *Num. 7.* Mandata, seu Decreta expedita pro adimplemento onerum Misfarum, non retardantur, neque impediuntur Inhibitionibus A. C. seu Nuntii Apostolici, *Sacr. Congreg. Concilii in Tiburtina 18. Martii 1684. & in Biresten. 3. Novemb. 1688. lib. Decr. 34. fol. 64. & lib. 38. fol. 506.* Sicuti in causis præceptorum de non conservando factorum personis suspectis, & in aliis casibus à

186 *Sacr. Congregatione expressis*, potest Episcopus procedere, non obstantibus appellatione, & Inhibitionibus A. C. ut respondit *eadem Sacr. Congreg. in Far-*

sen. 26. Martii 1689. lib. Decret. 39. fol. 104.

Eod. tit. 15. form. 3. pag. 217.

Num. 8. Certa est conclusio ibi firmata, quod Episcopus possit in sua Diocesi ad instar Principis gratiam facere reis de omnibus delictis, non solum respectu ad Clericos, sed etiam ad Laicos in delictis mixti fori, in quibus prævenerit, & non solum ante, sed etiam post latam sententiam, ut præter auctoritates ibi allegat. respondit etiam *Sacr. Congreg. Episcop. in Castri Durantis 11. Decemb. 1601.* in qua dicitur: *Il Vescovo può far grazia a condannati, se la liberatione non è espressamente riservata alla Sede Apostolica:* Unde dubitari coningit, an possit quoque delinquentibus impunitatem concedere? *Franc. de Angelis post. tract. de impens. & melior. dotal. opuscul. 4. de impunit. à num. 13. ad 21.* tenet quod non ea ratione quia hoc sit de reservatis Supremo Principi, & quod omnes inferiores sint exuti omni potestate impunitatem concedendi, & eum sequitur *Raynald. observ. crimin. tomo 1. cap. 7. §. 9. & 10. num. 2. & 3.* qui tamen admittit, quod possit Episcopus ad instar Baronum impunitatem concedere in casibus, in quibus extat lex expressè disponens, concedendam esse impunitatem, ut est casus in *non omnes*, §. *fin. de re milit. & in l. penult. ff. de cust. reor. Sab. autem in sum. divers. tract. §. Indulgentia post num. 2.* distinguit; ut Episcopi in eorum Diocesisibus ad deregenda delicta occulta, non possint reis impunitatem condere, si agatur de simpliciter inquisitis, secus autem de jam condemnatis.

His tamen non obstantibus, mihi videtur dicendum, quod Episcopus in sua Diocesi (in qua habet merum, & mixtum imperium) possit in occultis delictis impunitatem concedere, quando non agatur de delicto, cui à jure pœna taxata sit, aut in quo ipse de jure dispensare non potest. Moveor ad ita sentiendum ex eo, quod concessio impunitatis, seu Indulgentia delicti, est de lege jurisdictionis ordinariæ, & ideo cum

cum nullibi jure canonico, aut Constitutionibus Apostolicis, hoc illi vetitum, neque Papæ expressè reservatum reperitur (ut perperam supponit *Franc. de Angel.*) utique potest impunitatem concedendo totalem potestatem liberè exercere ex latè traditis à *Sperell. decis. 110. à num. 21. ad 25.* aliàs nec posset reis gratiam facere (prout admittunt communiter DD. in laudata conclusione allegati) quia est ejusdem facultatis, neque ulla vera, & solida disparitatis ratio affertur, nec afferri valet, cur illud primum possit, non autem hoc secundum, genus enim propriè prædicatur de qualibet ejus specie, ut inquit *Navar. conf. 9. num. 1. de privil.* Et quamquam Principi Supremo reservata regulariter sint. Restitutio famæ infamatis, & condemnatis de falso. Impositio Pedagiorum, quæ sunt de regalibus. Dispensatio ætatis, idest minorem majorem facere. Legitimatione Superiorum, ut tradit *Tnsch. litt. P. conclus. 695.* Adhuc Episcopus, in locis ubi adest consuetudo (prout est Parma) in minoritate suos subditos dispensat, & illis veniam ætatis concedit ad effectum validè contrahendi, & res domesticas gubernandi, fateor tamen, quod non nisi ex justa, & rationabili causa, & pro bono publico suæ Diocesis, & non nisi in gravibus delictis, uni tantum, vel duobus ad summum, & non principali delinquenti, has remissiones, & indulgentias, Episcopus concedere non debeat, juxta monitum *Guazin. ad defens. reor. defens. 20. cap. 25. num. 3. vers. & ob id.*

Eod. tit. form. 4. pag. 224.

192 *Num. 5.* Clericus Ordinatus ad titulum Beneficii residentialis, non potest illud relinquere, & ad aliud Beneficium in alicenam Dioccesim transire, absque licentia sui Ordinarii: quia cogitur invitus primo Beneficio inservire, ut communiter tradunt *Paris. de resign. lib. 7. quest. 1. n. 12. & 13. Fagnan. in cap. admonet, de renunc. num. 8. 9. & 10. Pignatell. conf. 56. num. 3. tom. 3. Pirhing. in*

jus can. lib. 1. tit. 9. num. 61. & 62. Imò juxta canonem 20. Concilii Oecumenici Calcedonenis, transeundo ad aliam Dioccesim sine consensu sui Ordinarii, deberet communionem privari. Quapropter si Dioccesanus recuset consentire, tunc Prælatus secundæ Ecclesiæ, debet præfigere terminum proviso ad impetrandam licentiam, quo elapso, & licentia non obtenta, erit de alia persona providendum.

195 *Num. 13.* Quando salariatis communitatis Laicorum, solvitur salarium, non ex redditibus publicis, sed ex taxa Civibus imposita, & ex istorum bursa; in hoc casu potest Ordinarius permittere, ut per Ecclesiasticos detur annua contributio, seu recognitio voluntaria, & proportionata, ut pluries rescripsit *Sac. Congreg. Immunit. apud Ricc. in Synopsi ver. Medicus, num. 1.* Sicuti poterunt ecclesiastici uti singuli (nullo autem modo per viam contributionis) voluntariè donare aliquam summam pro restoratione Ecclesiæ, aut alterius ædificii publici, *Ricc. in d. Synop. verb. contributio, num. 4.*

197 *Num. 14.* Attenta penuria Annonæ potest Episcopus in Edicto statuere justum pretium frumento Ecclesiasticorum, quatenus illud cum emptoribus non concordaverit, eosque cogere ad venditionem, reservata tamen pro usu, & sustentatione ipsorum, æqua, & proportionata quantitate, ut declaravit *d. Sac. Congreg. Immunit. in Casalen. 12. Febr. 1695. lib. 1. Decr. Vallem. pag. 171. & in Neocastren. 1. Decembris 1696. lib. 2. decr. ejusdem pag. 61. ut refert Ricc. in Synop. verb. frumentum, num. 4. & 5.*

198 *Num. 18.* Est quoque ibi notandum, quod filius legitimus, & naturalis Presbyteri, qui fuit susceptus ante Clericatum, gaudet privilegio fori, durante vita Patris, si maneat sub illius potestate, ut declaravit *d. Sac. Congreg. Immunit. in Callien. 8. Martii 1631. lib. 2. Decr. Paul. pag. 99. & in Hidruntina, & Urbanien. ut refert Ricc. in Synop. in verb. filius, num. 1. & seqq.*

Eod.

Eod. tit. 15. form. 7. pag. 233.

199 Num. 1. Possunt Clerici habitum Clericalem dimissum, reassumere non obstante prohibitione Episcopi, quamvis emanasset in Synodo, Sperell. decis. 66. num. 30. Guazin. jun. ad def. anim. lib. 2. def. 1. num. 7. Card. de Luc. supra Concil. Trid. disc. 24. nu. 36. Sac. Congreg. Concilii in Reginen. 29. Novemb. 1692.

Eod. tit. form. 8. pag. 237.

200 Num. 2. Judex Laicus remittens Clericum Judici Ecclesiastico, sine protestatione illum vindicandi, & puniendi, si constiterit privilegio fori non gaudere, censetur tali juri renunciasse, Zecch. de repub. Eccles. tit. de Cleric. priv. 9. circa fin.

201 Num. 8. Notandum est ibi, quod Processus constructus à Clerico conjugato, tamquam subdelegatus à Delegato Papæ, contra personas Ecclesiasticas est nullus eo quia talis delegatio, seu subdelegatio solum concedi solet Clericis simpliciter, nisi Papa expressè ad Clericos conjugatos facultatem extendat, ut declaravit Sac. Congreg. Imm. un. in Viterbien. 13. Septembris 1679. & in Interannen. 20. Decembris 1702. & refert citatus Ricc. in Synop. in verb. Processus Curia Ecclesiastica num. 12. & 13.

Eod. tit. 15. form. 10. pag. 243.

202 Num. 2. & 3. Adde ibi pro supplemento, sequentes declarationes emanatas in causa Turritana; seu Bosanen. Jurisdictionis, in qua propositis Dubiis,

I. An in Edictis emanatis ab Archiepiscopo Turritano, & affixis in Diocesi Bosanen potuerit se enunciare Patrem, & Pastorem?

II. An potuerit dictus Archiepiscopus dicta Edicta affigere in dicta Diocesi Bosanen?

III. An potuerit dictus Archiepiscopus in dictis Edictis comminare Censuras sibi reservatas in Subditos Episcopatus

Bosanen. tam Ecclesiasticos quam Laicos in casu amotionis illorum?

IV. An Curia Archiepiscopalis Turritana ritè processerit ad expeditionem literarum citatoriarum ad instantiam Alvira Nater, & Sotgiu adversus Oeconomum Capituli Bosanen.

V. An idem Archiepiscopus pro causis ad Curiam Metropolitanam devolutis in gradu appellationis, mittere possit Executores sua Curie pro exequendis mandatis in Diocesi Bosanen. pro juribus Curie Archiepiscopalis, salario sententiarum, Advocatis, & similibus? Et quatenus affirmativè.

VI. An Archiepiscopus teneatur interpellare Episcopum suffraganeum pro executione dictorum mandatorum, vel saltem dicti Executores, teneantur ante executionem ostendere mandata Ordinario?

Sac. Congreg. Concilii die 12. Martii 1708. respondit.

Ad 1. Negative. Ad 2. Negative. Ad 3. Negative. Ad 4. Negative. Ad 5. Negative. Ad 6. Affirmativè.

Ex responsione hinc data ad quintum dubium, infirmum, imò & abrogatum remanere videtur Decretum Sac. Congreg. Episcoporum, & Regular. in Volturarien. anni 1693. quod refert Nicol. in Flosc. verb. Archiepiscopum num. 6. à me ibidem allegat. num. 4. quo declaratum fuit Archiepiscopum in causis appellationum exequi facere posse mandata in Diocesi suffraganea absque licentia Episcopi: nisi fortè dicatur, quod hoc Decretum Sac. Congreg. Concilii intelligi, & locum habere debeat, quando agitur de executione mandatorum respicientium interesse Curie Archiepiscopalis, vel ejus Officialium, & Ministrorum, ut in d. V. dubio: illud autem Sac. Congreg. Episcop. quando exequenda sint mandata ad instantiam partis victricis, contra personam, & bona appellantis, in qua noscitur de jure jurisdictionem exercere posse, ut habetur in cap. 1. de Offic. ordin. in 6. ibi: In causis appellationum devolutis ab ipso, jam Jurisdictionem obtinere noscuntur, propter quod licitè possunt super illis committere vices suas.

Potest ulterius Archiepiscopus (& 206

eo absente, suis Vicarius Generalis in causis appellationum causarum suffraganeorum in litteris compulsorialibus, comminari eisdem, quatenus non pareant, pœnam interdicti ab ingressu Ecclesiæ, & aliarum censurarum, *Sacr. Congreg. Concilii in Massalubren. Jurisdictionis 26. Junii, & 18. Septembris 1688.*

207 Episcopus autem suffraganeus non potest carcerari facere Clericum sibi subditum in Diœcesi Archiepiscopi, & eo inconsulto: imò si hoc faceret mediante imploratione Brachii Judicis Sæcularis, teneretur ad refectionem damnorum, & interesse, per carceratum passa, *Sacr. Congreg. Concilii in Januen. 18. Novemb. 1702.*

Eod. tit. form. 13. pag. 253.

208 Num. 5. Quod Hebræi gaudeant immunitate Ecclesiæ, intelligi debet in delictis, quæ non sapiunt hæresim, cæterum blasphemias proferentes contra Jesum Christum, vel B. Mariam Virginem ejus Matrem, immunitate non debent gaudere, sed ab Ecclesia, & locis immunitatis, ad quam, seu ad quos confugiunt, extrahi poterunt mandato Episcopi, & pœna hæreticorum puniri, ut plenè probant *Pignatell. consult. 143. à num. 1. & per tot. tom. 8.*

Eod. tit. form. 14. pag. 255.

209 Num. 3. Ne confugiri discedentes à loco immuni incidant in manus Curie Lincæ, adhibetur cautela Salvi conductus, qui si ab Episcopo concedatur, poterit concipi modo sequenti.

FORMULA

Salviconductus.

N. Episcopus N.

Tibi N. in loco immuni N. confugito, ut ab eo liberè discedere, & ad alium locum pariter immunem tuto (absque tamen vagatione per loca publica) intra dies accedere, & te

recipere, ac transferre possis, publicam fidem, & plenam securitatem, quam salviconductum appellant, cum omnibus clausulis necessariis, & opportunis, etiamsi specialiter, & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi volumus, damus, concedimus, & impartimur: inhiibentes omnibus, & singulis Judicibus, Magistratibus, & personis, tam sæcularibus, quam Ecclesiasticis cujusvis conditionis, dignitatis, & Status existant, ne tibi stanti, recedenti, & ad alium locum immunem commigranti, ullum gravamen, aut præjudicium inferant, nec ab aliquo quoquo modo inferri permittant, vel te arrestari, seu capi, & carcerari faciant, aut præsumant sub quovis prætextu: alioquin adversus contrarium facientes, aut fieri mandantes, & permittentes, tanquam violatores, & perturbatores immunitatis Ecclesiasticæ ad Censuras à Sacr. Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis comminatas procedetur. In quorum fidem præsentis nostra manu signavimus, & sigillo quo utimur in similibus, muniti, & in nostra Cancellaria registrari mandavimus. Datum, &c.

N. Episcopus N.

Locus * Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

IN concessione salviconductus, plura advertenda sunt. Primò, quod debet subscribi ab ipsomet Episcopo, non à Vicario, nisi in casu quo Episcopus esset absens in remotis. Secundo, debet habere sigillum, & registrari in Cancellaria, ut de praxi testatur *Raynald. observ. crim. tom. 3. cap. 33. §. 4. num. 1.* Tertio, quod habens salvum conductum, si delinquat, ipso jure eo privatus remanet, nec salviconductus servari debet, quia dicitur abuti, & concedentem offendere, ut probat *Conciol. resolut. crim. verb. Salviconductus resol. 6. num. 2.* Quod est verum si de-

213 si delinquat ex proposito, & deliberatè, & appareat saluum conductum petiisse causa delinquendi; secus si laceffitus, & provocatus delinqueret, ut distinguit *Fulpin. sup. Farinac. de carcer. & carcer. par. 4. quest. 29. num. 7.*

214 Quapropter Sac. Congreg. Immunit. in una *Terracinen. 30. Maji 1684.* quam refert *Ricc. in Synop. verb. salvus Conductus, num. 3.* declaravit, quod captus à curia sæculari intra tempus salvoconductus obtenti à Governatore Urbis, ad effectum se presentandi in eadem Urbe, deberet restitui Ecclesiæ, à qua attentio salvoconductu exiverat, quamvis prærenderetur post concessum saluum conductum deliquisse.

215 Quartò demum animadvertendum, quod non omnibus confugitis petentibus salvoconductum, incunctanter concedendum est, sed maxima ponderatione, & cautela procedendum juxta personam, delictorum, & locorum qualitatem, & idè eadem Sacra Congregatio in ejectione faciendâ confugitorum à loco immuni, solet rescribere Episcopis, quod in concedendis salvoconductis, utantur prudentia, ut refert idem *Ricc. in verb. confugiti, num. 40.*

216 *Num. 5.* Notitia pollutionis Ecclesiæ debet haberi, & probati probatione ordinaria, qua probantur, & manifestantur cætera delicta; Nam si Parochus, vel confessarius haberet notitiam pollutionis Ecclesiæ in confessione, non posset illam detegere, ut reconcilietur, *Lazar. quest. canonic. sect. 2. quest. 17. num. 12. in fin.*

Eod. Tit. 15. form. 15. pag. 250.

Num. 13. Plura alia vetita sunt Hebræis, quæ invenies apud *Passer. in cap. contra Christianos de heret. in 6. & Pignatell. consult. 192. num. 9. & seqq. tom. 4.* & hic quoque referuntur, nempe.

217 I. Judæi tenentur per seipfos suos libros expurgare, aliàs puniendi.

218 II. Pœnè semper est eis deneganda licentia medendi Christianos.

219 III. Non debet permitti, ut à Chri-

stianis accendatur ignis in eorum domibus die Sabbathi, etiam si offerrent elemosynam locis piis erogandam.

220 IV. Prohibentur cum Christianis promiscuè larvati accedere ad audiendum comœdias, ac simul tripudiare, & contra eos procedere possunt inquisitores.

221 V. Retinentes in suo famulatu homines, vel puellas Christianas, quæ Missarum non audiunt, puniuntur in S. Officio, ad quod hujusmodi causa spectant, non autem ad Judicem Sæcularem, *Innocent. IV. Const. Paul. IV. Const. 3.*

222 VI. Deferentes arma Tuncum, vel Algerium, prætextu deferendi illa ad aliquem locum catholicum, puniuntur in S. Officio.

223 VII. Testes Judæi absque tortura non faciunt fidem in causa fidei contra Christianos, itaut possit procedi ad torturam contra reum.

224 VIII. Retinentes Thalmud, & alios libros prohibitos, puniuntur ab Inquisitoribus ex *constit. Clem. VIII.* etiam cum confiscatione. Unde Inquisitores si habeant sufficientia indicia, quod hujusmodi libros retineant, præcipuè Thalmud, qui corrigi non potest, debent contra eos procedere, *Greg. XIII. Const. 70. §. 9.*

225 IX. Transferens cum pompa, & luminibus Arcam ab una domo ad aliam puniuntur in S. Officio.

226 X. Non possunt absque licentia sedis Apostolicæ novas Synagogas construere.

227 XI. Accedentes ad Hospitia Christianorum, non puniuntur in S. Officio.

228 XII. Concessa est ipsis per diploma emanatum die 2. Junii 1593. facultas accedendi ad quæcumque loca ditionis Ecclesiasticæ occasione mercaturæ, dummodò in illis non contrahant Domicilium, quod in nullis Civitatibus, & locis habere possunt, nisi Anconæ, Romæ, & Ferrariæ, & ex Diplomate Urbani VIII. in ducatu Urbini.

229 XIII. Ostia, & fenestras in die Parasceve apertas tenere non possunt.

230 XIV. Dantes Christianis panes azymos

- mos, quos conficiunt in Paschate, puniuntur extra Urbem à S. Officio, in Urbe ab Em. Card. Vicario.
- 231 XV. Pœnas sibi impositas persolvunt, non quidem manendo præforibus Ecclesiæ, sed ante Synagogam.
- 232 XVI. Circumcidentes Infanrem Christianum, severè puniuntur ab Inquisitoribus.
- 233 XVII. Existentes in Triremibus volentes suscipere baptismum, instruuntur, & baptizantur, sed remanent in triremibus.
- 234 XVIII. Habentes simplex commercium carnale cum mulieribus Christianis, non puniuntur à S. Officio, sed ab Ordinariis. Aliquando tamen simul procedunt, vel ratione contemptus fidei, & Religionis Christianæ, vel cohabitationis.
- 235 XIX. Non possunt suam Synagogam, licèt combustam in alio loco ædificare, sed debent in eodem loco illam reficere.
- 236 XX. Percutientes, vel corruptentes Imagines Sanctorum puniuntur in Sanct. Officio, etiam privativè quoad iudices laicos, idque etiam si præveniant.
- 237 XXI. Non possunt accipere in pinguis res cum Crucibus, aut sacris Imaginibus, neque in suis Tabernis tenere venalia, quæ spectant ad Religionem Christianam, veluti Cruces, Imagines Sanctorum, & hujusmodi alia, quibus abusus occurrere tenentur Ordinarii.
- 238 XXII. Pro exercendo sænore, debent petere licentiam à Summo Pontifice.
- 239 XXIII. Nequeunt sua Animalia in usum carnis mactare in macellis Christianorum cum suis superstitionibus.
- 240 XXIV. Neque possunt uti opera fullonum Christianorum. Verùm ob penuriam aquæ potest propter bonum publicum permitti, ut ipsimet deferant pannos lineos ad fullonicum Mulierum Christianarum, ut ipsos abluant, & lotos ad suas domos referant.
- 241 XXV. Procurantes liberationem Turcarum à triremibus, ut judæizent, puniuntur in Sanct. Officio.
- XXVI. Non possunt uti opera Christianorum in addiscendis literis latinis, vel scientiis, aut artibus. Quod si concedatur licentia, detur cum conditione, ut doceantur in aliqua Domo privata extra Ghetto in quam non convenient pueri Christiani, & exceptis diebus festis, atque adhibita priùs diligenti inquisitione de doctrina, & pietate Præceptoris.
- 243 XXVII. Nequeunt docere Christianos aliquam disciplinam, vel artem.
- 244 XXVIII. Prohibentur accedere ad Cauponas Christianorum cum eorum Meretricibus.
- 245 XXIX. Non possunt promoveri ad aliquem gradum doctoratus in Universitatibus Catholicis, neque publicis officiis fungi.
- 246 XXX. Prohibentur apponere suis sepulchris Epitaphia, & sculperè nomina, & cognomina, ac Patriam defunctorum, & apposita sunt amovenda.
- 247 XXXI. Permittitur ipsis uti opera Christianorum quo ad frumentum, ligna, & vinum ad vendendum tantùm, cætera denegantur, & utentes in rebus aliis famulatu, vel opera Christianorum puniuntur in S. Officio, sicut, & Christiani illam exhibentes.
- 248 XXXII. Nequeunt vocari nomine Christianorum.
- 249 XXXIII. In emendis, & vendendis libris, tenentur servare mandata, quæ servant Bibliopola Christiani.
- 250 XXXIV. Debent subscribere suum examen, licèt examinentur die Sabbathi.
- 251 XXXV. Cum Medicis, & Chirurgis Christianis ad eorum domos causa eos medendi accedentibus, Episcopus potest connivere, annum tamen salarium iis prohibeat.
- 252 XXXVI. Barbitonsoribus debent ab Episcopo prohiberi, ne accedant ad eorum Domos, ut illos tondeant.
- 253 XXXVII. Occasione pestis permittitur ipsis opera Christianorum Medicorum uti, si non habeant Medicos Hebræos,

243
254 XXXVIII. Eorum Synagogæ erectæ absque indulto Sedis Apostolicæ suppressæ ac destruentæ sunt.

255 XXXIX. Prohibetur ipsis mercatura librorum Ecclesiasticorum illorumque apud se retinere. Neque eis permittitur typographia idiomatis hebraici.

259 XL. Non possunt deferre processionaliter per suum Ghetto Bibliam.

257 XLI. Tenentur deferre signum in pileo, ad idque cogendi.

258 XLII. Eorum filii, quamvis non possint in vitis Parentibus baptizari; Si tamen de facto baptizentur, valet Baptismus, & apud Christianos alendi sunt. Imò si eorum filii non sunt infantes, sed majores septennio, & consensum præstent, tunc possunt etiam in vitis Parentibus baptizari, ut tradit *Sperell. decis. 1. n. 30. 31. & 32.*

259 XLIII. Contra hortantes proprios filios Neophytos ad redeundum ad Judaismum, non devenitur ad confiscationem bonorum, sed ad multam pecuniariam.

260 XLIV. Amplectentes sectam Turcicam, & inquisiti in S. Officio expediendi, ac si essent spontè comparentes eum abjuracione, vel retractacione erroris, in quem inciderunt, juxta formam præscriptam à *Pegn. in director. com. quest. 146.* & damnantur ad Carceres arbitrio.

261 XLV. Pronunciantes blasphemias hæreticales, si sint fortilegi, & Dæmones consulant, aut illis immolent, aut obsequia præstent puniuntur in S. Officio *Greg. 13. const. 70. §. 5.*

262 XLVI. Si Christianos verbis factis, vel exemplotalia nefaria docuerint, aut ad perpetranda perducere attentaverint, puniuntur, ut supra *Greg. ad const. 70. §. 3. & 4.*

263 XLVII. Si cujusvis eorum opera, auxilio, aut consilio aliquis Christianus à fide discesserit, vel alium infidelem à conversione retrahant, puniuntur, ut supra, *Greg. 13. d. const. 70. §. 6.*

264 XLVIII. Retinentes nutrices Christianas in domo propria, vel extra domum, quas habere non possunt, nec *Monacelli, Formul. Suppl.*

ab Episcopo dispensari, puniuntur in S. Officio, *Innoc. IV. const. 2. Paul. IV. const. 3.*

265 XLIX. Christiani nequeunt accipere medicinas à Judæis exhibitas, nisi urgeat gravis necessitas, & tunc cum licentia Inquisitoris *Paul. 4. const. 3. §. 10. Gregor. 13. const. 68. §. 3.*

266 L. Christianis prohibitum est invitare Judæos ad convivium, & invitati à Judæis, prohibentur ad eorum convivia accedere, & cum eis comedere, *Paul. 4. const. 3. §. 7.*

267 LI. Christiani nequeunt servitutis vinculo Judæis subijci.

268 LII. Non possunt in statu Ecclesiastico conducere, seu in locationem recipere bona stabilia, ex Bulla *Paul. 4.*

269 LIII. Christianis prohibitum est accedere ad nuptias Judæorum, & cum illis ludere, Choreas agere de fide cum illis tractare, & ad circumcisiones eorum accedere, & tam ipsi Christiani accedentes, quàm Judæi admittentes illos, puniuntur in S. Officio, ut dicit *Rayn. observ. crim. supplem. ad cap. 1. supplem. 3. num. 159. vers. fin.*

270 LIV. Judæi non debent vocari Domini à Christianis, hoc enim prohibet *Paulus IV. Const. 3. §. 11.*

271 Cum autem jura, quæ prohibent communicationem cum Hebræis, sint Pontificia, & dispensatio non sit Episcopis commissa, dicendum venit Episcopos in hujusmodi legibus non posse dispensare: *Passer.* tamen superius citatus *num. 49.* admittit, quod in casu necessitatis, possint eorum arbitrio permittere, ut Nutrices Christianæ valeant lactare filios Judæorum.

Prædictis prohibitionibus, & inhabilitatibus contra Judæos à jure, & Constitutionibus Apostolicis emanatis, *Raynal.* loco mox citato post *num. 159.* sequutus cæca fide *Pignat. consult. 189. tom. 4.* à quo illas transcripsisse fatetur, addit alias duas sequentes.

I. Descendentes ex eorum progenie non admittuntur ad Canonicatus in Cathedralibus, neque ad Dignitates Collegiatis, neque ad beneficia Curam Animarum habentia, neque etiam ad munus Vicarii amovibilis, quod ser-

F van-

vandum etiam regularibus in Ecclesiis, in quibus habent Curam Animarum. Ad ordines vero promovendi non sunt, nisi viri probata vita, & in quibus merita suffragantur.

II. Cum puellis ultra secundum gradum originem à Judæis trahentibus dispensatur, ut ingredi possint Religionem, & habilitantur ad officia, & munera.

At tam in prima, quam secunda inhabilitate, erravit Pignat. & errat cum eo Rayn. quia quo ad primam, asserta incapacitas descendendum Judæorum ad Beneficia, & Dignitates, non est generalis, sed restricta est ex concessione Clem. VIII. ad Ecclesias Cathedralis, & Collegiatis Regni Portugalliæ, de quo indulto meminit *Barbos. de Offic. Episc. par. 1. tit. 2. gloss. 17. num. 30. & Rot. coram Coccin. decis. 458. num. 1.* Cæterum de jure clarum est, quod Judæi ad Christi fidem conversi, sunt capaces Ordinum, Beneficiorum, ac Dignitatum, absque ulla necessitate dispensationis, ut patet ex textu in *cap. eam ne, de rescript. ubi gloss. in fine decidendi rationem præstat* dicens: *Quoniam de Judæis conversis Ecclesia fundata fuit*, quam refert, & pluribus aliis auctoritatibus exornat *Barbos. vot. 93. à num. 48. ad 73. lib. 3. & cum pro veritate scribens sequitur Card. de Luc. Miscel. disc. 24. num. 2.* Idèdque si admittuntur ad Beneficia etiam Curata, & ad dignitates Judæi ad fidem conversi *Bellet. disq. cler. par. 1. de discipl. Cler. §. 12. num. 8.* Multò magis admittendi erunt eorum descendentes, nisi adsit Statutum à Sede Apostolica confirmatum illos excludens *Barb. loc. cit. num. 74. Rot. in Leodien. Canonatus 7. Martii 1701. §. 12. coram Scoto.*

Et ex his erroneum quoque deregitur suppositum *Piasec. in prax. par. 1. cap. 1. art. 3. num. 9.* affirmantis hanc assertam inhabilitatem inductam fuisse à Paul. IV. & allegantis pro se *Navar. cons. 1. de Judæis*, qui tamen nec ibi, nec alibi nihil de hoc dicit.

Quo verò ad secundam assertam inhabilitatem Puellarum à Judæis originem habentium pro ingressu in Religionem, & exercitio munerum est pariter insubsistens, quia filii infidelium, &

hæreticorum conversi ad fidem Catholicam, possunt recipi, & admitti ad professionem in quacumque Religione approbata absque alia dispensatione, dummodò non obstat Constitutio Ordinis recipientis approbata à Sede Apostolica, ut firmant *Navar. consil. 26. num. 4. & 5. de Regular. Donat. prax. rerum regular. tom. 2. tract. 3. de qualitat. recip. quest. 24. num. 1. 2. & 3.* facilius ergo admittendæ sunt Puellæ ab eis originem habentes, etiam ad exercitium munerum, ut probavi *to. 3. tit. 4. de censur. lat. contr. Monial. irregul. 3. num. 6. & 7. pag. 192.*

Eod. tit. 15. form. 16. pag. 265.

Num. 13. Adde ibi, quod Religioso Professo non licet Testamentum à se conditum ante emissam professionem moderari per viam declarationis, *Sacr. Congreg. Concilii 5. Augusti 1685. lib. 25. decr. fol. 238.*

Tit. 16. form. 1. pag. 284.

Num. 6. Propositio ibi firmata, nempe, quod Sacerdos, qui sine aliqua iusta, & rationabili causa, & excusatione celebrat, non prius absoluto matutino cum laudibus, peccet mortaliter, aliis dicto loco omissis sequentibus innicitur rationibus.

Primò, quia Rubrica Missalis, de *rit. servand. cap. 1.* id sub gravi verborum forma præcipit primo loco his verbis: *Missæ privata saltem post Matutinum, & laudes dici potest.* Secundò verò loco sic: *Matutino saltem cum laudibus absoluto, Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 40. num. 5.* ubi advertit, quod illud adverbium saltem facit præceptum *cap. omnis de poenit. & remiss.* & quod præcisam temporis determinationem inducat, *Pignat. consult. 11. num. 2. tom. 10.*

Secundò, quia Rubrica dat ordinem per prius, & posterius, & sic tempus censetur datum pro forma. *Fagnan. in cap. qui Presbyterum num. 35. de poenit. & remiss.*

Tertiò, quia Rubrica cui debet *283*
con-

convenire nigrum hæc habet: *Ritus servandus*, quæ verba resolvuntur in sequentia: *Ordo*, qui *servari debet*, ut advertit *Navar. consil. 3. num. 3. de celebr. miss.* & in corpore loquitur per ablativum absolutum, & ideo induci in primo, & secundo loco præceptum, & necessitatem, ut docet *Navar. loco citato Barb. axiom. 100. num. 12.*

Quartò, quia eadem Rubrica in *tit. de defect. grav. cap. 10.* hunc defectum iterum reponit his verbis: *Si celebrans saltem Matutinum cum laudibus non dixerit*, & sic graviter jubens obligat sub culpa gravi, ex jam dictis.

281 Quintò, quia S. Pius V. & Clemens VIII. mandant, quod Missa juxta Rubricas in novo Missali traditas celebretur, ut advertit *Gavant. par. 3. tit. 11. num. 5. & Sacr. Congreg. Rituum suo Decreto generali ab Urbano VIII. approbato* quod est impressum in principio Missalis, mandat dictas Rubricas in omnibus, & per omnia servari, non obstante quocumque prætextu, & contra-
282 ria consuetudine: Ideoque, qui sine rationabili causa à dicta Rubrica recedit graviter peccat, quia tale Decretum obligat in utroque foro, *Guazin. jun. ad def. anim. lib. 2. def. 1. cap. 6. num. 22.*

Sextò, quia hanc sententiam sequuntur sanctiores, & antiquiores Theologi, qui modernioribus præferendi sunt *Graff. decis. aur. par. 2. lib. 3. cap. 13. num. 4. Sebast. Medic. de legib. & stat. par. 2. quest. 16. num. 11. Fagnan. in cap. ne innitatis num. 346.* Unde nemo illum, seu illos quantumlibet eruditum, seu eruditos, sequi debet quem, seu quos sanctorum vestigiis non inherere cognoscat, ut ex *Vincentio Lirinensi* monet *Spondan. ad annum 256. num. 6.*

Septimò, (& hæc est præcipua omnium supradictarum rationum,) quia Presbyteri suscipiendo Ordines Sacros, hanc simul obligationem in Rubrica contentam, sponte susceperunt, & adimplere implicitè promiserunt: Et cum ista obligatio, & promissio respiciat laudem, & cultum Dei, à quo omnia creata, & bona cuncta procedunt debet recitatio Officii Divini præferri

omnibus aliis occupationibus, & negotiis voluntariè susceptis: Neque licitum est à lege rescripta discedere, nisi concurrant alii actus, qui ex Charitatis, vel Officii obligatione priùs adimplendi sint.

Hæc mi lector ponderare non spernas, ne tu (sies Sacerdos) à Deo sperni merearis.

Num. 13. 14. & 15. Beneficiatus si 283 ex fructibus Beneficii (quos facit suos) sibi aliquid subtrahat parè vivendo, ex his, quæ ad honestæ vitæ sustentationem, considerata dignitate personæ sunt necessaria, potest illud liberè, tam Consanguineis, quam aliis extraneis donare, quamvis non indigeant, ut præter auctoritates ibi indicatas tradunt de communi *Passer. de stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. num. 123. Pirhing. in jus can. lib. 3. tit. 25. num. 4. Barb. de jur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 17. num. 29. in fin.*

Item, quod possit ex iisdem redditibus sibi superfluis dotare pauperes consanguineas *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 36. num. 45.* Fratrem, vel Nepotem, vel alium consanguineum in arte, & studiis addiscendis alere, si indigeant, vel Pater dives pro studio sumptum filio nolit subministrare; *Passerin. loco cit. num. 85. circa fin.* Et eosdem redditus sibi superfluos elargiri consanguineis, qui licèt habeant necessaria ad victum, non tamen habent sufficientia ad decentiam Status, & pro conditione, & qualitate personarum, *Pirhing. loc. cit. num. 15. ver. infertur secundo, Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 100. num. 6. & 27. Fagnan. in cap. si quis sanè num. 18. & 19. de pecul. Cleric. Piasec. in prax. par. 2. cap. 5. art. ult. de bon. mens. Episcop. num. 50. nam paupertas ad hunc effectum mensuratur secundùm qualitatem personæ* *Leonicil. de privil. paup. par. 1. quest. 6. num. 19. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 16. num. 8. Pignarell. consult. 73. num. 20. tom. 10.*

Verùm in hac secunda limitatione (in qua latet Anguis) caveant Beneficiati, & præsertim Parochi, & Episcopi, qui ex fidelitate Officii tenentur pro Ovi-
288 bus suis multoties nedum pecuniam,

sed vitam profundere, & temporaliter eas pascere, ne sub fuce sufficientiæ ad decentiam Status Consanguineorum sibi commissorum (ad quos tantum extenditur consideratio superflui, notat *Cartusian. in Epist. Jo. I. art. 1.*) in eos immoderatam largitionem exercent in præjudicium pauperum, qui habent Jus in redditibus Ecclesiæ pro eorum sustentatione, ut inquit *Leo thes. for. Eccles. par. 1. cap. 12. num. 18. cum seqq.* Sed illos subveniant moderatè, & tanquam extraneos indigentes, quia Sacri Canonones, non personas, sed paupertatem respiciunt, ut seriò monent *Lotter. de re benef. loco cit. num. 44. & Bellet. disq. Cler. par. 1. de bon. Cleric. §. 1. num. 38.*

289 De jure enim naturali Divino est, ut tales fructus Beneficiato superflui, in usus pios, & sustentationem pauperum impendantur, contra quod non valet contraria consuetudo *Passerin. ibidem num. 89. Pac. Jord. tom. 1. lib. 2. tit. 1. num. 44.*

290 Limitationes prædictas facilius admittant D. D. citati in Pensionario, qui licet in hac materia æquiparetur Beneficiato, videlicet, quod quidquid sibi superest de Pensione, deducto eo qui indiget pro sustentatione decenti sui Status, teneatur expendere in pauperes, & alia opera pia, ut voluit *Navar. de reddit. Eccles. quest. 1. monit. 32.* tamen ejus opinio, & aliorum, qui communiter eum sequuntur, videtur procedere, (ut ajunt) quando Pensio data fuit in titulum Beneficii, de quo loquitur *Concil. Trid.* aliquo spirituali onere adjecto; non autem in Pensione, quæ datur pro sustentatione vitæ Clerici, ut distinguunt *Barbos. loco supra allegato num. 33. circa fin. Pirhing. d. num. 15. vers. fin. vel* quando data, aut translata fuit titulo gratitudinis, vel mercedis pro obsequio præstito: Nam tunc non ordinatur ad alium usum pium, sed in dominium traditur ejus, cui datur, & in quem transfertur tamquam bonum liberum, & tale, quod sufficienter est in usum pium expensum, ex quo pro compensatione obsequii est datum, aut titulo gratitudinis redditum, ut ipsissimis verbis, hanc ad-

291

mittendo limitationem traditam ab ipso *Navar. loco cit. monit. 39. tenet Passer. de Stat. hom. d. quest. 185. d. art. 7. num. 111.* ad quem lectorem remitto.

Eod. Tit. 16. form. 2. pag. 294.

Num. 11. Doctrinæ peregrinæ malè sonantes temerariæ, vel falsæ, quæ in errorem adducere possunt lectorem, & à quibus cavendum ibi monui, mihi (studendo) visæ sunt hîc subnexæ, fideliter excerptæ ab infra scriptis modernis Authoribus, quæ nec in foro fori, nec in foro conscientiæ, nec in Scholis admittendæ sunt.

Prima, ex *Guazin. in tract. de defenf. animar. Venetiis impresso anno 1650. lib. 2. cap. ult. addit. unica, num. 54.* ubi hæc habet: *An verò Vicarius Foraneus Episcopi possit subdelegare? Respondeo affirmative; modo deleget unum tantum, vel alterum articulum; ratio est, quia censetur tamquam Ordinarius, & est datus ad Universitatem causarum in alia parte Diocesis.*

Ista Doctrina erronea est, & ratio decisionis falsa, quia Vicarius foraneus semper est Judex delegatus, quamquam deputaretur in loco patris Diocesis, cum facultate generali, ut tradunt *gloss. in Clemm. II. verb. foraneo, de rescript. Pac. Jord. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 49. Nicol. lucubr. can. lib. primo tit. 28. num. 10. ver. alterum Decretum Passer. in cap. 1. num. 23. de Jud. ordin. in 6. & sic* intrat regula, quod Delegatus ab alio quam à Principe, seu Papa, non potest subdelegare, *cap. cum causa 62. de appellat. Ros. de execut. litt. Apostolic. par. 2. cap. 4. num. 1.*

Et quamvis D. D. à *Rosa* ibi relati velint, quod delegatus ad universitatem causarum, esto, quod non sit à Papa, possit subdelegare ut de Vicario Generali *Sabell. in sum. divers. tract. 8. Delegatus, num. 14.* tamen ista conclusio non convenit, neque applicatur dubio proposito à *Guaz.* qui casum figurat de Simplici Vicario foraneo, & quem subdelegare posse affirmat, ex quo censeatur Ordinarius, quod est in jure valdè

295 valdè novum : melius igitur dicatur , quod Vicarius foraneus , possit articulum nudi ministerii , & non continentem jurisdictionem subdelegare : Quia etiam delegato inferiori à Principe hoc permittitur. *Barbos. in d. cap. cum causam , num. 4. de appellat. Donat. prax. rer. regular. tom. 4. tract. 12. quest. 31. num. 2.*

Secunda ex *Passer. de stat. hom. Roma impress. anno 1663. tom. 2. quest. 187. art. 1. num. 301.* qui sic ait : *Vicarium Capitularem Sede vacante revocare non posse facultates audiendi confessiones Regularibus concessas à defuncto Episcopo ob dictum privilegium Clementis IV.* Et paulo inferius ; *Tum , quia hoc non competit sedi vacanti , sed sedenti : Capitulum verò non potest sedere cum non habet dignitatem : Tum quia Capitulum non succedit Episcopo in facultate ei delegata.*

Et num. 304. in fine : Modo Regulares , ut supra est probatum , Confessiones audiant per Papalem jurisdictionem , quam scilicet habent immediate à Papa : facultas igitur judicandi , & approbandi ad effectum , ut Regulares hac jurisdictione uti possint , non est in Episcopis ordinaria , sed delegata.

Et num. 305. Et sic Vicarii Capitularis approbatio est utilis , sed non est necessaria nisi respectu eorum , qui non fuerunt à premortuo Episcopo approbati .

Et num. 318. concludens : Et ideò Confessores approbati ab Episcopo , manent approbati juxta tenorem approbationis habita , & si delinquant sede vacante in usu administrationis Sacramenti penitentia , à suis Prelatis sunt puniendi non à Vicario Capitulari .

296 Complexus talium propositionum , directè opponitur *Concilio Trid. sess. 23. cap. 15.* sub cujus Decreto includitur Vicarius Capituli sede vacante , qui personam defuncti Episcopi representat , & exerceat ea omnia , quæ pertinent ad jurisdictionem ordinariam , sub qua cadit approbatio Confessoriorum , etiam Regularium , ut communiter docent *Barbos. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 32. num. 100. & supra Concil. d. cap. 115. num. 27. Ventrigl. in prax. part. 2. an. Monacelli , Formul. Suppl.*

not. 15. §. 2. num. 44. Gallemart. Collect. in Conc. d. cap. 15. sess. 33. in remiss. ver. ab Episcopis , Sperell. decis. 111. num. 39. & seqq. Et ideò Vicarius Capituli sede vacante potest ex justa causa revocare facultatem , quam habent Regulares audiendi Confessiones secularium , ut fatentur ipsimet Authores Regularium. Donat. prax. rer. regular. tom. 3. tract. 4. quest. 28. per tot. Mattenc. Official. Curia , cap. 6. num. 14.

297 Est ulterius hujus Authoris doctrina injuriosa Bullæ Urbani VIII. la 92. impressæ in Bullar. tom. 4. pag. 418. qua revocantur expressè quoad hoc omnia Regularium privilegia , & injungitur , ut nullus ex eis audeat Sacramentales Confessiones audire absque Ordinarii approbatione , ut *Conc. Trid.* disponit ; quod postea innovatum fuit à *Clem. X.* sua constitutione , quæ incipit *Superna* in qua datur facultas Ordinariis locorum Confessarios Regulares ab Episcopo approbatos suspendendi nova causa superveniente : Undè clarum est , quod Regulares ab Episcopo defuncto approbati , si in administratione Sacramenti penitentia delinquant , possunt ab eodem Vicario Capitulari suspendi , & puniri , cum vigore suæ Ordinariae potestatis , tum vigore *Constit. Greg. XV. Inscrutabili* , ut dixit *Rot. post me tom. 2. decis. 40. num. 21. circa fin.*

298 Tertia ex *Donat. prax. rer. regular. Coloniae Agrippinae impresso anno 1675. tom. 3. tract. 6. de Prædicator. quest. 18.* ubi quærens , an Vicarius Capitularis sede vacante possit punire Regulares prædicantes in Ecclesiis sine licentia , vel Benedictione , respondit : *Negative , P. de Bellis in sua allegatione Hispanica §. 1. & Dian. 7. p. tract. 12. miscellan. resolut. 26. ducunturque ex eo , quòd Gregor. XV. in suprad. sua Constit. incipien. Inscrutabili §. 6. vult , ut Episcopus tamquam delegatus Apostolicus , habeat auctoritatem coercendi , & puniendi quoscumque exemptos tam Saculares , quam Regulares prædicantes sine licentia , & benedictione Episcopi , sed Vicarius Capitularis sede vacante , succedit Episcopo in jurisdictione Ordinaria , non autem delegata : ideoque ubi Concilium Trid.*

committit aliquid Episcopus uti delegatus Sedis Apostolicae, non potest Capitulum se intromittere, quo fit, ut praefatus Vicarius in casu posito, Episcopum successorem teneatur expectare, aut apud Praelatos Regulares instare de puniendo jam dictos transgressores super violatione Decretorum Sac. Concilii Trid.

300 Hæc doctrina, quæ fraternizat cum illa Passerin. mox supra examinata, falso innititur supposito, videlicet, quod ubi Concilium Trident. aliquid committit Episcopis uti Delegatis Sedis Apostolicæ, non possit Capitulum Sede vacante, se intromittere: nam e.g. facultas transferendi Beneficia simplicia ab Ecclesiis vetustate collapsis, transit in Capitulum, licet censeatur concessa Episcopis tanquam delegatis, ut decisum fuisse à Sac. Congreg. Concilii testatur Nicol. Lucubrat. canon. lib.

301 1. tit. 28. num. 21. ampl. 28. Item potestas absolvendi ab irregularitatibus, & censuris ex delicto occulto provenienti- bus, specialiter Episcopis, non autem Prælati inferioribus concessa in cap. 6. sess. 24. de reform. ex veriori sententia conceditur quoque Capitulo, Sede vacante, Garz. de Benef. par. 5. cap. 7. num. 41. Barbof. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 32. num. 82. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 15. §. 1. num. 15. Gallemart. collect. in d. cap. 6. Nicol. Lucubr. can. d. lib. 1. d. tit. 28. num. 21. limit. 8. ubi quod ita declaravit Sac. Congreg. Sperell. decis. 111. num. 41.

302 Item Monasteria Monialium exempta, quæ ab Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato gubernantur vigore cap. 9. sess. 25. de regular. potest Capituli Vicarius visitare, Barbof. de Canonic. cap. 42. num. 107. Ventrigl. loco cit. num. 19. Gavant. in manual. verb. Capitulum sede vacante in addit. num. 19. Tambur. de jur. Abbatiss. disp. 23. quest. 2. num. 4. Pellegr. prax. Vicar. part. 1.

303 sect. 4. de Vicar. cap. subsect. 2. num. 24. Item in causa hæresis contra exemptos Vicarius Capituli non potest considerari, tanquam Ordinarius, sed ut delegatus, & tamen in eo contra illos procedere potest, ut de praxi testatur Caren. de offic. inquisit. tit. 6. §. 3. nu-

mer. 13. & ideo ex his detegitur erronea.

Ratio autem præmissorum est, quia in jurisdictione Episcopo generaliter, & perpetuo tanquam Ordinario à Concilio Trid. & Apostolicis constitutionibus delegata, auferendo obstaculum exemptionis, (ut hic) succedit Capitulum, seu verius Vicarius, prout de communi firmant Barbof. de Canon. d. cap. 42. d. num. 107. Garz. de Benef. par. 5. d. cap. 7. num. 48. & 49. Ventrigl. d. annot. 15. §. 1. num. 19. 20. & seqq. ibique Carol. Anton. de Luc. num. 4. ver. in Jurisdictione, Sperelli d. decis. 111. num. 43. Card. de Luc. supra Concil. disc. 31. num. 30. & 37. Pellegrin. prax. Vicar. par. 1. seq. 4. subsect. 3. num. 34. & seqq. Nam tunc dicitur data jurisdictione Ordinaria, ut docuit ipsemet Donat. tom. 4. tract. 17. de vot. q. 27.

Præterea jus prædicandi spectat ad jurisdictionem Ordinariam, ut habetur ex Concilio Trid. sess. 24. cap. 4. de reform. & tenent DD. communiter, Passerin. de stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 1. num. 1012. Fagnan. in cap. inter cetera, nu. 9. de offic. Ordin. Pignatell. consult. 2. num. 4. tom. 8. ideoque Regulares concionaturi, non solum debent se præsentare Episcopo, pro recipienda benedictione, & licentia concionandi, sed etiam aliis Ordinariis, & sic Vicario Capituli, qui est Ordinarius, Pasqual. præcipuus assertor privilegiorum Regularium, ad Laurent. de Franch. par. 1. num. 557. sic in- quiens: Quando Regulares concionaturi sunt in Ecclesiis, quæ non sunt sui Ordinis, non solum se præsentare debent Episcopis, sed etiam ab iis licentiam obtinere, &c. Quia autem sumus in illis, quæ spectant ad jurisdictionem, & non ad ordinem, nomine Episcopi, venit quilibet Ordinarius loci, etiam si non sit Episcopus, &c.

Quod si non faciant, & sine approbatione, & licentia Ordinarii, in dictis Ecclesiis prædicare præsumerent, excommunicationem Papæ reservatam incurrerent, juxta dispositionem constit. Leonis X. in Concilio Lateranen. emanata sess. 11. in qua hæc habentur: Sacro approbante Concilio, statuimus, &

ordinamus, ut nullus, tam Clericus Sa-
 308 cularis, quam cuiuscumque etiam Men-
 dicantium Ordinis Regularis, ad quem
 facultas predicandi pertinet, ad hujus-
 modi Officium exercendum admittatur,
 nisi ad illud apertus reperiat, & hic
 quocumque postea predicaturus accesserit
 de huiusmodi examine, & doctrina sua
 per litteras authenticas sui Examinato-
 ris, approbatorisque, Episcopis, & a-
 liis locorum Ordinariis fidem legitimè fa-
 ciat: Si qui autem contra pramissorum
 aliquid committere quicumque ausi fue-
 rint, ultra poenas contra tales à jure
 Statutas, excommunicationis etiam sen-
 tentiam, à qua non nisi à Romano Pon-
 tifice præterquam in mortis articulo con-
 stituti absolvi possint, eos incurrere vo-
 lumus.

309 Patet ergo, quod Regulares concio-
 naturi, si fiant transgressores Concilii
 Trid. & Lateranen. possunt à Vicario
 Capituli Sede vacante puniri, tam au-
 thoritate Ordinaria, quam delegata:
 Tum etiam ratione subjectionis, quam
 incurunt per usurpationem, & turbationem
 propriæ jurisdictionis, ut advertit
 Card. de Luc. de regular. disc. 1. num.
 30. disc. 52. num. 12. disc. 65. num. 5. &
 de jurisd. disc. 36. num. 3. Nec tenetur
 Episcopum successorem expectare (quod
 est absonum) ut ait iste Author. Et hinc
 verificatur assertio Card. de Luca Mi-
 scellan. disc. 16. num. 12. Quod DD. Re-
 gulares, ubi quæritur, & discutitur de
 eorum exemptione, & privilegiis utpote
 propriam causam agentes, sint parum
 idonei testes.

Quarta, ex Pacion. de loc. & conduct.
 Romæ impresso 1677. cap. 14. §. 10. num.
 37. ubi firmato, quod Capituli consen-
 sus non requiritur in alienatione bono-
 rum Ecclesiæ Cathedralis, quæ non sunt
 de sua Mensa, inde sic illativè infert:
 Quod est notandum, quia hodie tit. de
 his que fiunt à prelat. sine cons. cap. re-
 cessit ab Aula, nam Episcopi omnia fa-
 ciunt sine consensu Capituli.

Hæc doctrina, quæ Tyrones, & alios
 sciolos decipere potest, præsertim il-
 lis verbis: Quod est notandum, est tam
 in prima, quam secunda parte, valde
 nova, & peregrina; quia ea quæ ha-

310 bentur toto titulo de his que fiunt à
 Pralat. sin. cons. capitul. vigent, & ser-
 vantur etiam hodie, ut videre est apud
 Moderniores Reperentes, Barbof. Fagnan.
 Pithing. Nicol. & alios: jus enim Ca-
 nonicum Vetus non tollitur, nisi ex-
 pressè revocetur, seu derogetur, & cor-
 rigatur, ut docet gloss. in cap. de mul-
 ta 28. verb. per Sedem Apostolicam in
 sin. de præb. ideoque falsum est, quod
 totus ille titulus recesserit ab Aula: So-
 lumque dicere poterat Pacion quod E-
 piscopi præscriperunt contra Capitula,
 ut absque eorum consilio, seu consen-
 311 su possit liberè jurisdictionem exercere,
 subditorumque excessus punire, ut ob-
 servat Grat. discept. 100. num. ultimo,
 quem sequitur Barbof. in cap. irrita, n.
 5. eod. tit.

Erronea quoque est propositio illa.
 312 Nam Episcopi omnia faciunt sine consen-
 su Capituli. Quia de jure communi
 (præcindendo ab iis actibus, qui exple-
 ri non valent sine consilio Capituli, qui
 habentur in Decretis Concil. Trident.)
 Episcopus plura non facit sine Capituli
 sui consilio, vel consensu, & si solus
 facit, nulliter actus gerit, puta unio-
 nem Beneficiorum Clem. 2. de reb. Ec-
 313 cles. alien. Seraphin. decis. 1078. num. 2.
 Ricc. 198. num. 15. par. 4. Erectionem no-
 314 væ Dignitatis, dummodò sit ex iis quæ
 usitatae sint, & Sacris Canonibus cog-
 nitæ, Fagnan. in cap. perniciofa, num. 70.
 de Offic. Ord. Erectionem novi Cano-
 315 nicatus, Sac. Congreg. Concilii in Maz-
 zarien. 20. Septembris 1692. Ego ipse tom.
 1. pag. 38. num. 14. & 15. Et alios plures
 casus enumerant Piafec. in prax. p. 2.
 cap. 2. art. 2. num. 9. Pac. Jord. Elucub.
 tom. 2. lib. 8. tit. 1. num. 22. & seq. Pirhin.
 in jus can. tom. 3. lib. 3. tit. 10. num. 16.
 Tusch. concl. 259.

Quinta ex Panimola Romæ impres-
 so anno 1685. decis. 139. in qua hæc ha-
 bet num. 4. Et quod possit Episcopus ordi-
 nare quemcumque habentem beneficium
 in sua Diocesi ex sola subjectione Benefi-
 cii, faciunt tradita, &c. Nam, ut quis
 ratione Beneficii efficiatur subditus Ordi-
 narii loci ubi situm est Beneficium, ita ut
 ad primam Clericalem Tonsuram sicut ad
 ceteros Ordines promoveri possit, & va-
 leat,

leat, non requiritur actualis Beneficii possessio, sed sola collatio tituli, hoc est quod fuerit nominatus, seu electus ad Beneficium, non enim implicat, nec repugnat ad titulum collati Beneficii primam Tonsuram conferri posse, consequenda tamen post ejus receptionem Beneficii possessione.

316

Hæc Panimollæ doctrina erronea est, & jam fuit reprobata à Sac. Congreg. Concilii in Adversana, seu Casertana 26. Septembris 1693. In qua cum Episcopus Casertanus ad titulum Beneficii ad quod fuerat præsentatus Laicus Adversanus, illum ad primam Clericalem Tonsuram promovisset, & ad sustinendam talem promotionem, & se excusandum, doctrinam hanc Panimollæ allegasset dubio proposito: *An hujusmodi Ordinans, & Ordinatus inciderint in pœnas Statutas in cap. 8. sess. 23. de reformat.* Responsum fuit. *Affirmative*: Et meritò rejecta fuit, quia quoties DD. dicunt, quod Episcopus alienus ratione Beneficii possit ordinare non subditum vigore text. in cap. cum nullus, de temp. Ordin. in 6. intelligitur de eo, qui jam est capax Beneficii. *Piassec. in prax. part. 2. cap. 5. art. 3. quom. sit confer. benef. num. 23.* & clarè elicitur ex ipso textu ibi: *Cum nullus Clericus Parochia aliena præter Superioris ipsius licentiam debet ordinari*: Ergo præsupponit Clericatum in Ordinando ad titulum Beneficii, ut fiat Subditus Episcopi Diœcesis, in qua possidet Beneficium. Atque ideo Laicus, qui Beneficium assequi non potest *Rot. post Ros. de Executor. lit. Apost. decis. 6. num. 3.* non est in possessione subjectionis, nec alienus Episcopus in possessione superioritatis, ut possit illum licitè ordinare, ut communiter tradunt *Renz. in sua Encycloped. de Sac. Ordin. tract. 7. cap. 1. sect. 3. quest. 1.* ubi aliud Decretum allegat *Grat. discept. 430. num. 9. Pignatell. consult. 13. num. 14. tom. 3. eadem Sac. Congreg. Concilii in alia Mutinen. 26. Jan. 1658. lib. 31. Decr. fol. 166.* in qua pariter decisum fuit, quod Laicus non poterat promoveri ad primam Tonsuram ab alieno Episcopo, coram quo præsentatus fuerat ad Beneficium Ecclesiasticum, sicuti posset, & de-

beret promoveri (si esset idoneus) quando esset nominatus coram proprio Episcopo.

Sexta, ex Bernardo Bisso in *Hierurgia*, Januæ impressa anno 1686. tom. 2. lit. O. num. 109. §. 15. ubi interpretando clausulam Brevis, seu Indulti Oratorii privati, scilicet: *In tua, & Familie tue presentia, celebrari facere*, hæc habet: *Tertio tenendum pro indubitato, famulos qui vivunt expensis Domini privilegiati, frui hoc privilegio, licet non dormiant in Domo privilegiati.*

Tu verò pro indubitato tene, quod famuli, qui non sunt actu necessarii pro servitio Domini privilegiati, tempore celebrationis Missæ non gaudent privilegio, sed diebus Festis de præcepto, pro adimplenda obligatione, debent audire Missam in Ecclesia publica, quia ipsi non veniunt appellatione familiae tuæ, sed appellatione familiarium, quos Papa in Indulto semper expressè excludit, nisi sint tempore Missæ Domino privilegiato necessarii, ut ostensum per me fuit in tom. 2. pag. 51. à num. 32. cum pluribus seqq. & infra uberius comprobabo.

Et licet hanc laxam sententiam Bissi tenuerint etiam *Diana, & Tamb.* quos tamen pro se non allegat: Nihilominus, de ea nulla profus ratio habenda est: Quia nullus Doctor potest honorare, quem Papa despexit, neque privilegiatum facere, quem ipse non facit, sed secundum continentiam privilegii est judicandum cap. porro, de priv. Cum enim Papa in hoc Indulto familiam Agnatitiam à familiaribus (hoc est à famulis) separet, & distinguat, & declaret expressè per clausulam *Volumus*, quod ex istis tantum hi, qui sunt Domino actu necessarii tempore celebrationis Missæ, gaudeant privilegio, & non ceteri, nescio, nec intelligo quo fundamento, & qua probabilitate freti, possint tales DD. firmare, & docere in præjudicium Divini Cultus, & gravamen animarum, quod omnes famuli Indultarii, etiam extra Domum habitantes, uti possint privilegio, contra tam solemnem contrariam expressam mentem Papæ privilegiantis.

Se-

Septima ex eodem Authore, & libro, *lit. P. num. 189. §. 21. ver. Pralati*, ubi sic firmat: *Immo ex privilegio concesso Monachis his S. Benedicti Vallisoleti à Paulo III. possunt hujusmodi Superiores (qui participant talia privilegia) singulis annis feria tantum secunda post primam Dominicam Quadragesima dispensare cum suis Subditis in omni irregularitate, quavis occasione, & causa contracta; adeoque cum privilegium nullam ponat limitationem, poterunt dispensare etiam in irregularitate orta ex homicidio, tam voluntario, quam casuali etiam publico, necnon in irregularitate orta ex Bigamia, &c.*

318 Laxissima, & falsa est doctrina ex pluribus. Primò quia talia privilegia exorbitantia à jure communi, non conferuntur per simplicem communicationem, seu participationem, sed exigitur specialis, & expressa concessio, ut in terminis facultatis dispensandi ab irregularitatibus certæ Religionis concessæ, quod non censeatur alteri tributa, per privilegiorum communicationem, respondit *Sac. Congreg. Concilii in Flandrobeltica 14. Aprilis 1685. quam retuli tom. 2. pag. 87. num. 35.*

319 Secundò, quia assertum privilegium (quod certè *Bissus* non vidit, nec legit) concessum à Martino V. non autem à Paulo III. (ut malè ipse supponit) quod referunt *Sayr. de censur. lib. 7. cap. 7. num. 24. & Tamb. de jure Abbat. tom. 2. disp. 17. quest. 6. num. 2.* quo datur facultas Abbati Monasterii Vallisoleti dispensandi cum subditis in omni irregularitate etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem reservat, habet in ventre duas limitationes, unam, quod delicta non sint notoria, alteram, quod dispensatio suffragetur in foro conscientie tantum, ut patet ex verbis asserti Indulci, ab iisdem *Sayro, & Tamb.* relatis.

320 Tertio, quia hoc Indultum concessum pro foro conscientie in irregularitatibus provenientibus ex homicidio sive mutilatione occulta, non suffragatur, nec illo uti possunt Prælati Regulares in foro externo, & in facto publico, & notorio *Pirhing. in jus canon.*

lib. 5. titul. 12. num. 130. in fine.

321 Quartò, quia hodie irregularitas, præsertim publico est indispensabilis; adeò ut etiam Papa abstineat à dispensatione; & rarissimè, vel numquam reum habilitat, attenta dispositione *Concilii session. 14. capit. 7. de reformat.* Undè absonum quippè est asserere cum *Bisso*, quod Prælati Regulares etiam per solam communicationem dicti privilegii ante Concilium concessi, & in his, quæ Concilii decretis adversantur à *Gregor. XIII.* revocati, possint semel in anno subditos ab hujusmodi irregularitate dispensare.

322 Quintò, quia hoc assertum Vallisoletanum privilegium, fuit concessum à Martino V. per vivæ vocis Oraculum, quod proinde cadit sub revocatione *Constit. Greg. XV. la 27.* nec transire potuit ad successores, & quod proinde minimè suffragari possit latè ostendit *Passer. de elect. cap. 27. num. 50. & seqq.* qui relatis, & ponderatis etiam aliis Regularium privilegiis, tandem *num. 59.* sic concludit: *Quamobrem dicendum est, Prælatos Regulares numquam potuisse, nec posse cum suis subditis dispensare super irregularitate ex homicidio voluntario contracta quantumvis occulto, quia numquam fuit illis concessa hac facultas, sed immò semper excepta, & negata, & ita tenent, &c.*

323 Et idem dicendum venit de dispensatione irregularitatis provenientis ex Bigamia, in qua solus Papa dispensat, ut testatur *Corrad. prax. disput. lib. 2. cap. 1. num. 18.* Unde Prælati Regulares caveant à doctrina hujus Authoris, ne suos subditos dispensando se ipsos illaquent.

Octava, ex *Marc. Antonio Savello Bononiæ impresso anno 1691. in summ. divers. tract. tom. 5. var. resol. cap. 74. nu. 7.* ubi sic legitur: *Quæ quidem conditio nubendi adjecta legatario laico non solum valet propter publicam utilitatem, cum intersit Reipublicæ Civitates hominibus repleti, & quamplures subditos habere, & cum ex Nuptiis magis resultet publicum bonum quam ex continentia.*

Secunda

324 Secunda pars istius propositionis videtur injuriosa doctrinæ divi Pauli ad Corinth. 1. cap. 7. Sanctorum P. P. qui virginitatem Nuptiis prætulere; & quod hic Author ita sentiendo, quodammodo illis hæreticis adhæreat, qui affirmant Conjugium esse necessarium tanquam majus bonum, & virginitati esse præferendum, quos tamen Divus Hieronymus in primo libro quem scripsit contra Jovinianum, Epistolam Pauli Apostoli explanando, egregiè more suo refellit: tantum est enim inter nuptias, & virginitatem (ait Sanctus Doctor) quantum inter non peccare, & bene facere: Immo quantum inter bonum, & melius. Nam Nuptiæ terram replent, virginitas Paradisum: Et idèd S. Augustinus in libro de bon. conjug. cap. 10. quem refert Menoch. in opere vulgò *Stuore*, tom. 1. cent. 2. cap. 94. §. 3. ait, Novi quosdam, qui murmurent, quid si omnes velint ab omni concubitu abstinere, unde subsistet genus humanum? Respondet utinam hoc omnes vellent, multo citius Dei Civitas completeretur, & acceleraretur terminus sæculi.

Et S. Cyprian. de habit. Virg. inquit: Gaudet per illas (idest Virgines) atque in illis largiter floret Ecclesia Matris gloriosa fecunditas; quantoque plus numero addit, tantum gaudium Matris augetur.

Et Doctor Angelicus in summ. 2. 2. quest. 152. art. 4. ad 3. dicit quod virginitas sit præferenda bono communi conjugali, sic probans: Ad tertium dico, quod bonum commune potius est bono privato, si sit ejusdem generis: sed potest esse, quod bonum privatum sit melius secundum suum genus, & hoc modo Virginitas Deo dicata, præfertur fecunditati carnali: Unde August. dicit in lib. de virgin. cap. 9. quod fecunditas carnis etiam illarum, quæ in hoc tempore nihil aliud in conjugio, quam prolem requirunt, quam mancipent Christo pro amissa Virginitate, compensari non posse credenda est.

Quantum ergo Angeli hominibus præstant, tantum Virginitas præponitur Matrimonio: bonum est quidem Conjugium, quo inventa est posteritas

successionis humanæ, sed melior Virginitas, perquam Regni Cælestis hereditas acquisita, & cælestium meritorum reperta est successio, ut notat Sebast. Medic. in summ. omnium hæres. in verb. Virginitas, cap. 219. ideoque Conc. Trid. sess. 24. de doctrin. in Sac. Matrim. can. 10. eos, qui Matrimonium anteponendum esse statui virginitatis asserunt, anathemate ferit.

Nona ex opere Franc. Romaguera Gerunda impresso anno 1691. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 20. cap. 5. ubi loquens de Indulgentiis quas concedere solent Episcopi, num. 8. hæc habet: Unde si Episcopi ultra numerum dierum respectivè supra traditum de indulgentia concesserint, nec ipsa pro dictis diebus permixta sustinetur; ex quo ipsa concessio est actus individuus, & inseparabilis, & in eo utile per inutile vitatur.

Hæc doctrina erronea est, quia text. in cap. cum ex eo, de penitent. & remiss. prohibet quidem excessum, sed non irritat, si fiat, actum, prout esset necesse: Nam aliud est prohibere, aliud est irritare, Passer. de elect. cap. 9. quest. 1. num. 3. Idcirco, cum materia sit dividua, & separabilis, utile per inutile non vitatur: & propterea Indulgentia concessa ab Episcopo ultra modum, seu debitum numerum non vitatur in totum, sed valet tantum quo ad id, quod concedere potuit, ita communiter tenent, & docent gloss. in d. cap. cum ex eo, in fin. & alia gloss. in d. cap. fin. verb. non obtinent, eod. tit. in 6. Navar. in comment. de Jubil. notab. 31. num. 16. Grass. in Appendic. ad decis. aur. lib. 2. cap. 3. de potest. conced. indulg. num. 22.

Decima, ex eodem Authore citato loco lib. 5. tit. 9. cap. 12. ubi loquens de casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis num. 58. concludit sic: Nam virtute Bullæ Cruciatæ quilibet Confessarius electus, potest absolvere à dictis censuris reservatis, etiam contentis in Bulla Cæna Domini præter incursum pro hæresi.

Circa hanc propositionem sic absolute prolata, ne simplices, & rudes in errorem abducantur, & Confessarii decipiantur, sciendum est. Primum, quod Con-

Confessarius electus vigore dictæ Bullæ debet esse ex approbatus ab Ordinario loci, in quo pœnitentes degunt, & Confessarius confessiones audit, ut sua Constitutione edita 19. Aprilis 1700. declaravit Innoc. XII. quam refert *Matteucc. de Offic. cur. pag. 28. num. 11.* alias non censetur approbatus. Secundo, quod electio Confessariorum approbatorum ab Ordinario, data Regularibus Viris, & Monialibus cujuscvis Ordinis, & Instituti, & tam Provinciæ Hispaniarum, quam aliarum, virtute ejusdem Bullæ, & aliorum Indultorum, ut possint absolvi à casibus, & censuris reservatis, non extenditur ad eos Confessarios, qui à suis Prælati non sunt deputati, ut patet ex declaratione Clement. VIII. edita 23. Nov. 1599. quam refert per extensum *Quarant. in sum. Bullar. verb. Confessor.*

327 Undecima ex *Pignatell. consult. can. tom. 9. Venetiis impresso anno 1694. conf. 186.* cujus Rubrica hæc habet: *An ullo in casu exponi publice in Ecclesia possit aliqua Imago, sive picta, sive sculpta Christi, vel Sanctorum sine licentia Episcopi? 2. An benedictio imaginum sit omnino necessaria? & in corpore: Ad primum non posse: Decreto enim Concilii Trid. statuitur nemini licere, &c. Ad 2. affirmative videtur respondendum, Jure enim pietatis requiritur, &c. At his minime obstantibus tenendum est, hujusmodi imagines posse, sed non debere necessario benedici: Nam quod sint benedicende, provenit ex prescripto Ritualis. Certum est autem, & communiter docent Doctores, quod non omnia, que prescribuntur in Rubricis, vel Ritualibus necessario obligant; quia continent tantum directiones in ordine ad benedicendas imagines, & ideo, que prescribuntur in illis, non habent vim obligandi, nisi aliunde proveniat obligatio, vel scilicet ex aliqua lege, vel ex natura rei, sed sunt tantum directive. Et paulo post: Et hac ratione non esse necessario benedicendas mappas Altaris.*

328 Hæc doctrina est noxia & captiosa, quia sub generalitate, qua Author loquitur, & sub involucrio verborum, videt urquodammodo docere, quod Ri-

tualia, & Rubricæ directive possint impunè sperni, quod est erroneum, & injuriosum *Bullæ Pauli V. la 85. Bullar. tom. 3.* in qua omnibus Ecclesiarum Prælati, & Rectoribus injungitur, ut Rit. Rom. ab eodem Pontifice approbatum, *inviolatè* observetur: Ergo, qui illud non observat absque causa, non erit immunis à culpa, quia mandatum Papæ obligat, ut observat *Bartol. à Platea in Opusculo l'iride sagra, cap. 5. §. secundo circa fin. ibi: Dal che chiaramente si scorge non andare esente di grave peccato senza causa ragionevole, chi in cosa tanto osservata dalla Chiesa, e di tanta riflessione, manca dalla dovuta ubbidienza à quella Ecclesiastica disciplina delle Rubriche, e Rituali, che senza verun dubbio deve osservarsi.* Et præsertim obligant, & servandæ sunt benedictiones, quæ dicuntur constitutive nempè, quiares benedictæ constituuntur tantum cultui Divino, aded ut amplius non debeant in prophanos usus converti, prout sunt Icones Altarium, de quibus loquitur hic Author.

Præterea dum dicit, quod ea que prescribuntur in Ritualibus, ex quo sunt directive, non habent vim obligandi, nisi aliunde proveniat obligatio, scilicet ex aliqua lege, inadvertenter sese involvens fatetur, quod benedictio Imaginum in Ecclesiis exponenda rum, necessario requiritur; quia præcipitur, & prescribitur in Pontificali, qui liber habet vim legis, ut docent *Fagnan. in cap. presbyter, num. 41. de Sacram. non rit. Pac. Jord. tom. 1. lib. 5. tit. 12. num. 165. & 169. Clem. unica, de jur. jur. ibi* Papa allegat Pontificale tanquam textum, & patet etiam ex *Constitut. 38. Clement. Octav. Bullar. tom. 3.* Et sicuti Campaniæ, quæ ex ejusdem Pontificalis præcepto debent benedici, & si reperiantur non benedictæ, possunt de ordine Episcopi amoveri à Campanili, donec benedicantur, (ut dicam infra in supplemento to. 3.) ita poterit amoveri facere ab Ecclesia Imagines adorationi expositas, & non benedictas.

Quo verò ad mappas, seu Tobaleas Altaris, laxior est propositio hujus Authoris, quia earum benedictio est de

329

330

331

332

333

334

335

pra-

- præcepto, nec potest omitti. Rubrica enim Missalis in tit. de defect. grav. in ministr. Miss. occurrent. hunc defectum reponi his verbis: Possunt etiam defectus occurrere in Ministr. ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut si celebraretur in loco non sacro, si vestes Sacerdotales, & Mappæ non sint ab Episcopo, vel alio hanc habente potestatem benedictæ. Et hinc est quod celebrans scienter extra casum necessitatis super
- 336 Altare cooperitum cum Mappis non benedictis, non est immunis a culpa, ut advertunt Gavant. in rub. Miss. p. 1. tit. 20. litt. S. Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 225. Quia Rubrica est præceptiva, & imperativa, ut clarè percipitur ex verbis relatis in tit. De preparat. Altar. ibi. Hoc Altare operiatur tribus Mappis ab Episcopo, vel alio habente potestatem, benedictis, Rot. decis. 228. num. 1. coram Coccin. ubi de verbo imperativo: Exerceatur, quod sit præcisum, & necessitatem inducat, Passer. de Stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 1. num. 906. ubi loquens de Decreto Concilii Trid. in quo ordinatur, ut Episcopi teneantur dare
- 338 Monialibus Confessarium extraordinarium bis, aut ter in anno, dicit, quod coguntur hoc adimplere de præcepto, quia Concilium hoc mandat, cum verbo imperativo offeratur: Et sic si hæc Rubrica est præceptiva obligat sub mortali, ex doctrina Fagnan. in cap. fin. n. 22. de Constit. & à crapula num. 21. de vit. & honest. Cler.
- 339 Hanc veritatem agnovit ipsemet Pignatell. consult. 98. num. 35. tom. 6. ubi loquens de præparatione Altaris erigendi in Oratorio privato Nobilitis privilegiati, hæc habet: Estque necessarium cooperiendum tribus Mappis, seu Tobaleis, ex lino, vel ex canape, vel ex gossipio quo ad eam partem, qua tegit mensam Altaris ab Episcopo, vel alio habente potestatem, benedictis. Undè si postea de his oblitus, contrarium dicat, non est curandum, sed primo dicto standum est.
- 340 Duodecima, ex eodem Authore tom. 10. Venetiis impresso Anno 1696. consult. 63. cujus Rubrica hæc habet: An, & quatenus Clerici Sæculares, & Regulares examinari possint ad favorem rei, imò contra reum etiam in Criminalibus, & in corpore sic ait: Respondeo possum licentia tamen Superiorum, idque ne defectu probationum assertus reus indefensus remaneat, ideoque debet Episcopus, & Superior Regularis iis licentiam pro examine concedere, cum Clerici pro rei defensione, ac innocentia defendenda coram Judice laico, admittantur. Et paulo post, adeo quidem nedum possint admitti, sed etiam debeant compelli ad se subjiendum examini, imò in potiori casu Clericum non modo ad defensionem in testem admitti posse in Criminalibus, verum etiam contra reum inquisitum tradit Grammat.
- Hæc doctrina est valdè periculosa, 341 & noxia, quia superiores Regulares non cautos, neque in jure versatos, ac Episcopos in praxi non valdè peritos, in errorem trahere potest. Nam Episcopi, & Superiores Regulares licentiam se exponendi examini suis subditis concedunt in causis Civilibus tantum, quando veritas aliunde haberi non potest. Cæterum in causis Criminalibus, in quibus imponitur pœna sanguinis, vel alia corporis afflictiva, recurritur pro licentia (etiam si Clerici Sæculares, vel Regulares sint examinandi ad defensionem rei) ad Sac. Congreg. Episcop. & Regul. vel Immunitatis, quæ juxta facti, & delicti circumstantias licentiam concedunt Ordinariis, ut Ecclesiasticos examinent ipsimet ad defensionem Rei, & postea examen communicent Curia Sæculari, vel concedunt, quod præstito prius Juramento coram eisdem Ordinariis, Judex Sæcularis examinet, prævia declaratione utendi depositione citra pœnam sanguinis, vel demum facto verbo cum SS. concedunt licentiam Judici laico examinandi Clericos absolute præservando ab irregularitate, ut constat ex Decreto earumdem Congregationum in Panormitana 16. Jan. 1615. & ex aliis collectis à P. Ricc. in Synop. in ver. facult. exam. Ecclesiast. & Exemp. Vel etiam datur facultas Episcopo examinandi, & cogendi Regulares ad se subjiendum examini in cau-

causis violatæ Immunitatis, quando veritas aliunde haberi non potest, ut testatur idem Ricc. in verb. Regularis, num. 15. & 16.

Aliam doctrinam disciplinæ Ecclesiasticæ peregrinam, & noxiam, docuit iste Author *consult. 59. tom. 3. per tot. quam rejeci tom. 1. tit. 6. form. 5. pag. 138. num. 8. 10. & 11.* Tertia decima, ex *Franc. de Eccles. Cathedr. Venetiis impresso anno 1698. qui cap. 18. num. 201.* hæc habet: *Sed dices; munus hoc prædicandi ad pastores pertinet, primò ad Romanum Pontificem, secundò ad Episcopos, tertio ad Curatos, ut latè probat ex Trid. Mosconius, Ergo vel Episcopi Jurisperiti inutiles erunt, vel omnes Episcopi numquam prædicantes, muneri suo non satisfaciunt. Et num. 240. Huic difficultati multipliciter respondetur, & primò, hodie hoc munus delatum esse cuiuscumque Sacerdoti, quod latè probant DD. superius citati, & præcipue exponentes Conc. Trident. & latè Jo. de Palafox in defens. Canonica contra P. P. Jesuitas, ex num. 25. ubi conceditur per alios prædicare. Unde obligatio hæc personalissima jam cessavit.*

Hæc Franc. Doctrina est temeraria, divinis litteris injuriosa, & piarum aurium offensiva. Nam cum munus prædicationis Apostolis, eorumque successoribus, (qui sunt Episcopi) junctum reperiatur præcepto Divino *Matth. 28. Marc. 16. Act. 10.* illudque per se ipsos, nisi impediti fuerint, Episcopi exercere teneantur, ut jubet *Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 4.* juxta monitum registratum in Actis Apostolorum loco citato his verbis, *Et præcepit nobis (ecce obligatio personalissima) prædicare populo, & testificari quia ipse est, qui constitutus est à Deo Judex vivorum, & Mortuorum, numquam cessabit, donec duret lex Christi, ut ipsemet apertis verbis Apostolos monens declaravit Matth. 28. dicens, Euntes ergo docete omnes gentes (& in hoc consistit Episcoporum prædicatio) baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis, & ecce ego vobiscum sum usque ad consumma-*

tionem sæculi, ecce perpetua obligatio prædicandi, & alibi, Cælum, & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Luc. 21. & iterum Verbum autem Domini manet in æternum 1. Petr.

Falsum est suppositum, quod hoc munus hodie reperiatur delegatum Sacerdotibus, quia de hac delegatione nullibi apparet vestigium, imò talis delegatio nec dari potest, nisi ab Episcopis, ad quos directè agere ad salutem Animarum spectat, cum ipsi habeant à Christo Domino delegante plenitudinem virtutis ad salutem Animarum perficiendam, ad quem finem Episcopatus Officium ordinatur per se primò, & directè: ut docet Apostolus scribens ad *Hebr. cap. 5. dicens, Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum: Ideoque, qui asserit, quod similibus Sacerdotibus, liceat prædicare Verbum Dei, etiamsi non sint Missi à Papa, vel Episcopis, censendus est hæreticus, adhærens Joanni Hustz. Boemi, qui talia docebat, & damnatus fuit à Martino Quinto, ut ex Bulla I. dict. Pontificis tom. 1. Bullar. pag. 244.*

Episcoporum est igitur munus prædicandi (id est docendi plebem legem Christi): at quia curam animarum sibi ipsis subditarum, non possunt sine aliorum adjutorio perficere, ideo cum aliis inferioribus Sacerdotibus, tam Sæcularibus, quàm Regularibus, in locis suarum Diœcesum, prædicatione salutis animarum incumbunt: & sic ipsi tamquam principales, illi verò tamquam Ministri, & Coadjutores missi, munus implere debent: quia per se ipsos exercendum Apostolis Christus commisit, ut habetur in *Concilio Lateranensi 4. can. 10. & egregie probat D. Th. in sum. par. 3. vol. 3. quest. 67. art. 2. ad primum, ibi: Dicendum quod utrumque Officium scilicet docendi, & Baptizandi Dominus Apostolis injunxit, quorum vices gerunt Episcopi, aliter tamen, & aliter, nam Officium docendi, commisit eis Christus, ut ipsi per se illud exercerent tamquam principalissimum, unde & ipsi Apostoli*

stoli dixerunt Act. 6. non est æquum nos relinquere Verbum Dei, & ministrare mensis; Officium autem baptizandi commisit Apostolis, ut per alios exercendum unde, & Apostolus dixit I. Cor. 1. non misit me Christus Baptizare, sed Evangelizare, & hoc ideo quia in baptizando, nihil operatur meritum, & sapientia Ministri, sicut in docendo.

Et ita fuerunt omnes Episcopi, qui Doctrina, & Sanctitate in Ecclesia Dei floruerunt, testimonio sapientissimi Cardinalis Bona lib. 2. rer. liturg. cap. 7. num. 7. ubi sic inquit. Porro munus prædicandi propriè, & præcipuè ad Episcopos pertinere, tam usus veteris Ecclesie, & omnium Sanctorum Episcoporum exempla, tam ipsa docet Episcopalis consecratio, in qua dicitur, accipe Evangelium valde prædica Populo tibi commissum, ideo Paulus ad Timotheum scribens, ipsum terribili adjuratione obtestatur per Deum & Jesum Christum ejusque adventum, & regnum, ut instanter prædicet, moneat, increpet, in omni patientia, & doctrina, & de se ipso ad Corinthios Epist. 1. cap. 6. ait: Si evangelizavero non est mihi gloria, necessitas enim mihi incumbit, ut enim mihi, si non evangelizavero. Teneri autem per se ipsos hoc Officium exercere, Synodus Tridentina edixit antiquos canones sequuta, nisi fuerint legitimè impediti. Quam obligationem ab omnibus Episcopis, qui doctrina, & sanctitate floruerunt agnitam fuisse evidens est.

Qui Doctores in Ecclesia Dei clarissimi, & pietate ornatissimi scripserunt, non in sæculis Tyrannorum, sed postquam Ordines Regularium Mendicantium, & Prædicatorum, in Mundum venerunt, & per Orbem Verbum Dei seminant, & tamen ausi non sunt dicere, quod obligatio prædicandi, quæ est propria Episcoporum, cessaverit, prout non intrepidavit firmare unus Franc. imò omnes concorditer tenent, & docent vigere, quia præceptum Domini est. Neque valet excusatio, quod aliquibus, qui aptitudinem non habent prædicandi hoc reddatur impossibile; quia Christus impossibilia non jubet, sed jubendo monet, & facere quod possis, & petere, quod

non possis, & adjuvat ut possis, ut ait S. Augustinus.

Decima quarta, ex eodem Authore cap. 25. num. 327. ubi habetur sic. Verum in Confraternitatibus Ecclesiarum Cathedralium specialiter crederem posse Confratres sepeliri in sepulcro confraternitatis, quod sic probo; nulla electa sepultura, ut supra diximus, debet sepeliri Confrater in Ecclesia Parochiali, sed cathedralis est Parochia totius Diocesis ergo ibi sepeliri possunt, cum hoc sit privilegium Ecclesie Cathedralis, ut ibi omnes sepeliri possint, ergo in ea poterunt sepeliri, nec in hoc præjudicium aliquod irrogatur Parochiali particulari, quæ tanquam inferior silere debet. Et postea num. 328. Secundo non electa sepultura sepeliri unusquisque debet in Parochiali, sed si in alia sepulcrum proprium habent in eo loco debent humari; At sepultura confraternitatis est sepulcrum proprium confratrum, ergo non electa sepultura, non solum possunt sepeliri in Ecclesia Cathedrali, verum etiam in sepultura confraternitatis debent sepeliri.

Hæc doctrina, nulla profus probabili nixa ratione, aut autoritate, videtur noxia, quia irrationabiliter excitat, & fovet lites, & jurgia. Nam licet Cathedralis habet præminentiam honorificam super cæteras loci Ecclesias, tamen non tollit jura Ecclesiarum Parochialium, quæ habent in Subditos intra terminos Parochiæ existentes, sed illis illæsa conservat, juxta præscriptum Canonis Ecclesias Singulas 13. quæst. 1. & latè probat Pignat. consult. 89. num. 16. & 17. tom. 7. unde cum Franc. non agat de Viatoribus, & Peregrinis non habentibus Hospitium in Civitate, qui si decedant non electa sepultura sepeliendi sunt in Cathedrali, vel Matrice, ut respondit Sac. Congreg. Episcop. & Regul. 9. Junii 1592. in fulminat. Sed de Confratribus Confraternitatis erectæ in Cathedrali, hi si decedant non electa sepultura, non in sepulcro constructo à Societate in dicta Ecclesia Cathedrali, verum in propria Ecclesia Parochiali veniunt tumulandi, etiam si haberent statutum ab Ordinario ap-
pro-

probatum, quod in Sepulcro Confraternitatis tumulentur, ut communiter tradunt *Genuen. in prax. cap. 74. num. 6. Samuel. de sepult. disp. 5. contr. 10. conclus. 1. & seqq. Sperell. decis. 87. num. 10.* & alii quos cumulat, & sequitur *Panimoli. decis. 5. adnot. 3. num. 53.* Tum quia, id quod dicitur de Cathedrali, quod sit Parochia totius Diocesis, est denominatio metaphorica, & analogica, non autem univoca, cum nullibi in jure hoc reperitur concessum, neque expressum, tum quia electio sepulturæ est jus personale, & ideo nullus pro potest eligere sepulturam, ut probavi *tom. 1. pag. 154. num. 26.* quare constructio sepulcri, sive Statutum Confraternitatis, non potest in præjudicium Parochialis habere vim electionis sepulturæ in Cathedrali, ut in puncto bene notat, & advertit *Passerin. de Stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 313. 314. & 334.* & idem tenet *Sebast. Medic. de sepult. par. 1. quest. 7. num. 41.* Decima quinta, ex *P. Moreno* in Bullam *Innoc. XII. Speculatores*, Romæ impresso anno 1699, Typis Antonii de Rubéis in *tit. Beneficii, quest. 1. dub. 7. num. 51.* qui hæc habet. *Sicuti enim, qua Ecclesiis legantur jure Ecclesiastico alienari nequeunt, hoc est quod semel possessa ab Ecclesia, hæc alienare non valeant absque solemnitatibus in ipso jure præscriptis. Si tamen Titius Ecclesia aliquid legaverit ex adjecta lege quod pro suo libito non expectatoque jure, alienare Ecclesia possit, exceptio teneret, &c. Qui enim absolutus Dominus alicujus rei est, eamque alteri tribuit, tribuere valet legibus, & conditionibus sibi benevisis, etiamsi Ecclesia tribuat, &c. Hominis que dispositio cessare facit dispositionem legis.*

354 Hæc doctrina fuit jam olim rejecta, & reprobata Romæ ab Officialibus Datarie Apostolicæ tempore Urbani VIII. ut testatur *Corrad. prax. dispens. lib. 9. cap. 7. num. 15.* his verbis. *Advertendum est tamen, quod sub Pontificatu Urbani Octavi magnæ desuper orta fuit controversia, nam ita ferente casu, post multa hinc inde deducta cor. bon. mem. Egidio Ursino Datario, ac pluribus Advocatis informantibus, re etiam ad ipsum Ur-*

banum delata, fuit resolutum negative, nempe prohibitionem alienationis rerum Ecclesie, locum sibi vindicare etiam in casu quo res ita donatur, vel legatur Ecclesie, ut possit alienari sine solemnitatibus, quia nihilominus ille requiruntur, non obstante dicta voluntate, quæ tanquam illicita servanda non est. Quam sententiam secuti sunt postea *Ventrigl. prax. p. 1. annot. 1. §. 2. num. 31. Donat. prax. rer. regul. tom. 1. par. 2. tract. 14. quest. 65. Passer. de stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. num. 326.* & alii à me allegati *tom. 1. tit. 5. form. 15. num. 16. pag. 130.* Et ratio ea est: quia cum res legata statim Testatore defuncto efficiatur Ecclesiastica ministerio legis, dispositio hominis non potest constitutionem canonum immutare, *glos. in cap. tua nobis verb. interdici, de test.*

Verum tamen est, quod si fiat legatum Ecclesiæ sub conditione, ut res legata vendatur ad aliquem effectum determinatum, e. g. ut ex illius pretio, aliquid aliud pertinens ad Cultum Dei ematur, vel ut dotentur Virgines; vel legatum fiat Monasterio incapaci retinendi rem relictam, tunc poterit alienari sine solemnitatibus, ut conclusionem mox firmatam declarando tradunt *Quarant. in Summ. Bullar. verb. alienatio, nu. 32. Ventrigl. & Passer. loco superius citati.*

356 Alias propositiones noxias, & laxas habet Opusculum *Moreni* quas notavi *tom. 3. in Appendic. pag. 277. à num. 20. usque ad num. 26.* ad quem locum recurre.

Decima sexta ex *Ameno* in tract. de delict. & pæn. Venetiis impresso anno 1700. §. 8. de violat. clausur. num. 7. pag. 233. ubi hæc habet: *In alia verò (idest Bulla) Greg. XIII. inhibetur mulieribus ingredi Monasteria, tam Religiosorum, tum Monialium, & num. 8. Observandum est circa istas Bullas, quod nomine mulierum non veniunt puella infra septennium, &c. itidem non veniunt Fundatores Monasteriorum, saltem apud eas Religiones in quarum Regula habetur, quod tales ingredi possint: Immo Anton. à Spiritu Sancto post del Bene, vult hoc esse commune omnibus Religiosis, ut in Conventibus à se fundatis possint*

possint ingredi fundatrices, & hoc licere de jure communi contendit Pelizar. &c. Et revera si possunt fundatores sibi reservare dominium Monasteriorum, & concedere Religiosis simplicem usum facti, ut patet in jure, non video quomodo non possint concedere etiam dominium, & sibi reservare jus intrandi in illud Monasterium: Sicut potest vendi, aut alio contractu distrabi fundus sibi reservata via, aut ingressu illius, aut alia servitute.

357 Hæc doctrina videtur injuriosa Constitutioni Pauli V. la 74. impressæ in Bullar. tom.3. pag. 309. in qua revocatur expressè licentiæ ingressus in Clausuram etiam si essent à Sede Apostolica concessæ quibuscumque Mulieribus Marchionali, & ducali dignitate fulgentibus; quarum appellatione venire, & esse comprehensas, etiam Fundatrices, & Donatrices pluries decisum fuisse testantur Barbos. in Sum. dec. Apostolic. collect. 508. num. 7. his verbis: *Monialium in monasteria ingredi, deinde non permittitur mulieribus Sacularibus, ne quidem Fundatricibus, aut Donatricibus ad breve, vel ad longum tempus, etiamsi à Sede Apostolica hoc eis specialiter esset indultum, cum Pauli V. Constit. de anno 1612. edita, id fuerit in genere revocatum, Sac. Congreg. Concilii, quam citat Aldan.*

359 Nicol. in flosc. verb. fundator, num. 1. inquit sacra &c. censuit fundatores monasteriorum Monialium non posse eandem clausuram ingredi, nec à monialibus recipi; nisi in literis Apostolicis erectionis secus expressè caveatur 1629. Regulari. Multo minus mulieres eorum consanguinea 1606. Dominicani.

Donat. in prax. tom.4. tract. 5. quest. 13. num. 6. ubi respondendo à Castro, qui Amenii sententiam sectatur, ait. *Et enim omnis contractus, omneque privilegium fundatricium contrarium decretis Sac. Concilii Trid. censetur extinctum, omnisque consuetudo contraria aboleta, & num.7. nec pacta privatorum sunt attendenda, & fortius si sint præjudicialia juri communi, Canonico, & communi bono Religiosarum, malè enim facta pro infectis habentur, & ita fuisse à Sac.*

Congregatio decisum refert Barbos. Alias doctrinas, & propositiones Amenii malè sonantes, & falsas, retuli, & rejeci tom.1. in Append. pag. 311. num. 1. & tom.2. pag. 160. num. 14. & 15. & tom.3. pag. 154. num.7.

360 Decima septima, ex Ricciardello in Licao Ecclesiastico Arimini impresso anno 1704. cap.2. §.4. num.11. tibi sic ait: *Attamen Episcopus in Ecclesiis Regularium absque eorum licentia minime celebrare solemniter potest. Falsum est hoc assertum, quia ex Papali Decreto Clementis Octavi, quod per extensum refert Laurent. de Franch. contr. p.1. num.378. emanato anno 1603. Episcopi nequeunt impediri, quin possint in Ecclesiis Regularium exercere Pontificalia, & erigere Baldachinum.*

361 Immodò valent Regulares impediētes, & contradicentes excommunicare, aut aliis pœnis sibi benè visis punire, ut in dicto Decreto conceditur expressè, & admittunt sine difficultate ipsimet Authores Regulares, Pasqual. ad Laurent. de Franch. loc. cit. & Donat. in prax. tom.1. p.2. tract. 13. de exempt. Religios. quest.74. num.7. Et adfunt quoque decreta generalia Sac. Congreg. Rit. emanata super usu Pontificalium Prælati inferioribus censeo à me relata tom.2. pag.85. & 86. in quibus in responsione ad decimum quintum dubium habetur, quod Episcopus etiam Regularibus invitis, potest in eorum Ecclesiis interesse, & solemniter celebrare, & quod ipsi Regulares reverentiam, & honorem, ut patet, ei exhibeant, & decore cultu, & ornatu recipiant.

Et est notandum, Primò, quod licet Donat. loco citato num.9. & Tambur. de jur. Abb. tom.1. disp.15. quest. 15. num.10. velint quod Episcopus possit quidem in Regularium Ecclesiis Pontificaliter celebrare, & Baldachinum erigere; verum non possit ibidem Ordines conferre, neque Sacramentum confirmationis, invitis Regularibus ministrare, ex quo actus hujusmodi habeant mixturam exercitii Jurisdictionis, adhuc tamen Ventrigl. in prax. p.1. annot. 26. §. unico, num.6. vers. his præmissis; absolutè tenet, quod Episcopus possit hæc omnia face-
re,

re, quia est in sua Diocesi: cuius opinio verior videtur, tum ex dicto decreto Clem. VIII. in quo ei conceditur usus Pontificalium in dictis Ecclesiis illimitatè, & sine restrictione, tum ex alio decreto *Sac. Cong. Rit. in Tullen. 7. Decemb. 1613.* relato à *Barb. in sum. dec. Apost. collect. 289. numer. 5.* quo usus Pontificalium in omnibus Ecclesiis Diocesis etiam exemptis liberè Episcopis conceditur. Certius autem, quando Ecclesia Regularium esset Parochialis: nam tunc liberius Pontificalia exercere, & Sacramenta prædicta ministrare possent, ex plenè deductis à *Pignatell. consult. 7. à num. 18. tom. 7.*

363
364
365
Secundò notandum, quod si alia occasione Episcopus accederet ad Ecclesiam Regularium suæ Diocesis, debet in ipsis recipi cum obsequio, quia non sunt exempti ab actibus reverentialibus, quibus debent ei reddere debitum honorem, etiam sub culpa mortali, *Pasqualig. ad Laurent. de Franch. p. 2. q. 30. num. 2.* & non solum ratione dignitatis Episcopalis, sed etiam Jurisdictionis, cum in pluribus sint illi subiecti, tamquam Delegato Apostolico, ut monet *Passerin. de Stat. hom. tom. 3. q. 189. art. 10. num. 798.* Unde si aliquo modo impedirent, ne suæ Dignitatis insignia, & præminentias haberet, aut uteretur, posset contra eos censuras relaxare, non tamquam Iudex, sed tamquam juris Executor, ut inquit *Laurent. de Franch. dist. 9. 30. numer. 1.* præsertim si denegatio honorificentiae esset publica: puta si impedirent coram Populo, ne deferret in ipsorum Ecclesia Rocchetum nudum, Mozzetam, aut Cappam Magnam, *Gavant. in rubr. Missal. p. 2. tit. 13. lit. M.* vel si Rocchetto, & Mozzetta, seu Cappa indutus, & incedens ad adorandum ante Altare Sanctissimi Sacramenti, genuflexorium cum stratu, & pulvinari ornatum denegarent, & præparare nolent, cum sit honorificentia Episcopo debita, *Sac. Cong. Rit. in Camerinen. 21. Febr. 1699. ad 3.* Verumtamen si hæc contingerent sine publicitate, & sine notabili contemptu dignitatis, ab-

Monacelli, Formul. Suppl.

finendum esset à censuris, admonitis Superioribus, & certiorata Sac. Cong. de excessu, ut accidit in una *Forolivien.*

Cum enim PP. Camaldulenses occasione accessus Episcopi ad eorum Ecclesiam tempore expositionis Venerabilis Sacramenti illum, nec in ingressu, nec in egressu associate, neque naviculam incensi, ut moris erat (licet à Magistro Cæremoniarum moniti, ut thurificare posset Sanctissimum) porrigere nolissent, & Episcopus de his Sac. Congreg. reddidisset instructam, hæc ad relationem clar. mem. Cardinalis mei *Petrucii die 6. Martii 1692.* rescripsit. *PP. Camaldulenses teneri præstare Episcopo accedenti ad eorum Ecclesiam, omnes actus reverentiales, & ad mentem.* Mens est, quod *P. Abbas accedat ad Episcopum, & exprimat obsequia, tam suo, quam Religiosorum suorum nomine.*

Tertiò notandum, quod si accederet ad Regularium Ecclesiam Episcopus Titularis Suffraganeus ad celebrandum Pontificaliter, non deberent ei erigere Baldachinum, nam talis usus, & honorificentia, nec in Ecclesiis suis, nec in exemptis Diocesis, nec extra Diocesim illi competit, quamvis accederet licentia Ordinariorum, ut respondit *Sac. Cong. Rit. Episcopo Titulari Suffraganeo Hildesimen. 6. Martii 1706.*

Decima octava, ex *Zerbi Gemma Episcop. Romæ impresso anno 1706. Typis Bernardi, tit. 1. quest. 33. ibi: Et cum hac plenissimam habeant Jurisdictionem (idest Episcopi) Sequitur quod Episcopus in omnibus, quæ non sunt Romane Hierarchiæ reservata, dispensare valeat.*

Hæc propositio in tota sua latitudine sumpta, prout illam recipit Author, est falsa, & potest incautos, & simplices fallere. Nam Episcopus non dispensat, ut Monachus habeat proprium, vel contrahat matrimonium, licet in sacris non sit constitutus. Non committit simplici Sacerdoti, ut conferrat Chrisma. Non delegat Laico causas criminales Clericorum cum facultate

G ex-

excommunicandi. Non dispensat in Matrimonio rato non consummato. Non dispensat in gradibus prohibitis. Non inducit impedimenta Matrimonium dirimentia, & inhabilitatem ad contrahendum. Non dispensat in Bigamia, quamvis dispensatio esset restricta ad privilegium fori. Non concedit Indulgentiam Plenariam. Nam commutat voluntatem Testatorum. Non applicat rem unius Ecclesie alteri Ecclesie. Novas dignitates juri incognitas, non creat. Et alia plura non dispensat, nec facit, non quia illa, & hic expressa sint Papae reservata, sed quia non habet usum clavium cum plenitudine potestatis: Quoniam Episcopus vocatur, & assumitur in partem sollicitudinis, & quasi Judex superintendens Civitati, & Diocesi, ut adverteit Fagnan. in cap. perniciosam, de Offic. Ord. à num. 55. usque ad num. 70.

Decima nona ex eodem Authore tit. eodem, quest. 52. in qua sic habetur: *Quæritur an Legati de Latere, vel Nuncii Apostolice Sedis possunt ab Ordinariis cognitionem causarum in prima instantia avocare? Respondetur: Possunt utique.*

369 Erronea est propositio, quia, nec Legati, nec Nuncii Papæ causas ab Ordinariis in prima instantia avocare possunt, nisi hoc eis expressè concedatur in facultatibus: ut patet, tam ex dispositione juris communis in cap. ubi gloss. verb. legationis, de offic. legati, & in cap. conquestus, verb. procuraverit 9. quest. 3. & in cap. Galliarum, verb. pratermitti 25. quest. 2. Quam Concilii Trid. sess. 24. de reform. cap. 20. cujus vigor militat, etiam in causis executivis, & obligatione camerale vallatis, Pignatell. consult. 121. tom. 2. per tot.

Vigesima ex eodem Authore tit. eodem, quest. 56. in qua sic quæritur: *Potest ne Episcopus beneficium resignatum in suis manibus, conferre conjunctis suis, vel Resignantis? Respondetur non utique potest.*

371 Hæc responsio data ad quæsitum claudicat. Ideò ut meliùs scitè, responde: Beneficia liberè resignata in manibus Episcopi in casibus à jure, & Constitutionibus Apostolicis permissis pos-

lunt conferri certæ extraneæ personæ à Resignante determinatæ, dummodo in resignatione nullum pactum, seu conditio, aut promissio ex parte Episcopi inferatur, & persona digna sit: & si Beneficium resignatum sit, juris patronatus, utique etiam conjunctis, & familiaribus Episcopi, vel Resignantis, conferri valet, cum non comprehendatur sub Bulla Pii V. ut jam dixi tom. 1. tit. 2. pag. 57. nu. 1. & 2.

Vigesima prima, ex eod. Authore tit. 2. quest. 2. ubi dubium sic proponit: *Quæritur: debet ne Episcopus ex congruentia, & bene esse quotidie celebrare pro suis Ovis? Respondetur quod sic.*

Cavendum est ab hoc Authoris quæsito adulatorio; ne ab illo deceptus in foveam lapsus, non videas quæ recta sunt, & cum his, quos Isajas 30. carpit, loquaris placentia.

Etenim Episcopus non ex congruentia, & ad bene, (ut perperam sibi figurat Author) sed ex obligatione, quæ à jure Divino promanat, tenetur, si non quotidie, tamen frequenter, scilicet omnibus festis saltem diebus pro Ovis suis Sacrificium offerre, ut probant autoritates à me allegatae tom. 2. tit. 16. form. 2. nu. 21. & seqq. pag. 219. & 220. quibus nunc addo Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. de Sacrif. Miss. num. 46. Ricc. in prax. par. 5. tit. de bon. observ. Episcop. cum Baron. resolut. 5. num. 9.

Vigesima secunda ex eodem Authore tit. 3. quest. 5. & 6. ubi leguntur sequentia: *Quæritur: Vicarius potestne concedere litteras dimissorias? Respondetur, non potest. Quæritur, si per duas dietas Episcopus abesset extra Diocesim? Respondetur potest utique concedere.*

Malè huic Author secundo quæsito responder, quia text. quem pro se allegat in cap. cum Nullus, de temp. ord. num. 6. dat facultatem Vicario concedendi litteras Dimissorias, quando Episcopus moratur in remotis, ut ex verbis ibi: *Episcopo autem in remotis agente, ipsius in spiritualibus Vicarius Generalis, vel sede vacante Capitulum dare possunt licentiam ordinandi: Non si Episcopus maneat extra Diocesim ultra duas dietas,*

tas, ut tenet ipse: aliàs si vera esset ejus responsio, sequeretur, quod Vicarius Eugubinus, & Fulginaten. morantibus Episcopis Ancone, vel Laureti, quæ sunt loca extra Diocesim ultra duas dietas, possent litteras dimissoriales subditis concedere, quod est maximum absurdum, cum mora duorum dierum, possit ab his locis haberi responsio.

376 Quando autem dicatur Episcopus agere in remotis quamquam nonnulli putent hoc verificari si degat extra Italiam, verius est, quod sit relinquendum arbitrio prudentis Judicis, qui ex facto sumere debet iudicium, cum in hac materia nulla constitui possit certa, & limitata regula, ut bene advertit gloss. in d. cap. cum nullius, verb. remotis, in fin. Menoch. de arbitr. cas. 222. num. 26. Pac. Jord. tom. I. lib. 3. tit. 6. num. 130. immò Piafec. in prax. par. 1. cap. 1. art. 2. de subdit. ordinis, num. 20. vult, quod Vicarius, nec quando Episcopus moratur in longinquis, debeat concedere dimissorias, Quarant. verò in summ. Bullar. ver. Capitulum sede vacante, num. 12. tenet, quod ille dicatur esse in remotis, cujus præsentia in brevi haberi non potest.

Vigesima tertia, ex eodem Authore tit. 5. quest. 13. ubi hæc habet: *Queritur: Si contigerit aliquem de Judicibus, vel de Examinatoribus Synodalibus mori, potest ne Episcopus alios eligere? Respondetur: Potest cum consilio Capituli.*

377 Mala, & erronea est responsio, quoad electionem Examinatorum: Tu ergo mi lector de hoc interrogatus, sapide responde distinguendo. Si sermo est de Judicibus Synodalibus, verum est, quod si aliquis illorum mori contingat usque ad novam Synodum, Episcopus, adhibito consilio Capituli, potest alios substituere, juxta facultatem sibi tributam à Concilio sess. 25. cap. 10. de reform. Si verò loquamur de Examinatoribus, Episcopus non potest neque cum consilio Capituli novos Examinatores in locum absentium, vel mortuorum extra Synodum eligere, & subrogare, nisi casus mortis, & necessitatis intra annum à die celebratæ Synodi contin-

gat: Nam si esset lapsus annus ab ultima Synodo, cessaret necessitas: Nam posset, & deberet congregare Synodum, & novos Examinatores deputare, quod si non agit, sibi imputare debet, & proinde stante sua negligentia, non potest uti hac facultate extra Synodum, sed recurrere debet ad Sac. Congreg. Concilii, quæ subrogationem indulgere solet ad sex menses, vel usque ad proximam futuram Synodum, dummodo in casu vacationis Parochialium utatur existentibus. Barb. in summ. decis. Apost. collect. 341. num. 10. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 31. num. 72. Nicol. in flosc. ver. examen, num. 1. & lucubr. can. lib. 3. tit. 5. de preb. nu. 25. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 5. §. 1. num. 42. Et magistraliter Rot. coram Buratt. decis. 479. per tot.

Vigesima quarta ex eodem Authore eodem tit. 5. quest. 21. in qua sic dubium proponitur, *Queritur, & si consuevit adhiberi Capituli consilium in condendis Constitutionibus Synodalibus, essent ne valide eo prætermisso? Respondetur, essent valide.*

380 Neque hic Author bene proponit, nec bene respondit; non enim ex consuetudine loci consilium Capituli in condendis Statutis Synodalibus exigitur, sed requiritur de jure pro validitate actus, cap. quanto, de his, quæ fiunt à Pralat. & ibi Canonistæ, & juxta legem præscriptam in Pontificali in rubrica de Synodo, & in Decreto Sac. Congreg. Concilii pro Patriarca Venetiarum emanato ann. 1592. his verbis concepto. *Amplitudinem tuam in Synodo Diocesana facere posse Constitutiones absque consensu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere consilium Capituli, & illud referunt Quarant. in summ. Bullar. in verb. Synodus Diocesana, Pac. Jord. tom. 2. lib. 8. tit. 1. num. 18. Piafec. in prax. par. 2. art. 2. de Statut. ab Episc. facien. num. 8. eadem Sac. Congreg. Concilii in Hispalen. 15. Jan. 1695. cum aliis à me allegatis tom. 1. tit. 5. form. 3. num. 9. pag. 101.*

381 Hoc posito sequitur, quod si Episcopus consilio Capituli neglecto, Constitutiones Synodales condideret, & publicaret, nulliter ageret, & pro-

bant autoritates à me loco supra citato num. 10. allegata, & indigerent sanatione, ut ostensum pariter à me fuit 382 *tom. 2. tit. 13. form. 2. numer. 98. pag. 24.* Ubi enim quis ex lege tenetur adhibere consilium in petendo aliquem actum tamquam formam; si non adhibeat, nulliter actum implet, licet consilium sequi non teneatur, ut docet *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 21. nu. 76.* Et in terminis Decretorum *Concil. Trident.* habemus exemplum in Deputatis Seminarii, quorum Consilium Episcopus debet in gubernio ejusdem requirere quo prætermisso, gesta per eum nulla sunt, quamquam eorundem Deputatorum consilium sequi non teneatur, prout decisum fuisse à Sacr. Congreg. Concilii, refert *Crespin. de visit. par. 2. §. 31. numer. 7. & 8. Sacr. Congr. Concilii in Fundana 26. Martii 1689.*

Vigesima quinta, ex eodem Authore *tit. 6. qu. 6.* ubi proponit sic: *Queritur, Minores Ordines sunt ne Sacramenta, sicut Ordines Sacri?* Respondetur, sunt quidem. Et in corpore sic inquit, & non solum Sacerdotium, & Diaconatus, sed etiam Subdiaconatus, & quatuor minores Ordines sunt Sacramenta.

384 Hic graviter offendit iste Author, quia videtur errare in rudimentis Doctrinæ Christianæ. Tu igitur ad quæsitum propositum responde: Ordines minores non sunt Sacramenta secundum Theologos, sed Sacramentalia, ut docet *Navar. consil. 48. num. 7. de sent. excommun. omnes autem Ordines sunt septem, in quibus adest aliqua participatio, seu plenitudo Sacramenti est tota in ordine Sacerdotii, quod Eucharistiam conficit, ad quam omnes Ordines diriguntur, ita D. Thomas Doctor Angelicus in supplem. par. 3. qu. 37. art. 1. ad 2.*

Vigesima sexta, ex eodem Authore *tit. 12. qu. 3.* in qua sic habetur: *Queritur, quando coram Episcopo fit Beneficii resignatio, potest ne conferri consanguineo Resignantis?* Respondetur negative, nec minus proprio.

Tu verò responde, prout responsum jam fuit supra vigesimæ Doctrinæ cum distinctione ibi data, & hic adde, quod

Beneficium in manibus Episcopi resignatum, etiam si sit liberæ collationis, potest conferri Consanguineo naturali Resignantis, non obstante Bulla Pii V. ex quo quia talis Consanguineus non dicitur de Domo, nec de familia legitimorum, prout ita in Curia Archiepiscopi Neapolis decisum fuisse testatur *Ricc. in prax. post par. 5. 86. quaestiones varia, qu. 8. per tot.* ac etiam conferri potest aliis legitimis Consanguineis ultra tertium gradum, *Barbof. in addit. post tract. de offic. & pot. Episcop. vers. quod autem beneficia, pag. mihi 462.*

Vigesima septima, ex eodem Authore *tit. 18. qu. 12.* in qua quæsitum sic proponit: *Queritur, sententia excommunicationis lata sine monitione est ne nulla? Respondetur si quidem est;* Et in corpore inquit, quæ monitio de necessitate intercedere debet, etiam si delictum, in cuius pœnam fertur, esset notorium.

Tu verò, ut bene ad quæsitam respondeas, dic sententia excommunicationis ab homine lata sine monitione regulariter nulla est, at aliquando etiam sine monitione sustinetur, & valide fertur, puta quando Episcopus non procedit, ut Judex, sed ut pars vim vi repellendo, ut in casu exemplificato *tom. 3. pag. 105. num. 1.* & in aliis casibus, de quibus *d. tom. 3. in pralud. num. 67.* In delictis autem notoriis, monitio non requiritur de necessitate, sed tantum adhibetur ad bene esse, & ad Cautellam, ut jam dixi *d. tom. 3. pag. 53. num. 20. & 21.* præsertim in declaratoria excommunicationis jam latæ à jure, & in notorio facti permanentis nullo casu liciti, vel in contumace notorio, ut advertunt *Card. de Luc. de Judic. disc. 9. num. 24.* Et alii à me allegati *tom. 1. pag. 270. num. 4.* ubi de interdicto apponendo pro notorio excessu sine monitione.

Vigesima octava, ex eodem Authore *tit. 19. q. 31.* in qua quærit sic: *Utrum Clericus per annum in excommunicatione perseverans, possit beneficio privari? Respondetur affirmative, quia est suspectus de hæresi.*

Hæc responsio ita absolutè concepta, non est vera, nam per solum lapsum anni,

anni, non dicitur in excommunicatione inordescere, nisi constet nullam instantiam, seu diligentiam fecisse pro obtinenda absolutione, neque dicitur suspectus de hæresi, nisi post lapsum anni ceterum ad se purgandum ab hæresis suspicionem; & iterum excommunicatus post alium annum animo pertinaci censuram sustineat, prout latius dixi tom. 3. pag. 161. n. 12. & seqq.

Vigesima nona, ex eodem Authore d. tit. 19. q. 32. In qua sic habetur, Quæritur, Blasphemans est ne excommunicatus? Respondetur utique, & si est Clericus, deponitur.

393 Graviter hic lapsus est Author; quia nullibi Blasphemis hæc pœna latae sententiae reperitur inflicta, T. xi. enim quem pro se allegat in c. si quis 22. qu. 1. hæc habet; Si quis per capillum Dei, vel caput juraverit, vel alio modo blasphemia contra Deum usus fuerit, si in Ecclesiastico ordine est, deponatur, si laicus anathematizetur, non est ergo blasphemus excommunicatus, sed à Judice juxta gravitatem blasphemiae excommunicandus. Præterea hodie Blasphemi puniuntur, & mulctantur ad præscriptam formam Leonis X. datam in Concilio Lateranensi relato à Zecch. de republ. Eccles. tit. de Cleric. numer. 7. prohibet. 87. & Bullæ Pii V. la 5. §. 10.

Trigesima ex eodem Authore eod. tit. 19. n. 33. ubi quærit sic: Utrum inducens aliquem ad eligendam sepulturam incurrat excommunicationem? Respondetur, utique incurri.

395 Error hic pejor priore, quia text. quem pro se allegat in Clem. cupientes, §. fin. de pœn. loquitur explicitè, & expressè de Clericis Sæcularibus, & Regularibus, qui voto, aut promissione irrevocabili, inducunt aliquem, vel aliquos ad eligendam sepulturam in suis Ecclesiis, & nullo modo comprehendit laicos, ut jam dixi tom. 3. pag. 102. n. 9. & seqq.

Trigesima prima ex eodem Authore d. tit. 19. q. 41. in corpore ubi sic ait: Et nota, quod Prælati excommunicati, vel suspensi jurisdictio devolvitur ad Capitulum.

Monacelli, Formul. Suppl.

Deceptus est hic iterum; quia Fagn. quem pro se allegat in c. diversitatem, n. 16. & seqq. de concess. præb. totum oppositum firmat n. 25. nempe, quod non ad Capitulum, sed ad Papam jurisdictio in casu notato devolvatur.

Trigesima secunda ex eod. Authore tit. 22. qu. 24. in qua sic quærit, & proponit: Promotus ad ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora, aut sine litteris dimissoriis, vel per saltum, si in illo ordine ministraverit, est ne irregularis? Respondetur, est haud dubium.

Cave à quæsito, cave à responsione; 396 quia primum involvit fallacias, & plura complectitur, quæ indigent distinctione, quibus responderi scitè non potest unica responsione affirmativa, prout perperam facit Author. Etenim qui promovetur ad Ordines ante legitimam ætatem, vel per saltum, absque dolo, ignoranter, & sub fide Parentum, in nihilo delinquit, & nullam censuram, nec pœnam incurrit, ut dixi tom. 2. tit. 13. pag. 73. n. 25.

Item suspensus ab Ordine inferiori, 397 exercendo actum Ordinis Superioris peccat, sed non efficitur irregularis, Sayr. de cens. lib. 4. cap. 3. numero 10.

Item suscipiens Ordines Sactos ante legitimam ætatem, vel sine litteris dimissoriis, vel extra tempora, suspensionem, & si utatur ordine, irregularitatem incurrit per Extravag. Pii Secundi, non tamen hæc pœnas incurrit qui minores Ordines sic malè suscepit, ut de communi testatur Navarr. conf. 48. num. 6. & 7. de sentent. excom. Pignatell. consul. 66. numero 11. tom. 2. & firmanz alii à me allegati tom. 2. pag. 73. num. 25.

Item, licèt peccet utens minoribus Ordinibus male susceptis antequam dispensetur, non tamen fit irregularis, ut jam supra firmatum fuit, & comprobant Navarr. conf. 30. n. 2. de temp. Ordin. Bonacina de irregular. disp. 7. qu. 3. punct. 5. numer. 1. quidquid sit de eo, qui non confirmatus, suscepit primam Tonfuram, vel Ordines Minores, qui non potest ad altiores ascendere, nec recipere Beneficia, nisi à Sede

401 Apostolica dispenseretur, quamvis recepisset tantum primam tonsuram, postea suscepto Chrimate, promotus fuisset ad ordines, prout à *Sacr. Congreg. Concilii* 27. Septembris 1621. decisum fuisse refert *Nicol. Lucubr. can. lib. 1. tit. 11. numero 4.* Ex quibus satis liquet, quàm absona, & impropria sit Authoris absoluta affirmativa responsio.

Trigesima tertia, & ex eodem Authore d. tit. qu. 32. in qua hæc habet: *Quæritur, quis dispense in Bigamia?* Respondetur: *Solus Papa, in interpretativa Episcopus.*

402 Non est audiendus Author in hac sua erronea responsione, quia Episcopus in sola Bigamia similitudinaria dispensat, ut dixi tom. 3. in pralud. numero 180.

Trigesima quarta ex eodem Authore eod. tit. qu. 43. in qua proponens dubium quærit sic: *Quæritur, utrum Hereticus, vel Infidelis conversus, sit irregularis?* Respondetur, *Est irregularis usque ad secundam generationem in linea masculina, in feminina vero usque ad primam.* Et in corpore dicit: *Hereticorum filii usque ad secundam lineam Paternam, ad primam vero Maternam, tamquam irregulares, sunt ad beneficium, vel officium inhabiles.*

Error, tam primæ, quàm secundæ partis hujus Doctrinæ est palmaris, & crassus, quia id, quod de filiis hereticorum ab Ecclesia separatorum jura ibi allegata disponunt, ipse de hereticis, & de infidelibus ad fidem conversis affirmat, quod est falsum: nam quo ad infideles conversos, isti non dicuntur irregulares, & possunt recipere Ordines, & Beneficia sine dispensatione, quia infidelitas præcedens etiam propria eis non nocet, ut doctè more suo probat *Navarr. conf. 26. num. 5. de Regular.* & quo ad hæreticos, quando isti sunt occulti, post peractam pœnitentiam, & receptam absolutionem, non sunt irregulares, *Sayr. de censur. lib. 7. cap. 12. numer. 16. vers.*

404 4. Si verò sint publici, ipsi tantum ad fidem redeuntes, sunt, & remanent irregulares: non autem eorum filii, qui

quoties Parentes resipiscunt, & Ecclesiæ reconciliantur, non sunt prohibiti recipere Beneficia, & Officia, *Passerin. de elect. cap. 25. quest. 9. numer. 75. & in cap. Statutum il. 2. de heretic. in 6. ubi dat concordantes, cum aliis à me allegatis tomo 3. pag. 192. num. 5.*

Trigesima quinta, ex eodem Authore tit. 22. q. 37. in qua sic proponit: *Quæritur: an Clericorum famuli gaudeant fori privilegio?* Respondetur *gaudent utique.*

406 Cave ab ista Doctrina, quia erronea est: Nam privilegio fori non gaudent famuli Clericorum, sed famuli Episcoporum, & Vicariorum generalium tantum, ut praxis docet, & tradunt DD. relati à *Panimoll. decis. 142. num. 1. & seqq. Pirhing. in jus can. lib. 2. tit. 2. num. 96. vers. tertio extendunt*, nisi essent Clericorum mancipia, sive domestica, sive rustica adscripta glebæ, sive destinata culturæ prædiorum Ecclesiasticorum, nam hi servi dicuntur membra, pars Terræ, seu Instrumenta fundi, inter immobilia Ecclesiæ computantur, & alienari non possunt sine solemnitatibus, *Passerin. de Stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. numer. 371. Romagner. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 5. cap. 2. ubi quod in Hispania hujusmodi servi vocantur Homines proprii, qui mancipati Domino, & agro serviunt.*

Trigesima sexta, ex eodem Authore tit. 27. q. 10. ubi sic proponit: *Quæritur, qui ob respectum aliquem temporalem celat alterius peccatum, quod alias superiori denuntiari tenetur, an Simoniam committat?* Respondetur *utique committi.*

409 *Text. in capit. nemo 14. de Simon.* quem pro se allegat, hæc habet: *Nemo Presbyterorum Xenia, vel emolumentum quodlibet temporale à quocumque publicè peccante accipiat, ut Episcopo, vel Ministris ejus peccatum illius celet, nec quemquam pœnitentem gratia, vel favore, ad reconciliationem adducat, vel quocumque livore dignè pœnitentem reconciliatione removeat, quia simoniacum est.* Ex qua lectura facile percipitur quàm extranea sit juris dispositio (quæ Prefby-

byctos confessarios admonet) à quaestione proposita, & responsione data ab Authore, qui singularem doctrinam prorsus spernendam ab hoc textu suscipit Bonac. autem allegatus in tit. de Simon. q. 2. sub nu. 7. hæc habet. *Respondeo primo nomen Simonia eo in loco late: & improprie accipe, & Innocent. in d. c. nemo Presbyterorum inquit. In modum Simonie puniendus, non enim proprie dicitur Simoniacus, qui celat per gratiam crimen alterius.*

Trigesima septima, ex eodem Authore tit. 35. quest. 6. in qua proponit, & quaerit sic. *Si Clericus culpa sua privatur Beneficio ad cuius titulum est promotus, an super eo percipere debeat alimentaria? Respondetur affirmative, si non habeat aliunde.*

Hæc Doctrina nullum in jure habet fundamentum, nam *Text. in cap. Studet, & ibi gloss. 50. dist. gloss. in capit. cum Voinsonien. de elect. verb. admiserant in fin. Surd. de alim. tit. 1. q. 82. num. 5.* quos male pro se allegat, loquuntur de Clerico suspensio, non de privato, quod est valde diversum. Cæterum Clerici ob eorum scelera, & delicta Beneficiis, ad quorum titulum fuerunt ordinati, si remaneant privati, nullum jus retinent pro alimentis super illorum Beneficiorum fructibus, quamquam aliunde non habeant, unde vivere possint, *Pignatell. consult. 77. num. 45.* & privati posse, absque ulla præservatione alimentorum, pluries declaravit Sac. Congreg. Concilii apud me *tom. 3. tit. 13. form. 3. num. 22. pag. 73.* & recenter in *Asculana 13. Aug. 1707. ad 1.* ubi de Canonico Collegiatae, qui Canonicatum loco Patrimonii pro congrua sustentatione subrogari obtinuerat.

Trigesima octava, ex eodem Authore tit. 44. quest. 7. qui iterum de more proponens quaerit: *An contra Ecclesias currat prescriptio centenaria? Respondetur affirmative contra Romanam. At secus in aliis Ecclesiis in quibus sat est quadragenaria.*

412 Cave ab ista distinctione, nam *Bulla Urbani Octavi in ordine la 270. Bullar. tom. 5.* (quam fortè Author

ignoravit) sustulit non solum contra Romanam, sed etiam contra quascunque alias Ecclesias inferiores præscriptionem quadragenariam, & præservavit solum centenariam, *Romauer. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 5. capit. 1. numer. 24.*

Trigesima nona, ex eodem Authore tit. 44. quest. 2 ubi quaerit sic: *Quenam præscribi nequeunt? Respondetur: præscribi non possunt obedientia, visitatio, procuratio, locus Religionis, jus decimarum.*

Tu verò interrogatus responde, jus decimarum & jus procurationis, si non generaliter, saltem aliquo in loco, & Diocesi præscribuntur, ut dixi *tom. 3. pag. 62. numer. 5. & 6.* & habetur expressè in *Concilio Trid. sess. 24. cap. de refor. Passerin. in cap. exigit. num. 4. & sequ. de cens. in 6.*

Quadragesima, ex eodem Authore tit. 49. quest. 21. in qua quaesitum proponens ait: *Ecclesia reparatio, à quo est facienda? Respondetur à Populo.*

Vaga nimis, & erronea est responsio, quia si loquitur de Ecclesia Cathedrali reparatio numquam facienda est à Populo, nisi adsit consuetudo, sed ex redditibus Mensæ Episcopalis, & Canonicorum. Si verò loquitur de Ecclesia Parochiali, Populus non tenetur nisi in casu, quo Rectori Ecclesiæ deficiat congrua alimentaria, & nulli alii adsint redditus pro restauratione, & sic tantum in subsidium, ex plenè deductis à *Sperell. dec. 67. & 68. Pirhing. in jus can. lib. 3. tit. 48. num. 14. Panimoll. dec. 6. adnot. 8. per tot.*

Quadragesima prima, ex eodem Authore tit. 51. q. 19. in qua sic proponit: *Quidnam potest Episcopus percipere à Clero? Respondetur, Cathedralicum ob aliquam urgentem causam ad Ecclesiam spectantem.*

Adverte, quod hic Author fallitur, & responsio versatur in æquivoco; nam aliud est Cathedralicum, aliud est subsidium charitativum, quod Episcopus valet exigere à Clero; Cathedralicum, quod solvitur ex obligatione, non propter necessitatem (ut perperam ipse supponit) sed in signum

subjectionis, & in honorem Cathedrae, & non à Clero, sed ab Ecclesiis, & Clericis intitularis, & Beneficiatis tantum solvitur, charitativum verò subsidium solvitur, & exigitur à Clero pro necessitatibus Episcopi ex causa suae Ecclesiae juxta dispositionem *Text. in cap. cum Apostolus, de cens. & de quo dixi tom. 2. pag. 6. nam. 36. cum seqq. & de primo Card. de Luc. disp. 38. de Jurisd.*

416 *Quadrag. secunda, ex eodem Authore tit. 52. q. 14. in qua quaerit sic: Regulares an possint aliquem inducere ad eligendam sepulturam? Respondetur: nullum posse praeter Parochum.*

417 Mala, & erronea est responsio. Nam Regulares inducentes aliquem consilio ad eligendam sepulturam in aliena Ecclesia nullam poenam incurrun-
419 tum, ut ostensum à me fuit *tom. 3. pag. 102. n. 9. Parochus autem Clementinae Cupientes, de poen. transgressor censuram incurrit, ut infra suo loco in hoc supplemento demonstratur.*

418 *Quadragesima tertia, ex eodem Authore tit. 53. qu. 7. quo in loco quaesitum proponit sic: Quaeritur, quam poenam incurrant Monasterii Monialium violatores? Respondetur, poenam capitalem de jur. Civili, depositionis, & intrusionis in Monasterium de jure Canonico.*

Cave hic ab ista responsione, quia Author iterum gravius lapsus est in æquivocum. Alia enim est poena violentium Clausuram Monasterii Monialium, de qua quaeritur in quaesito, quæ est excommunicatio inflicta à *Concil. Trid. cap. 5. sess. 25. de Regul. & aliis Constitutionibus Apostolicis Greg. 13. & Paul. V.* Alia est poena violentium claustra Virginitatis Monialium, quæ est capitalis ad *Tex. in l. si quia cod. Episcop. & Cleric.* de qua non loquitur quaesitum propositum. Unde si responsio debet venire interrogationi, ex vulgatis, nemo non videt, quam sit dissona illa, quæ datur ab Authore, qui videtur nescire, de quo affirmet.

Quadragesima quarta, ex Opere P. Octavii Maria à S. Joseph Augustiniani Discalceati, olim Romæ Impresso sub titulo Milles casus, seu Milleloquium, & postea in eadem Urbe reimpresso Typis

de Martiis anno 1708. tom. 1. tit. 34. de Celebr. Missar. interrog. 1. pag. 77. ubi sic ait: Conclusio igitur cum communi sententia, Missam dicere absque rationabili causa, non premissa recitatione matutini esse peccatum veniale.

Tu autem tene cum veriori sententia, quod sit mortale, & quod contra-
419 ria opinio Authoris, & sequacium videtur periculosa ex rationibus, quas perpendimus supra in hoc supplemento *ad tit. 16. form. 1. pag. 6. n. 6.*

Quadragesima quinta, ex eodem Authore eod. tit. interrog. 3. ubi hæc habet: Audi quosdam dicentes in Altari (dum Missa celebratur) necessario debere adesse Crucifixum, nec sufficere Crucem, sed nullus ex Doctoribus quos hucusque vidi hoc dicit, sed dicant quod requiratur Crux, & paulò post: Tandem omnes Doctores tenent non esse peccatum mortale celebrare sine Cruce, vel Imagine Crucifixi, licet commode haberi possit.

Cave ab ista nimis laxa doctrina, cer-
420 tum est enim, quod in Altari, dum Missa celebratur, necessario debet adesse Crux cum Imagine Crucifixi juxta præscriptum libri Cæremonialis *lib. 1. c. 12.* (quem iste author non vidit) & juxta sententiam D. Bonaventurae eximii Doctoris Ecclesiae, quem refert, & sequitur *Card. Bona lib. 1. rer. liturgic. cap. 25. §. 8. his verbis, Ideo Sancti Patres, ut Seraphicus Bonaventura testatur, in libro de mister. missar. statuerunt, ne quisque missam agat, nisi in Altari adsit Imago Crucifixi.* Et ex nostris docent *Pac. Jord. tom. 1. l. 4. tit. 1. n. 234. Gav. in rubr. missal. de prepar. altar. p. 1. tit. 20. lit. V. Crispin. de visit. post par. 2. §. 10. n. 37.*

Cuniquè igitur liber Cæremonialis sit
421 legalis, & authenticus, & ab omnibus observandus sub præcepto, ut mandat *Clemens VIII. in sua Bulla 69. impressa in Bullar. tom. 3. §. 2. his verbis: Ab omnibus, & singulis personis ad quos spectat, & in futurum spectabit, perpetuo observandum esse præcipimus, & mandamus, & dixit Rotæ coram Arguell. dec. 72. n. 10. & ritus, qui profluxerunt ab Apostolis, (qualis est hic, de quo loquitur) sine omnino amplectendi, temerarium videtur assertum, quod celebrare sine Cruce, vel Imagine Cru-*

Crucifici, sit culpa levis. *Etiā si commode haberi possit, ut tenet author. Excusandus quippe esset à culpa gravi Sacerdos, si in aliqua Ecclesia rurali celebraturus pro commoditate Populi Villarum, Crux cum Imagin. Crucifixi deficeret, & sine magna mora, provideri non possit.*

Quadragesima sexta, ex eod. Authore tit. 77. de Eccles. pollut. inter. 18. ubi sic querit: *Episcopus potest ne concedere licentiam, ut in polluta Ecclesia celebretur? Resp. potest hanc licentiam concedere.*

Tu verò de hoc requisitus responde, quod hæc opinio Authoris non est tenenda, neque in praxi sequenda, ut jam monui tom. 3. pag. 104. num. 23.

Quadragesima septima, ex eod. Authore tit. 81. de elemos. inter. 13. dubio proposito an Parochus, vel Episcopus possint impedire Religiosos mendicantes, ne elemosynas querant, responder sic, *Non possunt, & paulò post inquit: Non videtur admittendum id, quod aliqui dicunt, ut Laur. de Franc. & alii, nimium posse Ordinarios impedire, & prohibere ne mendicantes superfluum petant, nam ipsis Ordinariis nullatenus competere potest facultas iudicandi an elemosyna, quas petunt, sint vel non superflua, cum non sint Iudices ipsorum: Imò prohibentes eos mendicare secundum aliquos, incidunt in excommunicationem lata sententia, & Inquisitores heretica pravitate ad petitionem fratrum possunt, & debent contra illos procedere, sicut contra alios heret.*

Hæc doctrina erronea est quoad primam partem, captiosa, ac falsa quoad secundam: Etenim, ut ostenditur à me tom. 1. tit. 6. form. 6. pag. 141. num. 8. 9. & 10. Regularibus Ordinum mendicantium, qui bona stabilia, & redditus possident, & ex illis sustentantur, potest Episcopus (præsertim si Religiosi Conventus sunt in parvo numero) suo Edicto prohibere, ne elemosynas querant, nisi exhibita suorum Superiorum licentia, & ipsius Episcopi obtenta approbatione, ne sub prætextu paupertatis elemosynas, Regularibus, qui ex pura mendicitate vivunt, & aliis pauperibus loci debitas, subtrahant, & alienum u-

surpent, ut bene probant DD. ibi allegati, quibus adde *Ventrigl. in prax. p. 1. annot. 48. §. unico, num. 112.*

Ad hoc enim istis indultum fuit à Sede Apostolica, ut bona stabilia fructifera proventusque perpetuos, acquirere, & retinere valeant, ne mirum molesti sint fidelibus quotidiana quæstuatione, ut advertit *Piassec. in prax. p. 2. cap. 3. art. 6. de visit. regular. num. 56. ver. quoniam autem: Ideoque Episcopus, qui est superintendens, Pater, & Protector pauperum suæ Diocesis, & præsumitur instructus de vita, & qualitatibus dicæsanorum, & de his, quæ in suo territorio contingunt, ut dixit *Ror. coram Buratt. decis. 22. num. 30. Add. ad eundem, decis. 635. num. 11. Card. de Luc. miscell. disc. 7. num. 16. rector, & provide in hoc se ingerit, & si hoc officium non præstaret, vacuum nomen Episcopi teneret, non ut Regularibus mendicantibus prohibeat elemosynas, sed ut inhibeat immodicas possidentibus, & ne pauperes fraudentur, *Sperell. decis. 38. num. 28. Pignat. consult. 12. num. 19. & 20. tom. 8.***

Neque ejus iudicium, & jurisdictionem in hoc possunt prædicti Regulares effugere: quia ex Decreto *Sac. Cong. Conc.* jure prohibet Regularibus Ordinum mendicantium, ne querant elemosynas extra loca ubi Monasteria existunt, nisi prius licentiam Superiorum ostenderit, extra verò Diocesim, nisi illius consensum obtinuerint, nec per alios quam per suorum Ordinum fratres, prout referunt *Fagnan. in cap. grave, num. 45. de offic. Ord. Pignat. de consult. 12. num. citat.*

Et ex hoc clarescit falsitas doctrinæ hujus Authoris in eo, quo tenet, quod Episcopi prohibentes mendicantibus querere illimitatè, incurrant ipso facto excommunicationem; imò, & processari possint, & debeant tamquam heretici, quod dici non potest sine temeritate. De hoc enim queri posset in casu, quo aliquis Ordo mendicantium privilegium Apostolicum expressum haberet, ne ullo modo, & in nullo casu prohiberi posset sub pœna excommunicationis, & privilegio hanc pœnam lata sententiæ irrogante ostenso, & exhibito, nollent Episcopi, impedimentum removere, & inhibitionem revocare.

422

419

423

420

425

426

424

care. Cæterum prohibentes, ut supra, probe officium suum implent, ex allegatis.

427 Præterea Inquisitores hæreticæ pravitatis (Cardinalibus Urbis generalibus Inquisitoribus exceptis) non possunt inquirere contra Episcopum de hæresi suspectum, sed si eum culpabilem sciunt, denunciandus est Papæ juxta text. expressum in *cap. inquisitores, de bar. in 6.*

Quadragesima octava ex eodem Authore *tit. 83. de Episcopis, & Episcopat. interrog. 31.* ubi dubium proponens inquit: *Qui occultè, sed spontè, facit se castrare, potest ne ab Episcopo dispensari, ut ad Ordines sacros promoveatur?* Respondeo, *Sciendum est primò, &c. Hoc ergo prænotato dicendum est in casu Nostro, posse Episcopum dispensare cum illo, qui fecit se castrare, modo delictum sit occultum, & ratio est, quia hæc irregularitas non est ob vitium corporis, sed ex delicto; nam quamvis notorium sit eum esse Eunuchum, tamen id per delictum factum fuisse, est occultum, & consequenter integrum erit Episcopo cum eo dispensare.*

428 Hæc doctrina falso innixa est fundamento: Nam qui sponte se castrare facit, & culpa sua se ipsum mutilat, evadit irregularis ex vitio, seu defectu corporis, ut dixi *tom. 3. in præludio pag. 26. num. 162.* non autem ex delicto: In qua irregularitate inducta à Concilio Nicæno primo, solus Papa dispensat, *Sayr. de cens. lib. 6. cap. 7. num. 12. & cap. 8. num. 25. Barb. in cap. significavit, num. 3. de corp. vitiat. Panimoll. decis. 89. annot. 2. num. 3. & 20. Sac. Congreg. Episcop. 15. Januarii 1694.* Et quamvis abscissio hujusmodi sit occulta, non est dispensabilis ab Episcopo; quia irregularitas inde proveniens non fundatur in notorietate, sed

430 in excessu, & sævitia sui ipsius, & in periculo homicidii, quod ex secatione sequi poterat, ut docent *Garc. de benef. par. 7. cap. 12. num. 5. Sayr. d. cap. 7. num. 12. Pirhing. in jus can. lib. 1. tit. 20. num. 11. & Pignat. consult. 66. per tot. tom. 6.* ideoque tales eunuchi per dispensationem, ad Sacram Congreg. Concilii recurrunt, quæ maxima facilitate illam concedit, ut accidit in *Ætina 15. Maji 1702.*

Quadragesima nona ex eodem Authore *tit. 89. de excomm. ob Cleric. percuss. inter. 5.* ubi proponit dubium sic: *Cajus ex odio, passione, & malignitate, percussit quemdam Clericum mortuum; debet ne censeri incurrisse excommunicationem, vel non?* Respondeo: *excommunicatus censeri debet.*

Tu verò cum saniori sententia responde, quod iste Cajus non debet censeri excommunicatus, & dixi *tom. 3. pag. 35. post num. 14. vers. tertio decimo.*

Quia Clerico mortuo directè injuria non inferitur, cum non sit amplius homo, & sicuti si talis percussio Caji ex odio facta esset in Ecclesia, cum notabili sanguinis effusione, Ecclesiam non pollueret, ut tradit *Nicol. lucubr. can. lib. 4. tit. 39. num. 252. veri. duodecimo limita:* Ita nec percussor censura ligatur.

432 Quinquagesima, ex eodem Authore *tit. 29. de falsific. litt. Apost. inter. 5. pag. 299.* ubi hæc habet: *Falsificantes litteras, seu brevias, aut Bullas Cardinalis majoris Pœnitentiarii, incidunt ne in excommunicationem Bullæ Cœnæ?* Resp. *quamvis hujusmodi falsificantes graviter peccent, & tamquam falsarii debeant puniri, tamen non comprehenduntur sub nomine falsificantium litteras & postolicas.*

433 Hæc doctrina videtur se opponere dispositioni Bullæ Julii III. la 1. §. 3. in qua hujusmodi litteræ summi Pœnitentiarii parificantur litteris Apostolicis, quæ expediuntur in Cancellaria, & vult Papa, quod qui illas in dubium revocat, aut impedire executionem procurat, censuras Bullæ Cœnæ contra impediennes litteras Apostolicas infictas, incurrat: Unde clarè evincitur, quod eisdem censuris remaneat ligatus, qui illas falsificat, cum delicti paritas, paritatem pœnæ requirat, *l. nihil. intereff. ff. de adult.* Et quod cadant hujusmodi litteræ sub Bulla Cœnæ, advertunt quoque *Bonac. de censur. in Bulla Cœnæ, disp. 1. quest. 14. punct. 1. num. 22.* (eo quia expediuntur à summo Pœnitentiario tanquam Præsidente, & legato Papæ) *Guar. jun. ad defens. anim. lib. 2. defens. 7. cap. 54. num. 17. Et*

17. Et ulterius quatenus eas falsificantes, sub Bulla Cœnæ non comprehenderentur (prout comprehenduntur) adhuc ex communicationem contra falsificantes litteras in forma Brevis, ac supplicationes de mandato Pape signatas, inflictam à Greg. XIII. in Const. 81. §. 6. incurrent.

Quadragesima prima, ex eodem Authore tom. 2. tit. 156. de Orat. privat. inter. 9. ubi proponit sic: *Possunt ne Regulares in suis Granciis, & cellis infirmorum celebrare cum Altari portatili?* Respond. quando Episcopus non repugnat, possunt Regulares celebrare cum Altari portatili: immò Diana probabiliter docet posse Regulares, etiam contradicente Episcopo, & non obstante Concilio Tridentino, celebrare in Granciis, & in Cellis particularibus cum Altari portatili.

Hæc doctrina opponitur Concilio Tridentino, & Sac. Congreg. ejusdem, quæ die Maji 1687. declaravit Regularibus non licere, prout refert Mateucc. Official. Curia 10. §. 2. num. 83. lib. Decr. 37. fol. 107. Hodie autem post publicationem Decreti generalis præfatæ Congregat. à Clem. Papa XI. approbati, & est in anno 1703. evulgati, & quod per extensum retuli tom. 1. pag. 50. (in quo privilegia Altaris portatilis, Regularibus olim concessa declarantur revocata) est temeraria, præsertim in isto Authore, qui scripsit post promulgationem ejusdem Decreti.

Quinquagesima secunda ex eodem Authore tit. 158. inter. 5. ubi quærit sic: *Clericus suscipiens ordines sacros cum patrimonio ficto incurrit ne suspensionem?* & postea celebrando fit ne irregularis? Negativam sententiam sustinet ipse Diana, & dicit esse probabiliorum, & in praxi tutissimam: & rectè respondet ad argumenta contraria.

Caveant ordinandi ab ista doctrina, quia laxa est, erronea, & pluries Decretis Sacrarum Congregationum reprobata, quæ referuntur à Pignatell. consulti. 77. num. 15. & 16. tom. 5. & ab aliis DD. à me allegatis tom. 2. tit. 13. form. 3. num. 4. pag. 71. & tom. 3. pag. 131. num. 1. re-

jecta: Et ideo in praxi contraria sententia affirmativa tutissima vocanda, & sequenda est cum Navar. consil. 1. num. 45. de const.

Addè hic quod extra Urbem, taxa Patrimonii ordinandi in summa scutorum quadraginta monete Romanæ non dicitur excessiva, nec est reducenda, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in Senogallien. pro Terra Rocchæ contrada 20. Junii 1705. ad 1.

Non potest tamen Clericus promovendus, ultra taxam alia bona assignare in Patrimonium, ibi ad 3. Et impetrato Beneficio, bona assignata in Patrimonium redeunt ad primum Statum etiam pro rata Beneficii obtenti, facta tamen prius subrogatione per Ordinarium, ut in dicta Senogallien. in responsione ad 4. & 5. juxta antiquiora Decreta in Oretana Augulli 1604. l. 34. folio 70. & 71. & in Terracinen. 20. Julii 1619. in quibus responsum fuit titulum, & privilegium Patrimonii ordinati, non extingui, quamvis ordinatus acquirat Beneficium, nisi fiat ab Episcopo subrogatio, & in Tolentinat. 10. Maji 1692.

Quinquagesima tertia ex eodem Authore tit. 160. de Paroch. inter. 29. ubi hæc habet: *Parochus inducens aliquem ad eligendam sepulturam in sua Ecclesia, vel non immutandam jam electam, incurrit ne excommunicationem?* Dico, quod non incurrit, & ratio est, quia leges canonice, prohibentes Religiosos, & Clericis Sæcularibus sub pœna Excommunicationis, ne præsumant aliquem inducere, voto, juramento, vel promissione ad eligendam sepulturam, apud eorum Ecclesiam, aut non immutandam jam electam, editæ fuerunt in favorem Parochorum.

Caveant Parochi, & Ecclesiarum Parochialium Rectores ab hac erronea doctrina, quia falsum est suppositum, quod Canonibus id prohibentes emanaverint favore Parochorum; nam conditi sunt pro libertate sepulturam eligere volentium, & ideo Parochi si fiant transgressores, censuras inflictas incurrunnt, ut infra in hoc supplemento demonstratur.

Quin-

Quinquagesima quarta, ex eodem Authore tit. 180. de Regular. inter. 46. ubi proponit sic: *Potest ne Episcopus excommunicare Regulares nolentes ad Processiones accedere? dico primo, &c. dico tertio, quod, ut Regulares teneantur accedere ad Processiones, debent vocari non per Edictum publicum, sed personaliter. Dico quarto, Regulares cogi minime posse per censuras ab Episcopo, &c. & ideo à nostra sententia non recedendum.*

443 Tu verò mi lector omnino ab hac sententia (quæ peregrina est in praxi) recedas, tamquam sæpè rejecta à Sac. Congregationum Decretis, & reprobata à D. D. ad saturitatem cumulatis tom. 1. pag. 167. num. 10. & 11. & tom. 3. pag. 165. num. 13. quos tædet hic denuo transcribere incassumque nititur hic Author rem cambre recoctam repugnare. Quod autem sufficiat eos ad Processiones vocare per Edictum docet Card. de Luc. de jurisd. disc. 100. num. 9. & 10. & declaravit Sac. Congreg. Episcop. & Regul. in Eugubina 1. Maji 1649. quam refert Pasqualig. ad Laurent. de Franch. controu. par. 1. num. 71. & Sac. Congreg. Concilii in Insularum Canaria jurisdictionis 13. Novembris 1694. in qua proposito dubio: *Regulares non vocati, an teneantur accedere ad Processiones publicas Corporis Christi, & similia?* Responsum fuit: *Teneri precedente generali indictione.*

Quinquagesima quinta, ex eodem Authore tit. eod. inter. 85. ubi in fine sic concludit: *Sed omnia privilegia mendicantium etiam Jesuitarum communicantur ad invicem.*

444 Cave ab ista universali, & erronea propositione, nam privilegia tam Jesuitarum, quam aliorum Ordinum mendicantium, quæ involvunt præjudicium tertii, vel sunt alii onerosa, aut speciali nota digna, vel quæ rarò conceduntur, vel demum jurisdictioni Ordinariæ Episcoporum sunt præjudicialia, & læsiva, non conferuntur per solam communicationem, sed indigent speciali, & expressa concessione, non obstante, quod communicatio habeat clausulas prægnantes, ut latè probat Pignatell. consult. 1. num. 32. 33. & 34. tom.

10. & pluribus exemplis, & Decretis comprobavi ego tom. 2. pag. 83. à num. 33. ad 37.

Quinquagesima sexta, ex eodem Authore tit. eod. inter. 119. quæst. 7. ubi sic quærit: *An Regulares absque Apostolica dispensatione possint ab Episcopo ordinari extra tempora? Resp. quamvis de jure communi nullus possit ordinari nisi in sabbato quatuor temporum, &c. tamen Regulares omnes ex ordine mendicantium, & cum qui eis communicat in privilegio, licitè ordinari possunt extra tempora in qualibet die Dominica, vel festo occurrente, absque alia summi Pontificis dispensatione.*

Caveant Episcopi ab hac doctrina, quam docere videntur quoque Tambur. lib. 7. de ordin. cap. 10. de tempore ordin. num. 18. quia erronea prorsus, & falsa est, & Decretis Sac. Congreg. Concilii à merelatis loco mox citato n. 37. explora, & reprobata, tum ex rationibus supra deductis ad proximam præcedentem doctrinam. *Cave ab ista!* Tum quia in Indulto concessio à Gregor. XIII. post Concilium P. P. Jesuitis, (quod hodiè unicè viget) expressè cavetur, quod alii Regulares, qui cum ipsa societate privilegia communicant, & participant, in eo participare non valeant, ut à me advertitur d. tom. 2. d. pag. 83. num. 33. & ideo Sac. Congreg. Concilii requisita ab Episcopo Assisen. an ipse posset alios Regulares vigore d. Indulti, in quo participare autumant, ordinare extra tempora, die 23. Januarii 1706. respondit, *Scribatur Episcopo, ut abstineat, donec exhibeantur privilegia Regularium, & concordat illud Decretum in Senen. ibidem à me allegatum.*

Quinquagesima septima, ex eodem Authore tit. 185. de reliq. sac. inter. 4. inquit sic: *Alienatio Reliquiarum includitur in prohibitione extravagantis Ambrosio Paul. II. de reb. Eccles. non alien. Resp. sententia affirmativa est communior probabilior, & in praxi consulenda.*

Tu verò requisitus quæsito responde, quod non includitur, ea convincente ratione, quod Reliquiæ Sanctorum non sunt

sunt res corporales, & nullius sunt in bonis, Sac. Congreg. Rit. apud Barb. in sum. decis. Apost. collect. 646. num. 5. & ideò cum non sint in commercio hominum, nec pretio æstimabiles, sed supra omne pretium, non cadunt sub Paulina, ut ex Passer. de Stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. num. 420. dixi supra in hoc supplemento.

Quinquagesima octava, ex eodem Authore, tit. 196. de Sacram. Matrim. ubi sic quærit: *Quisnam est Minister Matrimonii? Resp. communis sententia docet, Ministrum hujus Sacramenti esse Sacerdotem.*

447 Hic longius aberrat Author iste à Doctrina sana, quia communis, & vera sententia docet, quod ipsi contrahentes (quorum consensus expressus est causa efficiens Sacramenti) sint Ministri, Parochus autem, vel alius Sacerdos illius nomine assistens, sit testis ab Ecclesia adhibitus magnæ autoritatis, Sanchez de Matrim. lib. 2. disp. 6. num. 2. ubi quod sententia opposita, quam hic docet P. Octavius, sit temeraria, & comprobant alii, quos allegavi tom. 1. tit. 10. form. 8. pag. 206. num. 1. & 2.

His prænotatis, adverte, me citatos Authores non reprobare, neque eorum æstimationi derogare velle excogitavi, sed tantum propositiones ab illorum operibus fideliter depromptas, & minus justas, ad tuendam sanam doctrinam refellere, & Tribunalibus Ecclesiasticis (quibus utilissimum est illarum notitiam habere) levamen afferre posse studui. Cæterum inter hos DD. me minimum esse profiteor.

Eod. tit. 16. form. 2. pag. 300.

448 Num. 30. Adde ad ibi dicta de opposito impedimento affinitatis ad retardandum Matrimonium, proveniente ex copula objecta Sponsæ, cum consanguineis Sponsi, quod non probatur per testes de auditu, neque ex hujusmodi probatione dicitur constare de impedimento, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in Trophæi. 28. Novemb. 1605. in qua causa pro-

posito dubio: *An constet de legitimo impedimento affinitatis, Resp. Negative præstato juramento per Mulierem non habuisse copulam, neque cum patre, neque cum patruo Sponsi.*

Si verò ad dissolvendum Matrimonium, objiceretur ex parte Mulieris defectus ætatis, puta, quia non haberet ætatem completam duodecim annorum, non esset audienda si deficerent pauci dies, & malitia suppleret ætatem: nam licet Matrimonium contrahi non valeat, nisi Mascululus pubes sit ætatis quatuordecim, & Fœmina duodecim annorum completorum; cap. puberes, cap. continebatur, cap. attestaciones, & cap. fin. de despons. impub. Sanch. de Matrim. lib. 6. disp. 104. num. 1. & 2. Tamen pro validitate Matrimonii talis ætas non accipienda est mathematicè, sed moraliter, nam pubertas ex vigore naturali, non ex annorum numero comprobatur, ut ait gloss. fin. in dict. cap. puberes. Ideoque Matrimonium contractum cum puella, quæ ætatem completam duodecim annorum non habebat, sed deficiebant tres dies, validum fuisse declaravit Sac. Congreg. Concilii in Guardian. Matrimonii 30. Aprilis 1695.

An autem Episcopus super isto defectu ætatis requisitæ à jure, & non completæ possit dispensare? vide Sanch. loco mox citato, num. 12. ubi tenet affirmativam, dummodo concurrat aliqua urgens necessitas.

Adverte dict. num. 30. ubi allegatur Decretum Sac. Congreg. Concilii die .xv. Maji 1635. corrige sic, Nullius .v. Maji 1625. lib. Decret. 12. fol. 294.

Eod. tit. form. 3. pag. 307.

Num. 8. Adde ibi, quod Episcopus est speciali nota dignus, & ideo dispositio generalis odiosa, & exorbitans, Episcopum non comprehendit, Tusch. lit. E. concl. 236. num. 6.

Num. 9. Ex decreto Concilii Carthaginensis IV. relato in cap. Episcopus, dist. 88. debet Episcopus rerum Sæcularium curam abjicere, & lectioni, orationi, & Verbi Dei prædicationi

rad-

tantummodo vacare: non ille, qui non cognovit litteraturam, idest scientiam arithmeticam pro faciendis calculis introitus, & exitus, dati, & accepti, introibit in potentias Domini, juxta versionem Caldaicam, & Vatabli, quam refert Menoch. in suo Opere, vulgo le Scuore, par. 3. cent. 9. cap. 79. §. fin.

Episcopus enim ad hoc ordinatus est: Regulares autem, ut supra diximus, introducti, & admissi sunt, ut sint ejus coadjutores, sicuti erant Apostoli, & Discipuli Domini, qui officium prædicandi nunquam dimisit: quare Episcopi nisi hoc per se ipsos fecerint, rationem Domino reddent, cui illi perierint, qui si vocem Pastoris audivissent, salvari omnino potuissent, ut admonendo Nepotem suum Episcopum Theanensem, fulcro scripturarum probat Bellar. in Opusculo, cui titulus est, Admonitiones ad Episcopum Theanensem, Venetiis impresso anno 1612. apud Dominicum Boves.

454 Num. 17. Adde ibi, quod dispensatus in Voto à Papa sine vera, & justa causa, non est tutus in conscientia, & coram Deo, Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 31. num. 27. Corrad. prax. dispens. lib. 8. cap. 10. num. 6.

455 Num. 17. Regularis professus, qui habet Indultum transeundi ad aliam Religionem, non potest transire ad laxiorem, Concil. Triad. cap. 19. sess. 25. de Regul. Sacr. Congreg. in Cajetana transitus 24. Martii 1703. in qua rescriptum fuit: Transitum ad laxiorem fuisse nullum, & Orator omnino intra mensem redeat ad suam Religionem. Possit tamen valide ad laxiorem transire, si ad hoc esset dispensatus à Summo Pœnitentiario, qui ut valeant Regulares Indultarii, ex aliqua justissima causa ad illam transire, habet in facultatibus, ut mihi testatus fuit Episcopus Narnien. Doctrina, & Zelo Ecclesiasticæ disciplinæ ornatissimus, qui per plures annos in munere Auditoris clar. mem. Card. Colloredo Summo Pœnitentiario inservivit.

456 Num. 17. Regularis professus, qui habet Indultum transeundi ad aliam Religionem, non potest transire ad laxiorem, Concil. Triad. cap. 19. sess. 25. de Regul. Sacr. Congreg. in Cajetana transitus 24. Martii 1703. in qua rescriptum fuit: Transitum ad laxiorem fuisse nullum, & Orator omnino intra mensem redeat ad suam Religionem. Possit tamen valide ad laxiorem transire, si ad hoc esset dispensatus à Summo Pœnitentiario, qui ut valeant Regulares Indultarii, ex aliqua justissima causa ad illam transire, habet in facultatibus, ut mihi testatus fuit Episcopus Narnien. Doctrina, & Zelo Ecclesiasticæ disciplinæ ornatissimus, qui per plures annos in munere Auditoris clar. mem. Card. Colloredo Summo Pœnitentiario inservivit.

458 Num. 26. Deus, qui non fallitur, nec falli potest, fidei nostræ, & spei, Testimonium perhibuit. Primò, per Christi-

um, deinde per Sanctos Apostolos, ceterosque Christi Discipulos, & Viros Sanctos: imò per utriusque sexus personas innumerabiles usque in præsens: per innumera, & præclara miracula, soli omnipotentia suæ possibilia. Secundò, quoniam quidquid de Christo credimus, in veteris testamenti scripturis, per Moysen, & Prophetas, quibus Deus revelaverat, copiosè legimus prophetatum. Tertio, quia lex Christi, lex est totius Sanctitatis, Honestatis, & Perfectionis. Quarto per finalem Judæorum relictionem, ex qua probatur Christum venisse. Quintò ostenditur veritas fidei per hoc, quod quanto atrociori Adversarii, & Tyranni nitebantur fidem Christi profligare, tanto plus crevit, & innumeri natura debiles, & ætate imbecilles, fortes evaserunt, & tormenta intolerabilia, Christi invocatione, & virtute, sustinuerunt, ut observat Carthusian. in Epist. 1. Divi Petri art. 8. Et ut cum Augustino in prædictorum comprobationem, & infallibilitatem adde, consensum Populorum, atque Nationum. Successio Pontificum nunquam interrupta in Sede Petri, usque ad præsens. Et demum consensum tot hominum doctrina, & prudentia celeberrimorum.

Eod. tit. 16. form. 4. pag. 319.

459 Num. 12. Quandocumque occurrerit Festum Sanctissimi Corporis Christi in Vigilia S. Jo: Baptistæ, nihil tunc proflus in eo anno, nec commemoratio fit de Vigilia, etiamsi anticipetur jejunium feria quarta, prout respondit Sacr. Congreg. Rit. 18. Septembris 1706. in quibus. Nihil de Vigilia in Officio, & Missa.

Eod. tit. form. 7. pag. 334.

460 Num. 2. Quando Clericis in jure aliquid præcipitur, aut prohibetur, intelligitur de Ordinatis in Sacris, vel de Beneficiatis, Gavarr. in Manual. verb. Clericus, num. 92. Et hinc oritur, & infer-

461 fertur, quod legatum relictum cum conditione, quod legatarius efficiatur Clericus, non debetur legatum, si tantum Clericalem tonsuram, aut Minores Ordines assumeret, & ad Presbyteratum in legitima ætate constitutus ascendere recusaret, ex eo quia non diceretur adimpleta conditio, cum finis Clericatus sit Sacerdotium, ut latè firmat Ricc. collect. 2877. ubi refert per extensum responsum Novarii.

462 Num. Iterum hic moneo, quod licet Vicarius Apostolicus possit de jure litteras Dimissorias ordinibus recipientis concedere per *ext. in cap. is cui, de elect. in 6.* tamen hodiè de stylo in litteris deputationis, talis potestas auferretur, ut patet ex formulis, quas tom. 2. per extensum dedi, ideoque si deputatio Vicarii Apostolici fiat vigore litterarum Sacri. Congregationis, cum clausula: *Et cum facultatibus Vicariis Apostolicis concedi solitis*, absque alia expressione, dicta facultas non censetur tributa, sed ablata, per ea, quæ ibi dixi, & advertit quoque Pellegri. *prax. Vicar. par. 1. sect. 6. num. 11.* ubi decreta refert.

463 Cautè propterea legendi sunt Grat. *discept. 106. num. 31. & Panimoll.* (qui cum sequitur,) *decis. 1. adnotat. 5. num. 9.* firmantes Vicarium Apostolicum posse concedere litteras Dimissorias, nam hoc procedit de jure, non in praxi.

Eod. tit. form. 10. pag. 345.

464 Num. 13. & 14. Vacante Ecclesia suffraganea carente Capitulo, illius administratio, & Vicarii deputatio pertinet ad Metropolitanum, & si Metropolitana Pastore careat, pertinet ad Capitulum Metropolitanæ, non autem ad antiquiorem suffraganeum Episcoporum *Sacra Congreg. Concilii 28. Augusti 1683. lib. 33. Decr. fol. 292. Quarant. in Sum. Bullar. verb. Archiep. auctoritas 50. in addit.*

465 Sicuti Episcopus potest cum illegitimo dispensare, ut valeat ad Ordines Minores promoveri, ita Sede vacante Vicarius

Capituli potest dispensationem super defectu natalium ad Ordines Minores concedere, *Sac. Congreg. Concilii in Mexicana 28. Januarii 1708. in responsione ad tertium, non tamen ad Beneficia Curata, ibi ad 4.*

466 Num. 17. Missarum onus acceptatum vigore contractus, sive conventionis, non reducitur à Sac. Congreg. Concilii, quæ semper solet tales instantias rejicere, prout evenit in Æsina ibi allegata: nam cum PP. Oratorii S. Philippi dictæ Civitatis, in acquisitione Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ olim PP. S. Hieronymi, onus Missarum Capellæ DD. de Ripantibus, recepta dote, in se suscepissent, & vigore contractus adimplere promississent, & postea tractu temporis diminutis redditibus assignatis, reductionem oneris petissent, Sac. Congregatio rescripsit: *Lectum 10. Julii 1706.*

Et in alia *Bononien.* propositis in eadem Congreg. dubiis. Primò, an Fratres Conventus S. Dominici (qui vigore contractus onus Missarum susceperant) restituendo libras 410. liberari valeant ab onere imposterum celebrandi Missas? Et quatenus negativè. Secundò, an saltem locus sit reductioni earundem Missarum, juxta proportionatam quantitatem hodierni annui redditus dicti capitalis lib. 410. *Sac. Congreg. sub die 1. Martii 1687. respondit, Negativè ad utrumque, & Archiepiscopus cogat.* quam resolutionem iterum confirmavit 27. Aprilis ejusdem anni.

Et in *Maceraten.* contra PP. Conventuales Terræ Montis Miloni, qui cum vigore Indulti Urbani VIII. concedentis facultatem reducendi onera Missarum in Capitulo generali, onus certum Missarum conventionalium in dicto Capitulo generali reduci obtinuisset; reclamante hærede, *Sac. Congreg. die 15. Novemb. 1687. declaravit, reductionem fuisse nullam.*

Et in alia *Rocineten.* contra Altaristas Ecclesiæ S. Mariæ Montis Morelli, qui cum onus Missæ quotidianæ usque de anno 1585. vigore contractus inibi cum Fiordalisa Leopardi suscepissent, & postmodum de anno 1700. nemo audito reductionem, attentam reddituum di-

mi-

minutione, obtinuissent, hærede Fior-
dalise reclamante Sac. Congreg. 9. Junii
1701. prævio recessu à decisis, declaravit
dd. Altaristas teneti celebrare ad formam
conventionis.

467 Et in alia *Affisien.* Cùm PP. Tertii Or-
dinis S. Francisci onus Missarum vigore
contractus suscepissent, & postmodum
reductionem peterent, propter inæquali-
tatem reddituum capitalis assignati, asse-
rentes contractuum effectum fuisse læsi-
vum, die 23. Aprilis 1701. Sac. Congreg.
rescripsit, *Oratores adeant Judices suos.*
Et in alia *Neapolitana* 27. Januarii 1703.
& in *Romana* 19. Aprilis 1704. contra
Beneficiatos Basilicæ Lateranen. Et sic
indubitatum videtur, quod Sac. Con-
gregatio Missas conventionales non re-
ducit.

468 Unde quoties hujusmodi contractus su-
sceptionis onerum Missarum, tractu
temporis injusti, & iniqui efficiantur,
propter nimiam inæqualitatem reddituum
assignatorum, ad onus susceptum, ade-
undus erit Judex ad hoc, ut illos reducat
ad justitiam, & æqualitatem, ut jam ibi
monui, juxta Theoricam *Card. de Luca*
de feudis, disc. 73. num. 5. & juxta moni-
tum Sac. Congreg. datum in dict. *Affisien.*
Imploratio autem officii Judicis, sic erit
facienda.

FORMULA

Implorationis Officii Judicis.

Die Comparuit N. Procurator
Rectoris Ven. Ecclesiæ N. prout do-
cuit de speciali mandato Procuræ, quod de
facto dedit tenoris, &c. coram Reveren-
dissimo D. Vicario generali N. & expo-
suit, N. Rectorem olim dictæ Ecclesiæ
sub die mensis anni su-
scepisse, & acceptasse onus perpetuum
Missarum quolibet anno pro suffra-
gio Animæ N. celebrandarum cum rece-
ptione capitalis, seu fundi pro dicto one-
re suscepto, annui redditus scutorum
prout constare asseruit ex Instrumento pu-
blico conventionis, & assignationis res-
pectivè desuper stipulato prædicto anno,

rogitu N. cujus copiam publicam facto
exhibuit, prout in filo, &c. Verùm quia
tractu, & vitio temporis fructus, seu
redditus dicti capitalis pro dote assignati,
notabiliter, & sine ulla Rectorum pro
tempore culpa passi sunt diminutionem,
& oneri suscepto minimè nunc correspon-
deant, prout pariter docuit per examen
testium (vel per aliud genus probationis)
quod facto repetiit, &c. Et propterea
contractus sit hodie effectus injustus, &
valdè Ecclesiæ prædictæ læsivus, ex quo
reperitur quodlibet anno in damno; im-
plorat humiliter officium Dominationis
sue Reverendissimæ Judicis Ordinarii,
pro rescissione d. contractus, vel saltem
pro reductione illius ad justitiam, & æ-
qualitatem, prout juris est, petens, &c.
omni, &c.

Cui instantiæ Judex interponat decre-
tum, quod citentur interesse habentes,
cum insertione supradictæ comparitio-
nis. Exequuta citatione, si nihil rele-
vans in contrarium deducatur, mandet
denuo citari. *Ad videndum impariri,*
& interponi Officium Judicis pro redu-
ctione contractus susceptionis oneris per-
petui Missarum, de quo in actis, & ad
justitiam, & æqualitatem illum reduci,
&c. Postea in termino dictæ citationis in-
terponat decretum, quod poterit concipi
modo sequenti.

FORMULA

Decreti.

Qui Reverendissimus D. Vicarius
Generalis Judex Ordinarius, in
termino citationis, &c. Visis juribus
productis, & consideratis consideran-
dis impariando, & interponendo suum
imploratum officium, dixit, & pronun-
ciavit fuisse, & esse locum reductioni
contractus susceptionis oneris Missa-
rum perpetui, de quo in actis, ad justitiam,
& æqualitatem, prout ita illum
reducendo, declaravit Missas in nume-
ro quolibet anno per Rectorem,
seu Cappellanos dictæ Ecclesiæ N. pro
suffragio Animæ N. in futurum cele-
bran-

brandas esse, & ita decrevit, & contractum ad justitiam, & æqualitatem reduxit omni, &c.

Ita est, N. Vic. Generalis.

N. Cancellarius.

469 Advertendum est, quod ista imploratio Officii Judicis, non debet fieri pro reductione Missarum, quam Judex ordinarius facere non potest, sed pro reductione contractus ad æqualitatem, ut notatur in Formula: Judex autem interponendo suum decretum, non recedat à Formula hic data, ne videatur, directè voluisse reducere Missas, quæ tamen ex natura, & necessitate reductionis contractus, reducuntur. Et hæc nota, quia casus non rarò contingit, & in praxi, quod sit servandum, forte alibi non inveniēs.

470 Num. 18. Visitator inquiret, an illi, qui habent Indultum Oratorii privati, servant requisita in eo præscripta, ut possit si invenerit illa non habere, Oratorium suspendere. Formula autem Brevis, quod expediri solet, est sequentis tenoris.

„ Dilecte fili, &c. Spiritualis consolationi tuæ quantum cum Domino possumus benignè consulere, teque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, &c. Supplicationibus, tuo nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; tibi qui (ut asseris) de nobili genere procreatus existis, ut in privatis Domorum tuæ habitationis in Dicecesi N. Ruri existentibus Oratorii ad hoc decenter muro extractis, & ornatis, seu extruendis, & ornandis, ab omnibus Domesticis usibus liberis per Ordinarium loci prius visitan., & approban. & de ipsius Ordinarii licentia ejus arbitrio duratura, unam Missam pro unoquoque die, dummodo in eisdem Domibus celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri concessa non fuerit, per quemcumque Sacerdotem ab eodem Ordinario approbatum Sæcularem, seu de Monacelli, Formul. Suppl.

„ Superiorum suorum licentia Regularem, sine tamen quorumcumque jurium Parochialium præjudicio, ac Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, aliisque solemnioribus anni Festis diebus exceptis, in tua, ac familiæ, & Hospitum Nobilium tuorum præsentia celebrari facere, liberè, & licitè possis, & valeas Authoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus, non obstantibus, &c. Volumus autem, quod familiares servitiis tuis tempore dictæ Missæ actu non necessariis ibidem Missæ hujusmodi interessentes, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus Festis de præcepto, minimè liberi ceantur. Datum Romæ &c.

Qua Formula Brevis inspecta, & recognita, loci Ordinarius antequam celebrandi in Oratorio licentiam concedat, debet advertere, an verificata sit clausula. *Qui ut asseris de Nobili genere procreatus existis*: Hæc enim clausula importat conditionem expressam, adeo ut ea non verificata, gratia corruat, ut dixit *Rot. coram Cerro, decis. 183. num. 15.* non habet in ventre aliam clausulam. *Si ita est*, ut ait *Add. ad Pamphil. decis. 438. num. 7.* Quare manifestè constat, quod qui qualitatem non habet, hoc privilegio uti non potest, licèt obtentum, cum tunc dicatur subreptitium, & ita esset, ac si non obtinisset.

An autem pro executione d. Brevis requiratur Nobilitas impetrantis ex utroque Parente, dubium oriri potest. Verùm ego de hoc interrogatus pro parte Episcopi N. qui post executionem datam tali Indulto favore cujusdam orti ex Patre Nobili, & Matre Ignobili, dubitavit de validitate licentiæ jam concessæ, respondi rectè se gessisse: quoniam Nobilitas Viri transfunditur in Uxorem, quæ radiis Mariti coruscet, quamquam ignobilis sit, & nobilis efficitur, ut tradunt communiter *Navar. cons. 15. nu. 2. 4. & 5. detest. Graff. decis. aur. par. 2. lib. 3. cap. 13. nu. 9. Sperell. decis. 157. num. 10. Card. de Luc. de dot. disc. 2. num. 9.* Et nobilitas Patris non denigra-

nigratur per ignobilitatem Matris, *Rot. apud Farinac. decis. 137. Ricc. decis. 216. num. 6. par. 1.* ubi quod Nobilitas procedit ex Patre tantum, nulla habita ratione Materni generis, *Nicol. lucubr. civil. lib. 1. tit. 3. de jurepatr. num. 4.* & in puncto *Biff. Hierurg. litt. O. num. 109. §. 6.* & tandem, quia filius sequitur conditionem Patris, & non Matris, *Medic. de sepult. par. 1. quest. 7. num. 23.*

475 Et hinc est, quod ad verificandam dictam clausulam, seu narrativam, non sufficeret Nobilitas ex parte Matris, si Pater esset Ignobilis, nam nobilitas non ex materno, sed paterno genere in filios transmittitur, ut ajunt DD. mox citati: ideoque *Sebast. Medic. in tract. de definit. cap. 42. num. 28.* dixit, quod sola Regina communicat suam nobilitatem viro, inquit, *Tertia, & ultima regula sit, quod Mulier illustratur radio Viri, l. foemina, ff. de senat. Unde mulier illegitima nubens viro legitimo, & naturali, efficitur legitima sicut Maritus, non tamen vir nobilitatur ex persona mulieris, nisi tamen Regina nuberet militi, tunc enim maritus efficitur clarus, Et quamvis Pignatell. consult. 98. num. 44. tom. 6. quem sequitur R. P. D. Petra, tom. 2. in comment. ad Bullam Honorii 3. pag. 499.* teneat sufficere nobilitatem Matris; nihilominus cum

477 agatur de privilegio odioso, & concesso contra jus commune, ut ipse *Pignatell. nolens fatetur num. 34. & 35.* strictè debet interpretari, ut in puncto advertit *Capon. disc. 183. num. 67.* ideoque verba illa Brevis: *De nobili genere procreatus, in sua naturali, propria, & vera significatione accipienda, & intelligenda sunt, non autem extendenda ad nobilitatem Matris tantum, quæ non transit de jure in filios, ex præallegatis. Papa enim nisi aliud exprimat in suis rescriptis, & indultis semper censetur se conformari velle dispositioni juris communis, Rot. coram Seraph. decis. 773. num. 17.* Cui propterea inherere debemus, *cap. humana 22. quest. 5. cap. intelligentia, de verb. signif.*

480 Secundo loco verificanda est clausula: *Ab omnibus domesticis usibus liberi*

ideest quod locus, in quo vult etigi Oratorium, sit decens, muro clausus saltem à tribus lateribus, ornatus, & ab omnibus domesticis usibus liber, & segregatus, ac denique instructus omnibus rebus, & suppellectilibus necessariis ad sacrum faciendum: advertendo etiam quod in pertinentiis Cubiculi Oratorii, nec supra Cappellam, in qua est celebrandum, non retineatur lectus ad dormiendum, aut alia res prophana, ut monet *D. Carolus in 4. Concilio Provinciali, quod refert Gavant. in manual. verb. Ecclesiarum reverentia, num. 4. & Sac. Congreg. Immunit. in Trid. 30. Septembris 1636. apud Ricc. in Synop. verb. Cappella, num. 7.*

Tertio loco, debet Ordinarius locum destinatum visitare, & approbare, ut ipsi injungitur in Indulto ibi, *per Ordinarium loci prius visitan. & approban.* quam visitationem sive per se ipsum, vel per suum Vicarium omittere non potest sine nullitate, & peccato, quia agitur de re gravi, & visitationem omittendo, excederet fines suæ commissionis, & formam præcisam sibi datam contemneret, quam prius debeat adimplere, *Rot. coram Cerro decis. 903. num. 5. & plenius coram Duno. jun. decis. 306. num. 1. 2. & 3.*

483 Approbationem verò, & licentiam in loco destinato celebrandi dare solet in scriptis, formula hic subnexa, non autem oretenus, ut opinatur *Pignatell. citata consult. 98. num. 43.* nam cum pro forma debeat constare de visitatione, & approbatione certi loci pro legitimanda Indulti executione, & apparere quoque debeat, an approbatio Ordinarii sit libera, vel conditionata, vel ad tempus breve, ex quo licentiam concedere Papa remittit ejus arbitrio, necessaria est scriptura, quia licentia oretenus data perit, littera scripta manet, & de ea apud Episcopum successorem, seu alium Visitatorem constare non posset, & privilegiatus, mortuo oretenus approbante, executionem sui Indulti ostendere non valeret.

484 Quarto loco debet Ordinarius edocere privilegiatum, quinam sint dies solemniores contenti in illa clausula Brevis. *Ali-*

485 *Aliisque solemnioribus anni festis*, in quibus celebrandum non est in Oratorio privato, & hi præter expressos in eodem Indulto, juxta canonem Concilii Agatensis relatum in cap. si quis 35. de consec. dist. 1. sunt Epiphania, Ascensio Domini, Nativitas S. Jo: Baptistæ; juxta autem Decreta Sacrorum Congreg. Rituum, & Concilii, quæ relata à me fuere tom. 2. pag. 7. num. 19. & 20. sunt Epiphania, Annunciatio, Assumptio B. M. V. Festum omnium Sanctorum, SS. Petr. & Pauli, & Sanct. Titularis Ecclesie loci.

486 Quinto loco debet eundem privilegium admonere, quod sub clausula, *in tua, ac familia presentia celebrari facere*, continentur dumtaxat Pater, Mater, Uxor privilegiati, filii, filia, Nurus, & Nepotes, dummodò habitent cum ipso Indultario, & ipsius sint commensales, non autem famuli, nec famulae, tum quia nomine *familie tue* veniunt solum Agnati, ut dixit Rota in Romana, seu Bononien. Protectoriarum 20. Aprilis 1671. §. clarius, & §. his tamen, coram Albergato, aut ad summum Cognati, Card. de Luc. de jurepat. disc. 25. num. 2. & 3. Tum quia famuli, & famulae, qui sub nomine familiarium continentur Barb. appellat. 96. num. 1. & 4. à Papa in Indulto expressè concluduntur, & exceptuantur per orationem separatam ibi: *Volumus autem, quod familiares servitiis tuis tempore dictæ missæ actu non necessarii, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minimè liberi censeantur.*

487 Et sic cessat quæcumque lata interpretatio, cum ultra limites concessos, Indultum extendi non valeat, Fagnan. in cap. licet, num. 12. & 13. & 14. cum aliis à me allegatis tom. 2. pag. 51. num. 52. & seqq. attenda præsertim clausula illa, *Volumus autem*, quæ habet vim Decreti irritantis, ut dixit Rota coram Coccin. decis. 1565. num. 10. & est inductiva novi juris; gloss. in clem. unica de offic. Vicar. & formam præscribit Cavaler. dec. 212. num. 17.

Et quamquam non me lateat R. P. D. Petram loco superius citato, num. 62. & 64. tenere famulos Domini privilegiati

gaudere Indulto, exceptis famulis Ruti manentibus, & Aurigis, tamen ejus autoritas est tota in Pignatello, qui non rarò laxat habenas, si enim rationes meæ sententiæ, quas refero tom. 2. pag. 51. à num. 32. ad 38. & in hoc supplemento oculis subjiceret iste celebris in Urbe Doctor, profecto cum sit veritatis amator, à Pignatello discederet, & cum Matteuc. Official. Cur. cap. 10. §. 3. num. 75. ipse sentiret, cum privilegium potius interpretari debeat, ut nihil operetur, quàm, ut cultui divino præjudicet, Fagnan. in cap. causam quæ, num. 8. 24. & 26. de rescript. & in cap. licet, num. 5. de regular.

Immo addo, quod cum die 31. Julii 1706. in Auximana transcripta fuisset in folio Sac. Congreg. Concil. dicta clausula, Brevis, & propositum fuisset dubium, *An in vim dicti Brevis satisfaciant præcepto Missa in diebus festis omnes famuli Commensales, vel quinam in casu.* Rescriptum fuit: *Dilata juxta mentem, & mens fuit, ut Orator peteret declarationem à Papa.* Ideoque si Sac. Congreg. Concilii noluit apponere manum, propter satis claram mentem Papæ in dicta clausula expressa, ita nec Pignatelli sententia, illam valuit declarare, ut animadversum à me fuit d. tom. 2. d. pag. 51. num. 37.

Quare in executione Indulti pro serenitate conscientie Domini privilegiati, & famulorum, famularumque, solent Zelantes, & providi Ordinarii, juxta qualitatem familie Indultarii taxare numerum familiarium, qui ipsis (arbitrio prudentiali interposito) videtur necessarius pro servitio Domini tempore celebrationis Missæ, ut possint præcepto diebus festis satisfacere, quæ praxis optima mihi videtur, nisi taxatus sit numerus in Brevis.

488 Sexto loco advertere debent Ordinarii, quod prædicta clausula, quæ excludit à privilegio familiares actu servitio Domini tempore celebrationis Missæ non necessarios, reperitur expressa in omnibus Indultis Oratorii privati, & ideo in illorum executione, de hoc Indultarios monere debent, ut supra mox dictum fuit, cum hac tamen distinctione, vide-

licet. Si Oratorium privatum reperitur concessum in Domo habitationis Civitatis, vel Castri, ubi adsint Ecclesie publicae, tunc famuli, & famulae actu tempore celebrationis Missae non necessarii servitio Domini, nullo modo debent excusari ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de precepto, si vero sit concessum in Domo Rurali, tunc erunt excusandi, quando Ecclesia distet ultra medium milliare; Nam tunc propter talem distantiam, & longam moram accessus, & recessus, ne servitium Domini patiatur, omnes dicerentur actus necessarii, & privilegio gauderent, sicuti enim Regulares, qui precepto *Concilii Trid.* tenentur accedere ad publicas Processiones, cogi non debent (nisi adsit consuetudo contraria) quando eorum Monasteria distant ultra medium milliare a Civitate, ex quo nimis gravarentur, *Laurent. de Franch. par. 1. num. 64. ibique Pasqual. Piafec. in prax. par. 2. cap. 3. art. 6. num. 51.* ubi refert Decretum *Gregor. XIII.* & de quo testatur *Fagnan. in cap. grave, num. 65. de Offic. Ordin. Passerin. de Stat. hom. tom. 3. quest. 189. art. 10. insp. 10. num. 1000.* ita a pari gravandi non erunt famuli Domini privilegiati, ut accedant ad Ecclesiam, eo modo distantem, ne servitium Domini damnum sentiat, & idem procederet tempore magnae pluviae, vel hyemis, quo accessus ad Ecclesiam esset difficilis, propter asperitatem viae, quamquam esset vicinior, nam tunc militat eadem ratio.

Septimo si dubitetur de intelligentia illius clausulae: *Et Hospitum tuorum Nobilium praesentia*: nempe qui veniant nomine *Hospitum Nobilium*? Responde, quod veniunt, tam genere Nobiles, quam ex privilegio Principis Statuti, muneris, aut Dignitatis: quia cum Papa in hac clausula non requirat Nobilitatem generis, & Sanguinis, prout necessario illam exigit in prima clausula, superius primo loco examinata, sed Nobilitatem Hospitum in genere, sub dicto nomine *Nobilium* veniunt etiam Nobiles civiliter, & ex privilegio facti, quia dicuntur veram, & propriam nobilitatem habere, ut firmat pluribus allegatis *Cyriac.*

controv. 208. num. 201. & ideo gaudent Indulto.

Octavo tamen scire debent, quod hodie dictum Indultum concedi solet Ducibus, Comitibus, Marchionibus, & aliis magnatibus primi Ordinis, qui exercent Jurisdictionem temporalem in aliquo feudo, vel Castro, aut alio loco etiam pro Domo habitationis Civitatis: aliis vero Nobilibus, qui Jurisdictionem non habent, concedi consuevit pro Domo Rurali tantum. At sive primis, sive secundis concedatur, expirat morte impetrantis, quia est personale, nec transit ad filios, nec alios de familia, nisi de novo impetretur, *Pignatell. d. consult. 98. num. 50. & seqq. tom. 6.*

FORMULA

Decreti approbationis Oratorii.

VISO Brevi Apostolico Anulo Piscatoris subsignato, nobis pro parte Nobilis Viri N. exhibito, & in actis nostrae Curiae registrato, super concessione Oratorii privati in Domo suae habitationis Ruri, vocabulo N. existent. & a nobis approbandi verificatis verificandis visa loci decentia in visitatione per Nos personaliter facta, in quo existit Capella, cum Altari, muro a tribus lateribus clausa, & ornata, ac a domesticis usibus penitus sejuncta, & de decentibus supellectilibus sacris instructa, ibidem Oratorium sic erectum autoritate Apostolica nobis delegata approbamus, & ut in eo una Missa pro unoquoque die, praeterquam in solemnioribus anni Festis in Indulto exceptis, & sine praedictio iurium Parochialium, per quemcumque Sacerdotem Saecularem, vel Regularem approbatum celebretur, & celebrari possit, permittimus, & licentiam ad arbitrium nostrum curaturam, concedimus. Admonentes, ut Oratorium, seu Cappella praedicta remaneat semper clausa, nec valvae aperiantur nisi tempore celebrationis Missae, vel communium precum. Famulos autem, & Famulas d. Domini privilegiati, Mis-

Missæ hujusmodi interessentes, nisi tempore celebrationis sint actu servitio Domini necessarii, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus Festis de Præcepto, non esse liberos declaramus ad formam Brevis. Dat. &c.

N. Episcopus Executor Apostolicus.

N. Cancellarius.

494 Hæc approbatio, seu licentia unâ cum copia Brevis debet registrari in Cancellaria, ne unquam de ea dubitari contingat. Breve autem hujusmodi non solum exequitur ab Episcopo, sed ab omni alio Prælato, sive Vicario Capituli, Sede vacante, & exercenti ordinariam jurisdictionem, quia committitur exequutio Ordinario loci, cujus appellatione veniunt omnes Prælati habentes jurisdictionem ordinariam, Barbos. appellat. 177. num. 1. & 2.

496 Num. 20. Adde ibi, quod licentia, quæ datur Novitiis Monialium, faciendi renunciaciones, conceditur ab Episcopo etiam pro Monasteriis Regularibus subiectis, aut alio modo exemptis, non autem à Prælatis, quibus sub sunt, nisi habeant jurisdictionem quasi Episcopalem, Laurent. de Franch. contr. par. 2. quest. 43. num. 1. ibique Pasqual. num. 2. Donat. de Regularibus, tom. 2. par. 2. tract. 7. de bon. novit. quest. 7. n. Sac. Cong. Concil. in Firmana 23. Julii 1707. Barbos. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 42. num. 249. & 250. Dommodò fiat post ingressum Monasterii: aliàs enim si renunciatio fieret ante ingressum licet intuitu Religionis, & animo ingrediendi, non subjacet dispositioni Concilii, sed valet absque dicta solemnitate, ut ibi firmatum fuit, Tamb. de jure Abbatis, tom. 3. discept. 6. quest. 10. num. 10. ubi dat concordantes.

498 Num. 21. Inquirat Visitator Apostolicus in visitatione Regularium an tempore divinorum officiorum admittant in Presbyterio Laicos, seu Magistratum Laicorum, eisque ibidem Sedem, seu sedilia habere permittant, si hoc enim eos talia Laicis concedere inveniat, omnino prohibeat, quia decreta Sac. Congreg. Rituum, quæ ab Ecclesiis Sæcularibus abusu Monacelli, Formul. Suppl.

hujusmodi removendos esse præcipiunt, locum habent etiam in Ecclesiis Regularium, ut patet ex sequenti autographo Decreto.

Gerunden.

Cum aliàs à Sac. Congreg. Concilii emanaverit decretum sub die 10. Novembris 1657. in quo declaratum fuit, non licere Ecclesia Collegiata S. Felicis condere locum in Presbyterio Officialibus Laicis, juratis, seu Magistratui Gerunden. ad effectum ibi standi, & sedendi quando divina officia celebrantur, & successive confirmatum sub die 31. Augusti 1658. ac sub die 28. Augusti 1660. resolutum, non licere etiam in Ecclesiis Regularium, nec non Sac. Rituum congreg. die 12. Martii 1689. præmissa approbaverit. Instantibus modo Regularibus ejusdem Civitatis Gerund. in hac Sac. Congreg. pro declaratione infrascriptorum dubiorum, videlicet, An prædicta decreta locum habeant in Ecclesiis Regularium, & quatenus sic. An sint concedenda Remissoriales in casu, &c. Eadem Sac. Congregat. Rituum audito pariter Episcopo, & Capitulo Ecclesie Cathedralis Gerunden. utraque parte, tam in scriptis, quam in voce informante, ac omnibus hinc inde perpensis, ac mature consideratis, proponente Emin. & Reverendissimo Dom. Cardinali Coloredo, respondit. Ad primum affirmative. Ad secundum negativè, & ita omnino servari mandavit die 22. Aprilis 1690.

A. Episcop. Ostien. Card. Cibo.

Laurent. Fliscus Sac. Cong. Rit. Sect.

Item inquirat an fiant Compatres occasione Baptismi, & decreto prohibeat: nam Sacra Congreg. Concilii in Mediolanen. 3. Octobris 1677. injunxit Archiepiscopo, ut prohiberet Parochis, ne admitterent Regulares in Compatres occasione Baptismi sub pœnis ejus arbitrio.

H 3

Eod.

Eod. tit. 16. form. 16. pag. 356.

500 *Num. 1.* Regulares se præsentantes Ordinario absque proprii Superioris licentia, vel falsa, pro obtinenda facultate audiendi Confessiones; si Ordinarius illos admitteret, & approbaret, confessiones eis factæ essent validæ, quamquam admissi peccarent, & possent ab eorum superiore puniri, *Donat. prax. rer. regul. tom. 3. tract. 4. quest. 29. num. 3. & quest. 30. num. 2.* Et licet *Passer. de Stat. hom. 2. qu. 187. art. 1. num. 221.* teneat, quod Re-

gulares ab Episcopo approbati, absque præsentatione, & licentia Superiorum, invalidè absolvant; arramen à sententia Donati, non est recedendum, quia tuta est, saltem quoad Confessiones subditorum Episcopi approbantis, cum omnia concurrant, quæ necessaria sunt ad integritatem, & validitatem Sacramenti penitentia, scilicet potestas Ordinis, & Jurisdictionis: *Et Conc. Trid. cap. 15. sess. 23. de reform.* de sola approbatione Episcopi meminit, etiam quoad Regulares: unde quatenus casus eveniret, nullo modo juxta opinionem *Donati* essent inquietandi Penitentes.

FOR.

FORMULARIUM
LEGALE PRACTICUM
FORI ECCLESIASTICI.
SUPPLEMENTUM

A D

TERTIUM TOMUM.

In Praludio pag. 4.

Numer. 7. Licet mucro censurarum adhibendus non sit, nisi in subsidium, ut à Concilio Trid. statuitur; in locis tamen, in quibus Ordinarii jurisdictionem in laicos exercere non est liberum, potest Judex Ecclesiasticus directè hoc gladio uti, ut docet Card. de Luc. annotat. ad Conc. Trid. disc. 43. num. 15. & in summ. de judic. num. 161. vers. subsidiorum. Nam tunc, ut ipse advertit, laici, impediens, debent potius de se ipsis scandalum concipere, quod non permittant, quæ Sacri Canones concedunt, quam de censuris.

Ibidem pag. 15.

Num. 41. Episcopo excommunicato, vel suspenso, ejus jurisdictio, non ad Capitulum, sed ad Papam, qui pro-

videre debet, devolvitur, ut latè probat, Fagnan. in cap. quia diversitatem d. num. 25. usque ad fin. de concess. praben. An autem idem procedat; quando Episcopus moratur in remotis, & ejus Vicarius moritur absque nova Vicarii constitutione? vide Quarant. in sum. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, num. 12. Ventrigl. in prax. part. 2. annot. 15. §. 1. num. 3. ibique Carol. Anton. de Luc. num. 2. Nicol. in flosc. ver. Vicarius Capitularis, num. 57.

Ibidem pag. 18.

Num. 51. Præter ibi notata circa incapacitatem, & inhabilitatem Mulierum ad munera, & officia, adde, quod scemina quantumvis Nobiles, non sunt thurificandæ, nisi sint Regina, vel magnæ Principissæ (idest Serenissimæ) ideòque eis non datur per Ministros Ecclesiæ solemniter celebrantes thuris, & pacis honor, ut declaravit Sac. Congreg.

H 4 Rit.

Rit. in Lucerina 22. Januarii 1618. & non obstante consuetudine contraria ead. Congreg. in Larinen. 9. Decembr. 1702. in qua fuerunt denegatæ litteræ remissoriales ad probandam immemorabilem, quia opponitur Cæremon. lib. 1. cap. 23. in quo sic habetur: *Si adesset aliqua Mulier insignis, ut Regina, vel magna Principissa, utique, & ipsi ihus dari convenit in loco, ubi daretur ejus viro, si adesset.*

Ibidem pag. 19.

5 Num. 58. An autem subditus delinquens in loco, seu Monasterio Diœcesis exempto, subjiciatur pœnis, & censuris ab Episcopo impositis? Distingue: aut censura, seu alia pœna lata est per viam Statuti: aut lata est per viam sententiæ, si vè alio modo extrajudiciali. Si primo modo lata est, quia Statutum directè respicit territorium, & in eo existentes, tunc subditum delinquentem in loco exempto non ligat. Si vè secundo modo, secus est. Quare si Episcopus per Edictum provisionale prohibeat E. g. ludum alearum sub pœna censurarum, subditus Edictum servare debet etiam in loco exempto in Diœcesi existente, aliàs erit obstrictus censura, prout tradunt Tamb. de jur. Abb. tom. 2. disp. 14. quest. 2. num. 6. Bonac. de censur. disp. 1. quest. 1. punct. 11. num. 8. 11. & 15. Suar. de cens. lib. 1. cap. 7. num. 18. & 19.

Ibidem pag. 27.

6 Num. 95. Suspendus à suo Ordinario extrajudicialiter sine scriptis, si celebret, non fit irregularis, Sac. Congreg. Concilii in Vercellen. 18. Augusti 1703. secus est quando Episcopus juridicè ad suspensionem procedit, tunc enim pro validitate ferre debet in scriptis, & cum requisitis juris, ut ibi.

Ibidem pag. 28.

7 Num. 105. Clericus suspendus à Beneficio non repellitur ab electione, nec etiam à divinis Officiis: Imò potest omnia spiritualia exercere, gloss. in cap. cum

Vintonien. 25. de elect. ver. admiserat. in fin. & ex fructibus Beneficii à quo est suspendus, & quos percipere non potest, alimenta si aliunde non habet, debet habere, d. gloss. loco citato, & alia gloss. in cap. studeat, verb. de sui 50. dist.

Ibidem pag. 30.

Num. 115. Vers. contra promotos. Adde sequentem declarationem: 25. Maji 1616. Guamenga nel Perù. Cum Fr. Augustinus Caravasal. olim Civitatis Panamæ Episcopus, in Civitate Guamengæ Episcopus postea præfectus ob diversa impedimenta illius possessionem capere demoratus fuisset, declarari petiit, an fructus dicti Episcopatus Guamengæ sibi debeantur à die, quo erecta fuit Ecclesia, an à die, quo in Consistorio propositus, an vè à die, quo illius possessionem ingressus fuit: Sanctiss. D. N. Sac. Congreg. Episcop. & Regular. sententia audita, mandavit, ut fructus ei consignentur à die translationis, & præfectionis in Episcopum, & Pastorem Guamengæ, fol. 51.

Ibidem pag. 38.

Num. 167. Regula ibi firmata, quod quis efficiatur Bigamus, quando Matrimonium contraxit cum Muliere corrupta, fallit in eo, qui ducit in Uxorem illam, quam prius defloraverat; nam tunc iste dicitur contrahere cum Virgine, si ab illo cognita non fuerit, Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. num. 3. & disp. 84. num. 14. Barbof. in cap. sane il. 1. num. 4. de cleric. conjug. Pignat. conf. 42. num. 21. tom. 1.

Ibidem pag. 40.

Num. 176. Adde ibi: Qui percussit gladio, vel virga Cajum in oculo, cuius virtutem debilitavit, aded ut lucis radios obscuret percipiat, non efficitur irregularis, Sac. Congreg. Concilii in Feretrana 5. Maji 1708. Qui autem abscidit digitum pollicem, debet petere dispensationem ad cautelam, quia dubium est, an per talem mutilationem irregularitas

13 ritas incurratur, ut bis respondit *Sacr. Congreg. Concilii*, nempe 12. Julii 1687. & 13. Januarii 1688. Et qui violat censuras nulliter latas, irregularitatem non incurrit, nec indiget dispensatione *Sacr. Congreg. Conc. in Herbipolen.* seu Nul-lius *Ab. Fulden.* 19. Julii 1704.

Ibidem pag. 41.

14 Num. 180. Adde quod concessa alicui a Sac. Pœnitentiaria Urbis dispensatione ab irregularitate cum clausula: *Ut non celebret in loco commissi delicti*, hoc debet intelligi per viginti milliaria, circum circa, ita respondit, & declaravit *Sacr. Congreg. Concil. in una Venetiarum* 27. Septembris 1681. *lib. 32. Decr. fol. 4.*

15 Sac. autem Congreg. Concilii regulariter non solet dispensationem ab irregularitate concedere, quando est incurta, eo quia Orator daret operam rei illicitæ, nisi aliqua causa commiserationis intercedat. Dispensat tamen faciliter pro homicidio commisso in Bello contra Turcas, ut in *Seginen.* 2. Maji 1676. & in *Zagabrien.* 17. Novembr. 1686.

17 Num. 183. Irregularitas, quæ repellit ab Ordine, impedit etiam susceptionem primæ Tonsuræ, quia, licet secundum Theologos non sit ordo, tamen dicitur character Clericalis, ut ait *Sixtus V.* in suo motu proprio contra malè promotos, *Constit. 91. §. 2.* & apud Canones obtinet nomen ordinis, & præcipuè in *cap. cum contingat, de atat. & qualit. ibique Fagnan. num. 161. Pignat. consult. 146. num. 8. & 9. tom. 8.*

Tit. 1. form. 1. pag. 46.

19 Num. 9. Citatio, de qua non constat per relationem Nuncii, non dicitur apparere, quia de jure non creditur nisi Nuncio de executione illius, non autem Notario testanti de citatione facta, *Rot. decis. 71. num. 2. coram Gregor.* nisi in loco ubi citatio executâ fuit, Notarius de stylo fungatur officio Nuncii, *Rot. coram eodem decis. 426. num. 6. & 7.* vel nisi Notarius duos Testes adhibuit

set, & rogatum, & Instrumentum de citatione executâ per eum sumpsisset; tunc enim ei creditur. *Tondut. de prævent. par. 1. cap. 9. num. 28.*

22 Num. 39. Ad ea, quæ ibi dicuntur de injuria levi, vel gravi adde quod injuria facta Clerico exercenti in Ecclesia, vel extra cum vestibus sacris officium suum, redundat in totum Collegium, cujus Ministerium gerebat, & ideo ex hoc fit gravior, & dicitur atrox, *glos. in cap. vulgaris est pœn. dist. 1. in verb. totum, Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 49. num. 55.*

23 Cæterum præseindendo à casibus ibi, & hic exemplificatis, si quis aliquem (provocatus), verbis, & conviciis injuriaret, & convicium esset verum, in foro fori non deberet puniri, quia veritas convicii injuriantem excusat, *Vulpin. supr. Farinac. par. 12. quest. 105. num. 27. & 31. Graff. decis. aur. par. 2. lib. 2. cap. 17. n. 17. Ursay. inst. crimin. lib. 2. tract. 9. num. 116. cum seqq.*

24 Num. 40. Percutiens Clericum se defendendo, si excesserit moderamen inculpatae tutelæ, licet incurrat excommunicationem ratione excessus, non tenetur tamen pro absolutione adire Sedem Apostolicam, sed poterit absolvi ab Episcopo, *Zaul. observ. ad stat. Faventie, tom. 1. lib. 4. rubr. 6. num. 13.* Inimò, & si aggressorem vim vi repellendo occideret, & fieret irregularis, ab eodem Episcopo potest dispensari, *Galle. colle. 7. in Conc. Trid. sess. 14. cap. 7. de reform. in remission. ver. vim repellendo*, ubi plures DD. allegat: causa tamen cognita, ut advertunt *Graf. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 65. num. 13. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 7. num. 6. 7. & 8. & 22. Barbof. de potest. Episc. alleg. 39. num. 54. Passer. de elect. cap. 27. & 28.*

Eod. tit. 1. form. II. pag. 70.

26 Num. 9. Judex Ecclesiasticus vigore litterarum *Sacr. Congreg. Immun.* quæ solent ab ipsa dari, potest, & debet præfigere terminum confugitis ad loca immunita, trium dierum discedendi ab eis, qui si non obtemperent, possent illos extrahi facere ad formam Bullæ Gregor. XIV.

XIV. & retinere carcerator in suis carceribus, & postea certiorare debet eamdem Congreg. de delictis, de quibus impurantur, eamque instructam reddere de reorum qualitatibus, & expectare responsum: Et ulterius debet monere Conventuum Regularium Superiores, ne delinquentes, & homines facinorosos recipiant, sub pœnis censurarum, & privationis officiorum nomine dictæ Congreg. & quatenus fiant transgressores, in pœnas comminatas incidisse declaret, prout in dictis litteris iungitur.

Eod. tit. 1. form. 12. pag. 74.

- 27 *Num. 13.* Adde ibi, quod Parochus repertus in fragranti in Domo Parochiali cum muliere suspecta, potest ab ea de mandato Episcopi extrahi, & carcerari ad correctionem, & idem procedit, quando monitionibus Episcopi obedire detrectet. *Sacr. Congreg. Immunit. in Interamnen, & Aretina, relatis à Ricc. in Synop. in verb. Parochus, num. 4. 5. & 6.*
- 28 At adverte, quod Domus Parochialis, licet gaudeat immunitate, quamquam non cohereat Ecclesiæ, tamen si Domo, quæ habitatur à Parocho, non est Parochialis, idest de pertinentia Parochiæ, non gaudet immunitate, prout declaravit eadem Congreg. in *Alatrina 4. Maji 1699. lib. 2. decr. Vallem. p. 217. à tergo.* quam patiter refert *Ricc. in verbo Domus Parochialis, num. 5.* vel si distet ab Ecclesia Parochiali per tertiam partem miliaris, in *Civitatibus Castellis 4. Julii 1673. Ricc. ibi num. 4.*

Eod. tit. 1. form. 13. pag. 80.

- 32 *Num. 13.* Si sequestrantes fructus mensæ Episcopalis, essent Ministri Regii, & moniti, nollent sequestrum remove, Civitas subjienda esset interdicto, *Sac. Congreg. Immunit. in Meliten. 10. Nov. 1675. in Synop. in verb. sequestrum, num. 5.*
- 33 *Num. 16.* Quod non possit Ordinarius extra suam Diocesim affigere, & publicare Cedulones, sine licentia Ordinarii loci, in quo affigi voluit, tenuit

quoque Sac. Congreg. Inmun. in una S. Marci 18. Julii 1690. apud Ricc. in Synop. in verb. Cedulones, num. 7.

Eod. tit. 1. form. 15. pag. 83.

Num. 7. & 8. Quæ ibi dicuntur de participante cum excommunicato denunciato, intelligenda veniunt de denunciato ab homine, quando constat de excommunicatione, quæ ligat, & est timenda, etiam si esset injusta, & non obstante appellacione interposita, quæ illam non suspendit: non autem de participante cum eo, qui sit declaratus incursum in aliquam excommunicationem à jure inflictam, & ab ista declaratoria reus appellasset, & factum esset dubium: Nam in isto casu appellatio excommunicationem suspenderet, & participans cum denunciato appellante, non diceretur excommunicationem contemnere, neque peccaret, verum actus gesti hoc medio tempore, si essent prohibiti excommunicato denunciato, nulli essent, confitro postmodum de veritate excommunicationis, ut distinguit *Felin. in cap. Rodolphus descript. num. 43.* At in facto certo, & non dubio, neque à declaratoria excommunicationis à jure inflictæ, incurse datur appellatio suspensiva, & participans cum excommunicato denunciato in casu non dubio contra præceptum Superioris Ecclesiastici, potest excommunicari, ut dictum fuit ibi *Form. 5. num. 3. & 4.*

Num. 9. Judex Ecclesiasticus potest Receptatores excommunicatorum censura ferire; & Judices, & Officiales Laicos cogere ad repellendum excommunicatos denunciatos ab actibus judicialibus eis de jure prohibitis, & ab eorum Territoriis, & locis, & si postquam fuerint moniti, excommunicatos denunciatos, nollent repellere, & renuerent requisitioni Ecclesiasticæ parere, posset Interdictum apponere loco, ut approbat *Bellet. disq. Cler. §. 5. n. 54. Romag. ad Synod. Ger. lib. 5. tit. 10. cap. 3. num. 1. & 2.*

Eod.

Eod. tit. I. form. 21. pag. 98.

38 *Num. 10.* Excusatur, nec committit Simoniam, qui occasione rei spiritualis aliquid accipit temporale non per modum pretii, sed ex liberalitate, vel antidotali obligatione, dummodo in pactum deductum non fuerit, *Nicol. lucubr. civil. lib. 4. tit. 18. num. 34. & in Flosse. verb. Simonia, num. 11.*

39 Item excusatur si recipit vigore consuetudinis, & id quod datur liberè, & sine coactione offeratur, & ita recipitur, ut spirituale non denegetur, & sic ante temporale non præsterur, *Barbos. in cap. ad Apostolicam, num. 17. de Sim. Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 3. num. 43. & 44.*

Et hæc comprobata videntur à Divo Greg. Magno in Synodo Rom. relata in registr. lib. 4. ind. 13. Epist. 44. in qua sic habetur. *Is autem, qui ordinatus fuerit, si non ex placito, neque coactus, neque petitus post acceptas chartas, & pallium, aliquid cuiuslibet ex clero gratia tantummodo causa dare voluerit; hoc accipi nullo modo prohibemus, quia ejus oblatio nullam culpæ maculam ingerit, quæ ex accipientis ambim non processit.*

40 *Num. 12.* Ex ibi firmatis bene inferitur, quod Clericus Beneficiatus, qui primario propter lucrum distributionum in Ecclesia convenit, peccat graviter, & Simoniam mentalem committit, licet ad restitutionem non teneatur, *cap. tua nos 34. de Simon. glos. in cap. unico vers. receperit. de Cleric. non resid. in 6. Navar. de hor. can. cap. 6. num. 15. & in manual. cap. 23. num. 101. Graff. decis. aur. pag. 1. lib. 2. cap. 96. num. 38. Moner. de distr. par. 2. quest. 18. num. 32.* isti enim sunt hi, de quibus Jer. Propheta dixit, *Maledictus, qui facit opus Dei fraudulenter, cap. 48.* si autem ad servendum, & laudandum Deum primariò, secundariò autem propter lucrum conveniat, nullum peccatum committit, *glos. in cap. quid proderit, verb. proderit 61. diff.*

Eod. tit. I. form. 25. pag. 107.

Num. 17. Laici detentores bonorum Ecclesiæ, locorum Piorum, vel Ecclesiasticorum, titulo colorato, illicito tamen, & invalido, conveniri possunt actione reali, vel mixta pro relaxatione eorundem (non tamen actione merè personali) in Foro Ecclesiastico, quia ex dicta illicita detentione (in libello, seu monitorio exprimendo) oritur, & resultat, quoddam quasi Sacrilegium, cuius injuriam subintrat privilegium, illos in foro Episcopi conveniendi, ut communiter distinguunt *Pac. Jord. tom. 3. lib. 13. tit. 8. num. 281. Fagnan. in cap. si Clericus, num. 25. 26. & seqq. de form. comp. Tondut. de prevent. par. 1. cap. 22. num. 4. & seqq. Sabell. in summ. divers. tract. §. Ecclesia, num. 19. ver. intellige.* Imò ubi adest consuetudo, possunt debitores Laici locorum, & personarum Ecclesiasticorum, etiam actione merè personali conveniri in Foro Ecclesiastico, *Fagnan. loco cit. num. 30. Pignat. consult. 447. tom. 1. Ricc. in Synop. in verb. causarum cognitio, quo ad Laicos, num. 11. & 12.* quæ consuetudo servanda est.

Num. 20. Quod in repudiatione legati, seu hereditatis relictæ Ecclesiæ, vel Monasterio, seu Religioni, requiratur Beneplacitum Apostolicum, ut ibi firmatur, tenuit quoque *Sac. Congreg. Concilii in una Cremonen. 23. Julii 1707.* in qua cum PP. Congregationis S. Bernardi renunciasent legato relicto à quon. Cesare Vidono pro fundatione Monasterii sine solemnitatibus, & post plures annos pœnitentia ducti vellent ad legatum renunciatum redire, causa remissa ad præfatam Congregationem, & disputato dubio. *An Religionibus vocatis pro erectione Monasterii ad formam Testamenti, obstet renunciatio eorundem?* Respondum fuit. *Negative in casu de quo agitur, quo ad PP. S. Bernardi.*

Item in legato relicto promissis, ab eo, qui hereditatem reliquit ære alieno gravatam, quod Ecclesia legataria non possit cum hærede transigere sine Be-

Beneplacito Apostolico, respondit eadem *Sacr. Congreg. in Theatina* 5. Aprilis 1704.

- 46 Num. 24. Administratores locorum Piorum ab Ordinario approbati, juramentum de benè, & fideliter administrando præstare debent, *Sacr. Congreg. Concilii in Aliphana* 18. Julii 1705. in responsione ad 1. & eidem rationem de administratis reddere.
- 47 Pro faciendis tamen legitimis sumptibus pro bonificatione, melioratione, & restauratione bonorum, non tenentur petere licentiam Ordinarii, ibidem in responsione ad 3. Item pro dictorum Administratorum confirmatione, non debet Ordinarius exigere pecuniam, sed confirmatio gratis danda est, *Sacr. Congreg. Concilii in Lerinen.* 11. Decembris 1694. Neque illos cogere potest, ut administrationis rationem reddat extra locum, ubi administrant, eadem *Sacr. Congreg. in S. Agathe Gothor.* 27. Sept. 1687. Ubi autem licentia Ordinarii exigitur pro investiendis pecuniis eorundem locorum Piorum, danda est gratis, eadem *Sac. Congreg. in Sarnen.* 27. Junii 1705. & in *Amalphytana alibi*, tom. 2. pag. 130. num. 1. allegata.

Eod. tit. 1. form. 27. pag. 115.

- 52 Num. 17. Solent Concubinarij (ad excusandas excusationes in peccatis) allegare pro se *Text. Sacræ Scripturæ in lib. Sapientia cap. 8.* ubi Salomon dicit: *Non possum esse continens, nisi Deus det*, sed frivola est excusatio, quia iste textus non debet intelligi, (ut ipsi putant) de continentia castitatis, sed de acquisitione sapientiæ, idest: *Non possum esse compos, non possum assequi, nisi Deus det*, & hoc benè eruitur ex alio loco *Ecclesiastici cap. 6. num. 28.* ubi Salomon loquens de sapientia ait, *Investiga illam, & manifestabitur tibi, & continens factus, ne derelinquas eam, & ex cap. 15.* ejusdem libri Sapientiæ num. 1. ubi dicitur. *Qui continens est justitia, apprehendet illam*, ut benè advertit *Menoch.* in Opere vulgo *le Stuore*, p. 3. cent. 9. cap. 34.
- Item allegant alium scripturæ *Text. Proverb. cap. 24.* (qui quotidie citatur)

Septies in die cadit justus, & pariter male adducitur, quia in nostra Vulgata, *text.* non dicit *cadit*, sed *cadet*, & *surget*, significans, quod etiam justus, & naturæ humanæ fragilitate in minimis cadent, quia nemo mundus à sorde, *Proverb. 20.* at post lapsum statim resurgent fervore charitatis, non sic Concubinarij, qui postquam ceciderint in foveam Meretricis, *Proverb. 23. V. 27.* corruent in malum, quia abyssus abyssum invocat, *Psal. 41.*

Eod. tit. form. 30. pag. 118.

Num. 5. Probatio autem consanguinitatis in 4. & 5. gradu ad effugiendam dispensationem, erit facienda per testes, qui distinctè per enumerationem graduum deponant, juxta *text. in cap. licet ex quadam, de test.* ibique *Barb. & alii communiter Pac. Jord. tom. 3. lib. 14. tit. 17. num. 99. Pirhing. in jus can. lib. 2. tit. 20. num. 138. Ricc. decis. num. 8. & 9. p. 1.*

Præterea consanguinitatis gradus poterit etiam probari, per Testamenta, per enunciativa Instrumentorum, per fidem Baptismatis, per publicam vocem, & famam, ac communem reputationem, *Rot. coram Pamphyl. decis. 54. num. 2. & 9. & coram Zarat. decis. 39. num. 5. & seqq.*

Et nota, quod conclusio ibi tradita ex *Corrad. & desumpta ex cap. fin. de consang.* nempe, quod hi, qui invicem sunt conjuncti in 4. & 5. gradu consanguinitatis possint licitè absque dispensatione inter se matrimonium contrahere; procedit etiam si unus ex eis distet in primo, vel secundo, vel tertio gradu à communi stipite: quia nihilominus, cum alio distante in quinto validè contrahet matrimonium, ut advertit *gloss. in d. cap. fin. verb. quarto, Pirhing. in jus can. lib. 4. tit. 14. num. 17.*

Num. 6. Promittens sponsalia, & de illis constito, cogitur ad contrahendum matrimonium, *Sac. Congreg. Concilii in Signina* 16. Maji, & in *Tarentina* 3. Octob. 1705. Si autem apponatur impedimentum publicæ honestatis ortum ex spon-

salibus cum alio consanguineo contractis : est observandum , an prima sint valida , nec ne : Nam ex sponsalibus nulliter contractis , tale impedimentum non oritur , *Sacr. Congreg. Concilii in Melevitana 18. Septembris 1687. lib. 37. Decr. fol. 40.* si verò sint validè contracta , tunc licet ex mutuo consensu fuissent dissoluta , adhuc impedimentum remanet , *eadem Sacr. Congreg. 6. Julii 1658. Nicol. in flosc. verb. sponsalia , post num. 6.*

Eod. tit. 1. form. 7. pag. 123.

58 *Num. 7. & seqq.* In comprobationem doctrinæ ibi firmatæ , quod Archiepiscopus valeat punire Vicarium suffraganei delinquentem in Officio , adde sequentem resolutionem : *Tarantina die 25. Februarii 1642. Sac. Congreg. Concilii censuit Archiepiscopum Metropolitanum etiam in prima instantia esse Judicem competentem in causis contra Vicarios , & Officiales Episcoporum suffraganeorum , quando delinquant in Officio , & jurisdictione , lib. 37. Decret. fol. 356.*

59 *Num. 19.* Quod possit , & debeat procedi contra deturpantes , & lacerantes Cedulones Excommunicationis , pluries respondit *Sacr. Congreg. Immunitatis* , ut refert *Ricc. in Synopsi, verb. Cedulones , num. 2. 3. & seqq.*

Eod. tit. 1. form. 37. pag. 144.

60 *Num. 9.* Cavendum est ibi à doctrina *Bonac. tom. 3. de excommun. in particulari extra Bullam Cœne , disp. 2. quest. 5. punct. 4. num. 5.* Qui tenet , quod Parochus inducens aliquem ad eligendam sepulturam in sua Ecclesia , vel ad mutandam jam electam , non ligatur excommunicatione *Clementina cupientes , §. fin. de pen. ex quo* , (ut ipse ait) ista Constitutio emanaverit in favorem Parochorum : etenim Bonacina in hoc fallitur , quia non in favorem Parochorum , sed decedentium , ad hoc , ut liberè quodcumque , & ubicumque placuisset eis , sepulturam eligere possent , tam Consti-

tutio Bonifacii VIII. in *cap. 1. de sepult. in 6.* quàm *Clementis V.* in Concilio Viennensi emanarunt : ideoque Parochus , qui habet propriam Ecclesiam , si fiat dictæ Clementinæ transgressor , peccat , pœnam censurarum in ipsa contentam ipso facto incurrit , ut pro indubitato tenet *Samuel. de sepult. disput. 2. contr. 1. per tot. & contr. 8. num. 7. & 1. Passer. de stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 419.* quia directè violat legem , & morientem inducit ad obligationem contra legis mentem , quæ fuit , & est , ut electio sepulturæ maneat libera , & ut adhibeatur remedium contra avaritiam , ut beaè observat *Passer. loc. cit. num. 413.*

Neque audiendus est *Amostaz. de caus. 61 piis , tom. 2. lib. 6. cap. 9. num. 41.* ubi curat doctrinam *Bonacina* distinctione declarare , nempe , quod procedat , & locum habere possit , quando eligens est Parochianus Parochi inducentis , non verò si sit Parochianus alienus : Nam ista distinctio destruitur à textu in *d. cap. 1. de sepult. in 6.* in quo Clericis Sæcularibus , & Regularibus prohibetur expressè : *ne aliquos* (sunt verba præcisa) *ad vendendum , jurandum , vel fide interposita , seu aliàs promittendum inducant* : & sic illud verbum , seu illa dictio , *aliquos* , quam non advertit *Amostaz* omnes personas absque ulla distinctione , seu acceptione comprehendit ex cumulatis à *Barbof. dist. 22.* proptereaque cum tam in primo membro distinctionis *Amostazii* , quàm in secundo tollatur libertas electionis sepulturæ , quæ de jure competit universis , tale temperamentum non mereretur adduci.

Eod. tit. form. 40. pag. 151.

Num. 2. Notificatio de syndicatu habendo Vicarii Capitularis poterit concipi modo sequenti.

F O R M U L A

Notificationis Syndicatus.

Volendo (come è tenuto) il Sign. Canonico N. già Vicario Capitolare della prossima passata Sede Vescovale vacante, render conto à Monsignor Illustrissimo, e Reverendissimo Vescovo, *Dell' amministrazione del suo Ufficio*, secondo la disposizione del Sac. Concilio di Trento al *cap. 16. della sess. 24. de reform.* si notifica à tutti quelli, che pretendessero di essere stati da lui gravati nel tempo ch' egli esercitò detta carica, ò pure avessero altre giuste cause, e motivi di reclamare per l'emenda di qualche pregiudizio inferito alla Chiesa, Capitolo, ò luoghi pii, ò alla giurisdizione Ecclesiastica, & immunità di quella, che debbano nel termine di dieci giorni dalla pubblicazione della presente, esporre, e presentare à sua Signoria Illustrissima i pretesi loro gravami, e le altre petizioni, che vorranno dedurre, poichè spirato, che sarà detto termine, non saranno sentite, nè ammesse. Dato &c.

N. Cancelliere Episcopale.

ADNOTATIONES.

Volendo. Exordium hujus notificationis incipit per hoc verbum. *Volendo il Signor Canonico*, ut non appareat Episcopum illum ad syndicatum adigere invitum (sicuti potest,) sed ut videant subditi ipsum sponte syndicatui se subicere voluisse; ita enim syndicatus honorem servat, & Episcopus congruentius munus suum implet.

⁶² *Dell' amministrazione del suo Ufficio.* Hoc exprimitur in notificatione, ad demonstrandum, quod Vicarii Capitularis syndicatus est de his, quæ malè gessit circa Officium, non autem de his, quæ sunt extra, vel, quæ levia sunt, *Gabellin. gloss. ad Constitut. Egi-*

dian. lib. 2. cap. 40. num. 2. Cherub. in sum. Bullar. ad Const. 59. Clem. VIII. schol. 1.

A sua Signoria Illustrissima. Datur per hoc intelligi, quod Episcopus non debet aliis delegare facultatem, Vicarium Capituli syndicandi, sed per se ipsum ratione administrationis Officii exigere debet, ut ex declaratione *Sacr. Congreg. Concilii* monet *Gallemar. supra dicto cap. 16. sess. 24. num. 4.* & comprobant etiam *Ricc. decis. 291. num. 1. par. 4. Ventrigl. in prax. par. 2. annotar. 15. §. 2. num. 53. Nicol. Lucubr. can. lib. 1. tit. 28. num. 22. different. 3. & in Flosc. Verb. Vicarius capituli, numero 54. Quarant. in Summ. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante, num. 14. Barbas. de potest. Episcop. alleg. 54. num. 181. & 182. Pac. Jord. tom. 2. lib. 12. tit. 2. num. 43.*

⁶⁴ *Num. 7. & 8. Præter ibi notata, circa ea, quæ cadere possunt sub Syndicatu, adde, quod possit Vicarius Capituli acculari, tempore Sedis vacantis ipsum concessisse Indulgentias, quas Episcopus vivens concedere consuevit, nam talem potestatem Vicarium Sedis vacantis non habere constat ex declaratione Sac. Congreg. Concilii 13. Novemb. 1688. quæ dubio proposito, respondit. Abstineat.*

Eod. Tit. 1. form. 42. pag. 159.

⁶⁵ *Num. 7. Quod citatio, quæ committitur contra percussorem Clerici. Ad videndum declarari, &c. exequi possit contra exemptum, ex eo quo talis citatio contineat clausulam. Si tua partes interesse, & illum non arctet ad comparandum, neque importet actum Jurisdictionis, tenet Capon. discept. 327. num. 43.*

Eod. tit. 1. form. 43. pag. 159.

Num. 10. Adde pro notitia meriti causæ sequentem facti, & juris informationem.

Romana Impressionis.

Illustrissime Dom. erexit san. mem. Sixtus V. in Officium venale, & vacabile Impressoriam Cameram, Impressis singulis materiis sub privativa dictæ Impressoriæ cadentibus, indictaque pœnâ Typographis, & Bibliopolis, Typis dantibus, aut vertentibus quicquid sub eadem privativa comprehenderetur, prout ex Bulla erectionis inter Constitutiones ejusdem Pontificis in ejus Bullario parvo la 32. parte secunda; Progressu verò temporis suppressa venalitate fuerunt redditus ejusdem Impressoriæ concessi in appaltum ad instar aliarum Gabellarum.

Ab anno 1589. quo Bulla Sixtina fuit edita, Typographi Urbis semper, & continuo omnimoda libertate gavisi sunt imprimendi Tractatus Legales, & una simul prout opportunitas materiæ pertractatæ, ingeniumque, & diligentia Authoris exposcebant, Typis dandi accessorie, & unitivè cum eisdem Tractatibus Resolutiones Sacrarum Congregationum, Decisiones Rotæ, Bullas, & Brevia Pontificia, prout de hac veritate fidele Testimonium perhibent innumera Authorum Volumina, quæ præ manibus in dies teruntur.

Quinimodò cum non semel Impressores Camerales sub pretextu eorum privativæ memoratæ Impressioni sese opposuerint, frustra tamen suos conatus impenderunt, & quoties contra justum, & honestum ausi, toties manifesta veritate victi, succubuerunt: Quod primum evenit anno 1657. quo sanè tempore lata exitit per bon. mem. R. P. D. Analdum Auditorem Eminentissimi Camerarii sententia, postmodum in rem judicatam transacta, qua relatim singillatim materiis sub privativa Impressoriæ Cameralis cadentibus, pronunciatum fuit, licuisse, & licere cæteris Urbis Typographis imprimere plura, & præsertim Tractatus Legales, etiamsi in illis apponantur aliqua Decisiones Rotaales accessorie, & ad perfectionem Operis *Summ. num. 1.*

Rursus id ipsum de proximo contigit; Præterentibus siquidem D. D. Aloysio, & Francisco de Comitibus Impressoribus Cameralibus tempore eorum præter lapsi appaltus, innixis facultati privativæ, quod liber D. Abbatibus Monacelli inscriptus: *Formularium Legale Fori Ecclesiastici Pars Secunda*, Sacrarum Congregationum responsis illustrata, & Appendice Decisionum Sacræ Rotæ Romanæ ad fulciendum Opus: impressus per D. Josephum Nicolaum de Mattiis Principalem, non potuisset per eundem inprimi, adeoque incidisset in commissum, Tribunal Cameræ, revocata præcedenti sententia Authoris Eminentissimi Camerarii, absolvit Martium ab imperitiis præviis duabus sententiis, altera R. P. D. Cybo die 22. Maji 1708. & altera R. P. D. de Alteriis 7. Martii 1709. *Summario, num. 2. & 3.* & à quibus de novo provocantibus Impressionibus Cameralibus, responsum subinde fuit pro illarum confirmatione coram R. P. D. Fantinello sub die 4. Aprilis præteriti: adeo ut dicti Impressores, agnito tandem sub malo jure, expeditionem causæ præveniendò, sententias antedictas sub die 5. Maji subsequenti acceptaverint, liti renunciando sub obligatione reficiendi expensas, *Summario, num. 4.* quæ cum fuissent de more taxatæ, Camera ob eorundem Impressorum Cameralium provocationem ab excessiva respondit sub die 27. Junii proximè elapsi: non constare de excessu, & in istius resolutionis sequelam expensæ fuerunt solutæ.

Hoc intermedio tempore, & postquam ad favorem Principalis prodierant in Tribunali Cameræ antedictæ binæ sententiæ RR. PP. Cybo, & de Alteriis, D. Aloysius de Comitibus Adversariis conduxit sub die 14. Martii 1709. novum appaltum Impressoriæ Cameralis: Cumque inter Capitula ejusdem curaverit apponi undecimum capitulum *Summ. num. 5. litt. B.* cujus tenor infringere videtur non minus longævam consuetudinem, quàm recensitas res judicatas favore Principalis, & cæterorum Urbis Impressorum

rum subortas super plenaria libertate imprimendi Tractatus Legales unà cum Decisionibus Rotæ, Resolutionibus Sacrarum Congregationum, & Bullis Pontificiis, accessoriè tamen, & unitivè ad eisdem Tractatus; Hinc ut tantæ novitati obviam iretur, utpotè quæ in destructionem vergit omnium Typographorum Urbis, & non in perniciem totius litterariæ Reipublicæ, porrectæ opportunè fuerunt preces Sanctissimo, hisque per medium ejus Illustris. Domini Auditoris ad hanc Congregationem remissis; contigit propterea humiliter instare apud Illustrissimos PP. ut dignentur declarare Capitulum XI. novi appaltus non afficere ad effectum imprimendi Tractatus Legales, tamen illis accessoriè, & unitivè inserantur Rotæ Decisiones, Resolutiones Congregationum: Bullæ, & Brevia Pontificia, & consueta Illustris. PP. Justitia obtinere confidimus.

Constitutio namque san. mem. Sixti V. à qua normam, & regulam resumit privativa Impressoriæ Cameralis, & ad cuius limites D. Aloysius Adversarius professus est, se conducere novissimum appaltum, *Summ. d. num. 5. litt. A.* sequitur tantummodo de Rotæ Decisionibus, Congregationum Decretis, & Bullis Pontificiis singulariter, simpliciter, & de per se impressis, non verò comprehendit hunc, de quo agimus, casum, cum nempe imprimitur volumen tractans principaliter de aliqua legali materia, cui per accidens, & in consequentiam inserantur, aut adjiciantur Decisiones Rotæ, Decreta Congregationum, & Bullæ Pontificiæ ad explicationem, & ornatum materiæ, quam quisque Author pertractat; Iste siquidem est casus mixtus, qui non comprehenditur sub simplici dispositione odiosa, exorbitanti, juris correctoria, naturalis libertatis læsiva, & pœnali, qualis citra dubium dici meretur Constitutio Sixtina, quæ proinde Aristissimam recipit interpretationem, ut omissis generalibus, rectè in proposito advertunt *R. P. D. Zoul. ad Stat. Faventis, tom. 2. rubr. 4. num. 10. Tanchre-*

di consult. 3. num. 13. & seq. & consult. 92. nu. 9. & 10. Pasqual. quest. mor. cent. 3. quest. 220.

Quod si casus præsens veluti mixtus cadere non potest sub dispositione exorbitanti, & odiosa Constitutionis Sixtinæ *Gomez. in regul. de impetr. benef. vac. per obit. famil. Card. quest. 15. Mandos. ad regul. 3. Cancell. num. 9. & 10. Gratian. discept. 947. num. 21. & 22. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 33. num. 103. & 104. Sanch. de Matr. lib. 8. disp. 2. num. 3. & 28.* multo ergo minus sub ea comprehensus dici potest, attenda longæva, & immemorabilis observantia, quæ est fida legum, & Pontificiarum Constitutionum interpret. Nam ab eo tempore, quo eadem Constitutio emanavit usque in hodiernum diem innumeri sunt editi Tractatus Legales cum insertione Bullarum Summorum Pontificum, Decretorum Sacrarum Congregationum, & Rotæ Decisionum, quæ res cum sit Illustrissimis PP. totique Curie notissima, alio Testimonio non indiget; Et quod plus urget, hujusmodi observantia roborata reperitur autoritate duplicis rei judicæ, primæ scilicet promanantis à sententia lata anno 1657. per bon. mem. Rev. P. D. Antaldum Auditorem Eminentissimi Camerarii, qua pronunciarum fuit licuisse, & licere Impressoribus Urbis imprimere Tractatus Legales, tamen si in illis apponantur aliquæ Decisiones Rotales accessoriè, & ad perfectionem operis, *Summ. d. num. 1. & alterius plenæ Camere in præciso puncto, de quo nunc agimus, ab ipso Adversario acceptæ, mediante renunciatione litis, & refectione expensatum, Summ. d. num. 2. 3. & 4.*

Quamobrem intentui nostro haudquam ob stare potest capitulum XI. novi appaltus, quod Sanctissimus per suum Chirographum præventivè confirmavit, *Summ. num. 5. litt. B.*

Siquidem præsumibile numquam est, quod fuerit de mente, & intentione Summi Pontificis feliciter Regnantis tollere de medio immemorabilem, & subvertere antiquam rem judicatam, in quam jamdiu prolata fuerat sententia R. P. D. Antaldi, nec non modernæ sen-

sententiæ plenæ Camerae latæ favore Principalis, ab ipsomet Adversario solemnè stipulatione acceptatæ præcisè facientes hodiernam quæstionem, quoties de eis Summus Pontifex scientiam non habuit, nec illis expressè, & specificè derogavit, prout necessariò requirebatur, in modum, ut nullatenus sufficiant consuetæ illæ clausulæ prægnantes, & effrænatae, quas curialium solertia uberrimè adinvenit, ut de immemorabili observant

69 *Spad. conf. 92. num. 4. lib. 3. Peregrin. conf. 65. num. 10. lib. 4. Sison. de regal. lib. 1. cap. 5. num. 142. & 143. Palm. al legar. 258. num. 21. rom. 3. Rota in Legionen. parochialis II. Januarii 1706. coram R. P. D. Kaunitz, & promiscuè de sententiis, & rebus judicatis Aym. conf. 172. num. 3. & 4. Alex. conf. 30. num. 1. lib. 5. Nat. conf. 524. num. 24. lib. 3. Merl. observ. for. 125. num. 12. Mans. consult. 649. num. 42. tom. 7. Add. ad Burattum, decis. 187. litt. A. R. P. D. Ansal. in addit. ad ejus decis. 37. num. 13. Palm. decis. collect. 306. num. 220.*

Maximè reflectendo ad gravissimum damnum, quod inde emergeret nedum omnibus Urbis Typographis, qui cùm in sudore vultus sui panem quarant, vix, ac ne vix quidem superesset, unde illum quarere possent: Sed etiam universæ Reipublicæ; Quandoquidem si Tractatus Legales, quibus inseruntur Decisiones, Resolutiones, & Bullæ privativæ Impressionis Cameralis addicerentur, permettendo ad ejuslibitum exigere quæcumque vellent emolumenta impressionis; Authores profectò deterrerentur, atque abstinere ab operibus edendis, quos tamen potiùs Supremi Principes specialibus favoribus, & gratis ad opera edenda solent allicere, *Card. de Lugo de just. & jur. tom. 3. disp. 16. sect. 3. sub num. 170. §. certum tamen est, Fragos. de Regimine Reip. tom. 1. disp. 19. num. 104. Scacc. de commerc. p. 3. quest. 7. limit. 10. num. 11. Raynald. observ. crim. cap. 16. §. 20. num. 28. & seq. Merl. in suis tract. tom. 2. tit. de rebus restit. quest. 30. in 6. modo vers. de utilitate.*

Quo circa non est ullo modo dicendum voluisse Pontificem pium, æquum, & justum, privativam extendi ad hunc *Monacelli, Formul. Suppl.*

casum, qui adedò exitialis esset cæteris Urbis Typographis, quique directè opponeretur bono publico: cum immò à fortiori cautum sit, quod sic concessiones, & rescripta Principis in damnum tertii, vel contra publicam utilitatem impetrentur, perinde haberi debeant, ac si non emanassent, *ut cor. tit. Cod. si contra jus, vel utilit. public. & latè exornat Rub. in addit. ad decis. 217. num. 27. & seqq. par. 9. rec.*

At verò cur his utimur mediis ad probandum, quod antedictum capitulum XI. novi appaltus obesse non possit, quominus principalis, aliique Typographi imprimere valeant hujusmodi Tractatus, quando nos habemus ipsius Pontificis voluntatem satis superque in suo Chirographo expressam, ut scilicet concederetur Adversario Impressoriæ cameralis appaltus, *con tutte le sue ragioni, e private solite di stampare? Summario d. num. 6. litt. A. Quis autem non videt, quod si ex Pontificis jussu erat Adversario concedenda Impressoria con le private solite di Stampare non poterat subinde apponi in Instrumento appaltus ante dictum capitulum, cujus vigore attrahi nunc prætenditur sub privativa, quod non est consuetum, nec usitatum, sed remanet quin hodierna quæstio semel ejusdem Adversarii judiciali factò dirempta, non nisi contra ipsum sit modò intrepidè resolvenda: cùm ea sit virtus renunciationis, ut quæ fuerunt, ea mediante, sopita, ampliùs instaurare non sinat, *Bald. in l. postquam liti, num. 11. vers. ego dico, Cod. de pact. Cagnol. in l. 2. nu. 122. vers. respondet, Cod. de edend. Tiraquell. in l. si unquam, verb. donatione largitus, num. 203. Cod. de revoc. donat. ad rem nostram advertens, quod qui liti simpliciter renunciat, id non alia causa facit, quàm quia inter agendum animadvertit sibi jus non esse in re controversa.**

Quare, &c.

Jo: Philippus Lippi.

I Re.

Rescriptum Camera 6. Febr. 1711.

Additiones recenter factas in cap. 11. Appaltus non esse servandas, & ad mentem, & mens est, ut Decisiones, & alia imprimenda non sint extranea, sed ad opportunitatem operis tantum.

Post hæc, cecinit Vates,

Crescit in adversis virtus, & Lucanius inquit,

Obruta sic in fronte ad sidera Palma levat

Nubibus obtectus pandit sua lumina Phæbus

Aurum, ac in flammis promicat inde magis,

Emitto percussus ferro hinc inde favillas,

Atque manum radiis tollit ad astra silex,

Dat Thus combustum pergratum è pectore odorem.

Pressa quoque effundit dulcia musta botrus

Cernitè crudeli concussam turbine Quercum;

Flectitur, at numquam corruiat illa tamen

Ne doleat sapiens rabido si perditur ore,

Nobile namque decus parturit invidia.

Eod. tit. form. 51. pag. 177.

- 75 *Num. 21. Et quod Episcopus procedere debeat ad poenam damnorum datorum, quando ei constat, studiosè culpa Colorum Regularium damna dari, declaravit Sac. Congreg. Immun. in una Aesina 9. Maji 1639. quam refert Ricc. in Synop. verb. poena, num. 2.*

Tit. 2. form. 2. pag. 185.

- 76 *Num. 6. Concilium Trid. sess. 23. cap. 8. de refor. Stauit, promotum sine Dimissoriis proprii Ordinarii, remanere suspensum, donec eidem D. Ordinario vi-*

debitur: queritur, an in hoc textu Concilii nomine Ordinarii comprehendatur Vicarius capituli pro primo anno Sedis vacantis? Et respondetur *negative*.

Currente enim primo viduitatis anno Sedis Archiepiscopalis Neapolitanæ; Complures Clerici Diocessani obtinuerunt à Sede Apostolica Brevia gratiosa de se promoveri, faciendo extra tempora ab Episcopo viciniori: at quia ab isto Ordines non susceperunt, res fuit ad Sac. Congreg. Concilii delata, quæ illos suspensionem incurrisse declaravit, juxta definita à Tridentino loco citato: verum quia Concilium reliquit absolutionem arbitrio Ordinarii, ut jam dictum fuit, Vicarius Capitularis eos absolvit: at proposita causa in plena Congregatione Concilii, consultis pro veritate Theologis, & Canonistis, die 27. Aprilis 1686. rescriptum fuit, *Clericos Ordinaros non esse valide absolutos, ac proinde absolvendos esse ab irregularitate ad cautelam, quam resolutionem confirmavit in repropofitione causæ 7. Decembris ejusdem anni: ex motivo quòd Vicarius Capituli pro primo anno, non comprehendatur ad hunc effectum sub nomine Ordinarii, sed eum tantum comprehendendi, ad quem sine ratione suæ Jurisdictionis ordinariæ, sive ex destinatione Sedis Apostolicæ pertinet ordinare, seu dare dimissorias ipsis promovendis.*

Hanc autem suspensionem proprius Ordinarius relaxare potest quandocumque, ut respondit eadem Congreg. in *Tudertina 20. Decembris 1687.*

Tit. 2. form. 4. pag. 190.

Num. 2. Episcopus non exigit procurationem à Clero, & ab Ecclesiis Civitatis dum visitat, quamquam ipse moretur in alio Oppido Diocesis, Sac. Congreg. Concilii in Aliphana 18. Julii 1705. in qua Episcopus morabatur in Oppido Pedemontis, parum distans à Cathedrali.

Num. 3. Quod ibi firmatur circa quantitatem procurationis debitam Vicariis Generalibus, & Capituli Sede

vacante post annum visitantibus, scilicet pro medietate solvi solita Episcopo, *Sacr. Congreg. Concilii in Ostunen.* in responsione ad 5. 28. Julii 1708. procedat etiam in Vicario Apostolico visitante; & censeo, quod sic, nam hic quoque visitat, tamquam Vicarius Jurisdictionis ad instar Vicarii Capitularis; non autem tamquam Delegatus Papæ, & idè tractandus est tamquam inferior Episcopo, prout volunt decreta ibi, & hic allegata, quibus addo *Carol. Ant. de Leg. ad Ventrigl. in prax. p. 2. annot. 24. §. 2. num. 1. Passer. in cap. exigit, num. 3. de cens. in 6.* Et ratio ea est, quia Visitatores Ordinarii inferiores Episcopo, pauciores homines, & pauciora Jumenta, quibus cibaria sunt danda, secum habere, & conducere debent, ut advertit *Leo Thefaur. For. Eccles. p. 2. cap. 16. num. 39. & 40.*

81 Et hoc optimè probat extravagans *Vas electionis, de cens. & exaction.* in qua *Benedictus Papa XII.* taxat procuracionem Visitatoribus juxta eorum Dignitatem, ubique determinat, quod ubi Archiepiscopus visitans exigit pro procuracione solita centum, Episcopus ultra octoginta, Abbas ultra sexaginta, Archidiaconus, Decanus, Præpositus, & alii inferiores Archiepiscopis, & Episcopis, quibus de jure, vel ex privilegio procuracionis receptio competit visitando, ultra triginta exigere, & recipere non præsumant.

82 Et hinc est, quod licet Vicarius Apostolicus non pro Episcopo, sed pro se agat, & locum vacantem teneat, & plenariam jurisdictionem habere dicatur, & magis honorandus sit, quàm Vicarius Generalis creatus ab Episcopo, tamen in visitatione non est procurandus sicut Episcopus, cum sit illi inferior ex præallegatis, & ita cum inferioribus Episcopo practicari debere, statuit quoque *Concilium Provinciale Colonien. editum anno 1549. de Visit. §. 7.* ibi: *Requirimus Reverendos Comprovinciales Episcopos nostros suffraganeos, ut quando non per se, sed per Commissarios visitabunt, non sinant visitandos supremis electionibus, ac procuracionum juribus gravari,*

precipimusque, & mandamus Universis, & singulis Nobis inferioribus, ne superfluum famulitium in comitatum assumant, & victualium sumptu mediocri pro sua decentia sint contenti, Concil. tom. 3. pag. 916.

83 *Num. 10.* Constito de exactione excessiva procuracionis, Visitator condemnari debet ad restitutionem dupli, ut ibi firmatur, & ita quoque mandavit *Sacr. Congreg. Concilii in Panormitana*, in qua cum quidam Archiepiscopi Delegatus in Visitatione à quodam Clerico Titulari procuracionem excessivam exegisset, qui reclamavit in *Sacr. Congreg.* rescriptum fuit 13. Febr. 1608. *Archiepiscopo Montis Regalis, ut si comperit, rem ita esse, mandet Oratori ab Archiepiscopo Delegato restitui duplum ejus quod accepit, illumque severè redarguat, quod moderationem Decreti Concilii præscriptam excesserit, lib. Position. fol. 100.*

84 *Num. 16.* Imò, quod Visitatores exigentes procuracionem excessivam, incurrant pœnas ibi relatas, & teneantur ad restitutionem absque alio facto, & sententia Judicis, tenet *P. Octavius à S. Joseph. mor. tom. 2. tit. 241. num. 2247.* circa fin. & hoc, quia vigore præcepti injuncti, tam in cap. exigit, de cens. in 7. quàm in *Concilio Trid.* quod habet vim sententiæ condemnatoriæ specialis, obligatur ad executionem pœnæ ante omnem aliam sententiam, quod desumitur etiam ex propositione 20. damnata ab *Alex. VII.*

Eod. tit. 2. forma. 6. pag. 190.

85 *Num. 5.* Episcopus vigore *cap. 1. sess. 14. de reform.* ob occultum crimen sui subditi, non solum potest ex informata conscientia cum extrajudicialiter arcere ab Ordinibus, sed etiam ab Ordinibus jam susceptis illum suspendere, ut præter auctoritates ibi allatas, respondit *Sacr. Congr. Concilii in Alerien. 4. Nov. 1617. l. 14. Decr. fol. 134.* Et sæpè sæpius eadem *Congreg.* rescripsit, quod Episcopus sus-

pendens aliquem Presbyterum ab Altari, & Ordinum exercitio ex causis sibi benè notis, validè suspendit 11. Decemb. 1621. lib. Decr. pag. 87. in Sagon. 21. Julii 1625. Bononien. 14. Nov. 1654. Ifernien. 20. Decemb. 1687.

87 Et nota, quod licèt Ordinarius possit punire Subcollectores pro delictis notoriis, & scandalosis, vel si non observent Edictum de non accedendo ad collocutoria Monasteriorum Monialium, Sac. Congreg. Concilii in Hiporedien. 13. Maji 1682. eique subjecti sint quoad celebrationem Missarum, & alias functiones Ecclesiasticas, & quo ad onera ipsis ratione Beneficii incumbentia eadem Congreg. in Caven. 24. Maji 1664. lib. 24. Decr. fol. 153. non potest tamen illos à divinis suspendere ob delicta occulta, sicut ceteros subditos, ut ipsa Sac. Congreg. respondit in Vercellen. 24. Nov. 1631.

Eod. tit. 2. form. 7. pag. 203.

89 Num. 3. Adverte ibi, quod si Canonicus Theologus sit infirmus, infirmitate sanabili, non potest ab Episcopo compelli, ad substituendum alium, eo autem casu quo substituendus sit, puta in casu absentiae sine legitima causa, electio substituti ad Episcopum pertinet, Sac. Congreg. Concilii in Asten. 30. Maji 1620. & in CasarAugustana 1682. sumptibus Canonici Theologi munus non adimplentis, in Placentina 29. Martii 1687. nisi autem Episcopus procedat contra eum ad privationem, non tenetur servare temporum intervalla, quæ præscribuntur in cap. 12. sess. 24. eadem Sac. Congr. 15. Novembris 1621. lib. 12. Decr. fol. 85.

92 Num. 5. Quemadmodum Divina sapientia in Cœlesti Hierusalem, ac triumphanti Ecclesia miro ordine mansiones multas apposuit juxta diversitatem graduum præcedentiæ, vel secundum ministeria, ut in Angelis, vel secundum merita, ut in Beatis, ita etiam Divino afflatu militantem Ecclesiam ad instar triumphantis admirabili dif-

penatione per suos Vicarios condecorati mandavit; qui certos gradus, & ordines distribuerunt, ut illorum armonia, & varietate unicuique secundum suam dignitatem, daretur honor, & præcedentia, utque hoc modo in Ecclesia militanti tanquam imagine triumphantis, adesset concordia inter majores, & rectè singulorum gereretur administratio officiorum, ut dicitur in c. ad hoc 7. dist. 89. Quare sicuti condemnandi sunt, qui ambitu, & humane gloriæ cupiditate, primos recubitus, & primas Cathedras usurpare conantur, de quibus loquitur Evangelium Matth. 23. ita laudandi sunt, qui de præcedentia, & majoritate contendunt, ut ordo, & consonantia inter Clericos, & Ecclesias particulares, majori perfectione servetur, ut dixit Rot. in Lucana Præminentiarum 28. Junii 1700. coram Molines, Gratian. discept. 845. num. 2. & 3. Franch. de Eccles. Cathedr. cap. 33. à num. 9. usque ad 24. Ricciardell. liceo Eccles. cap. 8. §. 3. num. 10. & seqq.

Quo autem ad præcedentiam inter Canonicos in choro, de qua ibi loquutus sum, hæc accipe. Quæsitum fuit in Aſina, An coadjutori Canonici Presbyteri in Ecclesia, in qua præbendæ sunt distinctæ, debeatur præcedentia supra Diaconum, dum pro suo coadjutore Divinis interest, & Sacra Congreg. Rituum respondit in casu proposito, præcedentiam deberi die 4. Martii 1644.

Et in eadem Aſina 31. Maji 1673. an præcedentia deberetur coadjutori Canonici Ordinis Presbyteralis, non adhuc Sacerdoti, sed in minoribus tantum ordinibus constituto, & Sacra Congregatio Rituum respondit Affirmative.

Et an Canonici Ordinis Diaconalis, in minoribus Ordinibus, vel in sacro Diaconatus ordine tantum constituti, debeant præcedere Canonicis ordinis subdiaconalis in Presbyteratus ordine constitutis? Et Sac. Congreg. eadem respondit Affirmative: ea ratione, quia ubi Præbendæ sunt distinctæ, attenditur cujus Ordinis sint Canonici,

nici, seu Coadjutores, non autem attenditur qualitas, seu Dignitas personarum.

97 Et iterum in eadem Æsina: An præfente coadjutore Diacono, & per se ipsum inserviente, illius Coadjutor Diaconus debeat in choro, & functionibus Ecclesiasticis stare post omnes Canonicos ejusdem Ordinis Diaconalis tantum, vel potius post etiam Canonicos subdiaconos in casu? Et Sac. Congreg. Rit. respondit die 4. Aprilis 1705. *Affirmative quoad primam partem, negative quoad secundam.*

98 Et in Sutrina. In Collegiata Ecclesia Braccian. inhærendo Decreto Ecclesiæ Collegiatae S. Mariæ ad Martyres de Urbe alias emanato 29. Martii, & 27. Septembris 1659. in quo fel. rec. Alex. Papa VII. in Congreg. ordinaria coram eodem habita decrevit, Canonicos Sacerdotes, quamvis possessione Canonicatus posteriores, ubi Præbendæ non sunt distinctæ, semper, & ubique præferendos esse Canonicis inferioris Ordinis, etiam possessione canonicatus anterioribus, non obstante immemorabili consuetudine, quem abusum imperceptibilem declaravit die 30. Julii 1689. Et idem prius declaraverat in Farfen. pro Collegiata S. Mariæ Terræ Toffiæ 15. Septembris 1668. *Ricc. collect. 1446.*

100 Præcedentia inter simplices Presbyteros, debetur antianis, præterquam in functionibus, in quibus Presbyteri juniores supplent vices, & munus Parochi, Sac. Congreg. Rit. in Prænestina præcedentiæ 13. Augusti 1701. Idemque Presbyter Prothonotarius, ratione hujus dignitatis, non præcedit in choro, & functionibus aliis presbyteris antianis, licet non adsint in Ecclesia distributiones; Sacra Congreg. Rit. in nullius Phasani præcedentiæ 24. Januar. 1688. Secus tamen, si incederet in habitu prothonotarii, ut declaravit eadem Congreg. in alia Ventimilien. 13. Septemb. 1670.

103 In processionibus, quæ sunt cum interventu Capituli Cathedralis, præcedentia debetur Beneficiatis ejusdem supra parochos, Sac. Congreg. Rit. in Taurinen. 2. Octobris 1683. & licet contrarium decisum reperiat in alia Bituntinæ *Monacelli, Formul. Suppl.*

na 21. Augusti 1688. in qua præcedentia data fuit parochis supra Beneficiatos Cathedralis, hoc evenit, quia Parochi Bituntini habent stolum in choro, & sunt de gremio illius Capituli, ut positione recognovi. Præcedentia autem, quæ debetur parochis perpetuis, eadem debetur parochis, & curatis amovibilibus ad nutum, quia etiam hi gaudent prærogativis parochorum perpetuorum, ut respondit *Sacr. Congreg. Conc. in una Comen. 27. Martii 1706.* & ita quoque servatur in Urbe; & amplia hoc etiam procedere in eorum substitutis, & subrogatis, *Sacr. Congreg. Rit. 20. Januarii 1691.*

107 Dignitatibus autem, & Canonicis cathedralis convenit distinctio, tam quoad qualitatem paramentorum, quam quoad locum se parandi in Missis, *Sacr. Congreg. Rit. in Recineten. 20. Martii 1706. in responsione ad 1.*

108 Num. 9. In comprobationem meæ propositionis contra sententiam Panimollæ ibi firmatæ, adde Decretum *Sacr. Congreg. Rit. in Sutrina 27. Augusti 1707.* in qua fuit in terminis resolutum, quod Canonicus Diaconus, qui habet anteriorem possessionem, si postea promoveatur ad Sacerdotium, non recuperat locum præcedentiæ, quem prius cesserat Canonico presbytero possessione posteriore.

109 Num. 11. Dispensatio ætatis, ad effectum consequendi Beneficium Jurispatronatus familiæ, non conceditur in præjudicium alterius vocati, licet remotioris, qui habet qualitates requisitas, ut ibi animadversum fuit, & iterum præter decretum allegatum, denuò respondit *Sac. Congreg. Concilii in Cremonen. 8. Julii, & 30. Septembr. 1702.*

Eod. tit. 2. form. 8. pag. 209.

110 Num. 9. Declarationes Sacræ Congreg. Concilii Rota Romana observat, & reverenter recipit, quia ligant in utroque foro, etiam quod non sint publicatæ, ut præter ibi allegatos dixit *Rota coram Burratt. decis. 479. num. 3. ibique Adden. 1 3 num. 21.*

num. 21. Fagnan. in cap. à qua, num. 17. in fin. de consec. Eccles.

111 Num. 10. Parochus, qui non habet congruam sustentationem, Parochiani per singulos tenentur ei subministrare necessaria, ne aliàs ipse intentus ad querendum sibi victum, deserat curam animarum, aut ob nimiam egestatem committat non committenda, ut dixit Rot. coram Dmoz. jun. decis. 631. num. 5. ideoque cum Parochus ruralis Camerinen. Diocesis, non haberet nisi scuta annua 18. Vicarius Generalis condemnavit Parochianos ad augendum illi congruam usque ad summam scutorum 30. præter emolumenta incerta Curæ, & habito recursum ad Sacram Congreg. Concilii, hæc sub die 11. Decembris 1694. decretum Vicarii confirmavit.

112 An autem populus, & Parochiani, teneantur contribuere pro refectione Campanarum Ecclesiæ, videndus est Tondut. quest. benef. tom. 1. par. 1. cap. 38. num. 14. & tom. 2. par. 3. cap. 133. quibus in locis videtur firmare, quod cum Campanæ principaliter sint inventæ, & institutæ ad convocandum populum ad officia divina, & effundendas preces, dum timentur tempestates, quæ à malis spiritibus sæpè excitantur, & qui auditis his Tubis militantis Ecclesiæ timent, & à tempestatis concitatione quiescunt (ad hoc enim Campanæ benedicuntur Biss. hierurg. lit. C. num. 39. §. 7. Mart. à Rio disq. magic. lib. 6. sect. 3. remed. ult. pag. mihi 741.) tam Parochus qui decimas percipit, quàm Parochiani tenentur pro refectione saltem unius Campanæ majoris necessariæ pro servitio divino pro rata contribuere, non autem pro refectione plurium Campanarum superfluarum, nisi adsit consuetudo contraria.

Hincque admonentur Visitatores, ut in visitatione de tali consuetudine inquirant, & in actis visitationis, quidquid hauserint, referant, & simul recognoscant, an Campanæ Ecclesiarum fuerint antequam in Campanili collocarentur, benedictæ, & consecratæ ab Episcopo, vel ab alio habente facultatem: nam ut sint benedictæ, est de præcepto, prout habetur in Pontificali in-

tit. de benedict. campan. ubi præscribitur, quod Campana debet benedici antequam ponatur in Campanili: verbum enim illud, debet, necessitatem importat, gloss. in clementina attendentes, verb. debeant, de stat. Monach. Adeo etiam Regulares cogi possint ab Episcopo ad deponendum de Campanili Campanas, si ibi non benedictas appendissent, ut à Sac. Congreg. decisum fuisse referunt Nicol. in flosc. ver. Campana, num. 5. Gavant. in manual. cod. verb. in addit. num. 1. qui ulterius ex decreto Sac. Congreg. Rit. ait, quod Episcopus potest prohibere si Campanæ Ecclesiæ nondum benedictæ pulsentur, & quod benedictæ non pulsentur pro re prophana, nec ad convocandum populum ad arma, & concordat Crisp. de visit. pastor. par. 2. §. 9. num. 9. ubi aliud decretum Sacræ Congreg. Episcop. & Regul. adducit.

Si autem in visitatione inveniatur aliqua nova Ecclesia sine Campanili, & sine Campana, remediis juris cogantur ii ad providendum de Campana, qui Ecclesiam ædificaverunt: nam qui Ecclesiam construit, Campanam quoque construere debet, Nicol. lucubr. can. l. 3. tit. 48. num. 4.

Et est advertendum, quod benedictio Campanarum ab Episcopo delegari non potest, quia unctio, quæ debet fieri cum Sacris Oleis, est Ordinis Episcopalis, & de necessitate præcepti, ut habetur in citato Pontificali, & idè inferiori Episcopo committi non potest, nisi ex speciali Indulto Papæ Sac. Congreg. Rit. in Majoricen. 19. Aprilis 1687. Et qui habet Indultum, non potest aliis benedictionem delegare, nisi hoc illi concedatur expressè, eadem Cong. in nullius Fulden. 1. Septembr. 1703. Abbates verò Regulares, &c.

Num. 12. Parochi Cathedralium, & Collegiarum, qui sunt primæ dignitates, non excusantur ab applicatione Sacrificii Missæ pro populo diebus Dominicis, & Festis per Missam Conventualem, sed tenentur celebrare, & applicare suprascriptis diebus pro Populo, vel per se ipsos, vel per alios co-

rum sumptibus, Sac. Congreg. Concilii in
Viterbien. 31. Martii 1708.

121 Et est hodie tam firmum, & absolu-
tum, quod omnes Parochi teneantur
diebus Dominicis, & Festis de præ-
cepto Sacrificium Missæ applicare pro
Populo, ut proposito iterum dubio
in Nullius Nonnullana 30. Augusti
1698.

An Parochus Missam celebrare te-
neatur, & sacrificium applicare pro
Parochianis in diebus Dominicis, &
Festis: Sive habeant congruam, sive
non? Fuit à Sac. Congr. g. Concilii res-
ponsum: Juxta alias declarationes cen-
suit teneri, nec posse eisdem diebus a-
liam elemosynam recipere, &c. Adden-
tes insuper quod Em. V. pro suo Pastora-
li zelo detestantes Parochos compellere
non gravetur.

Quod decretum demum eadem Congreg.
traditione mandavit Episcop. Pistoriensis
14. Februarii 1699. qui ab Innoc. XII.
per Breve confirmari, & approbati
obtinuit (salva auctoritate Sac. Con-
gregationis) prout testatur Cleric. in
tract. de Sacrif. Missæ in princip. post
num. 7. ubi per extensum præfatum Breve
producit.

Et quamquam nonnulli Parochi Dico-
cesis Narnien. qui nisi tenuissimam con-
gruam penè scutorum viginti quinque,
aut triginta non habent, recursum ha-
buissent ad Sac. Congreg. pro aliqua dif-
fultatum decretorum moderatione, &
exposuissent à Parochianis tanquam mise-
rabilioribus, congruam augeri non posse,
& quod congruæ alimentariæ numquam
derogatum censetur quia, qui Altari ser-
vit, de Altari vivere debet, & bovi tri-
suranti os claudendum non est, & ideo
aliqua mitiori provisione cum ipsis indul-
gendum esse postulassent, ne Parochiales
illæ, & cultus Divinus desererentur,
aut cogerentur facere quæ non decet
adhuc (ut mihi significavit Episcopus)
de mense Julii 1711. prodidit rescriptum,
quod servare deberent decretum emana-
tum in dict. Nonnullana. Ratio autem
horum decretorum est, quia Parochus non
ratione sustentationis, sed ratione Offi-
cii tenetur sacrificium pro Populo appli-
care.

Num. 26. Clericus Beneficiatus nego-
tiator, si monitus negociare non desistat,
spoliandus est Beneficio, Panimoll. decis.
71. num. 6. Si verò fiat irregularis, licet
non sit de jure privatus Beneficiis obten-
tis ante irregularitatem, remanet tamen
privatus Beneficiis postea obtentis, ut de-
claravit Sac. Congreg. Concilii in His-
palen. 9. Julii 1701.

Potest autem Episcopus prohibere Cle-
ricis Minorum Ordinum, & primæ Ton-
suræ, ne exercent mercaturam, nec sus-
cipiant Appaltus Aquæ vitæ, Cera, Ta-
bacci, Saponis, vel Macinatus, ut res-
pondit Sac. Congreg. Concilii in Civi-
tatis Plebis 2. Augusti 1687. lib. 37. De-
cr. fol. 464. si autem prohibitioni Episco-
pi, non obtemperarent, & hujusmodi ne-
gotiis se immiscerent, privandi essent pri-
vilegiis Clericalibus, juxta jam à me di-
cta tom. 2. pag. 169. & 170.

Eod. tit. 2. form. 10. pag. 233.

Num. 19. Adde ibi, quod Superiores
Regulares locales incurrunt pœnam
privatiõnis vocis activæ, & passivæ ip-
so facto, si omittant legere in publica
Mensa, seu capitulo ad hoc speciali-
ter convocato statutis temporibus, Con-
stitutiones Apostolicas ad Sanctum Of-
ficium pertinentes, quæ indicantur in
decreto Sac. Congreg. Inquisitionis ab
Urbano VIII. approbato sub die 15.
Decembris 1633. impresso in Bullario
tom. 5. constit. 165. pag. 266. & commo-
nere Subditos de injuncta observantia,
& executione earundem Constitutio-
num, de qua lectura, & communitio-
ne facta, certiorare debent publico do-
cumento d. Sac. Inquisitionem de Ur-
be, cujus attestatiõnis Formula modo se-
quenti concipi potest.

F O R M U L A

*Attestationis de lectura facta Constit.
Apost. ad S. Offic. spectan.*

Ego infra scriptus Superior Conventus N. loci N. fidem facio, sexta feria post octavam Assumptionis B. Mariæ Virginis in publica Mensa lectas fuisse Constitutiones Apostolicas ad Officium Sanctissimæ Inquisitionis spectantes, meque omnes PP. & Religiosos ejusdem Conventus de injuncta observantia earundem, & decretorum ad Sanctum Officium Inquisitionis de Urbe pertinentium, ad formam præscriptam in decreto hac de re edito jussu san. mem. Urbani VIII. commonuisse, in quorum, &c. Datum, &c.

Locus † Sigilli.

N. Prior Conventus N.

Eod. tit. 3. form. 3. pag. 228.

127 *Num. II. ver. prout est in Beneficiato.* Canonicus inquisitus, ad effugiendam carcerationem se absentando à residentia donec expediatur processus, & declarato, quod non sit reus cum rescripto: *Ex hactenus deductis, vel non molestetur*: non perdit fructus Canonicatus, neque distributiones, *Sac. Congreg. Concilii in Gravinem. 24. Julii 1604. in Arianen. 24. Aprilis 1683. in Theatina 19. Novembris 1707. & in Reatina 5. Maji 1708.* in qua favore Canonici Petrozzi fuit rescriptum. *Deberi usque ad diem obrenti decreti, non molestetur.*

128 Secus si esset Clerici publicus percussor, & tanquam Excommunicatus Choro non interesset, nam tunc non posset tempus absentiae computare in tempus vacationis Canonicis à Concilio concessæ, nec lucrari redditus Canonicatus, ut eadem Sac. Congreg. declaravit in alia *Reatina 8. Maji 1657.*

Canonicus autem in Urbe commorans, si deputeretur ab Episcopo suo ad visitandum limina, debentur ei distributiones unius mensis, *Sac. Congreg. Concilii in Vigilien. 6. Jan. 1682.* si verò Episcopum ad visitandum limina comitasset, tunc distributiones debentur pro toto tempore accessus, mansionis, & recessus, *eadem Sac. Congreg. in Comen. 28. Augusti 1688. lib. 38. Decret. fol. 284.*

Eod. tit. 3. form. 6. pag. 233.

Num. 5. Episcopus potest cogere Clericos Beneficiatos ad interessendum Processionibus publicis, *Sac. Congreg. in nullius Altamura 26. Martii 1678. lib. 30. Decret. fol. 47.* etiam censuris, quamvis non probetur consuetudo accedendi, dummodo censura sint comminatoriæ, ferendæ sententiæ, & in subsidium, eadem *Sac. Congreg. in Surrentina 6. Augusti 1689.* Non potest tamen cogere Canonicos ad interessendum Processioni, quæ fit tertia Dominica Mensis, *Sac. Congreg. Conc. in Sarnen. 27. Junii 1705. in responsione ad 7.*

Num. 7. Licet PP. Capuccini possint retinere, & processionaliter etiam deferre Imagines S. Antonii Paravini in habitu Capuceini: non possunt tamen subius Imagines ejusdem S. Antonii, vel Sancti Francisci de Assisio depictas, sculptas, vel impressas cum eodem habitu apponere, & retinere inscriptiones indicantes illas esse effigies dictorum Sanctorum cum veriori forma habitus ipsius S. Francisci, sed moniti, debent illas delere, & cancellare, ut jussit *Sac. Congreg. Rit. in Neocastren. 22. Januarii 1707.*

Eod. tit. 3. form. 9. pag. 241.

Num. 2. Possessio Canonicatus quomodocumque capta etiam non capitulariter, est manutenibilis, quando capitulum possessionem capi denegat, vel impedit sine justa causa, *Barbos. de Canon. cap. 15. num. 13. Rot. in Leodiens. sen*

seu Aquisgranen. Canonicatus 6. Martii 1701. §. 4. coram Scoto.

136 Num. 12. In illis Ecclesiis, in quibus adest consuetudo, ut Clerici, & presbyteri, antequam admittantur ad participationem Missæ, debeant intervenire per plures annos, & Missas celebrare gratis, est servanda, ut præter auctoritates ibi allegatas, declaravit Sac. Congregat. Concilii in Salernitana 11. Maii 1609. in Policastren. 13. Januarii 1683. & in Hidruntina 28. Novemb. 1705.

137 Num. 24. Si Episcopus esset irregularis occultus, posset facultatem dispensandi delegare suo Confessario, à quo poterit absolvi, & dispensari: nam in his quibus vigore facultatis sibi à Concilio tributæ, cap. 6. sess. 14. de reformatione subditis dispensat, potest se ipsum modo prædicto dispensare, Passerin. de elect. c. 27. qu. 1. num. 9. ubi concordantes.

Tit. 3. §. Unico de irreg. pag. 247.

138 Num. 10. Si dubitetur, quod Clericus sive Sæcularis, sive Regularis coram Episcopo, & respectivè Religiosus coram suo Superiore, querelam porrigat contra Sempronium calumniosam, non debet Episcopus, sive ejus Vicarius, nec Superior Regularium, neque ad instantiam Sempronii querelari, neque ex Officio, querelantem adigere, ut se subscribat ad pœnam talionis; quia talis pœna hodie non est amplius in usu, & recessit ab Aula, sed Accusator dolosus in pœnam extra ordinem damnatur arbitrio Judicis, ut ex cap. super his, de accusat. docent Guazzin. ad defen. reor. def. 3. cap. 3. num. 13. vers. sed circa, & cap. 13. num. 2. Zuff. de legit. process. qu. 27. num. 8. & seqq. Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 2. numer. 2. Raynald. supplement. ad c. 32. supplement. 1. num. 3. 4. Memoc. de arbitr. lib. 1. tom. 4. cas. 322. n. 3. & 4.

139 Num. 14. Licet de rigore juris verum sit, quod clerici damnati, & transmissi ad Triremes pro delicto, quod de jure non habet infamiam annexam, si actu non remigaverint, possint peracta pœ-

nitentia post triennem laudabilem vitam, rehabilitari ab Episcopo ad exercitium Ordinum, per ibi firmata: in praxi tamen, ut plurimum, attentata infamia facti, Episcopi abstinere, & remittunt eos ad sacram Congregat. Concilii, prout accidit presbytero Josepho Cattaneo Comen. Diœcesis, qui ad Triremes damnatus, & transmissus ob armorum delationem, absque eo, quod remigasset, inde egressus supplicavit pro absolutione, & Sac. Congr. Concilii audita relatione Episcopi Die 14. Martii 1671. censuit si Sanctitati sue placuerit, posse per litteras Apostolicas in forma Brevis eidem Episcopo committi ut consisto de expositis, & præsertim, quod non remigaverit, Oratorem, pro suo arbitrio, & conscientia absolvat, & ad executionem suorum Ordinum rehabilitet, & restituat lib. 27. Decr. fol. 54. Ex quo decreto videtur, quod Sac. Congregat. judicaverit, requiri Papæ dispensationem.

Cum autem hoc Decretum pro obtinenda simili dispensatione, allegasset presbyter Petrus Cordonus Panormitanus, (qui ad Triremes damnatus, & transmissus tamquam reus indiciatus de crimine fabricationis falsæ monetæ, remigationi numquam operam dederat, & postea liberatus cum exilio à loco præteriti delicti, per decennium in Urbe commoratus exercitio Ludi magistri, laudabiliter operam dederat,) & preces pro absolutione porrexisset Sac. Congreg. die 8. Augusti 1705. rescripsit: lectum: & merito, quia in hoc secundo casu aderat infamia juris, & facti.

Beneficiatus autem damnatus in pœnam Triremium, non tamen transmissus, si habet onus residentiæ, potest servata forma Concilii Beneficio privati ob non residentiam, Sac. Congregat. Concil. in Asculana 13. Augusti 1707. in responsione ad 1.

An autem Clericus in Sacris constitutus ad Triremes transmissus, teneatur recitare horas canonicas? videntur, Bonacin. de hor. can. disput. 1. qu. 2. punct. 2. num. 3. Gavant. in Rubr. Breviar. sect. 1. cap. 4. num. 20. in fine, Donat.

Donat. in prax. tom. 1. part. 2. tract. 8. qu. 52. num. 8. & 9. & tract. 9. quest. 17. per tot. qui tenent sententiam affirmativam, ex eo quia nemo ex sua improbitate commodum reportare debet, nec illi libertatem conferre, prout dicitur de excommunicato vitando, ac etiam de solemniter degradato, qui tenentur hoc onus implere, Navar. de hor. can. cap. 7. num. 17. & seqq. & cap. 21. num. 17. Graff. dec. aur. par. 1. lib. 2. c. 50. num. 19. Pasqualig. ad Laurét. de Franch. contr. part. 1. num. 983. Sanchez. de Matrim. lib. 4. disp. 8. numer. 11. Et hanc sententiam amplexa est Sac. Congreg. Conc. nam dubio hoc proposito die 18. Augusti 1708. respondit: Dilata, & consulendum Sanctissimum pro commutatione.

Tit. 4. Excom. 7. pag. 255.

143. Num. 2. Quod Clerici, & Religiosi prohibeantur negotiari etiam per alios, habetur in Concilio Aquisgran. sub Ludovico Pio convocato anno 816. can. 92. ibi: *Illud etiam duximus prae-mouendum, ut sicut non suo, ita nec alieno nomine aliquis Clericorum exercere faenus attentet, indecens enim est crimen suum commodis alienis impendere; Ecce-neratores enim, & Negotiatores eodem nomine in jure significantur, ut ex Pratejo lex. jur. in verb. Negotiatores, & patet ex Evangelio Lucae cap. 10. Quae prohibitio profecto magis urget, & locum habet respectu ad Moniales, quae negotiis spiritualibus tantum intentae, & occupatae esse debent, ut monuit literis encyclicis Sac. Congr. Episcop. de mandato Papae, prout hic sequitur.*

Alli Monsignori Patriarchi, & civescovi, Vescovi, & altri Ordinarii dell' Italia, & Isole adiacenti, & anche alli Generali delle Religioni Presidenti delle Monache.

Che le Monache particolari non facciano spesa alcuna in occasione de' loro Officii, ne dopo quelli finiti, nè prima d' esercitarli.

LA Santità di N. S. che con paterno amore, & Apostolico Zelo invigila incessantemente a togliere gli abusi, e promuovere il bene spirituale di tutto il Cristianesimo, non lascia di stender l'occhio della sollecita sua Pastorale attenzione nella buona direzione delle persone Religiose, e specialmente delle Sacre Vergini, che con ragione si chiamano Illustrior portio Gregis Christi, sperando da essa non solo di conseguire la loro santificazione, ma ancora di potere ottenere per mezzo delle orazioni di queste dilette Spose del Nostro Signor Gesù Cristo, quando veramente attendano con tutto il loro spirito a quella Religiosa perfezione, a cui si sono consacrate, specialissimi ajuti dal medesimo Signore nelle gravissime, e pur troppo note calamità, che di presente affliggono per ogni parte la Santa Chiesa: Che però havendo inteso da varie parti, che uno de' principali impedimenti al profitto spirituale delle medesime Religiose ne' Monisteri dell' Italia, & Isole adiacenti, proviene dalle spese, che sono costrette di fare le Monache particolari in occasione de' loro officii, derivando da ciò (oltre le vessazioni importune, che si danno alli Padri, Madri, & altri parenti, quali talvolta non possono corrispondero) necessariamente la distrazione dall' orazione, e culto di Dio, l' inosservanza delle Regole, e l'attaccamento biasimevole alli beni terreni, e tal volta anche con pre-

giudizio del voto della santa povertà, le continue inquietudini, li stenti, e le occasioni di trattare con troppa libertà, e frequenza con secolari, con danno scambievole dell'anime; & inconvenienti anche più gravi, de quali giungono frequenti, e quotidiani ricorsi all'orecchie de Superiori ordinarii delle Sacre Congregazioni, e della stessa Santità sua, volendo la medesima, che onninamente si ponga un efficace rimedio a sudetti disordini, si come ha comandato, che a quelli opportunamente si provveda rispetto alli Monisteri di quest'Alma Città di Roma con diverse ordinazioni, contenute in un Edicto sopra di ciò pubblicato sotto li 4. Giugno prossimo passato, così per curare con egual rimedio l'istesso gravissimo male anche negl'altri Monisteri d'Italia, e dell'Isule adjacenti, ha incaricato a me d'ingiongere strettamente in suo nome a V. S. e nell'istessa maniera a tutti gl'Ordinari d'Italia, e dell'Isule sudette, come parimente alli Superiori Regolari delle Religioni Presidenti a Monisteri di Monache, che fatti ben ponderare dalle Religiose a lei sottoposte i sopradetti disordini, e le pessime conseguenze, che da essi provengono, e quanto all'incontro sia per conferire alla loro religiosa quiete, & a liberarle da infiniti fastidi, rimorsi, e scrupoli, l'alienarsi affatto dal pensiero, e sollecitudine d'ogni privato interesse temporale, ella seguendo l'esempio di quello, che si è fatto in Roma, incarichi sotto precetto formale di santa ubbidienza, con riservare a se fasoltà d'assolverle, & in oltre sotto pena di privazione d'Officio, e della voce attiva, e passiva, e altre a suo arbitrio, a tutte le Abbadesse, Superiori, Camerlenghe, Sagrestane, Rotare, & altre Monache Officiali di tutti li Monisteri, che non facciano, ne permettano rispettivamente, che dall'altre si faccia spesa alcuna, ancorche ne fosse data loro commodità da Parenti, o da altre persone durante li loro officii, nè meno quelli finiti, o prima d'esercitarli, nè di dare cosa alcuna di qualsivoglia valore a titolo di celebrazione di feste, o di donativo, nè sotto qualunque altro titolo, che abbia causa, occasione, o dipendenza dalli predetti officii, non solo alle

Superiore, Officiali, Monache, Novizie, & altre, che dimorano nel Monistero rispettivamente (quali pure non dovranno riceverla) ma nè anche alli loro Superiori, benchè Regolari, Confessori, Deputati, Fattori, & altri Officiali del Monastero, anzi nè meno alla Chiesa, o alla Sagrestia: ma qualsivoglia spesa d'uffici, o per celebrare le loro festività, o per occasione delle medesime, quale dovrà sempre essere conveniente, e moderata, si faccia colle rendite del Monistero senza contrarre debito alcuno: al quale effetto dovrà V. S. efficacemente ingiungere tanto alle Superiori, & Officiali, quanto alli Deputati, Sindici, & Economi di ciaschedun Monistero di procurare, che le sudette spese, come sopra moderate si stabiliscano dentro breve termine con li modi, che stimeranno più proprii, e convenienti approvarsi da lei, secondo le rendite de medesimi Monisteri. Intende in oltre espressamente la Santità sua, che la disposizione di quanto si contiene nella presente lettera sia universale, e commune a tutti li Monisterii di Monache eziandio governati da Regolari e da qualunque altro Superiore, benchè privilegiato, e privilegiatissimo, e degno di special menzione, o in qualsivoglia altro modo esenti, o anco immediatamente soggetti alla Santa Sede, come parimente alle Case d'Oblate, benchè non abbiano clausura, ne voti solenni.

Così dunque V. S. dovrà fare osservare con tutta diligenza, & attenzione: & in caso che per conseguire pienamente l'effetto che si desidera, quale sommamente preme alla Santità sua, ella abbia bisogno in qualche cosa degli Oracoli, & autorità della Santa Sede, non manchi di ricorrere alla medesima, con certa fiducia di venire assistita con tutto quell'ajuto, e protezione, che si giudicherà expediente, per ottenere onninamente il compimento di cosa sì necessaria alla quiete, e beneficio spirituale delle Religiose, e tanto importante al servizio del Signor Iddio, da cui le prego ogni maggior felicità. Roma 28. Luglio 1708.

G. Card. di Carpegna Prefetto.

Ferdinando Arcivesc. di Nicea Seg.
Præ-

Præter hanc Epistolam, adsunt alia ejusdem Congregat. litteræ sub datum Romæ 2. Martii 1702. & 4. Junii ejusdem anni 1708. in quibus mandatur, ut Moniales extra Urbem, tempore vestitionis habitus, aut professionis pro expensis faciendis, servent taxam præscribendam ab Ordinariis locorum.

- 147 Cæterum in executione præmemorata Epistolæ Ordinarii prudenter se gerere, & agere debent ne majores perturbationes eveniant, & damna, quia in illis Monasteriis, in quibus non servatur vita communis, & redditus communitatis, deductis impensis Infirmaria communis, manutationis Ecclesiæ, & Sacristiæ nil, aut parum pro aliis impensis Officiorum remanet, tolerandum est, ut Moniales particulares, quæ habent livella, & alia, quæ labore manuum suarum aliquid lucrantur, vel habent consanguineos divites, qui spontè, & liberaliter absque ulla Moniali impunitate, aliquid Ecclesiæ, Sacristiæ, aut Monasterio donant, ut expensas necessarias, & moderatas, de licentia tamen Abbatis, vel Episcopi, & pro utilitate Ecclesiæ, & Monasterii tantùm faciant, & respectivè recipiant: quia in his circumstantiis in nihilo offenditur paupertas, aut religiosa modestia.

Eod. tit. 4. Excom. 8. pag. 256.

- 148 Num. 2. Quod Moniales, quæ se invicem enormiter percusserint, absolvi possint ab Episcopo, etiam si sint ab ejus Jurisdictione exemptæ, tenet quoque Ricc. collect. 2223. vers. Scias hic his verbis: Scias hic, quod cum sæpè sapius contigerit Moniales ad invicem cum sanguinis effusione verberari, per Episcopum absolvenda sunt, etiamsi excessus enormis sit, & ipsa fuerit exemptæ.

- 149 Adde, quod etiam post Concil. Trid. potest Episcopus absolvere ab excommunicatione incurta propter levem Clerici percussorem, etiamsi sit ad forum contentiosum deducta, Sac. Cong. Concilii 26. Aprilis 1687.

Num. 5. Quod Monialis procurans abortum, non incidat in excommunicationem Canonis, Si quis suadente, quia non sibi, sed fœtui injuriam irrogat, præter ibi allegatos, tenet quoque Sayr. de censur. lib. 3. capit. 26. num. 17.

Eod. tit. 4. irreg. 2. pag. 269.

Numer. 11. Abbatisa est capax conferendi Parochialem, & Parochum nominandi, & instituendi, quem Ordinarius ad regimen animarum idoneum approbaverit, Sac. Congreg. Concilii in Mediolanen. 17. Decembris 1701. quia hæc dicitur institutio collativa Beneficii, cujus subjectum est Beneficium ipsum, quæ privilegio, consuetudine, aut præscriptione acquiritur, & cujus est capax Abbatisa, Tambur. de jur. Abbatiss. disp. 33. quest. 12. numer. 1. Pasqualig. ad Laurent. de Franch. tit. de Abbatiss. quest. 14. num. 739. & 740. ad differentiam alterius institutionis, quæ dicitur authorizabilis, quæ à jurisdictione Episcopi inseparabilis est, & impræscriptibilis, respiciens principaliter curam animarum, cui coheret jurisdictione fori pœnitentialis, & consistit in approbatione, quam facit Episcopus de Parocho ad munus exequendum apto, & regendas animas, quarum rationem soli Episcopo ita instituenti, & exigenti reddere tenetur, Lotter. de re benefic. quest. 25. numer. 11. 12. & 13. & quest. 33. num. 99. cum seqq. lib. 1.

Eod. tit. 4. irreg. 3. pag. 270.

Num. 5. Filii infidelium, seu Hæreticorum, si conversi sint ad fidem Catholicam, possunt recipi, & admitti ad professionem in Religione approbata absque ulla alia dispensatione, dummodò non obstat aliqua Constitutio Ordinis, in quo sint recipiendi, quæ sit confirmata à Sede Apostolica Navar. consil. 26. num. 4. & 5. de regul. quem sequitur Donat. prax. rer. Regul. tom. 2. tract. 7. de qualit. recip. qu. 24. num. 1. & seqq. ubi plenè.

Num. 6.

Num. 6. Statuta, quæ disponunt, ut non admittantur ad Beneficia, sive ad Religionem, aut ad Prælaturas hi, qui descendunt ex infidelibus intra 3. vel 4. gradum, sunt contra jus, & servari non debent, nisi sint à Sede Apostolica approbata, *Rot. in Leodien. Canonizatus*, 7. Martii 1701. §. 12. coram Scotto.

In Appendic. pag. 278.

Num. 22. Notabilia sunt verba Concilii Provincialis Colonienfis sub anno 1549. celebrati, & in tom. 3. *Conciliorum*, p. 903. inserti ubi in *Tit. de Synod. celebrat.* in comprobationem meæ sententiæ hæc habentur.

Magno Status Ecclesiastici, immò Reipublicæ Christianæ detrimento sero quarimus, Synodos vel intermissas, vel non rectè hæctenus fuisse celebratas: quarum necessitas hinc intelligitur, quod ubi deficit visitatio, ubi Officiorum non est cura, ubi examen, & studia bona jacuere neglecta, sola restant Synodi, seu Concilia in nomine Christi congregata, idonea non tantum ad bonorum morum plantationem, & extirpationem malorum, verum etiam ad mediorem, seu viarum, quibus ad istas pertingimus restitutionem cum primis valentia. Siquidem in Synodis redintegratur unitas, studetur corpori in sua integritate conservando, ubi ea quæ in visitatione non dabantur exequi, executionem studiis communibus assequuntur, ubi de capite, & membris, de fide, & pietate, de religione, & cultu divino, de moribus, de disciplina, de obedientia, de judiciis & rebus omnibus, ad bonè, Christianèque vivendum commodis, vel necessariis tractatur, atque statuitur, ut verissimè in Reformationis formula dicatur: *Salus Ecclesiæ, terror hostium ejus, & fidei Catholice stabilimentum sunt Synodi, quas etiam rectissimè corporis Ecclesiæ nervos dixerimus. Neglectis enim Synodis, non aliter Ecclesiasticus ordo diffluit, quam si corpus humanum nervis solvatur. Hec ibi.*

Et hoc idem omnibus Episcopis Italiæ Insularumque adiacentium in me-

moriam reduxit Alexander Papa VII. sua Bulla 20. impressa in Bullar. tomo 6. pag. 36. in qua §. 8. hæc habet: *Hoc enim persuasissimum vobis esse non dubitamus nihil frequenti animarum recognitione, Synodorumque celebratione, populorum salutis, ac veteri discipline constituenda accommodatius esse, quo intermisso magna in moribus continuo ad omnem improbationem, ac peccandi licentiam, facta est immutatio. Si hæc Episcopi serio perpenderit, convocationes Synodales, (ut monui) facere non omit-*

155
In convocatione autem Synodi est advertendum, quod Sacerdotes, & Clerici non habentes Beneficia, nec Officia Ecclesiastica, non tenentur accedere ad synodum, nisi quando agitur de reformatione morum, aut de re concernente totum Clerum, vel de intimandis Decretis in ea factis: Si Episcopus acturus erit super aliquo ex præmissis, debet facere mentionem verbis specificis in Edicto convocationis, *Sac. Congr. Conc. 7. Januarii 1654. l. Position. 98. fol. 124.*

Priores, Guardiani, & cæteri Superiores parvorum Conventuum, tenentur accedere ad Synodum, quatenus vocati fuerint ab Episcopo tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, qui si non interveniant, potest suo arbitrio illos multare, excepta multa pecuniaria, *Sac. Congr. Concilii in Pientina 16. Junii 1703.* Conventus tamen, qui non fuerint suppressi, & in quibus adest numerus sex Religiosorum, non comprehenduntur sub hac obligatione, in eadem *Pientina 15. Septembris* ejusdem anni, ut jam dixi tom. I. pag. 100. numero 4.

156
Fratres Cappellani Religionis Hierosolymitanæ Curam Animarum habentes, tenentur pariter accedere ad Synodum, & ad Congregationes Casuum conscientiæ ab Episcopo præscriptas, *Sac. Congr. Concilii in Illerd. 17. Julii 1683.* & illos juris remediis cogere, *Eadem Congregat. 9. Septembris 1684. libr. Decret. 33. fol. 223.*

157
Aliis autem Ministris dictæ Religionis,

nis, ad hoc, ut suffragentur privilegia exemptionis, & dicantur habere tria requisita *Constitut. 67. Gregor. XIII.* debent. I. esse addicti servitio Ecclesiarum, vel Commendarum Religionis. II. Debent vivere sub obedientia Superiorum ratione muneris (non Voti) in quo inserviunt Religioni. III. debent vivere intra septa Domorum ejusdem Religionis; idest in Domo Ordinis, Ministro ratione ejus muneris assignata; & si sunt Parochi, degere debent in Domibus Parochialibus, *Rot. dec. 120. n. 16. cum seqq. p. 18. rec.*

ib. p. 281. Ad form. delegat. Visit.

160 *Lit. A* Facultas concedendi litteras Dimissorias ad Ordines non competit, nisi Praelato habenti territorium separatum, & cum jurisdictione quasi Episcopali, *cap. cum nullus, §. inferiores, de temp. ord. num. 6. Rot. in Marsien. seu nullius 7. Jun. 1700. §. haecque omnia, coram Muto.*

ibidem pag. 284.

161 *Notab. 3.* Adde ibi, quod consecratio Ecclesiarum ab Episcopo negligi non debet, quia est functio praecipua sui Officii: Etenim per solemnem istam dedicationem, & consecrationem, Diabolus, & potestas ejus ab Ecclesiis depellitur, fideles spiritualem devotionem concipiunt, paratiores ad divina evadunt, & preces, quae in ipsis funduntur, tamquam Deo magis acceptae efficaciores evadunt, & exaudiuntur, ut eruitur *ex cap. 8. 3. lib. Reg. & ex cap. 3. lib. 2. Paralip.* ubi habetur, quod in dedicatione Templi apparuit gloria Domini, dixitque Deus Salomoni, *Audivi orationem tuam, & elegi locum istum mihi in Domum sacrificii: oculi quoque mei erant aperti, & aures meae erectae ad Orationem ejus, qui in loco isto oraverit.* Et comprobatur haec omnia *D. Thom. 3. part. quest. 84. art. 3. per tot.* Quare inter res praecelaras gestas à Divo Carolo Borromaeo narratur, ipsum in sua Diocesi consecrasse trecentum Ecclesias.

Advertere tamen debet ut Ecclesia sit decenter constructa, & ornata, & competenter dotata, aliàs sine dote consecrari non debet, ut alibi dixi, sed tantum benedici, ut in ea Missae celebrari valeant, *Sac. Congr. Episc. apud Nicol. lucubr. can. lib. 3. tit. 40. num. 2. cap. cum scuti, de consecr. Eccles. ubi habetur, quod si Ecclesia fuerit consecrata sine Dote, fundator, ejusque haeredes coguntur eam dotare, cum ad hoc teneantur ex quasi contractu, Pirhing. in jus can. lib. 3. tit. 40. num. 5. qui vers. porro, ait, quod Judex Ecclesiasticus in hoc casu jurisdictionem habet in Laicum; & quod ab hac regula excipiantur Ecclesiae Religiosorum Mendicantium, quae dedicari poterunt sine dote. In defectum autem fundatoris, vel facientis consecrari, an teneatur Episcopus, qui sine dote Ecclesiam consecravit, vide ibi *Pirhing. d. num. 5.* qui tenet; quod ex patrimonio suo, non autem Ecclesiae suae dotare obligetur.*

ibidem pag. 299.

Num. 7. Firmatur ibi, quod Vicarius Foraneus non debet interponere decreta in contractibus minorum, & Mulierum, nisi expressè ei concedatur in facultatibus: hic autem videndum est, an in causis ad suum forum spectantibus, si careat Cancellario, possit per se ipsum acta processus, & iudicii conscribere? Et cum de hoc esset interrogatus, responsum dedi sic: Judex non potest esse Notarius causae, nec acta conscribere per *text. satis clarum in cap. quoniam contra probat. ibique Barr. & alii communiter: & quia Vicarius Foraneus regulariter in Pagis deputatur cum limitata facultate, & ad recipiendum examen Testium tantquam Notarius in Criminalibus, dicendum venit, quod possit per se ipsum validè acta conscribere, deficiente Cancellario: Nam in causis modicis, & in aliis voluntariae jurisdictionis, potest ut Notarius scribere, & ut Judex auctoritatem interponere prout li-*

mitando text. citatum firmant *Ricc. collect. 1017. circa fin. Gratian. discept. 4. n. 10.*

- 167 Quo verò ad receptionem, & examen Testium, tam in Civilibus, quàm in Criminalibus, non ambigitur, quod possit ab Episcopo, ejusque Vicario Generali eidem committi, & validè ab eo recipi, sine alia testium præsentia, & subscriptione. *Innoc. in dict. capitul. quoniam, num. 1. Barb. num. 4. & 29. Pirhing. in jus canon. libr. 2. titul. 19. numer. 66. vers. notandum, Vulpin. sup. Farinac. part. 8. quest. 77. cap. 4. num. 20. & 21.* & ad tollendum omne dubium, Episcopus Vicarios Foraneos deputet cum facultatibus Notarii.

- 169 In locis autem, in quibus Vicarius Foraneus ex delegatione Episcopi jurisdictionem exercet, etiam in causis gravibus, & momenti, tam in Civilibus, quàm in Criminalibus non poterit validè per se ipsum acta Processus conscribere, sed si Notario, seu Cancellario careat, duos Clericos, vel alios duos Testes idoneos, qui acta ipso mandante, conscribant, adhibere debet, juxta formam præscriptam in *d. cap. quoniam contra, de probat.* quorum unus propria manu scribat, & alter per sigillum authenticum, vel subscriptionem notum faciat in sua præsentia factum fuisse, ut docendo tradit *Innoc. dict. capit. quoniam contra, numer. 2.* De qua Testium assumptione in principio Processus constare debet.

- 171 Præterea in aliquibus casibus, & quando publicitas potest scandalum præbere, vel honorem Mulieris honestæ, aut familiæ principalis loci denigrare; permittitur Judici per se, & manu sua scribere depositiones Testium, absque interventu Notarii, & processum penes se retinere, ut vult *Raynald. obser. crimin. tom. 3. capitul. 28. §. 1. numer. 94. & 95.*

- 172 Num. 19. Circa Quæstores elemosynarum, de quibus ibi fit mentio, advertere, & scire debent Vicarii Foranei, quod hodie post Concilium Tridentinum nemini licet quantumvis privilegiato elemosynas quærere pro

aliquo opere pio, sine licentia in scriptis Ordinarii loci. Unde Quæstores, nisi illam ostendant, omninò quærere prohibeat, etiam si essent patentati, seu Commissarii Abbatis S. Antonii Viennensis; nam nec isti quæstuant sine licentia Ordinarii, non obstantibus eorum privilegiis, *Sac. Congreg. Concilii in Theanen. 30. Aprilis 1678.* in qua utraque parte informante, censuit non posse à prædictis Commissariis quæstuari, nisi ad formam *Sacr. Concil. Trid. cap. 9. sess. 21. de reform. & Bullæ Gregorianæ incipien. Romanum, la 73. libr. Decr. fol. 262.* Et iterum in *Cajacen. 28. Augusti 1683.* in qua censuit danda, & servanda esse decreta edita in dicta *Theanen.*

Et quatenus in eorum Vicaria reperiatur erecta aliqua Ecclesia, seu Confraternitas sub titulo, & nomine S. Antonii Abbatis, scire debent, quod in his possunt exercere jurisdictionem, & recognoscere ea, quæ ad officium proprium pertinent: nam licet hujusmodi Ecclesiæ quoad regimen æconomicum, dependeant aliquo modo à Superioribus Religionis Viennensis, juxta privilegium *Clementis VII. constitut. 2. §. 19.* nihilominus remanent Jurisdictioni Ordinarii subjectæ, cum nec ibi, nec alibi ab ea legantur exemptæ, *Piafec. in prax. part. 2. capit. 3. artic. 6. de visit. regular. numer. 71.* ubi quod Jurisdictioni Ordinarii numquam detrahatur, nisi in quantum fuerit expressum, & privilegia non plus operantur, quàm verba sonant. Proptereaque jurisdictionio, seu potius, ut melius dicam, Superiorum d. Religionis superintendentia supra dictas Ecclesias, & Confraternitates, sub dicto titulo fundatas, & erectas, est restricta ad facultatem imponendi illis contributionem annuam pro elemosynis recollectis, & elargitis in dictis Ecclesiis in subventionem, & subsidium charitativum Hospitalium, quæ à dicta Religione reguntur, & manuteneantur, ut habetur expressè ex dicta *Constit. 3. Clem. 7. d. §. 19.*

Hocque claritùs comprobatur ex alio privilegio *Bonifacii VIII. Constit. 4. Bullar.*

lar. tom. 1. pag. 141. in quo Pontifex concedens Religioni exemptionem à jurisdictione Ordinariorum §. 9. sic inquit: *Ipsam quoque Monasterium cum Hospitali predicto, & omnibus membris, ac bonis suis existentibus ubicumque, & Abbatem, Canonicos, seu Fratres ejusdem nunc presentes, atque futuros, ab omni jurisdictione, potestate, subjectione Archiepiscopi, Episcopi, & Ordinarii cujuscumque omnino duximus eximenda.* Unde planum est, quod Ecclesiæ erectæ, & fundatæ in fundo alieno pietate, & largitione fidelium sub titulo S. Antonii Abbatis, numquam legitima potestate in Religionem Vinnensium translata non sunt, neque dici possunt à Jurisdictione Episcopi exemptæ, cum non sint membra, neque bona illius. Et hinc est, quod etiam in propriis membris, in quibus actu Hospitalitas non exercetur, Cappellani, & alii Patentati d. Religionis remanent subiecti Jurisdictioni Ordinarii, ut decisum fuisse à Sac. Congr. Concilii anno 1688. refert *Crispin. de visit. Pastor. part. 1. §. 14. numer. 4.* Quidquid sit de privilegio privativo retinendi Imagines, & eleemosynas, ac vota recipiendi sub titulo Sancti Antonii Abbatis alibi, quàm in Ecclesiis dictæ Religioni aggregatis, quod adhuc vigere, & observandum esse, pluries A. C. suis sententiis declaravit.

Ibidem pag. 305.

178 *Num. 7.* Quod Episcopus in limine foundationis, & ante acceptationem legati Missarum, possit reducere illarum numerum præter jam alibi allegatos, tenet quoque *Passerin. de stat. hom. tom. 2. qu. 187. art. 4. num. 1050. & 1055.*

Ibidem pag. 309.

179 *Num. 20.* Adde ibi, quod non possunt Regulares impedire, quin Clerici Sæculares pro adimplemento legati, non celebrent Anniversaria in eorundem Regularium Ecclesiis, & ut à Sac.

Congr. Episcoporum; & Regul. decisum fuit in *Lucana de anno 1630.* contra Lateranenses, teste *Nicol. in Plosc. verb. Anniversarium, num. 2.* Quæ anniversaria celebranda ex dispositione Testatorum in die obitus recurrente quolibet anno, possunt celebrari etiam in festis duplicibus, quæ non sunt de præcepto, quamvis ritu majoribus, ut ex decreto *Sac. Cong. Rit. in Novarien. 22. Novembris 1662.* emanato, & ab Alexandro VII. confirmato, tradunt *Pignatell. consult. 23. n. 2. tom. 8. Romæ. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 11.*

180
181
Ulterius adde quoad contributionem pro utensilibus Sacristiæ, quod Sac. Congr. Concil. in Romana legati Missarum, pro Archiconfraternitate S. Mariæ de Planctu sub die 26. Martii 1679. ita rescripsit: *Taxandam esse eleemosynam ad rationem eleemosynæ manualis in Urbe currentis, detractis tamen ex iisdem introitibus hereditariis scuta quatuor pro singula Missa quotidiana, ratione utensilium Sac. Supellectilium pro hujus Missæ celebratione.* Legatum autem conceptum erat, his verbis: *Di far celebrare tante Messe all' anno, quante ne comporteranno li frutti della sua Eredità, lib. 39. Decr. fol. 109.*

Ibidem pag. 321.

Num. 24. Declara, quod ibi firmata procedant in Episcopo, qui ordinat ratione tituli unius Beneficii, quod est ad congruam sustentationem promovendi insufficientis, qui supplere minime potest alio beneficio in aliena Diœcesi obtento *Nicol. lucubr. can. lib. 1. tit. 11. num. 7. vers. licet talem;* cum hodie subiectio, quæ acquiritur titulo Beneficii, non acquiratur, nisi illud per se sit sufficiens ad congruam Ordinandi sustentationem. Cæterum si Beneficii unius insufficientia, suppleretur alio Beneficio in eadem Diœcesi existente, ordinatio esset licita, & valida; quia tunc bene verificatur, quod ordinatus, sive unum, vel plura Beneficia in Diœcesi ordinantis possideat, habet titulum validum, & per se sufficiens ad acqui-

quirendam subjectionem, & suscipiendi ordines, *Pirhing. in jus can. lib. 1. tit. 11. num. 70.* nec contrahitur Bullæ Innocentianæ, quia hæc id fieri posse non prohibet, neque adimit facultatem, quam Episcopus habet à Concilio *Trid. sess. 24. de reform. cap. 17.* supplendi insufficientiam primi Beneficii, collatione secundi.

184 *Num. 25.* Patrimonium ordinandi inserviens solum pro supplemento defectus reddituum Beneficii, non admittitur, nisi Ecclesiæ utilitas, aut necessitas id exigere Episcopo videatur, ut præter Decreta ibi allegata respondit *Sac. Congreg. Concilii in Asculana 13. Martii 1683. lib. 23. Decr. fol. 62. & in Tudertina 1. Martii 1687. Decr. fol. 26.*

185 Facilius tamen ordinandus admittitur ad hunc titulum, quam si haberet patrimonium simplex sine admixtione Beneficii, ut jam dixi *tom. 1. in Appendic. ad litter. Sacr. Congreg. Concil. de patrim. ordin. num. 16. Gallemart. supra Concil. cap. 2. sess. 21. n. 10.*

186 Item adde, quod obtinens Breve extra tempora cum clausula. *Ut ad titulum Patrimonii tui promoveri licite possis.* Non censetur dispensatus super necessitate, vel commoditate Ecclesiæ à *Sac. Cong. Trid.* requisita ad hoc, ut quis, ad titulum Patrimonii possit ordinari, *Sac. Congr. Concilii in Parmen. 10. Junii 1684. & in S. Agathæ Cothor. sub eadem die lib. Decr. fol. 135.*

Num. 34. Adde pro confutatione doctrinæ *P. Moreni, ibi examinata, Barbosa. de Paroch. cap. 1. num. 61.* ubi hæc habet nam *de essentia Beneficii est, ut sit perpetuum, ut colligitur ex ejus definitione, &c.*

187 *Num. 54.* Item pro reprobatione laxæ doctrinæ ejusdem authoris ibi rejectæ adde, quod ordinatus titulo familiaritatis ad titulum Beneficii, quod possidet in aliena Diocesi, illicitè ordinatur, & suspensionem incurrit, *Sacr. Congr. Concilii in Fulginaten. 6. Septemb. 1687.* in qua monuit ordinantem, ut consuleret conscientiæ suæ.

Monacell, Formul. Suppl.

Ibidem pag. 330.

Num. 65. Quod ignorantia affectata, crassa, vel supina æquivalet malitiæ, & dolo, & non excuset transgressorem legis ab incurso pœnæ, sive censuræ à lege latæ præter ibi allegatos adde *Bellet. disq. cler. par. 2. de pœn. cleric. §. 54. num. 17. circa fin. Rot. decis. 5. n. 8. post Ros. de exeq. litter. Apost. Pirhing. in jus can. l. 1. tit. 2. n. 52. ver. excipi tamen debet,* ubi ait, quem dici ignorantiam affectare, quando velit nescire legem, vel ejus pœnam, ne illa ligetur.

Ibidem pag. 331.

Num. 3. & seqq. Dixi ibi de pœna 189 Clerici Beneficiati excommunicati, hic in supplemento, quærendum est de Parocho inquisito, & condemnato in pœnam temporaneam, an scilicet iste amittat jus ad nominandum substitutum, sive œconomum pro exercitio Curæ à quo ipse reperitur suspensus? Et cum de hoc fuisset interrogatus respondi, quod non, & allegavi resolutionem *Sac. Congreg. Concilii in Meliten. 7. Junii 1692.* in qua cum quidam Paulus de Rubeis Parochus Oppidi Rosarni inquisitus de variis delictis à residentia se absentasset, & postmodum in gradu appellationis interpositæ à Decretis Ordinarii A. C. in pœnam exilii à loco Curæ, & tota Diocesi *Meliten.* fuisset condemnatus, proponi curavit in d. Congregatione sequens dubium. *An deputatio Economi ad exercendam Curam Animarum propter absentiam Parochi inquisiti, spectet ad Episcopum, vel ad ipsum Parochum inquisitum, & Sacr. Cong.* sub dicta die respondit *Spektare ad Parochum; in casu autem de quo agitur spektare ad Episcopum:* eo quia dictus Parochus nominaverat, & præsentaverat non idoneum.

Et ratio ea est quia cum Parochus non sit privatus Beneficio, neque suspensus sit ab exercitio Curæ perpetuò, hoc retinet habitu, & suspensus ad tempus dicitur absens; unde jure potest committere,

K tere,

tere, ut ab altero actu Cura exer-
 tur, ut in puncto tenuit *Rot. coram*
Pamphyl. dec. 675. n. 7. Idoneo, ta-
 men, & approbato ab Ordinario, ut
 in alia *Meliten.* proponente. Em. Car-
 pineo declaravit *Sac. Cong. Episcop. &*
Regul. 7. Decembris 1691. in qua cum
 Archipresbyter Joannes Laquaniti ab-
 esset à pluribus annis à residentia, &
 Episcopus prætenderet deputare œco-
 nomum pro exercitio Curæ animarum,
 dicta die *Sac. Congr.* respondit: *Depu-*
tationem œconomi spectare ad Archi-
presbyterum, approbandi tamen ab E-
piscopo.

190

191

Si verò agatur de Canonico, vel di-
 gnitate Cathedralis, cujus Præbendæ
 annexum reperitur exercitium Curæ
 animarum ejusdem Ecclesiæ, quæ simul
 sit Parochialis; tunc iste, inquisitus,
 & ab actuali exercitio Curæ suspensus,
 non ipse, sed Capitulum cui incumbit
 Cura habitualis, substitutum, seu œco-
 nomum nominare, & præsentare de-
 beret, quia tali casu cum ab actuali sit
 suspensus, & habitualem, quæ est pœ-
 nes Capitulum, non retineat, ut in
 primo, nullum jus habet ad substituend-
 dum, quia Vicarius regulariter Vica-
 rium non deputat, sed illud devolvitur
 ad Capitulum Rectorem habitualem,
 apud quem residet exercitium jurium,
 & actionum Beneficii, *Rot. coram Ca-*
valler. 419. num. 2. & 3. ut etiam di-
 sponitur in Bulla *Pii V. la 47. §. 4.* su-

per Vicariis perpetuis emanata, & ad-
 vertit *Carol. Ant. de Luc. ad Ventrigh. in*
prax. par. 1. annos. 21. §. unic. n. 6.

Ex quibus autem dignoscatur, Cu-
 ram habitualement esse penes Capitulum,
 videndi sunt *Pignat. consult. 143. n. 1.*
tom. 10. Panimoll. dec. 5. adnot. 2. Rot.
coram Coccin. decis. 1334. & coram Cels.
dec. 135.

Ibidem pag. 331.

Num. 22. Canonici tenentur accedere 19
 ad Patium Episcopi ad effectum eun-
 dem associandi ad Ecclesiam, non ob-
 stante distantia Cathedralis 200. & ul-
 tra passuum, ut præter ibi allegatos,
 respondit *Sac. Congr. Rituum in Turrita-*
na 26. Aprilis 1704. ad 6.

Possunt quoque Canonici cogi ab 194
 Episcopo etiam censuris, ad se subji-
 ciendum visitationi personali ab eodem
 indictæ, *Sac. Congr. Concilii in Aprutina*
18. Julii 1705.

Episcopus Fundanus prohibuit, tam 195
 Canonici, quàm Clericis servitio Ec-
 clesiæ adscriptis, discessum à Dicecesi si-
 ne sua licentia sub Censuris, & habito
 recursum ab eis ad *Sac. Congr. Concilii,*
 hæc sub die 2. Junii 1674. rescriptit:
Prohibitionem sublatis censuris sustine-
ri, sed licentiam non esse denegandam pro
tempore à Concilio concessa, & quoad Cle-
ricos juxta c. 16. sess. 23. de refor. lib. 39.
fol. 38.

F I N I S.

IN-

INDICIS SUPPLEMENTUM

Primi, Secundi, & Tertii Tomi, in quo ea,
quæ in primo Indice inadvertenter missa,
vel extra propriam Sedem posita
fuere, indicantur.

A

Abbas.

Abbates, & alii Regularium Superiores, debent residentiam facere in Conventu, non autem in privatis Domibus, tom. I. pag. 237. n. 37.

Accessus

Ad Monasteria Monialium, prohibetur Regularibus, pluribus Decretis, & pœnis, tom. I. pag. 435.

Quando prohibetur Edicto etiam Judicis Laici, an sit delictum mixti fori, tom. 3. pag. 131. n. 21.

Actuarius

Visitationis probat gesta in Visitatione, & per eum potest Episcopus censuras promulgare, tom. 3. pag. 149. n. 6. & 7.

Est deputandus ab Episcopo cum facultate Notarii, ibid. n. 8.

Adjunctus

Datur, tam Vicario Generali, quam Episcopo, quando justis de causis allegantur suspecti, tom. I. pag. 14. n. 17.

Adulterii

Accusatio competit tantum quibusdam per-

sonis, scilicet Marito, Patri, Fratri, Patruo, Avunculo, tom. I. pag. 26. n. 2.

Advocatus

Cogi potest ab Episcopo ad suscipiendum patrocinium pauperum, tom. I. pag. 27. n. 2.

Sine litteris, & scientia dicitur Doctorellus, ibid. n. 4.

Oeconomus

Ecclesie Parochialis vacantis deputatur ab Episcopo privative, quamquam Ecclesia Parochialis sit exempta, tom. I. pag. 264. n. 3. In absentia Rectoris ab ipso nominatur, n. 4.

Habet administrationem bonorum Ecclesie vacantis, ibid. n. 5.

Non removetur sine causa, ibid. n. 6.

Oeconomus

Ecclesie Parochialis vacantis assignatur congrua arbitrio Episcopi, tom. I. pag. 294. n. 7.

Ætas

Septem annorum sufficit pro collatione beneficii Jurispatronatus erecti ante Concilium Trid. dummodo non sit Canonicatus Collegiate tom. I. pag. 77. n. 1. & 2.

Quatuordecim annorum sufficit in Patrinitis, & Matrinitis, tom. I. pag. 144. n. 1.

K. 2. Æta-

Aetatem

Habens viginti quinque, vel ad summum triginta annorum, docibilis, & aptus ad studia amplius non praesumitur, tom. 1. pag. 238. tom. 2. pag. 118. n. 14.

Alternativa

Gaudens, debet hoc exprimere in provisione, tom. 1. pag. 73. n. 2.

Arbitrium

In imponendis poenis, debet esse regulatum à jure, tom. 1. pag. 169. num. 25.

Archidiaconatus

Dignitas conferri potest non Doctori, etiamsi in Litteris Apostolicis appositum sit decretum lauream Doctoralem suscipiendi, tom. 1. in App. pag. 393. n. 16.

Arrogare

Filios non possunt Equites Hierosolymitani, tom. 1. pag. 372. n. 4.

Arrogatio

Quomodo fiat, & à quo, ibid. n. 1. 2. & 3.

Adscriptio

Clericorum servitio Ecclesia omnino fieri debet, tom. 1. pag. 98. n. 3. & seqq.

Auscultatrices

Affistere debent habentibus licentiam colloquendi cum Monialibus, tom. 1. pag. 336. n. 1.

B

Balsamum

IN Sacramento Confirmationis, an sit de essentia Sacramenti, vel de precepto Ecclesiae, tom. 2. pag. 301. n. 31.

Baptismus

Conferri non debet extra casum necessitatis sine solemnitatibus ab Ecclesia praescriptis, aliàs Baptizans graviter peccat, tom. 1. pag. 288. n. 6.

Benedictio

Alia pertinet ad Parochum, alia ad Sacerdotem simplicem, & qua sit, ostenditur, tom. 1. pag. 299. n. 9. & seqq. Prædicatori dicatur etiam per Delegatum Episcopi, tom. 1. pag. 364. n. 15.

Beneficium

Jurispatronatus Confraternitatis dicitur laicale, & non cadit sub reservatione, tom. 1. in Appendic. pag. 423. n. 3.

Fundari, & erigi non potest cum reservatione, quod institutio praesentati pertinet ad inferiorem Episcopo, tom. 2. pag. 202. n. 24. in fin.

Transfertur ad Ecclesiam viciniorum, si Ecclesia, in qua est erectum diruta sit, ibid. n. 28.

Vacans per renunciationem Clerici factam sponte privilegii Clericalibus, non confertur ab Ordinario, tom. 3. pag. 320. n. 16.

Beneficiū

Fructus sequestrantur ab Episcopo pro reparatione, & suppelletilibus Ecclesiae, tom. 2. pag. 204. ad 4.

Institutio differt à collatione, & provisione, tom. 1. pag. 14. n. 11.

Collatio Parochialis facta examinato ab examinatore non Synodalibus est nulla, tom. 1. pag. 68. n. 16.

Collatio, qua pertinet ad inferiorem Prelatum fieri non potest Ecclesiae Parochiali, nisi

nisi praefecto ab Episcopo, tom. I. pag. 175. n. 2.

Collationis jus acquiritur per consuetudinem, tom. I. pag. 77. n. 3.

Beneficia

Ecclesiastica debentur habenti majores qualitates, tom. I. pag. 115. n. 1.

Bona

Assignata pro patrimonio Ordinati in Sacris, remanent immunita à collectis, non obstante assuetudine Beneficii, donec fiat ab Episcopo subrogatio, tom. I. in Appendic. pag. 466. n. 17.

Temporalia acquiruntur cum labore, possidentur cum timore, amittuntur cum dolore, tom. I. in Append. pag. 508. n. 32.

Spiritualia, qua proveniunt ex auditione Missae, quanam sint, tom. 2. pag. 137. n. 3.

C

Cadaver

Interfelli sepeliri potest liberè, sicut cetera aliorum fidelium, dummodo non sit publicus peccator, tom. I. pag. 292. n. 3.

Clerici mortui percussus, non incurrit excommunicationem, tom. 3. pag. 48. n. 14. vers. decimo tertio.

Caducitas

non potest declarari contra successorem incurrentis, tom. 2. pag. 186. n. 8. ubi dicitur possit, corrigi non possit.

Camera Apostolica

Habet interesse in bonis acquisitis à Religioso Apostata, decedente extra claustra, tom. 2. pag. 264. n. 12.

Cancellarius

Episcopi ut allegetur suspectus, debet dari alius Actuarius, tom. I. pag. 23. n. 12. Menacelli, Formul. Suppl.

Canonici

Lateranenses, & S. Salvatoris, an, & in quo differant inter se, tom. I. in App. pag. 445. n. 9. & 10.

Cathedralis praesumuntur periti, & consilio maturi, tom. I. pag. 118. n. 2. in fin.

Cathedralis imperiti, dicuntur stare inter canonicos, sicut Boves inter Oves, ibid.

Canonico

Qui factò capituli cogitur abesse à residentia, debentur distributiones, tom. I. pag. 110. n. 3.

Canonicus Theologus

Tenetur per se ipsum munus implere, tom. I. pag. 116. n. 2. in fin.

Quid debeat explanare, ib. n. 5. 6. & 7.

Capellanus

Exercitus, non fungitur vice parochi, assistendo Matrimonii militum, nisi exercitus sit in actuali expeditione, tom. 3. pag. 314. post n. 8. vers. & cum dubio.

Capellania, celebrans Missam concordantem cum Officio satisfacit, etiam si ex lege foundationis aliam Missam celebrare teneretur, tom. 2. pag. 329. n. 5.

Capitulum

Cathedralis non eligit Vicarium, quando Episcopus degens in remotis, moritur Vicarius ab eo deputatus, vel Episcopus est suspensus, aut excommunicatus, sed recurritur ad Papam pro provisione, tom. I. pag. 12. n. 2.

Sede Vacante, potest plura facere, & quae sint, enumerantur, tom. 2. tit. 16. n. 14. pag. 346.

Quae observare debeat in electione Vicarii, ibid. n. 13.

Cappa,

Quantuntur Episcopi, non enumerantur inter vestes Pontificales, to. 2. pag. 62. n. 14.

K 3 Uri

Uti illa non potest Episcopus in Ecclesia non sua, ibid.
Est ornamentum dignitatis Episcopalis.

Captura

Delinquentis facta in palatio Episcopali, an, & quando sustineatur, tom. 1. pag. 201. n. 3. 4. & 5.

Carceratus.

Dicitur ille, qui habet Domum, vel Civitatem pro carcere, tom. 1. pag. 169. n. 29.

Si obtineat à Superiore ad quem recursum habuit, rescriptum, ut habilitetur praestita fidejussione, non debet relaxari cum restitutione habendi Domum pro carcere, ibid. n. 30.

Carcer.

Inducit iustum metum cadentem in constantem virum, tom. 1. pag. 170. n. 35.

Carcerantes.

Vel molestantes indirectè consanguineos Ecclesiasticorum incurrunt excommunicationem Papae reservatam, tom. 3. pag. 63. n. 18.

Cardinales.

Ob illorum reverentiam Papa in commissione eis directa non jubet, ut justitiam faciant, sed ut audiant, & decident, tom. 1. pag. 170. n. 1.

Dimissoria eis, (si sint Episcopi) directa, non debent continere clausulam, Conscientiam Ordinantis oneramus, ibid.
Causa eis commissa cum clausula appellatione remota, non admittit appellationem, tom. 2. pag. 211. n. 14.

Causa.

Immediata interdicti, est contemptus excommunicationis, tom. 3. pag. 84. n. 9.

Chorea.

Tripudia, & spectacula prophana diebus festis prohibenda sunt, tom. 1. pag. 113. n. 16. cum seqq.

Christus.

Duo dona concessit suae Ecclesiae: nempe potestatem operandi miracula, & intelligentiam scripturarum, tom. 2. pag. 11. n. 24.

Nos reficit quinque panibus, tom. 2. pag. 28. n. 8.

Est Dominus honorum Ecclesiae, Papa vero administrator, tom. 3. pag. 80. n. 13.

Habuit testes de vera humanitate, de vera Divinitate, de vera passione, de vera resurrectione, tom. 2. pag. 279. n. 42.

Christi

Influxum recipit omnis homo etiam infidelis, servando praecepta legis naturae, tom. 2. pag. 307. n. 11.

Cibaria,

Et vecturas equorum, quando exigere possint commissarii in fabricatione processus, tom. 1. pag. 185. n. 13. & seqq.

Cibum,

Homines Christiani sumentes, quinque defectus vitare debent, tom. 2. pag. 289. n. 24.

Citatio,

Seu monitio non exigitur in publicatione interdicti apponendi ob notorium excessum, secus si feratur in contumaciam, tom. 1. pag. 377. n. 4.

Debet esse trina in privilegiorum Clericalium privatione, tom. 2. pag. 231. n. 3.

Personalis, potest validè exequi Dominus, quando reus latitat, tom. 2. pag. 235. n. 7.

Clauſura

Monialium Episcopo commendatur, tom. 1. in Appendic. pag. 386. num. 1.

Clericī.

Decedentes non electa sepultura, debent sepeliri in Cathedrali, si adsit sepulcrum Clericorum, & non in sepulcro majorum, tom. 1. pag. 293. n. 8.

Tenentur obedire Superiori in rebus honestis, tom. 1. pag. 56. n. 9.

Ignorantiam, & scandalum vitare ibid.

Non seruientes Ecclesie, non sunt commendandi, tom. 1. pag. 115. n. 2.

In exercitiis spiritualibus, quid petere debeant Deo, tom. 1. in Appendic. pag. 471. n. 1. 2. 3. & 4.

Veniunt appellatione populi, tom. 1. pag. 508. in Appendic. n. 50.

Vocantur ad Synodum, ubi agitur de reformatione morum, non tamen dant Votum in approbatione Examinatorum Synodaliū, tom. 2. pag. 34. n. 99.

Clericus Coniugatus.

Presentari non potest ad Beneficium Jurispatronatus familiae, nec ad Cappellaniam manualetm, tom. 1. pag. 68. n. 9.

Nisi (monitus) abstinere ab exercitio munerum laicalium est declarandus privatus privilegii Clericalibus, tom. 1. pag. 507. n. 29.

Coadiutor.

Datur Parocho imperito, vel absentī, vel Iuveni, tom. 1. pag. 295. num. 1. 2. & 6.

Exigit eadem emolumenta, quae debentur coadiuto, ibidem num. 4.

Cognatio.

Spiritualis, an contrahatur à patrino, qui tenuit confirmatum, qui fuit per errorem ab Episcopo unctus oleo infirmorum? tom. 2. pag. 30. n. 31.

Collegium.

Legitimè erectum habet ius se congregandi, absque licentia Ordinarii, tom. 1. pag. 213. n. 18.

Collegii

Major pars constituitur per presentes, ibid. n. 22.

Commiffarius.

Quando exigit cibaria, & expensas processus, tom. 1. pag. 185. num. 13. & seqq.

Concurſus.

An: & quando exigitur in collatione Beneficii parochialis Jurispatronatus, tom. 1. pag. 67. n. 1. 2. & 3.

Non exigitur in vacatione Ecclesie parochialis Jurispatronatus mixti, tom. 1. pag. 175. n. 1.

Confessarius

Monialium Regularibus subjectarum, debet ab Episcopo approbari ad triennium, non autem ad tempus brevius, tom. 1. pag. 284. n. 2.

Sacularium, quid explorare debeat à poenitente, tom. 2. pag. 38. n. 4.

Confraternitas.

Statuta an condere possit, tom. 1. pag. 212. n. 11. & seqq.

Confraternitati

Prohiberi non potest, ne congregetur sub poena nullitatis agendorum, tom. 1. pag. 213. n. 18. & seqq.

Confraternitatis

Officiales eliguntur à Confratribus, ibid. num. 24.

Conservatoria

Puellarum, quae non habent clausuram, an in electione Superioriffa teneantur servare Bullam Greg. XIII. tom. 3. pag. 262. n. 6.

Consuetudo

*Solvendi, & recipiendi dona in receptio-
ne, & vestitione Novitiorum, & Novi-
tiarum, an sit servanda, tom. 3. pag.
243. n. 14. & seqq. pag. 249. & 250. n.
2. cum seq.*

Consultor

*Vicarii Capitularis non Doctoris, an, &
quomodo sit dandus, tom. 1. pag. 16.
num. 27.*

Crux

*Non debet esse sculpta humi, nec in locis
sordidis, & de poena, tom. 2. pag. 8. n. 10.*

D

Damna data

A *B animalibus Clericorum, quomodo
sint judicanda, tom. 1. in Appendic.
pag. 467. n. 1. & 2. tom. 3. pag. 177. n.
19. 20. & 21.*

Decimæ

*Personales, seu Sacramentales transeunt
ipso jure in Curatum parochia noviter
erecta, tom. 1. pag. 47. n. 15.*

Declaratoria Censurarum

*Est nulla, quando prima citatio fuit cir-
cumducta, & fertur absque nova citatio-
ne, tom. 3. pag. 61. n. 6.*

Decreta

*Apostolica, & Sacra Congregationis Con-
cilii obligant in utroque foro, tom. 1. pag.*

*413. n. 5. & in Appendic. pag. 501. nu.
11. & tom. 2. pag. 218. n. 18. & tom. 3.
pag. 209. n. 11.*

*Sac. Congregationum posteriora, derogant
primis, si reperiantur inter se contraria,
tom. 1. in Appendic. pag. 445. n. 7. &
tom. 2. pag. 62. n. 9.*

Deputatio

*Vicarii Capitularis quomodo sit facienda,
tom. 1. pag. 16. n. 28.*

*Vicarii, & Visitatoris Apostolici qualis,
tom. 2. pag. 333. 337. & seqq.*

Diffamato

*Non confertur Beneficium parochiale, quod
impetravit cum clausula in forma di-
gnum; tom. 1. pag. 75. n. 5.*

Dignitas

*Collegiata tenetur emittere professionem
fidei, tom. 1. pag. 77. n. 2.*

Dilatio

*Concessa à Judice reo habitato redeundæ
ad carceres, si durante tempore dilatio-
nis aufugiat, non inducit novationem
respectu fidejussionis, eum representare
debentis, tom. 1. pag. 169. n. 31.*

Dimissoria

*Danda à Vicario Capituli post annum Se-
dis vacantis concedi deberent de voto ca-
pituli, tom. 1. pag. 15. n. 24. & 25.*

*An concedantur Novitiis à Superioribus
regularibus, tom. 2. pag. 108. n. 4.*

*Qua formula expediri debeant à Superio-
ribus Regularium, tom. 2. pag. 109.
110. 111.*

*Non conceduntur à Pralato Nullius, nisi
habeat territorium separatum cum fa-
cultate congregandi Synodum, tom. 3.
in Appendic. pag. 281. lit. A.*

Distributiones

*Debentur Canonico impedito facto capituli,
tom. 1. pag. 110. n. 3.*

Dona

Dona

Spiritus Sancti explicantur, tom. 2. pag. 319. num. 9.

Dos

Non exigitur de necessitate pro constructione Ecclesia, nisi sit consecranda, to. I. pag. 260. n. 4.

Nuptiarum non exigit scripturam, tom. I. pag. 258. n. 16.

E

Ecclesia

Indiget viris litteratis, & probis, tom. I. pag. 95. n. 3.

Materialis non debet habere portam, qua transitum habeatur ad Domum laicorum, to. I. pag. 208. n. 17.

Ecclesie

Constructio impediri non valet à Parocho, dummodo referentur jura Parochialia, to. I. pag. 206. n. 8. & seqq.

Fundator potest ibi referre prospectum in eam, to. I. pag. 208. n. 18.

Violatio, seu pollutio non est censura, tom. 3. pag. 147. n. 25.

Relatio Status, qua forma fit facienda, to. 3. pag. 274. n. 8.

Benedictio à quo fit facienda, tom. 3. pag. 284. ver. 2. & 3.

Edictum

Prohibens accessum ad collocatoria Monasterium, debet subscribi ab Ordinario, etiam pro Monasteriis Regularibus subjectis, to. I. pag. 337. n. 8.

Elemosyna

Concionatori, dari solita, non potest minui sine Sac. Congr. licentia, to. pag. 362. num. 6.

Episcopi

Nomine, seu Ordinarii, quando veniat Vicarius Generalis, to. I. pag. 8. n. 44.

Possunt cogere Regulares, ut reddant rationem commissionis ipsis date à Testatore, quamvis Testator exigi prohibeat, to. I. in Append. pag. 423. n. 3.

Habent fiscum, non ut sibi bona confiscata approprient, sed ut in usus pios distribuant, to. 2. pag. 269. n. 11.

Regni Neapolitani non dant Dimissorias, nisi ad certum Episcopum quoad suos subditos, to. I. in Append. p. 434. n. 1. & 2.

Exteros tamen ordinant, licet Dimissorie non sint ad certum Episcopum directe, ibi num. 3.

Titulares, si sint alicujus Ecclesia suffraganei, qua facere possint, tom. 2. pag. 65. n. 15. 16. & 17.

Suffraganei Archiepiscoporum, si nolint Ordines subditis conferre, non compelluntur ab Archiepiscopis ad allegandas causas denegationis, to. 2. pag. 106. n. 45.

Episcopatus

Gradus in Italia frequentius confertur Canonistis, quam Theologis, tom. 1. pag. 366. num. 5.

Non est Ordo, sed exensio Ordinis, tom. 3. pag. 185. n. 7.

Episcopus

Visitat Domum residentialem Parochi dependentis à Monasterio Regularium, to. I. in Append. pag. 442. num. 4.

Requisitus ab alio Ordinario pro publicatione excommunicationis contra excommunicatum commorantem in sua Diocesi, tenetur eam publicare, absque eo, quod valeat cognoscere de validitate, tom. 3. pag. 81. num. 16.

Promotus ad Episcopatum antequam esset Sacerdos, invalide est promotus, & redditur ratio, tom. 3. pag. 185. n. 7.

Est custos Canonum, & ab eorum regulis presumptione non debet discedere, to. I. pag. 254. num. 4.

Non est Dominus rerum Ecclesia, sed Procurator, tom. I. pag. 135. n. 45.

Cu-

Curam, & custodiam rerum Ecclesia laicis demandare non debet, ibi n.46.

Nullus, aut rarus est, qui habeat virtutes, quae habere debet Episcopus, tom. 2. pag. 343. n.5. in fin.

Episcopo

Reservata, qua sint, & quando dicantur ab eo concessa Vicario Generali, to. 1. pag. 4. n.1. & 2.

Delegata committi, & subdelegari possunt Vicario, si non sit electa industria persona, tom. 1. pag. 8. n.43.

Episcoporum

Residentia est de jure Divino, tom. 1. pag. 370. num. 1.

Excommunicatus

Non absolvitur in foro externo vigore Jubilai, to. 1. pag. 276. n. 113.

Quomodo sit denunciandus, tom. 2. pag. 250. n. 1. & 3.

Expositi.

Infantes, quomodo, & quando sint baptizandi, tom. 1. pag. 287.

Extractio

Confuga à loco immuni quando, & quomodo sit facienda, tom. 2. pag. 252. num. 1. seqq.

Bonorum qua secum transtulit Confuga, non potest fieri à loco immuni nisi de licentia Congreg. Immun. tom. 1. pag. 201. num. 7.

F

Familiares, Famuli

N*on gaudent privilegio audiendi Missam in Oratorio privato Domini, nisi sint actu tempore Missae necessarii, tom. 2. pag. 74. n. 33, 34. & seq.*

Familia

Nomine in dispositione, sive legis, sive hominis non veniunt famuli, tom. 2. pag. 75. num. 38.

Fili

Nati ex Matrimonio contracto cum impedimento affinitatis cum mala fide Patris, & bona fide Matris, dicuntur legitimi, & possunt promoveri ad ordines sine dispensatione, to. 2. pag. 103. n. 37. c. fin.

Formulae

Deputationum Vicariorum, & Visitationum Apostolicorum, cur referantur, to. 2. tit. 16. for. 12. pag. 353. n. 2.

Functiones

Parochiales, quae à solo Parocho privative exerceri debent, quae sint, indicantur, tom. 1. pag. 298. n. 3. & 4. & to. 2. pag. 20. n. 54. & seqq.

G

Gratificatio

E*piscope in collatione Beneficii jurispraeferentia, quando detur, tom. 1. pag. 68. n. 6. & 7.*

H

H*abilitas ad Beneficium, resultat major ex Presbyteratu, quam ex simplici Clericatu, tom. 1. pag. 115. num. 1.*

Hebraei.

Cur tolerentur ab Ecclesia, to. 2. pag. 260. num. 13.

Sunt hostes insensibilissimi, christianorum, ibi.

Sunt arcendi à Collocatoriis Mensalium.

Hec

Hæres.

Non conficiens Inventarium, in foro fori tenetur solvere legata pia de proprio, secus in foro conscientie, tom.2. pag. 163. num.22.

Clerici defuncti ab intestato, & sine hærede, fit Episcopus, to.2. pag.269. n.11.

Honor.

Reservatur Ecclesia Matrivi, qua patitur dismembrationem, & qualis fit iste honor, to.1. pag.47. n.13.

Ad honores

Promovendi sunt nati ex legitimo Matrimonio, non autem illegitimo, to.3. pag. 267. n.3.

I

Impedimenta.

Quæ nullitatem matrimonii inducunt, qua non, tom.2. pag. 300. n.30. cum seqq.

Indecentia.

Statui, & gradui Clericorum, & à jure vetita quæ sint, to. 2. pag. 231. nu.2. & pag.349. n.18. & to.1. pag.500. n.8. cum seqq.

Industria

Persona in delegatione facta à Superiore, quando dicatur electa, to.1. pag.8. n.45. & 46. & to.2. pag.213. n.19.

Infamix

Macula, seu irregularitas non incurritur propter exercitium Officii Cursoris sive Bajuli, to.1. pag.38. n.6.

Semper remanet in eo, qui fuit damnatus de crimine irrogante infamiam, tom.2. pag.105. n.39.

Infirmi

Hospitalium libere possunt testari, & disponere de rebus suis, tom.2. pag. 266. num.2.

Injuria.

Facta Clericis dum divina celebrant, quamvis levis, semper est gravis, tom. 3. pag.52. n.39.

Interdictum

Apponere non possunt Superiores Regulares Ecclesiis ipsis subjectis, tom.1. pag.341. n.8. in fin.

Intersticia.

Quibus de causis dispensentur, tom.2. pag. 114. n.20. & seqq.

Quanam servare debeat dispensatus ad Ordines extra tempora, tom.2. pag.121. n.38. & 39.

Irrationabile.

Judicium Episcopi in collatione Parochialis Ecclesia ex quibus desumi valeat, tom.2. pag.213. n.21.

Judex.

Ecclesiasticus suo arbitrio limitare potest effectus Interdicti, to.3. in prælud. pag. 33. n.129.

Juramenta

Illicita exigentes, quas pœnas incurrant, tom.3. pag.238. n.7.

Officialium præstanda in ingressu Officii, debent esse licita, & possibilia, & immunitati Ecclesia non contraria, tom.1. pag.246. n.2.

Juramento.

Legitimè probantur ea, quæ pendent ab animo, tom.2. pag.77. n.46.

Laici

L

Laici

Non ligantur censura Clementina cupientes §. fin. de pœn. tom.3. pag. 144. n.11.
 Non habent Jus interessendi in Synodo, tom.2. pag.212. n.6.

Legatus

Alatere, nisi habeat hoc expressè concessum in facultatibus, non potest extrahere delinquentes à loco immuni, tom.1. pag. 202. n. 10.
 Non rescribit cum clausula, appellatione remota, tom.2. pag. 212. num.14. in fin.

Libri

Visitationum probant provisiones captas in eis, non tamen probant Jurispatronatum, tom.1. pag.137. n.59.
 Parochorum, quando dicantur legaliter reventi, tom.1. pag.286. n.2.
 Novi, & veteris testamenti qui sint, tom.1. in Append. pag.374. n.4.

Litteræ

Sacr. Congr. & Statuta Religionum, de non recipiendis hominibus facinorosis in Conventibus, non tollunt immunitatem confuzientibus, to.3. pag.73. n.9.
 Responsiva ad litteras Sac. Congr. quomodo danda, to.3. in Appendic. pag. 276. n.12. cum seqq.

Locatio

Bonorum Ecclesie in quibus casibus fiat validè sine Beneplacito Apostolico, tom.1. pag.177. n.1. & seqq.

Ludus

Alearum, Taxillorum, venatio cum armis, & interessentia spectaculis, cur pro-

hibeantur Clericis, tom.1. in Append. pag.506. n.24. & seq. to.3. pag.200. nu. 10. & 11.

M

Matrimonii

Minister non est Parochus, sed contra-hentes. Parochus autem testis est magnæ autoritatis, to.1. pag. 289. n.2.

Melioramenta

Facta in bonis Ecclesia nulliter alienatis de jure resciri non debent, secus de equitate, præsertim si augeant valorem rei, tom.1. pag.179. n.15. & 16.

Metropolitanus

Non absolvit subditum suffraganei à censuris incurjis ob violatam immunitatem Ecclesiasticam, tom.1. in Append. pag. 445. n.13.

Metus

Excusat ab incurju censurarum, tom. 3. pag.227. n.5.
Oritur ex comminatione excommunicationis, tom.3. pag.228. n.11.

Missarum Onus

Non reducitur, quando à principio fuit acceptatum vigore contractus, tom.2. pag. 349. n.17.
Relictum in Ecclesiis Regularium quando debeat transferri, tom.3. in Appendic. pag.309. n.18. & 19.

Monasterium

Monialium, ut erigi valeat, qua requirantur, to.1. pag.229. n.21. & 22.
Capuccinarum, qua securitate fundari debeat, to.2. pag.231. n.33. & 34.

Monasterii

Translatio, aut reassumptio, an requirat observantiam Constitutionum Apostolicarum loquentium de fundatione, tom.1. pag.226.n.4. cum seqq.

Fundatio non retardatur per oppositionem Regularium præexistentium, quoties, assensum negant irrationabiliter, tom.1. in Append. pag.418. n.7.

Monialis

Particeps consilii, & operationis pro receptione in Monasterium, Puella invita, & coacta ad suscipiendum habitum, potest privari voce activa, & passiva, to.3. pag.253. n.4.

Non debet habitum professionis deponere, ludi, seu recreationis gratia, ibi n.7. Subest pœnis jure communi latis contra Regulares, tom.3. pag.254. n.5.

Monita

Ad Prædicatores, to.3. pag.291.

Ad Episcopos negligentes curam animarum, to.3. pag.276. num.9. & pag.297. num.22.

Ad Episcopos ordinantes, tom.3. pag.318.

Monitorium

Pro habendis revelationibus, quibus, & qua lege detur, tom.2. pag.221. & 222.

Mores

Clerici absentis à Diocesi, quomodo ab Episcopo commendandi, tom.1. pag.110. num.3.

Mors

Civilis quando equiparetur naturali, tom.1. pag.166. n.5.

Mortuus

Præsumitur prius Pater, quam filius, tom.1. pag.291. n.2.

Quis non præsumitur in pupillari aetate, sed qui hoc dicit probare debet, to.1. pag.291. n.2.

Quis præsumitur sine filiis, ibi pag.223. num.6.

Mozzetta

Cum Rocchetto est proprium signum ejus penes quem est dignitas, & jurisdictio, tom.2. pag.62. n.14.

Mulieres

Denudata Mammillis possunt interdici ab ingressu Ecclesie, tom.1. pag.161. num.6. & 7.

Famula Clericorum quales esse debent, to.1. pag.187. n.1.2. & 5.

N

Negligentia

Officialium, & Ministrorum, quando præjudicet Ecclesie, tom.3. pag.306. n.9.

Negativa

Forma, seu qualitatis, semper est probanda ab allegante, tom.3. pag.172. num.9. in fin.

Nobilitas

Morum, non conditionis, facit Clericum idoneum, tom.1. pag.115. n.2.

Notarius

Monitus ab Edicto Episcopi, tenetur, exhibere exemplaria Instrumentorum pertinentium ad Moniales, to.1. pag.22. n.3.

Tenetur revelare Instrumenta per eum confecta, tom.1. pag.221. n.8.

Non revelans legata pia peccat, & tenetur ad restitutionem ibi, & tom.2. pag.162. num.16.

Obla-

O

Oblatio

Major in locatione, seu alienatione bonorum Ecclesia post lapsum termini, seu post conclusionem Contractus, an, & quando admittatur, to. I. pag. 178. n. 7. & seq.

Oblationes,

Quae fiunt Capellis, & Oratoriis intra fines Parochiae, an, & quando debeantur Parocho, tom. I. pag. 168. n. 19. cum seqq.

Obstetrix

Approbanda est ab Ordinario, tom. I. pag. 288. n. 5.

Officiales

Curia Romana, dicuntur familiares Pa-pae, tom. I. pag. 369. n. 1. in fin.

Locorum Piorum possunt facere contractus à jure permisos sine licentia Ordinarii, tom. I. pag. 178. num. 10. & seqq. tom. 2. pag. 179. num. 2. & 3.

Non removentur ab officio ante tempus, sine justa causa, to. I. pag. 331. n. 9.

Monialium quomodo Ordinario sint presentandi, to. I. pag. 331. n. 1.

Onera

Necessaria detrahenda ex fructibus beneficii, quae sint, to. I. in Append. pag. 485. num. 2.

Opera

Servilia, quae exerceri non debent die festo de precepto, quanam sint, to. I. pag. 151. n. 1. & 2. & pag. 179. n. 14.

Ordo

Celebrandi Divina Officia, traditur tom. 2. pag. 57.

P

Paramenta

Sacra non benedicuntur Vicarius Generalis, sola delegatione Episcopi, sed requiritur etiam licentia Sac. Congr. Rit. tom. I. pag. 9. n. 50. & 52.

Paramentorum

Sacrorum color in celebratione Missae variari à celebrante non potest, praesens necessitate, tom. 2. pag. 71. n. 30.

Parochiani

Tenantur providere Parochum de victu, si non habet congruam alimentariam, to. I. pag. 46. n. 11.

Non sunt vocandi in unione Beneficii Parochialis, tom. I. pag. 63. num. 3.

Licite petere possunt Sacramenta à Parocho suspenso, donec publice denunciatur, to. 3. pag. 197. n. 22.

Pater

Presumitur prius mortuus, quam filius, to. I. pag. 291. num. 2.

Pauperes

Debent habere acta iudicii gratis, tom. I. pag. 28. n. 5.

Gratis à Procuratore patrocinari debent, ibi pag. 28. n. 6.

Paupertas

Probatur testibus deponentibus de communi reputatione, to. I. pag. 261. n. 1.

Poena

Privationis vocis incurritur absque iudicis declaratoria, quando transgressio, ob quam ipso jure imposita fuit, est notoria, tom. I. pag. 101. num. 4.

Por-

Porta

Domus Laici, que habet accessum ad Domum Parochi contiguam Ecclesia, debet claudi, to. I. pag. 162. n. 15.

Præceptum

Paschale non adimplens, quando privetur moriens Ecclesiastica sepultura, tom. I. pag. 183. n. 5.

Prælectio

Approbati in concursu Parochialis, quaerisita requirat in praelectione facienda, to. I. pag. 70. n. 1.

Non competit Episcopo à jurisdictione suspensio, sed Vicario Apostolico, to. I. pag. 119. n. 3.

Præminentia

Magistratus Laicorum in functionibus Ecclesie quanam sit, to. 2. pag. 59. à num. 4. ad n. 12.

Gubernatoris, Praelati & Praesidis Provincia, pag. 62. n. 12.

Episcopi Titularis suffraganei, ibi pag. 63. n. 13. cum seqq.

Presbyteri,

Et Clerici, quando possunt ab Episcopo cogi ad inserviendum Ecclesie, tom. I. pag. 33. num. 33. & tom. 2. pag. 222. num. 4. & seqq.

Non coguntur frequentare Congregationes casuum conscientiae, tom. I. pag. 94. num. 2. & 3.

Celebrantes Missam sine corona Clericali peccant, & si se non corrigant moniti: sunt ab Altari suspendendi, tom. 2. pag. 76. n. 43.

Celebrantes in Ecclesia polluta peccant, sed non sunt irregulares, neque suspensionem incurrunt, to. 3. pag. 247. n. 45.

Non celebrantes missam in Festivitatibus solemnioribus anni, multandi sunt, tom. 3. pag. 311. ver. & inoltre.

Privilegia

Diei Dominica enumerantur, tom. I. pag. 151. n. 1.

Universitatis Laicorum non amittuntur per negligentiam particularium Civium, tom. I. pag. 331. n. 5.

Comprehendunt Clericos in favorabilibus, to. I. in Append. pag. 508. n. 30.

Que sunt tertio præjudicialia contra juris dispositionem, vel exorbitantiam, non conferuntur per solam communicationem, to. 2. pag. 115. n. 33. cum seqq.

Processus

Judicis Laici constructus contra Clericum quando probet, to. 2. pag. 238. n. 8.

Constructus contra Clericum degradatum an sit consignandus Judici Laico, tom. 2. pag. 248. n. 12.

De vita, & miraculis Sanctorum, quo ordine sint fabricandi, tom. 2. pag. 269. à num. 2. ad n. 42.

Contra Confessarium reum fractionis Siggilli, debet construi secreto, tom. 3. pag. 282. n. 16. & 17.

Procuratio

A Visitatore delegato exigitur à visitatis pro medietate illius quantitatis, que dari solet Episcopo, to. I. pag. 367. n. 3.

Idem procedit in Vicario Generali Episcopi, & Sedis Vacantis, tom. 3. pag. 190. num. 3.

Procurator

Pro contrahendo matrimonio potest esse, tam masculus, quam femina, tom. 2. pag. 302. n. 34. in fin.

Proœmium

Totam regulat dispositionem, tom. 2. pag. 213. n. 20. in fin.

Profanatores

Ecclesie, qua poena sint multandi, tom. I. pag. 160. n. 1.

Pro-

Professio

Monialis tacita non inducitur ex sola gestatione habitus de consensu Abbatissa, to. I. pag. 370. n. 3.

Quomodo sit describenda in libro Monasterii, tom. I. pag. 325. n. 3. & seq.

Non dicitur ratificata (si fuit nulla) per susceptionem Sacrorum Ordinum, to. 2. pag. 110. n. 11.

Emissa à Novitia in articulo mortis ante completum annum probationis, juvat quoad acquisitionem Indulgentiarum tantum, to. 2. pag. 128. n. 13.

Propina

Non debetur Episcopo pro litteris responsivis mittendis, ad Sac. Congr. tom. 3. pag. 277. n. 17.

Protectio

Regia loci pii ad effectum exemptionis, non acquiritur per simplicem receptionem in protectionem, to. 2. pag. 84. n. 53.

Prothonotarius

Honorarius deferens in Choro habitum Prothonotarii, non lucratur distributiones, to. I. pag. 60. num. 20.

Neque Capitulum potest eas remittere, & condanare, ibid. n. 21. & 22.

R

Redditus

M*ensa Episcopalis dantur Episcopis, ut onera officii sustineant propriis expensis,* to. I. pag. 36. in fin. & pag. 185. n. 14.

Ecclesie Parochiales, quando patiantur dismembrationem, tom. I. pag. 46. n. 11.

Referens

Est in relato cum omnibus suis qualitatibus, tom. 2. pag. 94. num. 2.

Ubi aliter loquitur, quam relaturo, non attenditur, ibi n. 3.

Regulæ juris, & Axiomata.

Honor est administrare, & dedecus removeri, tom. I. pag. 403. n. 9.

Attendere debemus, quod licet secundum equitatem, quod decet secundum honestatem, & quod expedit secundum utilitatem, to. I. pag. 56. n. 9. in fin.

Ubi militat ratio legis, ibi militare debet legis dispositio, tom. 2. pag. 94. n. 3.

Impediens ne citetur, habetur pro citato, tom. 2. pag. 235. n. 7.

Jugum, & lorum curvant collum durum, tom. I. pag. 170. n. 37.

Quod fieri debuit, & non quod factum est attendi debet, l. sed & licet ff. de offic. præfid. l. nemo Judex, C. de sent. & interloc. omn. judic.

Culpam facientis habet, qui neglig. emendare quod valet, to. I. pag. 170. n. 37.

Frustra auxilium legis implorat, qui committit in legem, tom. 2. pag. 224. num. 7.

Quis timor Dei à malo non revocat, temporalis pœna cohibeat à peccato, tom. I. pag. 170. n. 37.

Odio habeantur peccata, non homines, tom. I. pag. 170. num. 38. & tom. 2. pag. 234. num. 5.

Concesso consequente, censetur concessum antecedens, sine quo consequens obtineri non potest, tom. 3. pag. 169. n. 8.

Præsumptio stat semper pro actus validitate, tom. I. pag. 172. n. 9.

Nemo præsumitur velle delinquere sine causa, nec velle facere, quod de jure non potest, tom. 3. pag. 162. n. 3.

Nemo ad testimonium unius est condemnandus, tom. 2. pag. 212. n. 16.

Illud possumus, quod commodè possemus, tom. I. pag. 33. n. 6. in fin.

Illud possumus, quod justè, vel honestè facimus, tom. I. in Appendic. pag. 397. n. 1. in fin.

Satis lucratur, qui à lite recedit, tom. 2. in Append. pag. 445. n. 12.

Non est reservabile, quod adhuc expectat declarationem, tom. 2. pag. 114. num. 27.

Superfluum est precibus postulare, quod jam lege permissum est, tom. I. pag. 179. num. 12.

Sum-

Summa extractio, qua pro pietate, & religione facit, tom. I. pag. 205. n. 1.
Concedere compelleris, quod tibi non nocet, & alteri prodest, to. I. pag. 227. n. 9. & pag. 315. n. 3.
Aequitas temperat rigorem juris, tom. I. pag. 227. n. 9. in fin.
Impossibile illud dicitur, quod commode fieri non potest, tom. I. pag. 339. num. 6. in fin.
Impossibile illud dicitur, quod pendet à voluntate Principis, nisi sit de illis, qua de facili indistincte concedi solent, Gregor. dec. 37. n. 5. ubi Add.
Odia, & pœna sunt restringenda, & favores ampliandi, qua regula procedit in pœnis pecuniariis, & corporalibus: Sed in concernentibus periculum anime, scilicet, an quis sit excommunicatus, vel irregularis, tutior pars est eligenda, licet videatur durior, Graff. dec. aur. p. 2. lib. 3. c. 17. n. 25.
Expressum dicitur, quod sub ratione comprehenditur, l. quæsitum scio, ff. de test. l. si postulaverit §. sed, & si negaverit, ff. de adult. Novar. dec. 206. n. 11.
Non dicitur nolle, qui non potest velle, l. pater Severinam, ff. de condit. & demonstrat.
Simile non est idem, semperque similitudines, & comparationes claudicant, Rot. coram Duno. sen. dec. 134. n. 9.
Si id quod ago, non valet, ut ago, valet tamen eo modo quo valere potest, cap. unico, de despons. impub. in 6.
Necessitas facit licitum, quod aliàs esset illicitum, cap. relinqui ubi gloss. de Cust. Euchar.
Corpore dat pœnas, qui caret ere malus, ro. 3. pag. 201. n. 18.
Ejus est nolle, qui potest, & velle, par. 3. pag. 218. n. 13.
Error, cui non resistitur, approbari videtur, tom. 3. pag. 266. n. 5.
In Clericis habentur illicita, qua in Laicis vacant à culpa, tom. I. pag. 56. n. 10.
Cui licet quod est plus, licet quod est minus, tom. 3. pag. 116. n. 21.
Exempla plus movent, quam verba, tom. I. pag. 56. n. 10.
Quibus prohibentur minora, majora vetita censentur, cap. cum illorum de sent. excomm.
Monacelli, Formul. Suppl.

Regulares

Præfici possunt Ecclesiis Parochialibus Monasteriis unitis, ex tolerantia Ordinarii, to. I. in Append. pag. 445. n. 13.
Exercentes curam animarum in predictis Ecclesiis, si removeantur ab eorum Superiore, non possunt reclamare: & congruam Seculari Curato taxatam petere non valent, ibid.
Contravenientes Clementine prima de privilegio, possunt ab Episcopo denunciari excommunicati absque monitione, tom. 3. pag. 149. n. 7.

Remissio

Clerici carcerati faciendæ à Judice Laico ad Judicem Ecclesiasticum, quomodo, & quando fiat, tom. 2. pag. 237. num. 2. 3. 4. & 5.

Renunciatio

Clerici privilegiis Clericalibus, seu Beneficiis, facta in carceribus, nulla est, tom. 1. pag. 170. n. 35.

Residere

Non dicitur, qui rediit, & iterum discedit post paucos dies, tom. 2. pag. 89. n. 72.
In quo loco teneatur Canonicus, qui habet unitam præbendam Ecclesiam Parochialem, tom. 2. pag. 91. n. 81.

Reservata

Peccata non absolvit Pœnitentiarius Cathedralis, nisi habeat ab Episcopo facultatem, tom. 1. pag. 61. n. 29.

Reus

In casu dubio debet in foro externo censuram inflictam servare, tom. 3. in præl. pag. 42. n. 190.
Non potest sibi eligere pœnam, sed illam iudex imponit, tom. 3. pag. 163. n. 12.

Ritus

*Ab Ecclesia in administratione Sacramentorum praescripti, non possunt variari, si-
vè omitti sine culpa, tom. 3. p. 259. n. 1.*

S

Salarium

Debet Vicario Capituli ex redditibus mensae vacantis, tom. 1. pag. 14. num. 15.

Sapientiae

Plenitudo est Timor Dei, tom. 1. pag. 366. n. 4. in fin.

Satellites

Officium Cursoris non debent exercere, tom. 1. pag. 38. n. 5.

Satellitum

Cognitio, an praesumatur, vel non, tom. 1. pag. 37. n. 4.

Satisfactio

Pro peccatis fit in tribus, scilicet, Oratione, jejuniis, & elemosyna, tom. 2. pag. 318. n. 10.

Scamna

In Ecclesia apponi, seu retineri non debent in Ecclesia Episcopo nolente, tom. 1. pag. 160. n. 4. & 5.

Scribens

Epistolas Monialibus, an comprehendatur in Edicto prohibente colloquutionem, tom. 3. pag. 129. n. 6.

Obscena Monialibus scribens, excommunicatione lata sententiae innodandus est, ibi num. 5.

Secretum

Naturale an teneatur quis servare, si formiter in judicio interrogetur à iudice, tom. 1. pag. 81. n. 8.

Sepultura

In Ecclesiis non Parochialibus non construuntur, nisi de licentia Episcopi, to. 1. pag. 208. n. 22. & pag. 154. n. 25.

Servitus,

Quae imponitur super rebus Ecclesiae, est species alienationis, tom. 1. pag. 135. n. 44. & pag. 180. n. 20. & tom. 2. pag. 166. num. 7.

Studium

Sacrorum Canonum, dicitur studium legale, tom. 2. pag. 163. n. 24.

Superior

Regularis agens actum prohibitum, asserens se fecisse ex causa, non creditur ei, tom. 1. in Appendic. 442. pag. n. 4.
Non dicitur absens, si moretur in Domo Religionis posita intra duas dietas, tom. 1. in Appendic. pag. 442. d. n. 4.

Synodus

Quando habeat vim monitionis, tom. 1. pag. 143. n. 4.

In Synodo

Quae sint advertenda, quae vitanda, tom. 1. pag. 242. n. 22. & tom. 3. pag. 197. n. 24. & 25.
Solus Episcopus statuta condit non obstante contradictione Cleri, tom. 1. pag. 144. num. 1.

Synodi

Ignorantia non est allegabilis in loco in quo fuit publicata, tom. 1. pag. 143. n. 27. & tom. 3. pag. 256. n. 6.

Omit-

Omissio an sit culpa gravis, tomo 3. pag. 277. in Appendic. n. 20.

T

Tabula

Sacramentorum nova legis proponitur, & explicatur, tom. 1. in Appendic. pag. 476.

Testis

Religiosus sine licentia sui Superioris examinatus, an, & quando probet, tom. 1. pag. 189. n. 7. & 8.

Theologi

Non omnes apti sunt ad augendas Confessiones Sacramentales, tom. 3. pag. 214. num. 3.

Tutela

Dativa, & Testamentaria non exercetur à Clericis nisi de licentia expressa Episcopi, vel Papa, tom. 1. pag. 190. num. 1. 2. & 3.

V

Verba,

Poenas incurrant, sunt lata sententia, tom. 1. in Append. pag. 412. n. 3.

Rogo, possit, valeat, in ultimis voluntatibus habent vim praecepti, tom. 1. pag. 433. n. 4.

Exerceatur, offeratur, cooperiatur sunt imperativa, & praeceptum inducunt, vide in Indice supplementi.

Verbum Dei.

Producit plures effectus, qui enumerantur, tom. 2. pag. 152. n. 9.

Vicarius Capituli

Non concedit licentiam iudici exhumanda Cadaver à loco immuni pro facienda recognitione, tom. 2. pag. 346. n. 14.

Vicario Generali,

Et non alteri delegatur facultas ab Episcopo ingressus in Clausuram Monialium, tom. 1. pag. 19. n. 10. & 11.

Viduis, & Pupillis

Tenetur Episcopus providere de Advocato, tom. 1. pag. 28. n. 2.

Visitatio

Liminum, quando fieri non potest personaliter ab Episcopo, delegari debet alicui de Diocesi in dignitate constituto, tom. 3. in Append. pag. 273. n. 6.

Unionis

Beneficii decretum debet fieri coram Testibus non familiaribus Episcopi ad excludendam suspicionem antidata, tom. 1. pag. 66. n. 5.

Universitas

Laicorum est capax nominandi Curatum amovibilem pro exercitio Cure animarum, tom. 1. pag. 298. n. 1.

Qua forma absolvatur à censuris incurjis ignoranter, tom. 1. pag. 357.

Voluntas

Testatoris etiam in minimis est servanda, tom. 2. pag. 86. n. 60.

Votum

Capitularium, & Collegialium debet dari collegialiter, tom. 1. pag. 132. num. 36. & pag. 214. num. 23. & tom. 2. pag. 139. num. 2.

Vota

Qui in electione sollicitat, & procurat pro sui electione, se ipsum indignum facit, tom. I. pag. 345. n. 17.

Vocem

An plures Fratres in Capitulo, sive Collegio habere debeant, & possint, to. 2. pag. 192. n. 6.

Voci

Activa, & passiva, qui renunciavit, potest illam reassumere activè, & passivè, tom. I. pag. 345. n. 20.

Usurpatio

*Jurispatronatus presumitur, & cadit in Domino feudi, etiam si habeat condominos, tom. 2. pag. 19. n. 5.
Item in alia persona petente, licet non habeat jurisdictionem, ibi.*

Uxor

*Presumitur prius mortua quam maritus, tom. I. pag. 293. n. 7.
Occidens maritum dormientem, non gaudet Ecclesie immunitate, tom. I. in Append. pag. 402. n. 16.*

APPENDIX
DECISIONUM
SELECTARUM
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

*Quæ dantur in hoc SUPPLEMENTO pro majori
dilucidatione totius Operis.*

R. P. D. ANSALDO.

Placentina Parochialis.

Veneris 16. Martii 1708.

ARGUMENTUM.

Appellatio interposita ab electione in Concursu Ecclesiæ Parochialis propter irrationabilitatem ipsius electionis, quando concedatur, & fuisse eam Concessam usque ad quartum examen ostenditur; ubi de nonnullis qualitatibus, quæ concurrere debent in huiusmodi electione, & habendis præ oculis ab Episcopo.

SUMMARIUM.

1 Tertium examen ad electionem Parochialis de Stylo Rotæ conceditur in presentia tamen Decani, & Ponentis, & num. 3.

Monacelli, Formul. Suppl.

- 2 An Examinatores Synodales Urbis possint cum causa condigna, vel indistincte, & sine causa allegari suspecti.
- 3 Auditores Sac. Rotæ nequeunt allegari suspecti.
- 4 Auditores Sac. Rotæ quando eorum, vel consanguineorum causa discutuntur, voluntariè ac de honestate tantum abscendant ab eorum Sede, & unam ex vicinis aulis ingrediantur.
- 5 Pro quodam partium solatio subrogantur à Rotæ Examinatores novi, aut non recusati authorizandi presentia Decani, & Ponentis.
- 6 In electione ad Parochiales nedum attenditur doctrina, verum etiam alia qualitates.
- 7 De jure communi tres sententia constituunt rem judicatam.
- 8 Deficientia primi approbati in successivis examinibus reperta licet potest adscribi accidentali agritudini.

L 3 dini

- dini corporis, vel animi, non tamen post tertium experimentum.
- 9 Appellatio à iudicio Ordinarii circa electionem ad Parochiales tantum admittitur ad effectum devolutivum, non autem suspensivum.
- 10 Ad effectum excludendi electum à possessione Parochialis exiguntur tria uniformia iudicata, & n. 11.
- 12 Contra praelectum ad Parochialem aliàs approbatum non conceditur quartum examen, ne daretur processus in infinitum;
- 13 Praesertim interventa assistentia Sacrae Rotae Auditorum;
- 14 Ac attenda formula, quam adhibent Examinatores in Urbe.
- 15 Evidentia facti non admittit probationem in contrarium.
- 16 Post tres sententias in iudicio devolutivo regulariter non admittuntur aliae sententiae, sed ad summum recipitur altera appellatio.
- 17 Quartum fuit per Rotam concessum examen.
- 18 Praelectio facta ab Episcopo ad Parochialem, ut tamquam irrationabilis rescindi possit, requiritur manifestus, & inexcusabilis excessus inaequalitatis meritorum.
- 19 Aetas 30. Annorum sufficit, ut quis creetur Episcopus.
- 20 Nobilitas estimabilior consistit in animo, & virtutibus.
- 21 An paupertas, aut potius commoditas plus contribuatur muneris, & administrationi officiorum.
- 22 Praelectio datur illi, qui magis populo est gratus.
- 23 Actuale exercitium praevalet nuda Theorica in concursibus ad Parochialem.
- 24 Practicum experimentum anteponitur simplici probabilitati eventuali.
- 25 Episcopus est Parochus Parochorum, & sua conscientiae imputatur mala, aut minus iusta praelectio ad Parochialem.
- 26 In adjudicanda Parochiali iudicio Episcopi standum est.
- 27 Praelecto ad Parochialem ratione loci potius juniori, quam seniori adjudicari debeat.

- 28 Posteriora derogant prioribus.
- 29 Comparatus ad aliquod beneficium presentatus in gratificatione semper praeferrri debet.
- 30 In Beneficii assentione regulariter praefertur ille, de cuius bonis, sive in totum, sive in partem fundata est Ecclesia.

D E C I S I O I.

ILle, qui dicebatur ab Andrea Brevispede in primo quidem novo examine, in iuncto per Sac. Rotam ex fundamentis uberrimè insinuat in altera decis. diei 25. Febr. 1707. velocius ac feliciter cucurrit; quam idem Andreas, sed ad servandam aequalitatem Scuto pariter alio experimento, ante omnia non levis amator dissentientes insurrexit controversia super Examinatoribus, sive Iudicibus iterum assumendis; cum etenim de Stylo Sacri auditorii tertium in ordine examen fieri, & auctorizari solear à praesentia Rev. Decani, & Ponentis in causa, ut meminit, & practica vit quoque Rota, usque de anno 1625. in illa Nepesina Canonatus, cor. Merlino inter suas decis. 159. in princ. & magis de recentiori illa Syracusana Praepositura 26. Jan. 1697. in fine, & 20. Nov. ejusdem anni, §. Ad hoc coram bon. mem. Muto, inter impresas per modernum Romanum discept. Eccles. tom. 1. discept. 13. n. 54. & 53. post med. & in Lunen. Sarzan. Parochialis 2. Julii 1706. coram R. P. D. meo Omana.

Petrus Paulus, qui ut praemisimus magis hucusque cucurrerat suspectos allegaverat nonnullos Examinatores Synodales Eminentiss. Domini Vicarii Urbis, ita ut vix ex numero novem, demptis primis tribus, scilicet Examinatoribus, qui iam proprium munus expleverant, aliisque quatuor hujusmodi suspicioni obnoxiiis, duo remanerent, qui possent adsciri, quapropter è converso cepit Andreas potestatem hanc recusandi tanquam suspectos Synodales Examinatores impugnare. At prudentia Dominorum superfluum existimavit talem discutere, & enodare quaestionem; Quidquid enim desuper affererent

Scri-

² *Scribentes* volentibus aliis indistinctè, & circa causam condignam admitti posse hanc suspicionem, aliis verò causam præcificam exposcentibus, quemadmodum videre est penes *Pax Jordan. elucubr. canonic. tom. 2. lib. 10. tit. 8. num. 190. Modern. Roman. discept. Eccl. par. 1. discept. 13. sub num. 13. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 9. in annot. de nullitat. num. 106. vers. item dic. Massobr. in prax. habent. concurs. tit. de elect. magis idonei. requisit. 5. dub. 3. num. 1. Garz. de benefic. par. 9. cap. 2. num. 240. Ugol. de potest. Episc. cap. 50. §. 5. ad fin.*

³ Neglecto quippe illo remedio, quo poterat occurrì, si iidem Reverendissimus Decanus, & Ponens satius duxissent examen per semetipsos celebrare, sicuti in substantia practicum fuit in mox recentibus casibus *Merlini, & bon. mem. Muti*, & annotavit modernus *Romanus in præfata discept. 13. num. 22.* quia tunc eodem modo, per quem Judicis arbitrio eligantur, vel omittantur Periti, quoties Judex in materia versatus nondetrectat per se ipsum oculis propriis, seu cum proprio labore, tale officium in sui instructionem implere. Ita valebant Sacri Tribunalis Auditores ad lancem examinis expendere scientiam, sive doctrinam utriusque Litigantis, quin allegabilis esset ulla suspicio, quæ non admittitur in hoc Sacro Confessu, ad quem efforandum totius Catholici Orbis, etiam ad nominationem Imperatoris, & Regum eliguntur viri præcellentes, & ab omni probabili suspicione immunes, adeunt etiam quando eorum, vel consanguineorum causæ in Rota discutuntur, solummodò de honestate tempore propositionis, seu discussionis voluntariè tantum abscedant ab eorum sede, & unam ex vicinis aulis ingrediantur per ea, quæ respectu primæ observationis affirmant *Marchesan. de commiss. par. 2. tit. de commiss. suspic. Judic. §. 2. num. 4. fol. 390. Ridolph. in praxi, judic. par. 1. cap. 7. num. 134. & quoad secundam restantur, Capyc. in praxi par. 1. cap. 2. num. 56. Marchesan. de commiss. loco citato, num. 4. & 5. Ridolph. dicta par. 1. cap. 7. num. 134. Card. de Luc.*

lib. 15. de judic. disc. 3. sub num. 67.

Opportunius censuerunt *Domini*, & pro quodam majori partium solatio, adhibere quoque, & respectivè subrogare tres alios Examinatores, præfata, ut diximus, præsentia *Decani, & Ponensis* autorizandos, assumendo scilicet illos binos, qui non extiterant à ⁵ Petro Paulo recusati, & tertium de novo adjiciendo, uti quoque videtur innuere *Garz. de benefic. p. 6. cap. 2. num. 78. & seq. & post Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. in praxi, p. 2. annot. 5. §. 1. num. 12. scribens in causa Syracusana, de qua supra modern. Roman. in dict. sua discept. 12. sub num. 20.*

Confecto igitur hoc novo, & in Urbe secundo examine, versa totaliter est vices, *Andreas* etenim *Petrum Paulum* superavit, licet etenim uterque remanserit approbatus sed ad exercendam Animarum Curam, plures, ut moris est, notas approbativas assequutus fuit *Andreas*; Quamobrem in hoc statu debuisset ad ulteriora procedi in discussione cæterarum prærogativarum, ad finem, ut quis eorum præter scientiam, ⁶ & literaturam in eisdem qualitatibus, & prærogativis insimul collatis, præpolleret, reportaret quoque ad sui favorem controversæ Patochialis adjudicationem, per ea, quæ in similibus habentur connotata penes *Pignatell. consult. canon. 181. num. 1. tom. 1. Ventrigl. in praxi tom. 3. de collat. Paroch. annot. 5. §. 2. num. 44. & 63. Rota decisione 24. num. 9. coram Celso, cum aliis relatis Concordan. in Albanen. Archiepiscopatus 2. Junii 1702. §. Equidem in provisionibus coram me, & in Lunen. Sarzanen. parochialis 2. Julii 1706. §. Neque obstare coram R. P. D. meo Omarsa.*

Verùm magis acere jurgium exacte, prætentente *Petro Paulo*, veluti habente primum judicatum Examinatorum in Urbe pro se, tertium ad minus ineundum esse experimentum ex quo precipivè à peculiaribus Statutis, ut privilegio ipsius materiæ de jure sancitum habemus, quod tres, ad constituendam rem judicatum, sententiæ requirantur, ad *Text. in Clementina ut calumniis, de sentent. & re judic. l. unica*

cod. ne liceat in una, eademque causa pro-
voc. Card. de Luca de judic. disc. 1. sub
num. 14. & fuit latè in hac specifica que-
stione examinatum penes Pignatell. conf.
can. 147. num. 7. tom. 4. Gonzal. ad reg. 8.
Cancell. glos. 4. num. 121. Nicol. in floscul.
verb. examen, num. 6. & resolutum in Ne-
pessina Canonatus coram Merlin. inter
ejus impressas, decis. 146. in fine decis.
159. in princ. in Syracusana Prapostura
26. Junii, & 9. Novembris 1697. relat.
penes modernum Romanum, discept. 13. à
num. 48. & ad seq. in Papien. prapostura
28. Novembris 1698. §. Atque ex his de-
scendendo cum seqq. coram me inter ha-
ebenus impressas, decis. 64. à num. 12. &
in Calaguritana dimidii Beneficii de Lan-
ciago 13. Febr. 1705. per tot. cor. R. P. D.
meo Caffarellio.

Huic tamen mordicus novæ provo-
cationi sese opponebat, ac forsan justè,
& rationabiliter Andreas, quoniam uni-
versæ autoritates à Petro Paulo deductæ
loquebantur in casu, quo, quis per an-
tea fuisset assequutus collationem, seu
præsentationem ad aliquod beneficium,
ad quod idcirco diceretur habere jus,
quod nuncupant ad rem, & tunc si ha-
bens hujusmodi jus ad rem, exempli gra-
tia, provisos Apostolicus sub assueta clau-
sula, vel formula, quæ compellatur in
forma dignum, vel præsentatus à legiti-
mo Patrono, vel demum prælectus ab
Episcopo in concursu, in provocationi-
bus postmodum succedaneis collapsus,
reprobatus extitisset etiam per duas vices,
in his profectò circumstantiis nequiret
ab illo divelli tale jus ad rem, sub præ-
textu, quod bis succubuerit in examine
circa idoneitatem; sed foret nihilominus
admittendus ad ulterius experimentum;
Etenim in hoc casu intrat ratio, quod
pro constituenda adversus eum re judica-
ta, tres requirantur sententiæ, sive Ju-
dicia Examinatorum cum favore haben-
tis præfatum jus ad rem, deficientia in
successivis examinibus possit adscribi ac-
cidentaliter tunc temporis ægritudine corpo-
ris, vel animi, & nequeat prorsus cen-
feri non idoneus, qui à principio talis
fuerat à legitimo Superiore repertus, do-
nec post tertium experimentum, prorsus
inverisimile existat, quod semper versa-

retur in illo statu ægritudinis, & injusti-
tia primæ approbationis evincatur, &
hoc est quod dicunt Pignatell. dicta con-
sult. canic. 147. num. 6. tom. 4. modern.
Roman. dicta discept. 13. num. 3. & 6. Pax
Jordan. lucubr. Canon. tom. 2. lib. 10. tit.
8. num. 109. & 246. Massobr. in praxi
haben. concurs. requisit. 5. dub. 6. Nicol.
in floscul. verbo examen. num. 6. Rota dec.
159. num. 12. coram Merlin. cum aliis re-
latis in prælaudata Papien. prapostura in-
ter impressas coram me, decis. 64. sub
num. 14.

Fortius verò, quia id ipsum de jure con-
tingit, & in praxi servatur quando idem
confovens jus ad rem nactus quoque fue-
rit lege, vel Judice ita sanciente posses-
sionem illius Beneficii, possessionem illius
rei, vel pecuniæ, prout hic, cum Sa-
crum Concilium, & Piana Constitutio⁹
minimè permittant, quod Sacerdote ad-
invento idoneo à suis Examinatoribus
Synodalibus, & ab Ordinario prælecto
vigore appellationis ab altero interadje-
ctæ, possessio impediatur, sed solum re-
linquant locum prosequendi causam in
puro devolutivo, sicuti ad litteram e-
jusdem Sac. Concilii & constitutionis S.
Pii V. protestantur Fagnan. in cap. cam-
te, num. 35. & seq. de etat. & qualit.
ordin. Barbof. ad Conc. sess. 24. de refor.
cap. 18. num. 156. & in tract. de paroch.
cap. 2. num. 145. Garz. de benef. par. 9.
cap. 2. num. 236. & 246. Massobr. in pra-
xi haben. concurs. requisit. 5. dub. 4. num.
11. Barbof. de offic. & potestate Episcop.
par. 3. allegat. 60. num. 104. Aden. ad
Gregor. decis. 548. num. 7. Rot. decis. 24.
num. 24. coram Celso, decis. 120. num. 2.
coram Zarata, & in superius relata Ca-
laguritana Beneficii de Lanciago 13. Fe-
bruarii 1705. §. Quamvis enim, coram
R. P. D. meo Collega Alm. Urb. Guber-
natore.

In prædictis namque terminis admis-
sæ appellationis in devolutivo tantum,
certè quo ad effectum excludendi il-
lum juridicum, vel judicialem posses-
sorem exiguntur in eodem devolutivo,
& ordinario judicio tria uniformia ju-
dicata per ea, quæ ultra quoridianam
observantiam scripta reliquere Rode-
ric. Suarez. in l. post rem indicatam, vers.
sed

sed pulchrum dubium, ff. de re judicat. Monteross. in sua pract. civili, tract. 3. de via exequit. fol. 38. Gutierrez pract. civil. qu. tom. 1. lib. 1. qu. 115. Rota, dec. 101. n. 14. par. 16. rec.

Diximus omnes autoritates hosce terminos percutere, quoniam etsi ex parte Petri Pauli adducerentur nuperrimè resoluta in præcitata Calaguritana Beneficii de Lanciogo 13. Februar. 1705. coram R. P. D. meo Caffarello; Casus ille fraternizabat cum cæteris mox enunciatis, vigente quippè in Regno Sardinia notissima Bulla san. mem. Clementis VIII. injungente, quod in Ecclesiis Civitatum, vel Diocesis Calaguritanae, & Calceatensis occasione vacantium Beneficiorum indicatur concursus, ad hoc, ut inter quatuor, quos Bulla nominat, Clericos patrimoniales, seu naturales, approbatos ab Examinatoribus unum ex illis à Beneficiatis habentibus jus præsentandi nominatum Episcopus admittat, eique possessionem attribuat, evenerat, quod Julianus extiterat jam approbatus, itidemque præelectus à prædictis Beneficiatis, ac denique possessionem ab Ordinario assequutus, prætendente autem Francisco, qui etsi ab initio rejectus fuerat, & reprobatu ab Examinatoribus, & consequenter posthabitus à Beneficiatis, nihilominus provocando deinceps reportaverat testimonium suæ idoneitatis ab Hispaniarum Nuncio, quod non esset ampliùs inquirendum de ejus idoneitate, ut ita in vim concomitantis decreti Nunciaturæ posset recta via prælegi ab eisdem Beneficiatis ad exclusionem Juliani possessoris, optimè definitum fuit, quod novo, & forsan suo loco, & tempore tertio examini foret subjiciendus, cum ut præmissimus, intendens iudicium, vel iudicalem possessorem expellere à sua possessione in iudicio devolutivo, nequeat firmare suum bonum jus in eodem devolutivo, nisi sui favore tres conformes sententias enumeret, ex quibus præcedens iudicialis exequutio, rei iudicatæ effectus, ut in Rubric. ff. de re judic. & effect. sentent. Mauson. de caus. exequitiv. ampliat. 35. numer. 5. valeat dimoveri sicuti ultra

mox allegatos generaliter advertunt Card. de Luc. de Benefic. disc. 137. sub num. 8. Rota dec. 5. num. 7. coram Ubago, & decis. 315. num. 6. part. 18. recent.

Alitè converso (subjungebat Andreas) non erat ira procedendum in præsentis casu minusve iterandum suum examen, cum jam fuisset vindicata prætenfa iustitia suæ primævæ approbationis, & præelectionis per alterum in ordine tertium experimentum initum coram Reverendissimo Decano, & Ponente, ut supra, primò quia aliàs si ob aliquod infortunium, aut enunciata accidentalem ægritudinem corporis, vel animi succubisset in hoc alio quarto experimento, locus fieret processui in infinitum in præjudicium Regiminis animarum, interim sub remoto, & incerto Pastore viventium, quando id etiam abstractivè abhorret à jure, ut conclamant Felin. in capit. proposuisti, num. 11. circa finem, vers. quia ejus officium, de probat. Riminal. Jun. conf. 335. n. 6. Rota penes modernum Forolivien. dissert. legal. tom. 1. dissertat. 22. decis. 1. num. 2. & dec. 4. num. 10. dec. 564. num. 25. coram Bich. dec. 317. num. 26. part. 11. & dec. 246. num. 7. par. 19. recent. & in Romana Emphyteusis super melioramentis 15. Martii 1706. §. Quoniam liquidatio coram Eminentissimo D. meo Cardinali Caprara.

Secundò magis introspecta, sive juncta ratione interventus, & assistentiæ Sacræ Rotæ Auditorum, qui si ad exemplum Causæ Nepesinæ coram Merlino, & Syracusanæ coram bon. mem. Muto, in hoc tertio examine pronunciasent idoneum ipsum Andream, illorum utique Judicium fuisset inappellabile, sicut extitit in causis prædictis, ita non minùs sub eorum oculis sequuta proculdubio canonica approbatione, idem videbatur decernendum ex regula, qui facit per alium 72. de regul. jur. in 6. Bartol. in summar. l. unum, de familia 69. §. Si de falcidia queratur, ff. de legat. 2. Roman. conf. 116. sub n. 1. Marant. contr. jur. tom. 3. resp. 44. n. 19. Marc. Anton. Paulut. dissert. legal. tom. 1. dissert. 10. num. 41. & 42. Rota dec.

dec. 548: num. 16. & seqq. par. 5. rec. tom. 2. & in Burgen. jurisdictionis super exercitio functionum Parochialium 11. Junii 1706. §. Firmato quippe coram Me.

Tertiò denique evidentiùs ponderata hodierna formula, quam adhibent Examinatores in Urbe, qui doctrinam rigidè expendunt non jam in voce præterlabente, sed in scriptis permanfuris, videlicet priori loco injungendo examinandis, quod ad modum concionatoris discursus fiat ab eis oratio, sive adhortatio ad Populum super aliquo ex Sacris Evangelii casu aliter adaperto, deinde pariter traducendo unum ex capitibus de Dogmaticis sessionibus Concilii Tridentini, fortuitò similiter obtingen. ac denique retento ordine in scriptis respondendo super novem conscientie casibus. Quamobrem sicuti facile ex indicatis prætextibus, vel motivis in sensu negativo posset excusari reprobatus, quoties malè oneribus hisce correspondisset, è contra in sensu affirmativo non posset accidenti referri illa demonstrata idoneitas in scriptura semper ostensibili, *charta enim*, ut adagio dicitur, *semper cantat*, & ob id quare ambigendum de illa sufficienti doctrina, cujus testimonium nullatenus eventuale, & transitorium, sed perpetuò, & ineluctabiliter sub oculis ponebatur, contra facti siquidem evidentiam nulla admittitur probatio in contrarium, *l. minor viginti quinque ann. ff. de minor. l. si irruptione §. ad officium ff. fin. regum. gloss. notab. in cap. quod auzem interrogasti 27. qu. 2. Baldus in l. ultim. in principio, numer. 7. de Episcop. & Cleric. Balduoc. ad cons. Roman. tom. 4. dec. seu resolut. 83. num. 1. in fine, & numer. 2. Navar. dec. 132. Fontanell. decis. 381. sub numer. 3. Rotæ dec. 70. sub numer. 4. post consil. Farinacc. tom. 1. dec. 188. num. 4. par. 15. & dec. 145. nu. 18. par. 17. rec.*

Quin refragari posse videatur consideratio servandæ æqualitatis, dispar etenim est ratio inter amovere satagentem ab attributa per Judicem, vel per legem possessione suam contradictoriam, in qua hypothesis sanè, ut osten-

ditus, trinum ad minus requiritur judicatum in oppositum, & inter casum, in quo tractetur de eodemmet per antea possessore in judicio devolutivo rursus canonizato, tunc enim non admittuntur regulariter aliæ sententiæ, sed ad summum recipitur altera appellatio, ut in proposito patet ex annotatis in *Addit. ad meas dec. inter hæreticus impress. tom. 1. dec. 1. numer. 6. & 7.*

Cæterum Tribunal suas quodammodo simbrias maturitatis dilatando in quamdam majorem exuberantiam, exaudivit quoque postulationem hujus tertii, & respectivè quarti experimenti de facto non recusati ab Andrea, sed religiosissimè adscitis *Reverendissimo D. meo Decano* tribus aliis viris, sive Examinatoribus, ætate, & Doctrina præstantibus, & iis, qui examini subiici debent ignotis, inventus de novo est Petrus Paulus minus habens in conflictu, quamvis, & ipse fuerit undique idoneo ad curam exercendam renunciatus, ac propterea cum pro finali, ut par erat disputatione negotii subinde proposuerim disquirendum utrum constaret de irrationabili judicio Episcopi, ita ut adjudicanda foret Parochialis Petro Paulo, negativum in omnibus productum in hodierna Audientia responsum, nempe, *non constare de irrationabili judicio, & non esse adjudicandam Parochialem Petro Paulo.*

Fundamentum resolutioni præbuis ineluctabilis, & undique firma propositio, quod ad hoc, ut judicium Episcopi præeligeris magis unum, quam alterum in hujusmodi concursibus possit objurgari, & rescindi tamquam irrationabile, expostulatur tanta meritorum, & prærogatarum inæqualitas, ut pariat manifestum, & inexcusabilem excessum, ita ut si non dolo positivo, immodicæ saltem, & non tolerabili affectioni imputanda veniat eadem præelectio, quemadmodum de mente ipsius *Sacrof. Concilii Tridentini*, nec non *Piana Constitutionis* citra contradictorem stabiliunt, *Fagnan. in cap. eam te numer. 24. & 30. de ætate, & qualitate ordin. præf. Covarr. in regul. peccatum.*

cum §. 7. numer. 3. *vers. alioquin omnes electiones, & numer. 4. versic. etiam si locus esset, Pax Jordan. lucubrat. canon. tom. 2. lib. 10. tit. 8. de collat. Paroch. num. 255. & seqq. Gonzalez. ad regul. 8. Cancellar. gloss. 4. numer. 126. & 139. & in annot. ad gloss. 9. numer. 209. Massobr. in praxi habend. concurs. requisit. 5. dubitat. 2. numer. 42. Barbof. de Offic. & potest. Paroch. par. 1. capit. 2. num. 142. & 142. in fine, Rota decis. 612. numer. 1. 15. & 16. coram Merlino dec. 422. num. 5. & 6. coram Remboldo, & dec. 654. n. 4. p. 4. diversor.*

Iste autem tanta patens excessus minime eliciebatur ex eo, quod cum Petrus Paulus foret senior ætate, & antiquior in Sacerdotio, magis Nobilis, necnon pauperior, & indigena, & usque ab anno 1697. ad audiendas confessiones approbatus, cum ulteriori facultate absolventi à casibus reservatis, versatusque in Officiis Piarum Congregationum, ac Sodalitatum cum similibus; Licet enim omnia hæc delineare possent virum capacem, & emeritum ad quamcumque Animarum curam assequendam, non tamen ullo modo suffocabant qualitates fortè magis ex toto complexu coruscantes in Andrea, comparative siquidem ad enunciata Petri Pauli requisita, Andreas reperiebatur Paulo quidem junior, videlicet quinque circiter annis, sed in ætate sufficientissima, nedum, ut institui Parochus hujus rusticæ Curæ valeret, sed etiam canonicè creati Episcopus, & Parochus Parochorum, prout in ordine ad ætatem 30. ann. sancitum legitur in cap. cum incunctis de election. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 5. in princip. Gutierrez. quest. canonic. lib. 1. cap. 28. num. 6. Garz. de Benefic. par. 7. capit. 4. numer. 76. Vivian. in praxi Jurispatron. par. 2. lib. 6. capit. 7. numer. 4. Antonell. de temp. legal. lib. 2. capit. 11. numer. 1. Barbofa de Offic. & potest. Episc. par. 2. allegat. 1. numer. 26.

Circumstantiæ majoris claritudinis, seu Nobilitatis, paupertatis, necnon illius ut ita dicamus, indigeneitatis partem præpölebant ad finem, & esse-

ctum, de quo agebatur; Nobilitas quippe existimabilior consistit in animo atque Virtutibus, neque coram Deo, apud quem non est exceptio Personarum, minus Nobilis postponitur ad Altare, momente D. Paulo, etsi ad aliud propositum, eligite contemptibiles Ecclesie, & anceps judicium est, an plus contribuant Officiorum muneri, & administrationi paupertas, aut commoditas, secundum ea, quæ post Borell. de Magistrat. edict. lib. 1. cap. 13. à num. 2. cum plurib. seqq. Mastrill. de Magistrat. lib. 2. cap. 12. à num. 8. ad 29. Petr. in comment. super ritib. magn. Cur. Vicarie Rota 14. num. 19. tom. 1. habentur annotata in prefatione ad meas decisiones tom. 1. num. 22. & 23. & in proposito observat Abbas in cap. Constitutis, num. 10. & seqq. de appellatione, juncta ibid. gloss. in verb. Impotentiam, Lambertia. de Jurepatron. lib. 2. par. 3. art. 5. num. 1. Barbof. de Paroch. par. 1. cap. 2. num. 118. Ventrigl. prax. rev. notabil. tom. 2. annot. 3. §. 2. & 29. Rota d. decis. 654. num. 2. *vers. & non pauper. par. 4. diversor.*

Respectu verò ad animadversionem, quod Petrus Paulus foret indigena, & è converso Andreas de cætero in loco versatus ab Episcopo ejusdem Civitatis ordinatus, Patria tamen esset alienigena generaliter quidem, & in abstracto posset in aliqua majori existimatione fulciri, quoties tractaretur de assequutione simplicis Beneficii, vel alterius rei indifferentis, eo quod regimen Animarum utique præponderat Populi, seu Parochianorum benevolentia profusè demonstrata erga personam Andree, quando vix Petrus Paulus afferebat testimonium Domini Temporalis loci de Guardamiglio, in quo sita erat Parochia non dissimile ab alio, quod, & exhibebat Andreas; Semper etenim, & præmaximè pro felici, & salubriori administratione curæ spectabilis est, & spectari debet pascendi gregis affectio, ad hoc, ut magis Populo gratus melius præesse valeat, & prodesse ex iis, quæ habentur animadversa per DD. in Can. Nullus 61. *distinct. Barbof. in cap. quod Dei, num. 4. de*

de stat. monach. Pignatell. consult. Canonic. 118. num. 5. tom. 1. Frass. de Reg. patron. Indiar. cap. 33. num. 25. Card. de Luca, de Paroch. disc. 1. num. 19. & disc. 137. n. 27. Alter de Luca in observ. ad Ventrigl. in praxi rer. notabil. tom. 2. annot. 3. sub num. 6. & sæpius professa est Rota, & præsertim in Albanen. Archipresbyteratus 29. Januarii 1703. §. Parum refragante coram Me.

23 Neque pariter considerabile discrimen intercedebat inter Petrum Paulum, & Andream in ordine ad ministerium Confessarii, quia & Andreas de tali veste proportionabiliter ad aetatem triennio post indutus apparebat, at quod altius subcensendum reputabatur practicum erat exercitium fermè per sexennium expletum ab Andrea circa Curam Animarum tamquam ab hoc, vel illo Parocho in sui suffraganeum, & adiutorium electum, quæ sane praxis actualis cum indubitanter prævaleat unde, & quandoque post modum fallibili theoreticæ, summopere solet perpendi, & anteferri in hisce concursibus, sicut aliàs firmatum habemus penes Roccam de Curt. de Jurepatr. in verbo honorificum, qu. 15. num. 26. & seqq. Pax. Jordan. elucubrat. Canonic. tom. 2. lib. 10. tit. 8. numer. 211. Panimoll. decis. 101. numer. 15. Rota decis. 115. coram Pamphilio, & decis. 946. utrobique numer. 1. coram Duno. Jun. & decis. 210. numer. 21. par. 11. recens.

24 Adscriptus pariter fuerat Andreas Syllabo Congregationum Piarum, quodque plus erat, extiterat præpositus ab Episcopo directioni Conservatorii Puellarum præservararum noviter erecti, quod profectò pariter practicum experimentum anteponi merebatur simplici probabilitati eventuali, juxta illam majorem securitatem, majusque decus, quod secum fert probata experientia, teste Baldo, conf. 136. numer. 2. & 3. lib. 2. Actolin. resol. forens. 108. numer. 27. Aristotel. lib. 8. Politic. cap. 6. Bobadill. eod. tract. libr. 1. cap. 6. numer. 28. Mastrill. de Magistrat. lib. 2. cap. 4. numer. 42. & seqq. de re benef. lib. 2. quest. 31. sub numer. 137. Rota

decis. 295. num. 7. & decis. 296. numer. 3. par. 11. & dec. 175. num. 4. in fine par. 17. recent.

Atque ex his satis jam deficiebat illa tam magna inæqualitas, quæ exigitur, ut annotavimus, ad infringendum ex capite irrationabilitatis iudicium Episcopi, quem sicuti Sacrosancta Concilia, & Apostolica Constitutiones universalis Ecclesiæ bono consulentes justè obstrinxerunt subjectioni indicendi Concursum, & pavendi de recursibus ad Superiorem, ita quantum fieri potest, liberum relinquere arbitrium in hac præelectione restricta intra cancellos approbatorum, quando præcipuè mala, aut minus justa præelectio in suæ conscientie pondus deflecteret, ad hunc etiam effectum dicitur Parochus Parochorum, & de jure est, quod alterum præponens teneatur de facto à se propositi, aut substituti ad *Tex. in l. sed etsi pupillus* 11. §. de quo palam, ff. de instit. act. l. 1. §. non autem post med. ibi: imputaturum sibi cur talem præposuerit, ff. de exercit. action. Bartol. aliisque DD. in l. ne quid ff. de inced. Ruin. Naufrag. Roland. conf. 95. numer. 11. & seqq. vol. 2. Rebell. de obligat. instit. lib. 2. quest. 11. Rota decis. 452. numer. 2. par. 4. rec. cum aliis in tract. de commerc. & mercat. disc. 21. n. 19. & discurs. 29. n. 10.

Concomitante ulterius intrinseca ratione, quod cum præcellentia in gubernio animarum revera non consistat in hac, vel illa majori extrinseca prærogativa, sed in cæteris vigilis, & gnatis Pastoris magis notis animi dotibus ex gr. mansuetudinis, pietatis, & prudentiæ, Populique affectionis, nemo dixerit, quod circa hoc judicandum non sit pro iudicio Episcopi, qui omnium melius cognoscit oves suas, & scire præsumitur quid conscientie suæ, sive propriæ obligationi magis expediat, dicebat enim Div. Augustin. in tract. 74. & 75. in Joan. sub fin. Faciem videmus alterius, nostram videre non possumus, conscientiam verò nostram videmus, alterius non videmus. Quapropter reflectivè ad supradicta hoc idem in casu nostro concludunt ex D.

D. Thoma 2. 2. qu. 63. art. 2. in respons. ad 3. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 31. sub numer. 114. aliique plenè relati in prælaudata Albanen. Archipresbyteratus 29. Januarii 1703. §. Ac propterea coram Me.

Cæterum etiam in foro, & præcisivè à supponendis magis aptabilibus prærogativis secundùm informatam Episcopi conscientiam favore Andreae, signanter circa administrationem hujus potiùs Curæ quàm alterius, non etenim omnia possumus omnes, sed aliquis, habita comparatione locorum aptior est in uno loco, & alter in altero, adeo in proposito senioritatis comparative vincat Junior, quoties agatur de rurali Parochia, sita in locis montuosis, & asperis, dissitasque habens in se domos pascendi gregis, ex his, quæ ad rem considerandam fore perpendunt *Felin. in cap. cum adeo, num. 6. de rescript. Guttier. Canoniar. quest. lib. 2. cap. 11. à n. 64. cum plurib. seqq. Maceraten. var. resol. lib. 1. cap. 54. num. 27. Sor. de just. & jur. lib. 3. qu. 2. art. 9. limit. 2. Tambur. de jur. Abbat. tom. 1. disput. 5. qu. 13. n. 8. Rota, dec. 612. n. 8. coram Merlino.*

Nonnè in supervento bino experimento doctrinæ in Urbe, quid dicendum esset extra eam ratione thesum, quas sustinuerat, & ex capite nonnullarum approbationum in concursibus, quas Petrus Paulus reportaverat, supereminuit Andreas? quod valde ponderandum venit ex animadversis per *Rot. dec. 8. de probat. in nov. dec. 18. num. 4. de concess. præb. pariter in novis, & dec. 60. num. 12. par. 9. & dec. 350. sub num. 2. par. 14. rec. posteriora quippe derogant prioribus, ut exornando decurrens adagium subjungit *Dec. in l. pacta novissima, Cod. de pact. Bald. cons. 223. in princip. lib. 1. Surd. dec. 197. n. 7. Rota dec. 957. n. 7. coram Duno. Jun. decis. 233. num. 17. coram Pentinger. dec. 359. num. 4. & dec. 190. num. 12. par. 19. rec.**

Nonnè tandem prælaudatus Andreas (& hic pariter reincidente retorsio majoris paupertatis) post ingressum ad exercitium curæ, propriis, & admodum considerabilibus sumptibus reparavit controversam Ecclesiam Parochialem tam

materialiter erga parietes inclinatos, quàm quodammodo formaliter quoad sacras suppellectiles, quibus erat destituta, usque ad occurrendum in hodiernis Italiae calamitatibus alimonie illius Populi indigentis; ac propterea quomodo non erat gratificandus Andreas æquè usque ab initio approbatus cum subsequuta prælectione, dum si hoc ipsum perantea fecisset, præferri mereretur, quando ex minùs forti ratione, scilicet ex facto non suo, sed ejus antecessorum, qui in Ecclesie dotatione contribuerunt, compatronus ad aliquod Beneficium præsentatus, semper in gratificatione præferretur, ex plenè congestis per *Lambert. de Jurepatronat. lib. 2. par. 3. qu. 5. art. 40. Vivian. eod. tract. par. 3. lib. 4. cap. 2. num. 67. cum aliis adductis in Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. §. Diximus ex utroque capite, coram Me; Et regulare est, quod veniat in assequutione Beneficii præferendus ille, de cujus bonis sive in totum, sive partialiter fundata est Ecclesia, ad optimam gloss. in *Can. neminem, distinct. 70. verbo sive possessionis ibi: Quia potius sunt illi Clerici instruendi, de quorum bonis fundata est Ecclesia: quam in proposito exornant Azor. instit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 4. qu. 25. vers. & coram multis, Salz. ed. in pract. Canon. cap. 54. sub num. 4. Lambert. de Jurepatronat. par. 3. lib. 2. art. 4. quest. 5. num. 9. Barbof. de offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 60. num. 101. §. Quod attinet, & magis in individuo sub §. Et præferendum, versic. quando verò in aliquo, & ibidem rel. *Parer. Reginald. in prax. for. Pœnitent. tom. 2. lib. 3. tract. 3. n. 200.***

Non constare igitur, ut diximus, de judicio irrationabili Episcopi, neque esse adjudicandam Parochialem Petro Paulo, unanimi suffragio Domini dixerunt; De reliquo negligentes aures præbuere criminationibus hinc inde ardore forsitan, de duobus supra, tactis, & absque ulla juridica justificatione excitatis.

Utraque, &c.

R. P. D. FALCONERIO.

Nullus, seu Caputaquen. Jurisdictionis super Censuris.

Veneris 21. Februarii 1710.

A R G U M E N T U M.

Censuræ ab Episcopo fulminatæ contra non Subditos ex triplici defectu corruunt, ac quomodo contra illos procedere debet ostenditur. Exemptis licitum est armis temporalibus uti in defendenda jura eorum proprii Superioris existentis in possessione suæ Jurisdictionis.

S U M M A R I U M.

- 1 Censura prolata ab Episcopo contra non subditum quomodo corruunt, ostenditur.
- 2 Jurisdictionis exerceri potest, vel ratione loci, vel delicti vel personarum.
- 3 Jurisdictionis per Episcopum exerceri nequit intra limites alterius jurisdictionis.
- 4 Episcopus ratione delicti quando non subditum excommunicare potest, ostenditur, & numer. 5.
- 6 Episcopus exemptos censuris ligari nequit.
- 7 Episcopus adversus Regulares delinquentes extra claustra non punitos infra Statutum terminum ab eorum Superiore, non potest procedere nisi jure delegato.
- 8 Episcopus contra perturbantes suam jurisdictionem potest vim vi eos repellere, & censuras proferre, & n. 18.
Limitatur, n. 11.
- 9 Episcopus jura sua tuendo potest procedere contra non subditum, si procedat, ut pars, secus autem si procedat, ut Index.
- 10 Et tali casu tenetur servare formulam traditam à Ricciulli.

- 12 Citatio personalis requiritur, ut sententia excommunicationis proferatur.
- 13 Citationis defectus multifariam sanatur præcipue per comparitionem.
- 14 Prima citationis defectus licet per comparitionem sanatur, tamen ad singulos sequentes actus reus citari debet.
- 15 Censura lata post allegatam exemptionem à reis exemptis, vel post appellationem, sunt ipso jure nulla.
- 16 Doctores contrarium tenentes conciliantur.
- 17 Exempti armis temporalibus jurisdictionem proprii Superioris licite defendere possunt.

D E C I S I O I I.

Propositum in contemporanea Audientia dubium: An censura suscipiantur. Domini negativè resolverunt; Ex firmatis enim in alia mea decisione super bono Jure, sicuti inconcussa permanet Jurisdictionis, & separatio. Territorium Prioris Abbatis; ita triplici defectu, Jurisdictionis, Ordinis, & Causæ corruunt tamquam nulla Censuræ ab Episcopo prolata.

Defectu si quidem Jurisdictionis, dum nec ratione loci, nec ratione delicti, nec ratione personarum Episcopus valebat dictas relaxare Censuras; non quidem ratione loci quia manus injectio in fratrem Nicolaum oblatum Basilianum expleta fuit in Molenino Abbatia Cadossæ propè Casale dirurum Cadossæ, & proindè intra limites Abbatialis jurisdictionis, in quibus Episcopus nullam poterat exercere jurisdictionem ad Text. in cap. 3. novit. ibique Glos. in vers. terminos, de offic. legat. cap. 2. de constit. in 6. Clement. Pastoralis, de sentent. excomm. Can. Episcopum 9. qu. 2. Can. si quisquam 11. qu. 1. Sayr. de censur. lib. 1. cap. 6. num. 39. & seqq. & bene Rota dec. 47. num. 4. 5. & 6. par. 15. re-cent.

Nec etiam ratione delicti, quoniam, &

4 & si possit Episcopus non subditum, suumque effectum subditum ratione delicti excommunicare tamen necesse est ut delictum committatur in sua Diocesi, & ut delinquens si citatione prævenerit, antequam à sua jurisdictione discedat, *cap. Postulasti, & ibi Gloss. in verb. ratione delicti ac Parnorm. num. 7. & 8. de for. comp. & Sayr. de cens. delicto, lib. 1. cap. 6. numer. 34. & seqq.* Quod cum in nulla nostra hypothetis parte verificetur, consequens 5 est nequisse Episcopum ratione delicti ad dictas Censuras procedere optimè *Text. in cap. 1. à principio usque ad §. in eos, de privileg. in 6. nec pariter ratione personarum, tum quia censuris innotati non erant subditi ipsius Episcopi: tum etiam quia inter eos fuerunt comprehensi duo Conversi Cartusiani, qui tamquam exempti ab ordinaria jurisdictione à dictis censuris alligari nequibant, cap. quanto 26. de privileg. Nov. in summ. Bullar. comment. 107. numer. 1.* Certoque certius quia Episcopus non processit jure delegato, sed jure ordinario, nihilominus indubitati 7 juris est ipsum contra Regulares extra claustra delinquentes, quatenus ab eorum Superiore infra terminum eis statutum non puniatur, non aliter posse procedere, nisi tamquam Sedis Apostolicæ delegatum ex dispositione Sacri Concilii Tridentini, *Sessione 6. cap. 3. cum aliis apud Navar. loco citat. n. 2.*

8 Neque potest Episcopus hujusmodi defectum supplere prasidio illius conclusionis, quod sibi sit à jure permisum contra quoscumque turbantes suam jurisdictionem, sive lædentes Ecclesiasticam Immunitatem vim vi repellendo, etiam gladio spirituali, uti per *Tex. in cap. dilecto, de sent. excomm. in 6.* Quia duplici responsione objectum evertitur; Altera, ex quo præviis citationibus examine Testium, aliisque judiciariis formalitatibus Sententiam excommunicatis promulgavit 9 quando in his circumstantiis non erat in sua potestate judicialiter procedere, cum debuisset se gerere uti Pars non autem uti Judex ex Doctrina *Innoc. in*

cap. Venerabili ante numer. 3. de Cens. Pignatell. consult. 128. num. 11. tom. 4. Rota decis. 122. num. 8. & 9. part. 14. recent. Immo hoc ipsum exprime- 10 re tenebatur juxta formulam traditam à *Ricciull. de jur. Person. lib. 4. cap. 61. n. 71. cum seq.* Altera verò quoniam tunc supra recensita conclusio locum habet, quando Episcopus est in possessione Jurisdictionis, secus autem si illa pœnes alium residet, dum sicuti sibi à Jure cautum est suam Jurisdictionem tueri; Ita ab eodem jure est ei veritum alienam jurisdictionem invadere, sive alterius 11 possessionem perturbare, *Innoc. ubi supra Ricciull. d. cap. 61. numer. 54. & seqq. & presertim, numer. 57. Rota in decis. 122. numer. 17. & 18. par. 15. recent.*

Post defectum jurisdictionis subsequitur ille ordinis cum citatio contra 12 assertos delinquentes non fuerit personaliter executata, & tamen cum agatur de excommunicatione, quæ est pœna omnium gravissima, requirebatur personalis citatio ad afficiendos citatos, eosque reddendos veros contumaces, *Felin. in cap. cum sit Romana, numer. 13. & 14. de appellat. Sperell. decis. 48. numer. 3. & seqq. Rota coram Buratto, decis. 176. numer. 1. & in rec. decis. 498. numer. 4. part. 14.* Quamvis enim hæc nullitas evitari credatur, vel quia non agebatur de censuris ab homine referendis, sed de sola denunciatione excommunicationis jam incur- 13 sæ, sive quia non pateret tutus accessus: sive tandem quia per comparitionem dictus defectus fuit sanatus cum inde arguatur notitia citationis, quæ eundem effectum operetur ac si ab initio ea fuisset legitimè executata, ad pensam per *Rotam in decis. 48. numer. 18. & seqq. part. 4. tom. 2. recent.* Attamen in præsentis casu omnis umbra difficultatis removeretur, attento, quod per ipsam comparitionem circumducta remansit prima citatio, & proinde per edictum citati iterum erant ad singulos sequentes actus citandi-*Gemin. in c. fin. de dolo, & contum. Sperell. d. dec. 48. n. 6. Rota in dec. 494. num. 3. p. 14. rec.*

Cumu-

- Cumulantur nullitates in ordine, propterea quòd ante sententiam fuit allegata exemptio Cartusianorum, & ulterius à quocumque actu contrario, si-
 15 vè ab ulteriori processu fuit ad S. Sedem appellatum, ideoque ex utraque causa nequibat Episcopus Sententiam excommunicationis proferre, prout de exemptione, & præcipuè cum possessione privativæ jurisdictionis optimè *Innoc. in d. cap. Venerabili, nu. 4. in fin. & num. 5. de Cens. ibique Butr. sub numer. 10. ver. octavus Casus, & de Censuris laris post appellationem, Scacc. de appellat. qu. 17. limir. 22. num. 54. Farinacc. qu. Crimin. 101. num. 70. Grat. discept. for. cap. 17. num. 4. & 5. Cavalcan. decis. 33. numer. 2. 44. & 50. par. 2. Ric. decis. 103. num. 3. lib. 3. Sperell. decis. 48. num. 7. & seqq.* & quamvis non desint Doctores contrarium tenentes, nihilominus, vel loquuntur in terminis
 16 appellationis interpositæ à sententia excommunicationis jam lata, vel quando agitur de facto notorio, vel de appellatione frivola, & nulla in ea expressa causa, ut opiniones conciliando concordat *Sperell. dicta dec. 48. n. 58. & seqq.* cum ibi relatis.
- Defectus causæ tandem accidit, cum ex supra relatis, & latius in altera mea decisione super bono jure, non constat Monachos Cartusianos perturbasse Jurisdictionem Episcopi, sed ejus Ministros invasisse Jurisdictionem Prioris
 17 Abbatis. Idcirco licitè potuerunt Conversi Cartusiani, ac cæteri Ministri, & Homines Abbatix armis temporalibus tueri propriam ipsorum Superioris jurisdictionem, l. 9. §. cum, igitur, ff. de vi, & vi armata, l. prima, Cod. unde vi, & ad rem dicto cap. dilecto, de sent. excomm. in 6. ibi: *Et quidem cum liceat cuilibet suo vicino, vel proximo pro repellenda ipsius Injuria, suum impartiri auxilium; Immo si potest, & negligi videatur Injuriantem fovere, ac esse particeps ejus culpa.* *Ricciul. de Jur. Personar. lib. 4. c. 61. num. 1. cum seqq.* Tan-
 18 toque magis, quia Ministris Episcopi obstiterunt, uti Partes, & idèd potuerunt vim vi repellendo propriam Jurisdictionem defendere. *Cavalcan. d. dec.*

23. n. 99. *Rota decis. 122. n. 4. & seq. parti 15. recent.*

Et ità utraque, &c.

R. P. D. SCOTTO.

Leodien. seu Aquisgranen. Canonici super bono jure.

Luna 7. Martii 1701.

ARGUMENTUM.

Statutum Ecclesiæ à Capitulo conditum, & ab Episcopo confirmatum disponens de qualitate providendorum, non habere locum in proviso Apostolico, nisi constet, illud auctoritate Apostolica fuisse confirmatum ostenditur.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Adjudicatio Canonici fit illi, qui potitur anteriori titulo in omnibus suis partibus justificato.*
- 3 *Statuta contraria juri, & Constitutionibus Apostolicis sunt invalida licet auctoritate Ordinarii confirmata.*
- 4 *Beneficia Ecclesiastica non consequuntur nati ex legitimo matrimonio.*
- 5 *A Beneficiis, & Officiis Ecclesiasticis non excluduntur filii legitimi, licet nati ex illegitimo parente, & n. 6. & 10.*
- 8 *Statutum prohibens filiis legitimis natis ex illegitimo parente consecutionem beneficiorum non dicitur contra jus, sed præter, & ultra illud.*
- Contrarium, n. 8. & 9.*
- 11 *Statuta condita à Capitulo, & ab Episcopo confirmata circa provisiones beneficiorum non extenduntur ad provisiones Apostolicas.*
- 12 *Conditiones appositæ in limine foundationis beneficiorum uti leges ab omnibus inviolabiliter observari debent.*

13 *Sta-*

- 13 Statuta circa provisiones beneficiorum, ut Papa legem imponant, nihil valent nisi Apostolica confirmatione roborata existant, n. 20.
- 14 Observantia plenè, & concludenter probari debet.
- 15 Fide lite pendente à personis interesse habentibus procurator nullum gradum probationis constituunt.
- 16 Historici suspecti, & in aliquo reperi mendaces nullam fidem faciunt.
- 17 Observantia deducta ex actibus non loquentibus de casu preciso non attenditur, & n. 18.
- 19 Observantia non efformatur ex unico actu.

DECISIO III.

VAcato per obitum Hermanni Theodori Canonatu antiquissimæ, & celeberrimæ Regalis Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Aquisgranen. de eo à Sanctissimo provisus fuit Jacobus, qui ab Executore in litteris Apostolicis deputato fuit etiam in possessionem immisus, licet contradicente Capitulo, ob præsentem defectum in eodem Jacobo nonnullarum qualitarum ad formam Statuti dictæ Ecclesiæ, & alterius Cleri Secundarii Leodii requisitarum.

Expedito postmodum per eundem Jacobum monitorio super manutione, & executione respectivè litterarum Apostolicarum, istius vigote causa introducta coram A. C. Iste per sententiam pronunciavit litteras Apostolicas non esse exequendas, executionem revocandam, & manutionem esse denegandam.

Appellavit Jacobus ad nostrum Tribunal, & quia hoc interim Canonatum prædictum uti vacantem, ut prius impetraverat Paulus Plechelmus ex Baronibus à Rhede, curavit idcirco Jacobus R. P. D. Auditorem Eminentissimi Præfeti Signaturæ Justitiæ declarari etiam causam executionis litterarum Apostolicarum Baronis spectare ad idem nostrum Tribunal, in eoque per me proponi sub die 7. Junij proximè præteriti duplex Dubium, alterum

Monacelli, Formul. Suppl.

complicatum super bono jure videlicet: *An Canonatus sit adjudicandus Jacobo, vel potius littera Apostolica Baronis à Rhede sint exequenda?* & alterum super manutione, nempe: *An sit danda manutio?* sed nulla tunc capta resolutione ob suffragiorum scissuram, utroque in hodierna Audientia repropósito, prodiit resolutio quoad primum *Canonatum esse adjudicandum Jacobo*, quo verò ad alterum pariter favore ejusdem responsum fuit, ut ex altera mea decisione sub hac die pariter emanata.

Stetit ratio dicendi in eo, quod Jacobus nititur provisioni Apostolicæ anteriori alterius consimilis Baronis, ac in omnibus suis partibus justificatæ, unde de jure eidem Canonatus adjudicari debet, ad firmata per *Rot. dec. 562. & 589. cor. Manzan. dec. 423. n. 1. & seqq. cor. Royas dec. 431. n. 6. cor. Bichio, & in Legionen. beneficii 18. Febr. proximè præteriti, §. Littere, cor. R. P. D. dell'Olmo.*

Neque obstare visum fuit, quod cum ipse ortum habuerit à Patre illegitimo, hinc tam ex dispositione Statuti Ecclesiæ, ejusque longissimæ observantiæ, quàm etiam alterius Statuti Cleri Secundarii Leodii in, & de cujus Diocesi est Civitas Aquisgranen. incapax sit hujusmodi Canonatum assequendi.

Quo enim ad Statutum Ecclesiæ quidquid sit an illud comprehendat eos solum legitime natos, quorum Parentes orti sunt ex damnato, & incestuoso coitu punibili secundum utriusque Juris censuram, an verò etiam omnes illos, quorum Parentes ex simplici fornicaria copula ortum habuerunt, prout verificantur in Patre Jacobi, ut *in ejus præterito Summario super Dubio præsentis, num. 5.* in hoc Doctores convenerunt, quod prædictum Statutum neque sit validum, neque possit comprehendere casum de quo agitur.

Et quidem est invalidum, quia contrariatur dispositioni juris, & Constitutionibus Pontificiis pro bono hujus Ecclesiæ regimine emanatis, atque caret Apostolica confirmatione, solumque fulcitur confirmatione Ordinarii, quem absolutum est, facultatem nequam habere authorizandi Statuta juri,

M &

& Constitutionibus Apostolicis contraria, cum hæc tantummodo sit reservata Summo Pontifici, ad *Text. in cap. dilectus, de tempor. ordin. Abb. in cap. consuetudinis, n. 5. vers. conclude ergo, de consuetud. Gratian. discept. forens. cap. 894. n. 14. Barbof. de offic. & potest. Episcop. part. 3. allegat. 93. n. 29. Rot. decis. 3. num. 11. p. 5. recent. Adden. ad Burat. decis. 758. sub n. 13.*

- 4 Quod autem tale Statutum sit contrarium dispositioni juris, liquet ex quo de jure à consecutione Beneficiorum Ecclesiasticorum repelluntur tantummodò nati ex illegitimo matrimonio, ut in *cap. cum incunctis, de elect. cap. 1. & ultim. de fil. Presbyt. Nati verò ex legitimo matrimonio, etiamsi habuerint parentem illegitimum, eorumdem beneficiorum capaces existunt, ut communiter probant Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 48. n. 7. & seqq. Bellet. disquisit. Cleric. par. 1. §. 3. tit. de disciplin. Cler. num. 55. Gonzal. ad reg. 8. glos. 8. n. 118. & seqq. Corrad. in prax. Benefic. lib. 2. cap. 12. num. 107. & seqq. Rot. dec. 45. n. 6. post Vivian. de jure patr. & in Tirafonen. Eleemosynaria 14. Novembris 1603. coram Lancellot. impress. post. conf. 35. Spad. tom. 2. n. 8.*

Dum igitur Statutum incapaces reddit omnes illos, quorum Pater, vel Mater (sunt verba Statuti, de quo d. præterito Summario Jacobi, n. 3.) ex quovis Clerico ad aliquem ex Sacris Ordinibus promotus, seu aliàs damnatus, & illicito coitu procreatus fuerit, licet ipse nulla propria originis macula notari possit, dicitur proinde adversativum dispositioni juris secundùm quam taliter nati ad hujusmodi Canonicatus assecutionem admitterentur *Mench. de arbitr. Jud. cas. 82. n. fin. Rot. in Toletana Canonicatus 18. Maii 1584. penes Marchesan. de commiss. par. 1. fol. mibi 288. n. 4.*

Non relevante, quod cum de jure nati ex illegitimo matrimonio capaces non sint Beneficia Ecclesiastica consequendi, hinc Statutum talem incapacitatem extendens solummodò ad filios illegitimorum, non verò ad omnes eorum descendentes dici potius debeat præter, & ultra jus, non autem contra illud *Ricciull. de Neophyt. cap. 6. nu. 14. & seqq. Escobar.*

de purit. & nobilit. p. 1. qu. 2. n. 31. & 54. Barbof. de offic. & potest. Episc. p. 1. tit. 3. gl. 17. n. 24. & seqq.

Non enim per hoc quòd Statutum extendit, & ampliat dispositionem juris ad solos filios illegitimorum, cessat ejusdem Statuti contrarietas cum eadem dispositione ex tali ampliacione, seu extensione promanans, sed semper firmum remanet, quod ea mediante destruitur id, quod ejus, & communis Doctorum opinio admittit, & tolerat, ex quo indebitè, pergravantur filii illegitimorum, quamquam legitime nati ad portandam suorum Parentum iniquitatem simul, & pœnam contra utriusque juris censuram, de qua *Text. in cap. non debet, de reg. jur. in 6. & in can. numquam, & can. Sponsus 56. distinct. & in l. emancipatum, §. fin. & l. filium, ff. de Senat. l. & qui originem, §. quamvis major, ff. de muner. & honor. l. sancimus, Cod. de pœn.*

Neque obstant Doctores in objecto allegati, quia illi in locis supracitatis defendunt solum, quod hujusmodi Statuta prohibentia assecutionem Beneficiorum iis, qui descendunt ab Infidelibus, seu Mauris intra quartum gradum, sunt utilia in pluribus Ecclesiis, & quandoque etiam rationabilia, admittentes de cæterò, quod tali utilitate, seu rationabilitate non obstante, ea sint contraria dispositioni juris, solumque observari debeant, quatenus Apostolica confirmatione fulciantur, ut videre est penes *Ricciull. eod. tract. cap. 7. num. 1. & seqq. Escobar. loc. cit. num. 9. 12. & 59. Barbof. ibidem pariter, num. 29. & seqq. & optime tradit etiam Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 44. n. 8. & seqq.*

Quod verò dictum Statutum sit insuper contrarium Constitutionibus Apostolicis pro bono hujus Ecclesiæ regimine emanatis, deducitur ex quo Joannes XXIII. voluit indistinctè in Canonicos hujus Ecclesiæ recipi omnes, & quoscumque Clericos aliàs habiles, etiamsi de nobili, & militari genere minime procreatos, ut ex ejus Constitutione ibi: *Statuimus, quod quicumque Clerici ad hoc aliàs habiles, & idonei, licet non fuerint nobiles, vel de militari genere procreati in Canonicos recipi: dicto præterito Sum-*

Summario Jacobi, n. 2. Martinus quoque V. eos tantum ab hujusmodi Canonica-
tum affectatione exclusos esse voluit, qui de legitimo matrimonio nati non essent, ibi: *Nullus de cetera in Canonica recipiatur, nisi de legitimo fuerit matrimonio procreatus, eodem Summario n. 4.* quibus stantibus non admitterentur quicumque Clerici aliàs habiles ad formam Constitutionis Joannis, neque excluderentur solummodò nati ex illegitimo matrimonio juxta alteram Constitutionem Martini, si subsisteret dispositio Statuti excludentis etiam legitime natos ex parentibus illegitimis, cum, & hi verò ex legitimo matrimonio procreati sint, & de jure habiles existant ad Beneficia Ecclesiastica consequenda, ut supra firmatum fuit, §. *Quod autem*.

Firmata ex his invaliditate Statuti, accedit insuper quod adhuc ad summum comprehendere posset collationes faciendas per Capitulum, non autem eas, quæ fiunt à Sede Apostolica, prout est illa, quam reportavit Jacobus ex defectu potestatis, non enim Capitulum, Statutum sciens, aut Episcopus illud confirmans, facultatem habent imponendi legem Papæ in collationibus Beneficiorum sibi reservatorum, ejusque provisos comprehendendi, ad *Text. in c. cum inferior, de major. & obed. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 38. n. 11. & Gonzal. ad reg. 8. glos. 9. §. 1. n. 52. & seqq. Amayden. de styl. Datar. lib. 1. c. 15. §. 3. n. 4. & seqq. Rot. dec. 375. per tot. par. 4. rec. tom. 1.* ac propterea ita etiam intellexisse, & voluisse dicendum est, voluntatem à potestate metiendo *Honded. conf. 20. n. 6. & seqq. lib. 2. Rot. dec. 24. n. 12. coram Buratt. decif. 258. n. 10. coram Cels. & dec. 38. n. 5. part. 19. recent.*

Non obstantibus autoritatibus in contrarium adductis, quia omnes, vel loquuntur de Statuto fundamentali Ecclesiæ, quod comprehendit etiam provisos Apostolicos, ea ratione, quia in limine foundationis unicuique est licitum apponere conditiones sibi bene visas, quæ postmodum inviolabiliter ab omnibus sunt uti leges servandæ, ne aliàs
12 Fideles à foundationibus beneficiorum, & piorum operum retrahantur, ut bene

distinguit *Rot. decif. 375. n. 5. & 6. par. 4. tom. 1. & decif. 665. n. 14. par. 18. rec. & dec. 73. n. 14. & 15. coram Cerr. vel ubi Statutum Apostolica confirmatione roboratum existit, prout loquitur Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 43. n. 41. juncto n. 10. & 11. Amayden. de styl. Datar. lib. 1. cap. 5. qu. 3. n. 89. & seqq.*

Quo verò ad observantiam ea DD. probata non apparuit plenè, & concludenter cum circumstantiis specificis, & casui præsentis congruentibus, prout requiritur ad hoc, ut cum ea vis aliqua fieri possit, *Rot. dec. 452. num. 20. coram Bich. dec. 380. n. 4. & dec. 913. num. 2. cor. Cerr. & in alia Leodien. seu Aquisgranen. Decanatus 20. Martii 1699. §. Neque hæc nullitas, coram R. P. D. meo Caprara.*

Non enim probata dici potuit ex variis attestationibus relatis in præterito *Summario Capituli super dubio manutentionis, n. 7. cum duobus seqq.* cum omnes sint simplices fidæ, lite pendente à personis interesse habentibus procuratæ, quæ ideo nullum gradum probationis constituunt *Rot. dec. 260. nu. 11. & seqq. par. 17. dec. 389. n. 18. & seqq. par. 19. rec. & in d. Leodien. seu Aquisgranen. Decanatus, §. Talis, coram R. P. D. meo Caprara.*

Neque ex testimonio duorum Historicorum, cum hi ultra suspensionem affectionis, quam habere præsumuntur erga hanc Ecclesiam, cujus olim Canonici extiterunt, deteguntur quoque mendaces in ea parte, in qua asserunt non posse aliquem in Canonicum hujus Ecclesiæ admitti, nisi sit ex nobili, & militari genere procreatus, resistente expressa Constitutione Joannis vigesimi tertii superiùs relata, quo fit, ut eisdem nulla fides sit adhibenda ad regulam, de qua *Bald. in l. si ex falsis 42. n. 25. Cod. de transact. Rot. dec. 194. n. 16. & seqq. par. 18. & dec. 73. n. 5. par. 19. recent.*

Neque demum ex quamplurimis actibus relatis eodem præterito *Summario Capituli, num. 10.* cum eorum ferè nullus loquatur de Proviso Apostolico, qui fuerit rejectus, & rejectioni acquieverit, sine quibus circumstantiis obser-

17. vantia ex dictis actibus efformata, non dicitur esse in casu præciso, & per consequens nullius momenti reputatur, *Surd. conf. 313. n. 32. & conf. 393. n. 20. & seqq. Rot. dec. 45. n. 6. & decis. 162. nu. 11. & seqq. cor. san. mem. Gregor. dec. 135. num. 12. & seqq. par. 10. dec. 355. num. 19. part. 11. dec. 96. num. 18. & seqq. & decis. 279. n. 7. part. 17. & dec. 98. num. 39. par. 19. recent.*

Et licet duo ex dictis actibus verè loquantur de Provisio Apostolico, attamen eorum ultimus elicitus ex coacta dimissione Canonici facta per Baultz non merebatur allegari, ex quo ipse patiebatur defectus natalium in propria persona, ut in præterito Summario Jacobi super hoc eodem dubio, n. 6. unde nil mirum si Canonatum coactè dimisit, quem resistente dispositione Juris, & particularibus constitutionibus Ecclesiæ haud poterat retinere.

18. Alter verò actus antiquus de anno 1594. consistens in dilata admissione Gerardi in Canonicum hujus Ecclesiæ facta per Capitulum donec, & quousque ipse docuit de Parentum legitimitate, non relevat, sive quia talis dilata admissio non probat præcisam exclusionem Provisi Apostolici, sive quia probatio legitimitatis Parentum fieri tunc potuit voluntariè per Gerardum ad redimendas vexationes, & lites per Capitulum super hoc pacto promotas, ut bene ad rem observat *Rot. dec. 351. n. 15. Dunoz. Jun. decis. 443. n. 8. & decis. 547. n. 15. par. 5. & dec. 218. n. 12. part. 16. recent.* sive demum quia ex tali actu tamquam unico nulla dici potest efformata consuetudo, seu observantia sufficiens, cum hæc solummodò constituatur ex pluribus, & quidem continuatis actibus juxta theoreticam *Bald. in rubr. C. qua sit long. consuet. n. 2. Rot. decis. 381. num. 2. coram Seraphin. dec. 162. n. 12. coram san. mem. Gregor. dec. 226. num. 6. par. 4. tom. 2. dec. 513. num. 6. par. 5. dec. 304. num. fin. par. 12. & dec. 318. num. 23. par. 16. recent.*

Denique in nihilum obstare potuit Statutum Cleri Secundarii Leodii (in, & de cujus Diocesi esse dicebatur Ecclesia Beatæ Mariæ Aquisgranen. ex latè firmatis

coram me in Leodien. jurisdictionis 17. Junii 1699. & 15. Martii anni præteriti) mandans, quod in Canonico nemo recipiatur, nisi docuerit se ex legitimo matrimonio, & legitimis Patre, & Matre esse natum, ut in ejus cap. 3. præterito Summario Capituli super dubio maintenance, n. 3.

Tum quia hujusmodi Statutum non probatur usu receptum in pluribus existentibus in Diocesi prædicta, & potius de illius non usu etiam quoad Ecclesiam Beatæ Mariæ Aquisgranen. liquet ex depositionibus Testium dicto Summario Jacobi, n. 9. & 10.

Tum etiã quia caret confirmatione Apostolica, habetque solummodò confirmationem Nuncii Apostolici Coloniae, qui facultatem non habebat confirmandi Statuta, Jura, & Constitutionibus Apostolicis contraria, ut patet ex ejus facultatibus specialiter habitis à san. mem. Alex. VII. ibi: *Condita Sacris Canonibus, & ejusdem Concilii Tridentini Decretis non repugnantia confirmes: dicto præterito Summario Jacobi, n. 8.*

Tum demum, quia quatenus etiam valida fulciretur Apostolica confirmatione, adhuc cum non sit Ecclesiæ fundamentale, & generaliter tantummodò loquatur, numquam comprehendere posset Provisos Apostolicos, de quibus mentionem non facit, & sine qua Pontifex non censeretur per quamcumque etiam specialem confirmationem, sibi aut suis successoribus legem imponere, propriamque autoritatem restringere in collationibus beneficiorum sibi reservatorum, *Rot. coram Putea in antiquis dec. 309. lib. 1. dec. 2028. num. 2. 8. & 9. coram Caccin. repetita in rec. decis. 183. par. 6. dec. 73. num. 11. & dec. 89. sub num. 16. coram Cerr. dec. 127. nu. 14. & 15. par. 9. dec. 343. n. 12. & seqq. signanter n. 17. par. 16. & dec. 665. nu. 14. & seqq. par. 18. rec.*

Et ita partibus auditis, &c.

R. P. D. M U T O .

Mariscen. seu nullius Jurisdictionis
super bono jure.

Luna 7. Junii 1700.

A R G U M E N T U M ,

Jurisdictionis quasi Episcopalis, quæ residet penes Abbates, signanter sub immediata Romani Pontificis protectione subjectos, cum Territorio separato respectu suorum Subditorum, est exempta, & omnino independens ab illa Episcopali, & Ordinario loci. Privilegia Apostolica non legalia enunciata in aliis Apostolicis privilegiis convincuntur vera, & legalia. Observantia in actibus, tam judicialibus, quam extrajudicialibus multum, satisque confert in hac materia Jurisdictionali.

S U M M A R I U M .

- 1 Jurisdictionis quasi Episcopalis acquiri potest per inferiorem ex Episcopi donatione, vel Apostolico Indulto.
- 2 Centenaria, vel quadragenaria cum titulo probant Jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbatibus.
- 3 Exceptio firmat regulam in contrarium, sicut non exceptuata concessa videntur.
- 4 Dicitio nihil omnino, est generaliter negativa, adimitque e subiecto omnem qualiteram.
- 5 Exemptio Clericorum, & Monachorum ab omni Jure Episcopali, eorumque receptio sub protectione B. Petri important omnimodam concessionem Jurisdictionis Episcopalis.
- 6 Sub nomine Pertinentiarum, & verbis pleno Jure omnia jura temporalia, & spiritualia continentur.
- 7 Interdictum, ne Episcopi audeant sine Pontificis licentia Monachos excommunicare, denotat omnem Monacelli, Formul. Suppl.

Jurisdictionem ablatam Episcopo, & translata in Abbatem.

- 8 Facultas excommunicandi concessa Abbatibus arguit in ipsis Jurisdictionem Episcopalem.
- 9 Collatio Sac. Ordinum, consecratio Chrysmatis, ac consecratio Basilicarum, & Altarium excipitur in Abbate.
- 10 Facultas conferendi Ordines, & similia non possunt exerceri nisi ab habentibus Jura Episcopalia.
- 11 Exceptuatio aliquorum jurium Episcopaliu secum fert alia omnia ejusdem generis non excepta, fuisse Abbatibus concessa.
- 12 Facultas accipiendi à quocumque Episcopo Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, & Ordinationes Clericorum arguit in Abbate omnimodam exemptionem ab Ordinario loci.
- 13 Breve, quod non reperitur, remanet probatum ex illius enunciativa, facta in alio Breve.
- 14 Observantia tribuit Fidem Breve enunciato.
- 15 Omisso impressionis alicujus Brevis probat illius inexistenciam, praesertim si exhibetur sumptum.
- 16 Donatio Episcoporum, cum amplitudine verborum non restringitur ad simplicem exemptionem passivam, & Gubernium Ecclesia.
- 17 Privilegium Urbani II. tribuit Abbati plenariam exemptionem, & Jurisdictionem quasi Episcopalem in toto Territorio.
- 18 Facultativa non inducunt necessitatem, ut de verbo possis.
- 19 Licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias denotat Jurisdictionem quasi Episcopalem.
- 20 Facultas exercendi Pontificalia, & spiritualia eandem jurisdictionem quasi Episcopalem importat.
- 21 Dicitio alia, importat similitudinem cum expressis, cum quibus mediante dictione, & copulatur.
- 22 Ex lapsu temporis omnia praesumuntur adimpleta, maxime concurrente observantia, nisi contrarium probetur.

M 3 De-

- 23 *Decisiones Rotaes unius cause de Srylo Tribunalis Rota veniunt supponenda in ejusdem cause revisione.*
- 24 *Jurisdictio non potest restringi, quo ad Monachos, & intra septa Monasterii, quoties est concessa, quo ad bona acquisita, & acquirenda à Monasterio.*
- 25 *Prohibitio excommunicandi, & Interdicendi aliquam Terram, & Clericos ejusdem Terra, arguit exemptionem localem, & personalem ab Ordinario loci.*
- 26 *Confirmationis Sacramentum suscipere debent initiandi prima Tonsura.*
- 27 *Facultas à Summo Pontifice concessa Abbatibus recipiendi Chrisma, Oleum Sanctum, consecrationes Altarium, aliaque à quocumque Antistite fert secum jurisdictionem quasi Episcopalem.*
- 28 *Observantia longeva est optima interpretis, & attendenda, multumque refert pro hac materia jurisdictionali, & n. 37.*
- 29 *Concessio litterarum dimissorialium pro ordinibus convincit in Abbate adesse jurisdictionem quasi Episcopalem, ac territorium separatum.*
Idem de administratione Sacramenti Chrysmatis.
Idem de collatione Beneficiorum, & Ecclesiarum.
Idem de resignatione beneficiorum.
Idem de confirmatione, vel reservatione juris patronatus.
Idem de deputatione Vicarii, retentione Tribunalis, & cognitione causarum.
- 30 *Observantia in obedientia prestanda Abbati arguit in eodem jurisdictionem quasi Episcopalem.*
Idem in visitationibus factis ab Abbatibus.
Idem in correctione Clericorum, & reformatione morum.
Idem in approbatione Confessariorum.
Idem de processibus factis ab Abbate contra delinquentes, & de re-
- missione illorum facta ab Episcopo.*
- 31 *Descriptio facta in inventario publica auctoritate confecto de Territorio separato arguit exemptionem, ac jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbate.*
- 32 *Littera Apostolicæ directæ Abbati, tamquam Ordinario, convincunt jurisdictionem quasi Episcopalem in eo.*
- 33 *Denominatio nullius apposta in brevibus litteris Sac. Congregationum, vel aliis Apostolicis provisionibus, arguit eamdem jurisdictionem quasi Episcopalem.*
- 34 *Abstinentia Episcoporum ab actibus, tam judicialibus, quam extrajudicialibus in aliquo Territorio gravem inducit præsumptionem jurisdictionis quasi Episcopalis penes Abbates illius Territorii, & numer. 37.*
- 35 *Interpretatio nulla melior in rebus dubiis ea, que desumitur ex subsecuta observantia.*
- 36 *Etiamsi contrarius intellectus esset conformis privilegii, essetque de jure verior, adhuc deferendum observantia.*
- 38 *Decretum, sive declaratio Sac. Congregationis à Papa approbata facit jus quoad omnes, tam pro casibus præteritis, quam futuris.*
Idem de constitutione.
- 39 *Sententia mediante succumbentis acquiescentia approbata, & executioni demandata fortius probant in quavis materia.*
- 40 *Sententia lata cum legitimo Contradictore facit statum, quoad alios non citatos.*
- 41 *Jurisdictio declarata in respectu unius ex locis comprehensis sub privilegii respectu aliorum denegari non potest.*
- 42 *Observantia interpretativa, & declarativa privilegiorum probatur ex aliquibus actibus.*
- 43 *Status ultimus in qualibet materia est attendendus, & principium recte arguitur ex ultimo statu.*
- 44 *Observantia longi temporis non solum*

- liam sufficit pro interpretatione privilegiorum, sed etiam ad effectum presumenda privilegium Apostolicum, vel alium titulum tribuentem jurisdictionem quasi Episcopalem.
- 45 Centenariam non est opus probare ad prescribendam jurisdictionem quasi Episcopalem, sed sufficit probare illius exercitium per 40. annos.
- 46 Titulus expressus, vel tacitus resultans à centenaria non requirit scientiam prescribentis.
- 47 Scientia resultat ex actibus palam gestis.
- 48 Scientia resultat ex actibus particularibus.
- 49 Supposito cessante cessat etiam quodcumque super illo dispositum est.
- 50 Protestatio omnem consensum excludit.
- 51 Consensus subditi non præjudicat Superiori.
- 52 Actus equivocus numquam præjudicat.
- 53 Verba, quæ ad bene esse, & ad majorem cautelam proferuntur, nullum præjudicium irrogant.
- 54 Actus jurisdictionales pauci exerciti ab Episcopo in loco exempto eidem non suffragantur.
- 55 Assistentia juris non suffragatur Episcopis in loco exempto, & spectante ad Abbatem, cum jurisdictione quasi Episcopali.

DECISIO IV.

Judiciales controversias, quas pro tuenda eorum Jurisdictione quasi Episcopali Abbates Cavenles retroactis temporibus sustinere coacti fuerunt cum Episcopis Caveni, & Caputaquensi, acriori hodie renovata contentione ab Antistite Marsicensi modernus Abbas experiri compulsus est, non dissimili tamen fato, nam sicut contra præfatos Episcopos, Abbates prædicti felicem litis exitum nacti sunt, ut patet ex decisionibus emanatis in nostro Tribunali coram Verospio, quæ est

post Tondut. de pension. decis. 31. & coram Emerix in rec. decis. 274. part. 17. ita hodiernus Abbas à Præsule Marsicensi ad judiciale certamen vocatus, illud obtinuit ad sui favorem terminari, dum proposito per me dubio: *An & quæ sit jurisdictio Abbatis Caveni super Clero, Populo, & Terra Tramutule, ac super Territorio rustico ibi annexo? Competere Jurisdictionem quasi Episcopalem Abbati, intrepidè DD. responderunt.*

Juridicum sanè, & stabile hujus resolutionis fundamentum desumpserunt DD. tam ex donationibus Episcoporum, & privilegiis Summorum Pontificum, quàm ex præscriptione legitima nedum centenaria, sed etiam quadragenaria cum titulo, ex quibus singulis etiam seorsim sumptis probari, & acquiri posse ab inferiore jurisdictionem quasi Episcopalem, & Territorium separatum firmat de donationibus Episcoporum favore Ordinis Cassinensis, Rot. in Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 10. Martii 1679. §. Ex tot. igitur, & §. Nec obstat, coram bon. mem. Bourlemont, de Privilegiis Pontificum; est Text. in cap. auditis 15. de præscript. capit. cum persona 7. de privil. in 6. Gratian. discept. 212. num. 17. Modern. Salentin. consult. canonic. 26. num. 15. 18. & 23. in fine, tom. 2. & consult. 85. numer. 17. tom. 5. Rota in recent. decis. 394. numer. 4. part. 1. coram Royas decis. 218. num. 17. & decis. 216. numer. 13. & in Nonantulana Jurisdictionis 22. Junii 1693. §. Etenim, coram R. P. D. meo Caprara. Et in puncto Ecclesiarum ad Monasterium Casinen. spectan. Rota coram Bich. decis. 456. ex numer. 10. & in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 10. Martii 1679. §. Nec inde, & seqq. & §. Ex præfatis, coram bon. mem. Bourlemont. 17. Junii 1686. §. Primum enim, coram clar. mem. Card. Matthejo, & 6. Aprilis 1693. §. Primum verò, coram bon. mem. Ursino, & magis in specie hujusmet Abbatis Caveni Rota in recent. decis. 274. num. 1. & 2. part. 17. & post Tondut. de pension. decis. 31. num. 5. & de centenaria, ac quadragenaria cum titulo probant

authoritas inferiùs referendæ, §. *Prædictaque*, &c.

Et quidem attentis donationibus Episcoporum factis anno 1144. & 1166. In his enim Abbati conceditur Ecclesia S. Petri Tramutulæ cum omnibus Tenentis, Possessionibus, stabilibus fructiferis, & infructiferis, aliisque omnibus ad Episcopos quoquo modo pertinentibus, quæ junctæ cum alia donatione anno 1154. eidem Abbati facta à Sylvestro Marsici Comite de Terra Tramutulæ pleno jure, cum interventu Episcopi Marsicen. in Abbatem transferunt Ecclesiam cum Terra, & toto Territorio rustico ibi annexo, & quidem cum jurisdictione quasi Episcopali, cum hoc suadeant præfatæ concessiones Episcoporum factæ ad hoc, ut Abbates pro tempore possent Ecclesiam regere, gubernare, ordinare, & facere quicquid ad eorum libitum placuerit sine Episcopi, & successorum contrarietate, mortuorum cadavera undecumque delata fuerint in cæmeteriis factis, & faciendis absque ulla Episcoporum exactione sepelire, Monachos, & Sacerdotes, & Clericos in eisdem Ecclesiis inmittere, & retinere ab omni Episcopali onere immunes, adeo ut nihil omnino ab ipsis, aut aliis hominibus, qui sint juris, & ditionis ipsarum Ecclesiarum petere possint nisi solum censum ab Ecclesia S. Petri Episcopis Marsicensibus solvi consuetum *Summ. impresso Abbatis*, n. 1. & 6. & manuscripto *num. 1.* Quæ omnia important translationem jurisdictionis quasi Episcopalis in Abbates, cum alias actibus ab ipsis gestis contradicere possent Episcopi, tamquam Superiores: Ecclesiæ, Monaci, Sacerdotes, ac Clerici ab omni Episcopali onere immunes non essent, unica tantum adjecta exceptuacione præstationis soliti census, ut de prohibita contradictione Episcopi, & de exemptione ab omni Episcopali onere cum facultate tributa Abbatibus faciendi quicquid voluerint, firmant autoritates infra relate, §. *Clericus*. Et de præstatione solius annui census ab Abbate faciendæ, quæ operatur, ut cætera non exceptuata, translata dicantur in Abbatem, in

specie *Rota in recent. decis. 216. n. 2. vers. ponderata signanter reservatione solutionis dicti annui census part. 8. & cor. Seraph. dec. 1025. n. 7. & 20.*

Considerata ulterius dictione illa, *nihil omnino*, quæ est universalis negativa, & omnem prorsus Jurisdictionem ab Episcopo adimit, cujuscumque qualitatis, & generis illa sit, ut ponderata simili dictione generaliter exclusiva in specie, *Pignatell. consult. can. 85. n. 8. tom. 5. Rota cor. Bich. dec. 456. n. 6. & in Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 10. Martii 1679. §. Urbanus autem in fine, coram R. P. D. Bourlem.*

Clarius hoc ipsum convincunt privilegia Apostolica Summorum Pontificum, nempe Urbani II. Eugenii, & Alexandri III. in quibus omnes, & quascumque Ecclesias Monasteria, res, & bona tunc possessa, & in futurum acquirenda à Monasterio, & Monachis recipiunt sub immediata B. Petri protectione, folique Romanæ Ecclesiæ subjiuntur, cum expressa prohibitione, ne aliqua persona, sive Ecclesiastica, sive Sæcularis aliquam quoquo modo molestiam inferat, & perturbationem, eximendo Clericos, & Monachos ab omni jure Episcopali, itaut in nullo Episcopali jure, seu contentiosa jurisdictione respondere Diocæsanis Episcopis teneantur *Summario numer. 3. litt. K. & numer. 4. litt. A. & E.* Ex quo modo eximendi, & recipiendi sub protectione B. Petri omnimodam exemptionem, & concessionem jurisdictionis Episcopalis resultare firmant *Pignatell. consult. can. 95. n. 56. & seqq. & sub 19. tom. 5. Tamburin. de jur. Abbat. tom. 1. disput. 15. quest. 5. n. 12. Cokier. de jurisdict. in exempt. part. 1. quest. 9. num. 1. vers. deinde, & num. 10. vers. secus, Rota coram Seraph. 1025. num. 3. & seqq. coram Bich. decis. 459. numer. 4. Pentinger. dec. 12. numer. 26. in recent. dec. 196. sub num. 20. part. 8. in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 10. Martii 1679. §. Nec hodie, §. Modus autem, §. Urbanus, §. Innocentius, §. Et demum, coram Reverendissimo Bourlemont. 17. Junii 1686. §. Primum enim, cor. clar. mem. Card. Mattheo & 6. Aprilis 1693.*

Primum verò, coram bon. mem. Ursino, & in Nonanulana Jurisdictionis 22. Junii 1693. Etenim, coram R. P. D. Caprara, & in terminis hujus Privilegii Alexandri III. favore Abbatis Cavensis respondit Rot. decis. 274. num. 2. par. 17. recent.

Præcipue quia in d. Privilegio Alex. III. dum exprimitur Monasterium S. Petri de Tramutula, subditur illud, & Ecclesias de quibus in eodem Brevis esse exemptas cum Juribus, & pertinentiis suis, & omnibus suis membris pleno Jure Summ. Abbatis, dicto num. 4. lit. B. & E. Si enim Papa donationes Monasterii, & Ecclesiarum factas Abbati eidem confirmat cum juribus, & pertinentiis, & membris pleno Jure, hæc confirmatio operatur, ut in Abbatem translata dici debeant omnia Jura Episcopalia, cum sub nomine pertinentiarum, & verbis pleno Jure omnia Jura temporalia, & spiritualia continentur, ut de pertinentiis, Lapsus allegat. 139. num. 10. & seqq. Rota coram Ninot. decis. 78. num. 3. Coccin. decis. 1925. num. 6. & 13. in recent. decis. 49. num. 4. & seqq. part. 15. & de verbis Jure, Oliva de reform. Eccles. part. 3. cap. 15. numer. 32. Barhof. in Episcop. par. 3. allegat. 89. num. 4. ubi plures alios citat.

Et fortius quia interdicitur quibuscumque Episcopis, ne audeant loca, vel Monachos, & absque Romani Pontificis expressa licentia excommunicationis, & interdicti pœnis subjicere dicto Summ. num. 3. litt. E. & num. 4. litt. F. quæ juncta cum concessione facta Abbati omnium jurium, pertinentiarum, & membrorum pleno jure, & cognitione Causarum inter subditos eidem reservata, denotat omnem Jurisdictionem ablatam fuisse Episcopo, & translata in Abbatem, in specie Pignatell. consult. can. 8. num. 89. tom. 7. Rota coram Bich. decis. 459. num. 7. & in dicta Capuana, seu Montis Casin. Parochialium 1679. §. Nec inde, §. modus Urbanus, & §. Alexander, coram Reverendissimo Bourlemont, & in Marsicana seu Nulius Beneficii 7. Junii 1686. §. Nec contra, coram Rever. Turon.

Quodque plus est, ipsismet Abbatibus Cavensibus datur facultas excommunicandi personas cujuscumque generis status, & præminentia, quæ auderent Monasterium Cavense in suis juribus, possessionibus, & libertatibus perturbare, ut in Bulla Urbani II. Bullar. Cassinen. la 9. sub num. 24. & in alia Pauli III. eodem Bullar. Constit. 156. sub num. 2. tom. 1. Ex qua facultate excommunicandi concessa Abbatibus in dubium est argui in ipsos Jurisdictionem quasi Episcopalem translata fuisse, ut tradit in specie Rota in recent. decis. 483. num. 11. par. 14. decis. 69. num. 25. & seqq. par. 19. & coram Bich. decis. 459. num. 26.

Et in eodem Brevis Urbano transferente jurisdictionem in Abbatem excipitur collatio Sac. Ordinum, & Consecratio Chriftatis, & consecratio Basilicarum, & Altarium, ut in Bullario Casinen. Constit. 9. num. 8. tom. 1. & in decis. 31. num. 5. post Tondur. de Pensionibus, quæ cum exerceri non possint nisi ab habentibus jura Episcopalia, cap. Aqua, de consecrat. Ecclesiarum, & Altarium, can. praelectis, distinct. 25. & habetur in Sac. Conc. Trid. sess. 25. de Sacram. Ordinis, can. 4. ac tradit Ugolin. de Episcop. par. 2. cap. 28. num. 1. & alii passim, ab hac exceptione aliquorum Jurium Episcopaliū inferitur, alia omnia ejusdem generis, quæ exceptuata non fuerunt Abbatibus fuisse concessa, ut in puncto hujus Brevis Rot. post Tondur. de pension. d. decis. 31. num. 5. & generaliter, coram Duno. Jun. decis. 812. num. 26. & in recent. decis. 762. num. 11. par. 18.

Insuper in Brevis Eugenio conceditur Abbatibus facultas accipiendi à quocumque Catholico Antistite dictum Chriftina, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, sive Basilicarum, & ordinationes Clericorum, Summ. Abbatis, num. 3. litt. B. quæ omnia tanquam ordinem concernentia peti ab Episcopo Marsicen. debuissent, nisi omnis lex jurisdictionis, & Diocesis ab eo abdica-ta esset, & propterea ab hac facultate Abbati concessa argui in eo omnimodam exemptionem ab Episcopo Marsic. & ju-

- 12 & jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato. firmat *Pignatell. consult. Canonic. 8. sub numer. 87. & num. 90. tom. 7. & num. 102.* ubi dicit, quod Abbas nullus potest vocare quem voluerit pro dictis Sacramentis administrandis, *Tondut. res. benef. lib. 1. cap. 60. sub num. 3. vers. verum quia*, & favore Abbatis Casinen. Rota in Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Modus enim, coram Reverendissimo Bourlemont, & contra Episcopum Marsiceni. *coram Bich. decis. 459. num. 8. & seqq.* ubi alios refert, & favore Abbatis Casinensis. *decis. 31. num. 5. post Tondut. de pensio.*
- 13 Non obstante, quod prædictum privilegium Eugenii III. non sit verum, nec legale, dum illud non reperitur in Bullario Casinensi registratum; Illius quippè veritas comprobatur, ex quo Breve Eugeniæ enunciat in dicto alio Brevi, seu Privilegio Alexandri III. postea emanato, quod sufficit ad convincendam Brevis enunciati veritatem, & legalitatem in specie, *Rot. in decis. 191. sub num. 6. versic. & quatenus, par. 8. coram Cerro decis. 463. sub num. 16. & in dicta Nonantulana Jurisdictionis 22. Junii 1693. §. Non obstat, coram R. P. Di. Caprara*, maxime quia illud docetur observatum mediante exercitio plurius actuum, jurisdictionem quasi Episcopalem denotantium, de quibus infra, quod sufficit, ut eidem sit fides adhibenda tamquam vero, & legali, cum observantia scripturæ eriant informis præbeat fidem, & robur, ut prosequitur *Rota in rec. dicta decis. 191. num. 7. 10. & 11. part. 8. decis. 220. num. 20. & decis. 221. num. 2. part. 9. & in Nonantulana Jurisdictionis citato §. Non obstat in fine.* Nec probata legalitati hujus Privilegii obesse potest omisa illius impressio in Bullario Casinensi, cum enim ex incuria Collectoris, vel alia ex causa omitti potuerit, talis omisso non existentiam non convincit, dum exhibetur illius sumptum legitime extractum ab Archivio Casinensi, quod facit plenissimam probationem contra omnes, ut de aliis Archi-

viii Congregationis Casinensis *Aden. ad Buratt. decis. 667. num. 23. & seqq. Rot. coram Merlin. decis. 264. num. 17. & seqq. & in recent. decis. 56. num. 35. part. 19. & in dicta Capuana 1679. §. Immo.*

Minus obstat, quod donationes Episcoporum nihil aliud importent, quam nudam facultatem regendi, & gubernandi Ecclesiam Tramutula, & Privilegia Apostolica arguant simplicem exemptionem Monasterii, Monachorum, & familiarum, ex quo inferri non possit tributa Jurisdictio quasi Episcopalis in alios Clericos, & Homines existentes in Terra Tramutula; Quoniam respectu donationum cum in utraque ex eis concedatur non solum Ecclesia, sed Tenete Terræ, Possessiones Vineæ, Arborea, Montes, Stabilia fructifera, & infructifera, omniaque ad Episcopum pertinentia, & ex supradictis constet Episcopos donantes omnem Jurisdictionem voluisse comprehendere, hæc amplitudo verborum operatur, ut donationes contra propriam naturam, & significationem non possint restringi ad solam Ecclesiam Tramutula, nec ad simplicem exemptionem passivam, & gubernium Ecclesiæ in specie, *Rota coram Duno. Jun. decis. 100r. sub num. 8. vers. nec 16 subsistit, & num. 9. & generaliter Seraphin. Massin. de Confiscat. quest. 39. & in Romana, seu Balneoregion. fideicommissi 8. Martii præteriti, §. Non subsistit, coram me*; Respectu verò Privilegiorum illud Urbani II. impressum in Bullario Casinensi *Constitut. 9. tom. 1. tribuere Abbati plenariam exemptionem, & jurisdictionem quasi Episcopalem in toto Territorio, aperte decisum legitur in d. decis. 31. num. 5. post Tond. de Pensio. & in rec. decis. 274. num. 1. & sequent. part. 17.* Non obstante quod illud contineat duplicem qualitatem constructionis Ecclesiarum prius ab Abbate faciendæ, & situationis in Diocesi Salernitana; Quoniam onus construendi Ecclesias tantum abest, quod deduci valeat ab illis: *Possis Ecclesias construere, cum Cruce signare, aliaque Pontificalia, & Spiritualia exercere* quæ

quæ uti facultativam necessitatem non inducunt, quemadmodum de verbo *pos-*
 18 *sis* tradunt *Desider. Guid. conf.* 16. num. 35. *Cassill. contr. lib. 5. cap. 14. num. 24.*
*Urceol. decis. Florent. 38. num. 6. Rot. in rec. decis. 119. num. 11. par. 10. ut potius ex eis contrarium convincatur, quod nempè tributa fuerit Abbati Jurisdictioni quasi Episcopalis, quam denotat facultas, & licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias solis Episcopis competens, §. *Santimus Aurb.*
 19 ut nullus fabricet Oratorii domos præter voluntatem Episcopi *van. nemo, ubi gloss. verb. veniat de consecr. dist. 1. Piassec. in prax. Episc. p. 1. c. 3. à num. 1. Fusch. de Visit. lib. 2. cap. 10. num. 2. Zerola in prax. Episc. p. 1. verbo Eccles. in principio; Maxime quia est juncta cum facultate exercendi Pontificalia, & Spiritualia, quæ sicut Jurisdictionem quasi Episcopalem importat *Rot. in recent. dicta decis. 274. num. 1. par. 17. & in decis. 106. num. 20. p. 19. & decis. 31. num. 5. post Tondut. de Pension. ita illam importare debet facultas, seu licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias in unica periodo, & oratione adjecta, ne alias eadem determinatio respiciens plura determinabilia ea difformiter determinet contra regulam *text. in l. jam hoc jure ff. vulg. & pupill. de qua Seraph. Massm. de confisc. quest. 45. nu. 55. & in Rom. seu Balneoregion. Fidei commissi 2. Decemb. præteriti §. Cum quo proprio coram me. Præcipue dum post expressas certas species superadduntur dicta generalia, & alia Pontificalia, & Spiritualia exercere, quod denotat species jam recensitas esse de eisdem Pontificalibus, & Spiritualibus, cum in his terminis dictio *alia* importet similitudinem cum expressis, cum quibus mediante dictione *Et*, copulatur, & conjungitur, juxta doctrinam *Bartoli in leg. quidam relatus, in princip. ff. de verb. dubiis, quam sequitur Rota in recent. decis. 200. num. 14. p. 7. & in Melphiten. Cappellania 4. Julii 1698. §. Quin adversari, coram me.*****

Sed dato etiam per hypotheseum, quod constructio Ecclesiæ esset necessaria adhuc ex lapsu tanti temporis cum

observantia favore Abbatis, & quasi possessione exemptionis, illa præsumeretur, nisi Episcopus, qui Abbatem possessionem turbare præterit, contrarium probaret bene in specie *Rot. coram Seraph. decis. 1336. num. 2. & 3. & seqq.*

Situatio verò in Diocesi Salernitana pariter in dicto Brevi non requiritur, cum Jurisdictioni concessa fuerit universaliter in omnibus locis Abbatis Caven. ut patet ex dicta decis. 31. post Tondut. ubi controversia erat cum Episcopo Caven. & ex dicta decis. 274. par. 17. ubi contentio erat cum Episcopo Caputaquen. super Castro in ejus Diocesi sito, & tamen firmatum fuit Abbati competere jurisdictionem quasi Episcopalem, quæ decisiones hodiè juxta stylum nostri Tribunalis veniunt supponendæ *Rota coram Cerro, decis. 209. num. 5. & in Romana fideicom. de Alborghettis 3. Decemb. 1696. §. Existencia, cor. R. P. D. meo Scotto, & 9. Julii 1698. §. Argumenta verò, coram R. P. D. meo della Tremoille; Et in specie contra Marficen. Antistitem Rota in Marficana, seu Montis Casin. jurisd. 22. Martii 1686. Nil refragante, cor. clar. mem. Card. Matthejo.*

Alia Privilegia Eugenii, & Alexandri III. data in *Summ. Abbatis num. 3. & 4.* & quorum ultimum habetur etiam in Bullario Calinen. 182. in ordine, & ordine, & cum illo ad unguem concordat; pariter concedunt jurisdictionem quasi Episcopalem, ut supra ostensum est, etiam extra Monasterium, & Monachos; Tum quia in eis Summus Pontifex loquitur de omnibus Monasteriis, cellis bonis, & Ecclesiis Monasterio Caven. concessis, & in futurum acquirendis, sive Parochialibus, & habentibus populum, sive non cum suis juribus, & pertinentiis, sicque jurisdictioni non potest restringi ad Monachos, & intra septa Monasterii, sed omnes alias Ecclesias, populum, & bona à Monasterio acquisita, vel acquirenda, & signanter totam Terram Tramurula eidem à Marsici Comite donatam comprehenduntur in puncto. *Rota coram Martin. Andrea decis. 54. sub num. 11. & seqq.*

seqq. *Dunozet. Jun. decis. 988. num. 3. decis. 1001. num. 3. versic. non obstat in fine, num. 8. & 9. vers. Nec subsistit, & decis. 274. num. 1. par. 17. & in Nonantulana jurisdictionis 22. Junii 1693. §. Non obstat, quod Abbates, coram R. P. D. meo Caprara*; Tum etiam quia in utroque privilegio prohibetur Episcopis, ne audeant absque Romani Pontificis licentia interdicare loca Monachorum, vel excommunicare Monachos, aut Clericos in eisdem locis commorantes, quæ prohibitio excommunicationis, & interdicti cum afficiat Terram Tramutulæ, quæ in utroque Brevi recensetur inter dicta loca Abbatis Cavensis, & Clericos in ea existentes, necessario dicendum est dictam Terram, & Clericos in ea degentes ab Episcopali Jurisdictione esse exemptos, & per consequens exemptionem locorum, jurisdictionem super eis Abbati concessam ad solum Cœnobium, & Monachos restringi non posse, ut in specie firmat *Rot. in sapè laudata Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1679. §. Modus enim, & sequent. coram bon. mem. Bourlemont*; Tum demum, quia in Privilegio Eugeniano datur facultas Abbati accipiendi *Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, sive Basilicarum, Ordinationes Clericorum, tam in Cœnobio ipso, quam in adjacenti Villula à quocumque catholico Episcopo Summario Abbatis, num. 3. littera D.* Cum enim perceptio *Chrismatis* non possit intelligi pro Monachis, qui ad Novitiatum, & professionem non admittuntur, nisi confirmationis Sacramento roborati fuerint, sicut nec de Clericis Ecclesiæ inservientibus, dum Clerici nec ipsa prima tonsura initiantur, nisi susceperint confirmationis Sacramentum, ut expressè sancitur in *Sacr. Trident. Concil. sess. 24. de reform. cap. 4. ibique Barbof. num. 1. vers. qui Sacramento de Episcop. p. 2. allegat. 11. num. 6. & de jur. Eccles. lib. 1. cap. 38. nu. 36. Piafec. in prax. Episc. p. 1. cap. 1. sub num. 24. Molphes. in Summa Theolog. moral. tract. 2. cap. 3. num. 25.* Facultas recipiendi à quocumque Episcopo concessa, omninò censi debet pro aliis personis in locis Abbati subjectis habi-

tantibus, prout de hoc, aliisque Sacramentis superius recensitis clarè se expressit Summus Pontifex ibi: *Tam in Cœnobio ipso, quam in adjacenti Villula*: Ac proindè, facultas recipiendi *Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, & Ordinationes Clericorum* intelligi debet tam pro Monasterio, & Monachis, quàm pro aliis locis & Subditis Abbati; Signum evidens est, quod eisdem in toto suo Territorio, & super omnes Subditos tributa dici debet Jurisdictio quasi Episcopalis, quæ resultat à libertate Abbati concessa recipiendi hujusmodi Sacramenta à quocumque Antistite, juxta auctoritates supra relatas §. *Insper.*

Hæcque omnia, quæ de per se clara sunt, adhuc clariora redduntur ex sublequata observantia, dum Abbates indistinctè, in toto eorum Territorio exercuerunt omnes actus jurisdictionales; Ipsi enim litteras dimissoriales Episcopo Marficen. direxerunt, Primam tonsuram, minores Ordines, *Chrisma, & beneficia* contulerunt, illorumque resignationes admiserunt, Jurispatronatus confirmarunt, concursum ad Parochiales indixerunt, Sacramenta administrarunt, Synodos convocarunt, Jurisdictionem in Causis Spiritualibus, temporalibus, Civilibus, Criminalibus, & Mixtis in Territorio Tramutulæ, & promiscuè exercuerunt, & ad hunc effectum Vicarium constituerunt, nec non Archipresbyterum in eodem loco deputarunt, à quo, & ab universo Clero Tramutulæ Abbas quotannis inter Missarum solemnias exegit obedientiam; de decimis etiam ruralibus disposuerunt, illarum partem concedendo Clero Tramutulæ, omnes ejusdem loci Ecclesias, locaque pia visitarunt, actus Pontificales faciendo in visitatione, disciplinam Ecclesiasticam ordinarunt, mores Clericorum correxerunt, confessorios etiam pro Sæcularibus approbarunt, Processus confecerunt indistinctè contra omnes de populo delinquentes, istique fuerunt ad Abbates remissi, quoties capti fuerunt ab Episcopis Marficensibus, qui ulterius in suis Epistolis eundem Abbatem Ordinarium, & Tra-

Tramutulam nullius Diœcesis nominarunt, quarum aliquæ etiam à moder-
no Episcopo scriptæ fuerunt ad Mona-
sterium Cayense ubi habens iurisdictionem
spiritualem; & ordinariam fuit
descriptum in Inventario auctoritate
Regia confecto, & Curia Romana ad
eundem Abbatem litteras absolutorias,
marrimoniales, & similes, tamquam
ad Ordinarium remisit, cæteraque alia
Iudicium Episcopalem, & Jurisdictionem
quasi Episcopalem præferentia pere-
gerunt, ut latè habetur ex Summario
impresso Abbatis numer. 6. ac pluribus
seqq. usque ad finem, & testantur in in-
dividuo Nicol. in flosc. ver. Abbas, n. 8.
& Instit. Canon. tom. 2. lib. 5. tit. 38. de
penitent. & remiss. sub num. 10. versic.
Limita tamen primo, & tit. 39. de Sent.
Excommunicat. sub num. 218. versic. no-
ta quod, Eagnan. in cap. cum contin-
gat. sub numer. 43. versic. Abbas Mo-
nasterii Sanctiss. Trinitatis Caven. &
versic. Abbati Monasterii Sanctissima
Trinitatis, de for. compet. & in cap. si-
gnificasti 8. num. 85. de Offic. Archidiacon.
Panimoll. decis. 30. adnot. 2. num. 24.
29 Rota post Tondut. de pension. decis. 31.
num. 2. seqq. & num. 6. & in rec. dicta
decis. 274. num. 5. & 7. par. 17. Qui actus
etiam de per se sumpti sufficientes sunt
ad convincendam Jurisdictionem quasi
Episcopalem, & Territorium separa-
tum in Abbate cum Clero, & Populo,
ut de concessione dimissorialium Card.
de Luca de iurisdic. disc. 12. sub num.
17. Pignat. consult. 26. num. 17. tom. 2. &
consult. 8. num. 90. tom. 7. & consult. 59.
num. 10. tom. 8. Grat. discept. 112. num. 25.
& seqq. num. 48. & 49. Ciarl. contr. 46.
num. 19. & contr. 220. num. 99. & seqq.
Barbos. de Episcop. alleg. 7. num. 8. ubi
affert Decretum Sac. Congregationis de
jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 17. num. 95.
ad Concil. sess. 23. de reformat. cap. 10.
num. 14. Tambur. de iur. Abb. tom. 2.
disp. 2. quest. 26. num. 2. & 3. Rota post
eum, decis. 117. num. 4. tom. 3. Merlin.
decis. 264. num. 6. & in recent. decis. 204.
num. 4. & 5. part. 19. Et favore Abbatis
Caven. Rota post Tondut. dict. decis. 31.
num. 1. & seqq. num. 7. ubi quod ita de-
claravit Sac. Congregatio Concilii de

collatione ordinum Grilenz. conf. 142.
num. 47. Ciarl. contr. 67. num. 28. contr.
220. num. 120. & sub num. 238. Pignat.
consult. canon. 26. num. 16. & seqq. tom.
2. Rota coram Zaratta, decis. 21. num.
33. Et in terminis huius Abbatis Cavenensis
Rota post Tondut. de pension. decis. 31. n.
1. & seqq. sub num. 4. & 7. in rec. dicta
decis. 274. num. 5. & 7. par. 17. de admi-
nistracione Sacramenti Chrismatis contra
Episcopum Marsicem. Rota coram Bich.
decis. 359. num. 25. & favore Abbatis Ca-
ven. Rot. post Tondut. de Pension. dec.
31. num. 4. & 6. in recent. decis. 274. num.
7. par. 17. in quarum utraque refertur De-
cretum Sac. Congregationis Concilii ap-
probatum mediante Constitutione Ponti-
ficia super hoc specifico actu la. 238. in
Bullar. Casinen. tom. 1. De collatione
Beneficiorum, & Ecclesiarum, quæ præ-
tenduntur exemptæ in terminis Ordini-
nis Casinensis, Rot. in dicta Capuana;
seu montis Casinen. Parochialium 1679.
§. Concurrit, & §. Pertinentia, cor. bon.
mem. Bourlemont, & 9. Aprilis 1693. §.
Demum, coram bon. mem. Ursino. In ter-
minis Abbatis Caven. Rota in dicta decis.
274. num. 5. & 7. par. 17. recent. Et ge-
neraliter Oliva de For. Eccles. part. 3.
cap. 15. num. 27. Bellet. disquis. Cler. tit.
de iurisdic. Abbatis S. Michaelis, §. uni-
co, num. 4. Pignatell. consult. can. 85. num.
15. tom. 5. Rota in rec. decis. 203. num.
13. par. 7. coram Duno. Jun. decis. 988.
sub num. 4. decis. 1001. num. 6. Coccin.
decis. 1054. num. 2. & in dicta Marsica-
na, seu montis Casinen. 1686. §. Funda-
mentum, in Nonantulana iurisdic. 22.
Junii 1693. §. Non obstat quod privilegia,
coram R. P. D. meo Caprara; de Refi-
gnatione beneficiorum in dicta decis. 274.
num. 6. par. 17. recent. in dicta Capuana,
seu montis Casinen. Parochialium 1689.
§. Concurrit; de Confirmatione vel re-
servatione Jurispatronatus requirente
consensum Diœcesani, Viviani de iure-
patr. lib. 2. cap. 1. num. 20. Bellet. disqu.
Cleric. par. 1. dicto §. unico, num. 4.
Desider. Guido inter decis. Trivisan. decis.
55. num. 10. & 23. lib. 2. Rota in Barchi-
non. iurisdictionis 22. Maji 1681. §. Sicut
etiam coram clar. mem. Card. Mathejo,
& pluribus relatis in dicta Marsicana,
sen

seu montis Casinen. jurisdictionis 12. Martii 1686. §. Fundamentum, coram eodem. De indicendo concursu ad Parochiales, Pignat. consult. can. 8. num. 17. & consult. 73. tom. 7. Card. de Luca de jurisdic. disc. 12. num. 17. Rota coram Dunozer. Jun. decis. 988. num. 4. & decis. 1001. sub num. 6. Zaratt. decis. 21. num. 33. in recent. decis. 197. num. 20. p. 8. in Nonantulana jurisdictionis 22. Junii 1693. §. Non obstat, quod Abbas, coram R. P. D. meo Caprara, & in puncto Abbatis Casinen. Rota in dicta Capuana, seu montis Casinen. 1693. §. Demum, coram bon. mem. Ursino, & favore Abbatis Cavensis eadem Rota post Fond. de Pension. decis. 31. num. 4. & sub num. 6. de ministr. Sacramentorum Rota dicta decis. 274. n. 5. p. 17. De convocatione Synodi, Beller. disquisit. Cleric. p. 1. tit. de jurisdic. Abbatis. S. Michaelis, §. ultim. nu. 9. & per totum; Fagnan. in cap. quanto, num. 50. de Offic. Ordinar. Pega de compet. jurisdic. p. 2. cap. 100. num. 2. Massob. de Synod. cap. 2. dub. 8. num. 1. Tamb. de jur. Abbat. tom. 1. disp. 24. quest. 7. per tot. Barbos. ad Concil. sess. 24. ae Rosformat. cap. 2. num. 9. Et de jur. Eccles. lib. 1. cap. 17. num. 104. Oliva de For. Eccles. part. 3. quest. 15. num. 31. Rota in recent. decis. 197. num. 19. par. 8. coram Merlin. decis. 264. num. 5. Coccin. decis. 1054. num. 2. coram Dunozer. Jun. decis. 988. sub num. 4. decis. 1001. num. 6. Zarata, decis. 21. num. 33. decis. 203. num. 13. part. 7. decis. 204. num. 4. & 5. par. 19. recent. Et in Nonantulana jurisdictionis 22. Junii 1683. §. Non obstat, quod dicta, & §. Posito, cor. R. P. D. meo Caprara. Et pro Abbate Cavensis Rota post Fond. de Pension. d. decis. 31. num. 4. & 7. & in rec. decis. 274. num. 5. & 7. p. 17. De deputatione Vicarii, retentione Tribunalis, & cognitione causarum Spada conf. 129. num. 10. lib. 2. Card. de Luca de jurisdic. dicto disc. 12. sub num. 17. Sbro. de Offic. Vicar. lib. 1. quest. 4. Rota coram Dunozer. Jun. decis. 987. sub num. 4. Peuting. decis. 12. num. 20. Coccin. decis. 1054. num. 2. & in rec. decis. 197. num. 16. par. 8. Et de Monasterio Casinensi Rota in dicta Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1679. §. concurrat, coram bon. mem. Bourlemont. & 1686. §. ceterum, coram clar. mem. Card. Matthajo, & de Abbate Cavensi d. decis. 31. num. 4. post Tondut. de Pension. & in rec. decis. 274. num. 5. p. 17. De obedientia Abbati præstita, Roderic. quest. Regular. tr. 2. qu. 64. art. 6. ChoKier. de jurisdic. in exempt. p. 4. qu. 44. num. 3. Rota coram Puteo, decis. 114. lib. 3. in correctis, & cor. Seraph. decis. 1025. num. 19. & cor. Bich. decis. 421. num. 2. Et in terminis Abbatis Casinen. Rota coram Comitot. decis. 83. num. 4. Bicchius, d. decis. 459. num. 18. De visitationibus factis ab Abbatibus Spad. conf. 129. num. 7. lib. 2. Rota coram Dunozer. Jun. decis. 988. sub num. 4. & decis. 1001. sub num. 6. post Tambur. de jur. Abbat. decis. 117. num. 5. in rec. decis. 203. num. 13. par. 7. & decis. 197. num. 12. p. 8. Coccin. decis. 1054. num. 2. & in Nonantulana jurisdictionis 1663. §. Non obstat, quod dicta, Et in terminis Abbatis Casinensis, coram Bich. dicta decis. 559. num. 23. & 27. in dicta Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1679. §. Concurrat, coram bon. mem. Card. Matthajo, & in terminis Abbatis Cavensis eadem Rota dicta decis. 31. num. 4. post Tondut. & dicta decis. 274. num. 5. part. 17. & num. 7. ubi refert. Decretum Sacr. Congregationis Concilii, & declarationem san. mem. Sixti V. de correctione Clericorum, & reformatione morum Rot. cor. Coccin. decis. 1054. num. 2. & in citata decis. 31. num. 4. post Tondut. de pension. repetita apud Pignat. consult. Canonic. 59. num. 10. tom. 8. de approbatione Confessorum Tambur. de jur. Abbat. tom. 2. disp. 2. quest. 11. num. 1. & 2. Campanil. in diver. jur. Canon. Rub. 12. cap. 13. num. 76. Reginald. in prax. for. penit. lib. 1. num. 182. Molpbes. in summa, tom. 1. tract. 7. de penit. cap. 14. num. 16. Boss. de triplic. Jubil. privil. sect. 3. cas. 2. num. 62. & seqq. Ricc. decis. 22. num. 4. par. 4. Barbos. de Episcop. part. 2. alleg. 25. num. 9. & ad Concil. sess. 23. de Reform. cap. 15. num. 28. ubi declarat contrarias autoritates procedere in Abbate, qui nititur simplici exemptione, non in eo, qui est nullius, & habet Territorium separatum, prout eas conciliat Modern. Salentin. consult. Canon. num. 95.

num.95. tom.7. Rota coram Duno. jun. decis. 988. sub num. 4. De Processibus factis ab Abbate contra delinquentes, & remissione illorum facta ab Episcopo, Menoch. consult. 147. num.15. Pignatell. consult. canon. 26. num.6. tom.2. Et de agnitione Episcopi desumpta à similibus actibus ab ipso gestis. Spad.conf. 129. nu. 9. lib.2. Card. de Luca de jurisd. disc.1. num.30. Rota decis.204. num.6. part. 19. rec. De Confessionibus Episcoporum, Menoch. conf.147. num.24. Pignatell. consult. can.26. num.10. tom.1. Rot. coram sac. mem. Alexand. Octav. decis. 125. num.8. & 9. in rec. decis. 152. num.5. p.7. & in dicta decis. 374. num. 4. part. 17. decis. 106. num. 21. & seqq. par. 19. Et in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Pertinentia, & seqq. De descriptione facta in Inventario publica auctoritate confecto, Pignatell. dicta consult. can. 26. num.7. tom.2. Rota coram Duno. Jun. decis. 655. sub num.1. & sub num.3. versic. non obstat, in recent. decis. 203. in princip. versic. quoad situationem, & num. 12. par. 7. De Litteris Apostolicis Abbati tanquam ordinario directis Rota coram Duno. Jun. decis. 988. num.4. & decis. 1001. num.7. Merlin. decis. 264. num. 6. & in Hispanen. Decimarum de Olivares 30. Januarii 1679. §. Amplius, & seqq. cor. bon. mem. Bourlemont; d. Capuana, seu montis Casinen. 10. Martii ejusdem anni, §. Retento, cor. eodem, & in Nonantulana jurisdictionis 22. Junii 1693. §. non obstat quod dicta, coram R. P. D. Caprara, & de Denominacione Nullius, Spad. conf. 129. num.8. lib.2. Rot. in rec. decis. 129. num.19. par.8. & decis. 69. num.16. par.197. & in Hispanen. Decimarum de Olivares 30. Januarii 1679. §. Amplius, coram bon. mem. Bourlemont, & in d. Capuana 1679. §. Innocentius.

Itaque observantia validior evadit, si ponderetur, quod in tam longa intercapedine temporis Episcopi Marsiceni in territorio Tramutulæ nunquam administrarunt Christina; Beneficia non contulerunt, Altaria non consecrarunt, Ecclesias non dedicarunt, causas non cognoverunt, nullosque actus jurisdictionales pacificè, nec cum scien-

tia Abbatis gesserunt. Inverisimile autem est, quod si Episcopi jurisdictionem in territorio Tramutulæ exercere potuissent, nullos actus jurisdictionales exercere voluissent, ac proinde hæc abstinentia ab actibus non levem inducit præsumptionem, quod Abbati hæc Jurisdictio quasi Episcopalis competeret, ut in individuo observat Rot. coram Seraph. decis. 1025. sub num.20. vers. Et mirum est, & pluribus relatis in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Tale autem.

Posita autem observantia desumpta ex tot tantisque actibus cujuscunque generis, exercitis in ipsa terra Tramutulæ, & Territorio promiscuo, donationes, & Privilegia Apostolica etiam si dubia essent, ita interpretari deberent, ut ab eis concessa, & translata censeatur in Abbatem jurisdictionis quasi Episcopalis, & constitutum Territorium separatim, cum nulla dari possit melior interpretatio rebus dubiis ea quæ desumitur ex subsequuta observantia, ut in specie firmant, Card. de Luca de jurisd. disc. 16. num.17. Pignat. consult. can.85. num.9. & 19. tom.5. Rota coram Mart. Andrea, decis. 54. num.14. Bich. d. decis. 459. nu.19. & in rec. decis. 273. num. 18. p.11. & in citata Capuana, seu Montis Casinen. 1679. §. Tale autem, coram bon. mem. Bourlemont. 1686. §. Caterum, coram clar. mem. Card. Mathejo, & in d. Marsiceni. seu Montis Casinen. jurisdictionis 1686. §. Quæ omnia, coram eodem: Et generaliter, Seraph. Casin. de confic. Honorum, quæst. 11. num.45. quæst. 35. num.80. & 83. Rot. coram Bich. decis. 48. num.9. & 10. & in recent. decis. 493. num.4. par.13. Quamvis contrarius intellectus videretur magis conformis Privilegiis, & esset de jure verior, ut generaliter firmat Seraph. Casin. de confic. honorum d. quæst. 35. num.83. Fontanell. decis. 89. num. 24. & 25. Rot. coram Buratto, decis. 679. num. 9. & in recent. decis. 216. num.3. & decis. 520. num.9. p.13. & in nostris terminis in dict. Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 10. Martii 1679. §. Tale autem, coram bon. mem. Bourlemont.

Idque eo fortius procedit, quando non solum concurrat observantia extra-

34

35

36

37 judicialis, qualis est illa, quæ desumitur ex actibus superius recensitis, sed etiam judicialis, quæ resultat, ex quo orta controversia, Sacra Congregatio Concilii declaravit, Abbatem Cavensem habere proprium Territorium, & Jurisdictionem quasi Episcopalem, ut in *Summ. Abbatis*, num. 8. & refert *Panim. decis. 30. adnot. 2. num. 24. Rot. dist. decis. 31. num. 6. in fine, & dist. decis. 274. num. 7. part. 17. recent.* cujus declarationis vigore eadem Sacra Congregatio postea inhibuit Episcopo, ne se ingereret in cognitione causarum, voluitque, quod pro istis deputari deberet in eadem terra Vicarius ab Abbate, *Summ. num. 9.* Cumque præfatum Decretum, sive declaratio fuerit postea à san. mem. Sixto V. approbata, & desuper expedita littera Apostolica à san. mem. Gregorio XIV. ut testatur *Panimoll. decis. 30. adnot. 2. num. 24. & eadem Rota in d. decis. 31. & 274. loco mox citat.* & patet ex ipsamet Constitutione Gregoriana Bullar. Casinen. la 238. tom. I. in qua dicitur Abbatem Cavensem habere jurisdictionem quasi Episcopalem, & Territorium separatum cum facultate Synodum congregandi, examinatores in ea eligendi, concursum indicendi, Parochos examinandi, & approbandi, Oeconomos deputandi, Chrisma conferendi, dispensationes matrimoniales, aliasque commissiones Apostolicas recipiendi, ut legitur in eadem Constitutione. Tale decretum, & Constitutio facit jus quoad omnes, tam pro casibus præteritis, quam futuris, *Fagnan. in cap. quoniam, num. 72. & seqq. de constit. Pignatell. consult. Canon. 44. num. 27. consult. 84. num. 19. & consult. 108. num. 1. tomo 1. Barbof. de jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 3. num. 85. Frances. in Pastoral. Regular. par. 3. num. 14. Rot. in Calaguritana Pontificalium 16. Novembris 1696. §. in presenti, coram bon. mem. Ursino, & in Viterbien. usus Pascuorum 15. Martii præteriti, §. Etenim, coram me.* Et in propria materia Jurisdictionis quasi Episcopalis Abbatis Casinensis, *Rot. in d. Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 17. Junii 1686. §. Clericus, coram clar. mem. Card. Matthæjo.*

38

Fortiusque incalescit hæc observantia judicialis, si ponderetur, quod anno 1605. Abbas Caven. obtinuit ab A. C. inhiberi Vicario, & Archidiacono Marsicen. ne ipsi Tramutulenses subditos Abbatis auderent pœna, & vinculo excommunicationis ligare, quando Abbas eos voluisset solutos, nec ab eodem vinculo solvere, quos Abbas voluisset ligatos; Rursus anno 1654. 1662. & 1672. renovata adversus Abbatem præensione ab Episcopis Cav. & Caputaq. super exercitio jurisdictionis quasi Episcopalis, causaque introducta coram A. C. & in Sacra Rota coram bon. mem. Verospio, & Emerix, emanarunt decisiones, & sententiæ Abbati favorabiles impressæ apud *Tondut. de penson. dist. decis. 31. num. 8. & in rec. decis. 274. par. 17.* & dantur *Sum. Abbatis, num. 32. & 37.* Inter modos autem probandi pertinentiam Territorii separati ad Abbates, præcipuum esse illud desumptum à sententiis præsertim, ut hic, ab Episcopis succumbentibus mediante acquiescentia approbatis, & executione demandatis, in specie, *Rot. coram Duno. jun. decis. 988. num. 4. & d. decis. 1001. num. 7. & in recent. decis. 274. num. 3. par. 17. & in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Hanc autem, coram bon. mem. Bourlemont 1686. §. prædicta, & seqq. coram clar. mem. Card. Matthæjo, & 6. Aprilis 1693. §. Et cerio, coram bon. mem. Ursino, in Baren. jurisdictionis 19. Jan. 1682. §. Quo posito, coram Pauluccio, & in dist. Nonantulana jurisdictionis 1693. §. Verum etiam, coram R. P. D. meo Caprara.* Et licet prædictæ decisiones, & sententiæ non prodierint præcisè contra Episcopum Marsicen. nec super Terra Tramutulæ, attamen cum declarent Abbati competere Jurisdictionem quasi Episcopalem, & fuerint, servatis servandis, cum legitimo contradictore latæ super statu; sufficienter probant ad Abbatem hanc jurisdictionem spectare contra omnes, in specie *Rota in rec. d. 234. num. 5. p. 4. decis. 203. num. 19. p. 7. decis. 197. num. 18. par. 8. & decis. 247. nu. 3. p. 17.* Potissimè quia hæc jurisdictionis hodie prætenditur vigore eorumdem privilegiorum Abbatibus concessorum,

41 tam; & vigore eorundem actuum jurisdictionalium ab Abbatibus in sequentiam gestorum, quorum ratione Sacra Rota aliàs judicavit Abbati competere Jurisdictionem quasi Episcopalem; ac proinde sufficit, ut respectu unius ex locis sub dicta concessione, & Privilegiis comprehensi, fuerit declarata jurisdictione quasi Episcopalis ad hoc ut respectu aliorum, illius competentia non possit denegari; Et regula quod in actibus provenientius à causa universali; ipsa causa potius attenditur, quam aliquorum actuum exercitium, *Rota coram Mantica, decis. 320. num. 6. & seqq. Cels. decis. 7. num. 7. & 8. in Januen. Abbatia 1. Martii 1662. §. Etenim, coram Reverendis. Zamoren. & 15. Junii 1693. §. Quandoquidem, coram R. P. D. meo Caprara, & in Dertusen. Jurisdictionis super bono jure 26. Aprilis 1693. §. Etenim coram eodem.*

42 Nec ad evertendam supradictam observantiam extrajudicalem, & judicialem quicquam obesse valet, quod actus ex parte Abbatis adducti incipiant ab anno 1505. unde ab hoc tempore dici debeat, Abbates se intrusisse in exercitio prædictæ Jurisdictionis, cum alioquin, si ea, vigore privilegiorum, competiisset, utique Abbates pro tempore præterito, & immediatè illam exercere non omisissent; Etenim ad probandam observantiam interpretativam, & declarativam privilegiorum, non est necesse afferre omnes actus ab initio usque ad tempus motæ litis gestos, sed satis est si aliqui tantum afferantur, cum ad illam introducendam sufficiant, ita aliquando observatum fuisse, *Seraph. Massin. de confisc. bonorum quest. 35. num. 82. Fontanell. decis. 482. num. 11. Larrea, decis. 45. num. 24.*

43 Et quatenus etiam requireretur multiplicitas actuum, quodque essent continuati per longum tempus, adhuc cum illi adducantur per duo ferè sæcula, & de tempore antecedenti non doceatur legitime Episcopos actus contrarios exercuisse, censetur à principio idem status impressus, & usque ad præsens continuatus, *Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 34. num. 24. Rot. decis. 69. num. 18. & seqq. Monacelli, Formul. Suppl.*

par. 8. & in nostris terminis egregiè in sæpe laudata decis. Capuana, seu Montis Casin. Parochialium 10. Martii 1679. §. Tale autem exercitium, in fine coram bon. mem. Bourlemont, talique casu non resistit observantia, quod actus Jurisdictionales non doceantur gesti immediatè post emanata privilegia, *Rota coram Buratt. decis. 779. num. 9. versic. in quarum prima, & num. 13. & 14. ubi de observantia post 82. annos, & Bich. decis. 387. num. 11. Coccin. decis. 469. num. 6. & de intervallo plurium sæculorum inter privilegia, & observantiam, Rota in mox relata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Tale autem, & §. Aut ex tam longeva.*

44 Prædictaque observantia clarè, ut supra probata, est adèdè potens, & valida, ut non solum sufficiat pro interpretatione Privilegiorum, sed ad effectum præsumendi Privilegium Apostolicum, vel alium similem titulum tribuentem Jurisdictionem quasi Episcopalem, dum actus toties replicati in quacumque materia, & genere adducuntur per spatium ferè duorum sæculorum, quæ duplex centenaria æquipollet immemorabili, uti excedens memoriam hominum, ut in individuo firmavit *Card. de Luca de jurisd. disc. 96. sub num. 21. & disc. 97. num. 9. & seqq. Rota post Tamb. de jur. Abbat. decis. 40. num. 1. & 2. in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Aut ex tam longeva, coram bon. mem. Bourlemont 1686. §. Ceterum, coram clar. mem. Card. Matthejo, & 6. Aprilis 1993. §. Demum, coram bon. mem. Ursino, in Volterana jurisdictionis 22. Martii 1663. §. Hec autem, coram bon. mem. Albergato, & in Marsicana, seu nullius beneficii 7. Junii 1686. §. 2. concesso coram Reverend. Turon. & generaliter Rocca disp. 59. num. 6. Desiderius Guido inter decisiones Trivisani, decis. 55. sub num. 73. & 75. lib. 2. Rota in rec. decis. 153. num. 6. & seqq. par. 13. decis. 574. num. 10. par. 18. decis. 106. num. 27. & decis. 152. num. 2. p. 19. & coram Bur. decis. 875. num. 7. Bich. decis. 98. nu. 3. coram Ce. so, decis. 193. num. 4. & 5. in Theatina Abbatia super bono jure 28. Junii 1694. §. Etenim, coram bon. mem. Emerix.*

N Qui-

Quinimò concurrentibus prædictis donationibus, & privilegiis Apostolicis, neque opus esset probare centenariam, ad hoc ut iurisdicção quasi Episcopalis præscripta dici posset, & intraret titulus præsumptivus, sed sufficeret probare illorum exercitium per 40. annos, ut in his terminis, *Tondut. resol. benefic. 60. num. 10. Bellef. disquisit. Cleric. d. §. unico, num. 17. Barbof. de Episcop. par. 3. allegat. 89. num. 4. Grat. disceptat. 918. num. 43. Tambur. de Jur. Abbat. tom. 1. disput. 15. quest. 9. num. 17. Rota post eum decis. 40. num. 1. & decis. 48. num. 8. coram Coccin. decis. 448. num. 12. & decis. 370. num. 2. Dunoz. Jun. dec. 988. num. 2. & 5. & decis. 2001. num. 2. & in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. aut ex tam longeva, ubi testatur ita decrevisse san. mem. Clem. III. favore Ordinis Casinen. anno 1188. & §. Ex præfatis, & 1686. §. Concurrentibus, in Gerunden. administrationis Episcopatus Sede Vacante 10. Junii 1686. §. Qua stante, coram bon. mem. Emerix, & in dicta Marsicana, seu nullius Beneficii 7. Junii ejusdem anni, §. 2. concesso.*

Nullatenus obstante, quod hæc præscriptio induci non potuerit, dum non probatur Episcopos Marsicen. scivisse ab Abbatibus prædictos actus iurisdictionales gestos fuisse: Nulla enim scientia probanda est à præscribente, quando concurrat titulus expressus, vel tacitus à centenaria resultans, *Rota coram Dunoz. Jun. decis. 96. num. 3. Bich. decis. 267. num. 24. & his terminis post Posth. de manut. decis. 628. num. 12. & in d. Capuana, seu Montis Casinen. 1679. §. Scientia verò, coram bon. mem. Bourlemont.*

Cæterum in casu præfenti, nec deficit etiam scientia, quæ resultat; Tum ex multiplicitate actuum publicè, & palam gestorum, illorumque exercitio continuato per tot sæcula in Terra Tramutulæ sex milliaria circiter tantum distante à Civitate Marsicen. in puncto, *Tondut. resol. benefic. 60. num. 13. Rot. coram Marin. Andr. decis. 54. num. 15. dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Scientia, &*

in dicta Marsicana, seu Montis Casinen. Jurisdictionis 1686. §. Quæ omnia, coram eodem; Tum etiam ex Processu contra Archidiaconum Marsicen. ab Abbate compilato super Territorio promiscuo, & ex inhibitione contra Vicarium Marsicen. exequuta, nè se ingereret in absolute Excommunicatorum ab Abbate, Summ. Abbat. num. 25. & 29. Scientia enim Archidiaconi, & Vicarii infertur ad scientiam Episcopi, ut de scientia Canonici, Rota in d. Capuana 1679. §. Scientia, & de scientia Vicarii, Rota coram Seraph. decis. 306. num. 6. Rembold. decis. 342. num. 11. & in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium eodem, §. Scientia. Tum, & fortius ex remissione delinquentium facta ad Abbatem ab Episcopis, & ordinatione Tramutulensium facta ab eisdem, imò etiam à moderno Antistite cum literis dimissorialibus Abbatis, istum vocando Ordinarium Summar. Abbat. num. 28. 34. 35. & 36. quæ indubitanter scientiam arguunt, ut in specie observat Pignatell. consult. Canon. 26. num. 10. tom. 2. Rot. apud Posth. de manut. & coram Dunoz. Sen. decis. 309. num. 24.

Prout non relevat, quod præscriptio interrupta remanserit à contrariis actibus gestis ab Episcopis, quia isti, vel fuerunt contradicci, qualis est absolutio excommunicatorum facta à Vicario Abbatis, *d. Summ. num. 29. vel fuerunt gesti inscio Abbate, & sub falso supposito, prout sunt litteræ obtentæ à Sacri. Congregatione, Teste Rota in d. decis. 274. num. 11. part. 17. recent. & licentia laborandi obtenta in diebus festis ab Episcopo, vel sunt enunciativæ emissæ à Tramutulensibus, de tempore, quo ipsi litigabant cum Abbate super appellatione in secundis instantiis interpolanda ad Urbem, & non in Auditorio Abbatis, prout sunt enunciativæ, de annis 1605. & 1608. quod Episcopus dederit beneplacitum construendi Conventum, & erigendi Confraternitatem, quæ insuper non fuerunt effectuatæ, dum Confraternitas non fuit erecta, & Conventus non apparet vigore dictæ licentiæ constructus, dum Episcopus*

copus non affert Bullam super hoc ex-
pediri solitam; Vel sunt visitationes
factæ in Ecclesiis exemptis, qualis est
illa Franciscanorum, quæ post Conci-
lium Tridentinum ab Episcopis visitari
possunt jure delegato, & ultimæ visi-
tationes anni 1698. dederunt causam
liti: vel consistunt in asserto consen-
su præstito in jurisdictionem Episcopi
Marsicen. à Subditis Abbatis, prout
factum fuit in causa Marsicen. Deci-
marum, quæ hodiè agitur in hoc no-
stro Tribunali, coram R. P. D. meo
della Tremolle, qui consensus non
adest, dum Tramutulenses comparue-
runt, semper impugnando, & solem-
niter protestando de defectu jurisdictionis,
quæ protestatio omnem consen-
sum excludit, *Abbas in cap. gratum, sub*
num. 7. de offic. delegat. Rota coram Bich.
decis. 215. num. 7. & 8. & in recent. decis.
240. num. 215. part. 7. Et quatenus ad-
deser consensus Subditi non potuissent præ-
judicare Abbati, nec eidem auferre ju-
risdictionem quasi Episcopalem; Vel
deducuntur à dicta licentia laborandi
concessa in diebus festis ab Episcopo,
quæ cum verificari possit de licentia
laborandi in partibus Diocesis Marsi-
censis, super qua Abbas non præten-
dit jurisdictionem, sed solum illam al-
legat in Terra Tramutulæ, & in Ter-
ritorio promiscuo super bonis, & per-
sonis Tramutulensium; præfata licen-
tia remanet actus æquivocus, qui Ab-
bati non præjudicat, ut de actibus con-
tradictis in individuo, *Rota coram Du-*
noz. Jun. decis. 988. num. 9. apud Post.
de manuten. decis. 627. num. 8. post Tam-
bur. de jure Abbat. decis. 59. num. 7. &
8. & favore Abbatis Caven. decis. 274.
num. 10. par. 17. recent. de actibus, qui
non probantur gesti, sciente, & pa-
tiente Abbate in specie Spad. conf. 128.
num. 6. ibique Rota num. 14. & conf.
129. sub num. 10. & 11. ibique Rota
num. 20. lib. 2. Pignatell. consul. can. 85.
num. 13. tom. 5. & num. 14. Rota, coram
Dunoz. Jun. d. decis. 988. num. 15. Dunoz.
Sen. decis. 309. num. 21. Coccin. decis. 832.
num. 9. post Tamb. de jur. Abbat. de is.
59. num. 3. & in recent. citata decis. 274.
num. 9. par. 17. decis. 208. num. 13. par.

19. in Capuana, seu Montis Casiner.
Parochialium 1679. §. Scientia, & §.
Tum quia, coram bon. mem. Bourlem. &
1686. §. non attentis, coram clar. mem.
Card. Matthejo, & generaliter de acti-
bus non effectuat in materia jurisdictionis,
Rota coram Bich. decis. 328. num.
18. & 19. & inter divers. decis. 709. num.
8. versic. Tertio fuit responsum part. 4. de
actibus, qui fieri potuerunt ab Episco-
po jure delegato, in terminis Spad. conf.
128. num. 5. ibique Rota numer. 10. &
conf. 129. sub num. 11. lib. 2. Card. de
Luc. de Jurisd. disc. 1. num. 30. vers. Eo-
que magis, Rota coram Dunoz. Jun. decis.
688. num. 8. & 11. Dunoz. Sen. decis.
309. & apud Marchesan. de commiss.
tom. 1. fol. 981. num. 5. Coccin. decis. 832.
num. 7. & 8. & decis. 870. num. 3. Ubal.
decis. 75. num. 4. & in recent. decis. 148.
num. 14. par. 13. de actibus gesto à persona,
quæ præjudicare potest, Tondut. resolut.
Benefic. lib. 1. d. cap. 60. num. 15. &
16. Pignatell. consul. can. 85. num. 14.
tom. 5. Bellet. d. §. Unico num. 27. Ra-
ta coram Seraph. decis. 1025. num. 23.
& recent. decis. 303. num. 10. par. 7. & de
actibus æquivocis in puncto Spada conf.
128. num. 5. lib. 2. ibique Rota numer.
11. Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 24.
num. 248. Rota coram Dunoz. Sen. decis.
309. sub numer. 16. Coccin. decis. 832.
num. 8. & 10. ubi præcisè de actu ge-
sto ab Episcopo in loco non exempto,
idemque dicitur in decis. 1054. num. 9.
vers. quarto deducitur, Dunoz. Jun. decis.
988. num. 7. & seqq. & decis. 1001. sub
num. 9. versic. denique non relevant, &
num. 10. & in recent. decis. 204. num. 12.
par. 19. ubi pariter de actu, qui non pro-
batur gestus ab Episcopo in loco exem-
pto, & in dicta Capuana 1679. §. Quo
verò in fine.

Sicut nec aliqua vis fieri potest in
supplici libello porrecto de anno 1620.
san. mem. Paulo V. in quo fuit ab Ab-
bate perita licentia concedendi dimisso-
rias, & conferendi ordines, quasi ex
hoc inferatur, talem licentiam prius
non habuisse; siquidem hoc totum peti-
tum fuit ad bene esse, & quia ut dicitur
in dicto supplici libello, *da alcuni scrup-*
olosi se fa difficoltà, se l'Abbate possa dar-
N 2 *decise*

dette dimissorie, e cercano dargli fastidio, e molestarlo da detto antichissimo possesso si supplica per tanto umilmente la S. V. per levare ogni difficoltà, & occasione di lite, &c. Si itaque facultas hæc petita fuit à Pontifice ad tollendos scrupulos, difficultatem, & occasionem litium, ex hoc elici non potest aliqua confessio Abbatis super talis facultatis deficientia: Verba enim, quæ ad bene esse, & ad majorem cautelam preferuntur, non præjudicant, Rot. in recent. decis. 212. num. 12. & decis. 320. num. 47. par. 6.

33 Potissimè, quia hujusmodi actus conquassantur ab aliis Abbatibus, qui uti numero, ac qualitate majoribus, & titulo suffulcis præferuntur illis ab Episcopo gestis, & prærensam petitionem, & confessionem Abbatis declarant, Rot. d. decis. 274. num. 9. versic. actus, part. 17. recent. Capuana, seu Montis Casinen. 1679. §. Tum quia, & 1686. §. non attentis, & in d. Marsicana, seu Montis Casinen. Jurisdictionis 1686. §. minimè resistente, coram clar. mem. Card. Mattheo.

34 Sublatis actibus Jurisdictionalibus, facilius tollitur assistentia Juris, quæ pariter allegabatur ab Episcopo; Hæc enim eidem suffragari non valet in loco exempto, qui probatur spectare ad Abbatem cum Jurisdictione quasi Episcopali, Pignatell. consult. Canon. 85. num. 4. tom. 5. & num. 10. Rot. coram Martin. Andrea, decis. 54. num. 5. coram Duno. jun. decis. 309. num. 6. & seqq. Coccin. decis. 832. num. 5. & in recent. decis. 373. num. 12. part. 11. decis. 204. num. 3. & seqq. part. 19. & pro Abbate Congregationis Casinensis, Rot. coram Bich. decis. 339. ex num. 11. & in Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 10. Martii 1679. §. rursus, coram bon. memor. Bourlemont. 17. Junii 1686. §. Cateorum, coram clar. mem. Cardin. Mattheo, & 6. Aprilis 1693. §. Juridicum, coram bon. mem. Ursino, & pro Abbate Caveni, Rota post Tondus. de pension. decis. 31. num. 2. & decis. 274. num. 8. par. 17. recent. & contra Episcopum Marsicem. Rota in Marsicana, seu nullius Beneficii 7. Junii 1686. §. Do-

mini responderunt, coram Reverend. Turonen.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. MUTO.

Romana juris legendi super maintenance.

Veneris 9. Januarii 1699.

ARGUMENTUM.

Habes ex Summario.

SUMMARIUM.

- 1 Scientia presumitur ex publicatione edictorum, & ex aliis publicis actibus.
- 2 Ex publicis edictis pœnalibus, aliisque publicis actibus prohibitois probatur quasi possessio privative, quoad omnes legendi favore Lectorum Sapientie Romanae.
- 3 Mantentio datur possidenti.
- 4 Lectores Sapientie Romanae ex utroque jure jus habent privativum, quoad alios in ea legendi.
- 5 Mantentio eo fortius conceditur possidenti, quando habet pro se juris assistentiam.
- 6 Patribus Societatis Jesu denegatur mantentio legendi jus canonicum ex professo, & in particulari Cathedrali, ex quo destituti reperuntur juris assistentia.
- 7 Actus clandestini, & qui dederunt causam liti, non sunt mantentibiles.
- 8 Decretalis in cap. 3. de Magistr. & Indult. Apost. non sustulit jus privativum legendi Lectoribus Sapientie Romanae.
- 9 Indulta Apostolica concessa PP. Societatis Jesu non tribuunt eisdem facultatem publice, & in Cathedrali particulari legendi jus Canonicum.

DE

DECISIO V.

Revocata pariter ad trutinam decisione edita coram me die 16. Maji præcedentis anni, in qua resolutum fuerat dandam esse manutentionem universitati, seu Archigymnasio Generalis studii sapientiæ Urbis tantum informantis in possessione, vel quasi privativè legendi jus Canonicum publicè ex professo, & in particulari Cathedra, denegata eadem Patribus Societatis Jesu Collegii Romani, non ambigerunt hodiè DD. dictis Patribus auditis ob subsistentiam fundamentorum, quibus resolutio nititur, persistendum esse in decisio.

Constitit siquidem iterum de possessione, vel quasi, istius Universitatis privativè docendi, & explicandi Sacros Canones ex professo uti convincitur ex ipsius Cathalogis, qui singulis annis de mandato Sanctissimi conficiuntur, & publicantur super materiis legendi in eadem Universitate, & in specie pro jure Canonico, ex prohibitis insuper, & pœnalibus desuper edictis ab immemorabili promulgari solitis per Rectorem pro tempore dictæ Universitatis contra alibi legentes, & explicationes, seu lectiones audientes, ac specialibus altero cum approbatione san. mem. Clementis X. ne conclusiones publicè in Collegio Romano substinerentur sine permissione ejusdem Rectoris, ex licentiis ab ipso Rectore concessis volentibus hoc jus Canonicum legere, nec non ex permissionibus obtentis per conclusiones publicè in ædibus Cancellariæ Apostolicæ defendendas, & demum ex quo cum iidem PP. Societatis usi fuerint Lectoribus universitatis pro instituendis etiam in jure Canonico juvenibus, aut alumnis suorum Collegiorum, quinimo cum quasdam conclusiones substinentas typis mandare præsumpserint, non requisita licentia memorati Rectoris Universitatis, rejecti fuerunt per Patrem Magistrum Sacri Palatii Apostolici, ex quibus enim actibus, & signanter ex relatis prohibitis edictis absque alicujus reclama-

Monacelli, Formul. Suppl.

matione publicatis pluries atque pluries repetitis, unde in Patribus Societatis illorum scientia præsumitur ad notata in his terminis per *Rot. coram Card. Cerr. decis. 435. num. 10. & 11.* sicuti privativa hujusmodi quasi possessio probata redditur ad *Text. in leg. Injuriarum, ff. de injur. Menoch. de arbitr. cas. 160. num. 10.* cum aliis in dicta *decis. 435. num. 8. coram Cardin. Cerr.* ita in necessarium consequens Universitas in eadem manutenenda venit vulgato *§. retinenda, institut. de interd. Alexand. consil. 124. num. 1. lib. 4. Ruin. consil. 53. num. 3. lib. 4. Rot. diversor. decis. 40. num. 2. par. 2. & coram Card. Cerro, dec. 435. num. 1. & 2.*

Eoque magis, quia nedum actualis hæc quasi possessio concurrens, sed assistit etiam Universitati Sapientiæ dispositio utriusque juris desumpta ex sanctionibus tam imperatoria, ut in *leg. unica, Cod. de stud. liberal. Urb. Rom. lib. 11.* quam Pontificia, in *cap. cum de diversis privil. in 6.* in quibus Magistri hujus prænobilis, ac primariæ Universitatis Deputati, & Præelecti privativè fuerunt ad jura legendum, & explicandum, ut latè ostensum fuit in alia decisione sub hac die emanata super negotio principali, indeque eo fortius manutentio comperit, *Posth. de manut. observ. 45. num. 6. & 7. Rot. coram Duno. junior. decis. 536. num. 2. in Cavallie. Bannalitat. Furni 5. Decemb. 1696. §. Admittent DD. coram R. P. D. meo Priolo.*

Hinc summo jure denegata fuit è contra manutentio Patribus Societatis in legendo jus Canonicum publicè, & ex professo in separata Cathedra, nam destituti reperiuntur tam possessione, quàm assistentia Juris, quin ad probationem possessionis denuò mercantur afferri lectiones, & explicationes inceptæ ab anno 1695. juxta depositiones Testium datas in ipsorum *Summario, num. unico,* quia eadem dederunt causam huic liti, & controversiæ vertenti, ut tanquam infectæ pro manutentione deservire non possint, *Cyriac. contror. 155. num. 7. cum sequentibus, Marrescott. variar. resol. lib. 1. cap. 22. num. 22.*

N 3 Pa-

Panimoll. decis. 10. num. 10. & in dicta Cavallicen. Bannalitati Frum super manutentione 25. Junii 1696. §. Satis superque, coram R. P. D. meo Priolo.

Assistentia autem Juris inuuliter desumebatur ex decretali Alexandri Tertii relata in cap. 3. de Magistris, & Indultis Apostolicis, & signanter Sancti Pii Quinti Societati concessis, ac ex resolutionibus, & sententiis Rotalibus subsecutis in celebri Cracovien. juris legendi inter eosdem PP. Societatis, & Universitatem Cracovien. Etenim prefata decretalis ad alium finem emanata, nè aliquid pro licentia exigetur, non subtulit prohibitionem legendi. Indulta Apostolica hanc facultatem PP. Societatis legendi Jus Canonicum publicè, & ex professo, ac signanter in separata Cathedra non tribuunt, decisiones, verò, & sententiæ Notales editæ in dicta Cracovien. non loquuntur de Jure Canonico, sed de Theologia, lectio cujus ac litterarum humanarum, Philosophiæ, & similibus permessa fuit PP. Societatis in dictis Indultis, ut latè firmatum fuit in altera decisione super bono jure.

Et ita pro secunda vice responsum fuit utraque, &c.

R. P. D. KAUNITZ.

Legionen. Parochialis.

Luna II. Januarii 1706.

ARGUMENTUM.

Consuetudo immemorabilis conferendi Parochialem de Jurepatronatus Ecclesiasticorum, absque concursu, ex quibus probata censeatur, & an Concilium Tridentinum eam tollat, dilucidè examinatur.

SUMMARIUM.

- 1 *Testes provecta aetate, & bona qualitate probant immemorabilem.*
- 2 *Immemorabilis formali examine quinque Testium canonizata, inficiari non potest.*

3 *Episcopi in prejudicium propriorum Jurium non permittunt per longum tempus aliquem actum fieri.*

4 *Terminus remissorialium incipit à die presentationis.*

5 *Terminus ad reprobandum non debet esse longior termino ad probandum.*

6 *Ad essentiam examinis sufficit Testes intra terminum assignatum jurasse, nec afficit, quod post ipsum elapsum sint examinati.*

7 *Examen actum cum interrogatoriis quamvis pars ipsa, que dedit interrogatoria protestetur de non consentiendo in jurisdictionem, & examen, sustinetur.*

8 *Immemorabilis consuetudo suffragatur etiam contra decretum Conciliare, & Constitutionem Apostolicam.*

9 *Decretum irritans non inficit immemorabilem, nisi de ea fiat specificamentio.*

10 *Immemorabilis presumere facit contrariam legem foundationis, & Privilegium Apostolicum, & est allegabilis contra quamlibet Sanctionem quamvis suffulta clausula subblata, ac irritanti.*

11 *Parochialia unita, & de Mensa, ac de jurepatronatus Laicalis, immò Beneficia regularium, cum Cura Animarum possunt conferri absque concursu, & per solum examen, & num. 12.*

13 *Consuetudo non potest dici dolosa, aut contra bonos mores dum est inhaerens Sac. Canonibus.*

DECISIO VI.

Secuta vacatione Parochialis Ecclesie de Taranillo sitæ intra limites Archidiaconatus de Zea, Archidiaconus in vim juris, quo gaudet presentandi ad Beneficia sui Archidiaconatus Matthiam Garziam de Torres ad illam presentavit, qui prævio examine lataque sententia contra Procuratorem Fiscalem Tribunalis Ecclesiastici ab ordinario Legion. fuit institutus, & in possessione-

sessionem Parochialis immisus Adversus quem insurgente Jacobo Fernandez Prieto sub pretextu, quod provisio Parochialis devoluta esset ad Sanctam Sedem Apostolicam, ex eo quia non fuisset servatus concursus in Parochialibus de jure patronatus Ecclesiasticorum exquisitus à Sac. Concilio Tridentino *sess. 24. de Reform. cap. 18.* & per Bullam san. mem. Pii V. in ordine *la 33.* idem Jacobus ex hoc capite Parochialem impetravit; Et licet Mathias sub clypeo immemorabilis consuetudinis non servandi concursus in Parochiali, de qua agitur niteretur excludere Jacobum, nihilominus, quia informia dumtaxat documenta ad hunc effectum adducebantur per tres vices coram bon. mem. Pio, nostrum Tribunal coactum fuit respondere pro executione litterarum Apostolicarum Jacobi.

Donec Defensores Mathiæ opportunius insistentes Causæ defensionis mihi committi à Signatura Justitiæ curarunt causam appellationis à sententia lata per memoratum bon. mem. Pium, & incontinenti in eadem nimirum Audientia, in quo coram me responsum fuit, procedendum esse ad legitimam executionem litterarum Apostolicarum Jacobi, instituerunt pro litteris remissorialibus, & compulsorialibus ad finem legitimè justificandi prædictam immemorabilem non practicandi concursus, & super petitis favorabilem resolutionem obtinuerunt, ut ex Decisione super remissoria edita 7. Decembris 1703. compilatoque utroque Processu, tam compulsoriali, quam remissoriali, eoque ad Urbem transmissio, cum perspectum fuisset non extitisse transmissa simul cum litteris remissorialibus Judici Delegato etiam Interrogatoria data ex parte Jacobi, ex quo eadem litteræ jam Portitori consignatæ fuerant, cum Interrogatoria fuerant in actis allata; hinc Rota sub die 6. Junii 1704. rescripsit: *Dilata, & iterum examinentur Testes cum Interrogatoriis Partis* cujusmodi decreto plenariè adimpleto, & hinc inde partibus jura sua validè deducentibus responsum fuit: *Recedendum à decisis.*

Ex Testibus quippè formiter examinatis constitit Parochialem, de qua agitur, ab Immemorabili fuisse collatam ad simplicem nominationem, Archidiaconi, prævio dumtaxat examine super qualitate, doctrina, & sufficientia solius Præsentiati; Deponunt enim, quod ipsi ultra spatium quadraginta annorum viderint fieri Provisiones absque concursu, & audivisse à suis majoribus ita fuisse practicatum retroactis temporibus, quin nec ipsi, nec sui majores quidquam audiverint in contrarium; nec aliter etiam rem esse potuisse, quin hoc sciverint, redentes causam, ex quo sunt Advocati, & Notarii Curie Ecclesiasticæ Legionen. Undè juncta eorum provecta ætate, bona qualitate, de qua etiam deponit Judex remissorialis, plenè probant controversam immemorabilem ad præscript. gloss. in cap. 2. verbo *memoria de præscript. in 6. Marefcort. var. resolut. lib. 3. cap. 100. num. 19. & seqq. Saminat. controu. 22. num. 27. Rot. decis. 690. num. 2. coram Cerro, & decis. 116. num. 55. coram Zarat. & decis. 472. num. 19. par. 19. recent.* Eoque magis cum id etiam resulter ex alio consimili, ac formali examine quinque Testium peracto usque de anno 1683. ac legitimè compulsato ex authenticis libris nuncuparis de Bazero per Notarios, & Officiales Legionen. custoditis, qui cum ultra deponant de specialibus actibus, in quibus, opponentibus Promotoribus Fiscalibus præfata immemorabilis fuit in contradictorio Judicio canonizata inficiari non potest, quin novi Testes juncto dicto antiquo examine aliorum, quam maximè conducant ad intentum præsentati ab Archidiacono, ut de Testibus fomentum recipientibus ab aliorum examine facto in simili causa sequitur *Rot. decis. 360. numer. 9. par. 5. rec. & in Romana Immisisionis 28. Januarii proximè præteriti & Indubitantius coram R. P. D. meo Romana, & de lite mota cum subsequuta succumbentia Promotorum Fiscalium molestantium firmat Paris. de confid. quest. 28. num. 259. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 106. & seqq. in Mele-*

vitana Jurispatronatus 31. Martii 1702.
§. Etenim, coram R. P. D. meo Scoto.

Istæque testium qualificatæ depositiones validissimè apparuerunt corroboratæ ex plurimis scripturis compulsatis, ex quibus constitit collata fuisse beneficia ad solam præsentationem Archidiaconi, nulla facta mentione concursus, absque eo quod ne quidem ulla afferri potuerit provisio, in qua ille fuerit servatus: ex hoc enim datur intelligi verè prædictum concursum numquam servatum fuisse, cum alioquin Episcopi satis vigiles in curanda observantia decretorum Concilii Tridentini tendentium in augmentum propriorum Jurium, non omisissent per adèd longum tempus, ac in tot sequutis vacationibus illum indicere, ac ad actum perducere, R. P. D. meus Andald. in addit. ad decis. 78. num. 71. coram eodem Rot. in Neritonem. Jurispatronatus super bono jure 26. Februarii 1703. §. Nec ad erudendum, coram R. P. D. meo Priolo, & in Cremonen. Beneficii 11. Maji 1705. §. Nec provisioni coram me.

Nec debilitari valuit enunciatum examen Testium, ex quo fuerit peractum extra terminum duorum mensium à die consignationis factæ Portitori, ac ex eo, quod dum Testes se referunt ad collationes, nec minus fidem promereantur, legitimè non compulsatis, ac allatis enunciatis collationibus, quidquid enim causæ Norarius extra spheram proprii officii asserere conatus fuerit, placuit DD. terminum duorum mensium incipere debuisse à die præsentationis litterarum remissorialium faciendæ Judici delegato, nam tempus duorum mensium alioquin esset nimis breve, detracta enim medietate, quæ benè absumitur in itinere, non superest tempus sufficiens, tam ad examinandum, quàm ad danda interrogatoria Testibus, qui nec ad libitum quandoque conducì possunt, quinimo cum ad reprobandum detur terminus unius mensis, esset longior primo, quod non est admittendum, quare insequendo potiùs praxim Curix, tempus incipere solum debet à die consignationis faciendæ in partibus, Ridolphin. in praxi par. I. cap. 12. num. 10. fortius cum testes

bis suppositi fuerint examini, an in hoc secundo fuerint data interrogatoria, proindeque non est adèd faciendæ reflexio lapsus termini à die consignationis Portitori, dum principalis essentia examinis consistit in interrogatoriis Partis, non autem, an terminus assignatus ex causa lapsus fuerit, cum videamus etiam sufficere Testes intra illum jurasse, etiam in casu, quo est certa temporis computatio quamvis post terminum fuerint examinati, Rota decis. 1228. num. 7. coram Coccin. Datio enim interrogatoriorum semper reputata fuit talis efficacix, ut nostrum Tribunal plerumque ex ejus motivo sumpserit arbitrium pro sananda nullitate examinis testium, quamvis pars, quæ dedit interrogatoria fuerit protestata de non consentiendo in Jurisdictionem, & examen, Adden. ad Burratt. decis. 518. num. 19. 7 Manz. conf. 275. num. 15.

Collationes autem sententiæ, cæteraque documenta, ad quæ se referunt Testes jam fuerunt compulsata in prima expeditione, contra quæ cum nihil fuisset oppositum, sicut gestum fuit contra Testes, quos ob id opus fuit repetere cum interrogatoriis Partis, quæ in primo examine fuerant omisssa, superfluum fuit ad iteratum actum devenire, cum nisi doceatur clarè, & incontinenti de nullitate prioris compulsationis, numquam debeat ad novam deveniri, Rot. decis. 1358. num. 4. coram Emerix.

Quibus præmissis facilè negocium fuit assequi, quàm incongrua, ac insubstans fuerit præsentio irrelevantix prædictæ immemorabilis consuetudinis, cum planum sit eandem suffragari etiam contra citatam Sanctionem Conciliarum, ac Bullam Pianam super indictione concursus, quemadmodum firmat Pilaja decis. Pontific. lib. 3. decis. 1. nu. 144. circa finem, Rota decis. 52. ex num. 2. ad 8. coram Ubag. & in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Martini 22. Junii 1705. §. Et nihilominus, & in eodem super maintenance, §. Non resultante, coram R. P. D. meo Caprara, & quidem non obstante decreto irritanti, ac clausula sublata adjecta in confirmatione Concilii, ac in Bulla Piana, ex quibus prætendebatur infe-

infectam remansisse tam antecedentem, quam subsequitam possessionem, quia per decretum quantumvis destructivum contrariarum consuetudinum nunquam censetur sublata immemorabilis, nisi de ea fiat specifica mentio, *Gonzalez ad regul. 1. Cancell. gloss. 33. num. 5. & sequen. Gratian. discept. 492. num. 6. Barbof. ad Concil. sess. 24. cap. 10. de reform. sub num. 25. Panimoll. dec. 1. adnot. 10. ex n. 23. & adnot. 11. n. 38. Rota dec. 242. sub n. 1. & dec. 610. ante n. 2. par. 2. dec.* Et in terminis enunciatae Constitutionis Pianæ la 33. *Rot. dec. 197. n. 5. par. 9. & dec. 516. n. 16. p. 18. rec. & in Tarracon. Parochialis 2. Maii 1698. §. Quia in contrarium, cor. R. P. D. dell' Olmo.* Immemorabilis namque præsumere facit contrariam legem foundationis, ac etiam Privilegium Apostolicum, ac quemcumque alium meliorem excogitabilem titulum, ac proinde allegabilis est adversus quamlibet functionem contrariam quamvis suffultam clausula sublata, ac irritanti decreto, *Fraff. de Reg. Patronat. Indiar. c. 31. num. 31. Card. de Luca de benefic. dec. 32. n. 2. & 4. Rot. in Derihusen. Jurisdictionis 6. Februar. 1696. §. Et dispositione, coram bon. mem. Pio.*

Multoque magis crescit argumenti evidentia, si perpendatur, quod prædicta consuetudo non potest censi, nec contra bonos mores, nec contra legem Divinam; Passim enim videmus in tot casibus positivè non esse necessarium concursum, ut de Parochialibus Jurispatronatus Laicalis firmat *Fagnan. in cap. cum ad nostram, num. 28. de elect. Romaguer. ad Synodal. Gerunden. lib. 3. tit. 11. cap. 8. num. 2. Murga de Benefic. qu. 3. num. 55. & de Parochialibus unitis, & de Mensa, Noal. conf. 46. num. 2. & seq. Romaguer. ad Synodal. Gerunden. d. lib. 3. tit. 4. capitul. 8. num. 9. Rot. decis. 788. num. 1. & decis. 1701. per tot. coram Emerix, & de Beneficiis Regularium, quibus incumbit Cura Animarum, *Fagnan. in d. cap. cum ad nostram sub n. 22. de election. Barbof. ad Concil. sess. 24. dict. cap. 18. numer. 8. & de offic. & potest. Paroch. par. 1. cap. 2. numer. 15. & seqq.* ubi plures alios casus enumerat, in quibus non opus est concursu, quos etiam in-*

nuit, *Fagnan. in cap. cum sit Ars, sub n. 19. de atat. & qualit. Garz. de Benefic. par. 9. cap. 2. à num. 185. ad 199.* Ratio autem est satis convincens, quia inspectis antiquis Canonibus beneficia solum capacibus, & idoneis conferenda sunt per solum examen, non autem per formalitatem concursus, ut in *cap. Ad hec vers. ut qui Beneficiis, de Officio Archidiacon. cap. ad decorem, de instit. cap. quoniam versic. si autem hoc, de Jurepatron.* & per consequens contraria consuetudo non potest dici nutritiva peccati, seu dolosa, aut contra bonos mores, dum prædictis Canonibus inhæret, *Gloss. in cap. cum tanto, versic. Rationabilis de consuetud. Rot. decis. 560. n. 10. par. 19. recent.*

Neque videtur Mathiam sibi præclusisse viam deducendi prædictam immemorabilem per Gratiam: si Neutri, ab eodem obtentam quoniam ultra, quod Gratia si neutri est conditionalis, & effectum sortitur in casu, quo neutri Collitigantium Jus competere noscatur, & Mathias nusquam ea usus fuit juxta deducta per *Amaiden. de stylo Dataria, lib. 1. cap. 23. n. 20.* Objectum urgeret, quatenus ipse veller Jus suum allegare per viam actionis ad effectum obtinendi ejus canonizationem; Secus autem quando illud deducit per viam exceptionis, ad effectum excludendi Jus Adversarii, cum id sibi omnibus modis licere debeat, etiam per allegationem proprii Juris, ne alioquin Gratia resolvatur in Beneficium, seu licet renunciationem contra Regulam *Textus in l. quod favore, C. de legibus, Rot. dec. 1133. n. 3. & seq. coram Emerix Jun.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. P R I O L O .

Romana Juris Tumulandi.

Luna 5. Martii 1703.

A R G U M E N T U M .

In hac decisione, quæ est confirmatoria alterius sub die 20. Februarii anni proxime elapsi emanatæ, magistraliter expeditur, ac firmatur jus funeralis, sepeliendique Cadavera Cardinalium sine Sepultura electione decedentium, vel eam propriæ Domus non habentium assistere, ac omnino spectare ad suas Ecclesias titulares, non autem ad Parochiæ Ecclesiam, cui tantum solvitur quarta funeralis, seu Parochialis. Cardinales dicuntur Præsules, verique Sponsi suarum Ecclesiarum Titularium per impositionem Anuli in digito solemniter factam à Papa post aperitionem oris. Refertur Bulla Sixti V. la 55. quæ dat normam Titulorum, & ad cujus tenorem specialiter conferuntur.

Ecclesiæ Cardinalium Titulares non sunt omnes Parochiales.

In tumulatione Cadaverum Cardinalium standum est memoriis Magistrorum Cæremoniarum uti in arte expertorum.

S U M M A R I U M .

- 1 Decisiones Rotales normam in posterum judicandi, disponendique præbere solent.
- 2 Argumentum ex identitate, vel majoritate rationis valde prævalet.
- 3 Concessio particularis Sepultura Episcopis, Canonicis, & Beneficiatis in præjudicium Parochiæ desumitur ex causa Conjugis Spiritualis, quod habent cum eorum Ecclesiis, & n. 11.
- 4 Ecclesia Parochialis fundatum jus habet recipiendi Cadavera omnium decedentium intra suos limites.

5 Jus sepeliendi, & jus persolvendi à Cadaveribus licet inter se distincta, utrumque de jure spectat ad Parochiam.

6 Homines ex temperato juris rigore disponere possunt de propriis Cadaveribus eligendi sibi Sepulturam.

7 Parocho debetur quarta Funeralis ratione Sacramentorum, & exequiarum.

Altera quarta ratione Sepultura debetur Ecclesiæ tumulanti.

8 Parochianis per breve tempus morantibus, ac non suscipientibus Sacramenta in Parochia, cessare dicitur jus Parochiale fundatum in domicilio, & Sacramentorum administratione.

9 Cardinales antiquitus non eligentes Sepulturam sepeliebantur de jure in Ecclesia Lateranen.

10 Summus Pontifex non electa Sepultura, sepelitur in Basilica Principis Apostolorum, & n. 52.

12 Canonici, & beneficiati non tenentur ad localem, & continuam residentiam.

13 Canonici, & Beneficiati idcirco sepeliuntur in earum Ecclesia, quia ibidem reperuntur intitulati, & cum ea sunt anima una, & cor unum, & n. 15.

14 Beneficiatus, vel Canonicus si renunciaret Beneficio, cessaret etiam jus Sepultura eidem titulo annexum.

16 Cardinalis cum sua Ecclesia Titulari est conjunctus conjugio Spiritualis, & est cum illa cor unum, & anima una.

Item commissæ est eidem Ecclesiæ, tam in Spiritualibus, quam in Temporalibus, & omnia ab illius voluntate, & arbitrio pendunt.

17 Canonici, & beneficiati idcirco sepeliuntur in eorum Ecclesiis, quia ibidem particularis habetur Sepultura pro Canonicis.

18 Bulla Sixti V. la 55. est basis, & norma titulorum Cardinalium.

19 Cardinales ex eximia virtute, prudentia, & sanctitate, qua pol-

- lent, dicuntur Papa consiliarii, & Cooperatores, & n. 21.
- Item vocantur oculi, aures, ac nobilissime Sacri Capitis Partes, & praecipua illius membra à Spiritu Sancto constituta, & n. 47.
- 20 Cardinales constituunt tres species, nempe sex Episcopales, quinquaginta presbyterales, & 14. Diaconales.
- 22 Cardinalis novus post aperitionem oris accipit anulum à Papa in signum desponsationis suae Ecclesiae Titularis.
- 23 Ex identitate rationis Spiritualis conjugii Cardinalis sepeliri debet in sua Ecclesia Titulari, sicut Episcopus sepelitur in sua Cathedrali, n. 28. 50. & 51.
- 24 Anastasius Presbyter Cardinalis Sancti Marcelli ob non residentiam fuit depositus, & n. 46.
- 25 Cardinales ex vi, & natura proprii muneris tenentur residere, ubi Papa deget, cujus Consiliarii sunt.
- 26 Cardinales ratione dignitatis non eximuntur à vinculo legis universalis, potissimum quando agitur de iuribus Parochialibus.
- 27 Pontifex in creatione alicujus Cardinalis, si est Prelatus, prius illum absolvit à vinculo suae Ecclesiae, & deinde eundem creat Cardinalem.
- 29 Unica Ecclesia indecens reputatur, quod habeat plures Sponsos, sicut unus sponsus pluribus Ecclesiis copulari.
- 30 Sponsus alicujus Ecclesiae essentialiter constituitur per immisionem annuli.
- 31 Optiones titularum fiunt in Concistorio presente, & approbante Pontifice de Ecclesiis verò residentialibus.
- 32 Papa est absolutus dispensator rerum Ecclesiasticarum, & semper à meliori bono regulatur.
- 33 Quod innovatum non reperitur, dicitur continuare juxta suam primae-vam naturam.
- 34 Cardinales Episcopi si excusantur à residentia in propriis Diocesisibus multo magis excusari debent alii Cardinales à suis Ecclesiis titularibus.
- 35 In primaevis Ecclesia temporibus dicuntur Cardinales fuisse Parochos.
- 36 Cura Animarum in Urbe residet penes Parochum independentem à Cardinali illius Ecclesiae Titularis.
- 37 Maximarum rerum, & antiquissimarum maxime latent origines.
- 38 Apostolica Sedes vocatur caput, ac cardo aliarum Ecclesiarum, & illius Authoritate omnes Ecclesiae Domino disponente reguntur.
- 39 Cardinales vocantur Apostolorum successores, figuram representantes istorum, tam ante divisionem à Divo Petro, quam post divisionem, quando unusquisque sortitus fuit suam provinciam ad fidem praedicandam.
- 40 Praeexcellentia Cardinalium respectu Episcoporum maxime colligitur ex illis verbis: Creatus praesbyteris tot, Diaconis tot, & Episcopis per diversa loca, & numer. 43.
- 41 Archidiaconus ratione officii respectu Episcopi est major, & praefertur Archipresbytero.
- 42 Ex decreto Stephani IV. intentato etiam anathemate vetitum erat Episcopis ad Sedes presbyterorum, & Diaconorum Cardinalium aspirare.
- 44 Cardinalitiam dignitatem quamplures aspirando, illius nomen usurparunt.
- 45 Instinctu Anima nostra rationalis semper ad celsiora aspiramus.
- 48 Ecclesiae Cardinalium Titulares non sunt omnes parochiales.
- 49 Cardinalis in sua Ecclesia Titulari non solum habet jurisdictionem quasi Episcopalem, sed transcendit etiam veram Episcopalem.
- 51 Opinio, & sententia Doctorum contradictorium non habentium est in Judicando sequenda.
- 54 In hac funerum materia Magistris

- Ceremoniarum tamquam in re ad proprium officium pertinente, omnis est adhibenda fides, & num. 59.*
- 54 *Referuntur quatuor casus, quatuor Cardinalium in eorum Ecclesiis Titularibus sepulcrorum.*
- 55 *Melior, securiorque interpretatio haberi non potest, quam illa, quæ ex præcedenti observantia resultat.*
- 56 *Concilium Lateranense dicit, quod Cardinales sepeliuntur in Ecclesiis suorum titularum.*
- 57 *Refertur opinio plurium virorum in hac materia experitorum, & maxime Magistrorum Ceremoniarum testantium Cardinalem Titularem non electa sepultura, in Ecclesia Titulari, esse sepeliendum, quorum dicto in hac materia est standum, & n. 57.*
- 58 *Ex omissione non bene arguitur ad negativam: maxime quando aliunde habetur actus positivus.*
- 59 *Magistri Ceremoniarum circa res spectantes ad plenam fidem faciunt.*
- 60 *Quelibet interpretatio sumenda est, ne observantia, quæ in similibus casibus servata fuerat, interrupta remaneat, & n. 61.*

DECISIO VII.

Obitus clar. mem. Cardinalis Radotovich, qui suum Cadaver reliquit sepeliri, prout de jure, excitavit à somno resolutionem jam coram me captam usque sub die 20. Februarii anni proximè elapsi pro tumulatione Cadaveris clar. mem. Cardinalis Pallavicini, nam instante Ecclesia Titulari, hodie reposita causa DD. steterunt in decisis, & quamvis in jure nihil de novo additum, vel oppositum fuerit in facto tamen plura ponderata fuere, quæ magis firmam reddunt resolutionem jam captam, qualiter decet decisiones Rotales, quæ normam in posterum judicandi, & disponendi præbere solent.

In præcedenti firmatum remansit,

Cadaver Cardinalis hic in Urbe decedentis, quando non habet, vel non elegerit particulare Sepulcrum deferendum esse ad illius Ecclesiam Titularem, existimantibus DD. hoc speciale jus potentius esse altero generali Parochiæ, defumendo argumentum ex identitate, vel majoritate rationis, quia si hoc dicitur de Episcopo, Prælate inferiori, Archiepiscopo, Priore, Parocho, Canonico, Beneficiato, & similibus, qui etsi decedant extra limites suæ Ecclesiæ sunt ad eandem deferendi, ut ex auctoritatibus in decisione allegatis, multò magis dicendum veniat de Cardinali Titulari, quia tam in isto, quam in Ecclesia Titulari quoad Corpus Cardinalis, jura prædicta eminentiori gradu continentur.

Prædictæ omnes limitationes contra jus Parochiale admittæ fuerunt à scribentibus pro parochia, sed iterum impugnabant paritatem, & illationem, ponderando, quod ideò DD. moti sunt ad concedendam parietalem sepulturam Episcopis, Prælatibus, Canonicis, & aliis supra relatis in præjudicium Parochiæ ex causa conjugii spiritualis, quod unusquisque habet cum sua Ecclesia, vel ex causa residentia, quam faciunt in eadem Ecclesia, quæ cum non concurrant in Cardinali Titulari, cessare etiam debet jus particulare exclusivum alterius generalis, quod habet Ecclesia Parochialis fundatum in jure recipiendi cadavera omnium decedentium intra suos limites.

Plures tamen datæ fuerunt resolutiones huic objecto etiam in præcedenti mea decisione, sed ut iterum melius hæc exceptio sublata remaneat præmittendum est, aliud esse jus justæ persolvendi Cadaveribus, & jus sepeliendi. Utrumque de jure spectat ad parochiam ex juribus allegatis; sed sicut leges civiles hominibus permiserunt etiam post mortem disponere de bonis propriis; Ita Ecclesia indulgit temperato juris rigore, homines posse disponere de propriis Cadaveribus sibi eligendo propriam sepulturam, ut ex *Tex. in cap. omnis, de pœnit. & remission. & in cap. ex parte, & in cap. in nostra, de sepul.*

Cui

Cui ulterius additum est, quod si aliquis haberet proprium sepulchrum, vel aliquem particularem titulum, illuc deferendo, in illo speciali, non autem in generali Ecclesie Parochialis sepulchro tumularetur: Hinc firmo remanente jure funerandi favore Parochie, liberum remansit jus sepeliendi, & eodem modo divisa quoque fuit quarta; nam medietas semper remanere debet salva pro Parochia, ratione Sacramentorum, & Exequiarum, altera vero ratione sepulture debetur Ecclesie tumulanti, ut pluries decisum fuit, & est *Text. in c. 1. de sepult. & in clement. dudum, eodem titulo, Lavor. var. lucubrat. cap. 17. numer. 33.* cum aliis relatis, per *Barbos. de Paroch. par. 3. cap. 25. numer. 3. & seqq.* Cum autem modò agatur tantum de quarta ratione sepulture, quia altera medietas non controversitur Ecclesie Parochiali, non sunt confundendae autoritates loquentes de una favore alterius.

His ita praemissis, DD. visum fuit non ita rigorosè esse accipien. assistentiam juris competentem Ecclesie Parochiali, quia Cardinalis Pallavicinus non aderat in Urbe animo permanendi, sed advenerat tantum à sua Ecclesia occasione anni saecularis; itaut alienam Domum habitaret, proprium Confessarium conduxerat, & quia paucos post menses Apoplexie insulatu correptus remansit, incapax fuit illorum Sacramentorum, quae à Parochis ministrari solent, ac propterea cessare dicebatur Parochiale fundatum in domicilio, & Sacramentorum administratione.

Et tantò magis assistentia juris non erat accipienda in toto suo rigore, quia tam autoritates allegatae in praecedenti decisione, §. *sed nonnulli*, quam scribentes pro Parochia jam conveniebant, quod antiquitus Cardinalis decedens in Urbe, si non habebat, vel elegerat particularem sepulturam, erat de jure sepeliendus in Ecclesia Lateranen. discrepabant solum in hoc, quod scribentes pro titulo aiebant successisse Ecclesiam Titularem Lateranen. quoad Cardinales, prout quoad Pontifi-

cem successit Ecclesia S. Petri. Scribentes verò pro Parochia dicebant subingressam fuisse Parochialem; In praesenti tantum satis est reflectere, quod si de jure Cardinales erant antiquitus sepeliendi in Ecclesia Lateranensi in comperto habemus, quod assistentia juris non est ita clara favore Parochiae, quoad omnes Cardinales circa sepulturam, cum in eisdem Cardinalibus concurrat eadem qualitas, qua mediante sepeliebantur in Ecclesia La-
10
teranensi, & solum ex quo invaluit consuetudo, quod non electa sepultura Summus Pontifex sepelitur in Basilica Principis Apostolorum, Cardinales sunt sepeliendi in propria Ecclesia Titulari.

Remota hac rigorosa assistentia Juris removeretur etiam ille rigorosus sensus, qui ex adverso tribui praetenditur conjugii, & residentiae, propter quas causas dicitur à Doctoribus concessam fuisse particularem sepulturam Episcopis, Praelatis, Canonicis, Beneficiatis, aliisque similibus personis; Verba enim Doctorum, & quibus utantur etiam scribentes pro Parochia, talia
11
non sunt, quae valeant inducere strictum, & indissolubile conjugium, ac localem, & continuam residentiam; quia utrumque nomen usurpant tam quoad Canonicos Beneficiatos, ut videre est apud *Lavor. var. elucubrat. tit. 2. cap. 11. numer. 6. & seqq. Dian. tom. 5. tract. 3. resol. 5. Ventrigl. in prax. foren. Eccles. tom. primo, annot. 52. §. unico, sub num. 24. Marchett. de sepult. tit. 38. §. 2. numer. 42.* & tamen quoad istos certum est nullum intercedere conjugium cum Ecclesia, neque tenentur ad localem, & continuam residentiam, quia de facto Canonici, &
12
Beneficiati regulariter habent propriam Domum, & se conferunt ad Ecclesiam solum quando illorum officium vel servitium, personale assistentiam requirit; Quocirca dicendum est, quod illi in ea Ecclesia in tantum sepeliuntur, in quantum ibidem reperiuntur intulati, & cum ea sunt Anima una, & Cor unum, ut observant, *Franc. de Ca-*
13
shed. c. 17. numer. 17. Amostaz. de caus. piis

piis lib. 6. cap. 8. numer. 74. & 76. ac Bellet. *disquis. cler. par. 1. tit. de cler. debet. §. 3. n. 11.* Imò si per resignationem, aut alio modo cessaret titulus Beneficii per dissolutionem illius unionis, cum qua conjuncti sunt Ecclesiæ, in qua Beneficium retinent, cessaret etiam jus sepulturæ eidem titulo annexum, ut tradunt *Tondut. resol. benef. capit. 114. num. 14. in fine Sebast. Medic. de sepul. qu. 7. num. 8. cum seqq. Samuel eodem tract. controv. 14. numer. 3. Antonell. de regim. Eccles. cap. 12. numer. 32. in fin.* clarum sit, quod ratio sepeliendi non procedit quoad Canonicum, & Beneficiatum propter conjugium, & domicilium, sed ex titulo, quo mediante admittitur Clericus ad servitium illius Ecclesiæ, in cujus assumptione quasi contraxit cum dicta Ecclesiâ, & sicut ipse tenetur, dum vivit servire eidem Ecclesiæ, & zelare illius honorem, & utilitatem, ita de tempore sui obitus sepelli debet in eadem Ecclesiâ, ut per merita suffragiorum, & intercessionem Sanctorum mercedem recipiat, sed pro dictorum Doctorum conciliatione dicendum est, quod talis conjunctio, qua mediante, Clericus fit cum sua Ecclesiâ. Cor unum, & Anima una, idem sit ac spirituale conjugium, quod magis latè pater, quàm carnale; & idè cum prædictis, benè convenit, quod dictum est in præcedenti, desumptum *ex cap. omni quis, de sepulturis in 6.* quod Jus sepeliendi magis procedit ex honore tituli, quàm ex conjugio, seu residentia, & propterea cum hoc sensu Doctorum quis non videt, quod idè optime dici debet de Cardinali Titulari, nam, & iste est ita conjunctus cum sua Ecclesiâ, ut sit cum illa cor unum, & Anima una, sed longè eminentiori modo quàm Canonicus, & Beneficiatus, quia Cardinalis est commissa Ecclesiâ, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, omnes Ecclesiæ functiones, vel ab ipso, vel ejus nomine fiunt, & semper insignia Cardinalis exposita videntur, illius negotia auctorizante Cardinali stipulantur, & omnia ab illius voluntate, & arbitrio pendunt, undè Jure merito illatio ex iden-

titate, & majoritate rationis facta sustinetur.

Agnoverunt Defensores Jurium Parochialium difficultatem assumpti respectu Canonici, & Beneficiati, & aliam allegarunt causam, nempe quod in Ecclesiis adsit particularis sepultura pro Canonicis, & Beneficiatis, ex qua 17 deducitur Jus illos sepeliendi, qua cessante cessare etiam dicitur tale Jus allegando *Marchett. de sepultur. tit. 38. §. 2. num. 46. & Amoskiz. de caus. piis lib. 6. de funeribus, cap. 8. num. 75.* sed ultra quod sunt singulares, & illis resistunt omnes superius allegati, & ipsemet Amoskizius est in ratione sibi met contrarius, dum Jus sepulturæ desumit ex connexionem, & coherentiam, quam habent Canonicus, & Beneficiatus cum Ecclesiâ, in qua intulati reperiuntur, ut videre est apud eundem loco supracitato, *num. 76.* adhuc tamen tanquam quid facti esset probandum, quod omnes Ecclesiæ habeant, & habuerint particularem sepulturam pro Canonicis, & Beneficiatis, & quod ista cessante, sepeliuntur in Parochiali Ecclesiâ.

Sed quando omnia etiam in suo rigoroso examine essent accipienda, adhuc concurrunt in Cardinali Titulari, & ad hoc demonstrandum reassumenda est Bulla san. mem. Sixti V. *la 55.* quæ ut diximus est basis, & norma titularum, & ad cujus tenorem etiam hodie specialiter conferuntur, & extra eam querere veritatem est inter tenebras relicto sole querere lucem. Ex eadem Constitutione clarè patet, quæ intentione instituti sint tituli, quæ Jurisdictione sint decorati, & quomodo sint considerandi Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus; Cum enim Pontifex in primo in alia sua præcedenti Constitutione nempe *la 50.* numerum terminaverit, & ibi qualitas Cardinalium 19 legentibus satis appareat. Exindè quanto sublimior est Summi Pontificis dignitas, & auctæ sunt Apostolatus Curæ ex dilatazione fidei per omnes Mundi Partes, benediciente Domino, tanto resplendere magis debet Cardinalium gradus: ex illa eximia virtute prudent-

prudentia, & sanctitate, qua polle-
 debent, cum sint illius consiliiarii coo-
 peratores, & ut dixi idem *Text.* o-
 culi, aures, ac nobilissima Sacri capi-
 tis partes, & precipua illius membra
 à Spiritu Sancto constituta: Et maxi-
 me postquam ex eorum corpore nume-
 ro, & Collegio Summus Pontifex de-
 ligitur, deinde habito respectu ad
 hanc præ excellentem connexitatem,
 quam tenent Cardinales cum Summo
 Pontifice, devenit in ultima sua Con-
 stitutione, quæ est la 55. ad erectionem
 titulorum sequendo primam institu-
 tionem illos divisit in tres species, nem-
 pe sex Episcopales quinquaginta Pre-
 sbyterales, & quatuordecim Diacona-
 les, & sicut per antea vocabantur pro-
 pria Dioceses, ita retento eodem no-
 mine, & confirmata eadem Jurisdic-
 tione, quasi Episcopali, singulis Pre-
 sbyteris, & Diaconis Cardinalibus,
 easdem commisit cum suo Clero, &
 Populo tam in spiritualibus, quam in
 temporalibus regendas, & admini-
 strandas.

Et ut magis appareat de intentione
 Pontificis instituentis, & quid verè
 voluerit concedere Cardinalibus in di-
 ctis titulis, satis est continuando ordi-
 nem ejusdem erectionis perlegere illa
 verba: *Quod quidem rationi consenta-
 neum videtur, & quemadmodum Summ.
 Pontifex universali Ecclesie Præsidentis,
 & omnium totius Orbis Ecclesiarum cu-
 ram gerens specialiter tamen Urbis Romæ
 Episcopus existit, & in ea divina dispo-
 sitione Sacerdotalis Potestatis Cathedram
 tenet, pari quoque ratione Cardinali-
 bus, quos uti speciales Romana Ecclesia
 filios in Apostolici muneris functione,
 atque in universa Reipublica Christiana
 administratione præcipuos, sibi que ma-
 xime conjunctos habet Consiliarios, &
 cooperatores in eadem Urbe Romæ,
 &c. mansionem & locum unicuique pro-
 priam assignet, cujus quidem loci conces-
 sione iidem Cardinales, & sui officii ad-
 moneantur, & residentia, quam assisten-
 do ipsi Romano Pontifici servare debent,
 & vel ex hoc magis tamquam in unum
 corpus compacta membra Sacro Capiti
 connexa esse, & ab illo dependere cla-*

*rius cognoscantur. Si enim ibidem Sum-
 mus Pontifex expressè dicit, quod si-
 cut Cardinales sunt Consiliiarii, & coo-
 peratores in universa Christiana Rei-
 publica administratione, & Pontifex
 specialiter Urbis Romæ Episcopus exi-
 stit, & in ea divina dispositione Supre-
 mam Sacerdotalis potestatis Cathe-
 dram tenet, pari quoque ratione Car-
 dinales in eadem Urbe Romæ mansio-
 nem, & locum assignatum habeant;
 Ex his sanè verbis non solum, sed etiam
 ex modo, quo Cardinalibus confertur
 Ecclesia, non videtur posse dubitari de
 spirituali conjugio; nam in traditione
 Tituli ea omnia quæ necessaria sunt so-
 lemniter adimplentur. Post enim ape-
 ritionem oris novus Cardinalis genu-
 flectit coram Pontifice, qui accipit an-
 nulum ad hoc preparatum, & illud
 immittit digito Cardinalis novi, dicen-
 do tunc hæc vel similia verba: *Ad hono-
 rem Dei Omnipotentis, SS. Apostolorum
 Petri, & Pauli, & Sancti illius, ad
 cujus honorem est fundata Ecclesia Titu-
 laris. Committimus tibi Ecclesiam, &c.
 cum Clero, Populo, & Cappellis suis si
 est Presbyter Cardinalis; Si verò Dia-
 conus cum Clero, & Populo tantum,*
 ut refert *Baron. in annal. ad annum
 1338. num. 87.* cumque talis actus im-
 portet matrimonium spirituale inter
 Cardinalem, & Ecclesiam Titularem,
 ut in individuo tradit *Peregrin. lib. 6. nu-
 mer. 82. tract. var.* idemque modus præ-
 cæticetur etiam in præsentis ex formula
 Typis impressa, & data in propositione
 causæ, sequitur perneceffe, ut ex
 ratione, etiam spiritualis conjugii Car-
 dinalis sepeliri debeat in sua Ecclesia ti-
 tulari sicuti Episcopus sepelitur in sua
 Cathedrali, ut tradunt *Samuel de se-
 pul. tract. primo, contro. 11. conclus. 5.
 num. 6. Murg. eodem titulo tract. 8. dis-
 quisit. 2. sect. 2. dub. 7. conclus. 1. num.
 1. cum seqq. Coell. de notit. Card. cap.
 16. privil. 38. §. verum Passarin. de
 stat. homin. quæstion. 187. art. 4. nu-
 mer. 32. Amostaz. dicto cap. 8. nume-
 ro 62.**

Idemque dicendum est, & ex moti-
 vo Residentiæ, quia hæc satis clarè re-
 sultat ex verbis ipsius Bullæ, nam ut di-
 xianus

ximus Ecclesia Titularis Cardinali committitur ad similitudinem, quam habet Summus Pontifex Lateranen. ex illis verbis superius relatis, deinde illi assignat mansionem, & locum unicuique proprium &c. quod factum etiam comprobatur, nam *in cap. ex parte, de Cler. non residentibus* Anastasius Præbiter Cardinalis Sancti Marcelli ob
 24 non residentiam fuit depositus, & quamvis controversia sit inter DD. an ille privatus fuerit, vel quia deseruerat propriam Parochiam, vel Diocesim, ut videre est apud *Latter. de re benefic. lib. 3. qu. 27. n. 54. Salv. de Benefic. part. 4. qu. 3. num. 5.* certum tamen est, quod hodie Cardinales ex vi, & natura proprii officii tenentur residere in eo loco, ubi degit Papa, & cuius Consilarii
 25 sunt, ut ita consilio illum juvare possint per ea, quæ tradunt *Azor. instit. moral. part. 2. lib. 4. cap. 3. lit. E, versic. quæres an, Barbof. de potest. Episc. par. 3. alleg. 53. num. 12. Borell. in summ. decis. tit. 10. num. 8. Garz. de nobilit. gloss. 48. §. Tertio, num. 10. German. de Indult. Card. §. Tibi quoad vixeris, n. 1. & seq.*

Nec contra prædicta faciunt quæ ex adverso ponderabantur, quod nempe Cardinalis ratione dignitatis non eximitur à vinculo legis universalis, ut ait Joannes Monachus *extravag. prima super glossa in verbo Cleric. de sent. Excom. & Rot. coram Otshobono, dec. 255. numero primo*, & potissimum quando agitur de Juribus Parochialibus, *Abb. in cap. omnes, num. 3. de major. & obed. cum aliis per Passerin. de statu hominum, quest. 187. articul. 4. numer. 4. & Bonacin. de controver. disputat. 3. quest. 32. par. 3. sub numer. 6. §. Notio Cardinalem.*

Objectum enim de facili tollitur ex autoritatibus ex adverso laudatis; dictum enim fuit, quod Cardinalis de Jure est sepeliendus in Ecclesia Lateranensi, & propterea ratione dignitatis eximitur ab hoc vinculo Parochiali, ut etiam firmat *Gygas, consil. 97. n. 7. & seq.* Sed quod magis est, in creatione alicujus Cardinalis Summus Pontifex illum prius absolvit, si est Prælatum à vincu-

lo, quo tenebatur suæ Ecclesiæ, & deinde illum creat Cardinalem, ut observat *Baron. eodem anno n. 83. & Petrus Ubald. de Canon. Paroch. cap. 9. n. 31.* expressè firmat, quod si Cardinalis fuerit à Papa depositus, vel ipse renunciaverit Cardinalatui, vel non, veniat sepeliendus in suo titulo, ex quo deducitur à contrario sensu quod decedens cum dignitate Cardinalitia, est sepeliendus in suo titulo, nec modò est quæstio, an eximatur à vinculo generali in sensu, in quo loquitur Joannes Monachus, & Rota coram *Alexandro VIII. dicta decisione 257.* Sed an ex causa particulari, nempe sui tituli Cardinalis eximatur à jure sepulturæ, quod habet Parochia?

Minus validè excludi prætenditur conjugium, ex quo ante Bullam Sixtinam plures tituli conferebantur uni Cardinali, vel plures Cardinales addicti erant unico titulo, cum unica Ecclesia non valeat habere plures sponfos, nec unus sponfus
 29 pluribus Ecclesiis copulari; *can. plerisque de offic. ordinar.*

Nam dato principio veri conjugii per impositionem annuli solemniter factam, ut supra diximus, & advertitur etiam à scribentibus in contrarium, ubi distinguendo inter qualitatem essentialem Episcopi, & accidentalem, dicitur quod essentialis est esse sponsum illius Ecclesiæ & talis sit per Immissionem
 30 annuli, reliqua, quæ aliquando supervenerunt, & correctæ remanserunt per dictam Bullam, non possunt illud dissolvere, quia, etsi regulariter sunt incompatibilia, attamen per Pontificiam dispensationem compati possunt, prout de
 31 optionibus titulorum, quæ fiunt in Consistorio præsentem, & approbante Pontifice de Ecclesiis verè residentialibus, à quarum vinculo quamvis ante creationem Prælatum eximatur, tamen postquam factus est Cardinalis, ex permissione redit ad suam Ecclesiam, vel aliqua de novo eidem confertur, ut toties practicum vidimus, prout etiam è converso in nonnullis Pontificibus limitarunt Jurisdictionem Cardinalium Titularium, & cum hæc omnia pendant à voluntate Papæ, qui est absolutus dispensator rerum Ecclesiasticarum,

rum, & semper à meliori Bono regulatur, non potest dici, quod ideo immutatus est status Titularis, nam in aliqua parte erit quidem diversus à suo principio, sed ut in totum immutatus remanet, esset necessaria in aliqua specialis constitutio, ut fecit Sixtus in sua pro illarum renovatione, & quod in-
 33 quod videmus pariter in sex Ecclesiis Episcopalibus, quæ licet sint verè Cathedrales, adhuc tamen optantur, nec personalem residentiam exigunt, aliquando conjunctæ reperiuntur cum alia Ecclesia pariter Episcopali in eodem Cardinali. Immo *Gonzalez. in cap. 2. numer. 6. de Cler.* non residentibus dicit, quod Cardinales Episcopi excusantur à residentia in propriis Diocesis, & si isti excusantur, multo magis excusari debent alii à suis Ecclesiis Titularibus; quia cum omnes istæ procedant ex eodem fonte, eodem etiam modo veniunt judican-
 34 da.

In vanum quoque ad tollendam obligationem residendi, & cætera omnia Jura, prætentitur recurrere ad primæva Ecclesiæ tempora, in quibus dicitur Cardinalis fuisse Parochus, ac deinde felicitioribus Ecclesiæ sæculis Pontifices illos assumpsisse ad sibi assistendum in regimine universalis Ecclesiæ, demandata Animarum Cura aliis Parochis, à quibus etiam nunc regitur independentem à Cardinali titulari, & propterea translato in alium Sacerdotem hoc speciali conjugio, sublata quoque remansit obligatio residendi, eaque cessante cessasse quoque dicendum est omnia illa Jura, quæ concomitantur conjugium, & residentiam, prout est Jus sepulturæ.

Talis enim discursus potius ex præfenti rerum statu, quam ex realitate facti, ac ex Doctorum consensu desumitur, incertum quippe omnino est apud Doctores, quibus Temporibus adscribendum sit principium, hujus dignitatis, nam ut ait Tomassinus Ecclesiast. rerum exactissimus Investiga-

Menacelli, Formul. Suppl.

tor de hac materia loquendo in suo tra-
 37 Statu de *Beneficiis, par. 1. lib. 2. c. 115. in principio*, verum ita comparatum est rerum maximarum, antiquissimarum maximè latent origines. Cæterum magis communis opinio est, quod sicut in Canone *Sacro sancta, distinct. 22.* Apostolica Sedes vocatur Caput, & Cardo aliarum Ecclesiarum, quia sicut cardine ostium regitur, sic hujus Apostolicæ Sedis autoritate omnes Eccle-
 38 siæ Domino disponente, reguntur, ita illius Consilarii, & cooperatores Cardinales dicti sint; Quando autem, & tali nomine usi sint, pariter controversitur inter DD. & quamvis nullum magis certum principium habeamus, quam ex Epistolis Divi Gregorii, at tamen nonnulli volunt, quod etiam per antea tale nomen usitaretur, ut videre est apud *Tomassinum de Benefic. part. 1. lib. 2. capitul. 113. per totum, Azor. Institut. moral. part. 2. libro 4. capit. 11. Cardin. Jacobat. de Concil. libr. 1. titul. de Cardin. & Patriarch. versicul. Similiter non credo, folio mihi 29.*

Sed quidquid sit de nomine, Cardinales vocantur successores Apostolorum, nam Apostoli considerantur duplici modo, nempe ante divisionem, quando tamquam consilarii assistebant Petro, & res fidei, & regiminis consultabantur, & in hoc statu tamquam
 39 Consilarii Petri representabant Sacrum Collegium, & Cardinales, & post illorum divisionem, & quando unusquisque sortitus fuit suam Provinciam ad fidem prædican. & tunc assumpserunt figuram, & personas Episcoporum, ut referendo ipsamet verba, quibus usus fuit Petrus de Alliaco in suo tractatu de *Auth. Eccles. tradunt Tomassin. de Benefic. part. 1. libro 2. capit. 114. num. 2. & Cardin. Jacobat. de Concil. dicto titul. de Cardin. & Patriarch. vers. sed obviat præmissis, fol. mihi 29.*

In tali munere Petro assistendi successit Clerus superior Romanus de cuius numero, & qualitate nihil habetur, sed bene ex pluribus illius dignitas clarè colligitur quia habemus in vitis Pontificum

○

rificum apud *Ciaccon. illa verba*: creatis Presbyteris tot, Diaconis tot, & Episcopis per diversa loca, cumque primo loco nominati sint Presbyteri, & Diaconi, ex ipso ordine scripturæ recolligitur illorum præexcellencia respectu Episcoporum, ut observat *Rota coram Merlin. decisione 70. numer. 5. & in rec. dec. 242. numer. 14. part. 16. & dec. 156. numer. 5. par. 17.* & quamvis ordo Episcopalis sit superior Presbyterali, & Diaconali, attamen ratione officii Presbyter, & Diaconus Cleri Romani, qui assistebant Pontifici in gubernio universali præferebantur Episcopis, prout dicitur de Archidiacono respectu Episcopi, qui ratione sui officii præfertur Presbyteris, ut advertit *Cardin. Jacobat. ubi supra à dicto versic. sed obviat.* Et forsitan ex hac prærogativa originem habere potuit, quod tales Presbyteri, & Diaconi denominati sint Cardinales, vel ratione officii, vel ad distinctionem aliorum, quos in propria Ecclesia habebant, & illis præminebant.

42 Et hoc magis colligitur ex duabus circumstantiis facti, primo nempe, quod ex decreto Stephani Quarti intentato etiam anathemate veritum erat Episcopis aspirare ad Sedes Presbyterorum, & Diaconorum Cardinalium Ecclesiæ Romanæ, & secundo quod Cardinales Ecclesiæ Romanæ ad Ecclesias Episcopales foras non mittebantur à Summis Pontificibus, nisi de eorum consensu, ne exauthorare potius eos, quam promovere viderentur, ut observat *Thomassin. de benefic. par. 1. lib. 2. c. 115. numer. 7. & 9.* & propterea si Episcopi aspirabant ad eorum Sedes, & isti renuebant assumere dignitatem Episcopalem extra Urbem Romanam, ad evidentiam demonstratur illorum dignitatem esse magis excellentem, neque ista ex alia causa provenire poterat nisi ex assistentia, quam præstabant Pontifici, ac ex potestate eligendi Summum Pontificem, & quia plerumque ex ipsorum Sacro Collegio eligebatur, quia proprium illorum munus respicit Ecclesiam universalem, illud verò Episcopi propriam, & particularem tantum.

Data hac insigni prærogativa assistendi Summo Pontifici in Regimine universalis Ecclesiæ, & cæteris præferri, nil mirum si ad eandem dignitatem, vel saltem usurpando illius nomen, quamplures aspirarunt, ut observant *44 Marian. de rebus Hispaniæ, l. 10. cap. 6. Germon. de Sacr. Immun. lib. 3. c. 6. cum aliis relatis per Azor. Instit. Mor. part. 2. lib. 4. cap. 1. litt. C, Thomassin. de Benefic. dicto cap. 115. num. 2. & 9. Card. Jacobat. de Concil. dict. tit. de Card. & Patriarch. versic. similiter folio mihi 19.* Quod etiam alii tam in Urbe, quam extra, Episcopi, vel Presbyteri Cardinales vocabantur, prout regulariter in rebus humanis evenire solet; quia semper ad celsiora aspiramus instinctu Animæ nostræ, in cujus gratiam cecinit Psalmista: *Tunc 45 satiabor cum apparuerit gloria tua:* Sed veri, & proprii Cardinales hoc additamento Ecclesiæ Romanæ distinguebantur, dum alii simpliciter Cardinales nuncupabantur.

An autem de istis, vel de veris Cardinalibus dici debeat, quod Cardinales Parochi dicerentur, & illorum munus exercerent in docendo Populum, & illi Sacramenta ministrando, & an tunc temporis tale officium esset proprium Parochorum prout in præsentem, seu potius exerceretur ab ipsismet Episcopis prout in principio nascentis Ecclesiæ, omnino incertum est, nam ipsimet DD. allegati incerti sunt, ut videre est apud ipsummet *Gonzal. in dicto cap. 2. num. 6. de cler. non resid.* ubi explicando casum Anastasii Presbyteri Cardinalis Tituli Sancti Marcelli à Concilio depositi, dicit, sed an Cardinalis ille abfuisset à propria Parochia, an verò à Diocesi non consentiunt Interpretes, unde benè in præcedenti mea decisione dictum fuit superfluum fore ante Bullam Sixti antiqua investigare, quia nihil certi habebatur, in quo firmari resolutio posset, sed ex necessitate prædicta recolligere oportuit ad demonstrandum subsistentiam omnium narratorum in Bulla, quod assignatio tituli non provenit ex simplici Parochialitate, ita ut ista deficiente, deficere etiam debeat omne Jus, & quæcumque prærogativa, quam

quam habet Cardinalis Titularis in sua Ecclesia, sed cum ista principaliter procedat à dignitate, assistentia, & vicinitate, quam habent Cardinales cum Summis Pontificibus, qui ut dixi, appellantur aures, & oculi illius, istis adhuc durantiis, imò quam plurimum auctis, ex quo benedicente Domino Ecclesia, quantalibet fidelium numerositate jam dilatata reperitur, continuare etiam debent illorum prerogativæ maximè annuente Summo Pontifice, & si omnia non correspondent, omnino non est dicendus defectus, sed tribuendus potiùs dignitati, ex qua majoribus intenti Cardinales minora cæteris demandarunt. Tantò magis quia Ecclesiæ Titulares non sunt omnes Parochiales, ex qua circumstantia ad evidentiam demonstratur, quod tituli Cardinalibus non fuerunt assignati vigore Parochialitatis, & per consequens neque ista cessante, cessare debent illorum prerogativæ, prout continuant in exercitio propriæ omnimodæ Jurisdictionis quasi Episcopalis dum elevant Baldachinum, incedunt Rochetto discooperto, admittunt ad osculum Clericum, impartiantur benedictionem Populo, ac Beneficia conferunt. Hinc Doctores auctoritarunt non solum, quod Cardinalis habeat Jurisdictionem quasi Episcopalem, ut innuit allegata constitutio, sed quod transcendat etiam ad veram Episcopalem, ut videre est apud *Abbatem Felin. & Butr. in cap. his que, de major., & obed. Imol. in clement. ne Romani, de election. Joannes Monachus in cap. 1. de Major. & obed. in 6. Ludovic. Roman. consil. 498. Cardin. Alban. de Card. questione 46. & Mandos. ad regul. Cancellar. regul. 7. quest. 2. num. 10. & Azor. Instit. moral. part. 2. lib. 4. cap. 3. litt. B.* sed de hac qualitate modò non est questio cum sufficiat in presenti, quod tanta sit, ut illi tribuat controversum Jus sepulturæ.

In quo considerari debet etiam interesse Ecclesiæ, nam talis assignatio Tituli facta non minus legitur in honorem Cardinalium, sed, ut Ecclesiarum quoque utilitati consulant non minus circa Bonorum temporalium ad-

ministracionem, sed etiam, ut illas instaurent, & exornent, ut tantorum Præsulum dignitati respondeant, cum reliquis in §. *Decimo consentis*, & quia hoc laudabile Pontificis intentum faciliùs consequi poterit, si cada- vera Titularium ad eas deferrentur, ideò- que cum concurrat in Ecclesia Titulari in isto casu tam Jus activum quàm passivum funerandi cadavera suorum Præsulum, non est privanda tali jure, ac commodo.

His omnibus accedit opinio Doctorum asserentium cadavera Cardinalium Titularium esse deferenda ad Ecclesias Titulares, quando, vel non habent, vel non elegerunt particularem sepulturam, & cum non habeant contradictorem, eorum sententia est in judicando sequenda juxta firmata per *Jason. in leg. penultima, num. 21. Cod. de pact. Becc. conf. 23. num. 6. Surd. decis. 229. num. 36. & Rota in rec. decis. 122. numer. 16. part. 5.*

Et malè opponebatur contra dd. Auctores, quod tantùm se fundant in consuetudine, quàm ipsi tamquam exteri erroneè allegant, cum nullus ex nostris hoc audeat dicere, sed magis erroneum est partis objectum, quia præfatæ auctoritates optimè se fundarunt in allegata observantia, illam desuntendo ex eo, quòd sicut invaluit consuetudo, quod non electa sepultura Summus Pontifex sepelitur in Basilica Principis Apostolorum, ita Cardinales sunt sepeliendi in propria Ecclesia Titulari, ut firmant auctoritates allegatæ in §. *Et ut magis.*

Et quod allegata consuetudo subsistat in facto, pluries experientia nos docuit, & docuit etiam exteros, qui sunt magis solliciti, quàm nos de his, quæ hinc peraguntur; Ex revolutione enim actorum in memoriis Magistrorum Cereemoniarum quatuor casus fuerunt reperti, qui illam comprobant ultra unanimitatem attestacionem modò factam ab omnibus Cereemoniarum Magistris, quibus tamquam in re ad proprium officium pertinente omnis fides est adhibenda *Rota cor. Gregorio, decis. 126. num. 1. & Baratt. decis. 419. n. 6. & in recent. decis. 154. num. 13. par. 7.*

- 53 Primus casus est Card. de Rubeis de anno 1519. qui juxta attestationem Petri de Grassis Magistri Cæremoniarum, & postea Episcopi Pisaurensis secundum Sanctionem factam à Concilio Lateranensi sepultus fuit in sua Ecclesia Titulari; Secundus est Cardinalis Vitellii, qui pariter, ut habetur ex memoriis Cornelii Firmani tom. 13. *Diarrhorum* c. 178. de anno 1565. ad annum 1573. sepultus est in Ecclesia Titulari S. Mariæ in Via lata; Tertius est Cardinalis Sarnani, qui de anno 1596. juxta sensum Guidi secundi Magistri Cæremoniarum, & decretum Cardinalium, qui funeri interfuerunt, sepultus fuit in sua Ecclesia Titulari, ut refert *Ciacconus in vita Sixti V. tom. 2. fol. mihi 166.* Quartus demum est ille Cardinalis Gualtieri de anno 1673. qui pariter ex dicto Servantii Magistorum Cæremoniarum sepeliendus erat in Ecclesia Titulari, quamvis sepultus fuerit in Ecclesia Sanctæ Agnetis in Platea Agonali; cumque in his casibus, in quibus non fuit dicta sepultura à Cardinali defuncto juxta opinionem Magistrorum Cæremoniarum, semper prævaluerit Ecclesia Titularis, certum est, quod pro resolutione præsentis controversiæ melior, & securior interpretatio haberi non potest, quam illa, quæ resultat ex præcedenti observantia, ut tradunt *Socin. Sen. conf. 145. n. 2. lib. 1. Honded. conf. 42. n. 3. l. 1. Rot. cor. Royas decis. 481. n. 22. & dec. 279. n. 7. & cor. Alexandro VIII. decis. 165. n. 20.*
- Et quod valdè observabile est omnes isti actus præter factum fundati reperiuntur in jure, nam in primo præter opinionem Petri de Grassis adest decretum Concilii Lateranensis; In secundo in margine scriptum legitur, quod regulariter Cardinales sepeliuntur in Ecclesiis suorum Titulorum, nisi aliud ante mortem statuerint. In tertio ita Magister Cæremoniarum testatus est, & ita Cardinales decreverunt; In quarto demum Servantius dixit, quod Cardinalis titularis non electa sepultura, sepeliendus est in Ecclesia Titulari eo modo, quo Cadaver Episcopi spectat ad suam Cathedrali, &
- 54
- 55
- 56

ulterius moderni Magistri Cæremoniarum testantur in Indice penes ipsos existente adnotatum reperiri usque de anno 1598. fol. 81. quod Cardinalis ab intestato defunctus sepeliendus est in sua Ecclesia Titulari; Non autem in Parochia, ista enim unanimis opinio à tot viris emanata in hac materia expertis, & in publicis diariis relata pro memoria rerum gestarum, & pro normam faciendarum magnam auctoritatem in judicando facere ad *Textum in lege septimo mens. ff. de stat. homin. Rot. cor. Emerix, decis. 495. n. 2. & decis. 474. n. 6. & in rec. decis. 154. n. 9. par. 10. & d. 5. n. 7. par. 7.*

Agnoverunt Defensores Ecclesiæ Parochialis, quod talis observantia non poterat amplius impugnari, & quantum vim habeat in omnibus, & præcipuè in istis casibus, idè totis viribus illam sibi favorabilem ostendere curarunt, sed inutiliter, nam primus casus Cardinalis de Rubeis non benè tollitur, ex quo inter acta Concilii non legitur descriptus, nam ex tali omissione non benè arguitur ad negativam, quando habemus actum positivum ex ipsis *Diariis Magistrorum Cæremoniarum*, qui circa materias ad eos spectantes plenam fidem facere debent, *Barthol. in leg. quædam §. Nummularios, numer. 4. ff. de edend. Ruin. conf. 53. numer. 9. libr. 59. Mascard. de probat. conclus. 671. numer. 6. Corrad. in praxi beneficiali, libro primo, capit. 5. numer. 255. & Rot. coram Seraphino, decis. 1088. numer. 4.*

Contra secundum nihil prorsus opponunt, sed omni conatu se convertunt ad tertium, & quartum, & contra tertium adduxerunt quamdam adnotationem ejusdem Magistri Cæremoniarum, sed anonymi, qui neque talent se ostendit ex verbis valdè impropriis, quibus in eo utitur. Admittit nempe relationem Guidi, & decretum Cardinalium, sed ex quo fuerunt porrecte preces Pontifici, supponit causam fuisse remissam Magistris Cæremoniarum, & quod lis adhuc pendeat, & dubitat decretum Cardinalium fore revocandum, quia fundatum erat in verbis Guidi,

Guidi, qui asseruit hoc caveri in Cæremoniali, quod non sine nostro, imò potius ejus dedecore, erit qui temeraria sua audacia, & præsumptione falsa asseruit: sunt verba data *Summario Parochie*, n. 3.

Sed ista verba contra proferentem rectori possunt, quia de facto in Cæremoniali, ita cautum jam reperiebatur, quod nempe Cardinalis ab intestato decedens erat sepeliendus in sua Ecclesia Titulari, & jam evenerat casus Cardinalis de Rubéis de anno 1519. & Cardinalis Vitellii de anno 1565. ut in primo, & secundo casu, nec credendum est Cardinales ita oscitanter pronunciaré voluisse, sed magis probabile est, quod saltem inspectis ipsismet libris Cæremoniarum, ita servari mandaverint, ne observantia, quæ in similibus casibus servata fuerat, interrupta remaneret, *Rot. cor. Mantica dec. 59. n. 12. Caval. dec. 407. n. 5. Burat. dec. 647. n. 11. & in rec. dec. 316. n. 15. p. 9. & dec. 65. n. 14. par. 15.*

At quando omnia subsisterent, quomodo præferri potest ista attestatio si tantum dicit, quod lis adhuc pendet, & per consequens decretum Cardinalium subsistit, donec demonstretur revocatum?

Nec pro revocatione allegari valet fides Parochi *Summario Parochie*, n. 4. quia ipse testatur de tempore proximo obitus, & dicit conservari in Ecclesia per modum depositi, quod referri potest ad pendentiam litis, & maxime quando Ciacconius in vita ejusdem Sarnani tradit reperiri sepultum in sua Ecclesia Titulari ad Sanctum Petrum in Monte Aureo, & casus iste est valde observabilis, quia Cardinalis Sarnanus fuerat ejusdem Ordinis, convivebat cum suis Fratribus, & in Conventu decessit, ut notat idem Ciacconius. Quapropter si jus Parochiale cum iis omnibus annexis non potuit vincere Ecclesiam Titularem, multò minus hodie vincere debet, his non concurrentibus.

Quo verò ad ultimum Cardinalis Gualterii maximum fundamentum fit quod in duabus instantiis Ecclesia Titularis Sancti Eusebii succubuit, & illa *Monacelli, Formul. Suppl.*

Sancti Laurentii in Damaso decretum favorabile reportavit, sed quidquid sit de hoc decreto certum est, quod Cardinalis fuit sepultus in dicta Ecclesia Sanctæ Agnetis, ubi erat Protector, & emolumenta Parochialia tradita fuerunt Ecclesie Parochiali S. Laurentii, facta tamen obligatione per Capitulum, ejusque Collegiales favore Ecclesie Titularis de restituendo, quidquid per Eminentiam Suam fuerit judicatum; Cum autem modò quæstio sit de Cadavere, & illud Card. Gualterii Ecclesie Parochialis non potuerit amovere ab altera Ecclesia, cujus tantum erat protector, multò minus erat amoven. illud Card. Pallavicini à sua Ecclesia Titulari.

Ex quibus omnibus, tam in Jure, quam in facto optimè firmatum remanet bonum Jus Ecclesie Titularis, & idè cæteris omissis tamquam sufficienter sublatis in altera decisione, ita resolutum fuit.

Utraque, &c.

R. P. D. DEL OLMO.

Legionen. Beneficii.

Veneris 18. Februarii 1701.

ARGUMENTUM.

Beneficium simplex Ecclesiasticum vacante dignitate Ecclesie Cathedralis, quando ad illam spectat illius collatio est adjudicandum proviso Apostolico stantibus litteris à Dataria obtentis in omnibus justificatis; Mensis Aprilis est reservatus Pontifici vigore Regularum Cancellarie, neque talia beneficia possunt ab Episcopo conferri in vim alternativæ, cum liberè ad ejus collationem non spectant.

SUMMARIUM.

- 1 Dator per non excessum justificatur ex locationibus fructuum beneficii.
- 2 Mensis Aprilis est reservatus Pontifici vigore regularum Cancellaria.
- 3 Littere Datarie plenè justificatae, executioni debent demandari.
- 4 Alternativa intrat tantum in beneficium, quo sunt ad liberam collationem Episcopi.
- 5 Concordiae tenor est attendendus, ligat etiam successores, potissime quando ea est confirmata à Sede Apostolica.
- 6 Beneficii ultimus status quando agitur inter provisos super validitate provisionis est attendendus.
- 7 Magna versatur differentia inter casum Sedis Apostolicae vacantis, ac casum vacationis Sedis alterius inferioris collatoris, & n. 8. ac 9. ubi de differentia, quae inter unum, ac alium casum adest.
- 8 Regula de annali loquitur tantum de impetrante beneficium, jam per annum ab alio precedente possessum.
- 9 Gratia si neutri, habet executionem paratam probatis suis requisitis, quae sunt vacatio Beneficii, lis inter provisos, & non jus utriusque.

DECISIO VIII.

VAcavit de mense Aprilis anni 1693. Beneficium simplex servitorium Ecclesiasticum in Ecclesia Parochiali Sancti Petri Loci del Pino del Rio; cumque tunc temporis reperiretur vacans Archidiaconatus de Saldana Dignitatis Ecclesiae Cathedralis, ad quam spectat collatio memorati Beneficii, illud tamquam vacatum in mense reservato à Sede Apostolica, impetravit Franciscus Crespo; & è contra ab Episcopo Legionensi tam-

quam suae liberae collationis collatum fuit Petro Martinez, ac per ejus obitum successivè sequutum Josepho Martinez; Hinc propterea exorta inter hos Provisos contentione coram Officiali, seu Provifore Legionensi, iste per sententiam Beneficium adjudicavit Provifore Apostolico, quae successivè confirmata extitit à Reverendiss. Hispaniarum Nuncio, devoluta autem ab eisdem Judicatis Causa ad hoc Sacrum Tribunal, datum fuit dubium An, & cui sit adjudicandum Beneficium, quod favore Francisci informati resolutum fuit.

Litterae siquidem per Franciscum à Dataria obtentae, apparent in omnibus justificatae, nam vacatio Beneficii, ac Francisci idoneitas non impugnantur: illius Clericatus patet ex litteris testimonialibus sui Ordinarii, *Summ. nu. 14.* qualitas Beneficii simplicis servitorii sine residentia probata remanet ex testibus formiter examinatis *d. Summario num. 10.* valor per non excessum in ducatis 40. justificatur, nedum ex eisdem testibus, sed etiam ex locationibus fructuum Beneficii, & ex taxis Ecclesiae, *dicto Summario n. 15. & 16.* & reservatio demum elicitur ex vacatione Beneficii sequuta de mense Aprilis, qui ex regula octava hodie nona Cancellariae, est Apostolicus, ut notant *Gonzal. ad d. regul. 8. gloss. 11. nu. 1. Antonell. de tempor. legal. lib. 3. cap. 1. numer. 1. Card. de Luca de Benefic. disc. 17. num. 11. Ventrigl. jur. prax. annot. 2. §. 2. num. 65. tom. 3. 2. Rot. coram Coccin. decis. 51. num. 2. & in rec. decis. 189. num. 2. par. 18.* adeo ut ex his omnibus quemadmodum dictae Litterae tamquam plenè justificatae debent executioni demandari ad *Text. in cap. super litteris de rescript. & in cap. si capitulum ibique gloss. verbo exequatur de concess. Præbend. in 6. Rota cor. Merl. decis. 192. n. 2. & in rec. par. 16. dec. 343. & par. 19. decis. 63. utrobique n. 1.* ita pro effectu illarum executionis in hoc Judicio controversum Beneficium venit Francisco adjudicandum.

Neque attendenda est collatio facta ab Episcopo in vim alternativae, qua gaudet, cujus vigore Beneficia in mense

se Aprilis vacantia spectant ad illius provisionem ad notata per *Barbos. de Potest. Episc. alleg. 57. num. 140. & seq. Ventrigl. in prax. annot. 2. §. 2. num. 65. tom. 2.* quia mensium alternativa procedit solum in Beneficiis, quæ liberè spectant ad collationem Episcopi non autem in illis, quorum prout hic, collatio spectat ad alium, nempe ad Archidiaconum de Saldana, ut litteraliter disponitur in dicta *reg. 8. Cancellaria*, & tradunt *Gonzal. ad d. reg. 8. gloss. 42. num. 5. & gloss. 45. num. 1. & seqq. Cochier. ad Regul. Cancel. regul. 8. gloss. 16. à nu. 1. & gloss. 17. Murg. de Benefic. quest. 3. num. 318. vers. immò neque comprehendit. Card. de Luc. eodem tit. disc. 17. num. 411. & seqq. Ricc. in prax. part. 3. resolut. 4. num. 2. Rota coram Burat. decis. 805. num. 1. & seq. coram Pamphyl. decis. 652. num. 2. & seqq. coram Priolo decis. 195. num. 4. & seqq. & in rec. decis. 31. n. 7. p. 10. dec. 635. n. 3. & 5. p. 15. & dec. 474. n. 8. p. 19.*

Quod autem provisio controversi Beneficii spectet ad dictum Archidiaconum clarè liquet ex concordia usque de anno 1561. inter ipsum, & Episcopum Legionensem inita, ac pluries ab hoc Sacro Auditorio canonizata, ut videre est in *dec. 740. part. 1. decis. 732. part. 4. dec. 460. & 475. cor. Seraph. & decis. 64. post primum volumen Consil. Farinacii*, quæ cum ad utriusque partis supplicationem confirmata extiterit à Sede Apostolica indubitanter ligat etiam modernum Episcopum, *cap. veniens ubi glos. verb. confirmatum, de transact. Rot. dec. 267. num. 5. & dec. 295. num. 3. cor. Bich. decis. 88. n. 2. & seqq. coram Celso, decis. 652. num. 5. cor. Pamphyl. & in rec. decis. 121. num. 2. part. 12.* Fortius verò, quia confirmatio legitur expressè stabilita etiam contra successores, *d. Summ. num. 2.* & dicta concordia effectuatà apparet tum ex sententia de anno 1622. super illius observantia per Vicarium Generalem Legionensem prolata, in qua inter alia Beneficia liberæ collationis Archidiaconi refertur Beneficium controversum Ecclesiæ del Pino del Rio, tum ex ejusdem concordie acceptatione facta in publica for-

ma per Episcopum, & Archidiaconos successores de anno 1627. in qua dictum Beneficium itidem enunciatur de libera collatione Archidiaconatus, tum ex testibus examinatis de anno 1657. tum demum ex provisionibus Archidiaconorum executioni semper demandatis, 6 quæ omnia ad rem ponderat *Rot. in 292. num. 5. vers. in proposito autem, & num. 6. p. 14. rec.*

Nec subsistit, quod Beneficium prædictum vacante Archidiaconatu de Saldana potuerit per Episcopum conferri, ad instar Beneficiorum, quæ vacante Sede Apostolica vacare contingunt in mensibus reservatis, quæque per Ordinarium conferri valent ad tradita per *Garz. de Benef. part. 5. cap. 1. num. 645. Card. de Luc. eodem tit. disc. 31. num. 4. & seqq. Rot. in Palentina Canonicius 6. Februarii 1696. §. Non licet cor. me.* ubi Concordantes; Quia magna versatur differentia inter casum Sedis Apostolicæ vacantis, & casum vacationis 7 Sedis alterius inferioris collationis, quoniam illa vacante, cessant omnes reservationes inductæ per dictam Regulam 8 8. reservatoriam mensium, & Episcopus succedit in mensibus Apostolicis tamquam Ordinarius Collator ex deductis per *Zerol. in prax. 2. p. verb. benefic. parag. 1. Piasec. in prax. par. 2. c. 5. n. 12. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 1. num. 645. Gonz. ad Regul. 8. Cancel. paragr. 5. proem. num. 46. Barbos. de offic. & potest. Episc. allegat. 57. num. 62. Ventrigl. in prax. annot. 2. §. 2. num. 72. & seqq. & n. 102. ibique Carol. Anton. de Luca num. 14. vers. & absolutum Rot. cor. Duno. jun. dec. 771. num. 4. in rec. dec. 121. num. 8. & seqq. part. 19. & in dicta Palentina Canonicius, §. Nec obstat coram me.* At in casu vacationis Sedis Archidiaconalis, seu alterius cuiusvis Ordinarii Collatoris, omnia Beneficia, quæ ad eorum collationem spectabant si vacant ante promotionem, 9 vel provisionem Successoris, & pacificam illius possessionem adeptam, reservantur Sedi Apostolicæ per expressam Regulam 2. *Cancellaria, & Constitutionem S. Pii V. inter illius impressas la 55. Bullar. Nov. tom. 2. fol. 250. ut*

testantur *Ventrigl. in prax. d. annot. 1. §. 2. num. 20. & seqq. Cochier. in Comm. ad dictam Regul. 2. num. 18. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 34. Rot. in Corduben. Beneficior. 29. Novembr. 1694. §. Nec ista & seqq. Hinc non relevant, coram bon. mem. Emerix, & 3. Decembris 1696. §. 1. & seqq. & §. Quapropter, cor. ba. me. Ursino.*

Minusque Josepho prodesse valet regula 35. de annali Possessore; nam gratia Francisci est anterior, utpotè, quia Beneficii vacatio, ut dictum est, contigit de mense Aprilis 1683. & ipse provifus fuit in mense Augusti ejusdem anni, collatio verò facta ab Episcopo in personam Josephi expleta fuit tantummodo de Mense Februarii sequentis anni 1694. unde in hoc casu cessat dispositio dictæ Regulæ 35. quæ loquitur de impetrante Beneficium, jam per annum ab alio præcedenter possessum, ut referunt *Mandos. ad d. Regul. quest. 19. num. 3. Lotter. de re benef. l. 2. quest. 52. num. 25. & seqq. Rot. coram Gregor. decis. 150. num. 7. vers. ad aliud caput, & coram Coccin. decis. 292. num. 1. & seqq. & decis. 332. num. 1. & 3. & in rec. decis. 148. num. 14. & seqq. & decis. 506. n. 1. p. 18.*

Hæc pro adjudicatione Beneficii favore Francisci satis clara Dominis visa sunt, & tamen ubi aliquam pati possent difficultatem eidem in omnem casum suffragaretur gratia *si neutri*, quam post motam litem ad cautelam obtinuit, cum tali casu concurrerent tria necessaria requisita pro ejusdem gratiæ Justificatione, vacatio scilicet beneficii, lis, ac non Jus utriusque Colligantis, *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 54. num. 79. Rot. decis. 1394. coram Penn. decis. 283. cor. Ubald. sen. & in recent. dec. 298. n. 1. p. 17.*

Et ita resolutum fuit, Francisco tantum informante, &c.

R. P. D. O M A N N A.

Lunen. Sarzanen. Parochialis.

Veneris 2. Januarii 1706.

A R G U M E N T U M.

Appellatio datur ab electione facta per Episcopum in concursu ad Parochiales, ac tali casu novum est concedendum examen, quod coram Judice appellationis, & non in Partibus est faciendum. Et hæc appellatio datur etiam non constituto de irrationabili Episcopi Judicio, cum istius probatio requiratur tantum, quando agitur de infrigenda ipsius Episcopi electione, non autem quando est questio super provocatione prælecti ad novum examen.

S U M M A R I U M.

- 1 Appellationi semper desertur ab irrationabili judicio Episcopi, ac Præelectus provocare potest ad novum examen coram Judice Appellationis.
- 2 Examen est noviter concedendum etiam non docto de irrationabili Episcopi Judicio, secus tamen si ageretur de infrigenda electione ipsius Episcopi, & n. 3.
- 4 Idoneitas non pendet à sola doctrina, sed ab aliis etiam qualitatibus.
- 5 Dilatio illa dici non potest malitiosa, quæ fuit necessaria pro finis alicujus consequitione.
- 6 Dilatio non valet retardare novum examen ex motivo, quod amulus infra tale tempus doctior fieri poterit.
- 7 Quis alio dici non potest doctior, quando ad dubium eis propositum affirmative unus, negative alter respondet, si illud distinctionis fœdere decidendum sit.
- 8 Littera constitutionis Sancti Pii V. decidit novum examen, coram Judice appellationis esse faciendum.

DE-

DECISIO IX.

VAcante Parochiali Ecclesia Sancti Michaelis Archangeli loci Terbani in mense Februarii Sedi Apostolica reservato, ad solitum concursum ab Ordinario indictum tres apparuerunt oppositores, nempe Antonius Maria Germi, Joannes Antonius Rebolinus, & Paulus Æmilius Zauria, qui omnes quamvis fuerint per Examinatores Synodales idonei renunciati, cum tamen Episcopus litteras praelectionis subinde dedisset favore supradicti Germi, iste desuper obtinuit à Summo Pontifice solitam gratiam pro praelecto in concursu, illiusque vigore in Parochialis etiam possessionem se immisit; Appellante autem ab irrationabili iudicio Episcopi memorato Rebolino, cum causae commissionem mihi in devolutivo directam reportaverit, propofui dubium, *An sit concedendum novum examen in Urbe, seu potius in partibus?* & pro illius concessione in Urbe conclusum fuit.

Fundabatur resolutio, quoad novi examinis concessionem in litterali Constitutione S. Pii V. *que est in ordine la 33.* juxta quam quilibet potest ab irrationabili iudicio Episcopi appellare, & praelectum provocare ad novum examen coram Iudice appellationis, ut notant *Barbos. de Paroch. par. 1. cap. 2. num. 148. & seq. Pignat. consult. 118. à num. 13. usque ad fin. tomo primo, & firmat Rota, dec. 5. & 24. & per tot. coram Cels. & in recent. par. 18. decis. 477. num. 1. & seq.*

Neque ob stare visum est, quod Rebolinus de praelectionis irrationabilitate non doceat: Quoniam hic, & nunc non agitur de infringenda electione ipsius Episcopi, ad quem casum tantummodo Constitutio praedicta se restringit in requirenda probatione irrationabilitatis, sed quaestio unice vertitur super provocatione praelecti ad novum Examen, pro qua sicuti eadem Constitutio nullam gravaminis probationem exigat, ita provocans ad docendum de irrationabilitate hujusmodi non adstrin-

gitur, prout insequendo resolutiones Sac. Congregationis Concilii resolvit *Rota coram Card. Cels. dicta decis. 5. num. 10. & seqq. & dicta decis. 24. à num. 4. usque ad fin. & in recent. par. 18. dicta decis. 477. num. 3. & seqq.* Ideoque nil referebat, quod eatenus Episcopus praelegerit Germum, quatenus in eo majorem prudentiam, morum honestatem, aliasque particulares qualitates seorsim à litterarum scientia consideraverit: Hæc enim omnia discutienda erunt in iudicio post factum novum examen, quoties assumatur quaestio, an sit facienda nova collatio ob praelectionis irrationabilitatem, eo enim in casu non ex quo Rebolinus in dicto novo examine reperitur doctior, praeferendus erit Germo, quoties constiterit istum majoribus qualitatibus quoad cætera potiri, cum major idoneitas, quæ aliquem ad hunc effectum digniorem constituit, non pendeat à sola doctrina, sed etiam ab aliis qualitatibus, ex quibus magis utilis, & aptus ad munus, cui præponitur, dignoscatur ex relatis per *Sot. de just. & jur. lib. 3. quest. 6. art. 2. conclus. 9. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 4. num. 111. ad num. 135. Card. de Luca de Paroch. disceptat. 37. num. 37. & 59. Rota coram Buratt. decis. 22. per tot. coram Merl. decis. 612. num. 3. & seqq. & coram Cels. d. decis. 24. num. 10. & seqq.*

Minusque relevare videbatur, quod à die primi examinis lapsi sint quindecim menses, intra quos Rebolinus doctior fieri potuit: Cum enim hæc temporis intercapedo necessaria fuerit pro instructione Causæ, & remotione impedimentorum, quæ Antonius Maria coram Signatura Justitiæ interposuerit, dilatio exinde non potest dici malitiosa, minusque affectata ad captandum tempus, intra quod potuerit doctior evadere, idedque novum examen ex hoc capite retardari non posse, censuit aliàs *Rota coram Seraph. decis. 968. num. 8. coram Arguell. decis. 209. num. 29. & plur. seqq. in recent. decis. 348. num. 18. & seqq. par. 10. & decis. 225. num. 7. prat. 11. cum aliis in Burgen. Beneficii 26. Aprilis proxime præteriti §. Non ob-*

obstat coram Eminentiss. Dom. meo Card. Caprara.

Et demum allegari neutiquam promerebatur, quod major scientia Germineluceat ex ipso primo examine, quia dubio per Examinatores efformato: An quis praebeo potionem mulieri praegnantis pro expellendo foetu, sequuto effectu, si adsit dubium circa animationem ejusdem foetus, fiat irregularis, melius ipse responderit, affirmativè concludendo, quam Rebolinus, qui negativè resolvit quoniam cum quaestio inter moralistas scedere distinctionis decidatur, quod scilicet irregularis dici debeat, si dubium circa animationem foetus sit probabile, secus autem si idem dubium sit leve, quemadmodum ceteris relatis monet Bonacin. oper. moral. tit. de iis, quae pertinent ad usum matrim. quest. 4. punct. 6. propos. 2. num. 13. vers. Respondetur enim. Sequitur inde, quod, vel neuter bene respondit; Nam quilibet debuisset distinguere inter dubium leve, & probabile, vel aequè salvari potest responsio negativa per Rebolinum allata, cum semper intelligi valeat, ubi dubium non est probabile, sed tantum leve.

Quod verò examen nonnisi in Urbe faciendum sit, litera ejusdem Constitutionis Sancti Pii V. pariter decidebat, dum in ea expressè cavetur, novum examen faciendum esse coram Judice appellationis, & consentaneè ad eandem Bullam ira pluries authentavit Sacra Congregatio Concilii in resolut. relat. per Barbof. de offic. & potest. Paroch. par. 1. cap. 2. num. 149. Pignat. consult. 119. num. 14. tom. 1. & firmavit Rota coram Cels. di. decis. 5. num. 14. & decis. 24. num. 13. & seq. & in recent. part. 18. decis. 477. num. 7. & seqq.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. ALDROVANDO.

Fulginaten. Parochialis.

Lima 13. Januarii 1710.

ARGUMENTUM.

Rejectus in examine habet facultatem appellandi à mala relatione examinatorum, & irrationabili judicio Episcopi, ac novum examen coram Judice appellationis decernendum est.

SUMMARUM.

- 1 Gravatus in examine potest appellare à praelectione Episcopi, & praelectum ad novum examen provocare.
- 2 Episcopus eligens doctiorem de irrationabilitate redargui nequit.
- 3 Novum examen quoties postulanti non est proficuum, denegandum est.
- 4 Quando unitè provocatur ad novum examen, illud contendendum est; antequam constet de irrationabili Judicio Episcopi.
- 5 Secus verò quando facienda est nova collatio ob praelectionis irrationabilitatem.
- 6 Appellatio ad tuendam propriam existimationem de facili admittitur.
- 7 Episcopi rationabilitas non solum mersi debet ex literatura, sed ex aptitudine, integritate, ac prudentia.
- 8 Qualitates praeponderantes magis in uno, quam in altero attendenda sunt in dubio super collatione.
- 9 Doctior ob timorem sapè parum laudabiliter se gerit.
- 10 Non solum bis, sed ter contendere debet novum examen, ad hoc, ut de literatura ruiò constet.
- 11 Diffamatus de aliquo crimine animosè provocat ad novum examen.

12 No-

- 12 Novum examen decernendum est coram Iudice appellationis.
- 13 Quoties ob longum iter absque vita discrimine non valet accedere, tunc subdelegandus est iudex in partibus pro peragendo examine.
- 14 Aetas, & loci distantia non est causa sufficiens, ut recedi debeat à Constitutione Piana.
- 15 Testis deponens absque iuramento non præbet adminiculum veritati, maxime quando adsunt alii testes contrarii cum iuramento.
- 16 In Parochialibus ob animarum curam majori circumspectione proceditur.

DECISIO X.

IN Concursu ad Parochialem Ecclesiam S. Michaelis Archangeli loci Sterpetarum vacatam Mense Augusti S. Sedi reservato per Episcopum in dicto ad formam Tridentinae Synodi, Sess. 24. cap. 18. de Reform. ex duobus oppositoribus, qui se examini subjecerunt, habilis, & idoneus renunciatus exitit solus Sebastianus de Bernardinis, reiecto tamquam inhabili Angelo de Bolognini: datis idcirco per eundem Episcopum solitis literis prælectionis ad Sanctam Sedem favore Sebastiani, reportavit iste in sequelam gratiam pro prælecto in concursu, subindeque illius exequutionem cum subsequuta actuali possessione; Appellante autem Angelo tam à mala relatione Examinatorum, quam ab irrationabili iudicio Episcopi, commissaque mihi in devolutivo huiusmodi reclamationis Causa, propofui dubium præliminare; *An sit decernendum novum examen in Urbe*: quod per DD. in omnibus fuit affirmativè resolutum.

Nullatenus quippè denegandum erat novum examen, cui paratum se se offerbat Angelus, quia ejus Instantia est fundata in litterali Constitutione Sancti Pii V. Bullar. nov. tom. 2. la 33. §. 7. ibi: *Possint ii, qui reiecti fuerint à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel*

si ipse eligens Metropolitanus, vel exemptus fuerit ad viciniorem, aut aliàs ad Sedem Apostolicam appellare, ac præelectum ad novum examen coram ipso appellationis Iudice, & ejus Examinatoribus provocare: juxta quam in dubium venire nequit quod quicumque se gravatum sentit à Iudicio Examinatorum, & Episcopi facultatem habeat appellandi, ac præelectum provocandi ad novum subeundum experimentum ex unanimiter notatis, Bar. de Paroch. par. 1. cap. 2. num. 148. & ad Concil. d. Sess. 24. cap. 18. de reform. num. 15. Fagnan. in cap. eam te, num. 28. de atat. & qualit. lib. 1. Pignat. consult. 118. à num. 13. tom. 1. quotidiana habentur exempla in nostro Tribunali, ut coram Celso, decis. 5. num. 10. & decis. 24. num. 5. & in recent. decis. 477. nu. 1. par. 18. & in Lunen. Sarzanen. Parochialis 2. Julii 1706. §. Fundabatur, coram Rev. Omanna Episcopo Gienn. & in Comen. Præpositura 13. Maji 1707. §. Clara, coram eodem, & in Comen. Parochialis 10. Januarii 1707. §. Rario, coram R. P. D. meo Caffarello Alma Urbis Governatore, & in Placentina Parochialis 25. Februarii 1707. §. Catezum, coram R. P. D. meo Ansaldo.

Haud attento, quod per Angelum appellentem nullus præbeatur fumus gravaminis, seu irrationabilis Iudicii Episcopi: Imò cum exactis examinis, seu Concursus in partibus gesti oculis Dominorum subjectis habeatur, quod Sebastianus optimè dissolverit quæstiones, & puncta ab examinitoribus proposita, Angelus verò erravit, hinc potius constet de Episcopi rationabili iudicio, ut inde denegandum sit novum examen, quod inanem potius involvit circuitum, & postulanti futurum non sit proficuum ad firmata per Card. de Luca de Paroch. discurs. 8. num. 4. & 5. & in Annot. ad Concil. disc. 32. num. 24. & Rota, coram Priolo decis. 311. num. 2. & 3.

In concussa siquidem est opinio, quam hodiè sequitur nostrum Tribunal inhærendo verbis ejusdem Piana, & oraculis Sac. Congreg. Concilii, quod nimirum de gravamine, vel irrationabili iudicio Episcopi aliquo modo constare non debet,

bet, quando quaestio, ut hic unice vertitur super provocatione Electi ad novum examen, quia Piana absolutè, & simpliciter permittit praelectum provocare, ad differentiam alterius casus, quando post expletum novum examen assumitur principalis quaestio, an sit faciendâ nova collatio ob praelectionis irrationabilitatem, in quo tantum casu præfata Piana constitutio exigit, ut præcedat probatio circa prætentam irrationabilitatem ibi: *Constit. de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque revocato, Parochialis magis idoneo conferatur: Quemadmodum ex mente d. Sac. Congregationis distinguendo tradunt Fagnan. in cap. eam te, à num. 31. ad seqq. de etat. & qual. Garzias de benef. par. 9. cap. 2. num. 252. Gonz. ad reg. 8. Canc. Gloss. 4. num. 144. de Luca de Paroch. disc. 6. num. 5. discept. 7. num. 3. & discept. 8. num. 3. Barbos. eod. tract. p. 1. cap. 2. num. 148. add. ad Pamphyl. decis. 115. §. praelectis Rot. coram Celso, decis. 5. num. 10. & 11. & decis. 24. num. 4. & seqq. & in rec. decis. 477. num. 4. & 5. par. 18. & in dicta Lunen. Sarzan. §. neque obstare, & in dicta Comen. Praepositura, dict. §. Clara, in fine coram Reverend. Omana, & in dicta Comen. Parochialis §. objectum, & sequ. coram R. P. D. Caffarello, & in dicta Placentina Parochialis 1707. §. ceterum quia, coram R. P. D. Ansaldo.*

Rejectio autem Angeli, & approbatio Sebastiani facta ab Examinatoribus in partibus tantum abest, ut impediât admissionem ad novum examen, ut potius faciliorem viam illi aperiat, qua appellans à mala relatione Examinatorum nedum satagit promovere propria jura ad effectum assequendi Parochialem, verum etiam ex altero potiore capite tuendi propriam existimationem, & idoneitatem, illamque vindicandi à quocumque malo rumore illiteraturæ, quem vulgare valuisset dicta reprobatio, ad quod præjudicium reparandum pronius Tribunal inclinare consuevit in exaudiendo in sua petitione appellantem, prout videre est in Papien. Praepositurae, coram R. P. D. meo Ansaldo inter suas ex hactenus impressis decis. 33. num. 1. & 2. decis. 64. num. 11. & in dicta Placentina

Parochialis 25. Februarii 1707. §. Quandoque, & seqq. probat; quod major cadit difficultas in decernendo novum examen, quando res est inter æquè idoneos renunciatos in primo examine, licet neque in hoc casu denegari soleat novum experimentum, ex quo in eo possit quis magis idoneum in litteratura se probare, ut responsum fuit in d. Comen. Parochialis 1707. §. nec urgere, coram R. P. D. meo Caffarello.

Minusque ex eadem rejectione adeo infallibile, ac rationabile redditur fuisse Episcopi iudicium, ut dici queat futurum esse omnino superfluum aliud examen, quasi jam extet convicta incapacitas Angeli tum quia rationabilitas iudicii Episcopi metiri unice non debet à sola litteratura competitoris, sed etiam à majori aptitudine, integritate morum, prudentia, aliisque qualitatibus necessariis ad animarum regimen, & Ecclesiae administrationem ex Barbos. ad Concil. sess. 24. cap. 18. de reform. num. 129. & de Episcop. par. 3. allegat. 50. nu. 112. Gutrier. Canon. quest. lib. 2. cap. 21. nu. 63. Fagnan. in dict. cap. eam te, num. 18. & 33. §. deinde, de etat. & qual. Rota coram Cerro, decis. 710. num. 10. & coram Merl. decis. 612. num. 17. & coram Rembold. decis. 422. num. 9. & decis. 32. num. 4. coram R. P. D. Ansaldo de quibus qualitatibus præponderantibus potius in uno, quam in altero ex Concurrentibus nullatenus est inquirendum sub præsentis dubio, quia illæ sunt discutiendæ per RR. PP. post completum examen super litteratura utriusque, quando assumetur disputatio super collatione, ut advertit de Luca de Paroch. disc. 6. num. 6. Rota coram Celso, decis. 24. num. 9. & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. Confecto, coram R. P. D. meo Ansaldo.

Tum etiam quia non ex eo, quòd quis in uno examine parum laudabiliter se gesserit, atque ideo fuerit posthabitus, dijudicare absolutè valet, quod non sit litteratus, & idoneus, notum est enim, quandoque bonum dormitasse Homerum, ac non raro hoc idem accidisse Viris ceteroquin doctissimis, & desertissimis Oratoribus, referunt Plinius lib. 6. epist. 29. Seneca epist. 11. Rota coram Merl. de.

decis. 159. num. 12. & in *Syracusana Præpositura coram bon. mem. Muto penes Pitonium, disc. Eccles. 13. num. 50.* Solet namque multoties id fortasse evenire propter aliquam accidentalem corporis vel animi ægitudinem, mentem eo tunc repente obtenebrantem; Sicuti, quod alter se doctiorem in illo examine ostendat, contingere valet ex fortuna quæstionis, seu puncti assignati, ut bene in hoc proposito admonent *Garzias de benef. cap. 2. num. 251. par. 9. Gonz. ad reg. Canc. gloss. 4. num. 119. & 220.* quæ circa necessariò subeundam esse alterum examen, & si opus est etiam tertium, quousque per tria uniformia experimenta ad instar rei judicæ de literatura, vel illiteratura tutò constare, maturumque Judicium proferri possit per ea, quæ docent *Garz. de benef. p. 9. cap. 2. num. 212. & seqq. R. P. D. Anfaldo in d. decis. 64. nu. 14. & in d. Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. Huic tamen, coram eodem & in Augustana Canonicatus super examine, & Compulsoria 15. Januarii 1709. §. Haud attento, coram me.*

Et tunc excitatio ad novum examen dici posset animosa, & affectata, inaneque, & frustratorium involvere circuitum, quando provocans jam rejectus de aliquo crimine esset diffamatus, cum talis diffamatio illum redderet inhabilem non attenta doctrina ad Parochialem assequendam, in quibus terminis loquitur, & procedit *decis. 311. num. 15. Rota coram Priolo in objecto allegata, in qua scripsit Card. de Luca de Paroch. d. disc. 8.*

Ex his transeundo ad secundam dubii partem censuerunt DD. hujusmodi novum examen esse decernendum in Urbe, non autem in partibus, prout ad litteram pariter disponit eadem Piana ibi: *Coram ipso appellationis iudice: Quæ verba præferunt personalem præsentiam appellanti in Urbe, & coram Sac. Auditorio tanquam iudice appellationis juxta declarationes Sac. Congreg. Concilii relatas per Barbof. de Paroch. par. 1. cap. 2. num. 149. Faznan. in d. cap. eam te num. 38. de etat. & qual. lib. 1. Pignatelli, consult. 138. num. 11. tom. 1.*

Rot. coram Cels. decis. 5. num. 14. & decis. 24. num. 13. & 15. in recent. decis. 477. num. 7. & in d. Lunen. Sarzanen. Paroch. 1706. §. fin. coram Reverendissimo Omana, & in Placentina Paroch. 15. Februarii 1707. §. absoluta, & seqq. coram R. P. D. Anfaldo.

Neque ab accessu ad Urbem visus fuit excusandus Sebastianus, vel ex quo esset septuagenaria ætate confectus, vel ob distantiam loci, & incommodum itineris, vel ex morbo Ernæ intestinalis illi non permittente, nisi cum vitæ discrimine longum iter suscipere, adeò ut subdelegandus potiùs esset pro peragendo examine Judex in partibus, ut alias fuit practicum per *Rot. coram Cels. decis. 307. num. 5. in recent. decis. 248. nu. 5. par. 10. & decis. 231. num. 16. par. 11.* & de mente Sac. Congregationis refert *R. P. D. meus Anfaldus in annot. ad decis. 64. num. 23.*

Quoniam ingravescens ætas non est sufficiens excusatio, seu Causa, ut recedi debeat à dispositione Piana, & stylo, cum quo inviolabiliter in hac materia procedit nostrum Tribunal, ut videre est *coram Cels. dict. decis. 5. num. 14.* multoque minùs justam Causam præbet loci distantia, si enim examinis subeundi gratia coacti fuerunt ad Urbem accedere etiam habitatores ultra Montes in Regionibus remotissimis, sicuti constat ex decisionibus superiùs adductis in §. *ex his*, certò certius accessum ad Urbem evitare nequit Sebastianus, qui uti commorans in Civitate Fulginei non distat plusquam septuaginta circiter milliaria, ut similiter respondit *Rot. in decis. 477. nu. 8. p. 18. & in d. Placentina Paroch. 25. Febr. 1707. §. Notavimus, coram R. P. D. Anfaldo.*

Morbus autem quo Sebastianus laborare asserbatur, non fuit concludenter justificatus ex simplici fide Chirurgi, pendente lite, mendicata, eidem tanquam unico Testi nullatenùs est deferendum, præsertim cum in Civitate Fulginei non desit copia Professorum, qui potuissent adduci in comprobationem asserti morbi, illiusque statum, & qualitatem recognoscere, adeout dicta unica fides reddatur non parum suspecta; ani-

animadverso præcipue, quod idem Testis deponit sine juramento, proindeque, nec præbet adminiculum veritatis per *Text. in l. iusjurandi, C. de Testibus, Vester. in prax. lib. 6. cap. 2. num. 9. Mascard. de probat. concl. 1363. num. 1. lib. 3. Ridolph. in prax. par. 1. cap. 2. num. 206.* quiniò illius fides penitus conuassata remanet ex jurata attestazione aliorum Professorum Urbis, qui Testimonium perhibent præfatum morbum adhibita solita cautela, nullatenus esse impedimento, quo minus longum quoque iter aggredi possit, tam equitando, quam mediante curru *Sum. Responsionis Angeli, num. 3.* quo circa nullo concurrente legitimo impedimento, quod possit excusate ab accessu ad Urbem, non est applicabilis resolutio Sac. Congreg. adducta per *R. P. D. Ansaldo. in d. adnot. ad decis. 64. num. 23.*

Quemadmodum extraneæ à præsentis casu existunt *decis. 564. 699. & 854. coram Emerix jun.* quia ibi non agebatur de admissione ad novum examen, sed quærebarur cui esset facienda adjudicatio beneficii post exactum secundum examen in Urbe, & sic potius in hac parte retorquentur; in *decisionibus verò 307. coram Celso 348. par. 10. & 231. par. 11.* questio erat de aliis beneficiis, in quibus locum sibi non vindicabat constitutio Pia, non autem de Parochialibus juxta illius formam per concursum providendam, in quibus ob gravitatem materiæ animarum curam concernentis majori cum circumspectione, & rigore proceditur, ut benè declarat eadem *decis. 307. num. 6. & 7. coram Celso decis. 348. num. 9. par. 10. repetita coram Arguell. decis. 109. num. 12. & decis. 477. num. 9. par. 12. recent.*

Et ita partibus auditis, &c.

R. P. D. MOLINES
DECANO.

Placentina Cathedralitatis.

Veneris 22. Junii 1703.

ARGUMENTUM.

Quando Cathedralis dicatur de una Ecclesia ad alteram extinctivè, vel cumulativè translata, & quænam sint signa Cathedralitatem probantia, uberrimè enucleatur.

SUMMARIUM.

- 1 Historici certa præbent testimonia de rebus antiquis.
- 2 Episcopus cum consensu sui Capituli, potest transferre Cathedrali de uno loco Civitatis ad alterum.
- 3 Translata Cathedrali, omnia jura Cathedralitatis transferunt in illam Ecclesiam, in quam sequens est translatio.
- 4 Præterdens Concahedralitatem, supponit translationem sequentem esse, servatis servandis.
- 5 In translatione Cathedra de una Ecclesia ad alteram intra eandem Civitatem, non requiritur beneplacitum Apostolicum.
- 6 Secus autem quando translatio fit de una Civitate ad aliam, in qua Beneplacitum Apostolicum ex lapsu seculorum cum observantia præsumitur intervenisse, & numer. 7.
- 7 Cathedralium fundationes non possunt fieri absque Beneplacito Apostolico.
- 8 Quando concurrunt signa univoca Cathedralitatis non est opus exhibere beneplacitum Apostolicum, sed sufficit allegare præsumptum.
- 9 Una Cathedralis potest consistere in duabus Ecclesiis materialibus, & num. 15.
- 10 Quando non habentur vera documen-

- menta ad probandam translationem, standum est in observantia.
- 12 Inconventionibus illud praesumitur fuisse statutum, quod observatum vidimus.
- 13 Cathedralitatis constitutum est, quod Episcopus jure dispensationis sedeat in aliqua Ecclesia, & ex ea superioritatem exerceat super alias Ecclesias, & ibi fixam habeat Cathedralam, 8c n. 14.
- 16 Cathedra, seu Sedes Episcopi amovibilis, non est signum Cathedralitatis.
- 17 Episcopus tanquam caput, & Canonici tanquam membra Cathedralem constituunt.
- 18 Canoniorum pars major constituit Capitulum.
- 19 Pronomen del tutto in translatione de qua agitur, indicat omnimodam, & perpetuam privationem antiquae Cathedralis.
- 20 Unum corpus duo capita habere monstruosum est.
- 21 Concathedralitatis natura est, Canonicos utriusque Ecclesiae unum corpus constituere.
- 22 In Ecclesia Cathedrali dimissa aliqua signa relinquenda sunt in memoriam pristinae dignitatis.
- 23 Quando Cathedralis dicatur translata.
- 24 Diversa ex Canoniorum denominatione, totalis arguitur inter illos separatio.
- 25 Denominatio Collegiata, excludit Cathedralitatem.
- 26 Episcopi possunt erigere Tribunal in quolibet sua Dioecesis loco non exempto.
- 27 Testibus deponentibus de eorum credulitate, & opinione de jure non defertur.
- 28 Quando Episcopus dicatur duarum Ecclesiarum Episcopus.
- 29 Historicus dubitative varians ab antecedenter absolute relatis ab ipso non probat.
- 30 Denominatio semper continuata Cathedralis arguit Cathedralitatem, & denominatio Collegiata arguit amissionem Cathedralitatis, numer. 31.
- 32 Prima Pulsatio Campana in die Sabbati Sancti refertur inter signa Cathedralitatis.
- 33 Processiones omnes publicae, & universales, quae incipiunt in una Ecclesia, & in ea terminantur cum accessu Capituli Collegiatae, Cathedralitatem indicant.
- 34 Electio Vicarii Capitularis Sede vacante ex gremio Capituli, est signum Cathedralitatis, necnon Praebendae Theologalis, n. 35.
- 36 Ordo in Processionibus, quando scilicet unum Capitulum incedit separatum ab altero, arguit distinctionem, & separationem, numer. 38.
- 37 Scissura capitis à membris communiter est improbata.
- 39 Inter pares servanda est aequalitas.
- 40 Translatio cumulative dicitur facta quando Ecclesia dimissa retinet aliqua signa Cathedralitatis, dummodo signa sint univoca, non autem generalia, & equivoca, num. 41.
- 42 Festum dedicationis non est signum univocum Cathedralitatis, dum etiam aliae Ecclesiae inferiores hujusmodi gaudent praes eminentia.
- 43 Interventus Canoniorum unius Ecclesiae cum Canonici alterius Ecclesiae in electione Episcopi, quando arguat Cathedralitatem, ostenditur.
- 44 Episcopi electio antiquitus ad Clerum spectabat.
- 45 Retentio antiquarum Imaginum, Agni Paschalis, & Palatii Episcopalis uniti cum Ecclesia sunt signa equivoca non designantia Cathedralitatem.
- 46 Enunciativa Cathedralitatis facta à Principibus exteris nullam fortasse translationis notitiam habentibus tamquam erronea non sunt attendenda.

DECISIO XI.

POSTquam Canonici Cathedralis Ecclesie Sanctae Justinae Civitatis Placentiae impetrarunt anno 1616. Indultum Apostolicum ferendi Cappam magnam cum pellicia, sive pellis Mustellae Alpinae vulgo *Armellino*, pro eadem gratia supplicarunt Canonici Ecclesiae Sancti Antonini Martyris ejusdem Civitatis sub obtentu, quod eorum Ecclesia frueretur praerogativa Concathedralitatis cum illa Sanctae Justinae, sed remissa per Summum Pontificem illius temporis supplicatione Sacri Rituum Congregationi, constituto eidem quod Ecclesia Sancti Antonini esset actualiter tantum Collegiata sequendo illius inveteratam praxim, ac stylum contradistinguendi etiam in ornamentis Cathedrali a Collegiata, edidit ann. 1623. rescriptum, concedendam esse praefatis supplicantibus tempore hiberno Cappam cum pellibus de Doffis coloris cinericei, & aestivo Cottam cum Rocchetto.

Adversus hujusmodi Decretum, nedum Canonici Sancti Antonini statim non reclamarunt, sed silentio octuaginta ferè annorum illud acceptarunt, annis verò lapsis, & circa finem Pontificatus sancti. meni. Innocentii XII. eundem supplices adierunt iterum exorantes pro Indulto Cappae magnae ad instar Canonice Sanctae Justinae, precibus tamen juxta consuetum morem remissis praedictae Sacri Rituum Congregationi, haec post multas causae propositiones stetit in decisis ann. 1623. Nec dum autem hisce decretis acquiescens Sancti Antonini Capitulum, recursum habuit ad Signaturam Gratiae, à qua reportavit rescriptum, ut dicta Sacra Congregatio alia vice illius Instantiam examinaret, exquisito hujus Sacri Tribunalis Voto super articulo Cathedralitatis tantum: Ad formam proinde hujus commissionis Dominis meis disceptandum exposui dubium: *An constet de Cathedralitate Ecclesiae Sancti Antonini?* & negativum habuit responsum.

Quamvis enim praefatis temporibus memorata Sancti Antonini Ecclesia gavisa fuerit honorifica Cathedralitatis praerogativa, siumque desumpserit primordium usque de anno 322. nostrae Redemptionis, mediante fundatione, & consecratione facta à Sancto Victore primo Placentiae Episcopo, talemque dignitatem plurimum saeculorum spatio retinuerit, sub hocque titulo plura Imperatorum, Regumque assequuta fuerit privilegia, de quibus omnibus certa perhibent Testimonia, Ughell. *Ital. Sacr. tom. 2. de Eccles. Placent. fol. 245. & 246. & latè Petr. Maria Campius in Historia Placentiae, parte prima, lib. 2. ad annum 324. pag. 53. junctis aliis documentis expositis in Summario dictorum Canoniceorum: Atamen aucto Fidelium numero pro majori Religionis Cultu, Civitatis Placentinae honorificentia, & ampliori ipsius Cathedralis commodo, & decore, Paulus illius temporis Antistes novam magnificentioram construi curavit Basilicam, Sanctaeque Justinae dicavit, in quam de consensu sui Capituli anno 877. Episcopalem transtulit Cathedrali unà cum 30. Canonicis, & omnibus dignitatibus, remanentibus in dimissa Sancti Antonini Ecclesia 15. tantum Canonicis, ut praeter ceteris testatur praerogatus Campius Fidelis Patria Historiae Scriptor par. 1. lib. 7. pag. 220. anno 877. his verbis: *In questo mentre essendo già la fabbrica del Vesc. Paolo nel nuovo Tempio Cathedrali pervenuta a buon segno, di modo che ormai si poteva de suoi convenevoli bisogni provvedere per habitare, & officiare in quel luogo, vennero il Vescovo, & i Canonici insieme di commun concordia a confermare di nuovo la già determinata divisione del Collegio, o vogliamo dire del Capitolo, come poi anche col tempo si ripartirono i beni della detta Chiesa Cathedrali antica di S. Antonino; Una parte de' Canonici, che furono intorno a trenta con quelle dignità, che vi erano di Arciprete, d' Arcidiacono, di Preposito, o Primicerio, che che si chiamasse all'ora, e di Vicedomino, si trasferirono del tutto nella nuova Basil. intitolata Santa Giustina insieme con la Cathedra Episcop.**

scopale, & il restante di esse, che furono circa quattordici con uno che costituì lo lor Capo nominato prima Vicedomino, e Custode, dipoi Arciprete, e Preposito, rimasero in Sant' Antonino con l'antico titolo della Chiesa, e col Sacro Corpo del Glorioso Martire, e Protettore della Città, &c.

In Jure autem receptum est, Episcopum cum consensu sui Capituli posse concurrente sola meliorationis causa Sedem, & Ecclesiam Cathedrali de uno loco Civitatis ad alterum transferre, *Can. si quis vult 16. quest. 7. Gloss. in can. tribus distict. prima, verbo difficultas in fine de consecrat. & tradunt Mandos. de Signatura Gratie, tit. de translat. col. 2. & 3. vers. Translatio Ecclesie, Rebnff. in praxi tit. de translat. Episcop. num. 7. Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 12. num. 6. cum sequen. Francesc. de Eccles. Cathedr. cap. 7. num. 27. & 28. & 41. 42. cum seq. & respondit Rota decis. 705. num. 12. par. 4. recent. tom. 3. Quemadmodum explorati juris est, ut factis ejusmodi transmigrationibus, & translationibus, totum Jus, ac qualitates omnes Cathedralitatis prius existentes in ipsa Ecclesia Cathedrali, à qua fit translatio, transeant in illam, in quam ordinata, & exequuta est transmigrationis, *Gloss. in cap. Privilegium, vers. Quod dic verum, de regul. Jur. in sexto, Innocent. in cap. 2. num. 2. ibique Fagnan. num. 10. & seq. de nov. oper. nunciat. & idem Innocent. in cap. primo in princ. vers. Si verò de uno ne Sed. vacans. Grat. discept. 291. num. 1. & seq. Francesc. de Eccles. Cathedr. cap. 7. num. 59. & seq. Rota coram Seraph. decis. 1149. num. 16. coram Paen. decis. 117. num. 6. & decis. 163. num. 3. coram Ludovif. & decis. 665. num. 7. coram Bich. & decis. 995. num. 15. coram Dunoz. Jun. & decis. 196. num. 16. par. 19. Recent.**

Nec visum fuit Dominis rectè opponi à Capitulo Sancti Antonini invaliditatem dictæ translationis ex defectu Beneplaciti Apostolici, quia cum illius Canonici præterdant solummodo Concathedralitatem, per necessariam consequentiam supponunt translationem sequutam esse, servatis omnibus de Jure Monacelli, Formul. Suppl.

servandis, alias institissent declarari Cathedralitatem competere tantum eorum Ecclesie Sancti Antonini exclusivè ad Ecclesiam Sanctæ Justinae, ut appositè in terminis ponderat Card. de Luca de præm. disc. 4. num. 13. §. Verum istud; Cæterum neque in abstracto objectum ullam promeruit animadversionem, non solum, quia ubi, prout in casu agitur de translatione Cathedralis ab una Ecclesia materiali ad aliam intra eandem Civitatem, tunc non requiritur Apostolicum Indultum, sed sufficit consensus Episcopi, & suorum Fratrum, ad discrimen translationum de una Civitate ad alteram, ut distinguendo tenet, & explicat Francesc. de Eccles. Cathedral. dicto cap. 7. num. 70. cum seqq. & signanter num. 75. & admittit Rota decis. 196. num. 17. par. 19. Recent. Sed etiam quia dictum Beneplacitum ex lapsu tot Sæculorum cum observantia præsumitur intervenisse, ut in specie prosequitur Rota dicta decis. 196. num. 17. par. 19. Recent. Quod mirificè confirmatur ex eo, quòd licet ipsæ Cathedralium foundationes fieri nequeant sine Sedis Apostolicæ assensu, ut adductis concordantibus plenè probat Francesc. de Eccles. Cathedral. cap. 30. num. 1. cum seqq. & dixit Rota decis. 353. num. 34. par. 5. cum aliis in Terracinen. Cathedralit. 23. Junii 1702. §. 3. coram Me, concurrentibus tamen requisitis, univocis signis Cathedralitatis in aliqua Ecclesia, opus non est exhibere expressum Beneplacitum Apostolicum, sed sufficit allegare præsumptum, ut subdit Rota dicta decis. 353. num. 72. & 81. p. 5. Recent. cum aliis plena manu allegatis in dicta Terracinen. Cathedralitatis, coram Me, §. 4.

Neque magis refert, quod dicta translatio non fuerit extinctiva antiquæ Cathedralitatis Ecclesie Sancti Antonini, sed cumulativa, quod nullam admittit implicantiam, cum novum non sit in Orbe Catholico, ut una Cathedralis formaliter ster, & consistat in duabus materialibus Ecclesiis, prout dixit Rota in celebri Casarugustana Concathedral. decis. 665. coram Coccino, & latè Lozan. de Cathedr. S. Maria de Pilar. c. 3. num.

194. & coram Bich. decis. 604. num. 14. Card. de Luc. de Præben. discept. 4. num. 10. ubi concordantes, & in dicta Terracinen. coram Me, §. 29. ubi referuntur plura exempla Ecclesiarum Cathedralium eumulativè unitarum.

Quoniam cum præfenti nullum superfit publicum translationis documentum, ex quo originaliter perspicitur valear illius natura, recurrendum est ad monumenta historica superextantia, ac magis tutè ad observantiam, & juxta illam statuere modum, & rationem, quibus dicta translatio re vera sequuta fuerit, fida enim, & raro fallax est interpretatio, quæ deducitur ex observantia, cum in omnibus legibus, & conventionibus illud, ut plurimum statutum, & pactum fuisse jura præsumant, quod in sequelam executum, gestum, & observatum vidimus, l. de interpretat. ff. de legib. Soccin. cons. 6. num. 6. lib. 1. Rota coram Seraph. decis. 1410. num. 7. coram Buratt. decis. 647. num. 10. & decis. 396. num. 26. coram Bichio, & in terminis præcis Cathedralitatis in decis. 997. num. 14. coram Danoz. & in dicta Terracinen. Cathedralitatis coram Me, §. 28.

Historia autem Campii unicum scripturæ lumen superextans circa controversam translationem, quod ab utraque adhibetur parte pro sui juris dilucidatione, benè per Dominos expensa in verbis superius transcriptis evincere visa fuit universum jus Cathedraliticum translatum fuisse in Ecclesiam Sanctæ Justinæ extinctivè quoad Ecclesiam Sancti Antonini, & non cumulativè, refert namque dictus Historicus Cathedralis Episcopalem fuisse penitus amotam ab Ecclesia Sancti Antonini, & transportatam ad illam Sanctæ Justinæ. Cum autem ratio constitutiva Ecclesiæ Cathedralis consistat in eo, quod Episcopus jure desponsationis, quam cum illa contrahit, sedeat in eadem Ecclesia, & ex ea superioritatem in alias inferiores Diocesis Ecclesias exerceat, ut ex Text. in Can. sicut 7. quest. 1. & cap. Inter corporalia, de translat. Episcopi explicant Fusc. de visit. lib. 1. cap. 15. num. 4. Valenz. cons. 122. num. 26. tom. 2. Barbof. de Canon. & Dignit. quest. 2. num.

4. benè Frances. de Eccles. Cathedr. cap. 2. num. 139. Qua de causa Episcopi in Ecclesia Cathedrali tenent in choro Sedem, & Cathedraliam fixam à Doctoribus, & Canonistis communiter recensitam inter præcipua Cathedralitatis signa, ut præ cæteris tradunt Lotier. de re benef. lib. 1. quest. 13. num. 37. Frances. dist. tract. cap. 5. num. 191. ubi alii concordantes, & pluries respondit, Rota, & in specie in decis. 142. num. 3. coram Coccin. & decis. 365. num. 1. coram Manzana. & decis. 46. num. 25. & decis. 196. num. 24. & decis. 404. num. 42. & decis. 407. num. 24. par. 19. Recent.

Inde sequitur, quod cum Paulus Episcopus Placentinus transtulerit in Ecclesiam S. Justinæ Sedem Episcopalem, in qua tamquam sponsus sedebat, & ex qua superioritatem in alias Ecclesias inferiores exercebat, prout de facto successive in illa confedit, ibique continuato, & numquam interrupto plurimum sæculorum spatio præminentias Capituli, & Pastoris ab aliis inferioribus Ecclesiis recepit, argumentum satis efficax confurgit, ejus voluntatem extitisse auferendi Ecclesiæ Sancti Antonini antiquam Cathedralitatis prærogativam, eamque transferendi in novam Sanctæ Justinæ Basilicam, alias quatenus voluisset, ut utraque materialis Ecclesia gauderet ejusmodi qualitate, fixam Cathedraliam non amovisset, sed novam in recenti Ecclesia extrui curasset; hoc enim est alterum ex præcipuis signis unius Cathedralis existentis in duabus materialibus Ecclesiis, quod fixa in utriusque Cathedra Episcopalis assurgat: Parum urget, quod in Ecclesia S. Antonini adsit Sedes lignea, qua utitur Episcopus quoties ad eandem Ecclesiam, & signanter in die Festo S. Antonini, unà cum capitulo accedere solet, quoniam hujusmodi Sedes lignea amovibilis, non est illa Cathedra Episcopalis conjugii, & in qua confidet in figura sponsi ipsius Ecclesiæ, cum hæc ex relatis per Campium traducta fuerit ad Ecclesiam S. Justinæ, sed est quedam distincta sedes omni symbolo destituta, & de illis, quas Episcopus in omnibus suis

14
 suis Ecclesiis inferioribus retinere potest, ut distinguendo, inter utramque Cathedralam, & sedendi formam notavit appositè *Frances. de Eccles. Cathedrali, d. c. 2. num. 139.* & in genere, quod non omnes sedes sint signa Cathedralitatis, dixit pluribus citatis, *Rot. in d. Terracinen. Cathedralitatis 23. Junii 1704. num. 34. in fine.*

17
 Ultra remotionem Cathedræ Episcopalis ab antiqua Ecclesia, ejusque translationem ad novam, narrat dictus Historicus ex 45. Canonicis, 30. unâ cum omnibus. Dignitatibus tunc existentibus se transtulisse ad eandem novam Basilicam, certum autem est in jure Ecclesiam Cathedralam componi ex Episcopo, uti capite, & ex Canonicis tamquam membris, unum cum illo constituentibus corpus c. novit, de his, quæ sunt à Prelat. cum aliis ad rem collectis, in *decis. 251. num. 1. & in Hispanen. Visitationis 30. Aprilis 1700. §. Si coram me*, sicut, admodum tritum est
 18
 majorem partem Canonicorum constituere Capitulum, cap. 1. & toto tit. de his, quæ sunt à majori parte Capituli, *Butr. in cap. 3. num. 11. de jure patron. cum aliis in decis. 20. num. 9. cum seqq. p. 6. recent.* si ergo caput, & membra Ecclesiæ Cathedralis transitum fecerunt ad novam Basilicam, fatendum est antiquam amisisse ejus prerogativam Cathedralitatis, quæ non potest consistere sine sponso, ejusque fratribus Canonicis, ex quibus constituitur ex congestis in dicta *Terracinen. Cathedralitatis coram me*, §. 15. Reflectendo desuper, quod iste transitus fuit totalis ibi: del tutto, quod pronomen indicat perpetuam, & omnimodam privationem Ecclesiæ dimissæ de suis Canonicis, ac per consequens antiquæ qualitatis Cathedralitatis, *Riminald. jun. conf. 595. num. 19. vol. 5. Grat. discept. 274. num. 1. Barbof. dist. 407. num. 1. Rot. decis. 16. num. 23. & 24. p. 18. recent.*

16
 Nil officiente, quod in Ecclesia dimissa remanserint 15. Canonici, quoniam isti non potuerunt amplius ibidem continuare, tamquam Canonici Cathedralis, dum major Canonicorum pars constituens Capitulum ab illis se-

parata fuerat, e del tutto, translata in Ecclesiam S. Justinæ. Certius quia non manserunt dependentes à primo eorum capite, sed eis novum constitutum exitit caput, prius nuncupatum Vice dominus, & Custos, & deindè Archipresbyter, & Prepositus, ut subdit Campius; implicans autem, & monstruosum est, ut unum corpus duo retineat capita; *Hostien. in cap. cum contingat, num. 1. de for. comper. & in cap. quanto, num. 13. de offic. ordin. Rot. decis. 325. num. 11. par. 1. recent.* ac propterea excluditur Concathedralitas, de cujus natura est, ut Canonici utriusque Ecclesiæ unum constituant corpus, *Garz. de benefic. p. 2. cap. 1. num. 11. Frances. de Eccles. Cathedr. cap. 8. num. 131.* & concluditur dd. Canonicos non remansisse in Ecclesia S. Antonini in figura Canonicorum Cathedralis, sed tamquam separatim, & novum constituentes Collegium, idque jure optimo factum est, quia translatio de qua est sermo, non processit per destructionem loci, & Ecclesiæ antiquæ, sed per illius
 20
 21
 22
 dimissionem, quo casu semper in Ecclesia dimissa aliqua relinquenda sunt in memoriam pristinae dignitatis, quem habuit, *Lapus alleg. 68. num. 3. Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 12. num. 42. cum seqq. Frances. de Eccles. Cathedrali, d. cap. 7. num. 48.*

Et quod revera post separationem dd. Canonici constituerint novum, & diversum Collegium inferioris qualitatis Capitulo Cathedralis S. Justinæ, colligitur manifestè ex dicto Historico Campio dicta par. 1. lib. 7. pag. 221. in fine, & 22. nam ibi loquendo de divisione bonorum facta inter Ecclesias novam, & antiquam, sic loquitur: *E ritenuti per il Vescovo quella quantità di Terreni, Decime, & altre ragioni, che se giudicò allo stato, e dignità sua convenevole, &c. lasciarono al Capitolo, e Canonici di S. Antonino il rimanente, &c. & il residuo venne successivamente assegnato alli Canonici della Cathedrali di S. Giustina;* Ex quibus clarè deprehenditur Cathedralam, & Canonicos fuisse translatos in Ecclesiam S. Justinæ, & remanentes Canonicos in Ec-

23 clesia S. Antonini constituisse novum Capitulum, dum illi S. Antonini denominantur capitulum, & Canonici simpliciter, alteri verò S. Justinæ describuntur cum titulo Canoniorum Cathedralis; Idemque eruitur ex tom. 1. lib. 11. ejusdem Historia fol. 341. ibi: *Si ritrovano in detto luogo in quell'ora li Canonici della Cattedrale, e quivi essere più ricchi, e più nobili, & in maggior numero altresì de Canonici di Sant' Antonino, & in tomo 1. fol. 222. Si ordinò poco appresso, che à differenza de Canonici di S. Antonino, ed altre Chiese Collegiate, quelli della nuova Cattedrale appellar si dovessero li Cardinali di S. Giustina, come i più degni Canonici di tutti gl'altri, sub quo titulo Cardinalium vocantur, Canonici S. Justinæ in privilegio Caroli Grassi de anno 880. & in conventionione inita anno 686. inter Paulum Episcopum Placentiæ, & eosdem Canonicos S. Justinæ, ex hac igitur diversa denominatione Canoniorum, arguitur totalis inter illos separatio, & quia titulus capituli Cathedralis ferè semper datus conspicitur Canonicis Sanctæ Justinæ, & non illis Sancti Antonini, dicendum est Cathedralitatem fuisse in illam omnimodè translata; & ex relatis per Francesc. de Eccles. Cathedral. cap. 8. num. 176. Tantò magis quia Ecclesia S. Antonini recensetur per dictum Historicum inter alias Collegiatarum, prout semper imposterum, hac Collegiatarum nuncupatione fuit denominata, quod excludit Cathedralitatem, Rota coram Cerro, decis. 587. num. 5. & decis. 56. num. 33. p. 19. recent. & infra.*

24 Absque eo, quod in contrarium urgeant lata per d. Historicum, p. 1. lib. 8. pag. 234. ad annum 892. & pag. 238. ad annum 898. & pag. 253. ad annum 921. quod scilicet post controversam translationem, Episcopi, ac eorum Officiales exercuerint jurisdictionem contentiosam in quadam lodia majori Ecclesiæ Sancti Antonini, quodque Guido, & Boson Antistites Placentini retinuerint post eandem translationem denominationem Episcoporum S. Antonini, & S. Justinæ, ac demum quod Canonici translati sedem retinuerint in

ambis Ecclesiis, & ad eorum libitum modò in una, modò verò in altera Divina expleverint officia.

Nam respectu primæ partis objecti responsum fuit ab exercitio jurisdictionis contentiosæ in attrio Ecclesiæ non consurgere signum Cathedralitatis, cum Episcopi erigere possint Tribunal in quolibet loco suæ Diocesis non exempto, & in illo jus dicere, cap. 7. de offic. Ord. cum aliis plenè in Hispanen. Visitationis 30. Aprilis 1700. §. 13. coram me, & in specie pro exclusione Cathedralitatis respondit, in d. Terrac. Cathedralitatis §. 34. coram me. Quod verò attinet ad secundam, & tertiam oppositionis partem ponderatum fuit Historicum Campium in locis præcitatis non affirmare absolutè, & certitudinaliter, seu dubitativè, ac juxtà ejus judicium, & opinionem, quod prænominati duo Antistites se se nuncupaverint Episcopos utriusque Ecclesiæ ibi: *E quindi parmi, che tenesse Guido il titolo Episcopale di amendue le Chiese, prout dubitativè asserit, Canonicos ad S. Justinam translatos retinuisse Sedem in Ecclesia S. Antonini ibi: E per avventura doveano egli no tenere il loro Seggio nell'una, e nell'altra di quelle; Unde super dicta Historica assertione dubitativè prolata, & juxta conjecturationes, & sensum particularem Historici inhærendum non est, sicuti de jure non defertur Testibus deponentibus de eorum credulitate, & opinione, cum Homines proprium insequentes judicium persæpè errare solent, Jason. in rubr. de jur. jur. num. 2. Soc. Jun. conf. 86. num. 3. lib. 2. Rot. decis. 337. num. 14. p. 11. & decis. 304. num. 30. p. 22. & coram Dunozet. jun. decis. 372. num. 8. & 9.*

Potissimè advertendo, quod utraque notitia historica aliquam præfert inverisimilitudinem; nam prima continet incongruum, & ineptum loquendi modum, dum Episcopus regulariter denominatur Episcopus Ecclesiæ, suæ Diocesis in genere, & non Ecclesiæ Cathedralis in specie, & tunc denominari solet Episcopus duarum Ecclesiarum, quando præst binis distinctarum Urbium Ecclesiis cumulativè unitis, juxta plura exem-

exempla relata in dicta Terracin. Cathedralitatis coram me, §. 29. Majoremque continet inverisimilitudinem altera notitia, nam cum dictus Historicus in superiori parte suorum Annalium retulisset 30. Canonicos S. Antonini unà cum omnibus dignitatibus fuisse omnimodè ibi: *del tutto*, translatos in Ecclesiam S. Justinæ, quomodo postea, vel dubitativè affirmare potuit, quod retinuerint Sedem in Ecclesia dimissa, non enim inter se compatiuntur totalis unius loci dimissio, & absoluta ipsius retentio; sicque in illa parte, in qua Historicus dubitativè variare videtur ab antecedenter positivè, & absolutè relatis, nullam meretur considerationem, *Rota coram Buratt. decis. 367. num. 8. & coram Emerix, Jun. decis. 107. num. 2. & decis. 132. num. 6.*

Ex monumentis itaque Historicis exploratum redditur controversam translationem factam fuisse extinctivè, & non cumulativè, idemque patentius fit ex observantia, & primò quia post illius effectuationem Ecclesia Sanctæ Justinæ semper denominata fuit Cathedralis, & quidem in actibus gestis in eadem Civitate Placentiæ, quibus deferendum est, utpotè provenientibus à personis ejusdem translationis notitiam habentibus, ut ad propositum ponderat *Rota coram Cerro, decis. 585. num. 7. & in recent. decis. 254. num. 8. par. 16. & decis. 56. num. 16. & decis. 159. num. 19. par. 16. recent.* Viceversa Ecclesia Sancti Antonini assumpsit nomen Collegiatæ, & ita passim, & ferè semper fuit in Diocesi denominata, quod arguit amissionem Cathedralitatis, ut ponderat *Cardinalis de Luca, de Præben. disc. 2. num. 24. Rota dicta decis. 587. num. 5. & decis. 56. num. 33. par. 19. recent.* imò frequenter ipsimet Canonici illam denominarunt Collegiatam, unde ore proprio facti sunt eam amisisse Cathedralitatem, ut prosequitur *Rota dicta decis. 385. num. 5. Card. de Luc. de præben. disc. 2. num. 24.*

32 Secundò quia prima pulsatio Campanæ in die Sabbati majoris hebdomadæ fit in Ecclesia Sanctæ Justinæ, & illa Sancti Antonini ad instar aliarum infestis *Monacelli, Formul. Suppl.*

reriorum expectat sonitum Ecclesiæ majoris, quod inter signa Cathedralitatis communiter refertur per *Barbos. de Jur. Eccles. lib. 3. num. 69. Rota coram Bich. decis. 665. num. 22. & decis. 56. num. 25. & seq. & decis. 196. num. 30. & 404. num. 42. par. 19.*

33 Tertiò quia Processiones omnes publicæ, & Universales incipiunt ab Ecclesia Sanctæ Justinæ, in eaque terminantur, & Capitulum Sancti Antonini, ibique in hisce functionibus accedit sicut aliæ inferiores Collegiatæ, quæ præminentia Cathedralitatem evincit, *Pacius Jord. var. lucubrat. tom. 2. lib. 11. tit. 2. num. 69. Rota coram Emerix. decis. 372. num. 6. & dicta decis. 169. num. 23. par. 19.*

34 Quartò Vicarius Capitularis Sede vacante semper electus fuit ex gremio Capituli Sanctæ Justinæ, numquam ex illo Sancti Antonini, quod est alterum ex potissimis signis Cathedralitatis, *Rota coram Manzan. decis. 865. num. 9. & coram Danoz. Jun. decis. 995. num. 3. cum aliis in Terracinen. Cathedralitatis 20. Junii 1703. §. 36. coram me.*

35 Quintò in Ecclesia Sancti Antonini non adest Præbenda Theologalis, sed existit in Ecclesia Sanctæ Justinæ. Unde hæc, & non illa est vera Cathedralis, *Azor. institution. moral. part. 2. lib. 3. cap. 14. quest. 1. Barbos. de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 24. num. 1. 4. & 18. Adden. ad Gregor. decis. 412. num. 5.*

Sextò Canonici S. Justinæ emittunt in adipiscenda possessione suorum Canonicatum, fidei professionem, quam non emittunt Canonici Sancti Antonini, qua stante distinctione, regulariter arguit qualitas Cathedralis, & Collegiatæ, *Fusc. de Visitation. lib. 1. cap. 10. numero 13. Barbos. in annot. ad Concil. sess. 24. capit. 12. de Reformat. num. 25. & 28. & de offic. & potest. Episcop. allegat. 61. num. 1. 5. & 15.*

Octavò consideratione maxima dignus est ordo, qui servatur in processibus, in quibus Capitulum Sancti Antonini non incedit unitum cum Capitulo Sanctæ Justinæ, sed est ab illo

separatum se se interponentibus inter unum, & alterum Capitulum Beneficiati, & Alumnis Seminarii Sanctæ Justinae, ex quo ordine manifestè dignoscitur Capitulum Cathedralis esse illud Sanctæ Justinae, quod incedit unitum cum Episcopo suo capite, & non alterum Sancti Antonini, quod separatum ab illo præcedit, ne admittatur deformis scissura Capitis à membris communiter improbata, ut post *Felin. in cap. cum non liceat, num. 2. de rescript.* tradunt *Barbos. de Canon. & Dignit. cap. 18. num. 4. & 5. Card. de Luc. de præben. disc. 11. num. 3. Adden. ad Buratt. decis. 203. num. 16. Rot. decis. 3. cum seqq. & decis. 111. num. 7. part. 5. recent.*

Ac denique, aliis omissis; notabilissima ad rem visa fuit altera facti circumstantia, quod Canonici S. Justinae singulis annis in festo Sancti Antonini capitulariter accedunt ad illius Ecclesiam, ubique omnia celebrant solemnia, citra quod Canonici ejusdem Ecclesie Sancti Antonini cum illis se immisceant, nec in celebratione Missæ solemnibus, neque in Vesperarum Cantu, *Summario Sanctæ Justinae num. 6.* Hinc propterea mirificè comprobatum remanet assumptum, quod Capitulum Cathedralis totaliter resideat in Ecclesia Sanctæ Justinae, & quod Canonici Sancti Antonini efforment disunctum Collegiale Capitulum, aliàs si unum, & idem constituerent Collegium unitim prædictas solemniores Ecclesie functiones peragerent, quando insimul uniuntur. Parum officiente, quod Capitulum Sancti Antonini interveniens in illius Ecclesia occasione Processionum sedeat in Choro, & in æquali Stallo cum Canonici Sanctæ Justinae, nam adhuc ex hujusmodi actis colligitur superioritas Canoniorum Sanctæ Justinae; Quia isti sedent in Choro propriæ Ecclesie in prioribus, ac nobilioribus Stallis cum usu Tappeti; illi verò in locis inferioribus absque Tappeto, quod indicat inferioritatem, & excludit Corporis uniciratem, inter pares namque servanda sit æqualitas cum præcedentia juxta singulorum antianitatem,

ut Juris est, ad *Text. in leg. 1. Cod. de consult. lib. 12. leg. honores, ff. de Decurion. cum aliis ibi in specie collectis per Fulvium Constantium super dicta l. n. 12. Verall. decis. 356. num. 1. p. 1. & in Melevitana Antianitatis 9. Octobris 1702. §. Et Porro coram me.*

Cum igitur omnia signa Cathedralitatis, & actus, qui in Ecclesiis Cathedralibus geri solent, omnia concurrant in Ecclesia Sanctæ Justinae, & in eadem gesta conspiciantur; exinde arguere licet dictam Translationem factam fuisse extinctivè, & non cumulativè, ut in terminis ponderat *Rota decis. 995. num. 14. coram Duno. Jun.* Non obstante quod ad effectum, ut translationes censeantur factæ cumulativè, sufficiat, quod Ecclesia dimissa aliqua retineat signa Cathedralitatis, imò unicum signum per quod solum hujusmodi dignitas censeatur præservata, ut firmavit *Lezan. in Turn. David. cap. 5. num. 307. Rota in CasarAugustana Cathedralitatis, decis. 1867. num. 57. coram Coccino, & decis. 353. num. 7. coram Bich. decis. 665. num. 23. & seqq. & decis. 611. num. 15. part. 19.* Quoniam conclusio procedit concurrentibus signis individualibus, clavis, & univocis, secus verò generalibus, & æquivocis, quæque Ecclesiis sine prærogativa Cathedralitatis conveniunt, *Rota dicta decis. 353. num. 72. par. 5. cum aliis in dicta Terracinen. Cathedralitatis, coram me, num. 4.*

In præsentem autem nullum ex adductis signis superextantibus compertum fuit univocum, nam illud, quod in Ecclesia Sancti Antonini celebretur festum dedicationis, est æquivocum, dum hujusmodi præminentia gaudent etiam aliæ Ecclesie inferiores ex allegatis in dicta Terracinen. coram me, §. 25. & antea dixerat, in *decis. 393. coram Ludovis. per tot.* Prout nihil concludit alterum, quod Canonici Sancti Antonini unà cum Capitulo Sanctæ Justinae concurrerint ad electionem Episcopi; Quoniam ex actibus deductis in Summario Canoniorum Sancti Antonini, non consistit illos intervenisse in dd. Electionibus cum qualitate Collegialitatis, sed potiùs accessisse tamquam simplices

44 *ees Clericos, ad quos universaliter spectabat antiquis temporibus Episcoporum electio, ut generaliter tradunt Barfart. conf. 126. num. 17. Barbos. de offic. & potest. Episcopis, tit. 1. cap. 3. num. 10. bon. mem. R. P. D. Paulucius in sua Jurisprudentia Sacra lib. 2. tract. 2. cap. 16. num. 7. Thomassin. de Benefic. p. 2. lib. 2. cap. 31. num. 7. & in specie Ecclesie Placentinae tradit Umbert. locat. in Hist. Placentinae pag. 107.*

Sicuti nihil urget retentio antiquarum Imaginum, Agni Paschalis, & Campanae nuncupat. de Interdicto, & Palatii Episcopalis unitis eum Ecclesiae, quia omnes ejusmodi circumstantiae sunt referibiles ad praeservativas Juris ex statu antiquo, quo potest remanere etiam post translationem Cathedralitatis, *Card. de Luca de praemin. disc. 5. num. 17.* Et ceteroquin omnia signa hujusmodi sunt aequivoca, prout signanter est Palatium Episcopale, ut dixit *Rota citatis concordantibus in saepe citata Terracinen. Cathedralitatis, §. 34. coram me.*

45 Postremo nec obsistere visa sunt quam plurimae enunciativae Cathedralitatis, quibus etiam post controversam translationem Ecclesiae Sancti Antonini denominata fuit. Quoniam ferè omnes noscuntur factae ab Imperatoribus, & Principibus exteris, qui fortasse nullam ejusdem translationis habebant notitiam; nil mirum propterea si illam antiquo Cathedralitatis titulo condecoraverint, ac propterea tanquam erroneae, nullum praebent obstaculum, praesertim quia contingit hodiè disputari de enunciatio per ea, quae tradit *Rota decis. 66. num. 2. p. 4. divers. & in recent. decis. 180. num. 3. p. 2. & decis. 203. num. 9. p. 3. & in specie in decis. 404. num. 59. par. 19. & in dicta Terracinen. Cathedralitatis num. 59. coram me.*

46 Ex quibus omnibus itaque in unum collectis, & insimul consideratis, prout ad effectum, de quo est sermo, faciendum est, ex monito *Rotae in d. decis. 353. num. 81. par. 5. recent.* Domini censuerunt resultare Ecclesiam S. Antonini post dictam translationem amisisse

prorsus, & totaliter antiquam Cathedralitatis praerogativam; In quem sensum eo libentius inclinarunt, quia pluries incidenter disputato hujusmodi articulo in Sac. Rit. Congregatione de annis 1607. 1623. 1627. 1636. 1660. & 1682. semper ejusdem sensus fuerunt illius Eminentissimi Patres, indulgendo Canonici S. Justinæ privativè ad illius S. Antonini praerogativas, ac praerogativas dari solitas aliis Capitulis Cathedralium, *Summario Ecclesiae Sanctae Justinæ à num. 1. ad 7.* Non relevante, quod praesens disputatio fiat, non praesuppositis ad Decretis, quia si de jure defertur doctrinae alicujus insignis Doctoris, *Becc. conf. 88. num. fin. Surd. consil. 313. num. 43.* Quanto magis deferendum est iudicio, & doctrinae tantorum Patrum in tot, tantisque causis inter hasmet Partes coram ipsis agitatis & in materia in qua ipsi quotidie versantur, ut punctualiter dixit *Rota in simili casu de Sac. Rit. Congreg. decis. 214. num. 6. cum seqq. par. 4. tom. 2. recent.* Et latius in *Melevitana Statuti 27. Aprilis 1689. §. Hacque interpretatio, coram bon. mem. Emerix jun.*

Et ita utraque Parte acerrimè Informante.

R. P. D. DE LA TREMOILLE.

Comen. Cappellaniae.

Luna 18. Aprilis 1701.

ARGUMENTUM.

Præsentatus à descendantibus legitimis, & veris Patronis semper est preferendus; Veri Patroni dicuntur illi, qui aliàs præsentant, ac sunt in quasi possessione præsentandi.

In Jure Patronatus hærio non succedunt illegitimi ad differentiam Juris Patronatus.

P 4 na

natus Gentilitii. Verùm etiãsi age-
retur de Jurepatronat. Gentilitio,
quando tamen Testator usus fuit ver-
bis civilibus, non succedunt illegiti-
mi. Verbum familia, est verbum ci-
vile. In dubio Jus Patronatus cen-
setur hæreditarium. Quinimò etiãsi
à principio esset Gentilitium deficien-
tibus masculis legitimis, fit hæredi-
tarium.

SUMMARIUM.

- 1 Quasi possessionem præsentandi dici-
tur habere, qui aliàs præsentat
vit, quod sufficit pro obtinenda
institutione.
- 2 Possessio defuncti, quatenus continue-
tur in Hærede.
- 3 Descendentes ex Masculis illegiti-
mis non admittuntur ad juspa-
tronatus hæreditarium nisi pro-
bantes se esse hæredes Patrono-
rum.
- 4 Filii etiãsi illegitimi succedunt ad
juspatronatus Gentilitium, intel-
lige, ut n.6.
- 5 Juspatronatus in dubio semper cen-
setur hæreditarium.
- 6 Filii illegitimi tunc succedunt ad jus-
patronatus Gentilitium, quando
Testator usus fuit verbis natura-
libus, secus si usus fuit verbis Ci-
vilibus, & n.7. & 14.
- 8 Verbum familia, est verbum Civile.
- 9 Filii illegitimi non dicuntur esse de
familia.
- 10 Filii naturales ex dispositione juris
sunt capaces juspatronatus, ac
succedunt saltem deficientibus le-
gitimis, & n.11.
- 12 Filius legitimus natus ex illegitimis
est idoneus, ad quæcumque benefi-
cia intellige, ut n.17.
- 13 Filii illegitimi tunc possunt esse
capaces ad beneficia, quoties
non reperiuntur exclusi à Testa-
tore.
- 15 Filii illegitimi, ubi leguntur exclu-
si, censendi sunt quaque exclu-

si ex ipsis descendentes, quam-
vis ex legitimo matrimonio na-
ti.

- 16 Juspatronatus Gentilitium deficienti-
bus masculis legitimis, fit hæredi-
tarium.
- 17 Status ultimus est attendendus.
- 18 Sententia, pendente appellatione,
nullam habet efficaciam.

DECISIO XII.

PER obitum Joannis Baptiste Tur-
riani vacavit anno 1699. Cappel-
lania Sancti Stephani in Ecclesia
Sancti Cosmi, & Damiani loci Man-
drisii Comen. Diocesis de Jurepatro-
natus Laicorum de Bufionibus, cum-
que descendentes ex masculis ad illam
præsentaverint Canonicum Carolum
Antonium Bufiam, descendentes ve-
rò ex fœminis Alexandrum Visetum,
orta fuit inter istos præsentatos con-
troversia coram Ordinario Comen.
super consecutione Institutionis, qui
protulit Sententiam ad favorem Ca-
roli Antonii, sed ab hujusmodi Sen-
tentia provocans Alexander, Com-
missionem mihi directam impetravit,
ad cujus normam proposito dubio:
An, & cui esset danda institutio? Do-
mini censuerunt esse dandam Alexan-
dro: Ipse enim se præsentatum docet
à descendentes legitimis ex veris,
& indubitatis Patronis, qui ultimo loco
præsentarunt Turrianum, & sic repe-
riuntur in quâ possessione præsentan-
di, quod sufficit pro obtinenda Insti-
tutione, juxta Text. in cap. quere-
lam 23. de elect. cap. cum Ecclesia
Sutrina, §. Nos igitur, de caus. possess.
& propriet. & consil. de jurepatr. Nota
coram Priolo, decisio 115. numero 18.
& 19. decisio 82. numero secundo,
parte 19. recent. & in Romana Bene-
ficii 20. Martii 1699. Quippè coram
Reverendissimo Pat. Domino meo del
Olmo, certum namque est, quod
quasi possessio præsentandi, licet non
transeat de persona defuncti in illam
hæ-

hæredum quoad factum absque nova apprehensione, continuatur tamen in illis quoad effectum, ut præsentatus ab eisdem consequi possit Institutionem, *Ciarlin. contr. forens. cap. 211. numer. 10. & seqq. lib. 2. Rota in recent. dec. 73. num. 38. part. 1. decis. 667. numer. 6. & 7. par. 18. in Isolana Beneficii à Me edita, §. Neque est contraria, confirmata pariter coram Me 18. Junii 1696. in Hyporegien. 27. Junii 1698. sub §. Nec obstat, coram R. P. D. meo Pio, & novissimè in Mediolanen. Prioratus 14. Februarii currentis anni cor. R. P. D. meo Scotto.*

At verò Carolus Antonius præsentatus reperitur à descendantibus ex masculis illegitimis, qui non admittuntur ad Juspatronatus hæreditarium, nisi insimul se se probent hæredes Patronorum, à quibus descendunt ad firmata per *Lambertin. de jure patronatus, par. 2. lib. 1. quest. 9. art. 26. numer. 2. Vivian. eodem tractat. par. 1. lib. 4. cap. 2. numer. 68. & 71. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 11. nu. 137. & seq. Spad. conf. 24. num. 12. lib. 2. Noguero. alleg. 28. nu. 59. Ciarlin. contr. forens. d. c. 212. nu. 30. & seqq. & numer. 42. lib. 2. Card. de Luca de jurepatr. disc. 36. n. 7.*

Frustraque objiciebatur hoc Juspatronatus esse familiare, & gentilitium, in quo succedunt etiam illegitimi, *Rota in Regien. Jurispatronatus 18. Martii 1639. coram Panzirolo impress. apud Ciarlin. contr. forens. cap. 172. numer. 77. & in recent. decis. 262. numer. 6. & seqq. par. 8. & decis. 241. numer. 10. part. 16. & in Vicen. Beneficii 24. Novembris 1688. §. Non obstat, coram bon. mem. Emerix, quia cum non exhibeatur Instrumentum foundationis clarè præferens hujusmodi qualitatem gentilitiam potiùs adjudicandum est hæreditarium juxta regulam juris, de qua in *Clement. plures de J. repatr. Vivian. eodem tract. lib. 4. cap. 2. numer. 4. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 11. numer. 20. latè Rota coram Merlino, decis. 768. nu. 7. & seqq. coram Priolo, dicta dec. 115. num. 20. coram Ninot, dec. 27. numer. 1. & in recent. dicta decis. 82. num. 4. part. 19. & nihilominus quatenus ageretur de Jurepatro-**

natus gentilitio, adhuc in eo succedere nequirent illegitimi, quandoquidem in hac materia satis communis est distinctio à Rota sæpiùs approbata, docens, quod si fundator Beneficii usus sit verbis merè naturalibus, tunc admittantur ad illud etiam illegitimi, in quibus terminis loquuntur Decisiones in objecto allegatæ, ut patet ex earum lectione, contra verò si usus fuisset verbis civilibus, ut pluribus adductis firmant *7 Vivian. de Jurepatronatus, par. 1. lib. 4. cap. 2. numer. 65. & seqq. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 11. numer. 139. cum seqq. Garz. de Benefic. par. 7. capit. 15. à num. 36. & seqq. Gratian. discept. forens. cap. 218. à nu. 11. & seqq. Adden. ad Gregor. decis. 433. num. 23. Rota coram Royas decis. 254. num. 8. Et quamquam in præsentanti non habeatur Instrumentum foundationis, verumtamen quia qualitas gentilitia desumi contenditur ex enunciativis, in quibus exprimitur Juspatronatus spectare ad familiam de *8 Bussionibus, quod verbum Familia, est verbum civile Lotter. de re benefic. d. qu. 11. num. 141. Garz. de Benefic. dicto cap. 15. num. 40. Adden. ad Pamphil. decis. 237. num. 11. Adden. ad Gregor. dicta dec. 433. numer. 23. certè sub eo non continentur illegitimi, qui non dicuntur de familia, præter superius adductos tradunt *9 Noguero. alleg. 28. num. 60. & 68. Ciarlin. contr. forens. lib. 2. cap. 172. numer. 20. & seqq. & numer. 23. Spad. conf. 24. n. 5. lib. 2. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. §. 3. num. 58.***

Parumque urgere visa fuit replicatio, quod filii naturales ex dispositione juris sint capaces Jurispatronatus, ut ex *cap. pia mentis, & cap. Frigentius 16. quest. 7. & notant DD. congesti per Vivian. de Jurepatr. lib. 2. c. 6. num. 28. Grat. discept. forens. cap. 218. numer. 1. Lagunez. de fructibus, par. 1. capit. 31. §. 2. numer. 29. Torr. de primog. Ital. par. 1. cap. 28. numer. 83. Rota post Vivian. de jurepatr. decis. 45. num. 10. & seqq. decis. 350. inter conf. Farinacc. & in recent. decis. 126. num. 1. part. 1. decis. 530. num. 8. part. 3. & decis. 262. num. 10. part. 8. & in Navarien. jurispatronatus 15. Decembris 1668. §. Nam posito, coram bon. mem.*

- mem. Bourlemont, & in eo succedant
 11 saltem deficientibus legitimis, *Gratian. dicto cap. 218. num. 25. Rot. decis. 126. nu. 1. 5. & seqq. part. 1. recent. potiori ratione* quando, prout in hypothefi, præfentatio facta legitur non per ipfosmet naturales, sed per legitimos descendentes ab eis, qui de jure sunt habiles, & idonei ad quæcumque Beneficia, gloss. in cap. quia Clerici in verb. filii, de Jurepatron. Can. numquam 56. dist. Navar. conf. 4. num. 1. de Jurepatron. Spad. conf. 35. num. 1. & seqq. lib. 2. Rota in Tirafonen. Eleemofynaria impress. post d. conf. Spad. 35. & post Vivian. de jurepatron. dec. 45. n. 6. & 7. & in dicta Vicen. Beneficii 24. Novembris 1688. §. Tertia denique, coram bon. mem. Emerix, nam respondebatur id procedere quidem posse quoties illegitimi non reperirentur exclusi à Fundatore, itaut remanerent sub dispositione Juris communis, juxta quam naturales sunt capaces juspatronatus ex
 12 juribus superiùs adductis, ut bene explicando docent *Beller. disquisit. Clerical. part. 1. §. 3. n. 57. Sperell. decis. 73. n. 14. & consonat. Ciarlin. contr. forens. dicto cap. 212. num. 39. lib. 2. & Rota dicta dec. 120. in princip. in contrarium allegata, p. 1. recent. sed cum ex prædictis Juspatronatus, de quo agitur, reservatum videatur ad favorem illorum de familia de Busionibus, & sic per verba civilia, quemadmodum censentur exclusi illegitimi etiam deficientibus legitimis, *Garz. de Benefic. dicta par. 7. cap. 15. sub n. 46. Ciarlin. contr. forens. dicto c. 172. n. 43. & 44. lib. 2. sic pariformiter exclusi censendi sunt descendentes ab eis, quamvis legitime nati, quia proveniunt à radice infecta, & non considerata à Fundatore, alioquin melioris esse viderentur conditionis, quam ipsorum Parentes contra regulam*
 13 *Text. in l. si viva Matre, Cod. de bonis Maternis, ut in specie post Roccam, & Lambertin. in tract. de Jurepatron. animadvertunt Spad. dicto conf. 24. n. 12. & seqq. lib. 2. Garz. de Benefic. loco mox citato Ciarlin. dicta contr. 172. lib. 2. n. 46. Rota dec. 395. an. 3. usque in finem dec. 399. n. 6. in fin. & dec. 542. n. 1. & 2. p. 1. rec.*
 Quo circa non dubium, quin ad hujusmodi Juspatronatus sint admittendi*

descendentes ex fœminis, quoniam deficientibus masculis legitimis illud immutavit naturam, & de gentilitio effectum fuit hæreditarium juxta doctrinam *Ancharani conf. 81. per tot. Calder. consult. 4. de Jurepatron. Panimoll. dec. 10. annot. 3. n. 96. & 99. & rejecto Geminiano tamquam contra communem scribe nte dixit Lotter. 16 de re benefic. lib. 2. qu. 11. n. 10. & seqq. & firmavit Rota dec. 220. num. 14. part. 11. recent. decis. 69. num. 7. & seqq. post Torr. de pact. futur. success. & dec. 90. num. 15. post eundem in Taurin. Juspatronatus super bono jure 22. Aprilis 1695. §. Et nihilominus in fine, coram R. P. D. meo Caprara, & in Bononien. juris honorifici 4. Februarii 1697. §. Vel in omnem casum, coram bon. mem. Ursino.*

Nec relevat filios naturales fuisse ad præsentandum admissos in ultima vacatione secuta per obitum Flamini Busiæ, nam cum ab hujusmodi admissione fuerit appellatum, causaque delata ad Rotam, in illius disputatione fuerit inter Partes suppositum, & ultrò admissum Juspatronatus hæreditarium, ut patet ex decisione 798. Coram Dunoj. jun. in princip. vers. quoniam, & clarius ex alia decisione in Causa edita, coram Eodem in ordine la 820. pariter in princip. vers. quia adhuc, sequitur quod, vel ultimus status considerari debeat tamquam favorabilis Alexandro, dum Turrianus Institutionem reportavit, tamquam præsentatus ab hæredibus, vel in omnem eventum neutri debeat suffragari, itaut Causa decidenda veniat ad terminos Juris, secundum quod naturales, seu descendentes ab eis non succedunt in jurepatronatus reservato pro illis de Domo, & Familia ex superiùs adductis.

Et ita utraque Parte responsum fuit, &c.

R. P. D. SCOTTO.

Bovinen. Archidiaconatus.

Lune 27. Junii 1714.

ARGUMENTUM.

Provisio de aliqua dignitate Curam Animarum non habente facta ad favorem alicujus, impetrari non valet à tertio prætextu contractæ Simonix, in Judicio tamen non constitæ, maxime post expeditionem dictæ gratiæ. Beneficii resignatio in manibus Papæ cumulativè exposcit Resignatarii idoneitatem, ac ut Resignans aliundè vivere possit.

Executio gratiæ Apostolicæ retardari potest signanter in casum sententiæ contra Provisum super aliquo crimine promulgatæ, vel in alium casum probationis alterius generis, quæ sententiæ acquiescat. Absolutus de aliquo crimine ex hætenus deductis remanet capax quovis Beneficio Curam tantum Animarum non habente.

SUMMARIUM.

- 1 Cura Animarum exercitium fert secum cuiuslibet dignitatis assequenda idoneitatem, & n. 2.
- 3 Postea litterarum Apostolicarum justificatione, executio illarum retardari non valet.
- 4 Ad repellendum Gratiæ Expiscatorum Judex rigidè procedere debet.
- 5 Legitimus contractor ille dicitur, qui probationibus univocis expressis in sua supplicatione concludit.
- 6 Jus questum per provisionem Apostolicam dicitur radicatum, & nequit facillè à proviso evelli.
- 7 Diffamatio levis de simoniaca labe post gratiæ concessionem non valet retardare illius executionem, maxime in odium Expiscatorum, & n. 12.

8 Sententia absolutoria à simonia reatu transiens in rem iudicatam eradicat omnem diffamationis maculam.

9 Fiscus dicitur delictorum sedulus inquisitor, & vindex.

10 Ad exclusionem delicti favorabilior semper sumenda est interpretatio.

11 Impetratus de crimine, & postea absolutus ex hætenus deductis, in concursu ad Parochiale Beneficium non est preferendus aliis omni macula absersis.

13 Gratia expiscata corrumpit, corrumpente suo fundamento probationum delictum conventum.

14 In odium Expiscatorum nunquam, vel raro Sac. Rota solet aures præbere eorum instantiæ.

DECISIO XIII.

O btentis per Dominicum Ravallium litteris Apostolicis super provisione Archidiaconatus Cathedralis Ecclesiæ Bovinen. vacantis per liberam resignationem factam à Marco Antonio Lamberto in manibus Papæ, earumque executione denegata ab Ordinario sub prætextu Simoniacæ pravitatis præfato Provisio impictæ, ac etiam per sententiam ab eodem declaratæ: Cumque Dominicus reclamasset ad A. C. in criminalibus fuerunt ab ipso circumscripta, tamquam nulla, & attentata omnia acta gesta coram Ordinario, ac insuper prævia constructione novi processus dictus Dominicus à quacumque Simonix labe per aliam sententiam absolutus remansit; Taliter autem expurgata sua provisione, coactus fuit iterum in Arenam descendere cum alio contradictore, nam impetrato ab Antonio Alferio ex capite supra dictæ Simonix controverso Archidiaconatu, directaque Sac. Rotæ per Eminentissimum Prodatarium executione litterarum, disputari oportuit dubium à me in hodierna audientia propositum videlicet: An, & quæ litteræ Apostolicæ sint exequenda? cui DD. responderunt litteras Apostolicas Dominici esse exequendas.

Si-

1 Siquidem prædictæ litteræ apparuerunt satis, superque justificatæ, non tantum respectu idoneitatis Dominici resultantis ab exercitio Parochi, quod de tempore suæ provisionis laudabiliter gerebat, ut ex attestatione Eminentissimi Archiepiscopi Beneventani *Summar. numer. 3.* necnon à munere Confessarii, cui ad præsens in Urbe incumbit, quæ superabundare visa sunt, in casu, in quo non agitur de Parochiali, sed de dignitate assequenda, nullatenus curam animarum secum ferente *ad tradita per Rot. dec. 182. n. 1. cor. Celso, & in Rossanen. Parochialis 2. Junii 1710. paragrapho 1. coram me;* verum etiam circa veritatem expressionis, quod nimirum Resignans aliundè commodè vivere valeat, ritè ducta ex illius possessione plurium prædiorum, tum Urbanorum, tum Forensium, *Summar. num. 4.* ex quorum annuo fructu ejus sustentamento abundè provisum videbatur; qua posita *litterarum exacta justificatione* illarum executio certo certius venit decernenda *ad Text. in capitul. si capitulo, ubi Gloss. in verbo exequatur, de concess. præben. in 6. & in dicta Rossanen. Parochialis 2. Junii 1710. coram me, & 19. Januar. 1711. coram R. P. D. meo Crispo, utrobique in principio.*

2

3

4 Nullum autem attulit obstaculum præsumtum crimen Simonix, cui nitebatur Gratia ab Antonio expiscata; cum etenim agatur de exoso Expiscatore, ad quem repellendum rigida exigi solet Judicis censura, prout docet *Rot. in Cracovien. Canonatus 13. Junii 1701. §. Præhabitis, coram R. P. D. meo Ansaldo,* ad effectum, ut dici possit legitimus contradictor, subire debet onus docendi per probationes univocas, ac de necesse concludentes, de veritate expressorum in sua supplicatione juxta *Gloss. in cap. insinuatim, de Simonia, Farinac. conf. 75. num. 34. Rot. dec. 207. num. 6. part. 17. recent. cum aliis in Pampilonen. Parochialis 6. Maii 1703. §. Ceterum, cor. R. P. D. meo Ansaldo, quam sequitur dicta decisio Rossan. Parochialis, §. Vice autem versa, coram me.*

5

Præcipuè verò in circumstantiis ca-

6 sus nostri, nam cum Dominicus habeat Jus quæsitum super beneficio vigore provisionis Apostolicæ, & plenè doceat de sua idoneitate, hoc jus ita radicum nequit ab ipso evelli, *adtradita per Lotter. de re benef. lib. 3. quæst. 14. num. 51. & seqq. & num. 68. Cardin. de Luca de benef. disc. 36. numer. 7. Rot. dec. 256. num. 3. & seqq. part. 12. & dec. 176. num. 1. & seqq. part. 17. recent.*

7 Quo rento principio in hac materia objectiva strictissimè examinanda, quælibet diffamatio criminis Simonix exorta post concessionem gratiæ, haud potens est retardare illius executionem, ad quem effectum oporteret in medium afferre sententiam super delicto legitime promulgatam, sive probationem alterius generis, ita urgentem, ut Sententiæ æquipolleret, ne aliàs stet in arbitrio Expiscatorum calumniosis exceptionibus expoliandi Provisos Apostolicos, ut sæpissimè firmavit *Rot. signanter in Pacen. Simonia, seu confidentia 18. Aprilis 1701. §. Præmissa, cor. Reverendiss. Conchen. in Leodien. Canonatus 13. Januarii 1708. coram Reverendissimo Giennen. & in Asten. Prioratus super institutione 7. Decemb. 1708. Quæ Simoniacæ, coram R. P. D. meo Ansaldo.*

8 Talis autem probatio non solum deficere visa fuit in præsentis hypothese, sed immò prorsus contraria militabat, ex quo processus criminalis de partibus; In cujus vim uti Simoniacus damnatus fuit Dominicus, aded inordinatus apparuit, ut per appellationem delatus ad A. C. in criminalibus meruerit circumscribi, & revocari pronuntiata ulterius prævia constructione novi processus, citato ipso Alferio Imperante alia sententia absolutoria à quocumque crimine Simonix, favore ejusdem Dominici, quæ cum transitum fecerit in rem judicatam, proculdubio sustulisse videretur omnem maculam diffamationis, *ut in puncto respondit Rota in Tridentina Parochialis 11. Maii 1711. §. fin. coram R. P. D. Ansaldo, & in Senogallien. Canonatus de Lucchis 13. Junii 1710. §. Et quidem, coram*

ram R. P. D. Aldrovando, & in d. Rossanen. Parochialis 19. Januarii 1711. §. Ita etiam, & §. final. cor. R. P. D. Crispo.

Nullatenus suffragante objecto, quod prædicta Sententia emanavit ex hætenus deductis, non autem ex capite innocentia: præmissis namque quod illum reatum, quem Fiscus delictorum sedulus Inquisitor, & Vindex nequam capax fuit reperire, nescitur quomodo adinveniri possit à Judice in civilibus, per quem favorabilior semper sumitur interpretatio ad exclusionem delicti, Rot. decis. 365. numer. 13. coram Celso, & dec. 132. numer. 13. Emerix Jun. rursus occurtebat animadversio, quod in hypothesis non agitur de prælatione in beneficio Parochiali, ad quod duo aspirant, alter omni prorsus macula absterfus, alter verò de crimine imputatus cum subsecuta absolutoria ex hætenus deductis, in quibus terminis dicta absolutoria fortasse insufficientis reputanda foret, sed controversia versatur inter Provifum Apostolicum de Beneficio nullam curam animarum habente in concursu odiosi Piscatoris ex capite objectæ Simonia, quo casu sicuti executio primæ Gratia retardanda non esset ex motivo diffamationis, ut superius probatum fuit, §. Quo principio, ita multo minus hoc operari potest defectus sententiæ absolutoriae attributus, ex quo nempe emanaverit ex hætenus deductis, nam ex ista sententia saltem eruitur non adfuisse probationes delictum concludentes, ideoque corruiere fundamentum Gratia postremo expiscatæ, ad firmata per Rot. dec. 408. numer. 23. coram Bichio in Tridentina Parochialis 11. Maii 1711. parag. fin. coram R. P. D. Ansaldo in Asten. Prioratus super institutione 7. Decembris 1708. parag. Respectu, & in pluribus allegata Rossanen. Parochialis, §. Hujus generis cum seqq. coram me, & §. Prater, & seqq. coram R. P. D. Crispo.

Et ita resolutum fuit, Dominico tantum informante; Antonio autem frustra dilationem petente, quam DD. placuit denegare, non solum quia fuit

legitimo tempore expectatus, sed etiam quia cum agatur de odioso Impetratore; nunquam, vel raro Sacra Rota solet ei indulgere.

E A D E M C O R A M
E O D E M.

Veneris 2. Junii 1713.

A R G U M E N T U M.

In hoc Sacrae Rotæ Voto per Eminentissimum Prodatarium expetito præterquam quod præterita confirmatur decisio sub die 27. Junii superioris anni emanata enucleatur sensus regula 29. Cancell. de subrogan. Collig. ubi quod ad succendendos litium anfractus, & ne collitiganti novus detur Adversarius semper superstes subrogatur in Juribus defuncti Collitigantis, maxime quando lis est super titulo Beneficii, & non agatur de ullo tertii præjudicio.

S U M M A R I U M.

- 1 Subrogatio gratiosa ex aquicativa Juris mente semper indulgetur superstiti Collitiganti, numer. 2. & 19.
- 3 Subrogatio gratiosa in vim d. regul. 29. non importat novi juris acquisitionem, sed remotionem novi obstaculi, & num. 4. & 6.
- 5 Diffamatio de Simonia crimine in concursu ad Parochialem, non est concedenda hujusmodi subrogatio.
- 7 Ad inducendam Simonia diffamationem non sufficit sola inquisitio, sed requiritur sententia Judicis rite lata, & numer. 8.
- 9 Inquisitus de Simonia reatu, & absolutus per sententiam transactam in rem judicatam remanet à quacumque diffamationis Macula absterfus.

10 Pro-

- 10 Probationes per contrarias probationes, ac per sententiam absolutoriam conuassata, non habentur in aliqua consideratione, & num. 11.
- 12 Sententia absolutoria ex hactenus deductis resistit absoluto in concursu ad Parochiale beneficium.
- 13 Jus questum, quod ex Gratia Apostolica Resignationis in Resignatorio resultat, ad effectum obtinendi subrogationem superabundat.
- 14 Absolutio ex hactenus deductis per rem iudicatam canonizata eliminat quamlibet criminis presumptionem.
- 15 Coram Iudice Civili semper proceditur cum presumptione Juris criminis cujuslibet exclusiva.
- 16 Ad obtinendam subrogationem exquiratur, ut lis sit super titulo Beneficii, n. 18. 19. & 20.
- 17 Secus esset si in causa ageretur de præjudicio tertii, scilicet Patroni presentantis, vel Ordinarii conferentis.
- 21 Gratia resignationis in forma dignum, & cum clausula dummodo Resignans, &c. Non est conditionalis, quoad substantiam, & se refert ad titulum beneficii, & n. 22.
- 23 Mandatum Rotale de providendo ad Beneficium incertum facit gratiam conditionalem, quoad substantiam.
- 24 Gratia in forma dignum non justificata, neque justificabilis, est conditionalis quoad substantiam.

DECISIO XIV.

EXpeditus Dominicus Revallestus ab oppositione sibi facta per Antonium Alpherium super controverso Archidiaconatu, nedum ex favorabili decisione sub die 27. Junii superioris anni coram Me edita, verum etiam per mortem ejusdem Antonii interim fecutam, curavit, ut sibi magis consuleret porrigere in Dataria suppli-

cationem pro consueta reportanda subrogatione gratiosa, attento obitu Collitigantis; sed novum invenit Oppositorem, videlicet Franciscum Alpherium Nepotem Antonii, qui præntentionem excitavit obtinendi secundam gratiam piscatoriam, olim à defuncto reportatam sub impacto crimine simoniae Dominici; Cumque Eminentiss. Prodaturus in hac nova questione opportunum crediderit Sac. Auditorii Votum exquirere, ego tanquam in locum Reverendiss. D. mei Decani suffectus, consului DD. meos: An, & quæ supplicatio sit relaxanda, & responsum accepi, Supplicationem Dominici esse relaxandam.

Defuncto namque Antonio, cum quo Dominicus diurnam litem super controverso Archidiaconatu sustinuerat, DD. assistere visa fuit eidem Dominico superstiti pro reportanda gratiosa subrogatione clara, aperta dispositio regul. 29. Cancell. de subrogand. Collitig. in qua cavetur, quod superstiti Collitiganti indulgeri debeat gratiosa subrogatio ex gemina illa æquitativa ratione, ut scilicet litium anfractus, quantum fieri potest, succidantur, & ne Collitiganti novus detur Collitigans, Rot. dec. 1. 656. numer. 4. par. 19. & in Gerunden. Beneficii 12. Junii 1702. §. Proposito, coram Reverendissimo D. meo Decano, ex qua gemina ratione veritum esse cuilibet Tertio ad sensum ejusdem regulæ: nullas impetrationes interim obtinere in præjudicium superstitis, ne aliàs mens, & ratio Regulæ per indirectum destruat, dixere Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 20. n. 56. Mandos. ad eandem Reg. qu. 2. n. 1. Ventrigh. in prax. par. 2. annot. 10. num. 34. Rot. dec. 607. num. 2. par. 5.

Neque obstare visum fuit repetita illa exceptio, quod defunctus cum haberet impetrationem innixam supposito crimini simoniae, incongruum videatur superstitem induere dicta jura simoniae per peritam subrogationem; Nam subrogatio gratiosa in vim d. regul. 29. non operatur, quod superstes induere debeat jura deuncti, sed ad tollendam vexationem no-

vi Colligantis præfert dumtaxat remotionem obstaculi, neque tamen importat novi juris acquisitionem, Rota in Sovereana Jurispatronatus 22. Januarii 1712. §. Execit. coram R. P. D. meo Falconerio, alias enim cum Colligantes foveant semper, & deducant jura inter se contraria, ferè nunquam daretur gloriosa subrogatio, si illam obtinens inducere tenetur contraria, & opposita jura defuncti, & nihilominus videmus, quod passim conceditur etiam ubi est casus habentis jura contraria, puta inter Provisum tanquam de libero cum proviso in vim jurispatronatus, signum evidens, quod subrogatus non dicitur vestire se Juribus contrariis, sed dumtaxat obstaculum remove-
4 re ad impediendam litis continuationem, ac novam vexationem *Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 12. n. 1. Rosa de execut. lit. Apostol. p. 1. c. 17. nu. 1. Rot. cor. Barat. dec. 927. n. 1.*

Minus obstat, quod Dominico eadem subrogatio concedenda non esset, uti de supposito crimine simoniæ diffamato, ponderabant enim DD. quod
5 res non erat omninò in fieri, vel in terminis duorum prælectorum in concursu ad Parochialem, sed cum Dominico, qui jam controversum Archidiaconatum obtinuerat vigore resignationis à S. Sede, & cui propterea tam
6 quam in necessariam consequentiam primæ gratiæ, & liti desuper actæ cum Antonio primo impetratore debita erat subrogatio; Et cum novo impetratore, qui in figura resurgentis Colliganti instabat, novam gratiam ex integro sibi concedi, in quibus terminis ad inducendam diffamationem non
7 sufficeret sola Inquisitio, vel Processus, sed requireretur sententia Judicis ritè, & rectè lata super prætenso delicto simoniæ, *Rot. in Senogallien. Canonica-tus de Lucchis 23. Januar. 1710. §. Et quibus, coram R. P. D. meo Aldrovando.*
8 Sola namque inquisitio ad hunc odiosum effectum apta non est ad inducendam diffamationem, cum fieri potuerit per calumniam *l. at latus, §. Calumniatur, ff. de his, qui notantur infamia,* & plenè dixit *Rot. in Rossanen. Parochialis*

16. Januarii 1711. §. finali coram R. P. D. meo Crispo.

Tantum autem abest, quod Dominico opponi potuerit sententia judicis, quin potius non obstante fabricatione duplicis Processus in Curia Episcopali Bovinen. & coram Eminentissimo Archiepiscopo Beneventano ab A. C. in Criminalibus subdelegato, fuerit contradicente Fisco, ac Antonio primo impetratore ab impactu crimine simoniæ absolutus per sententiam, quæ cum transitum fecerit in auctoritatem rei judicata, quamcumque maculam diffamationis subtulit, & absterfit, *Rot. decis. 552. n. 25. par. 19. & in Tridentina Parochialis 11. Maii 1711. §. finali, cor. R. P. D. meo Ansaldo,* & dictum fuit in prima decisione in hac causa edita sub die 27. Junii superioris anni §. *Talis autem, coram Me.*

Neque propterea DD. aures præbere voluerunt Testibus, ac probationibus in dictis Processibus Criminalibus cumulatis, & in præsentis repetitis, quæ objectabantur moribus Dominici Præ-
10 quam quod enim d. probationes conquisantur, tum ex Cura Animarum in Civitate Bovinensi per Dominicum exercita, tum attestatione Ordinarii, ac Testimoniali Eminentiss. Archiepiscopi Beneventani, in qua illum vocat scientia, ac morum honestate præditum, tum ex approbatione Examinatorum Synodaliurum Urbis; Ulteriùs ponderabant DD. quod cum eadem
11 probationes fuerint per sententiam absolutotiam in auctoritatem rei judicata transactam rejectæ in judicio, non poterant in præsentis adduci, vel in aliqua consideratione haberi, *Rot. decis. 416. n. 6. coram Priolo, decis. 370. num. 10. coram Bichio, & decis. 15. num. 7. cor. Buratt.*

Ac propterea neque obstat, quod sententia absolutoria non prodierit ex
12 capite innocentie, sed ex *hactenus deductis*, quia quidquid esset, ubi ageretur inter duos prælectos in concursu ad Parochialem, cum in præsentis Dominicus habeat Jus quæsitum ex præcedenti gratia Apostolica Resignationis ad effectum obtinendi subrogatio-
13 nem,

- nem, ne ipse inhabilitetur ad illam assequendam, & ad obrinendum Beneficium, sententia absolutoria ex hactenus deductis superabundat, ut firmavit *Rot. in precedenti decis. 27. Junii 1712. §. Nullatenus, coram Me*; Absolutio enim etiam ex hactenus deductis per rem judicatam canonizata procul arcet quamlibet criminis probationem, vel præsumptionem, quam si in Dominico invenire non valuit Fiscus criminum magis proprius Investigator, & Vindex, eo minus allegabilis est coram Judice Civili, coram quo proceditur, cum præsumptione juris cujuscumque criminis exclusiva, *l. cum Pater, §. Rogo, ff. de legibus, Rot. dec. 32. num. 1. cor. Emer. jun.*
- 14 Denique obesse non valuit subalterna objectio super qua acrius insistebatur, quod lis cum defuncto Impetratore non esset super titulo Beneficii, prout dicebatur requiri ad obtinendam subrogationem, procederet enim objectum, quoties ageretur de præjudicio Tertii, videlicet, vel Patroni habentis jus præsentandi, vel Ordinarii habentis jus conferendi, vel alterius regressus ad beneficium, aut quid simile, secus autem ubi in casu nostro non agitur de ullo præjudicio Tertii, tunc enim concedenda est subrogatio etiam si lis non esset super titulo Beneficii, tum quia nemini sit injuria
- 15 *Card. de Luc. de Benefic. disc. 52. num. 16. & magistraliter Rot. dec. 18. num. 7. & 8. coram R. P. D. meo Ansaldo, & decis. 217. numer. 6. pars. 16. recentior.* tum etiam, quia sive lis sit super titulo, sive non, semper urget gemina ratio regulæ de subrogandis, ut scilicet lites tollantur, & Collitiganti novus non detur Collitigans, *Rebuff. in regul. de subrogando gloss. 1. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 10. num. 2. & 31. & Rot. d. decis. 18. num. 7. coram R. P. D. meo Ansaldo.*
- 16 Ponderantibus etiam aliquibus Doctor. quod quidquid esset ex parte impetratoris, ex parte tamen Domini-
ci lis dicenda esset super titulo, quod
17 sufficit ad effectum subrogationis,
- Card. de Luca de Benef. disc. 10. numer. 16. Rot. dec. 107. num. 4. cor. Celso, & dec. 187. num. 13. coram Bichio, quamvis enim Dominicus haberet gratiam Resignationis in forma dignum, & cum clausula dummodò Resignans haberet unde vivere posset, tamen illam justificaverat, vel saltem justificabilem reddiderat ante obitum Antonii Collitigantis, ex probationibus relatis in decisione sub die 27. Junii superioris anni, coram Me, in omnibus de more supponenda; In quibus terminis lis feriebat titulum, & jus Dominico quæsitum, quia gratia non erat conditionalis, quoad substantiam, sed quoad executionem dumtaxat suspensam usque ad declarationem faciendam ab Executore, quæ suspensio non reddit gratiam conditionalem, nec impedit acquisitionem juris usque ab initio, *Rot. de execut. liter. par. 1. cap. 15. num. 128. & plenè discussio articulo firmavit Rot. in Meleuitana Beneficii 19. Januarii 1702. §. Caterum cum seqq. coram R. P. D. meo Ansaldo confirmata 18. Junii 1703. §. Nam huic. cor. Eminentiss. Priolo.**
- 18 Contrariis procedentibus, vel in mandatis de providendo ad Beneficium incertum, *Rot. dec. 187. num. 20. cor. Bichio, vel de mandatis de providendo in forma Juris, vel demum in casu quo litteræ etiam in forma dignum neque sunt justificatæ, vel justificabiles, ut erat casus decis. 1363. coram Emerix, ut ex decis. 1211. & 1363. num. 8. coram eodem, prout ita contrarias auctoritates conciliat Rot. dec. 256. n. 3. part. 12. recent.*
- 19 Et ita utraque, &c.

R. P. D. MOLINES.

Callien. Castrorum.

Veneris 21. Junii 1701.

ARGUMENTUM.

In emphyteusis renovatione expirata per mortem filii, matrem præferri debere Parentibus, & Agnatis ejusdem, ac instantiam filio secundi thori transmitti, semperque proximiorum ultimo investito considerandum esse, magistraliter deciditur.

SUMMARIUM.

- 1 Quando in Emphyteusis renovatione non adest dominus directus, qui uni, vel alteri ex colligantibus ipsam concedat, proximior est considerandus, attenda etiam necessitate coactiva promanante ex Bulla Urbani Octavi publicata pro incolis status Urbini, & quoties Ecclesia non vult, aut non potest pro se bona retinere, nu. 2. & 3.
 - 4 Mater transmittit filio instantiam petendi renovationem Emphyteusis.
 - 5 Mater, imò etiam frater uterinus ultimi investiti in renovatione emphyteusis per mortem filii expirata, præfertur Agnatis, & Cognatis, & n. 6.
 - 7 Decisiones Rota Romana habent vim legis.
 - 8 Emphyteusis stipulata pro se, & filiis masculis, nulla facta mentione heredum, dicitur ex pacto, & providentia.
 - 9 In emphyteusis de pacto, & providentia successio defertur jure sanguinis independenti a qualitate hereditaria.
 - 10 Proximior ultimo defuncto investito preferendus est in renovatione emphyteusis ex pacto, & providentia.
- Monacelli, Formul. Suppl.

- 11 Emphyteusis renovatio non fit ex dispositione hominis, sed est introducta ex legis aequitate.
- 12 Proximior, sive Agnatus, sive Cognatus, sublata sexus differentia, succedit ultimo defuncto.
- 13 Cardinalis de Luca rationes referuntur, & explicantur, & n. 14.
- 15 Mater dici nequit persona prorsus extranea.
- 16 Qualitas hereditaria, cum sit quid hereditarium, per se sola tribuit jus petendi renovationem emphyteusis.
- 17 Proximitas suffragatur pro obtinenda renovatione ex pacto, & providentia.
- 18 Conclusio firmata per Rotam in dec. 74. part. 6. recent. in casu, de quo agitur, non involvit repugnantiam.
- 19 Facta ponenda in instrumento renovationis emphyteusis, debent esse conformia antiquis investituris.
- 20 Jus petendi renovationem debet omnino regulari, ex ea qualitate propter quam ultimus investitus successit.
- 21 Proximitatis, & sanguinis qualitas in renovatione emphyteusis debet esse ex genere primi, & ultimi investiti, quamvis proximitas ultimi defuncti magis attendatur, n. 22.
- 23 Facta translatione emphyteusis in alios, non amplius attenditur stipules primorum acquirentium, sed in casu renovationis debetur proximioribus ejus, in quem fuit facta translatio.
- 24 Facta mutatione generis Personarum in investitura per viam renovationis, renovatio noviter facienda, non potest recipere interpretationem ab antiquis investituris.

DECISIO XV.

Renovationem Investituræ super controversis Castris de directo dominio Capituli Cathedralis Ecclesiæ Callien. quam *Rota coram Me.* sub die 5. Maii anni præteriti censuit competere fratribus de Brancalonibus tantum informantibus, & non sine aliqua dubietate, ut ex decisione desuper prodita: Hodie DD. in illius remissione cum legitimo Contradictore habita re melius, ac maturè denegandam esse auctoritarunt cum rescripto *recedendum à decisis.*

1 Cum enim in Causa non adsit Dominus directus, qui fortasse promptus est uni, vel alteri ex colligantibus renovationem concedere, attenta necessitate coactiva, promanante tam ex Bulla

2 Urbani VIII. publicata in hac materia pro Incolis Status Urbini in quo bona sita reperiuntur, ex firmatis in celebri Causa *Nullius, seu Senogall. Emphyteusis* 13. Martii 1697. §. 24. coram R. P. D. meo Muto, quam ex æquitate legis, quoties Ecclesia non vult, aut non potest pro se retinere, juxta originariam,

3 *Bartholi theoreticam depromptans* ex l. 1. §. Permittitur vers. plana, ibique *Glof. ff. de aqu. quot. & astiv.* communiter receptam, ut in hac eadem Causa firmavit *Rot. decis. 46. n. 10. & 143. n. 4. par. 10. recent.*

Quatenus attinet ad rem nostram, est certum, quod comparent hodie adversus dd. fratres de Brancalonibus Petro Oratio de Lutiis filio secundi Thori quondam Silvæ Matris Philomenæ ultimæ investituræ DD. non hæsitavit in eadem renovatione, ut supra per necesse faciendâ, debere præferri præfatum Petrum Oratium, exclusis Brancalonibus prærens Agnatis; nedum ex instantia sibi transmissa à Matre, cui

4 in concursu debetur talis renovatio, per ea, quæ in terminis terminantibus, & pluribus distinctis casibus consuluit *Aldobrandin. conf. 21. numero 18. lib. 2. Roman. conf. 22. versus finem*, & latè examinato articulo firmavit pluries *Rot. decis. 250. à nu. 3. ad 8. & decis. 476. num. 4. par. 14. & dec. 66.*

par. 15. & decis. 271. part. 18. recent. verum etiam ex propria persona, cum sit frater uterinus Philomenæ ultimæ investituræ ad tradita per *Bero conf. 105. num. 5. lib. 1. relatum ad Urceol. conf. forens. cap. 62. num. 22.* quæ sane doctrinæ, & præsertim illæ nostri Tribunalis, veluti examinantes formiter hunc præcisum articulum favore Matris, sunt procul omni dubio attendendæ, cum præferunt rerum judicatarum auctoritatem, & dicantur vim legis obtinere, l. si de interpretatione, & l. seqq. ff. de leg. Aldobrandin. dict. conf. 21. numer. 33. lib. 2. & in *Mediolanen. Prioratus* 15. Februarii 1700. §. *Neutrum coram Me.*

Verum quia ad evitandum illarum robor scribentes pro Brancalonibus prætendebant loqui in diversis terminis, nec posse applicari nostræ hypothese, & ulterius *Card. de Luc. & Episcopus Rocca* adhuc contra præfatas doctrinas mussitant in eorum voluminibus typis mandatis, primus in *tract. de Emphyteus. discept. 3. & secundus in select. disp. c. 63.*

Hinc DD. ne viderentur cum solis auctoritatibus procedere, reassumpserunt in quantum subjecta materia patitur Juris theoreticas, ex quarum applicatione clarior visa est prælatio concessa dicto Petro Oratio pro obtinenda renovatione investituræ de qua agitur. Siquidem licet non possit negari, quin juxta legem antiquarum concessionum versetur in Emphyteusi ex pacto, & providentia, utpote stipulata pro se, & filiis masculis nulla facta mentione hæredum, ut docent *Bartol. in l. ut jurisjurandi, §. Si liberi ff. de oper. liber. Soc. cin. Jun. conf. 42. numer. 3. lib. 3. Gratian. discept. forens. cap. 42. numer. 11. Clar. §. Emphyteus. qu. 16. Girrb. de success. feud. prælud. 4. num. 12. Rot. cor. Cocc. dec. 32. n. 11. cor. Mer. dec. 532. n. 1. & dec. 74. n. 1. par. 6. rec.* in qua successio defertur Jure sanguinis, & independenter ab omni qualitate hæreditaria, *Ripa in l. 1. n. 8. vers. su tempera, ff. de privil. cred. Dec. conf. 87. n. 4. Alex. conf. 8. n. 1. lib. 1. Vel. dissert. 16. n. 9. & 10. Rot. dec. 704. n. 4. p. 4. tom. 3. rec.*

Acta-

Attamen ex communiore DD. opinione explorati Jutis est, quod ob obtinendam renovationem etiam in Emphyteusi ex pacto, & providentia est referendus proximior ultimo defuncto in quo Emphyteusis terminata reperitur; ut sequendo doctrinam Bartol. in d. l. 1. §. permittitur ff. de aqu. quotid. & astivo. notant. Abb. in cap. Bona il 2. num. 28. de postulat. pralat. Roland. conf. 100. num. 20. lib. 1. Ruin. consl. 47. numer. 6. lib. 3. Cephal. conf. 313. num. 25. lib. 3. Gratian. discept. forens. cap. 477. numer. 17. & cap. 813. num. 35. Cirocch. discept. 58. n. 2. & 5. Urceol. consultat. forens. cap. 98. num. 18. Marscott. var. resolut. cap. 3. lib. 1. Gabr. de jur. Emphyt. conclus. 1. numer. 27. Cald. de renovat. Emphyt. lib. 1. qu. 9. num. 19. Fulgin. eod. tract. tit. de renovat. qu. 1. sub num. 5. Gamma dec. Lusitan. 7. num. 1. & 2. Posth. dec. 63. numer. 18. latè Censal. dec. Luccens. 90. num. 4. quam opinionem uti veram pluries amplexa est Rot. in dec. 10. coram Mantico. & dec. 8. numer. 1. part. 2. divers. cum aliis allegatis in decis. 66. numer. 1. part. 15. recent.

Undè cum qualitas proximitatis ad hunc effectum requisite verificetur in dicto Petro Oratio: Rectè eidem decretata est hodie prælatio pro obtinenda dicta renovatione emphyteusis super controversis Castris, signanter quia præfata Doctorum communis sententia hac solida corroboratur ratione: videlicet quod cum talis renovatio non soleat fieri ex dispositione Homini, sed introducta fuit ex dicta æquitate legis; utique Judex se conformare debet cum regulis Juris communis, & juxta naturam successione ab intestato, ad quam sublata sexus differentia vocantur tam Agnati, quam Cognati, sive sint Ascendentes, & Descendentes, sive Collaterales dummodo sint magis propinqui ultimo decedenti, per ea, quæ in hac materia reassumit Bartol. in l. prima in principio ff. de privil. Credit. Ruin. consl. 12. num. 20. & consl. 151. numer. 18. lib. 1. Dec. consl. 131. num. 3. Paris. consl. 101. lib. 1. Urceol. consult. forens. d. cap. 94. num. 23. Cald. de renovat. emphyteus.

d. qu. 9. numer. 24. lib. 2. Fulgin. eodem tract. quest. 1. num. 5. & 6. ubi probat contrarios, & huic rationi adhæsit etiam Rota respondens favore Matris uti proximioris in decisionibus supra in puncto allegatis, & præcipuè aliis congestis in decis. 66. a. num. 5. ad 8. part. 15. rec.

Quinimò hac ipsa retenta ratione evitatur, seu conciliatur illa antynomia, quam Card. de Luc. in d. disc. 3. de emphyt. exaggerat adesse inter plures Conclusiones, quæ sparsim reperiuntur firmatæ in nostris voluminibus Decisionum Recentiorum, secundum præcipuas singulorum casuum circumstantias; scilicet, quod in Emphyteusi ex pacto, & providentia totum faciat Jus sanguinis, & in illa hæreditaria nemo possit petere renovationem, nisi habeat qualitatem hæreditariam Defuncti, ea sub ratione comprehendente utramque Emphyteusim, quod jus petendi renovationem regulatur ab ea qualitate, quæ præstare valeat succedendi potestatem, per quam Defunctus successit, & illam fuit consequutus, ut videre est in dec. 704. a. num. 3. par. 4. tom. 3. recent. Vel quod renovatio dicatur prorogatio, quæ regulari debet ad normam, & exemplum primæ Investituræ, quæ si admittit solum Agnatos, hæc secunda ab eis quoque sit inchoanda, ut in decis. 74. n. 2. ad 5. p. 16. rec.

Siquidem cum Mater nequeat dici persona prorsus extranea ad Texr. in l. si parentibus, ff. de inoffic. Testamen. Aldobrandin. d. consl. 21. num. 20. lib. 2. consequens sit, quod vel ipsa relicta fuit hæres, & tunc potitur qualitate hæreditaria, quæ de per se sola juxta aliquorum sententiam tribuit Jus petendi renovationem, cum sic quid hæreditarium ex firmatis per Rot. coram Cels. decis. 192. num. 7. vel non est hæres, & tanquam proximior habet jure sanguinis potentiam succedendi ab intestato, quæ illi suffragatur pro obtinenda renovatione in emphyteusi ex pacto, & providentia, ut optimè distinguendo observat Urceol. d. cap. 94. sub num. 33. in fine, & firmat Rot. dec. 66. n. 13. p. 15. rec.

Rursus nullam in proposito involvit repugnantiam altera conclusio pariter firmata in nostro Tribunali, quod renovatio veluti quaedam prorogatio regulanda sit ad exemplum primæ Investituræ ex dicta decis. 74. part. 6. recent. 18 Nani cum inibi ageretur de emphyteusi ex pacto, & providentia, in qua concurrerant Proximiores Agnati cum Extraneo allegante solam qualitatem hæreditariam, mirum non est, quod jura Agnatis suffragantia corroborarentur absque ulteriori inspectione super prærogativa Cognatorum proximiorum, qui concurrunt in nostra thesi, per ea, quæ ad rem ponderavit Rot. dict. decis. 66. numer. 25. part. 15. recent.

19 Cum de cætero talis conclusio procedat, quoad pacta ponenda in Investitura renovanda, quæ debent esse conformia antiquis Investituris; secus autem est quoad personas, quibus fieri debet renovatio juxta proximitatem: His enim competit renovatio, licet non sint ejusdem qualitatis, cujus erant comprehensi in priori Investitura, ut relatis concordantibus explicat *Marescotti. var. resol. cap. 3. num. 6. libr. 1. Gratian. conf. 30. num. 4.* Et in hoc sensu dicendum est, Rotam aliàs concessisse Philomenæ ultimæ defunctæ prælationem renovationis in lite agitata super controversis Castris adversus Martinottios, dum in eâ non consideravit, nisi qualitatem proximitatis ultimi defuncti, quantumvis esset fœmina, eisdemque adversaretur lex primæ Investituræ conceptæ pro solis filiis, & nepotibus masculis, ut videre est decis. 46. & decis. 143. per totas, part. 10. recent.

20 Ex quibus corollarie promanat, quod etiam si velimus procedere cum alio principio, quod jus petendi renovationem regulari omnino debeat ab ea qualitate, quæ succedendi valeat præstare potestatem, propter quam ultimus investitus successit, ex firmatis per *Rocci. disput. jur. dicto cap. 63. num. 4.* de plano assequimur, quod sicuti Philomena aliàs ex judicio Sacræ Rotæ promeruit renovationem ob solam qualitatem pro-

ximitatis defuncti; Ita etiam ex eadem proximitate, quia illi conjunctus est Petrus Oratius de Lutiis, eisdem, & non Brancaltonibus tali vinculo omnino carentibus debetur hodie consimilis renovatio, ad tradita per *Aldobrand. d. conf. 21. n. 23. lib. 2.*

Absque eo, quod in casu nostro aliquam faciat difficultatem id, quod tradit *Card. de Luc. de Emphyt. dict. disc. 3.* quod qualitas proximitatis, & sanguinis debeat esse de genere, & progenie utriusque extremi, nimirum primi Acquirentis, & ultimi Investiti. Quandoquidem ultra, quod semper Rota amplexa est uti veriore illam sententiam, quæ indistinctè favet proximioribus ultimi defuncti, ut relata utraque opinione in decis. 135. numero 22. part. 12. recent. ubi optimam reddit rationem. Est certum, quod cum controversia Castra semper fuerint in linea Bellabranche, à qua fratres de Brancaltonibus ex propria confessione non discedunt. Utiq; ex hujusmodi continuata permanentia duo eliciuntur; Unum quod valdè verisimile est intercessisse usque ab initio inter primos acquirentes aliquam divisionem, qua stante quidquid sit, an verè d. fratres de Brancaltonibus moderni Actores probent per gradus distinctos descendantiam ab altera linea Montis Feltrani, semper in concreto casus nostri censentur desituti qualitate proximitatis, etiam habito respectu ad primos acquirentes, quia semel facta omnimoda translatione Emphyteusis in alios, non attenditur amplius stipes primorum Acquirentium: sed eveniente casu renovationis, illa debetur Proximioribus ejus, in quem facta fuit translatio, ut in puncto ponderat *Pacion. de locat. cap. 62. num. 76. Rota decis. 230. à num. 13. par. 11. & melius decis. 145. à num. 36. p. 12. recent.* ubi concordantes.

Certius quia cum in investitura per viam renovationis facta favore dictæ Philomenæ ultimo loco defunctæ, & descendens ex dicta linea Bellabranche, mutatum fuerit genus personarum de masculino in fœmininum; urique renovatio noviter faciendâ nullam potest recipi-

24 recipere interpretationem ab antiquis investituris de anno 1237. & 1263. stipulatis pro filiis, & nepotibus masculis, sed ut perperam prætendunt Brancaloni pro solis agnatis, ad notata per Bero, conf. 71. num. 44. lib. 1. Rodulphin. allegat. Jur. 117. sub num. 20. Rot. cor. Dunozett. jun. dec. 125. n. 5. & disc. 121. n. 11. par. 7. recen.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. ALDROVANDO.

Trojana Delationis Crucis super bono Jure.

Lune 10. Decembris 1708.

ARGUMENTUM.

Præfens Decisio, quæ aliarum duarum coram R. P. D. Lancetta editarum est confirmatoria, primitus egregiè firmat posse Regulares in vim immemorabilis consuetudinis elevare, ac deferre propriam Crucem in funeribus, quæ in eorum, vel exteris Ecclesiis celebrantur, non obstante quod in Cadaveris Associatione Crux Capituli Cathedralis, vel Collegiatæ interveniat; ubi de germano sensu nonnullorum decretorum Sacra Congregatio Rituum in hujusmodi causa recensitorum, & secundò ab alto expendit intelligentiam celebris Gloss. in cap. 1. verb. memoria, de præscript. in 6. ubi de primi, & secundi auditus probatione ad immemorabilem dilucidè firmandam requisita.

SUMMARIUM.

- 1 Regulares ex vi immemorabilis in Processionibus propriam erigere possunt Crucem, etiam si interveniat illa Parochi, vel Capituli.
- 2 Referuntur plura decreta Sac. Congreg. Rituum prohibentia delationem Crucis, quando Cadaver deferretur ad aliam Ecclesiam, vel Monacelli, Formul. Suppl.

- intervenit Capitulum Cathedralis, vel Collegiata.
- 3 Intellectus scriptorum decretorum.
 - 4 Verbum prædicta, importat relationem ad superius recensita.
 - 5 Relatio est facienda ad magis proximam.
 - 6 Verbum prædicta, non importat relationem ad omnia superius recensita, quando inter illa diversa inest ratio, & n. 5.
 - 7 Derogatio unius non importat derogationem alterius, quando illa sunt inter se diversa.
 - 8 Delatio Crucis est signum Jurisdictionis.
 - 9 Jurisdictio à Regularibus exerceri non potest extra ambitum propria Ecclesia in aliena Parochia.
 - 10 Et talis delatio Crucis redolet abusum, & avaritiam Regularium, exigentium quinque carolenos pro dimidio, intellige tamen, ut nu. 14.
 - 11 Delatio Crucis non est signum Jurisdictionis, sed devotionis, sub quo defunctus vivens militavit.
 - 12 Referuntur diversa privilegia, ac Bulla Apostolica circa hujusmodi Crucis delationem.
 - 13 Summi Pontifices non permittunt abusus.
 - 14 Exactio pecunie non sapit avaritiam, cum non fiat ratione materialis delationis Crucis, sed compensandi gratia incommodum, maxime cum illud emolumentum debeat sive Crux deferatur, sive non, & n. 15.
 - 16 Actus, qui dupliciter intelligi potest, potius modo licito, quam illicito gestus, intelligendus est.
 - 17 Intellectus resolutionis Sac. Congregationis Concilii editæ de anno 1628.
 - 18 Extensio non potest fieri à casu ad casum, quando isti sunt diversi.
 - 19 Referuntur plura requisita ad constituendam probationem immemorabilem juxta celebrem Gloss. in cap. 1. verb. mem. de præscript. in 6.

Q 3 in 6.

- in 6. quæ tamquam lex est ample-
tenda, ut n. 20.
- 21 Referuntur DD. tenentes, non esse
necessarium in hac materia, quod
testes deponant de secundo audi-
tu, & n. 22.
- 23 Doctor intelligendus est juxta sensum
Doctoris per eum allegati, maxime
quando sequeretur aliquod absur-
dum, & n. 24.
- 25 Immemorabilis supponit tempus lon-
gissimum, ac saltem 100. annorum,
& n. 26.
- 27 Refertur impossibilitas probationis im-
memorabilis, si admitteretur non
requiri testes deponentes de secundo
auditu.
- 28 Referuntur DD. tenentes ad pro-
bandam immemorabilem requiri
Testes deponentes de secundo au-
ditu.
- 29 Dictum Testium regulatur à ratione,
quam reddunt.
- 30 Dictum Testis est attendendum, quo-
ties iste aliquam utilitatem non
sperat.
- 31 Testis debet deponere per integrum
tempus quadragenaria.
- 32 Defectus unius anni non est attenden-
dus, quoties absentia potuit esse
interpolata.
- 33 Extremis positis, media præsumuntur
uniformia.
- 34 Singuli Testes de supradictis requisitis
deponere debent, neque conjungun-
tur, si alter de uno, alter de alio
deponat, intellige, ut n. 35.
- 36 Unicus actus in contrarium, seu quili-
bet rumor sufficit ad interrumpen-
dam immemorabilem. Intellige ta-
men quod si rumores non suffi-
ciant, qui nullum habuerint effe-
ctum, illisque non obstantibus pos-
sessio semper conservata extitit,
n. 37. & 38.
- 39 Verba consequentia ad quod tempus de-
beant relationem importare.
- 40 Correctio instantanea non præsumi-
tur, sed omni possibili interpreta-
tione venit evitanda, & numer.
41.
- 42 Cessante altero ex correspondivis,
aliud quoque cessare debet.

43 Maximum argumentum est, quod
duo non sint correspondiva, quan-
do uno sublato, aliud fuit permis-
sum.

DECISIO XVI.

Non acquiescens Capitulum Col-
legiatæ S. Mariæ Civitatis Fog-
giæ Sententiæ Rotali, duabus præviis
Decisionibus 21. Martii, & 25. Junii la-
bentis anni prolata à R. P. D. meo Lan-
cetta, qua in confirmationem alterius
A. C. Cerri pronunciatum fuit vigore
immemorabilis consuetudinis constare
de bono jure PP. Sancti Augustini, alio-
rumque Regularium ejusdem Civitatis
deferendi, & elevandi propriam Cru-
cem funeribus, etiamsi in associatione
Cadaveris interveniat Crux ipsius Ca-
pituli; idcirco in hac tertia Instantia
commissa mihi appellationis causa, ejus
defensionem majori præassumpsit cona-
tu, qui tamen cum prævalere non pos-
set solidioribus fundamentis dictarum
resolutionum, viribus decidit, respon-
dentibus hodie Dominis consueto Du-
bio: *Sententiam Rotalem esse confirman-*
dam.

Bonum namque jus Regularium, &
consequitiva justitia judicati Rotalis
resultat ex consuetudine immemorabi-
li, quæ eisdem, ut infra, assistit, qua
stante, receptum est, posse Regulares
erigere in Processionibus propriam Cru-
cem, tamen si interveniat illa Parocho-
rum, vel Capituli, ut probant *Lavor.*
variar. lucubrat. tit. 2. cap. 11. sub numer.
67. Donat. rerum Regular. tom. 4. tract.
10. quest. 14. numer. 2. & tract. 13. quest.
81. num. 6. Lezan. in Summ. verb. Sepul-
tura, sub num. 18. & in Mari Magno
Prædicatorum, tom. 3. sub num. 74. versic.
Quia tamen, & in Overen. Funeralium
7. April. 1704. §. Ita è contra, coram Re-
verendissimo P. D. Molineo Decano, con-
firmata die 16. Januarii 1705. coram Re-
verendissimo Omanna Episcopo Giennen.
cum aliis in prima decisione R. P. D. Lan-
cetta, §. *Quamvis.*

Neque bonum jus deturbari posse vi-
sum fuit ex nonnullis Decretis Sacræ
Congregation. Rituum editis in *Fossan.*
21.

21. Julii 1645. in Aretina anno 1664. de quibus Monacell. in Formular. for. Eccles. tom. 1. tit. 5. form. 7. in adnotat. num. 28. & 39. Pignatell. consul. 73. num. 87. tom. 8. & in Afsina 31. Julii 1665. ac demum in Sulmonen. 21. Novembris 1687. in quibus decernitur in associandis Cadaveribus omnes sub unica Cruce incedere debere, itaut Regulares non possint propriam Crucem deferre, quando Cadaver deferretur ad aliam Ecclesiam, aut intervenit Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ: Cum enim recensita Decreta irritent tantummodò simplicem consuetudinem contrariam, nulla habita expressa mentione de immemorabili, ista proindè censetur præservata, dum nunquam præsumi potest illi derogatum, nisi derogatio sit specialissima, & individualis, ut præter adductos in dicta prima Decisione Causæ, §. Quibus bene firmatur, coram Coccino, decis. 864. numer. 4. & 5. Emerix Junior, decis. 498. numer. 4. & in Mantuana honorum 7. Maii proximè præteriti, §. 18. ubi Concordan. coram Me.

Quæ specialis derogatio resultare nequit, ex quo signanter in dicta Fossanen. dictum fuerit: prædicta consuetudine non obstante: & in altera Sulmon. Consuetudine pariter contraria non obstante, quasi quod verbum: prædicta appositum in Fossan. importet relationem ad consuetudinem immemorabilem, de qua superius facta fuerat specialis mentio: Quia duo erant dubia insimul proposita, & per Sac. Congregationem resoluta in quorum primo quærebatur, An liceret Regularibus expectare defunctum per vias, vel adire ejus domum: & quia consuetudo in hoc redolebat abusum, corruptelam, & indecentiam, Sacra Congregatio respondit Negative, irritavitque etiam consuetudinem immemorabilem, quo verò ad secundum Dubium ubi agebatur de solito deferendi Cruces per Regulares, quia talis delatio aliquem non sapit abusum, sive corruptelam, eadem Sacra Congregatio decrevit quidem, ut omnes sub unica Cruce incedere debeant, in clausula tamen derogatoria soliti, seu consuetudi-

nis, nulla habita mentione immemorabilis, simpliciter loquuta est per verba mox recensita, undè fit patens, quod illa dictio: prædicta, referenda est ad simplicem consuetudinem, seu solitum expositum in hac secunda petitione, non autem ad immemorabilem antecedenter sublatam in ordine ad primum quæsitum, nedum ex regula, quod relatio non est facienda ad magis remota, sed ad proxima, de qua Rota decis. 535. numer. 10. & decis. 1051. numer. 7. coram Emerix Jun. & decis. 637. numer. 8. & decis. 643. numer. 6. part. 19. tom. 2. & crebrius in aliis, verum etiam id suadente diversitate, ac disparitate rationis, ut supra intercedente inter utrumque Decretum, quæ operatur, ut relatio fieri non debeat ad omnia etiam remotiora superius expressa, ut per Textum in leg. Si idem, §. final. ff. de Jurisd. omn. Judic. & tradunt Mantic. de Conjectur. libr. 10. tit. 6. numer. 21. versic. Et multo minus, & numer. 35. Peregrin. de Fideicomms. artic. 16. numer. 107. Lel. Altograd. lib. primo consult. 54. numer. 42. & 43. Seraphin. decis. 460. numer. 4. & coram Buratto, decis. 21. numer. 1.

Hujusmodique rationis disparitas, mirificè quoque confert ad ostendendum, quid adverbium, pariter, in d. Causa Sulmonen. adiectum fuerit ad effectum submovendi obstaculum simplicis duntaxat consuetudinis, pariter aderat in contrarium, non verò ad effectum derogandi obstaculum immemorabilis, quod fuit expressè sublatum in antecedenti parte Decreti tantum quoad similem abusum expectandi turmatim per vias, & plateas, ut rectè advertit prima decisio R. P. D. mei Lancetta, §. Decretum.

Minimè obstante, quod delatio Crucis sit signum Jurisdictionis, & Præminentie haud exercendæ à Regularibus extrà ambitum propriæ Ecclesiæ in aliena Parochia, ut tradit Abb. in cap. primo, sub num. 7. ibique Butr. n. 6. ut litt. penden. Pignatell. consul. 73. n. 126. t. 6. Ventrigl. de Jurisdic. Archiepiscop. cap. 17. n. 8. & cap. 16. n. 6. Donat. in Praxi Regular. t. 1. tract. 13. quest. 81. n. 3. quodque propterea talis delatio redoleat abu-

sum, & avaritiam eorundem Regularium, qui pro unaquaque Cruce exigunt quinque carolinos cum dimidio, ut constat ex depositione Testium.

- 10 Quidquid enim sit, an erectio Crucis sit verè signum Præminentiae, quod hic præter necessitatem discutiendum, vel firmandum non est, & contrarium teneant, quod scilicet sit devotionis signum, sub quo defunctus vivens militavit, *Vitalin. in clementin. Archiepiscop. num. 5. de Privileg. Passerin. de stat. homin. qu. 187. art. 4. sub num. 186. tom. 2. Pax. Jordan. variar. lucubrat. lib. 11. tit. 2. qu. 91. tom. 2. hoc unum est certum, quod hujusmodi delatio dici non valeat abusus, vel consuetudo illicita, quod præ ceteris una pro cunctis ratio convincit; Cum enim jās deferendi Cruces in Funeribus permissum reperitur Regularibus etiam ex particularibus Privilegiis, & Bullis Apostolicis, ut Benedicti XI. in *extravag. inter cunctas*, §. Porro, de *Privileg. Sixti IV. Leonis X. Pii V. Gregorii XIII.* & aliorum Summorum Pontificum, ut refert *Pignatell. tom. 8. dicta consult. 73. num. 35. & seqq. num. 77. & 97. Roderic. compend. qu. Regular. resol. 109. num. 7.* utrique Pontifices permittere voluerint abusus, & id, quod esset illicitum, ac minus honestum, ut in puncto observat *Rosa in Legionen. Parochialis 11. Januarii*, §. Multoque minus, & 2. *Julii 1706.* §. Prout malè, cor. *R. P. D. meo Kaunitz.* quam sequuta est *Rota* in eisdem terminis in *Mantuana bonorum 7. Maii proximè præteriti*, §. *vers. Cumque videamus, coram me.**
- 11 Præfata autem modica pecuniæ exactio referri non debet ad detestabilem titulum avaritiæ, quia in substantia non fit ratione materialis delationis Crucis, sed compensandi gratia incommodum interventus eorundem Regularium, ut respondit secunda decisio causæ, §. *Nec ad declinandum*, & dicta Testium affirmantium: *Alli Regulari si dava per ciascuna Croce carlini cinque, e mezzo*, & similia intelligenda non sunt relative ad ipsam materialem delationem, quia sive Crux deferatur, sive non, dictum

emolumentum in præmium laboris semper est persolvendum, sed relative, ac demonstrative ad corpus formale cuiusvis Religionis per Testes explicatum, 15 & distinctum sub nomine Crucis, in quem sensum quatenus aliqua dubietas emergeret, inclinandum venit, quia 16 actus, qui dupliciter intelligi potest, potius modo licito, & permissio, quam illicito gestus censeretur, ut per *Text. in l. Quoties, ff. de rebus dubiis*, dixit *Rota in Romana Jurispatronatus 1. Julii proximè præteriti*, §. *Nec restrictionem, & in Asten. prioratus super institutione 7. currentis*, §. *fin. coram me.*

Resolutio verò Sac. Congregationis Concilii edita 1628. & confirmata à san. mem. Urbano VIII. de qua *Pignatell. tom. 8. consult. 73. num. 97.* ubi expressè derogatur consuetudini immemorabili, obstare posset Regularibus, quatenus isti Processionem peragere præsumerent extra eorum Ecclesiam sine Cruce, seu interventu Parochi, quod ipsi nullatenus prætendunt, secus autem quando, ut hic agitur, de interveniendo funeribus cum eorum Cruce unà insimul cum illa Parochi, vel Capituli, de quo casu, utpotè diverso idem decretum non loquitur, unde ad eum fieri nequit extensio vulgata leg. 18 *Papinianus, ff. de minor. Rota decis. 327. numer. 17. part. 19.* & optimè declarat dicta secunda decisio *R. P. D. Lancetta*, §. *finali.*

Sublato ex his obstaculo Decretorum Sacrarum Congregationum, quæ nostrum Tribunal venerari solet, ut refert *Rodulphin. in praxi, par. 1. cap. 7. num. 83.* & *Rota in Fanen. præfensa Associationis 17. Junii 1707. par. 2. Neque obstare, coram R. P. D. meo Scotto*, & in *Bononien. Exemptionis 6. Junii proximè præteriti*, par. 2. *His tali, coram R. P. D. meo Falconerio*: Devenientibus Dominis ad examen immemorabilis, in qua stat totum causæ momentum, & quam non esse probatam acerrimè substinebat Capitulum, non modica fuit inter eos concertatio, utrum in puncto Juris inter cætera requisita, quæ sunt indispensabiliter necessaria ad constituendam probationem immemorabilis juxta ce-

19 celebrem *Gloss. in cap. primo verbo memoria, de prescript. in 6.* necesse quoque sit, quod Testes ceteroquin habentes legitimam ætatem 54. annorum, & deponentes de visu, & auditu proprio à coævus per 40. annos, necnon de primo auditu à suis majoribus, seu senioribus, deponere ulterius debeant etiam de secundo auditu, hoc est, quod iidem majores ita observatum fuisse audierint à majoribus suis: & quamvis Sapientissimi Patres in eorum differtis suffragiis materiam funditus examinaverint, in determinatione tamen quæstionis convenire non valuerunt.

Verùm, quia materia est in foro quotidiana, & quæstio ardua, & non minus difficilis propter rationes, & autoritates, quæ utrimque assistunt, abs re non erit utriusque opinionis pandere fundamentum, prout erat etiam sensus unius ex Dominis, insinuante quoque altero, quæstionem hujusmodi videntibus omnibus dirimendam fore ad effectum, ut veriori constabilita sententia conciliata quoque, ac sublata remaneat anatomia, quæ in decisionibus Tribunalis adesse proponebatur.

Eorum igitur fundamentum, qui authumabant minimè necessarium esse, ut Testes deponant de secundo auditu, desumebatur, ex quo in hac materia, neque in corpore Juris Civilis, neque Canonici Legem aliquam particularem scriptam habemus, sed originaria traditio circa ea, quæ requiruntur in probatione immemorabilis faciendæ per Testes habetur à dicta *Glossa magna in verbo memoria*, quæ tamquam Lex à Doctoribus, & in Tribunalibus fuit communiter amplexa, & usu recepta; quamobrem cum in ea nulla fiat mentio de tali requisito secundi auditus, jure merito curandum non esse, si Testes de illo ab ipsa Lege non præscripto non deponant; hujusmodique rationi innixi hanc primam opinionem sequuti sunt gravissimi Authores, ut Covarruvias ad cap. possessor de regul. jur. in 6. par. 2. §. 3. num. 7. & 8. vers. In praxi tamen, tom. 1. Marefcott. var. resolut. lib. 2. cap. 100. num. 10. Card. de Luca de Benefic. disc. 32. num. 6. §. Licet, ubi quod ali-

quando ad superabundantiam, non autem ad necessitatem secundus iste auditus probetur, *Panimol. decis. 10. annotat. 5. num. 23. Adden. ad Ludovis. decis. 196. litt. A. adden. ad Burat. decis. 673. num. 9.* & sæpius etiam nostrum Tribunal admisit probationem immemorabilis perfectè resultare ex Testibus sine hoc requisito deponentibus, ut in *recent. decis. 502. num. 4. par. 4. tomo primo decis. 512. num. 14. par. 5. decis. 56. num. 8. & 10. par. 7.* repetita coram Coccino *decis. 2139. à num. 2. ad 11. Royas decis. 150. num. 11.* & ad istas remissivè motivatum fuit in *Nullius, seu Urgellen. Primitiarum 27. Aprilis proximè præteriti, §. Maxime, coram me*, cum aliis quos allegant dictæ autoritates.

Et hæc opinio adeò vera visa est uni ex Dominis, ut imò si Testes in subjecta materia, quæ non est tanti ponderis, nec admodum in Urbe controversa, deponerent etiam de isto secundo auditu, potiùs dicendi essent suspecti, & affectatè deponere, cum de rebus modici Regni non ita facilè credendum sit, quod Seniores sæpè sæpiùs sermonem promoverint, ac in iis juniores erudire curaverint, recensentes auditum etiam ab aliis suis majoribus, hoc enim fortasse contingere potest in rebus gravioribus, quæ posteritas à traditione majorum sedulo expectat, & ediscere fatagit.

Fundamentum verò aliorum, qui oppositum sentiebant, statim in eo, quod licet *Gloss. in dicto verbo Memoria* non exprimat in littera requisitum secundi auditus, nihilominùs illud exigat in ratione, & spiritu, quia eadem *Glossa* loquitur relativè ad Doctrinam Cardinalis Hostiensis, ibi: *Sed quomodo probabitur tanti temporis præscriptio? dico secundum Hostiensem, qui hoc notat de verb. significat. quid perovale quod &c.* Iste autem præclarus Author indicatus per *Gloss. in cap. Quid perovale de verbor. signific. expressè* profitetur necessarium esse nedum primum, verùm etiam secundum auditum, ibi: *Et audierunt à parentibus suis, sive majoribus, qui, & hoc à suis, & illi illud idem à suis audierant*, proindeque requisitum hujusmodi probandum

dum venit etiam ex mente ipsius *glossa*, quæ intelligenda est juxta sensum, & auctoritatem Doctoris per eam allegati, ad quem se remittit *Rota coram Bichio dec. 49. num. 14.*

Præcipue quia si *Glossa* deberet intelligi ad litteram, videretur nimis imperfecta, quia in sensu literali, nec etiam requiri dicendum foret primum auditum, cujus non meminit, sed satis esset simplex auditus à coævis, quod est falsum etiam in sensu Fautorum contrariæ opinionis, ut probat *Rota, decif. 116. num. 4. part. 19.* & insuper eadem *Glossa* non præscribit in Testibus ætatem 54. annorum, minulque assignat tempus quadragenariæ, per quam Testes deponere debent de proprio visu, & auditu, nec quidquam aliud ex requisitis, quæ ex auctoritate Doctorum, & Tribunalium communiter receptum est ad probationem immemorabilis esse necessaria; absolutè enim determinat, ibi: *dicent Testes, quod viderunt, & audiverunt ita esse, nec unquam viderunt, vel audiverunt contrarium, & quod communis est, & fuit semper opinio, quod sic fuerit, & quod non extet contrarii, vel initii memoria.*

Proptereaque ad rectam illius intelligentiam eo magis urget necessitas recurrendi ad *Hostiensem*, & ad aliam magis explicitam *Glossam* marginalem in eodem cap. primo de *prescript. in 6.* quæ sub num. 3. sic ait. *Dic, quod Testes debent esse ætatis 54. annorum ad minus, ut possint primo deponere de proprio visu, & auditu 40. novissimorum annorum, deinde de auditu talium, & talium antiquorum, qui obierint ante 30. 40. vel 50. annos in ætate 50. 60. vel 80. annorum, qui dicebant ita se vidisse, & audivisse tempore suo.* Et adhuc à majoribus suis audivisse, nec contrarium vidisse, aut audivisse, & ita rectè practicatur in utroque foro, ubi sæpè à 25. annis, causis tam *Secularibus*, quàm *Ecclesiasticis* judicantibus interfui, quæ marginalis *Glossa* licet omissa sit in recentioribus Codicibus sexti Decretalis, reperitur tamen in antiquioribus juxta *Venetam Impressionem* anni 1567. & tribuitur *Francisco Balbo* insigni Juris-

consulto, utpotè desumpta ex ejus *Treatatu de prescript. 2. par. 3. part. princ. quæst. 6. num. 24.*

Eoque porissimum reflectendo, quod immemorabilis supponit tempus longissimum, de quo nulla penitus memoria existere possit, & tempus infinitum dicitur in se continere, *Cels. decif. 110. num. 9. decif. 136. num. 33. part. 19. in dicta Nullius, seu Urgellen. Primitiarum 27. Aprilis proxime præteriti, §. Constat autem, coram me,* mirabileque producit effectus, ac majores, quàm centenaria in immemorabili comprehensa, de *Luca de Judic. disc. 21. num. 48. & de alienat. disc. 3. num. 12. & 16. Rota, & decif. 291. à num. 14. part. 16. & in Romana Augmenti dotis, & legatorum 4. Martii 1695. §. Neque obstat, coram R. P. D. meo Priolo, ut propterea dicta Testium spatium saltem 100. annorum complectere debere dixerit Covarruvias in cap. *possessor de regul. jur. in 6. part. 2. §. 3. num. 8. versic. Etenim tom. primo, & Rota coram Puteo, decif. 212. num. 4. & 5. lib. primo, & coram Peuting. decif. 103. num. 26. & in recent. dicta decif. 136. num. 5. part. 19.* Si autem admitteretur, quod sufficere posset primus auditus dumtaxat, de facili sequi posset, ut immemorabilis longè minori intervallo 100. annorum completeretur: Figurata enim hypothesi, quod Testis natus sit à Patre constituto in ætate annorum 30. per quod temporis spatium, & non prius observata fuerit aliqua consuetudo, utique iste Testis cum excesserit ætatem legitimam, & agens annos 55. rectè deponere poterit de primo auditu, circa istam Consuetudinem à suo Parente, & tamen ista Consuetudo non excedet mæram 85. annorum, ut pater consideranti. Isteque Testis concluderet immemorabilem, quando si fuisset interrogatus de secundo auditu, vel de illo deponere non posset, vel in propatulo jam esset contrarii, vel initii memoria, cujus conscientiam d. ejus Pater de auditu à suis majoribus poterat habere, quod advertebatur menti ipsius *Glossa.**

Atque in hanc secundam sententiam circa necessariam probationem etiam se-

28 *Secundi auditus* descendunt alii celebres Jurisconsulti, prout *Speculator. tit. de prob. §. 1. versic. ultimo* queritur, & *vers. Valet etiam*, *Aym. tract. de antiq. temp. 4. p. num. 283. Gabriel. de prescr. lib. 5. conclus. 1. num. 26. Rocca, disput. jur. cap. 167. num. 21. & 24. Panimol. decis. 25. num. 11. quam sententiam, tamquam derivantem à mente ejusdem glossæ non raro amplexa est Rota nostra, ut coram Verall. decis. 71. p. 2. Pœnia decis. 641. nu. 3. Coccin. decis. 1302. nu. 1. & decis. 2081. num. 7. Merlin. decis. 109. num. 4. & decis. 521. num. 20. Pamphyl. decis. 458. num. 2. Zarat. decis. 10. num. 11. Cerr. decis. 690. num. 1. & 2. post Vivian. de Jurepatron. decis. 11. num. 3. repetita in recent. decis. 405. p. 4. tom. 1. in Colonien. Præcedentia 1695. post Antonell. de Oner. Clericor. decis. 18. num. 12. & præsuppositivè Ludovis. decis. 196. num. 2. & in Ovet. Feneraliū 7. Apr. 1704. §. In hanc autem, coram Rev. Molines Decano.*

Licet autem ex his Domini mei discordes fuerint in determinatione articuli juris, cujus decisionem maturiori examini oportuit reservare, conveniunt tamen in facto, quod quatenus etiam ista secunda opinio verior dicenda foret in casu, de quo agitur, Testes pro parte Regularium formiter examinati de eodem secundo auditu optimè depo-
nant, itaut nihil desiderari possit ad constituendam plenam hujusmodi immemorabilis probationem. Duo namque ex 14. Testibus, septimus nempe, & octavus requisiti super veritate tertii Articuli, in quo nedum primus, sed etiam secundus auditus fuerat articulatus, responderunt omnia in eodem Articulo contenta esse verissima, nec adesse memoriam in contrarium, & quamvis in probatione immemorabilis ad differentiam simplicis consuetudinis non sufficiat, quod Testes dicant in genere materiam articulatam esse veram, hoc tamen non procedere Domini unanimis censuerunt, quando Testes, ut hic, ulterius progrediuntur, explicitè reddendo causam scientiæ, & rationem sufficientem sui dicti quemadmodum distinguendo docuerunt *Farinac. de test. quest. 80. num. 102. Marescot. variar. lib.*

2. cap. 100. num. 11. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 38. num. 47. Sperell. decis. 69. num. 43. Panimoll. decis. 10. annot. 5. num. 26. Rota decis. 71. num. 3. p. 2. & decis. 291. per tot. par. 3. coram Verall. & Jacen. Parochialis apud Marches. de comm. & exequ. Brev. fol. mihi 462. num. 1. tom. 1. Add. ad Ludovis. 578. sub num. 13. in fine.

Septimus enim Testis ætatem legitimam excedens, utpotè agens anno 63. sufficientem allegat rationem, & utrumque auditum concludit, ibi: *Quanto si contiene in detto Articolo è verissimo per haverlo praticato, e così ancora l'hò inteso dire da altre Persone vecchie, & ecce primus auditus: E che si riferivano da altre persone vecchie, & ecce secundus auditus; E che non vi è memoria in contrario.*

Non relevantibus exceptionibus contra personam, & dictum hujus Testis, quo enim ad personam parum refert, quod ipse olim degerit inter Religiosos S. Augustini, quia cum ex hac depositione illi nulla utilitas in particulari resultare possit, dum interesse spectat ad Religionem in universali, idè à testificando non repellitur, *Corn. cons. 47. num. 7. l. 3. Farinac. de test. quest. 60. num. 494. & seqq. & in Gerund. Admissionis ad distributiones 18. Febr. 1707. §. Nbn attentis, coram me.*

Prout non subsistit, quod iste Testis non possit deponere de visu per integrum tempus quadragenariæ, sicut requiritur, *de Luc. de Paroch. disc. 27. num. 5. Emerix jun. decis. 33. num. 6. & decis. 1279. num. 15. ex quo licet Testis de tempore examinis mense Martii 1707. esset ætatis annorum 63. ab his tamen subducto tempore absentia ejusdem Testis per octennium à Civitate Foggia, nec non etiam aliis duobus annis ratione hujus litis per capitulum mortæ vigore Monitorii 3. Januarii 1705. post cujus præsentationem Regulares cessarunt in delatione Crucis, idem Testis deponere nequeat, nisi de annis 39. dempto quoque tempore pupillaris ætatis, quæ tempora subducenda esse non dubitatur, ut absentia, *Merlin. decis. 539. num. 19. decis. 139. num. 6. §. Quintus, par.**

par. 18. de tempore litis, *Panimoll. decis. 10. annot. 5. num. 18. Pania, decis. 641. num. 5. Emerix, decis. 1279. num. 14. & decis. 1290. num. 2. & de pupillari ætate, Rot. disput. jur. cap. 167. num. 26. & 29. Coccin. decis. 1587. num. 47. in recent. dec. 346. num. 8. par. 9.*

32 Minimus enim iste defectus unius anni attendendus visus non est, quia absentia potuit esse, vel interpolata, vel in medio ipsius quadragenariæ, unde eo ipso quod Testis deponit; nec ante, nec post vidisse, aut audivisse quidquam gestum in contrarium, præsumptio est quod ita etiam practicum fuerit tempore absentiae; postis namque extremis, media præsumuntur uniformia, ut in specie *Rota decis. 333. num. 3. & 4. par. 17.* præsertim quia nulla, vel minima cadere potest hæsitatio, quo minus Regulares per annos 40. ante motam litem in funeribus eorum Crucem jugiter detulerint, dum huiusmodi factum comprobatum remanet ab aliis Testibus, signanter à primo ætatis annorum 66. à quinto annorum 70. à decimo annorum 73. à decimo tertio annorum 70. qui ab usu rationis viderunt, & audiverunt continuò ita servari.

34 Absque eo, quod in subjecta materia probationis immemorabilis quilibet Testis deponere debeat de omnibus requisitis, in modum, ut si aliquis deponat de uno, alter verò de alio requisito fieri nequeat conjunctio ad supplendum dictum, & defectum alterius, ad tradita per *Marescot. variar. lib. 2. cap. 10. num. 10. Panimoll. decis. 10. annot. 5. num. 25. Rocca d. cap. 166. num. 25. Sperell. decis. 69. num. 27. adden. ad Ludovis. decis. 252. num. 15. post Vivian. de jure patron. decis. 11. num. 5. & 6. Emerix, decis. 201. num. 15. par. 13. & decis. 139. num. 4. par. 18.* satisque sit, ut unus ex requisitis deficiat, ut tota probatio collabescat, *Panimol. d. decis. 10. annot. 5. num. 21. Rot. decis. 153. num. 15. par. 11.* Etenim in præsentis depositio præfatorum quatuor Testium non deducitur ad supplendum aliquem defectum dicti septimi Testis, dum iste per se solus de omnibus requisitis perfectè deponit, sed adducitur ad effectum dumtaxat excludendi obje-

ctam illam possibilitatem quod scilicet de tempore illius absentiae casus dari potuerit Regulares se abstinuisse à defendenda eorum Cruce, quem casum Testis absens non viderit, quæ possibilitas rectè submota remanet, dum pro certo probatum habemus in facto, quod præsentis possibilis casus de eo tempore minime accidit.

36 Quo verò ad dictum ejusdem Testis frustra prætenditur, quod ex illo potius destructa remaneat immemorabilis, eo quia deponat de rumore in contrarium, seu de contradictionibus factis à capitulo ibi: *Benche altre volte vi sia stato qualche contrasto trà il Capitolo, e li Religiosi:* & si enim ad interrumpendam immemorabilem, sicuti objiciebatur, sufficiat nedum unicus actus, sed etiam quilibet rumor in contrarium, *Rota coram Othob. decis. 119. num. 6. Emerix jun. 158. num. 8. & decis. 1290. num. 14.* attamen id non intelligitur de quolibet rumore simpliciter, sed de illo rumore, qui procedat ex actibus positivis, & cum effectu in contrarium gestis, secus autem de illis contradictionibus, & prætensionibus verbaliter promotis, quæ numquam fuerunt effectuatæ, illique non obstantibus, possessio semper conservata extitit, ut hic proponendum accidit, sicut subjungit idem Testis, ibi *nulladimeno s'accordavano subito per stare in reciproca convenienza,* & quod verè contradictiones fuerint merè verbales, momentaneæ, & ineffectuatæ, clarissimè emergit ex eo, quod iste Testis paulò ante dixerat ibi: *è mai si è praticato diversamente, ne tampoco vi è fama, o rumore in contrario,* quo casu immemorabilis non interrumpitur, stante continuatione possessionis, ut firmat *Rota, decis. 730. num. 3. & 4. coram Burat. & in rec. decis. 168. num. 42. p. 10. & decis. 136. num. 17. par. 19.* quinimò neque ipsa lis judicialiter promotà satis est ad destruendam immemorabilem, vel centenariam, si prætendens interrumpere in causa succubuit, sed potius fortior exindè observantia evadit, *de Luca de Paroch. disc. 27. num. 6. & decim. disc. 6. num. 23. Rota, decis. 328. num. 18. par. 17. cum Concordan. in Cavalic. Bannalitates Furn.*

Furn. super mantentione 26. Junii 1697. §. Nec talis, coram R.P. D. mao Priolo, & in Giennen. Juris mutandi super restitutione in integrum 26. Aprilis 1700. §. Minimè refragante, coram bon. mem. Muto.

Non minùs clarè quoque deponit de primo, arque etiam de secundo auditu explicite reddita ratione scientiæ Octavus Testis ætatis annorum 70. qui interrogatus super eodem tertio articulo, ita respondit: *E' verissimo quanto in detto articolo si contiene dal principio sino al fine, ne vi è memoria in contrario, e così si è praticato in tempo di esso Testimonio, & anticamente, come esso haveva inteso da molti vecchi prima di esso, e che dicevano, che così si era praticato per il passato.* Ista namque depositio tria continet, primum, quod ita fuerit observatum de tempore vitæ ipsius Testis, secundum quod ita quoque fuerit antea observatum ex auditu à Senioribus: *come esso haveva inteso da molti vecchi prima di esso,* & hic est primus auditus testium, quod isti Seniores referebant, ita etiam fuisse observatum de tempore eis antecedenti, *e che dicevano, che così si era praticato per il passato,* & iste est auditus secundus; verba enim *per il passato*: quidquid in contrarium dicatur ex parte Capituli, intelligenda sunt de tempore præterito, quo ipsi Seniores non erant in humanis, non verò de eo tempore, quo ipsi vivebant, quia tempus istud consuetudinis observatæ in vita eorundem Seniorum refertur à Teste in antecedentibus verbis, ubi explicat primum auditum. Undè perneccesse verba subsequenti relata ad tempus præteritum, debent importare aliud tempus diversum à vita Seniorum, quale est illud, antequam ipsi nascerentur, quod ipsis non aliàs notum esse potuit, quàm mediante auditu ab aliis Senioribus.

Evadit clarior hæc intelligentia ex animadversione, quod ipse Testis priùs in genere dixerat, verissimum esse de primo ad ultimum totum id, quod continebatur eodem tertio articulo, quo circa cum in hoc generali responso implicite procul dubio contineretur *secundus auditus*, ut potè apertis verbis articulatus, inde

sequitur, ut in subsequenti magis speciali expositione, & declaratione dicti responsi dicendum sit, quod testis explicite deponere intellexerit *de secundo auditu*, quia aliàs isthæc specialis responsio præferret instantaneam correctionem ab eo, quod immediate antea dixerat: *è verissimo, quanto in detto articolo si contiene dal principio sino alla fine*: quæ correctio instantanea non præsumitur, *Rota decis. 572. num. 15. & decis. 513. num. 5. part. 19. tom. 2.* sed omni possibili interpretatione venit semper evitanda, *Rota decis. 492. num. 21. & 22. decis. 601. num. 8. & decis. 637. num. 18. par. 19.* ubi quod potiùs dicendum sit verba fuisse ommissa, & esse supplenda.

Denique minus subsistit, quod ista consuetudo introducta fuerit favore regularium correspondivè ad permissum ingressum, & funus, sive exequias explendas à Capitulo super cadaveribus in eisdem Ecclesiis Regularium, cumque exequiarum perfolutio fuerit Capitulo à Sacra Congreg. Concilii anno 1702. interdicta, cessare quoque debeat ipsa consuetudo circa delationem Crucis ex deductis per *Ubag. decis. 97. num. 6. & coram Emerix decis. 683. num. 5.* quandoquidem prætenfa correspondivitas nullo modo probatur, ad quem effectum debile est fundamentum, quod Capitulum constituit super præfatis Testibus à Regularibus examinatis, quia isti deponunt quidem de Exequiis, seu Officiaturis à Capitulo peractis in Ecclesiis Regularium, nequaquam tamen concludunt, quod permissio Exequiarum fuerit correspondiva ad permissam delationem Crucis, immò correspondivitatem excludunt, eo ipso, quod deponunt consuetudinem quoad delationem Crucis fuisse ab immemorabili tempore introductam, de tali verò consuetudine iusta perfolvendi, verbum ullum minimè faciunt, & tamen ad hoc, ut utraque permissio dici posset correspondiva, utraque etiam consuetudo cœva esse deberet.

Submoverque ulterius assertam correspondivitatem factam ipsius Capituli, contra quod Regulares usque de anno 1650. coram A. C. expediverunt Monitorium, cujus vigore, etsi Capitulum impeditum remanserit, seque abstinuerit

43 nuerit à peragendis Exequiis, Regularibus tamen semper pacificè permittit continuationem in deferenda Cruce, quod utique per capitulum fuisset statim impeditum nec expectasset usque ad annum 1705. si novisset delationem Crucis esse correspectivam ad iusta peragenda in Ecclesiis Regularium, ut de se liquet.

Reliquis super huiusmodi asserta correspectivitate optimè quoque satisfaciunt decisiones antecedentis instantiæ, quorum fundamenta hodie Domini approbatunt, utraque Parte informantè.

EADEM CORAM EODEM.

Trojana Delationis Crucis super
manutentione.

Luna 10. Decembris 1708.

ARGUMENTUM.

Hæc decisio est confirmatoria alterius præcedentis, & non indiget argumento.

SUMMARIUM.

- 1 Possessione probata non denegatur manutentio.
- 2 Manutentio semper est concedenda, quando possessio est immemorabilis, nec ex adverso docetur de ejus perturbatione.

DECISIO XVII.

A Mandato de manutenendo in possessione deferendi, & elevandi Crucem in associatione Funerum, quando etiam interveniat illa capituli collegiatæ

Foggiæ obtento à Regularibus dicti Locci prius in Tribunali Aud. Cam. deindeque confirmato prævia cognitione boni juris coram Reverendissimo Patre Domino meo Lancetta, delegata mihi per Signaturam Justitiæ cognitione appellationis à Capitulo interpositæ cum clausula: *Alteri, qui ad legitimam*: proposui in hac Audientia, unà cum negocio principali, dubium etiam ad tenorem istius Commissionis, at quemadmodum in illo canonizatum fuit bonum in eorundem Regularium, ut in alia decisione contextualiter à me edita, ita in sequentem illius Domini dixerunt quoque: *procedendum esse ad legitimam executionem*.

Validitas enim mandati de manutenendo non erat in controversia, justitiæ autem impugnari non poterat, constituto namque de dicta possessione, & quidem immemorabili favore Regularium, ut lætè ostensum fuit in præfata altera Decisione super bono jure per totam, in consequens descendit debitam illis esse manutentionem, ut in eadem possessione conserventur ad terminos vulgati, §. *Retinenda institut. de interdictis, Rota coram Duno. Senior. decis. 18. numero tertio, & in Nullius Provincia Hispal. juris deputandi, & amovendi Vicarium super manutentione 12. Decembris 1707. §. Rursus coram me, & frequentius in aliis.*

Præsertim, quia ex parte capituli nullus; vel minimus actus in medium profertur, ex quo spatio tanti temporis talis possessio dici possit deturbata, ut inde facilius ad eam pacifica, & in controversa possessio veniat manutenenda, pro ut dixi, utraque Decisio R. P. D. mei Lancetta super hoc puncto 21. Martii, & 25. Junii jam cadentis anni, §. finali.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Juris Tumulandi.

Luna 20. Februarii 1702.

ARGUMENTUM.

Cardinales descendentes absque electione particularis sepulture sunt sepeliendi in eorum Ecclesia Titulari, nec aliquod jus acquiritur Ecclesie Parochiali super illorum Cadaveribus; Cardinales habentes titulum comparantur Episcopis, Parochis, Canonicis, aliis Beneficiatis, qui ex speciali titulo dicuntur habere propriam Ecclesiam, in qua debent tumulari. Refertur Bulla Sixti V. la 55. que dat normam titularum Cardinalium.

SUMMARIUM.

1 Facti series.
 2 Catholici regulariter sunt sepeliendi in Ecclesia intra cujus limites decesserunt.
 3 Quarta Parochis debetur in primum laboris.
 Quarta contrahitur cum Parochis ex susceptione Baptismatis, ibidem.
 4 Ecclesiam propriam dicuntur habere Episcopi, Parochi, Canonici, aliique Beneficiati ex speciali titulo.
 5 Argumentum desumptum ab identitate, seu majoritate rationis dicitur fortissimum.
 Cardinales habentes titulum ex identitate, vel majoritate rationis, equiparantur Episcopis, & Canonicis, quoad sepulturam, ibidem.
 Jus Ecclesie Titularis prevalet juri Ecclesie Parochialis quoad Cadaver defuncti absque electione sepulture, ibidem.

- 6 Collegium Apostolicum dicitur actum ad numerum septuagenarium ad imitationem Discipulorum Christi.
 Juxta numerum septuagenarium Cardinalium totidem in Urbe Ecclesie fuerunt assignata, ibidem.
 7 Finis talis assignationis ex quo resultat.
 8 Ecclesia Titulares ab antiquo reputabantur propria Diocesis.
 9 Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus habent jurisdictionem Episcopalem.
 10 Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus elevant Baldachinum, obedientiam exigunt, benedictionem dispensant, & beneficia conferunt.
 11 Cardinales Titulares nomen sumunt a sua Ecclesia sicuti Mulier a suo Viro.
 12 Cardinales in Urbe descendentes, nisi elegerint sepulturam, vel illam habeant suorum majorum, debent sepeliri in Ecclesia Lateranensi. Contrarium militat de consuetudine, ibidem. & n. 25.
 13 Ecclesia Lateranensis est Cathedralis Urbis.
 14 Summus Pontifex non electo sibi sepulcro hodie sepelitur in Basilica Principis Apostolorum.
 15 Defunctus in Ecclesia est sepeliendus in qua frequentius divina audit, & Sacramenta suscipit; si plures concurrant Ecclesia.
 16 Cardinalis si decedat priusquam ad Urbem perveniat, & titulum obtineat, tumulari debet in Ecclesia majori loci obitus.
 17 Authores agentes de re ad ipsos spectante dicuntur in ea materia versatissimi.
 18 Magistris Ceremoniarum multum defertur in materia funerum.
 19 Defertur obitus duorum Cardinalium in eorum Titulari Ecclesia sepulorum.
 20 Acquiescentia facit resultare non jus.
 21 Dignitas Cardinalitia in Ecclesia

- Titulari nihil diminuitur, ex quo in pluribus non conveniat cum Episcopo.
- 22 Qualitas Sponsi ejusdem Ecclesie non consideratur in electione sepulture.
- 23 Cardinalis licet non dicatur Sponsus sua Ecclesie Titularis, actamen non minus considerari debet, quam Episcopus in sua Cathedrali.
- Cardinales dicuntur membra universalis Ecclesie, ibid.
- 24 Ecclesia Titularis per obitum ejus Cardinalis vacare dicitur.
- 25 Cardinales ratione tituli, quo reperiuntur specialiter additi, sunt in tituli Ecclesia sepelliendi.
- 26 Cardinales noluerunt abesse sine licentia Pontificis.
- 27 Cardinales, debent semper esse à secretis Summi Pontificis, interesse Congregationibus, Capellis, &c.
- 28 Cardinalis non requiritur habitatio in ejus Ecclesia Titulari, sed sufficit presumpta, & numer. 31.
- 29 Optiones ortum habuere sub Pontifice Alexand. V. Optiones fiunt in Consistorio, approbante Pontifice, ibid.
- 30 Ordo precipue in Ecclesiasticis est servandus.
- Cardinalis Anastasius Presbyter S. Marcelli ob non residentiam fuit depositus, ibid.
- 31 Jus sepulture, quod acquisivit Ecclesia Titularis, ob non residentiam non amittitur.
- 32 Cardinales in eorum Ecclesiis Titularibus gaudent privilegiis, quibus Episcopi in eorum Cathedralibus.
- 33 Ex privilegiis concessis à Pontificibus, Regularibus Monasteriis dicitur diminuta jurisdictio Episcoporum.
- 34 Ecclesia Titularis habet jus potentius altero Ecclesia Parochialis, licet eidem non solvatur Quarta, & non administret Sacramenta.

- 35 Argumentum desumptum ab administratione Sacramentorum, & Solutione Quarta ad arguendum jus sepultura, nimis probat.
- 36 Statutum Cleri Romani capit. 4. respicit solum depositum Cadaverum, non autem eorum sepulturam.

DECISIO XVIII.

ASua Auximana Ecclesia, in qua Episcopali caractere insignitus magis etiam pietate, & virtute præfulgebat, pervenit ad Urbem clar. mem. Cardinalis Opitius Pallavicinus in anno sæculari, cui misericors Deus uberem retributionem reddidit; Nam eodem tempore quo S. Mater Ecclesia plenissimam nostrorum peccatorum remissionem indulget, ac omnes indulgentiarum Thesauros super Nos aperit, ac effundit, ad se illum evocavit. Cumque ab intestato obiisset absque electione, ac determinatione sepulture, orta fuit quæstio inter Ecclesiam Parochialem S. Andreae de Fractis, intra cuius limites morabatur, & Ecclesiam Titularem S. Martini ad Montes, in quam deponendum esset illius cadaver. Auxit dubitandi causam, quod eisdem diebus depositionis in Ecclesia S. Andreae sub consueta, & jugi devotione vulgò quadraginta horarum Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum venerabatur, ex quo impeditæ remanebant ille solitæ funebres cæremoniæ pro Cardinalibus. Quapropter Eminentissimus Vicarius mandavit, quod funus extolleretur in Ecclesia Sancti Martini, corpusque similiter in eadem tumularetur, in forma tamen depositi, ac facta obligatione de illo restituendo. Et deinde assumpta cognitione causæ pronuntiavit, ab Ecclesia Sancti Martini Ecclesie Parochiali faciendam esse cadaveris restitutionem, sed non acquiescente Titulari, Causaque ad nostrum Tribunal delata, mihi que commissa, dedi consuetum dubium: *An mandatum Eminentis. Vicarii esset exequendum,*

dum; & omnibus suffragantibus DD. quia materia erat exemplaris, & nova post tertiam Causæ propositionem, responsum fuit *mandatum non esse exequendum*.

2 Nonnulla per Monasterium S. Martini opponerentur contra validitatem mandati, & viam exequitivam ob illius causam competentem sed, quia negativum responsum emanavit, non est operæ pretium allegatas exceptiones examinare; Tota igitur quæstio reducitur ad iniustitiam, quæ ex in fradicendis apparet. Nam licet in controvertibiliter Ecclesiæ Parochiali assignet regula, quod omnes Christi fideles, qui intra illius fines decesserint, in eadem Ecclesia sint sepeliendi, *cap. omnis de pœnitent. & remission. Clem. dudum, §. Verum de Sepult. c. ex parte, & in cap. in nostra versic. ralem, de Sepult. & in cap. qui eodem titulo*, attamen ex iisdem iuribus emanat æquæ clara limitatio, quod is, qui habet Sepulchrum suorum majorum, vel sibi particulare elegit, aut ex aliquo speciali titulo deferendus est ad propriam Ecclesiam eximitur à tali Parochiali lege, & in hoc conveniunt DD. omnes, ut videre est, in authoritatibus inferius allegandis.

3 Hinc sequitur quàm de facili cessat talis obligatio maximè quia non agitur de quarta, quæ in quocumque casu Parochiæ debetur cum ista sit in præmium laborum, & propter administrationem Sacramentorum, ac contrahitur in ipso initio Nativitatis, nempe ex susceptione Baptismatis, sed de sola Sepultura.

4 Prædictæ duæ limitationes, vel habentium, vel eligentium Sepulturam, sint extraneæ à casu nostro, & idè juxta stylum illarum examen in præsentem omittitur. Remanet examinanda tertia, nempe eorum, qui ex aliquo speciali titulo dicuntur habere propriam Ecclesiam, ut de Episcopo, quamvis decedat extra suam Diocèsim, & sic de Parocho, de Canonico, de Beneficiato, ac demum de vidua, ut in terminis Episcopi probant *Petrus de Ubaldis, de Canon. Episcoporum, & Paroch. cap. 9. de Canon. paroch. num. 32. Marchett. de Monacelli, Formul. Suppl.*

Vicario Capituli, tit. 38. de Sepult. §. Secundo, num. 69. Ventrigl. in prax. for. Eccles. annot. 52. §. unic. num. 24. vers. respondeo, & in terminis Parochi idem Petrus de Ubald. tit. de Canon. Paroch. dicto cap. 9. num. 37. Antonell. de Regim. Eccles. lib. 1. cap. 10. num. 31. & Marchett. dicto tit. 38. §. 2. num. 47. & in punct. viduæ sunt Text. in cap. Ebr. 13. quæst. 2. & cap. sequen. cum aliis relatis per Marchett. de Sepult. tit. 28. num. 9. num. 177. cum seqq. Barbof. de offic. Paroch. cap. 26. num. 28. ubi refert ita fuisse decisum à Sacra Congregatione Rituum, quibus, vel à majoritate rationis DD. dixerunt comparandum esse Cardinalem habentem titulum, cum in Cardinali Titulari omnia prædictorum Jura eminenter contineantur, eo decedente absque electione particularis Sepulturæ in quo casu putantur jus Ecclesiæ Titularis esse potentius altero Parochialis pro habendo illius cadavere, & quamvis nullum habeamus summorum Pontificum responsum, vel aliorum Judicum, vel nostri Tribunalis, & quæstio sit omninò nova, attamen consideratis rationibus hinc inde per Scribentes deductis, ac authoritatibus, & exemplis allegatis, ea, quæ pro Ecclesia Titulari adducta fuere; præponderare visa sunt.

5 Et nè alterius materiam exordiamur affectata potius ostentatione, quàm ad Causæ opportunitatem, ut ait *Cardinalis de Luca de jurisdictione, disc. 35. num. 13.* sufficit principium sumere à Bulla Sixti V. quæ est in ordine *la 55.* quia etiam nunc tituli Cardinalibus in eorum creatione ad tenorem dictæ Constitutionis conferuntur.

6 Iste enim Summus Pontifex postquam ad imitationem discipulorum Jesu Christi Apostolicum Collegium ad septuaginta Cardinalium numerum auxit, & immutabiliter firmavit, ut videre est ex altera sua Constitutione *la 50.* sequendo suorum Prædecessorum institutum, totidem pariter Ecclesias partim ex antiquis retinendo, partim de novo assumendo, itaut pro sex Episcopis, sex Urbis finitimæ Cathedralibus, 14. Diaconiæ pro Diaconis, re-

R liquæ

liquæ verò in titulum Presbyterorum Cardinalium in posterum perpetuò essent, destinavit, ac expressè nominavit, §. 2.

7 Finis autem talis assignationis resultat ex illis verbis; Quod quidem rationi consentaneum videtur, ut quemadmodum Summus Pontifex universali Ecclesie presidens, & omnium totius Orbis Ecclesiarum sollicitudinem gerens, specialiter tamen Urbis Romæ Episcopus existit, & in ea divina dispositione Sacerdotalis potestatis cathedram tenet; pari quoque ratione Cardinalibus, quos uti speciales S. Romane Ecclesie filios in Apostolici muneris functione, atque in univ. Reipublica Christiana administratione præcipuos, sibi que maxime conjunctos habet Consiliarios, & Cooperatores in eadem Urbe Romæ, &c. mansionem, & locum unicuique proprium assignet, cujus quidem loci concessione idem Cardinalis, & sui Officii admoneantur, & residentia quam assistendo ipsi Romano Pontifici servare debent, & vel ex hoc magis tanquam in unum corpus compacta membra Sacro Capiti connexa esse, & ab illo dependere clariùs dignoscantur, §. in fine.

8 Præmissa tali assignatione, & quia in principio, & progressu Bullæ Summus Pontifex dixit, quod ab antiquo hæ Ecclesie Titulares velut quasi quedam cuiusque propriæ Dioceses reputabantur, quodque cum suis Clero, & Populo, ac quasi Episcopali jurisdictione in spiritualibus, & temporalibus gerendæ, & administrandæ committantur ipsorum amplitudini, & dignitati maxime congruentes; facultas in eisdem Ecclesiis per Cardinales exercenda correspondere quoque debeat personis, & Dignitatibus, & propterea in §. 12. ait: Sic igitur ipsi Cardinales, quibus hujusmodi Ecclesiarum regimen, cura, & administratio pro tempore commissa erant, eas in spiritualibus & temporalibus sollicitè, fideliter, & prudenter regant, & gubernent, ac juxta Constitutionem pie mem. Leonis X. Prædecessoris nostri in Concilio Lateranen. novissimè celebrato ediam frequenter visitent, circa Cultum Divinum invigilent, mores, ac vitam Clerici, &

Populi eis subiecti diligenter explorent, eosque ad rectè, & honestè vivendum paterne moneant affectu, honorum, ac temporalium reddituum curam gerant, sic ad Dei gloriam, & fidelis populi adificationem, &c.

Cujus tam antiquæ, quam novissimæ assignationis causa ex communi DD. sententia firmatum remansit, quod Cardinales in suis Ecclesiis titularibus habent jurisdictionem Episcopalem, ut testatur Felin. in cap. his, que de majorat. & obedient. in princip. ibique Abb. num. 1. Cassan. ad consuetud. Burgundie, tit. dos. just. rub. 1. §. 4. vers. Item etiam, Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 8. num. 50. & lim. 2. quest. 2. Barbos. de jur. Ecclesie univ. lib. 1. cap. 4. num. 33. Alban. de Card. quest. 46. per tot. Card. de Luc. de jurisd. disc. 34. num. 11. cum seqq. & Card. Albit. ad ipsum, disc. 1. num. 3. & seqq. & admittit Rota in Romana Præminentiarum 16. Junii 1679. §. præcipue, & 16. Junii 1681. coram bon. mem. Rondinino.

Et urriusque respondet observantia, & jurisdictio, quam exercent Cardinales in suis Ecclesiis; Isti enim elevant Baldachinum, incedunt cum Rocchetto discooperto, visitant, obedientiam exigunt, benedictionem dispensant, etiam ipsimet Cardinales Diaconi ex decreto Sacre Congregationis formiter disputato articulo, ut refert Thomassin. de benef. par. 1. lib. 2. cap. 26. num. 8. & Cohell. cap. 16. privil. 11. conferunt beneficia, & similia, quæ per extensum continentur, in cap. his que de majorit. & obedient. & cum omnino correspondeant illis, quæ per Episcopos explicantur, ut in cap. conquente, de offic. Ordinar. Nullum dubium remanet, quin jurisdictio, quam habent Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus non minus ex qualitate personarum, quam ex amplitudine verborum, & intentione Summi Pontificis comparari debeant cum Jurisdictione Episcoporum in eorum Cathedralibus, & maxime cum tantum agatur hic de sepultura, & an Ecclesia Titularis habeat idem Jus contra Parochialem Ecclesiam pro habendo cadavere Cardinalis, quod habet Ec-

11 Ecclesia Cathedralis pro suo Episcopo, alia inferior pro Canonico, Parocho, Beneficiato, ac demum pro vidua, & similibus, ex supra deductis, cum etiam Cardinales Titulares nomen sumant à sua Ecclesia, prout facit mulier respectu sui viri.

12 Sed nonnulli Doctores descendendo ad hoc particulare examen ex hac potissima ratione tenent, quod Cardinalis decedens in Urbe, non elegerit sepulchrum, vel illud suorum majorum non habet, de jure esset sepeliendus in Ecclesia Lateranensi, sed de consuetudine sepelitur in Ecclesia Titulari, & principaliter utriusque dicti rationem reddit, *Cobelt. de notit. Cardinal. cap. 16. priv. 38. §. Verum*; Quia cum Ecclesia Lateranensis sit Cathedralis Urbis, & ibi essent sepelendi Summi Pontifices, cum Cardinales sint Pontifices fratres, & Consiliarii, in eadem Ecclesia ipsi quoque essent sepeliendi: Verum quia hodiè invaluit consuetudo, quod non electa sepultura Summus Pontifex sepelitur in Basilica Principis Apostolorum, ita Cardinales sunt sepeliendi in Ecclesia Titulari, in qua habent jura Episcopalia, & hanc opinionem sequuntur *Samuel de sepult. tract. 1. controu. 11. num. 8. fol. mibi 201. Murga eod. tit. tract. 8. disquisit. 2. sect. 2. dub. 7. concl. 1. num. 1. cum seq. & Hieronym. Card. Albanus de Cardinalibus quest. 50. vers. vel dicamus eos*, ubi dicit, quod si plures obtineret Ecclesias, in ea esset sepeliendus, in qua Defunctus frequentius Divina audiverit, vel Sacramenta susceperit, idem que comprobant *Amstaz. de priv. pie caus. lib. 5. de funer. cap. 8. num. 62. Passerin. de stat. homin. quest. 187. art. 4. num. 32. imò Murg. loco sup. cit. concl. 4.* descendit etiam ad casum si Cardinalis decederet antequam ad Urbem perveniret, & Titulum obtinuerit, & tenet, quod esset sepeliendus in Ecclesia majori loci obitus; Ratione enim Dignitas illa Ecclesia censetur Parochialis Cardinalis defuncti, sicut censeretur in casu simili obitus Summi Pontificis.

13 Nec obstare visum est, quod prædicti Doctores pro majori parte sint exteri, neque testari possint de consuetudine Ur-

bis, maximè non reddendo causam scientiæ, nec allegando casus particulares, ex quibus inducta dicatur consuetudo, quia cum verum dictum fundatum remaneat ex solidissimis rationibus superius allegatis, & unus illorum sit Cardinalis Hieronymus Albanus, qui agendo de re ad ipsum spectante, supponitur in ea materia versatissimus, venit in iudicando sequendus.

17 Et quamvis pro consuetudine non fuissent ab eis allegati casus particulares, isti tamen non desunt, ut videre est in quadam adnotatione reperta in Diariis Servantii Magistri Cæremoniarum, ubi referendo per extensum Historiam Cadaveris Cardinalis Gualterii dicit, quod *Canonicis, & Capitulo Sancti Laurentii in Damaso, sub cuius Parochia mortuus erat, pretendebatur, ut funus celebraretur, & corpus sepeliretur in prædicta Ecclesia Sancti Laurentii, audiverant tamen a me, præntensionem non posse sustinere, nec quoad illud, nec quoad istud, quia corpora Cardinalium defunctorum ab inter-* 18 *stato, & sine electione sepultura spectant ad titulum, non ad Parochiam, eo modo quo cadaver Episcopi vita functi spectat ad suam Cathedralis, & ultra plura exempla in nostris Diariis præcipuè antiquis refert. Paris. de Grassis Episcopus Pisaurin. olim peritissimus Cæremoniarum Magister sub die 19. Augusti 1519. in morte, & sepultura Card. de Rubeis Affinis Leonis X. tunc Papa viventis, hoc statutum esse à Concilio Lateranensi, ut in authentica copia hodiè exhibita, & Parti communicata per Monasterium; Et ulterius concurrat alius similis casus in obitu Card. Virelli, qui ex relatione Diaconi in vita Pauli IV. fol. mibi 863. sepultus fuit in Ecclesia Titulari S. Mariæ in Via lata, & facta diligentia in antiquis Diariis, reperitur hoc demandatum fuisse ex eadem ratione, quod Cadavera Cardinalium non electa sepultura sunt sepelienda in Ecclesia Titulari, ut videre est in tomo 12. Diariorum Magistri Cæremoniarum Corneli Firmani pag. 178. existente in Archivio Urbano.* 19

Nec dicatur, quod attestatio deduc-

Etā super sepultura cadaveris Cardinalis Gualterii non sit attendenda, quia neque de eo tempore potuit impedire litigium postea per concordiam terminatum: Nam sufficit, quod Ecclesia Parochialis acquirerit, & non habuerit cadaver, ut ex tali acquiescentia illius non jus satis resultare videatur, & quamvis non fuerit formiter examinatus articulus, attamen concurrente ratione, in qua dicta attestatio fulcitur, & convenit etiam cum cæteris aliis Doctoribus, quod nempe Cardinalis Titularis æquiparatur Episcopo, maximam vim facere debet.

20

Firmato igitur ex supradictis qualis, & quanta sit dignitas, & qualitas Cardinalis in sua Ecclesia Titulari, nihil diminuta remanet ex quo in pluribus non conveniat cum Episcopo, & præcipuè cum ad istum effectum Cardinales Titulares neque dicantur Sponsi suæ Ecclesiæ, neque habeant residentiam, quæ duæ circumstantiæ, ut dicebatur ex adverso, & in quibus constituebatur præcipuum Partis fundamentum, sunt causa potissima sepulturæ in Episcopo, Canonico, & Beneficiato, ut videre est in autoritatibus superius allegatis in §. *Predicta dua*. Imò quod Cardinales Titulares non sint Sponsi suarum Ecclesiarum expressè asserit. *Lotter. de re benefic. lib. 1. quest. 8. num. 36.*

21

Nam pro remotione objecti ponderatum fuit, quod pro causa sepulturæ considerata videtur dignitas, ac Sedes Episcopalis, ex qua deinde oritur, quod Episcopus dicatur Sponsus suæ Ecclesiæ, ac teneatur residere ex *Canone ubicumque 13. questione secunda*. Undè hæc qualitas Sponsi, quæ venit in sequelam Dignitatis Episcopalis non est principaliter consideranda in electione sepulturæ, prout sola Dignitas considerata fuit in Cardinali in itinere decedente antequam ad Urbem perveniret, qui postposita Parochia, in qua decessit, sepeliendus esset in Ecclesia majori loci obitus, ut firmavit *Murga dicta conclusione quarta*, quod etiam proce-

22

dit in Prælato inferiori, qui habet idem jus sepulturæ, licet non sit verus Sponsus suæ Ecclesiæ, ut in *cap. cum quas, de sepultur. in 6.* & firmat *Lavor. variar. lucubr. titul. secundo, cap. undecimo numero sexagesimo primo*, nec quia Cardinalis non dicitur Sponsus suæ Ecclesiæ minus considerari debet, quam Episcopus in sua Cathedrali, nam hoc procedit ab Eminentia dignitatis, quia cum Cardinales sint membra Universalis Ecclesiæ, cujus est Caput Summus Pontifex, & illi principaliter inservire debeant, quamvis omnes Christiani dicamur ejus membra; attamen Cardinales, & Summus Pontifex insimul efficiuntur unum Corpus mysticum, & idè *Lotterius, ubi supra dicit*, quod Cardinalis non est Sponsus alicujus Ecclesiæ, sumpta opinione à *Cald. consilio primo, numero secundo, de transaction. Pralat.* Cæterum Ecclesia Titularis traditur in Titulum, & per obitum vacare dicitur, ut ex eadem Bulla Sixtina, ac ex speciali, qua unicuique Cardinali perpetuò Titularis Ecclesia assignatur, & hoc hodie melius convincitur, quia, ut diximus totidem sunt Ecclesiæ Titulares, quot sunt Cardinales, & invariabiliter Cathedrales dantur Cardinalibus Episcopis, Titulares Presbyteris, & Diaconis Diaconis. Cumque hæc vacatio præsupponat præcedentis vinculi dissolutionem, ad tradita per *Card. de Luc. de benefic. discurs. 97. num. 18. & Rot. coram Gregor. decis. 48. num. 5. & decis. 142. num. 6.* sequitur, ut ratione Tituli, in quo reperiuntur specialiter addicti sint in Ecclesia Titulari sepeliendi, ut distinguendo plures casus comprobatur *Passerin. de stat. homin. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 320.*

23

24

25

26

Idem respondetur, quoad residentiam cum tam Ecclesiæ, quam Cardinales sint in eadem Civitate neque abesse possunt sine licentia Pontificis, nec d. Ecclesiæ habent neque habere possunt omnes propriam habitationem, & nonnullæ etiam, vel ex distantia loci, vel ex qualitate aeris non permitte-

rent

rent commodam, & tutam residentiam, quia, ut diximus Cardinalis semper debet esse à secretis Summi Pontificis, interesse Congregationibus, Cappellis, & similibus. Et si ex eisdem causis permittitur simplici Episcopo, vel aliam Domum habitare, vel etiam à loco Cathedralis recedere quantum magis hoc interpretandum est favore Cardinalium, qui in eadem Civitate commorantur, prout de residentia ipsorum Cardinalium Episcoporum, quoad dictas sex Ecclesias firmat *Card. Brancacius in sua dissertatione de option. sex Episcopatum Cardinalium*. Ultra quod ad illum effectum sufficit etiam præsumpta habitatio, licet defunctus alibi habitaret, ut tradunt *Lap. alleg. 62. num. 2. & seqq. Labor. var. lucubrat. d. tom. 2. cap. 21. num. 51. & in specie Passerin. de statu homin. quest. 187. art. 4. numer. 320.*

27 Minus ob stare potest, quod Cardinales optent inter se Ecclesias Titulares, obtineant nonnulli, unà cum Titulo aliam Episcopalem, & non omnes actus Episcopis competentes exerceant in eorum Ecclesiis Titularibus; Nam optiones ortum habuere sub Pontifice Alexandro V. ut observat *Spondan. continuat. ad annum 1410. num. 2.* & fiunt in Consistorio, consentiente, & approbante Summo Pontifice, imò, si Cardinales post certum tempus volunt ab ordine Diaconorum transire inter Presbyteros Cardinales, ut deinde ascendere valeant ad Episcopalem gradum, necessarium est vigore ejusdem Ballæ Sixti, quod dimittant Diaconiam, & assumant Titulum, & deinde Cathedralium, ut confusio prima evitetur, & ordo in omnibus rebus summoperè necessarius in Ecclesiasticis præcipuè servetur. Et habemus in capitulo ex parte de Clericis non residentibus, quod Anastasius Presbyter Cardinalis S. Marcelli ob non residentiam fuit depositus. Unde data à principio hac formali residentia, si hodie ex causa benè visa Summis Pontificibus, & ex frequentia negotiorum in aliquo immutata est, non potest dici, quod amissum sit jus sepulturæ, *Monacelli, Formul. Suppl.*

quod acquisiverunt Ecclesiæ Titulares ex regula juris jam acquisiti, & quia regulariter etiam respectu Parochialium idem est habere domicilium, vel quod habere censeatur, & sufficit residentia habitualis, ut observat *Lap. dicta alleg. 62. num. 1. & domus Titulares gaudent iisdem privilegiis, ac Episcopales, de Luc. disc. 70. num. 2. de jurisd.*

De actibus autem particularibus modo non est quæstio. Nam si quoad nonnullos actus, ita voluit Summus Pontifex pro meliori regimine, & ad evitandam tantam jurisdictionum scissuram, & varietatem in una eademque Civitate, ut observat idem *de Luc. d. disc. 14. num. 17.* & ita practicatur, ut scripsit idem *Choellius notit. Card. cap. 55.* non benè inferitur, quod exinde Ecclesiæ Titulares dici amplius non debeant veluti particulares Dioceses, & quod Cardinales non habeant jura Episcopalia, neque gaudeant illis privilegiis, quibus utuntur Episcopi in suis Cathedralibus, cum ratione universalis Ecclesiæ, cujus sunt Senatores, & membra, adedut excellant Dignitate Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis; Et posset responderi, quod etiam in Episcopis videmus diminutam illorum jurisdictionem ex privilegiis à Summis Pontificibus concessis regularibus Monasteriis, & similibus, & nihilominus Episcopi gaudent cæteris omnibus honoribus, & prærogativis, & illorum Ecclesiæ Cathedrales conservant jus sepulturæ, ut supra probatum fuit.

Nullius pariter relevantiæ est alterum Partis objectum, quod jus sepulturæ emanat ab administratione Sacramentorum, & solutione quartæ. Verùm quia Ecclesia Titularis, neque administrat, neque præterdit administrare Sacramenta, & exigere quartam, ita neque præterdere potest tumulationem cadaveris. Omissio enim, quod per Scribentes dicebatur, quod nempe Cardinalis, neque usus sit Parocho per totum tempus suæ permanentiæ hic in Urbe, cum proprium Confessarium haberet, neque Sacramentum Extremæ Unctionis ipse petierit, cum loqui minimè potuerit ex vehementi apopleptico insultu,

32 quæ examinari possent, prout etiam si accesserit ad Urbem animo permanendi, ita ut dici deberet de Parochia, vel Viatore si quæstio esset inter duas Ecclesias Parochiales, vel quod probata Parochialitate jus Titularis cedere deberet, sed quando ex firmatis Ecclesia

34 Titularis habet potentius jus, idem habere debet etiam, non obstante administratione Sacramentorum, & solutione quartæ, aliàs hæc ratio generalissima destrueret quodcumque particulare jus supra firmatum, quia non suffragaret amplius neque electio, neque haberet sepulchrum suorum majorum, cum semper Sacramenta sint accipienda à proprio Parocho, & eidem debetur

35 quarta, & idè uti nimis probans nihil probat.

Et demùm non obstat Statutum Cleri Romani, in quo sub cap. 4. §. 6. hæc ordinatio legitur: *Cadavera extra limites Parochie in qua obierunt, absque ejusdem Parochi licentia, in depositum non deponantur, Cardinalium Cadaveribus exceptis &c.* Nam talis ordinatio respicit solum depositum, non Sepulturam, sed idem Statutum potius retorqueatur, nam in §. 21. statuit, quod familiares Cardinalium, Prælatorum, & Principum habentes domum, & familiam in aliena Parochia ad illam pertineant, nihil autem de Cadaveribus Cardinalium disposuit bene sciens, quod illi alibi sepeliri non poterant, quàm in Ecclesia Titulari, juxta praxim superius insinuatam.

Et ita Causa pluries proposita, & utraque Parte semper informante, & in postremis propositionibus suffragantibus omnibus DD. resolutum fuit, &c.

R. P. D. LANCETTA.

Pisana Cappellaniæ.

Veneris 5. Junii 1705.

A R G U M E N T U M.

Litteræ Apostolicæ, quarum medio quis beneficium aliquod impetravit, an, & quando sint exequendæ? Obreptio satis dicitur resultare ex falsa narrativa. Pluralitas Beneficiorum non impedit consecutionem alterius Beneficii, sed illius retentionem.

S U M M A R I U M.

- 1 Littera Apostolica obreptitia, & subreptitia nullam merentur executionem.
- 2 Obreptio litterarum Apostolicarum clare apparet ex falsa narrativa. Initium anni sumitur à die Incarnationis, ibid. & n. 5.
- 3 Tempus ad presentandum potest prorogari.
- 4 Prorogatum Patrono instituire debenti dicitur legitimum.
- 6 Littera Apostolica dicuntur subreptitia, si quid necessarium Pontifici non exponatur.
- 7 Non exposita Papa in litteris Apostolicis valent impedire concessionem Gratie.
- 8 Impedimentum resultans ex pluralitate beneficiorum prohibet alterius beneficium retentionem.
- 9 Papa potest dispensare retentionem duorum beneficiorum sub eodem titulo.
- 10 Institutio petita à presentato in actu presentationis excludit quamcumque devolutionem.
- Presentatus ex officio est instituendus, ibid.
- 11 Tempus ad petendam institutionem non est à jure præfixum. Nec idem potest præfigi à capitulo, ibid.
- 12 Littera Apostolica plenissime justificata, sunt exequendæ.

D E

DECISIO XIX.

VAcante Cappellania S. Laurentii Martyris in majori Ecclesia Pisarum, ad illam presentatus fuit à Marchione Philippo Corsino uti unico Patrono Joannes Corsinus, qui provisionem Apostolicam in forma gratiosa desuper obtinuit, postmodum verò Cosmus Venturellus eandem Cappellaniam impetravit sub expressione, quod ad S. Sedem devoluta fuisset, ex quo Patronus intra præscriptum tempus non præsentaverat, & istius litteras Vicarius Generalis executioni demandandas esse per sententiam decrevit, à qua cum ad instantiam Joannis causa appellationis mihi commissa fuerit; disceptandum dedi Dubium: *An intret arbitrium pro retardatione, siue potius litteræ Joannis sint exequende?* quod affirmativè in utraque sui parte resolutum fuit.

Litteræ namque impetratorie Venturelli, utpotè manifesto obreptionis, & subreptionis vitio laborantes nullam executionem merentur, ac pro illarum retardatione intrat arbitrium, *Rota coram Pamphil. decis. 611. num. 7. & coram Cerr. decis. 249. num. 2. & coram san. mem. Alexan. VIII. decis. 115. num. 2. & in recent. decis. 543. num. 2. par. 18.*

Obreptio itaque satis clara resultare visa fuit ex falsa narrativa neglectæ præsentationis intra tempus Patronis laicis præfixum, quia facta combinatione temporum contrarium apparuit, vacavit enim Cappellania die 19. Martii 1703. morte Pisano, juxta quem, initium anni sumitur à die Incarnationis, & Patronus ad quem tunc spectabant duæ ex tribus vocibus dicti Jurispatronatus, præsentavit Joannem die 24. ejusdem mensis, & sic non solum intra quadrimestre, sed intra paucos dies: Postea verò impetrata prorogatione temporis ad alios menses acquisivit ex donatione sibi facta, tertiam vocem, & devenit ad iteratam præsentationem ejusdem Joannis sub die 4. Septembr. anni 1704. ab Incarnatione, & per consequens intra sex

menses, quibus durabat facultas præsentandi, attentata prorogatione ad alios duos menses, ut supra reportata; Quamobrem undique constat primam præsentationem factam fuisse intra quadrimestre; secundam verò in tempore prorogato sex mensum, quod semper dicitur legitimum, quoties Patrono instituere debenti est prorogatum, *Paris. de resignat. benef. lib. 7. quest. 29. in fin. Vivian. de Jurepatronatus, par. 2. lib. 3. cap. 7. num. 10. & seqq. & in Cracovien. Canonicius 13. Junii 1701. §. Nihilominus, coram R. P. D. meo Anfaldo.*

Et ex hac animadversione deregitur æquivocum; quod deducebatur lapsus temporis, cum à mense Martii 1703. usque ad mensem Septembris 1704. videatur intercedere tempus unius anni cum dimidio, hoc enim procederet si initium anni desumeretur à die Nativitatis, ut practicatur hic Romæ, secus verò si desumatur à die Incarnationis, ut in Civitate Pisarum; nam juxta hanc suppositionem non est lapsus terminus sex mensum, ut supra ostensum fuit, quodque hujusmodi stylus attendi debeat in calculatione temporis, est de per se clarum, & respondit *Rota in antiquis, decis. 17. de Juridiciis.*

Præter obreptionem sunt etiam præfatæ litteræ à Venturello reportatæ vitio subreptionis obnoxie, quoniam Summo Pontifici expositum non fuit, quo ad Cappellaniam controversam ex lege foundationis præsentandi semper erant proximiores fundatori, & de ejus certo genere, quod de Joanne Corsino bene verificandum remanet, non verò de Venturello extraneo; cum autem hæc recensita circumstantia potuisset gratiam impedire, vel saltem illius concessionem reddere difficiliorem, inevitabilis est obreptio, ut in his terminis firmavit *Rota in Barchinonen. beneficii 14. Aprilis 1698. paragr. hinc, coram R. P. D. meo Anfaldo, & generaliter in dict. Cracovien. Canonicius 13. Junii 1701. §. opponebat, coram eodem.*

Non obstat prætena incapacitas Joannis

nis à Marchione præsentati, attento quod ipse tunc temporis duo alia beneficia simplicia possideret; Quoniam ultra quod impedimentum resultans ex pluralitate beneficiorum solum obicem facit retentioni, non assecutioni, *Card. de Luc. de benefic. disc. 58. num. 5. & 6. Garz. de benefic. par. 11. cap. 6. num. 65. & 486. Rot. coram Cavaler. decis. 456. num. 6.* Difficultas penitus cessavit ex facto, cum in litteris suæ provisionis, quas pro præsentato Summo Pontifici reportavit, fuerit etiam dispensatus ad retinendum duo beneficia sub eodem recto, & successivè aliam gratiam perindè valere obtinuerit ad effectum retinendi aliud in diversa Ecclesia situm, ex quibus omnibus exclusa remanet quæcumque prætensa vacatio, seu devolutio, *Rebuff. tit. de rescript. te jam, & perinde valere, num. 2. & seqq. Garz. de Benefic. cap. 5. num. 128. lib. 11. Rota in recent. decis. 201. num. 2. parte 19.*

Multoque minus adduci meretur altera devolutio, ex quo, transactis sex mensibus post præsentationem Joannes institutionem à Capitulo Pisano reportaverit; nedum quia in ipso præsentationis actu petita fuit, quod satis est ad excludendam quamcumque devolutionem, cum ex officio præsentatus, sit institutus, *Lamber. de Jurepatron. lib. 2. par. 3. quest. 2. art. 12.* Verùm etiam quia cum nullum adsit præfinitum tempus à jure ad petendam, & consequendam institutionem, nec istud à Capitulo præfigi poterat, ideoque ea non requisita, non intrat casus devolutionis, *Vivian. de Jurepatronatus par. 2. lib. 12. cap. 4. num. 7. & seqq. Lotter. de re benefic. lib. 2. par. 13. num. 59. Lambert. de Jurepatronatus, lib. 2. par. 2. art. 9. part. 5. principalis, num. 14. Rota coram Penia, decis. 737. num. 4.*

Ex quibus omnibus, sicut intrat arbitrium pro retardatione litterarum Venturelli, ita è contra respondendo ad alteram dubii partem veniunt exequendæ litteræ Joannis, utpotè plenissimè justificæ quoad vacationem, valorem, pertinentiam Jurispatronatus, & præsentationem

ex confessione Venturelli, & ex legitimis documentis, & dispensationibus ab eo exhibitis ad Text. in cap. si Capitulo, de Præben. in 6. Rota, decis. 422. num. 2. & decis. 8. par. 18. recent. & in Cracovien. Cantoria die 11. Martii 1701. in principio, coram R. P. D. meo Caprara.

Et ita Joanne tantum informante, &c.

R. P. D. LANCETTA.

Pisana Cappellanix.

Veneris 15. Januarii 1706.

ARGUMENTUM.

Præsens decisio est confirmatoria alterius sub die 5. Junii anni præteriti coram eodem emanatæ, & Argumentum ex Summario desumitur.

SUMMARIUM.

- 1 Jus nominandi, & præsentandi ad quævis Beneficia acquiri potest ex donatione.
- 2 Incapacitas ex pluralitate Beneficiorum resultans non impedit assecutionem alterius Beneficii, sed eorundem retentionem cum isto post lapsum duorum mensium, & num. 3.
- 4 Obtena à Papa dispensatione super Beneficiorum pluralitate, remanet quodcumque sublatum impedimentum illa retinendi.
- 3 Verba in Pape dispensatione apposita, & Delegato directæ autoritate nostra conferas, & assignes important illam in forma gratiosa, & à sui principio dicitur perfectissima.
- 6 Verificatio gratiæ obtenta, cum sit patefactio præteriti jam existentis, habetur pro pura, & perfectissima.

facta, & retrahitur ad sui principium.

- 7 Clausula dummodo tempore data importat non solum gratiam perfectam, sed excludit etiam jus ex aliis gratis concedendis quarendum.
- 8 Gratia in data posterior preferenda non venit gratia anteriori.
- 9 Littere dispensationis obtenta sub falso supposito, dicuntur obreptitia.
- 10 Gratia cum clausula Perinde valere operatur idem, ac si omnia in primis litteris fuissent expressa.
- 11 Clausula Perinde valere tollere non potest jus prius quassum alteri.
- 12 Littere Apostolica ex alio capite reportata nequeunt impedire effectum gratia revalidatoria alicujus.
- 13 Jus ex gratia obreptitia proveniens cum sit invalidum, non censetur preservatum in tertii prejudicium.
- 14 Per subreptionis vitium, vel gratia denegatur, vel difficilius conceditur.

DECISIO XX.

Revocatis ad trutinam fundamentis decisionis editae coram me sub die 5. Junii anni praeteriti Domini agnita insubsistentia exceptionum, quae pro obtinenda nova audientia fuerant per Venturellum excitatae, non dubitarunt, etiam si in hac propositione ille non informaverit, in decisis persistere.

Constitut enim quod jus nominandi, & praesentandi ad hanc Cappellaniam, sicuti etiam ad caetera beneficia, de quibus in Testamento Antonii Perini fuit translatum, mediante duplici donatione facta per illos de Corsinis de Cascina in Marchionem Philippum Corsinum, ejusque haeredes, & successores, ita ut posita pertinentia Jurispatronatus, clarum remanet vitium obreptionis litterarum, quas a S. Sede reportaverat Venturellus cum supposito, quod Patroni laici intra terminum a jure praefixum

non praesentaverant Joannem; id enim ex combinatione temporum facta in praeterita decisione sublatum remanet, absque eo quod replicari posset narrativam conceptam fuisse cum illa circumstantia, quod nimirum nulla facta fuerit praesentatio, quae suum sortiri posset effectum; Ideoque bene verificari possit ratione incapacitatis Joannis, quia possidebat alia duo Beneficia de tempore praesentationis; Quoniam obiectum cessat, dum incapacitas resultans ex pluralitate Beneficiorum, non impedit assecutionem alterius Beneficii, sed eorundem retentionem dumtaxat, ut probant auctoritates praeteritae decisionis, §. *Non obstat*, *Ros. de execut. lit. Apost. c. 4. num. 65. Rot. in Cracovien. Canonica-tus 13. Junii 1701. §. Certè, coram R. P. D. meo Ansaldo*, & retentio illorum ultra lapsum duorum mensium non facit vacare Beneficium ultimo loco acquisitum, sed alia antecedenter obtenta a. *Text. in cap. commissa de elect. in 6. Card. de Luca de Benefic. decis. 155. numer. 20. Rota coram Seraph. dec. 773. numer. 2. & cor. Caval. dec. 450. n. 6. & in recent. dec. 174. num. 18. part. 5. & in omnem casum satis esset, quod Joannes a Sanctissimo reportavit dispensationem ad effectum obtinendi controversum Beneficium, aliaque retinendi, per quam sublatum remansit quodcumque impedimentum, ut praeter adductos in alia decisione d. §. *Non obstat. Corr. in praxi dispens. lib. 3. cap. 1. n. 16. Rota cor. Bich. dec. 360. n. 18. & in rec. dec. 43. n. 4. p. 16.**

Quae dispensatio cum concepta legatur illis verbis praecipivis: *Mandamus, quatenus verificatio prius coram te d. Jurispatronatus, &c. eidem Joanni auctoritate nostra conferas, & assignes*: dicitur in forma gratiosa, & a sui principio perfectissima, *Car. de Luc. de benefic. disc. 35. num. 13. Capou. discept. 46. num. 25. Rota in Melphiten. Cappellania 17. Junii 1692. §. Gratian. autem, coram R. P. D. meo Auto, & 7. Junii 1700. §. In subjecta, coram me.* Adeo licet verificatio coram Delegato non fuerit ab initio facta, sed subsequenter, tamen retrahitur usque ad principium gratiae obtentae, quia cum dicatur simplex patetia-

refactio præteriti jam existentis, habetur quoad omnes Juris effectus pro pura perfecta, & irrevocabili, *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 51. n. 41. & seqq. Rota in Barchinonen. Beneficii 2. Decembris 1701. §. Nulius denique, circa fin. coram R. P. D. meo Caprara.*

Maximè quia ibidem adjecta fuit etiam clausula: *demmodo tempore data presentium, non sit in ea alicui specialiter jus quæsitum*: per quam ostenditur Summum Pontificem nedum habuisse gratiam, tamquam perfectam, tempore datæ, sed etiam per præservationem Juris quæsitum ante datam ejusdem intellexisse excludere jus ex aliis gratiis, in posterum concedendis quærendum, ut est illud *Venturelli* proveniens ex gratia postea explicata; Ideoque nullatenus præservanda venit, utpotè in data posterior *ad Text. in cap. cum cui, de præben. in 6. Rota, cor. bon. mem. Emerix, dec. 1133. n. 1.*

Non obstat exceptio, quod dictæ litteræ secum ferentes dictam gratiam dispensationis sint obreptitiæ, utpotè obtentæ sub falso supposito præsentationis per Joannem reportatæ à majori parte Patronorum, quando de tempore impetrationis gratiæ solam medietatem vocum habebat: Ex facto etenim comperum fuit, quod Joannes duplicem, & in diversis temporibus à Marchione Corsino præsentationem reportavit; Ille enim prima vice præsentavit, utendo jure trium ex quatuor Patronis, à quibus cessionem Juris nominandi reportaverat, ut in ejus *Summ. n. 1. & secundo loco pro alia vice, cujus cessionem acquisivit ex post, ut in dicto Summ. n. 2.* Unde dum prima præsentatio facta fuit ante impetratam gratiam à Joanne, manifestè sequitur, verificatam fuisse narrativam præsentationis à majori parte Patronorum, ut firmavit præterita decisio, §. *Ex quibus.*

Maximè quia ab eodem obtenta fuit alia gratia: *Perinde valere*, quæ operatur idem, ac si omnia in primis litteris fuissent expressa, & sic cessat quælibet difficultas, *Rof. de execut. litter. Apost. par. 1. cap. 6. num. 343. & seqq. Rota in recent. dec. 276. nu. 12. p. 19. & in Leodien. Canonicius 4. Julii 1698. §. Siquis*

dem, coram R. P. D. meo Ansaldo.

Minimè refragante, quod *Venturellus* suam gratiam reportaverit, antequam obtinerentur dictæ litteræ; *Perinde valere*, ideoque per eas tolli non potuerit Jus prius dicto *Venturello* quæsitum, præsertim quia in gratia revalidatoria additum fuit, quod *A data presentium tantum valeant*; Quoniam cum *Venturellus* suam gratiam non obtinuerit ex præciso capite, quod Joannes de alio beneficio mentionem non fecerit, inde sequitur quod litteræ ex alio capite reportatæ impedire nequeant effectum gratiæ revalidatoriæ Joannis, *Amayden. de styl. Dat. lib. 1. cap. 14. nu. 9. Rof. exec. litter. Apostol. par. 1. cap. 5. n. 334. Rota in Aurien. Cantoria 8. Junii 1696. cor. R. P. D. meo de la Tremoille confirmata 10. Decembris ejusdem anni, cor. Reverendissimo Conchien. utrobique, §. fin. Fortius quia dum gratia *Venturelli* manifesto obreptionis vitio laborat, omne Jus ab illa proveniens, remanet invalidum, ac proindè in præservatione facta in litteris secundæ gratiæ Joannis, illud non censetur præservatum, *Gomez. in regul. Cancell. de jur. quæf. non tollen. q. 1. n. 13. cor. Bich. dec. 289. n. 41. & seq. & in rec. dec. 606. n. 6. p. 19.**

Ultra obreptionis vitium subreptione quoque laborant dictæ litteræ *Venturelli*, cum non expresserit ad controversam Cappellaniam ex lege foundationis contenta in Testamento Fundatoris modo in actis producto, quod semper præsentari debeant proximiores de Familia, qualis nullo modo dici potest *Venturellus*, quæ circumstantia si fuisset expressa, vel Summus Pontifex gratiam denegasset, vel difficilius concessisset, ut firmatum fuit in alia decisione, coram me.

Et ita Joanne tantum informante, *Venturello* autem licèt pluries lacesitò non comparente, &c.

R. P. D. SCOTTO.

Tuden. Cappellæ.

Veneris 23. Junii 1705.

ARGUMENTUM.

In hac decisione, quæ est confirmatoria alterius, coram R. P. D. Caffarello emanatæ sub die 25. Aprilis 1704. statuitur nullum jus competere Parocho ad impediendam celebrationem Missæ in Cappella intra ejus Parochiæ limites erecta, concurrentibus tamen requisitis, de quibus in decisione. Cætera patent ex Summario.

SUMMARIUM.

- 1 Cappella probata, quod fuerit auctoritate Ordinarii erecta, Benedicta, ac dotata, potest in ea Missæ sacrificium celebrari.
- 2 Text. in Can. nullus, & Canon. nemo, de consecrat. dist. 1. Declarantur.
- 3 Cappella Parva, seu Oratoria, satis est, quod Divino Cultui sint dicata, & Episcopi auctoritate benedicta ad differentiam Ecclesiæ formalem consecrationem requirentis.
- 4 Consensus tacitus operatur idem ac expressus.
- 5 Consensus obtentus censetur, prout erat de jure obtinendus ad validitatem actus.
- 6 Licentia per Episcopum ad benedicendum concessa præfert licentiam, seu ratificationem adificat.
- 7 Consensus Episcopi non est necessarius, quod constructionem Ecclesiæ precedat, sed satis est, ut subsequatur.
- 8 Consensus semel valide præstitus, re infecta, non fit amplius revocabilis.
- 9 Fundatoris obligatio, si proveniat

à mera liberalitate, contra eundem non est ita rigidè insistendum, si Cappella non habeat Oratorii requisita, quæ aliàs in rigore juris deberet habere.

- 10 Cappella ea dos sufficit, quæ pro ejusdem manutentione necessaria est.
- 11 Cappella si non habeat dotem requisitam, quis supplere teneatur.
- 12 Parochus videns Oratorium constructum, & non contradicens consensum ejus erectioni præstitisse censetur.
- 13 Consensus injuste denegatus, potest per Judicem suppleri.
- 14 Intellectus Sac. Tridentina Synodi in sess. 22. de observ. & evitand. in celebrat. Missæ.

DECISIO XXI.

IN gradu appellationis à diversis sententiis de partibus non benè inter se conformibus pronunciavit R. P. D. meus Caffarellus per sententiam latam, prævia decisione emanata sub die 25. Aprilis elapsi anni, licitam esse celebrationem Missarum in Cappella sub invocatione B. Mariæ de Monte Carmelo à Michaelæ, & Elisabetha conjugibus proprio æræ constructa, & propterea nullum jus competere Parocho, intra cujus Parochiæ limites eadem Cappella erecta fuit pro impedienda dicta celebratione, salvis tamen juribus Parochialibus. Cumque in gradu ulterioris appellationis per Signaturam Justitiæ Mihi delegatam dubitaverim de viribus prælaudatæ Sententiæ Rotalis, DD. hodie audito etiam Promotore Fiscali Curiæ Episcopalis adhærente instantiæ dicti Parochi, pro illius confirmatione respondere non dubitarunt.

Basis resolutionis iterùm stetit in eo, quod cum hujusmodi Cappella fuerit auctoritate Ordinarii erecta, & ex speciali ejusdem delegatione à P. Matthæo Perez benedicta, ac demùm sufficienter dotata, consequens erat, quod in ea posset incruentum Missæ Sacrificium celebrari cap. hic ergo, & cap. Missarum I de con-

de consec. distinct. 2. cum alius cumulatis per Pignatell. tom. 1. consult. 92. num. 18. & 19. Non attento quod in erectione dictæ Cappellæ non fuerint servata solemnitas præscripta in can. nullus, & can. nemo, de consec. dist. 1. Quia requisita per dictos Canones spectant ad formalitatem consecrationis Ecclesiæ, quæ non est necessaria pro celebratione Missæ, præsertim in hisce parvis Cappellis, & Oratoriis, quæ satis est quod sint Divino Cultui dicata, & Episcopi auctoritate consuetis Ecclesiæ precibus, & per solam Aquæ Sacræ aspersionem benedicta, ut tradunt Azor. instit. moral. lib. 10. cap. 26. §. 14. Barbof. de Jur. Eccl. Univ. lib. 2. cap. 2. numer. 28. Pasqualig. de Sacrific. Missæ qu. 511. numer. 1. Pax. Jord. Lucubrat. 1. lib. 4. tit. 1. sub n. 115.

Quibus positis nequaquam relevare visa sunt tria objecta, quæ per Defensores Parochi proponebantur. Primo nempe quod non constet de dicta licentia Ordinarii. Secundo, quod dos assignata Cappellæ non sit libera, & tertio, quod esset necessarius etiam consensus Parochi in cujus præjudicium non potuerit erigi controversa Cappella. Nam quoad licentiam Ordinarii DD. animadvertent, quod constructa jam Cappella, prius Fundator supplicavit Reverendissimo Episcopo pro facultate illam benedicendi, & in precibus porrectis exposuit ibi: *Come havendo fabricato con licenza di V. S. Illustriss. una Eremita della Madonna del Carmine*. Quapropter dum Episcopus approbando exposita, gratiosè petitam facultatem benedicendi P. Matthæo Perez in calce precum delegavit; non videbatur posse dubitari de constructione, & erectione facta de ejusdem consensu, qui sufficit etiam tacitus, Azor. instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 3. quest. 6. Barbof. de offic. & potest. Episc. part. 2. alleg. 26. numer. 2. Pasqualig. de Sacrific. nove legis, quest. 441. numer. 2. Pax Jordan. lucubrat. tom. 1. lib. 5. tit. 8. numer. 52.

Neque obstat, quod ex Constitutionibus Synodalibus licentia in scriptis requiratur; Tum quia consensus in di-

ctis precibus enunciatis, & ab Episcopo tunc admissis præsumitur obtentus; prout erat de jure obtinendus ad validitatem actus, & sic ad formam dictæ Constitutionis Synodalis, Rota dec. 883. numer. 10. & decis. 1158. num. 6. cor. Emerix jun. tum etiam quia licentia in scriptis concessa ad benedicendum præfertur tamquam necessarium antecedens licentiam in scriptis, seu ratificationem ædificationis jam factæ, quod sufficit, ut plenè dicatur satisfactum formæ præscriptæ à Constitutione prædicta, cum Ordinarii consensus, seu licentia non sit necesse, quod constructionem Ecclesiæ præcedat; sed satis superque, sit, quod subsequatur, etiam illa perfecta, ut probat Azor. Instit. Moral. par. 2. lib. 9. cap. 3. q. 5. Barbof. de offic. & potest. Episcopi, par. 2. allegat. 26. numer. 2. & de Jur. Eccl. Univ. lib. 2. capit. 2. numer. 5. Pax Jordan. lucubr. d. libr. 5. tit. 8. numer. 51. Amostaz. de caus. piis, lib. 5. de Eccl. edific. cap. 2. numer. 2.

Non relevante, quod dicta delegatio ad benedicendam Ecclesiam fuerit postmodum per Episcopum revocata: Nam cum ante revocationem Delegatus jam devenisset ad benedictionem Oratorii: revocatio facta, re amplius non integra, non poterat ob stare, cum consensus semel validè præstitus, re infecta, non sit amplius revocabilis, Grat. disc. forens. cap. 191. n. 9. Cardin. de Luc. de Canon. & Capit. disc. 1. numer. 9.

Quo verò ad dotem Cappellæ DD. de illa satis constare censuerunt ex Instrumento assignationis plurium bonorum per dd. Conjuges factæ; Quamvis enim objiceretur, quod dd. bona essent emphyteutica, & devolutioni subjecta, itaut propterea dos non possit dici perpetua, tamen ex lectura Instrumenti Dominis apparuit non omnia esse dicto onerata, sed plurima ex eis enunciari absque dicta qualitate emphyteutica, & de jure libera præsumi; Unde cum agatur de simplici Oratorio, seu Cappella, non erat ita rigidè insistendum contra fundatorem, cujus obligatio provenit à liberalitate, ut inquit Abb. in cap. 8. nu.

8. numer. 4. de Consecr. Eccles. vel Altar. Et sufficit quod dos in ea quantitate subsistat, quæ possit sufficere pro manutentione ejusdem Oratorii, & sacrorum suppellectilium, *Abb. d. cap. 8. numer. 4. Vivian. de Jurepatronatus lib. 2. cap. 4. nu. 35. & 39. Panimol. decis. 9. adnot. 2. nu. 2. & 3. Pax. Jordan. lucubr. tom. 1. lib. 5. tit. 8. n. 23.*

Et in omnem casum ponderabant PP. quod quatenus Dos non subsistat in quantitate sufficienti, potuerit Reverendissimus Dominus Episcopus, cujus fatis nota est vigilantia in respicientibus Divinum Cultum, & Beneficium proprii Gregis, cogere fundatores in visitatione, ad illam in congrua quantitate assignandam, ut tradunt *Abbas in cap. cum scut. numer. 3. de consec. Eccles. vel Altar. Vivian. de Jurepatronatus part. 2. lib. 2. capit. 4. numer. 26. & seqq. Panimoll. dicta decis. 9. adnotat. 2. num. 6.*

Respectu demum consensus Parochi, cum ille eatenus requiratur, ne scilicet præjudicium inferatur juribus Parochialibus, & hujusmodi jura expressè facta tecta serventur in sententia Rotali, & omnibus aliis per eandem confirmatis, vel sufficienter intervenisse dicitur, cum viderit Oratorium construi, & non contradixerit, immò potius annuerit, ut deponunt Testes, & in fortioribus terminis tradunt *Barbos. de offic. & Potest. Episcopi part. 2. alleg. 26. num. 2. Pasqualiz. de Sacrif. nova legis quest. 441. nu. 4. Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 2. nu. 27. in fin.* vel in omnem casum cum injustè denegerit, potest per Ordinarium, vel per sententiam Judicis suppleri, ut concordantibus allegatis, latè firmatum fuit in *Romana Oratorii 13. Januarii 1698. §. Reliqui, & 26. Junii 1699. §. Hoc autem cum duobus seqq. coram R. P. D. meo Priolo.*

Hinc denique nullatenus applicabilis visa fuit dispositio Sacræ Æcumenicæ Synod. Tridentinæ allegata per Informantes pro Parocho in *sess. 22. de observ. & evitand. in celebrat. Missæ*; Super necessaria visitatione, & designatione Ordinarii: Quia cum hic agatur de Oratorio publico, non applicatur disposi-

tio prædicta, quæ tantum procedit quoad Oratoria in particularium domibus existentia, ut relatis pluribus resolutionibus Sacr. Congregation. firmat *Barbos. ad idem Conc. loc. cit. nu. 21. & 22.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. MOLINES.

Romana Funeralium.

Luna 15. Junii 1699.

ARGUMENTUM.

Funerale non factum, & taxandum ex consuetudine totum debetur Parocho.

SUMMARIUM.

- 1 In Urbe viget consuetudo taxandi Funerale à Testatore nullo modo præordinatum, & ab heredibus non factum.
- 2 Consuetudo in materia funeris multum operatur.
- 3 Ritus ab Ecclesia ordinati in sepeliendis mortuis, quid denotent, ostenditur.
- 4 Ultima defunctorum voluntas in ea parte, in qua præscribitur eorum corpus humari sine honorificentia, non est executioni demandanda etiamsi sit contraria consuetudo, n. 5.
- 6 Parochi non possunt omittere in exequiis mortuorum ritus à rituali Romano præscriptos.
- 7 Heredes tenentur consueto Ritu cadavera deferre, & exponere.
- 8 Ritus in Funeralibus frustra essent ab Ecclesia instituti, si non observarentur.
- 9 Episcopus potest taxare aliquam potentem summam applicandam pro

- pro anima defuncti ab intestato, quando nihil disposuerit circa fune-
ris impensam, maximè si adsit con-
suetudo, & n. 10.
- 11 Pro Ecclesiastica sepultura nihil reci-
pi debet, nec pro officio, quod
impenditur in humanis corporibus,
n. 12.
- 13 Oblatio spontanea pro funeribus po-
test recipi, imò laudabilis est con-
suetudo, aliquid offerendi pro sepul-
tura, & exequiis, n. 14, 15, &
Populus officio Judicis potest ad-
stringi ad servandam hanc consue-
tudinem, n. 16.
- 17 Cap. cum in Ecclesia de Symon.
quod non afficiatur ad tollendam
dictam consuetudinem, ostendi-
tur.
- 18 Consuetudo introducta ex libera fide-
lium voluntate aliquid pro sepultura
exigendi, laudabilis est.
- 19 Funerale non factum, totum debetur
Parocho.
- 20 De jure antiquo soli Parochi habe-
bunt jus sepeliendi, & numer.
21.
- 22 Ecclesia Regularium habentes jus se-
peliendi ex privilegio, numer.
23.
- 24 Auctoritates tenentes Regularibus
permisam esse potestatem sepeliendi
ex juris communis dispositione re-
felluntur, n. 25.
- 26 Privilegia à regularibus obtenta se-
peliendi in suis Ecclesiis fidelium
cadavera, sunt intelligenda si-
ne præjudicio jurium Parochia-
lium.
- 27 Semoto privilegio regularibus concesso,
jus sepeliendi competit private
Parochis.
- 28 Emolumenta Funeralia computan-
tur inter jura Parochialia, & n.
29.
- 30 Habens pro se juris regulam, dicitur
habere intentionem plusquam semi-
plene fundatam.
- 31 Allegans aliquod privilegium, debet
illud probare.
- 32 Ecclesia non Parochialis sepeliens
cadavera mortuorum, tenetur
prestare Parocho portionem Ca-
nonicam, n. 35.
- 33 Portio Canonica est tertia, vel
quarta pars funeris, vel aliorum
legatorum intuitu sepulture reli-
ctorum, nisi alia consuetudo vi-
geat, n. 34.
- 36 Privilegia concedentia Ecclesiis re-
gularium sepeliendis funerum emo-
lumenta, deducta quarta Canonica,
non intenduntur ad Funeralia
non facta, & ex consuetudine ta-
xanda.
- 37 Privilegia ex identitate rationis
non sunt extendenda de casu ad
casum.
- 38 Clementina dudum in iis, que adver-
santur juri communi, est stricte in-
telligenda, n. 39.
- 40 Funerale à Testatore relinquitur, vel
ab hæredibus factum, differt à Fu-
nerali non factum, & ex consuetudine
taxando, n. 44.
- 41 Dispositio defunctorum omnino est
servanda.
- 42 Ex omnibus emolumentis, & oblatio-
nibus Ecclesie sepeliendi factis, de-
trahenda est quarta favore Pa-
rochi, & n. 43.
- 45 Emolumentum labore funeris prestan-
dum, ipso non factum, nullatenus
debetur.
- 46 Jus sepeliendi, in quo differat à jure
funerandi, ostenditur.
- 47 Quarta Canonica debetur Parocho
etiam contra voluntatem defuncti,
& n. 48.
- 49 Ecclesia sepeliens præsciudendo à fu-
nere relicto, vel in ea factum, nul-
lum jus præterdere potest pro taxa-
tione non facti.
- 50 Consuetudo ex actibus contrariis inter-
rupta, non est attendenda.
- 51 Ecclesia Lateranensis est caput om-
nium Ecclesiarum Urbis, & Orbis.
- 52 Vicarius perpetuus Ecclesie Latera-
nen. habet suam Curam distinctam
& separatam.

DECISIO XXII.

Antiquissima viget in Urbe consuetudo taxandi Funerale à defunctis nullo modo præordinatum, aut ab eorum Hæredibus non factum juxta singulorum Dignitatem, gradum, & facultates; quod semper integrum exigit Parochus, quando corpora mortuorum tumultuata fuerunt in propria Ecclesia Parochiali; eis tamen in alia sepultis controversum extitit, an etiam totum ad illum spectaret, seu contentus esse deberet sua Quarta Canonica, remanente residuo pro Ecclesia sepeliente, eo modo, quo sit, quando in ipsa verè, & realiter factum esset. Anno tamen 1690. delata hujusmodi controversia ad hoc Sacrum Tribunal occasione non facti, & taxati Funeris R. P. D. Rotæ, prodiit coram R. P. D. meo Caprara Decisio totum, & integrum competere Parocho; cui resolutioni Patres Sancti Augustini succumbentes, acquieverunt, litique solemniter renunciarunt.

Verùm hac re judicata non obstante, ob non factum Funus claræ mem. Principis Don Flavii Ursini, renovata fuit similis contentio inter Parochum Sacrosanctæ Basilicæ Lateranensis, ubi in sepulchro præclaræ hujus Familiæ illius cadaver humatum est, & Parochum Ecclesiæ Sancti Eustachii, in cujus sepulchro idem Princeps naturæ debitum reddidit, super pertinentia dicti Funeris à Camerario Cleri Romani taxati, utque semel hujusmodi disputationes frequenter contingibiles amputarentur, placuit Sanctissimo Domino Nostro feliciter regnanti præsentem causam definiendam remittere ad Sacram Congregationem Concilii, exquisito Voto nostri Auditoris, cæteris Urbis Parocho pro omni eorum jure, & interesse vocatis, & auditis. Quamobrem cum ad hujus Rescripti normam hodie dubitaverim: *An Funerale non factum deberetur integrum Ecclesiæ Parochiali, quando defunctus fuit sepultus in alia Ecclesia, Domini, diviso Dubio in duas partes an scilicet Funerale non factum debeat*

tur, justèque exigere valeat; Et quatenus affirmativè an tantum à Parocho; ita ut ipsi totum, & integrum sit adjudicandum. Re maturè, & funditus examinata responsum dederunt *Funerale non factum deberi, & quidem totum, & integrum Parocho.*

Prima pars resolutionis solidum visa fuit recipere præsidium, non solum ex efficacia consuetudinis nunquam in dubium revocata, quæ in hac, de qua agitur, materia multum operatur, argumento, *cap. Certificari, de sepult. Innoc. in cap. Dilectus, num. 4. de Cappell. Monach. & in cap. Ad audientiam, ubi etiam Ancharan. n. 9. vers. Quarto quæro, de Eccles. edific. Rot. dec. 373. nu. 2. part. 1. recent.*

Sed etiam, & principaliter quia Ecclesia Catholica oblitteratis, & proscriptis innumeris superstitionis, & deridendis Ethnicorum Funerum ritibus, nec non ambitiosis, & superfluis expensis, quæ in hanc causam effundebantur, sequentia exempla Veteris, & Novi Testamenti, instructaque Beatorum Apostolorum Sanctorumque Patrum regulis pios ac religiosos constabilivit Ritus in sepeliendis corporibus mortuorum servandos, instituendo scilicet, ut eorum Funus prosequeretur cum piis precibus, Psalmis, & Missis, associatione Clericorum, candelis, cereis ardentibus, aliisque hujusmodi generis pompa, & celebritate; Idque tam in suffragium animarum, solatiumque vivorum, quam ad significandum animas a corpore separatas vivere, & immortalitatis dono gaudere, defunctos obiisse in Fide, resurrectionem, ac fruitionem æternæ gloriæ expectare, ut ex Divo Augustino in libro de agenda cura pro mortuis, Hieronymo, Ambrosio, & aliis probant *cap. non estimandum 19. cap. Anima 22. cap. Tempus 23. cap. Quia 24. & cap. Qui Divina 28. casu 13. quest. 2. & explicant latè Card. Bellarm. tom. 1. controvers. lib. 2. de funer. cap. 9. & 10. Gulielm. Benedictus in c. Raynutius, verb. Mortuo itaque Testatore, il. 1. nu. 54. de testam. Durand. de ritibus Ecclesiæ Catholice, lib. 1. cap. 23. à n. 10. ad 16. Casan. in Catalog. glor. mund. par. 2. considerat.*

derat. 5. Julius Lavor. elucubrat. variar. tit. 2. cap. 3. à numer. 32. ad numer. 17. & cap. 14. per totum, Beyerlink in theatro vita humana, vers. Sepultura Ecclesiastica cum sequentibus, Frances. de Ecc. Cathedral. cap. 16. numer. 117. ad numer. 156. Passerin. de offic. & stat. homin. tom. 2. quest. 587. artic. 4. num. 24. & 35. Lar. de annivers. lib. 1. capit. 1. d. num. 52. ad 58. Amostaz. de caus. piis, lib. 6. cap. 1. à numer. 1. ad n. 27.

Invaluitque adè in toto Orbe Catholico hujusmodi vetus Ecclesiæ institutum, ut receptissimum sit inter nostri Juris Interpretes, quod mandari non debeat executioni ultima defunctorum voluntas in ea parte, in qua præscriberent eorum corpus humari sine ulla honorificentia ab Ecclesia instituta, ut probant Valenz. tom. 3. distinct. 3. qu. 2. Bannez. 2. 2. question. 32. art. 3. Lavor. var. elucubr. tit. 2. cap. 16. num. 18. Ventrigl. in prax. rer. notab. for. Eccl. annot. 52. §. unic. numer. 16. Frances. de Eccles. Cathedral. capit. 17. numer. 153. Amostaz. de causis piis, lib. 6. cap. 5. numer. 13. Passerin. dict. art. 4. num. 36. in fine. Non obstante qualibet contraria consuetudine, quia hanc tamquam irrationabilem, omnique honestati repugnantem eliminandam, & extirpandam esse, ex cap. final. de consuetud. aliisque probat Pignatell. conf. 229. num. 17. tom. 4.

6 Hancque ob causam Ritualem Romanam à san. mem. Paulo V. approbatum ad compescendam hæredum impietatem negligentium prosequi solemnem more funus Defunctorum, districtè in Rubrica de exequiis monet Parochos, ne hujusmodi Ritus omittantur, sinantque in desuetudinem abire ibi: Sacras ceremonias, ac Ritus; quibus ex antiquissima traditione, & Summorum Pontificum Institutis Sancta Mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequiis uti solet, tanquam vera Religionis mysteria, Christianæque pietatis signa, & fidelium mortuorum saluberrima suffragia Parochi summo studio servare debent atque usu retinere, & parum infra ibi, Cum autem antiquissimi Ritus Ecclesiastici sint Ce-

reos accensos in exequiis, ac funeribus deferre, caveant Parochi, ne hujusmodi Ritus omittatur, ac ne quid indignè in eo committatur, & Divus Carolus Borromeus inter Constitutiones Concilii Provincialis præcepit etiam, sunt ejus verba, ut vetus Ecclesia institutum mortuorum funus piis precibus, & officiis solemnem more prosequendi multis in locis avaritia, ambitione, vel negligentia depravatum ad pristinam pietatis rationem revocetur. Et mox subjungit ibi, si mortuorum hæredes ita se impiè gesserint, ut Religiosum exequiarum Institutum negligentes Crucis, Clericis, & funeri debita lumina adhiberi noluerint ab Episcopo ea cogantur comparare, qua necessaria videbuntur.

Stante proinde præfata Ecclesiæ vetustissima Institutione. deferendi ad tumulum cum debito funere corpora Fidelium, improbatione contrariæ consuetudinis, voluntatisque Testatorum illud prohibentium, ac demum onere Parochis injuncto, ut hujusmodi usus retineatur; & omninò servetur, bene, & secundum Juris regulas sancitum est Romæ speciali Cleri Romani Statuto; ut Defunctorum hæredes cogantur consueto Ritu funerali deferre, & exponere Cadavera, negligentibusque hanc pompam, & honorem mortuis exhibere, idem funus non factum taxetur per Cleri Romani Camerarium, juxta illorum qualitatem, & substantiam, frustra enim Ecclesia pios, & laudabiles institueret Ritus, si ad observantiam non deducerentur, omnesque non arcerentur fraudes illam impediens, ut omissis generalibus, quæ congeri possent, in terminis funeralium, ait Text. in cap. officii, §. Si verò, & c. final. de Testam. cap. ex parte in fine, de ver. signific. & concord. Rituale Romanum in præcitato tit. de exequiis, §. Sacro, & §. Caveant cum autem, & infra latius.

Quæ omnia mirificè confirmantur ex communi opinione Doctorum dicentium, quod quando aliquis moritur ab intestato nihil disponens circa funeris impensam, Missas, vel alia pia suffragia pro ejus anima posse, & debere Episcopum ad istos effectus taxare, & applica-

plicare aliquam summam moderatam juxta illius statum, qualitatem, & facultates, & obstringere hæredes ad illam solvendam, maximè stante consuetudine, quæ valdè rationabilis est, ut tenent *Genues. in prax. Archiepiscop. c. 79. Nicol. Elucubr. tom. 1. lib. 2. tit. 10. de Testament. num. 16. pag. 172. Cortiad. decis. 258. num. 45. 46. & 47. Cardinal. de Luca de Testam. discurs. 24. Amostazzo de caus. piis lib. 6. cap. 6. à n. 55. ad 74. ubi hoc ipsum comprobatur ex legibus Castellæ; Imò, quod magis est*

10 a num. 75. cum duob. seqq. etiam probatur, quod si aliquis cum Testamento decedat, nihil tamen disponendo de expensis funeris, & suffragiis pro ejus anima, quatenus hæredes spontè eas facere reuerint, posse Episcopum eos cogere ad distribuendam partem honorum proportionatam qualitati, & substantiæ Defuncti, idemque tueretur *Spino de Test. gloss. 2. n. 54.*

Neque dicatur hanc Urbis consuetudinem taxandi funerale non factum aduersari Sacrorum Canonum dispositioni prohibentium pro sepultura in Ecclesia præstanda, & pro officio, quod impenditur in Corporibus humanis ulum pretium exigi per *Tex. in cap. abolenda 13. de sepult. cap. qu. 12. cap. Postquam 13. cap. in Ecclesiastica 14. cap. præcipiendum 15. caus. 13. qu. 2. capit. Plerique 7. de Pactis, cap. ad Apostolicam, cap. suam, cap. dilectus, de simonia.* Ne aut venalis fortasse, quod absit, dicatur

12 Ecclesia, aut Presbyteri de humanis videantur mortibus gratulari, si eorum Cadaveribus studeant querere quolibet modo stipendium, ut totidem verbis scribens ad Episcopos Messanen. & Calaritanum exclamabat *S. Gregorius Magnus, lib. 7. epist. 4. & 56. cum aliis concordantibus latè deductis per Gonzal. in dicto capitul. abolenda, de sepult. & Patrem Thomassin. in veter. & nov. Eccl. discipl. part. 3. libr. 1. capit. 65. & 66. per tot.*

Nam sicuti innegabile est, quod Sancti Patres, Canones, & Concilia nullo tempore passi fuerint, quod Clerici, & Presbyteri administrarent sepulturas cum aliqua pactione, & coacta solutione:

Monacelli, Formul. Suppl.

Vetillimum pariter est, & numquam vetuisse, ne spontaneas oblationes in hanc causam factas reciperent, ut prælaudatus *Sanctus Gregorius protestatur in dicta epistol. 56. ibi, si quando aliquem in Ecclesia vestra sepeliri conceditis, siquidem Parentes ipsius Proximi, vel hæredes pro luminaribus spontè quid offerre voluerint, accipere non vetamus, & concordant omnes Canones in objecto allegati, & in hunc sensum intelligendus est *Text. alias difficilis in capitul. secundam Canonicam 24. caus. 23. quest. 8. ut notat Gonzalez. in dict. capitul. abolenda, n. 8.**

Cumque consuetudo offerendi aliquid pro sepulturis, & exequiis funerum latissimè, & ubique effusa fuerit, atque aliàs talis usus in se ipso sit pius, & laudabilis ob rationes supra expensas, nunc ne refrigesceret pietas, aut Religiosa consuetudo alicujus malitia obsolesceret, Concilia, & Synodica statuta jubere, & præcipere ceperunt consuetudines hujusmodi omninò seruari debere, ut præ cæteris *Honorius Papa III. necnon Innocentius III. ut benè notat Gonzal. in cap. absolvenda 13. de sepult.*

15 injungit Magalonenf. Episcopo, sunt præcisa verba: *Laudabilem consuetudinem erga Dei Ecclesiam pia devotione fidelium introductam observent, nè fermento hæretica pravitate illam erumpere videantur sub prætextu Ecclesiastica puritatis, & Alexander III. in Cap. Ad Apostolicam id ipsum districtius præcipit ibi: Quapropter super his parvas exactiões fieri prohibemus, & pias consuetudines præcipimus observari, ut liberè conferantur Ecclesiastica Sacramenta, sed per Episcopum loci veritate cognita compefcantur, qui malitiosè nituntur laudabilem consuetudinem immutare. Et ita docuit *S. Thomas 2. 2. q. 100. art. 2. in corpore, ad 4. & art. 3. in corpore, & ad secundum, & latè tradunt Gratian. discipr. 110. n. 10. & in dec. Marchie 26. n. 14. & 15. Lara de annivers. & Capell. lib. 1. c. 27. n. 17. Amostazzo de caus. piis, l. 6. c. 7. n. 27. Antonell. de regim. Eccles. l. 2. c. 12. n. 55. Gonzal. in d. c. abolenda, num. 9. & solidè Thomassin. d. libr. 3. capit. 68. per tot.**

S Qua-

- Quamobrem *Gloss. in d. Cap. Ad. Apostolicam in verb. nituntur laudabilem, de Simon. & in cap. suam 29. verb. pro exequiis, eod. tit. & in cap. abolenda 13. ver. exigere, de sepult. docet Populum, si non*
- 16 Jure actionis, officio Judicis adstringi posse ad servandam talem consuetudinem pia devotione fidelium introductam, & comprobant *Cap. ex parte de cens. & Authen. de Sanctis Episcopis, §. Pro consuetudine, Abb. in d. C. Ad. Apostolicam, Baldus consult. 58. part. 2. Castren. cons. 363. libr. 1. circa primum quaesitum, Grat. discept. 210. numer. 24. Lavor. var. elucubrat. tit. 2. cap. 10. num. 23.*
- 17 Quod nullatenus officiat, quod Alexander III. in Concilio Turonensi relato à Gratiano in cap. non satis 8. §. pro sepultura, & Concilium Lateranense relatum in cap. cum in Ecclesia 9. de Simon. ipsam improbant consuetudinem aliquid exigendi pro sepulturis, & exequiis funerum; Quoniam, ut rectè distinguit *Gloss. in d. cap. cum Ecclesia, verbo consuetudine, in antedictis Conciliis reprobatur consuetudo originem desumens ex coactis solutionibus factis, mediante pacto antecedenter ad datam defunctis sepulturam convento; Secus verò consuetudo introducta ex pluribus, & frequentatis actibus omninò libetis, & voluntariis incæptis, & prosecutis ex pia, & laudabili devotione fidelium in augmentum Cultus Divini, & ad decentem, & congruam sustentationem Parochorum, aliorumque Ministrorum Ecclesiæ; Prima enim utpotè trahens exordium à pacto, & coactione à jure prohibita, potius corruptela dijudicanda est quam profectò diuturnitas temporis non diminuit, sed auget; Secunda verò quia profluit ex actibus spontè factis, & permissis, aliàsque in se valdè piis, & laudabilibus benè dicitur introducta, ut explicat *S. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 2. in corpore, & ad quartum, & arr. 3. in corpore, & ad secundum, Abbas in cap. suam 29. de Simonia, & in dicto cap. ad Apostolicam, Castren. d. cons. 363. num. 2. vers. 3. requiritur, & cons. 344. numer. 1. & 2. & singul. 433. Gratian. discept. 216. à numer. 33. ad num. 39. Lavor. var. elucubrat. tit. 2. cap. 10. num. 22. & 23. Lara de annivers. & Capell. lib. 1. cap. 25. num. 17. Amostaz. de causis piis, lib. 6. capit. 7. numer. 27. Antonell. de regim. Eccles. lib. 1. capit. 12. num. 55.**
- Hæc quoad primam partem resolutionis, aggrediendo secundam, quod funerale non factum, totum, & integrum debeatur Parocho. Ratio sic decidendi fuit duplex, quarum prima stetit in eo, quod attentata juris veteris Canonici censura, jus sepeliendi solum spectabat ad Parochum ratione suæ Ecclesiæ, quæ eo ipso, quod est erecta in Parochialem, habet proprium Territorium, Populum, & Cæmeterium, & cum his qualitatibus fuerunt diviæ Parochiæ, ut Parochi suis terminis, & districtibus contenti scirent, quibus haberent ministrare Sacramenta, & concedere sepulturam, *cap. Ecclesias, caus. 13. q. 1. capit. Pastoralis 9. de his, quæ sunt à majori parte Capituli, Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 13. vers. In iis quoque. Et quia de jure solum Ecclesiæ Parochiales habebant populum, & Cæmeterium, idè ex eadem juris dispositione illis tantum compete-*
- 19 bat jus sepeliendi, *Gloss. in Clement. dudum, de sepult. verb. Sepulturam Innocent. in cap. 1. de sepult. Abbas in c. fraternitatem 3. vers. Sed ego, eodem tit. de sepulturis, Archidiaconus in cap. certificari 9. num. 89. eodem tit. & in cap. 1. pariter eodem tit. in 6. Fagnanus in d. cap. fraternitatem, numer. 4. & 6. & Lavor. var. elucubr. tit. 2. capit. 9. numer. 2. 3. & 7. Frances. de Eccles. Cathedral. capit. 17. numer. 7. Amostazo de caus. piis lib. 6. cap. 2. à num. 15. ad num. 19.*
- Adeout communis sit antiquorum Canonistarum sententia Ecclesias non Parochiales, & præcipuè illas Monachorum, & Regularium, quia de jure non habebant populum, solumque retinebant Cæmeterium pro se ipsis, non potuisse nisi proprios Monachos sepelire ad expressum *Text. in cap. placuit 1. caus. 16. q. 1. Jusque illud, quo gaudent tumulandi alios, qui in eorum Ecclesiis elegerint sepulturam, non*
- 21 ob-

22 obtinere ex juris communis dispositione, sed ex privilegio S. Sedis Apostolicæ, ut probatur ex *capit. certificari 9. cap. in nostra 10. versic. E contra, ubi gloss. versic. nisi dolo, ibi, & sic propter dolum cessat privilegium, de sepultur. cap. 1. de part. in 6.* Et magis aperte convincitur ex *Clemen. dudum, vers. hujusmodi quoque Statuto, de sepult.* ubi per privilegium Sedis Apostolicæ conceditur Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ut in suorum Ordinum Ecclesiis ubilibet constitutis, liberam habeant sepulturam ad tumulandos eos, qui in illis humari voluerint, & ita tenet *Abbas in cap. fraternitatem 3. de sepultura* dicens se numquam aliquam Constitutionem legisse, in qua caveatur, Monasteria habere de jure Cæmeteria, nisi pro suis, & comprobant *Federic. de Senis, conf. 135. num. 19. Navar. conf. 1. num. 1. de sepult. in novis, Cironius in c. 2. de sepul. in 5. compilat. Lavor. d. tit. 2. cap. 9. numer. 10. Samuel. de sepult. pralud. 10. numer. 2. Lezan. vers. Sepultura, num. 4. Gonzal. in cap. fraternitatem 3. num. 7. & in cap. super 8. n. 11. vers. pro cuius Textus expositione, de sepult. Amostaz. de causis piis, l. 6. c. 3. n. 1. & n. 38. vers. & postea Pontifices.*

23 Quin attendendi sint aliqui recentiores, videlicet *Fagnan. in d. cap. fraternitatem num. 5. & 6. Passerin. de stat. homin. tom. 2. quest. 187. art. 4. à nu. 137. ad nu. 142. Bordon. resolut. 51. numer. 6.* tenentes etiam Regularibus permiffam esse potestatem sepeliendi in suis Ecclesiis ex juris communis dispositione; Tum quia contra illos stat communis omnium antiquorum, & gravissimorum Canonistarum Sententia; Tum quia Textus per illos citati potius favent, quam adversentur contrariæ communi opinioni; Nam dictum *cap. fraternitatem 3. de sepult.* explicat *Abbas in vers. unde intelligo,* dicens esse intelligendum de Monasteriis habentibus populum, vel jus sepeliendi ex privilegio. Et in hoc etiam sensu intelligenda esse, *cap. ubicumque 6. 13. quest. 2. & c. Agapitus 23. 16. quest. prima, ait Gloss. in eod. cap. Agapitus, verb. Missas, in cap. Interdicimus, verb. ab Episcopis 15.*

quest. prima: Quamobrem Innocent. in cap. 1. de sepult. statuendo in hac materia regulam generalem, omnibus cavendum esse monet (sunt ejus verba) *quod non omnis Ecclesia habet Cæmeterium, seu illa tantum, qua habent Populum, vel illa, quibus concessum est ex privilegio.*

Unde ex quo de Jure communi Monachi, alique Regulares non poterant recipere alios fideles in suarum Ecclesiarum sepulturis, impetrabant privilegia Apostolica, quæ ne in totum essent præjudicialia Ecclesiis Parochialibus, in eis apponebatur clausula *salva justitia 26 illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur,* per quam clausulam Pontifices præservare semper intellexerunt portionem Canonicam debitam Ecclesiæ Parochiali, ex quo ipsis de jure, semotis dictis privilegiis, jus sepeliendi suos Parochianos competebat privativè quoad omnes Regulares, ut dicitur in dicto *cap. certificari 9. cum 27 Gloss. de sepult. & notat Gonzal. in cap. cum super 8. num. 11. eodem tit. Lavor. var. elucubr. tit. 2. cap. 9. num. 5. Barbof. de offic. Paroch. p. 3. cap. 25. num. 10. Rot. dec. 83. post Tamburini. de Jur. Abbat.*

Secundam rationem petierunt Domini ex ipsius juris communis censura, juxta quam emolumenta funeralia recententur inter jura Parochialia, solique Parochis exercentibus curam Animarum tributum est jus illa petendi, non jam ratione laboris in corporibus fidelium humanis adhibiti, sed in compensatione oneris Officii Curati, & administrationis Sacramentorum: Decet enim presbyteros, qui populum prædicatione instruunt, divina celebrant Officia, nocte, dieque Sacramenta ministrant, precesque pro populo effundunt, inter alias obventiones necessarias pro illorum congrua, & decenti sustentatione recipiant etiam 29 istam emolumentorum funeralium, ut habetur ex *cap. primo, 4. & 10. de sepult. Clem. dudum, §. Verum, eodem tit. ubi latè Vitalin. num. 5. Federic. de Senis, conf. 3. num. 8. & 9. Roman. conf. 342. num. 1. & 2. Petrus de Ubald. in tract.*

de *Canonic. parochial. cap. 2. per tot. & cap. 6. num. primo, & cap. 7. eodem numero, Barbof. de paroch. cap. 25. numer. 19. & 32. Amostaz. de causis piis, lib. 6. cap. 3. num. 39. & 42. Rota coram Mantica, decis. 294. numer. primo, & coram Caval. dec. 101. num. primo, cor. Melino, decis. 19. num. 2. & decis. 480. n. 5. cum seqq. & dec. 99. n. 6. coram Manzana. & decis. 402. num. 5. cum seq. par. 5. recent. tom. 1. & decis. 552. numer. 8. eadem p. tom. 2.*

Posito autem, quod jus sepeliendi, ac funerandi, exigendique funeris emolumenta de jure communi spectet ad Parochum, & non nisi ex privilegio, & Sedis Apostolicæ concessione competat Ecclesiis non Parochialibus, & Regularibus, in quibus defuncti sepulturam elegerint, sequitur de plano, quod ubi non constat de privilegio concessio Ecclesiis non Parochialibus sepelientibus consequendi funerale non factum; istud circa ullam ambigendi rationem debetur Parochi juris assistentia suffulto ex notis principiis, quod habens pro se juris regulam, dicitur habere intentionem plusquam fundatam, ex relatis in *decis. 151. num. 7. & 8. par. 6. recent. & allegans privilegium debet illud probare, & taliter, ut de eo hæsitari non possit, ex congestis per*

Hujusmodi porro privilegium usque modò non fuit ostensum in corpore juris existere, non suffragante deducto ex *cap. relatum 2. cap. cum super, & c. In nostra, de sepult. Clementin. dudum eodem titulo; Nam quamvis ibi disponatur, quod humatis defunctis extra Parochialem Ecclesiam, teneatur Ecclesia sepeliens præstare Parochis tantummodò suam portionem Canonicam, qua à Clemente III. in cap. certificari 9. de sepult. est taxata in tertia, vel quarta parte emolumentorum funeris, aliorumque legatorum intuitu sepulture relictorum, vel etiam in medietate juxta peculiare locorum, Regnorumque consuetudines, ut pluribus aliis dedu-*

ctis latè differit *Amostaz. de caus. piis, l. 6. cap. 3. à num. 37. ad 42. quæ in Urbe viget solvendi medietatem, redactaque est in legem per Statutum Cleri Romani confirmatum à san. mem. Urbano VIII. anno 1629. sub c. 4. per ea, quæ tradunt Barbof. de jur. Eccles. lib. 3. cap. 25. numer. 41. & 42. Passerin. de stat. Homin. quest. 187. art. 3. num. 487. in fine.*

Loquuntur tamen relatæ Decretales, & Conciliares dispositiones de funere facto, & legatis expressè in eorum ultimis tabulis Ecclesiæ sepelienti relictis, ut litteraliter patet ex *cap. 1. de sepult. ibi, sed quia dignus est Operarius mercede sua, tertiam partem sui judicii illi Ecclesia dari censemus, in qua celestis pabulo refici consuevit, ex quo verbo judicii sui clarè deprehenditur, Pontificem loquutum fuisse de relictis Ecclesiæ sepelienti, & explicat bene Gloss. ibi in verbo judicii: Idemque statuitur in cap. relatum 2. ibi: Omnium rerum, & possessionum, quas pro salute Anima sua decreverit disponere, medietatem Ecclesiæ, ad quam dignoscitur pervenire, relinquat; Et concordat cap. cum super 8. ibi: Presertim autoritate statuimus, ut si aliquem Parochianorum vestrorum alibi contingerit eligere sepulturam, de testamento ipsius quarta vobis portio relinquatur; Rursus in cap. In nostra 10. ibi: Talem super his duximus sententiam proferendam, quod prædicti Hospitalarii de cetero non recipiant Parochianos Ecclesiæ supradictæ, nisi apud eos elegerint sepeliri, & tunc Parochialis Eccl. de oblationibus lectis & aliis, quæ defunctus inductus fuerit ad dispositionem hujusmodi faciendam; Idipsum demum cavetur in Clem. Dudum, §. Verùm ibi: ne Parochiales Ecclesiæ, & ipsarum Curati, sive Rectores, qui ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta, debitis, & necessariis beneficiis defraudentur, autoritate Apostolica constituimus, & ordinamus, fratres de obventionibus omnibus, tam funeralibus, quam quibuscumque relictis distinctè, & quomodocumque relictis, & c. necnon de datis, vel qualitercumque donatis in mortis articulo, & quartam partem autoritate Apostolica taxamus.*

Si

Si igitur recensita privilegia concedentia Ecclesiis non Parochialibus, & Regularibus sepelientibus funerum obventiones, deducta Canonica portione pro Parochis, restricta dignoscantur ad funerales oblationes, & legata à Testatoribus relicta, nullo modo extendi possunt ad emolumenta funeris non facti, & ex consuetudine taxandi, resistente natura privilegiorum, quæ sunt strictissimi juris. *cap. privilegium dist. 3. c. Abbate, §. Contra quod de verb. signif. l. quia personale, ff. de solut. matrimon. Surd. dec. 30. num. 4. & tantum suffragantur, quantum literaliter sonant. Innoc. in cap. dilecto de Offic. Archidiacon. cap. auditis, ubi Felin. num. 10. de prescript. Frances. de Eccles. Cathedral. cap. 30. nu. 171. & 185. Rot. decis. 2242. n. 7. coram Coccino.*

Minimè refragante identitate rationis, quæ præteneditur intercedere inter funerale factum, quia etiam hoc corrente, privilegia extendenda non sunt de casu ad casum similem *cap. suggestum de decim. lib. 1. Cap. de legib. latè Giron. de privileg. & exempt. explic. ex num. 53. Carol. Tapia ad rubr. ff. de Constit. princ. c. 6. per tot. Hortig. in patroc. Gymnas. Casaraugustan. part. 3. num. 16. cum seqq. Fontanell. decis. 476. num. 7. Rota decis. 8. n. 3. & 4. part. 8. & decis. 287. numer. 6. part. 18. Et in specie, quod Clementina dudum in iis, quæ adversantur juri communi, sint strictè intelligenda ait ibidem *gloss. in verb. de jure Petr. de Ubald. de Canonic. portion. cap. 4. num. 15. Passerin. dicta quest. 187. n. 512. & individualiter, quod hæc Clementina, utpotè loquens de funeralibus relicta non comprehendat funus non factum tradit Pignatell. tom. 6. consult. 88. n. 2. & 3. Rota in dicta Romana Funeralium 24. Aprilis 1690. §. visa est coram R. P. D. meo Caprara.**

Cæterùm pro effectu, de quo agitur, notabile intercedit discrimen inter funerale à Testatoribus relictum, vel ab hæredibus factum, & funerale non factum, atque ex consuetudine taxandum. Eatenus enim Sacri Canones ex funerali relicto Ecclesiæ sepelienti quartam tantum separaverunt in beneficium *Monacelli, Formul. Suppl.*

Ecclesiæ Parochialis, in quantum ex una parte omnia jura clamant Defunctorum Judicia servanda esse, *l. meminere Cod. unde vi, & auth. de hæredib. & Falcidia in fine.* Ex alia verò parte valdè durum apparuit, quod morientes oblitæ Ecclesiæ Parochialis, à qua tanquam filii spirituales pabulum salutis æternæ receperunt, debuissent Ecclesiam matrem exhæredare, & fraudare, ad favendum Ecclesiæ sepelienti extraneæ. Indeque tributa potestate unicuique ad suum Beneplacitum, & arbitrium eligendi sepulturam, eodem contextu caverunt ex omnibus emolumentis, & oblationibus Ecclesiæ sepelienti factis quartam detrahendam esse favore Ecclesiæ Parochialis, ut sicuti hujus Ministri fuerunt socii passionis fidelium sub ea viventium, sic etiam in morte fierent Participipes Consolationis juxta dictum Apostoli in *cap. 1. ad Corinthios relatum in cap. 1. de sepult. & tradunt ibi Abbas nu. 3. Hoskies. & Jo. Andr. magis latè Gonzal. in cap. Cum super de sepult. Pignatell. conf. 229. n. 10. tom. 4. & conf. 88. n. 6. tom. 6. ubi adducit pulchrum locum S. Augustini relatum *cap. placuit 7. §. Sed non videtur libera, & cap. Si quis irascitur 15. q. 2.**

Cessante autem hominis dispositione, quia scilicet funus nec relinquitur à Testatore, nec fit ab hærede, nullum jus, neque ratio suadet emolumenta funeris non facti competere Ecclesiæ non Parochiali sepelienti, non Jus, quia si attendatur antiquum Sacrorum Canonum, istud (ut dictum est) Jus sepeliendi, & funerandi solum concedebat Ecclesiæ Parochiali. Neque jus novum posteriorum Canonum, quia hoc ex privilegio permisit Ecclesiis non Parochialibus, & Regularibus posse sepelire, & recipere emolumenta funeris expressè relicti, & facti, ut etiam probatum est; Neque ratio, quia si fundatur in labore, qui sustinetur in funeris celebratione, & isto non facto, cessat labor, ac per consequens nullatenus debetur emolumentum ejus occasione præstandum, ut notavit Rota in dicta Romana Funeralium 24. Aprilis 1690. §. Idque comprobatur, minusque

ratione data sepulturae, nam aut sermo est de habentibus sepulturam majorum, & illi habent Jus ibidem se humandi; Aut de non habentibus, & in hoc casu solùm Ecclesia sepeliens pro praeserta sepultura praetendere potest, quod est solitum, vel voluntariè oblatum, nunquam tamen funerale non factum taxandum juxta dignitatem, & facultates defuncti, quia hoc Jus est solius Ecclesiae Parochialis: Aliud enim est Jus sepeliendi, & aliud Jus funerandi; Illud ex privilegio competit aliis Ecclesiis non Parochialibus, istud verò semper competit Parocho ex notatis per *Lapum, alleg. 59. n. 3. ubi citat. cap. 2. de sepulturis in 6. & sequitur Pignatell. tom. consult. 88. n. 8.*

E contra verò Jus, & ratio militat favore Parochorum: Jus enim vetus eisdem tribuit tam jus sepeliendi, quam exigendi funus. Novum pariter, quia ex rebus occasione Sepulturae relictis Ecclesiae sepelienti quartam ad illorum favorem separavit contra ipsius Testatoris voluntatem, ut tradit *Roman. conf. 343. num. primo, & secundo, Federic. de Senis, conf. 3. num. 3. & 9. Ancharan. in cap. Officii de Testam. & ibidem Abb. num. 3. & 5. Petr. de Ubal. de Funeral. port. cap. 3. num. 2.* Ratio quia Parochi, ut ait Concilium Viennense in toris citata *Clement. Dudum*, habent ministrare Ecclesiastica Sacramenta, praedicare, & proponere Verbum Dei, confessiones audire fidelium. Justum propterea, & conveniens est, ut sicuti quando Testatores disponunt favore Ecclesiae sepelientis, recipiunt Canonicam portionem, sic quando decedunt, nulla facta dispositione, & eorum haeredes impiè, vel negligentè cum eis se gerant, non faciendo solitum funerale in integro ejus emolumento ex consuetudine taxando succedat Ecclesia Parochialis uti mater suis filiis Spiritualibus ab intestato; Sicuti succedit in ipsa quarta Canonica, quoties à Testatore non relinquatur, ut ait *Federicus de Senis dicto consil. 3. num. 8. Roman. conf. 343. num. primo, & 2. Pignatell. consult. 229. num. 10. tom. 4. & consult. 38. num. 6. tom. 6.*

Meritò proinde in Statuto Cleri Romani *cap. 4. tit. de Canonica portione, §. Quarto, quinto, & septimo*, considerando casum, quo funeralia celebrarentur in alia Ecclesia, quam sepeliente cautum legitur, ut illorum obventiones dividantur inter Ecclesiam Parochialem, & illam in qua funus celebratum fuit, quia revera haec, praescindendo à funere relicto, vel in ea facto, nullum Jus praetendere valet pro taxatione non facti, illiusque petitione, ut notavit *Rota in dicta Romana Funeralium coram R. P. D. Caprara, §. Idque comprobatur.*

Stabilito ex haecenus deductis funerale non factum, attenta Juris dispositione, totum, & integrum spectare ad Parochum, nullam promeruit animadversionem consuetudo in contrarium per Parochum Lateranensem allegata, & subnixta pluribus extrajudicialibus attestationibus, quia cum ex parte illius Sancti Eustachii, aliorumque Parochorum Urbis exhibitae fuerint plures aliae oppositum comprobantes, nullum solidum constitui potest fundamentum super observantia adeò difformi, & ex actibus contrariis hinc inde interrupta, ideoque recurrendum solummodo est ad juris censuram ex traditis per *Alex. conf. 173. per tot. lib. 6. Dec. conf. 214. fere per totum, Bich. dec. 48. numer. 15. & in dicta Romana Funeralium coram R. P. D. meo Caprara, §. penultimo.*

Demum Vicario perpetuo, seu Parocho Basilicae Lateranen. ad effectum consequendi funerale non factum parum suffragari visa sunt ea, quae cumulabantur circa superioritatem, & praeminentialem qualitatem dictae Sacrosanctae Basilicae, quia hujusmodi superioritas, & praeminentia consistit in eo, quod sit Sede Summorum Pontificum, caput omnium Ecclesiarum Urbis, & Orbis, & inter eas primum locum obtineat *cap. Constantinus 13. 51 distinct. 96. & declararunt Gregorius XI. Sanctus Pius V. in constit. 94. & Sixtus V. constit. 19.* quae praeminentiae non operantur, quòd illius Vicarius exercere valeat aliquod jus Parochiale in sub-

subditos aliorum Parochorum. In urbe enim Parochiæ sunt distinctæ, suosque habent districtus, & limites, quos Parochi egredi nequeunt, & ipsemet Vicarius perpetuus Lateranen. habet suam curam distinctam, & separatam cum assignatione emolumentorum provenientium tantum à servitio actuali suæ Parochiæ, ut patet ex institutione Vicarii Lateranensis, & aliarum Ecclesiarum

52 Urbis facta à bon. mem. Pio V. in constit. 139. & tradit Pignatell. tom. 7. consult. 89. tota, & signanter n. 16. cum seqq. Sicque præfato Vicario permissum non est in exercitio Curæ, neque in hac materia funerum ponere falcem in messem alienam.

Et ita utraque parte informante resolutum fuit.

R. P. D. ANSALDO.

Mediolanen. præminentiarum.

Mercurii 20. Decembris 1705.

ARGUMENTUM.

Manutentio datur successor in dignitate constituto de possessione penes ultimum Antecessorem, si illius Personam induat, si autem veniat ex Persona propria, & nomine dignitatis, ultimi Antecessoris factum non minuit ipsam dignitatem, quæ possessionem tribuit, reliqua patent ex Summario.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Manutentio numquam denegatur habenti possessionem, seu quasi.
- 3 Successori in dignitate competit manutentio ex sola possessione antecessoris.
- 4 Manutentio concedi debet in eo statu ac eomodo quo quis possidebat ante motam litem.
- 5 Testes quomodolibet inducti in iudicio manutentionis sufficiunt.
- 6 Probationes etiam leves in iudicio

manutentionis sufficiunt.

- 7 Possessio præcario nomine adeptæ non est manutenibilis, & de ratione.
- 8 De stylo Congregationis Rituum.
- 9 Dignitas respectu manutentionis minui non potest per factum, seu negligentiam illius antecessoris, qui eam possidebat.
- 10 Possessio, quam quis ex propria persona, ac ratione alicujus dignitatis acquisivit, est omnino independens à facto aliorum Antecessorum.
- 11 Iudex potest ad se evocare possessionem ad rixas, & Jurgia evitanda.
- 12 Avocatio possessionis penes Judicem non privat possessione.
- 14 Possessio potiori suffulta titulo præferenda est.
- 15 Decretum in dubio potius diffinitivum, quam provisionale censendum est.
- 16 In iudicio manutentionis solum factum attenditur.
- 17 Attestationes, quæ proveniunt ab habentibus interesse parvipenduntur.
- 18 Si vinco vincentem te, eo magis vincote.
- 19 Præmentia debetur magis laboranti.
- 20 Garz. de Benefic. par. 5. cap. 4. num. III. declaratur.
- 21 Lex particularis prævalet Universali, sicut statutum juri communi.
- 22 Ordo antepositionis importat præcellentiam.
- 23 Determinatio una a quo passu determinat similitudinariè determinabilia.
- 24 Iudicio Ordinarii Sacr. Rota semper defert in ambiguitate casus.
- 25 Præcellentiarum materia dicitur relicta custodiæ, ac religioni Ordinarii.

DECISIO XXIII.

COElestis Urbs Hierusalem ad differentiam infernæ mansionis, in qua nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat; habet suos gradus, suam Hierarchiam, suosque Choros undique distinctos, sive Angelorum, sive Beatorum Spirituum. Quapropter non minus terrena Syon in militanti Ecclesia congruum distribuit ordinem præcedendi, præsertim inter suos Ministros, inter quos licet forenses audiantur sæpe sæpius discrepationes, quia tamen Mater Ecclesia, ad quam recurrunt, tribuens unicuique locum suum, omnia curat componere; Ita accidit in præsentî causa, in qua exorta ambiguitate, sive contentione, quinam in functionibus præcedere deberet, utrum scilicet Joannes Jacobus Theologus, sive Scolasticus Ecclesiæ Collegiæ Oppidi, vel Terræ Besutii, aut potius reliqui Canonici, & Capitulum ejusdem Collegiæ, excepto semper illius Capite, seu Præposito; Vicarius Metropolitanæ Ecclesiæ censuit manutentionem dandam esse Joanni Jacobo reservata inspectione, si quæ erat, boni juris in alio, ut nuncupant *possessorio plenario*, atque *Judicio petitorio*, idque aded justè, ut eisdem Judicatio superacceserit oraculum Sacræ Rotæ dijudicans idipsum favore Joannis Jacobi.

Compertum etenim fuit, quod tam ipse Joannes Jacobus, quàm illius Prædecessores semper, atque constanter post Præpositum præcesserint Capitulo Canonorum, quare veniebat in consequentiam, quod ipsi Joanni Jacobo denegari non posset manutentio in hac possessione, seu quasi, vel nomine Dignitatis, quam induebat, vel etiam nomine proprio, cum ex utroque, vel alterutro capite competat semper, & citra scrupulum manutentio actuali successori, & respectivè possessori, signanter de tempore motæ litis, quoad actum, vel rem controversam, ut in proposito successoris in dignitate habetur apud *Card. de Luc. de alien. disc. 70. num. 15. de Judic. disc. 44. sub num. 101. Posth. de*

manutent. observ. 55. num. 90. & seqq. Rot. post eum, dec. 166. n. 1. dec. 194. n. 13. dec. 330. n. 24. & 25. coram Mant. dec. 150. numer. 3. in recent. decis. 535. numer. 3. part. 2. decis. 35. in fine par. 5. coram Caval. dec. 655. n. 9. Emerix Jun. dec. 148. num. 1. & respectu existentis in quasi possessione etiam ex propria persona de tempore suscitatae controversiæ dixit Rot. coram Gregor. decis. 569. num. 3. in rec. decis. 270. numer. 1. part. 12. & in Novarien. Interventus in Pontificalibus super manutentione 27. Junii 1704. §. prout, coram R. P. Domino meo Omannna.

Ad ostendendum verò, quod tam dignitas, vel Officium Theologiæ, sive Scholastiæ, quàm ipsemet Jacobus personaliter versaretur in hac quasi possessione præcedendi, registrabantur in ejus *Summario* sufficientissima documenta sub n. 5. & 6. (quæve abstractivè confitebantur, & non negabant Scribentes pro Capitulo) nam ultra extra judicialia superabundantia Testimonia, afferebantur Testes formiter examinati, absque eo, quod in contrarium ulla daretur, vel minima justificatio, quando tamen in summariissimo manutentionis Judicio Testes quomodolibet inducti, levioresque probationes admittuntur, ut seorsim affirmant quoad primam conclusionem *Rota coram Emerix Jun. decis. 644. nu. 1. & in Pampilonen. Præminentiarum 7. Martii 1701. §. Fuisse, coram Illustriss. Domino de Olmo Legionen. decimarum super manutentione 3. Julii 1705. Neque, coram R. P. D. meo Omannna, & Civitatis Plebis Jurium Parochialium super manutentione 3. Julii 1705. §. In quorum, coram Reverendissimo Domino meo Decano, & quoad secundam *Rota de manutent. observ. 28. numer. 31. Rota in recent. decis. 95. num. 7. & seqq. p. 18. & in dict. Pampilonen. præminentiarum 7. Martii 1701. §. Fuisse, & in Tarraconen. Insignium super manutentione 3. Julii 1702. §. Præmissis R. P. D. meo Caffarello, Termolen. manutentionis 15. Februarii 1705. §. Et tamen, & §. Et quoniam, cor. Reverendissimo Domino meo Decano Novar. interventus in Pontificalibus super manutentione 27. Junii**

Junii 1704. §. *Allorum*, coram R.P.D. meo *Omana*, *Vicen. juris sedendi in Choro* 26. Junii 1704. §. *Nec obstat*, coram R. P. D. meo *Muto*, & *Civitatibus plebis Jurium Parochialium super manutentione* 3. Julii 1705. §. *in quorum*, coram Reverendissimo Domino meo *Decano*, & *in citata Legionen. Decimarum* 1705. *parag. Necne*, coram R. P. D. meo *Omana*.

Neutiquam adversante, quod Alexander Prædecessor Joannis Jacobi hujusmodi præcedentiam post Præpositum adeptus esset ex mera tolerantia, & benignitate, ac titulo Precarii Canonico- rum, & Capituli, quemadmodum literaliter constabat ex publico Instrumento exhibito pro parte Canonico-*Summario Joannis Jacobi*, num. 14. unde talis decantata quasi possessio Theologi, sive Scholastici ex claro facto, & confessione sui Antecessoris minimè foret manutenibilis, quemadmodum in ordine ad possessionem precariam, quæ civiliter in hoc casu non avellitur ab ossibus concedentis, absque contradicatore affirmarunt *Menoch. de retinen. possess. remed. 2. num. 7* 19. *Card. de Luc. de servitut. disc. 34. num. 3. Posth. de manut. observ. 2. num. 21. Rot. post eum, dec. 1144. num. 6. & dec. 235. num. 2. & 3.*

Siquidem licet de hac petitione Alexandri dubitari non posset, adhuc hujusmodi solus actus effulsit inefficax pro exclusione hodierni Joannis Jacobi, nedum quia idem actus ex semetipso videbatur improprius, cum nesciretur, quare reliqui Canonici potuerint, aut valuerint per hanc assertam precariam concessionem deturbare Hierarchiam Capitularem, quod non de facili auditur in materia Rituum, quorum determinatio pendere solet à Papa, vel saltem Ordinario loci, Teste *Pignatell. consult. 14. num. 11. Card. de Luca in relatione Romana Curie, disc. 17. num. 1. & seqq.*

Et quare Alexander demonstraverit hanc modestam audaciam, ni dicamus, ambitionem, exoptandi, implorandique præcedentiam, quæ sibi non compete- bat, ac propterea videbatur eadem potius formula loquendi, tribuenda for-

san affectatæ moderationi, & cæremo- niæ, quàm quod importare valuerit agnitionem incompetentiæ loci, quem de facto occupabat, uti passim videmus de Creditore, qui solet prius rogare debi- torem verbis humanissimis, ut sibi sol- vat, quàm deveniat ad verba judicia- lia per viam petitionis, & relaxationis mandatorum ex iis, quæ lepidè anno- tantur in *Romana multiplicorum* 6. Junii 1701. §. *Minusque*, & §. *Accedent*, coram Reverendissimo Domino *Magna Cancellario Mediolani*.

Cæterum hic actus non erat capax of- fuscandi aliorum Prædecessorum ante- cellentiam, dum quando tractatur de manutentione nomine dignitatis, sive Officii, parum curatur, si aliquis de me- dio actum gesserit contrarium; Digni- tas quippè semper est eadem, nec mi- nitur per alicujus Antecessoris factum, sive negligentiam ad tradita respectu ma- nutentionis, *Rota in Tarac. jurium Pa- rochialium* 28. Apr. 1702. §. *fin. coram bon. mem. Pio*, *Turritana Decimarum* 21. Decembris 1703. §. *Denique*, coram me, *Asturicen. Præminentiarum* 2. Jun. 1705. §. *coram me*, *Urgellen. Admini- strationis super collectione elemosynarum* 13. Januarii 1705. §. *Stante coram R. P. D. meo Caprara*.

Fortius ex quo Jo: Jacobus in capta à se possessione præfatæ Dignitatis, sive Officii non repetiit hanc precariam pe- titionem, ac propterea cum præter fa- ctum aliorum Antecessorum, excepto Alexandro, existeret de per se, sive ex persona in hac quasi possessione præce- denti, meritò exoptulabat in ea ma- nuteneri, sicuti præter superius allatos prosequuntur *Garz. de re benefic. par. 5. cap. 5. num. 9. & seqq. Posth. de ma- nut. observ. 56. num. 19. de Luca de Ju- repar. disc. 63. num. 36. Rot. in recent. decis. 35. in fine, par. 5. coram Cavaler. decis. 655. num. 9. Emerix. Jun. decis. 1548. num. 1.*

Quod si occasione cujusdam proces- sionis, sive associationis cadaveris reli- qui Canonici contenderent præceden- tiam, quia toleraverant, Joanni Jacobo, & Vicarius Mediolanen. avocavit ad se possessionem, & controversiam, uti
juri-

juridicè practicatur ad rixas, & jurgia evitanda ex collectis per Curt. senior. **11** conf. 60. num. 2. Menoch. de retinen. remed. ultim. num. 45. Desiderius Guido conf. 44. num. 7. Rotam Dmoz. Jun. decis. 740. num. 11. & seqq. & decis. 763. num. 9. & in recent. decis. 681. ex num. 3. par. 19. & in Romana Majoratus, & Primogenitura de Casarinis 17. Junii 1686. parag. Verum quia, & seqq. coram bon. mem. Alber-

12 Non tamen idcirco deauditur eundem Jacobum sua quasi possessione, quia similis avocatio, prout, & sequestrum non privat possessorem sua possessione, **13** ut est notorium, & firmant Alex. conf. 119. num. 15. Desiderius Guido, conf. 44. num. 8. Rot. coram Ubald. decis. 300. num. 58. & in recent. dicta decis. 681. num. 6. par. 19. tom. 2. coram Burat- ro, decis. 185. num. 16. Gregor. decis. 9. num. 11. & 12. & in Viterbien. manut. **14** II. Maji 1696. §. Prout, coram R. P. D. meo Scotto.

Maximè dum idem Vicarius Generalis serio postmodum Partibus auditis decrevit manutationem Joanni Jacobo, quod fieri non solet, nisi favore **15** habentis potiora jura, ut ait Rota in recent. decis. 150. num. 21. par. 16. ubi alios allegat, & in prophanis practica- tum fuit in illa celebri Romana Primoge- nitura de Casarinis cum similibus. Sicque retorquendo objectionem, potius præsu- mendum erat pro decreto definitivo, quam pro merè provisionali ipsius Vicarii Mediolanensis ad regulam, de qua **16** Posth. de manut. observat. 106. numero 63. & seqq. Rota coram Priol. decis. 365. num. 22. & in reception. decis. 315. num. 9. & 10. part. 19. tom. primo.

Et ob id superflua erat responsio ad quasdam assertiones quatuor Canonico- rum super eo quod, & ipse Joannes Jacobus exorasset Capitulum pro obtinen- da præeminetia; Facilius quippè hu- jusmodi assertio retorquebatur, quo- niam jam hæc assertio involvebat sup- positum facti actualis præcedentiæ, & in **16** iudicio manutationis attenditur so- lum factum, ut inquit Posth. de ma-

nut. observat. 42. num. 95. Rota post decis. 516. num. 3. in recent. decis. 496. num. 6. par. 4. & decis. 661. num. 4. par. 18.

Circa autem qualificationem, seu qualitatem ejusdem facti non poterant attendi tales assertiones quatuor Canonicorum, nisi à fortiori referantur ad quamdam urbanitatem, & moderatio- nem Joannis Jacobi, non erat quippe verisimile, quod Capitulum omisisset confici Instrumentum hujus rei, sicuti diligens fuit in præensa deprecatione Alexandri, ut patebat ad sensum, etiam omissa propositione, quod hæc attestatio- nes, nisi aliud adsit, parvipendun- **17** tur, tamquam provenientes ab habentibus interesse, juxta congesta ad Text. l. omnibus, Cod. de testib. l. nullus, ff. eodem per Rot. in recent. decis. 220. num. 7. par. 17. Illerden. Vigesima, seu sa- larii 24. Novembris 1702. §. Quo enim, coram R. P. D. meo Lancetta, Camerinen. Decimarum 2. Junii 1704. §. Alii, coram eodem Illerden. Juris vocandi super manutatione 27. Junii ejusdem anni, §. Minus, coram R. P. D. meo Scotto.

Fulciebatur possessorium militans pro Joanne Jacobo fortasse non tantum ex substantia boni juris, Divus siquidem Carolus Borromæus, qui post impletum grande officium primi Administræ, & Nepotis san. mem. Pii IV. ejus Avunculi, sancta ejus manus dederat insi- gni operi terminationem Conc. Tridenti- ni, toto animo, totis præcordiis invigilans ejusdem Tridentinæ Synodi exe- cutioni, mandaverit in suo Provinciali, & celebri Conventu Archiepis- copatus Mediolanensis, usque de anno 1584. Quod in unaquaque Ecclesia Cathedrati, sive Collegiata ejus Diocesis, nisi ad mentem ejusdem Concilii Tridentini eripi posset duplex præben- da Theologi, ac Scholastici, sed una- dumtaxat ut ibi: *Ubi tamen una tantum- modo præbenda constitui potest, ea Scholastico attribuitur*: procedendo autem cum supposito Theogalici clarè deter- minaverat. *Quod hæc, sive Theologus primarium locum in Canonicatibus obti- neret, adeout, qui illam obtinuerit, hanc pri-*

primam Chori sedem post Dignitates eo loci consistat perpetuo. Proindeque dum ex toto literaliter contextu liquebat Scholasticam esse præferendam etiam ipsi Theologali, quodque eadem Theologalis habere deberet superiorem sedem, parum videbatur dubitandum, quod Scholasticam ex vi Synodi Provincialis D. Caroli deberet post Dignitates implere primam sedem ex noto axiomate, saltè ad hunc effectum applicabili, quantumvis in aliis casibus dispari, si vinco vincentem Te, &c. de quo Oldrad. conf. 198. num. 6. Aretin. conf. 27. num. 1. & conf. 118. num. 1. Socco. jun. conf. 10. num. 17. lib. 2. Mant. de conjectur. ult. vol. lib. 10. tit. 7. num. 6. Castill. controu. jur. lib. 3. cap. 30. num. 1. & seqq. Rot. in recent. decis. 284. num. 25. par. 18.

Eoque magis, quia reverà ante celebrationem hujus Synodi Provincialis, idem D. Carolus in visita visitatione præsentia cuncta loca suæ Metropolitanæ Jurisdictionis usque ad Rethos, & Helvetios, etiam hanc Terram, sive Opidum Besutii, & Sacrosanctè crexit in ista Ecclesiâ Collegiatâ SS. Tiburtii, & Alexandri Scholasticam, seu Præbendam Theologalem, & Magistralem, Summario Joannis Jacobi, num. 1. Proindeque dum ex una parte Synodus ab eodem Sancto celebrata clarè præferebat post Dignitates Capitulum Canonicum, seu Præbendam Theologalem, & perantè in visitatione hujus Ecclesiæ SS. Tiburtii, & Alexandri promiscuè usus apparebat nomine Scholasticæ, ac Præbendæ Theologalis, de plano evincebatur quod semper vòluerit præcellere eos, qui vel in una, vel in altera ad opportunitatem, & angustiam loci insignirentur præbenda, ex ipsa motivata forsàn ratione, quod semper mereantur anteferentiam, qui majore insudant labore *l. contra publicam in fine Cod. de re militar. Dec. in l. cum quid, num. 19. in prima lectura, & num. 34. in secunda lectura, ff. si certa petat. Boer. de authorit. Magn. Consilii, num. 145. Pignatell. consult. canonic. 12. num. 30. tom. 5. Rota coram Pamphil. decis. 92. num. 4. & seqq.*

Atque hinc obstare nequibat, sive

applicari Garzias de Benefic. p. 5. cap. 4. num. 11. §. Congregatio in fin. anthu. mans. ex Sacrosancto præscripto Congregationis Rituum, Canonicum Theologalem præcedere non debere cæteris Canonicis, sed stare debere in loco, & ordine suo; Nam ultra quod hujusmodi decretum loquebatur inter Canonicos, quorum aliquis esset decoratus Præbenda Theologali, & idè non ita facilè congruebat in casu, quo D. Carolus erigendo hanc novam Præbendam Scholasticam, sive Theologalem, unitis ad hunc effectum nonnullis Beneficiis de consensu Patronorum, & sic verisimiliter de eorundem Patronorum assensu hanc præcedentiam indulserat; demonstrabatur tamen, quod Sac. Congregat. Concilii forsàn inspectis hisce particularibus circumstantiis in concreto Diocesis per D. Carolum restauratæ approbaverat, canonizaverat hanc Synodum Diocesanam, Sum. dicti Joannis, Jacobi num. 12. quæ sanè particularis lex prævalebat legi universali, sicuti videmus in Statutis derogantibus juri communi, quod semper illis defertur, Baldo conf. 174. in fine lib. 2. Honded. conf. 12. num. 4. lib. 1. Desiderius Guido conf. 40. num. 76. ubi de Statuto Alculi, in forma specifica confirmato, Gratian. discept. 418. num. 2. Rot. in Reatina successione 16. Jan. 1705. & 15. Junii ejusd. anni, §. Quoad primam, coram R. P. D. meo Muto, & in specie Constitut. Synodali præcipuè editarum, prout hic à S. Legislatore, & approbatarum à S. Sede monuerunt. Messobr. de Synod. c. 5. num. 7. seqq. Rot. coram Zaras. decis. 74. num. 20. & 38. & in Calaguritana Decimarum de Mastrillis 18. Martii 1595. §. Quinimo, coram Reverendissimo D. meo Decano Illderden. Processionum super manutentione 21. Martii 1703. §. Facilius coram R. P. D. meo Kaunitz. Hortana Præminentiarum 16. Junii 1704. §. fin. coram eodem.

Accedebat his omnibus pluries successivè expleta visitatio Archiepiscoporum Mediolanensium, quod ità deinceps subcensuerunt post D. Carolum cæteri Archiepiscopi, & Visitatores hujus loci, de quibus in d. Summario Jacobi

cobi num. 8. 9. & 10. inter quas visitationes potissima insurgebat illa expleta de anno 1664. in qua clarè post Præpositum deveniebatur ante Capitulum, & Canonicos ad nuncupationem Theologi, sive Scholastici *dist. Summ. num. 10.* Quapropter non erat credendum, quod tot Visitatores illum anteposuisent cæteris Canonicis, & capitulo, cum ipse ordo antepositionis importet præcellentiam & suapte natura antelationem, ut admonet *Fabius de Anna, conf. 40. num. 12. lib. 1. & conf. 136. num. 3. lib. 2. Jo. Franc. à Ponte consult. 14. num. 58. Decian. conf. 7. num. 8. lib. 3. Menoch. conf. 902. num. 18. & 64. Capp. Galeott. contr. 45. num. 14. to. 2. Mastrill. de Magistrat. lib. 4. qu. 15. nu. 48. Gamma decis. 1. num. 40. Rovit. decis. 65. num. 13. Rot. in Eugubina Præminentiarum 20. Februarii 1702. §. Eoque, coram R. P. D. meo Priolo.*

Hæc autem præcedentia, & antelatio ad normam Dubii per *Me* propositi sufficiebat satis evidenter in omnibus actibus processionalibus, aliisque quibuscumque, tam in Choro, quam extra Chorum, cum non foret assignabilis differentia circa hos, vel illos, immò monstruosum esset contrarium, ut quis præcederet in Choro, & non præcederet extra, si vera erat regula, quod una determinatio æquo passu determinat similitudinariè determinabilia ad *l. jam hoc jure, ff. de vulgar. & pupill. Menoch. conf. 1209. num. 20. & 21. Rot. in rec. decis. 135. num. 24. p. 8. & decis. 98. num. 14. par. 18.*

Denique ad hæc Domini facilè descenderunt, quia præter quasi possessionem justificatam ex parte Joannis Jacobi, & præter exuberantem calorem petitorii, seu boni juris aderat de medio Judicium Ordinarii, cui Sacra Rota semper defert in ambiguitate casus controverfi, tamquam informati de ovibus, quas despascit, sicuti observat *Rot. post Urceol. de transact. decis. 86. num. 38. & in Tarraconen. Præcedentia 13. Junii 1698. §. fin. coram Me, Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1704. §. Super accedebat, coram Me, Camerinen. Decimarum 2. Junii 1704. Sed Domini, coram R. P. D. meo Scotto, & in specie in Eugu-*

bina Præminentiarum 20. Febr. 1702. §. validitas, coram R. P. D. meo Priolo, & præcipuè in hac materia præcedentiarum, ac processionum, quarum commendatio relicta de jure est (præcisivè à factis particularibus) illius custodia, ac Religioni, ut sancivit Sacrosancta Tridentina Synodus, cap. 13. sess. 25. de Regularib. ibique Barbos. num. 43. Pignatell. consult. Canonic. 138. num. 18. tom. 1. Aldan. in compend. Canonicar. resol. lib. 1. tit. 23. num. 32. select. Canc. c. 110. num. 31. de Luca ad Conciol. disc. 38. num. 1.

Et ita utraque Parte efficaciter jura sua deducente resolutum fuit, &c.

R. P. D. LANCETTA.

Valentina Beneficii.

Veneris 22. Junii 1703.

ARGUMENTUM.

Desumitur ex Summario.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Littera, que justificatione carent, non sunt exequenda.
- 3 Presentatus à Patronis habentibus possessionem presentandi, est preferendus.
- 4 Status ultimus, ut excludat antecedentem, debet esse ita concludenter probatus, ut nullam pari possit dubietatem.
- 5 Donatio Juris patronatus sine consensu Ordinarii, non suscinetur.
- 6 Vicarius non habens speciale Instrumentum Procura Episcopi, talem donationem approbare non valet.
- 7 Justificationem præferre debent que à solo facto dependent.
- 8 Ordinarius non potest confirmare do-

donationem prejudicium juris tertio quasit.

- 9 Confirmatio Ordinarii retrotrahitur ad diem donationis.
- 10 Retrotractio non potest habere locum, ubi quis medio tempore jus acquisivit.
- 11 Nemo plus juris, quam habet in alium potest transferre.
- 12 Legatum à legatario non acceptatum remanet in hereditate.
- 13 Et talis acceptatio per legatarium est probanda.

DECISIO XXIV.

Angela, & Helena Sorores de Perez fundarunt anno 1552. perpetuum simplex Beneficium sub Invocatione Beatissimæ Virginis, & S. Joannis Baptistæ in Ecclesia Parochiali S. Bartholomæi Civitatis Valentiniæ, cum reservatione juris patronatus pro se suisque hæredibus, & successoribus. Post obitum autem illarum in duas voces Jus patronatus divisum remansit, & pro una in Michaelem Angelum Perez hæredem, & Nepotem dictæ Angelæ, & pro alia in Franciscum Ambrosium Gradi hæredem Helenæ transitum fuit, qui unâ cum dicto Michaeli Angelo, & deinde cum ejus Successoribus, & hæredibus semper ad d. Beneficium præsentarunt usque ad annum 1609. de quo tempore cum dictus Gradi dictum jus præsentandi Joanni Domenech donaverit, & donatio nulla remanserit, utpotè ab Episcopo Valentino non confirmata. Idè in successivis vacationibus uti unicus Patronus continuo præsentavit Marcus Antonius Perez d. Michaelis Angeli hæres usque ad annum 1681. in quo Joseph Gaudiofium præsentavit, sed cum per obitum ejusdem anno 1700. secutum dictum Beneficium vacaverit, Joannes della Vega uti hæres mediatas d. Marci Antonii illicò ad illud Franciscum Micò præsentavit, cui in termino affixionis edictorum Joseph Escortell. se opposuit, & deinde uti præsentatus à Rectore Parochialis Ecclesiæ S. Martini Legatario Euphasiæ Domenech hæredis Joan-

nis Domenech literas Apostolicas cum derogatione medietatis vocum obtinuit, instructoque Judicio coram Ordinario Valentino, Josepho Sententia favorabilis emanavit, sed per appellationem à Francisco interpositam commissa mihi causa contingit disputari dubium: *An intret arbitrium, vel potius Beneficium sit adjudicandum Francisco?* Et DD. affirmativè in omnibus responderunt.

Fundamentum resolutionis stetit in eo, quod Rector S. Martini, qui Josephum nominavit, nullam penitus possessionem habebat præsentandi: nam à centum annis retro exclusivè quoad alios præsentarunt successores Angelæ Perez, quorum modernus, & ultimus Franciscum præsentavit. Deficiente itaque hujusmodi possessione consequens est, quod litteræ à Josepho cum derogatione medietatis vocum impetratæ justificatione careant, & proinde intrare debet arbitrium pro illarum executione retardanda, ut in his præcis terminis, *Lotter. de re benefic. lib. 2. 2. quæst. 8. num. 106. Rot. coram Duno. jun. decis. 107. num. 5. & coram Celso decis. 256. num. 6. & in recent. decis. 293. num. 8. par. 10.*

Et è converso Beneficium venit adjudicandum Francisco tanquam præsentando à Joanne de la Vega causam habente ab illis, qui nedum in ultimo statu, sed in aliis quamplurimis antecedentibus præsentarunt, & illorum præsentationes tanquam à veris Patronis factæ, fuerunt effectum sortitæ, quoties enim agitur inter præsentatos, res ad limites possessionis est definienda juxta dispositionem *Text. in cap. consul. de jur. patron. Dec. cons. 134. num. 1. Rota coram Merl. decis. 641. num. 8. versic. Cumque contentio, & coram Celso, decis. 245. num. 1. & in recentior. decis. 167. num. 8. p. 2. & decis. 315. num. 13. part. 18.*

Nec contra ultimum statum attendi meretur donatio, usque de anno 1609. facta Joanni Domenech mediato Rectoris Sancti Martini actori per Franciscum Ambrosium Gradi, ad quem medietas dicti juris patronatus spectabat.

Præ-

Premiffa namque refponfione, quod ftatus antecedens ad hoc, ut excludere valeat ultimum ftatum, debet effe ita clarus, & concludenter probatus, ut nullam unquam pati valeat dubietatem, ad notata per *Burr. in cap. ex litteris, num. 8. de Jurepatr. Rot. coram Merl. decif. 6411. num. 9. & feqq. & in recent. decif. 345. num. 4. par. 2. & decif. 30. num. 12. & 13. par. 12. & dicta decif. 315. num. 9. par. 18. & in Mediolanen. Capellania 23. Martii 1703. §. Primo, coram Reverendiffimo Domino meo Decano.*

Talis utique dici nequit ille defumptus ex præcitata donatione; quoniam non legitur facta cum approbatione Ordinarii; Cujus defectus operatur, ne de illa aliqua fit habenda ratio, *Lambertin. de Jur. patron. part. 2. question. prima, art. 2. num. 5. libro primo, Rota coram Coccino, decif. 652. num. 3. bon. mem. Emerix, decif. 594. num. 1. quamvis de anno 1675. appareat approbata, attamen cum ille actus geflus fuerit à Vicario non habente speciale mandatum ab Epifcopo, utique femper nullum remanebit, Calderin. conf. 1. num. 1. de offic. Vicar. Grat. difcept. 303. num. 10. Barbof. de jur. Ecclef. univerf. lib. 3. cap. 12. Cardinalis de Luca, de Jur. patronat. difc. 28. num. 13. Rot. coram Bichio, dec. 277. num. 20. & feqq. & in recent. decif. 737. num. 5. par. 2.*

Non attenda replicatione, quod Vicarius folitus fuerit hujufmodi donationes absque ullo præcedenti mandato approbare; Siquidem hujufmodi prænaratum folitum nulla penitus in facto probatione justificatur, prout neceffarium effet, *Rota in recent. decif. 630. num. 19. par. 4. tom. 3. & decif. 159. num. 5. par. 18.*

Semperque magis inefficax dignoscitur exceptio dictæ Confirmationis, non folùm ex quo post lapfum 66. annorum à die factæ Donationis emanavit, & fic post mortem, tam Donantis, quam Donatarii, quo cafu remanet inefficax, ut advertit *Rota coram Danozet. jun. decif. 76. num. 1. verùm etiam, quia cum hoc medio tempore fuccelfores Angelæ Perez in totum Jus dandi feripferunt, non poterat Ordinarius, aut ejus Vicarius in præjudicium Juris tertio hoc me-*

dio tempore quæfiti donationem confirmare, *Lambert. de jurepatron. par. 2. lib. 1. art. 17. par. 1. num. 2. Vivan. de Jurepatr. lib. 4. cap. 4. num. 74. verf. Sed alias, & Rot. coram Coccino. decif. 2166. num. 12. & feq. & coram Bich. decif. 377. num. 8. & feq. & in Mediolanen. Jurifpatr. 4. Julii 1698. §. Nec ad evitandam, coram me; Ea quidem validiffima ratione, quia cum fubfecuta Ordinarii confirmatio ad diem Donationis retrahitur, ac fi in ipfomet actu interpofta fuiffet, ut medio tempore alter jus acquifivit, non potest talis retractatio locum habere, *Rota coram Dur. decif. 463. num. 8. & cor. Bich. decif. 277. num. 13. & in dicta Mediol. Jurifpatronatus, §. Quis urgeat, coram me.**

Poftita ex prædictis nullitate donationis, curandum non effet de Legato factò Rectori anno 1645. ab hæredibus quoniam Joannis Domenech Donatarii, quia ficcut illi nullum poterat Jus acquiri, ita nec ejus hæredibus, qui proinde nec habuerunt quid in Rectorem mediante donatione transferrent ad *Text. in l. nemo plus Juris, ff. de Regula Juris, Rota, decif. 688. num. 1. coram Danoz. Jun. Maxime quia nec conftat, quod Rector legatum præfcriptum de Jurepatronatus fibi factum acceptaverit, cum imò terminum ad deliberandum petierit, ita ut etiam ex hac circumftantia repellendus effet Succelfor, nifi probaret acceptationem, quæ de jure requiritur, *Rota, decif. 84. num. 3. par. 18. recent.**

Quæ omnia, vel abfolutè de medio tollunt anteriorem ftatum, vel faltem illum adeo turbidum reddunt, ut nequeat ullo unquam modo pofteriores ftatus incontinenti probatos abforbere, & legitimos Patronos in quafi pofteffione exiftentes excludere ex allegatis.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. RAUNITZ.

Balneoregion. Beneficii.

Veneris 21. Januarii 1707.

ARGUMENTUM.

In hac decisione latè discutitur an, & quando Juspatronatus censeatur familiare defensivum, seu potius agnaticum, Verbum Familia comprehendit etiam fœminas. Familia an, & quando dicatur considerata absolutè, & de per se, seu potius consequitivè. Fœmina dicitur conservare agnationem quousque vivit. Juspatronatus familiare agnaticum, deficientibus Masculis, sit hæreditarium. In Jurepatronatus mixto satis est verificatio qualitatæ hæreditariæ in habitu, & potentia.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Patronus quando habeat novum tempus ad presensandum.
- 3 Juspatronatus an, & quando censeatur familiare defensivum, seu potius agnaticum.
- 4 Verbum Familia aliquando stat consequitivè, maxime stantibus dictionibus universalibus.
- 5 Verbum Familia importat predilectionem lineæ masculinæ.
- 6 In sensu tamen magis amplo; & per posterius comprehendit etiam fœminas.
- 7 Verbum Familia aliquando stat potius ad designandam originem hæredum, quàm ad restringendam dispositionem ad solos agnatos.
- 8 De absurdo, quod sequeretur, si hoc casu fœmina non admitterentur saltem per posterius.
- 9 Appellatione suorum veniunt omnes etiam per agnationem descendentes.

- 10 Interpretatio qualibet sumenda est favore descendendum, ac consanguineorum Testatoris, quando lis non est cum agnato, sed cum extraneo.
- 11 Vocatio hæredum, & successorum quorumcumque in infinitum portat etiam successivum usque ad continuationem sanguinis etiam per viam cognationis, & num. 12.
- 13 Explicatur celebris decisio in Mediolanen. Prioratus super mixtura, & filiusfamilias 15. Junii 1705. S. I. coram Rever. P. D. Priolo.
- 14 Generalitas verborum denotat Testatorem structam agnationem non considerasse.
- 15 Fœmina conservat agnationem quousque vivit.
- 16 Juspatronatus familiare deficientibus masculis sit hæreditarium.
- 17 Juspatronatus non potest esse pro una parte Gentilium, & pro altera hæreditarium, & n. 18.
- 19 In jurepatronatus mixto satis est verificatio qualitatæ hæreditariæ in habitu, & potentia.
- 20 Cessante ratione, cessat & dispositio.
- 21 Juspatronatus mixtum desertur jure sanguinis.
- 22 Confessio Partis, ac publicum instrumentum nullam admittunt exceptionem.
- 23 Beneficia non debent longevam pati vacationem.
- 24 Possibilitas in contrarium sufficit ad excludendam observantiam, n. 24. & 25.

DECISIO XXIV.

Fundavit Fœlix Tenalia simplex Beneficium sub Invocatione Sanctissimæ Annunciationis in Ecclesia Parochiali SS. Jacobi, & Philippi Castilionis per subsequenter verba: Reliquit dicta Venerabili Capella infra scripta Bona, &c. que bona ipse Testator vult, & intendit, quod conserventur pro Offi-

*Officiatura Capella Sanctiss. Annun-
ciationis predicta pro jurepatronatus
Domus ipsius Testatoris, ejusque here-
dum, & successorum quorumcumque de
familia Tenaliorum in infinitum, quibus
heredibus, & suis predictis semper, &
perpetuis futuris temporibus competat,
& competere debeat jus presentandi ad
dictam Capellam, & jurepatronatus,
reservavitque ulterius jurepatronatus pas-
sivum favore illorum de familia Tenaliorum,
quam voluit ceteris aliis in di-
cta presentatione preferri, nominando
pro prima vice Vincentium Tenaliam
Pronepotem.*

I Heredes autem universales instituit
Andronicum fratrem germanum, &
Andream ex alio fratre Lapido nepo-
tem, posthabita Flaminia filia jam do-
tata. Ex Andronico ortus est Domi-
nicus, qui per obitum Andree alterius
Cohæredis absque filiis masculis post
obitum Vincentii primi Beneficiati,
primo loco presentavit Benedictum de
Benedictis, & ex post Hieronymum
Ciancam, quo defuncto de anno 1691.
defecto prius Dominico absque filiis,
Maria Buschetti neptis ex Flaminia
filia Fundatoris presentavit Tullium
Picciarellum, & ex alia parte Domini-
cus Jannutius tanquam filius Portiæ filie
Andree Cohæredis fundatoris nomina-
vit Gabrielem Ciojam, ac instructa
causa coram Ordinario, citato etiam
Promotore Fiscali prætendentem lib-
ertatem Beneficii, emanavit senten-
tia, decernens constare de jurepatrona-
tus, ac Beneficium esse adjudicandum
Picciarellum; inde Gabriel Cioja satius
duxit obrinere provisionem Apostoli-
cam sub narrativa, quod ad Capella-
niam, uti de jurepatronatus adhuc exi-
stente, tam ipse, quam Tullius fuissent
nulliter presentati à Patronis, & exe-
cutionem litterarum obtinuit ab R. P.
D. Thomafo cum subsequuta possessio-
ne, quam tamen semper retinuit ob
obitum fortasse Tullii, licet Signatura
justitiæ illam circumscripsisset ad in-
stantiam ejusdem Tullii; obiit die 9.
Decembris 1705. prædictus Cioja, un-
dè Dominicus Jannutius, ac sorores 11.
Decembris ejusdem anni presentarunt

Hieronymum Picciarellum, qui 7.
Januarii 1706. instetit coram Ordina-
rio pro institutione, & concessione Edi-
ctorum, comparente tamen Promoto-
re Fiscali, ac asserente jus presentandi
fuisse restrictum ad familiam Tenalio-
rum, insimulque per ejus extinctionem
effectum fuisse liberum, Episcopus sub
die 12. Januarii ejusdem anni non cita-
tis nec Patronis presentantibus, nec
presentato, Beneficium contulit tam-
quam de libero Petro Antonio de Gre-
goriis, & licet Picciarellus appellasset,
sua tamen presentationi renunciavit
die 2. Aprilis 1706. quare iidem Domi-
nicus Jannutius, & sorores sub die 8.
ejusdem mensis Aprilis presentarunt
Abb. Dominicum de Archangelis, qui
licet instetisset coram Episcopo pro in-
stitutione, fuit tamen rejectus: idcir-
cò delegata Mibi à Signatura justitiæ
ad instantiam Dominici Causa, dubi-
tavi, an illi esset danda Institutio, vel
potius Beneficium esset adjudicandum
Petro Antonio de Gregoriis, & respon-
sum habui, Institutionem esse dandam
Dominico.

Pro ipso quidem militavit existentia,
ac duratio jurepatronatus in Jannutio,
& sororibus, qui illum presentarunt,
durante adhuc quadrimestre è die obitus
ultimi possessoris, licet novum tempus
posset desumi à Die renunciationis pri-
mi presentati, ad *Text. in cap. si elect. de
elect. Vivian. de jurepatr. l. 7. cap. 4. nu. 30.
Rot. decis. 91. coram Priol.* quamvis enim
non descendant ab Andrea uno ex pri-
mis Compatronis, nisi per lineam fœ-
mininam, hoc est per Portiam matrem
filiam prædicti Andree, cum tamen
idem jus fuerit reservatum pro domo
ipsius Testatoris, ejusque hæredum, &
successorum quorumcumque de familia
Tenaliorum in infinitum, defectis om-
nibus descendantibus masculinis per li-
neam masculinam admitti debent fœ-
minæ, ejusque descendentes cum appel-
latione hæredum, ac successorum quo-
rumcumque de familia veniant omnes,
& quicumque descendentes ex familia
etiam per medium fœmininum, & ju-
repatronatus, licet propter mentionem
familie censeatur familiare, propter
am-

amplitudinem tamen descensivæ vocationis comprehendens tam agnatos, quàm cognatos, dicitur potiùs familiare descensivum, quàm rigorosè agnativum, *Tor. de Primog. Ital. p. 1. c. 28. nu. 273. Rot. in Mediolan. Præpositura 3. Martii 1704. §. Quoties itaque, coram R. P. D. meo Anfaldo.*

Ratio autem est satis aperta, quia quodcumque familia non fuit considerata absolute, & de per se, sed consecutivè ad vocationem hæredum, & successorum quorumcumque, quæ in materia restricta ad illos de sanguine extenditur ad agnatos æquè, ac cognatos, præcipuè stante distinctione universalissima quorumcumque, *Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 103. num. 14. Card. de Luca de fideicom. disc. 36. sub num. 2. Torr. de primog. Ital. par. 1. cap. 25. §. 5. sub num. 52. Rot. decis. 482. num. 17. par. 19. recent.* Tunc accepto ejus significatu in sensu magis amplo, & naturali per posterius detectis illis delineæ masculina, quorum prædilectionem præferunt solùm verba illa de familia Tenaliorum, comprehendere debet fœminas, earumque descendentes, *Eugen. consil. 41. num. 42. lib. 1. Menoch. consil. 680. sub num. 24. Panimol. decis. 10. adnot. 3. num. 80. Rot. decis. 46. num. 9. coram Bich. in Pisana Beneficii 25. Januarii 1706. §. Ceterum, cum seqq. coram Reverendiss. D. meo Decano, & nullius, seu Orbitellen. jurispatron. 17. Januarii 1696. §. Benè, coram R. P. D. meo Scotto, & in Interamen. jurispatron. 22. Martii 1706. §. Et demum, & 10. Decembris ejusdem anni coram eod.*

Multoque magis, quando nedum versamur in materia indifferenti, ac favorabili, qualis est illa jurispatronatus, & quæ ob id operatur, ut verbum *de familia Tenaliorum* stet potiùs ad designandam originem hæredum, & successorum quorumcumque, quàm ad restringendam dispositionem ad solos agnatos, *Card. de Luc. de præmin. disc. 13. num. 12. & de jurepatr. disc. 60. num. 31. Rot. in Auximana jurispatr. 9. Martii 1703. §. Non obstante, & §. Probato, cor. bon. mem. Muro, & in Romana Capellania 25. Novembr. 1705. §. Quia, coram Monacelli, Formul. Suppl.*

R. P. D. meo Anfaldo; Verùm etiam, quia Testator fundavit juspatronatus pro hæredibus, & successoribus quibuscumque familiæ Tenaliorum in infinitum, adeoque elicitur ejus mentem fuisse, ut juspatronatus deberet durare in perpetuum, ex quo evidenter assequimur nomen familiæ non accepisse in suo sensu stricto, ac rigoroso, sed magis lato, & aptum importare etiam cognatas per posterius, ne alioquin ejus enixæ voluntas perpetuandi tale jus citius evanesceret per solam agnatorum comprehensionem, ut in simili arguit *Molin. de primog. Hisp. lib. 1. cap. 6. sub num. 29. Grat. discept. 648. num. 14. & 16. Mart. Medic. decis. Senen. 1. num. 43. Rota decis. 728. num. 3. par. 2. recent.* præsertim cum idem Testator in subsequenti parte Testamenti verbi magis prægnantibus, ac propriis talem comprehensionem denotaverit, dum repetendo competentiam juris præsentandi subnectit, *quibus hæredibus, & suis prædictis semper competat, & competere debeat jus præsentandi,* appellatione enim *suorum*, certum est venire omnes descendentes sanguinis in infinitum, omnesque consanguineos per cognationem descendentes, *Rebuff. in leg. librorum 229. in fine versic. hodie tamen, ff. de verb. signific. Fusar. de substit. quest. 338. num. 1. & seqq. Perez. de fideicom. art. 22. num. 38. Barbof. appell. 257. num. 1. & 2. Mant. de conjectur. lib. 8. tit. 14. num. 19. Ant. Fabr. in suo C. lib. 6. tit. 19. de fin.* Quod ita propensius accipi debet, quia controversia non insurgit cum agnato, sed agitur de inducenda libertate Beneficii, ac proinde tam in sequendo præsumptam mentem Testatoris, quàm ad effectum alliciendi Fundatores ad similes pias dispositiones, verba interpretari debent in sensu magis lato ad favorem descendendum de sanguine Fundatoris, ac ejus consanguineorum in exclusione extranei, & Ordinarii Collatoris, *Lambert. de jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 1. art. 4. num. 11. Rota in Asten. jurispatr. 14. Febr. 1698. §. Cum itaque, coram Eminentiss. D. Cardinali Caprara apud Balducc. decis. & res judicat. tit. 3. decis. 2. num. 15.*

T Nec

- Nec pro arguenda contemplatione agnationis propriæ ac rigorosæ vim facere debet, Fundatorem posthabuisse ab initio propriam filiam illanique amplius non restituisse, seu invitasse ad successionem præsentis Jurispatronatus, quippè argumentum ad summum urget ad effectum ostendendi Fundatorem in ingressu habuisse aliquem respectum ad agnationem prælegendo ad juspatronatus activum Andronicum fratrem, & Andream ex Lepido altero fratre nepotem, id tamen non arguit, ut in progressu constituerit juspatronatus rigorosè agnaticum, exclusa qualitate descendiva in sui latitudine cum admissione femininarum per posterius, dum enim vocatio hæredum, & successorum quorumcumque in infinitum importat tractum successivum usque ad continuationem sanguinis de descendente in descendentem etiam perviam cognationis, *Capon. discept. 12. num. 24. Rota consul. 42. num. 4. Carol. Anton. de Luca, de Franch. decis. 633. num. 13. Rot. decis. 90. num. 14. apud Balduc. ad Ramon. & in Romana jurispatronatus 3. Julii 1705. §. Profligata, & in confirmatoria 14. Decembris ejusdem Anni, coram Domino meo Decano, Evidenter datur intelligi in progressu non fuisse habitam respectu ad agnationem strictè, & rigorosè sumptam, ut habitum fuit in ingressu per solam vocationem masculorum, quemadmodum animadvertit *Rot. in Avenionen. seu Carpentoraften. Fideicommissi de Tertullis 27. Februarii 1704. §. Etenim, & 21. Novembris ejusdem anni, coram R. P. D. meo Lancetta, & 5. Junii 1705. §. Nec ex quo, coram R. P. D. meo Caffarello Alma Urbis Governatore.**
- Neque contrarium firmavit *Rota in Mediolanen. Prioratus super mixtura, & filiis familias 13. Junii 1705. §. 1. coram R. P. D. meo Priolo*, quia pro desumenda qualitate familiari totam vim fecerit in reservatione pro Domo, & familia de Mantegatiis, & sic in familia considerata de per se, & strictè sumpta, & licet etiam ibi reservatio legatur in posterioribus Brevibus Sixti IV. & Innocentii VIII. pro posteris, & successoribus, nihilominus habita fuerat relatio ad illud Pauli Secundi, in quo appareat juspatronatus fuisse reservatum pro illis de Domo Mantegatia, eorumque posteris & descendentibus, & sic verbum successores non fuisse accipiendum in tota sua latitudine, sed restrictum ex subiecta materia, & ab antecedenti Brevi Pauli II. ut declarat eademmet decisio, §. *Absque eo quod*, ac altera 29. Januarii anni præteriti, §. *Siquidem, coram R. P. D. meo Caffarello*, quod non sic est, quando reservatio fuit facta pro hæredibus, & successoribus quibuscumque de familia in infinitum, cum nunc generalitas verborum apta in se comprehendere quoscumque hæredes sanguinis magis confirmet verbum Domus, & Familia non esse accipiendum in rigorosa quidditate, & essentia, sed in sensu magis lato importante tam agnatos, quam cognatos, saltem per posterius in defectum agnatorum, *Rot. decis. 80. num. 4. & seq. coram Cerro, & decis. 311. num. 1. coram Penting. & decis. 546. num. 9. coram Bich.*
- Quatenus tamen admittendum fuisset, Testatorem habuisse respectum ad agnationem, ac constituisse juspatronatus familiare agnaticum propriè & strictè sumptum, nihilominus indubitanter apparuit instituendum fuisse Dominicum quandoquidem Jannutius, & sorores, qui illum præsentarunt sunt filii, & hæredes Portie, que tanquam ultima de familia Tenaliorum jam vocata, erat comprehensa in jurepatronatus, quamvis gentilitio ratione agnationis, quam femina orta ex familia conservata quousque vivit, ut firmat *Modern. Roman. discept. Ecclesiast. 26. num. 1. par. 1. Rot. in Marsicana Beneficii 3. Junii 1689. §. At secus, coram bon. mem. Ursino, & in Comen. Capellania 4. Maji 1703. §. Sublata coram R. P. D. meo Priolo, & in Romana Capellania 25. Novembris 1705. §. Quoniam, coram R. P. D. meo Ansaldo*; Ex quo sequitur in eadem tanquam ultima de agnatione, & linea vocata effectum fuisse hæreditarium, & spectare ad Jannutium, & sorores, ejusque filios, juxta vulgatum *consilium Ancharani 81. Rot. decis. 667. num. 11. p. 18. recent. & in d. Asten. jurispatronatus 14. Januarii 1698.*

coram Eminentiss. Caprara penes Bal-
ducc. decis. & res judic. tit. 3. decis. 2.
num. 22. & 23. & in d. Romana Ca-
pellania, §. Addito, coram R. P. D. meo
Ansaldo.

Nec refert Portiæ supervixisse Do-
minicum Agnatum, cujus non probant
Jannutii se esse hæredes; quia quicquid
sit, quoad vocem Andronici delatam
Dominico, quoad vocem tamen Andreae
juspatronatus effectum fuit hæredita-
rium in Portia, transmissum in ejus
hæredes, quoniam licet unus, & idem
Patronus non possit diversimodè judica-
ri, & esse pro una parte gentilitium, &
pro altera hæreditarium; Cùm dictæ
qualitates pugnant inter se, & una alte-
ram destruat Rocc. disput. jur. 193. num.
13. Rot. decis. 102. num. 4. coram Cerro;
37 Nihilominus quancumque juspatrona-
tus usque ab initio non extitit penes u-
num, vel penes plures ex eodem fonte
provenientes, eandemque vocem Con-
stituentes, ut est in præsentī, nunc non
repugnat, ut in una linea, & voce effi-
ciatur hæreditarium, ac in alia remaneat
gentilitium cum tali casu, & si ipsius ju-
ris substantia habitualiter, & in abstracto
sit individua, quoad exercitium tamen,
aliosque effectus tot sunt diversa jura,
quot sunt distinctæ voces, aut vocum
Partes, quæ tamen dari non possunt,
quancumque usque ab initio in jure-
patronatu gentilitio sequuta non fuisset
divisio in Partes, sed unum extitit, in
quo non licet constituere, sed dividere
18 portiones, aut ratas, Card. de Luc. de
Jurepatron. disc. 60. num. 29. Palma Ne-
pos alleg. 159. num. 29. Rot. decis. 798. num.
26. coram Merl. decis. 288. num. 4. par.
5. recent.

Qualitas autem hæreditaria respectu
Portiæ remansit probata ex præsentatione
aliàs facta usque de anno 1691.
titulo hæreditario, quo verò ad Portiam
respectu Andreae procedendo juxta sup-
positum provisi ab Ordinario; Quo res
sit in jure patronatus mixto; satis est ve-
rificatio, qualitatis hæreditariæ in ha-
bitu, & in potentia, Rot. in Romana
19 Beneficiatus S. Laurent. in Damaso 6.
Feb. 1688. Non refragante, coram Card.
Caccia, & in Mantuana Beneficii 3. Ju-

ni 1686. §. Quin ad effectum, coram
bon. mem. Ursino, & in Romana, seu
Parmen. juspatronatus 13. Decembris
1790. §. Ex his probat. coram Reveren-
diss. D. meo Decano, quæ qualitas habi-
tualis hæreditaria non potest censerī su-
blata ex Statuto Castrensi fœminarum ex-
clusivo, nedum quia Andreas Pater Por-
tiæ nullum reliquit masculorum, sed so-
lummodò Bernardinam, & Portiam, quo
casu cessat dispositio Statuti cessante con-
cursu, & intuitu masculorum, Rot. decis.
111. num. 31. coram Othobon. & decis.
165. num. 7. p. 19. recent. verum etiam quia
similia Statuta non habent locum in ju-
repatronatus mixto, quod defertur jure
sanguinis ex mera Institutoris præordina-
tione, Modern. Rom. discept. Eccles. 4.
num. 16. f. 82. p. 1. Rot. in d. Mantuana Be-
neficii 3. Junii 1689. §. Nec subsistit, co-
ram bon. mem. Ursino confirmata 20. Maji
1690. coram Card. Caccia.

Tandem non obfuit ultimum statum
esse uti de libero ex postrema collatione
Sedis Apostolicæ effectuatæ usque ad
obitum Ciojæ postremi Beneficiati, ita
ut collatio infringi non possit nisi clarè
constet de Patronatu per tria clara illa
documenta rei judicatæ videlicet Con-
fessionis Patris, aut Publici Instrumenti
nullam admittentia exceptionem, Rot.
decis. 435. sub num. 4. p. 2. recent. & decis.
641. num. 9. & coram Merl. decis. 497.
num. 13. coram Cerro, & in Mediol. Ca-
pellania 22. Junii 1793. coram Reverend.
D. meo Decano; Quia ultra quod ex su-
pradictis duratio, ac competentia patro-
natus clarè constet ex Instrumento fun-
dationis ad favorem Jannutii, & soro-
rum nihilominus remanet æquivocum,
nec præstare valet normam pro futuris
vacationibus, pro quo stabiliendo, DD.
animadvertent gratiam Apostolicam
emanasse sub duplici narrativa, prima
quod juspatronatus ex fundatione, vel
dotatione olim existerat, nunc verò li-
beræ collationis erat. Altera autem
eundem Ciojam supplicantem, & quon-
dam Tullium Andream Picciarellum di-
versimodè, & nulliter præsentatos fuisse,
ac quod occasione præsentationum ha-
jusmodi inter eos, ac etiam præsentum
patronum lis adhuc pendebat indecisa,
T 2 & sub.

& sub hac tamen narrativa emanavit gratia cum solita clausula, dummodò lis pendeat indecisa, & tempore presentium non sit in ea alicui specialiter ius quesitum; Ideoque cum gratia innitatur litipendenti inter Patronos, dum in parte dispositiva Beneficium confertur, quatenus lis pendeat, quæ conditio est tota substantia gratiæ, non potest oriri ulla firmatio status tamquam de libero, vel quia gratia solùm processit occasione jurispatronatus litigiosi, ne interim Beneficia ex diurnitate litis longævam patiantur vacationem, *Rot. decis. 35. num. 1. & 2. coram R. P. D. meo Ansaldo, & in Vercellen. Canonicatus 30. Junii 1704. coram R. P. D. meo Caffarello Alma Urbis Governatore, & in Faventina Beneficii 24. Aprilis 1704. §. Lis quippe, coram me; Præcipuè cum super existentia Patronatus jam præcessisset sententia Ordinarii, vel ex quo remansit incertum, an A. C. tunc Thomatus fuerit exequutus literas Apostolicas potius ex una, quàm altera Causa, Rot. decis. 241. num. 26. & decis. 367. num. 11. coram Bich. & decis. 152. num. 10. p. 10. recent.*

Imò cum prædicta sententia lata ab Ordinario in contradictorio iudicio cum Promotore Fiscali declarasset constare de jurepatronatus ad exclusionem libertatis Beneficii unà cum transitu in rem iudicatam, iste potius visum fuit, quod esset ultimus status contra libertatem Beneficii tamquam certus, & servatis servandis emanatus, nullatenus autem sententia A. C. Thomati tamquam, ut prædictum est, incerta, & æquivoca, *Rota decis. 290. num. 21. p. 18. & decis. 268. num. 14. & 15. p. 11. & in Florentina Canonicatus 2. Julii 1705. §. Hinc non obstat, coram R. P. D. meo Priolo.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. ANSALDO.

Romana Capellanæ.

Merc. 25. Novemb. 1705.

ARGUMENTUM.

In Jure præsentandi per Testatorem relicto arbitrio Seniorum de familia, præferendæ sunt Masculis Fœminæ, si tamen istæ talem qualitatem per Testatorem requisitam possideant. Sub nomine familia comprehenduntur etiam fœminæ. Juspatronatus fraternizat cum terminis Fideicommissariis; præsentatio à Laicis faciendâ est intra quadrimestre ad differentiam jurispatronatus Ecclesiastici, quod progreditur ad semestre; Hæc autem tempora currere incipiunt à die scientiæ.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Qualitas à Testatore requisita semper est attendenda.*
- 3 *Doctrina Doctoris punctualis in dubium habet vim legis.*
- 4 *Juspatronatus fraternizat cum fideicommissis, & n. 7.*
- 5 *De distinctione quando agitur de lineali questione, an sit preferendus habens prerogativam lineæ, vel potius majorem aetatem.*
- 6 *Fœmina quandoque solent esse sagacitate, & consilio præstantiores viris.*
- 8 *Inter Masculos, & Fœminas omnis sexus differentia hodie est sublata.*
- 9 *Fœmina veniunt sub vocabulo seniorum.*
- 10 *Fœmine sunt capaces jurispatronatus activi.*
- 11 *Moniales etiam sunt capaces jurispatronatus activi.*
- 12 *Adjunctum ejusdem familiæ concomitans dispositionem, inducit contemplationem agnationis, & fa-*

- femina tunc admittuntur si masculi non concurrant, n.13.
- 14 *Femine dicuntur etiam de familia.*
- 15 *Femina etiam in casu vere agnationis, comprehenduntur in vocabulo Familia.*
- 16 *Verbum ejusdem est repetitivum qualitatis superius expresse.*
- 17 *Verbum Familia comprehendit etiam cognatos.*
- 18 *Jus patronatus activum magis late progreditur, quam passivum, & de ratione, n.19.*
- 20 *In jure patronatus activo, extincto genere vocato, jus presentandi transit in extraneos.*
- 21 *Discretiva est attendenda.*
- 22 *Celebris decisio in Lucana Beneficii 13. Junii 1701. coram R.P.D. Muto declaratur.*
- 23 *Verba de domo de talibus dispositioni adjuncta, important contemplationem agnationis, & n.24.*
- 25 *Observantia ultimi status in subjecto juris patr. maxime confert.*
- 26 *Presentatio a laicis fieri debet intra quadrimestre ad differentiam juris patronatus Ecclesiastici, quod progreditur ad semestre, & n.27.*
- 28 *Quadrimestre ad presentandum datum currere incipit a die scientia, & de absurdo, quod alias sequeretur, n.29.*
- 30 *Fundans se in scientia, tenetur illam probare.*
- 31 *Distantia loci inducit probabilitatem ignorantia.*
- 32 *Presentatus a dimidia parte Patronorum, si habet gratiam Apostolicam cum derogatione juris patronatus pro altera dimidia, debet preferri iis, qui sunt presentati a dimidia parte, & n.33.*
- 34 *Tutor exercet omnia jura pupilli.*
- 35 *Mandatum ad presentandum Beneficio pleno pro contingenti vacatione est attendendum.*
- 36 *Ratificatio a quo pollet mandato.*
- 37 *Instrumento publico summa fides est adhibenda.*
- 38 *Notario propriam detegenti turpitudinem non creditur.*
- Monacelli, Formul. Suppl.*

- 39 *Pro facto habetur, quod fieri fuit prohibitum.*
- 40 *Laicus non potest variare a presentatione jam facta; Maxime concurrente juramento de non variando, n.41.*

DECISIO XXVI.

ERexerat in suo Testamento Claudius Durafort quendam Capellaniam, diviso prudenter jure presentationis, seu Patronatus tam activè, quam passivè; Activum siquidem exercitium; sive jus presentandi reliquerat arbitrio duorum seniorum ejusdem familiae de Durafort; passivum verò laudabiliter arctaverat intra Cancellos Agnationis, & Familia ipsius Testatoris: Sed quia neque volentis, neque currentis, sed miserentis omnia sunt Dei; & persèpe reperiuntur mendaces filii hominum in stateris, fermè incontinenter defecit quoad jus passivum masculis capax assecutionis ejusdem Capellaniam; Quapropter de errante illa ad extraneos, extitit ad eam presentatus Jacobus de Regard, per cujus obitum subsequutum de Anno 1703. pariterque deficiente masculo capaci, revoluta est quæstio ad alterum jus activum presentandi; Scissis etenim suffragiis hujusmodi jus activum habere presententium in Philippum, & Franciscum, Tribunal Eminentissimi Vicarii, sive illius Reverendissimi P. Dominus Vicesgerens tribuit Philippo nudam manutentionem, & ex opposito formalem institutionem Francisco, donec sub hodierna die reassumpta disputatione coram Sacro Auditorio, ad quod fuerat a Partibus provocatum, Philippus, qui vicerat tantum in Curia Eminentissimi Vicarii super possessorio, triumphavit plenariè in hodierna Audientia, etiam super ipso Petitorio, a quo fuerat depulsus, rescribentibus mihi Dominis, Capellaniam in omnibus, & per omnia esse adjudicandam Philippo.

Fundamenta hujus plenarie Victorie pluribus innitebantur rationibus, atque fulcimentis; *Primo* siquidem, quia ostendebat Philippus litteram manifestam Fundatoris; Cum etenim illum presentassent Joanna Maria, & Philippa Sorores de Durafort, & hæc forent respectu Antonii pariter de Durafort (qui Franciscum in hodierna collocatione Contradictorem presentaverat) in ætate Seniores, hæc profectò qualitas Senioritatis in activo jure presentandi requisita, & enixè volita per fundatorem utique in abstracto secum ferebat præcellentiam in presentantibus ipsum Philippum, cum qualitas à Fundatore requisita à jurepatronatus semper sit attendenda, ubi non sit contraria Sacris Canonibus aliæve juridicæ resistantiæ, ut generaliter tradiderunt *Grat. discept. for. cap. 645. num. 7. Tondut. quest. & resolut. benefic. par. 3. cap. 157. num. 23. latissimè Ciarl. controu. for. lib. 3. cap. 232. num. 34. & seq. per tot. Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap. 9. num. 55. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 11. num. 93. Rot. decis. 315. sub num. 4. coram Duno. Sen. Et in individuo ex Card. Florent. conf. 48. Rocc. de Curt. in tract. de Jurepatr. vers. ipse vel is, num. 77. Lambert. eodem tract. 8. art. 2. quest. principali, parte secunda, in principio, resolutum apparebat in Curia Episcopali Avellinen. apud Ricc. decis. Cur. Archiepiscop. Neapol. p. 4. decis. 109. per tot.*

Et quidem, ut diximus, in individuo cum incalu recensito apud Riccium loco de quo supra, adamussim ageretur de concursu fœminarum Seniorum cum masculo Juniore; Quapropter cum Doctrina punctualis in dubio habeat quodammodo vim legis, teste Vincentio de Franch. decis. 363. num. 4. non erat necesse conuolare ad finitimos terminos fideicommissorum, qui utique fraternizant cum illis juspatronatus ad ea quæ abundè differuit *Sac. Rot. in Auximana jurispatronatus 27. Junii 1701. §. Quoniam, cum seqq. coram Me.* Sed nihilominus etiam in eisdem terminis fideicommissariis tanta est potentia senioritatis expressæ per Testatorem, ut

in majoratibus, vel primogenituris, quando agitur de questione lineali, an sit præferendus habens prærogativam lineæ, vel potius majorem ætatem, recepta distinctio est, quod si tractetur de simplici fructione bonorum regulariter prærogativa lineæ superemineat, si verò tractetur de actu, seu re exigente jus honorificum, & administrationem prudentialem, anteponatur ille, qui præest ætate magis matura, quemadmodum videre est apud *Calder. conf. 48. Bero conf. 71. lib. 1. Honded. conf. 70. lib. 2. Castill. controu. jur. cap. 93. §. 1. num. 13. Grat. discept. 645. num. 7. Ciarl. controuers. 222. à num. 31. ad seqq. & per tot. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 11. num. 93. Card. de Luc. de fideicom. disc. 1. num. 19. & disc. 3. per tot. alter de Luc. de linea legal. art. 8. sub num. 26. Torr. de success. de primog. & major. Ital. p. 1. cap. 41. §. 8. à num. 18. ad seq. vot. bou. mem. Seraph. & Hieron. Pamphil. impress. post eundem Torr. de Primogen. Ital. tom. 3. decis. 19. num. 5. Rot. Florent. penes Mans. consult. 99. per tot. Rot. Januen. penes Palm. Nep. alleg. 396. num. 121. decis. 91. num. 12. inter recollet. per Balducc. ad conf. Ramon. tom. 4. Rota nostra, decis. 362. num. 10. & 11. par. 5. recent. & in Meleuitana benefic. 19. Junii 1702. §. Viceversa, coram me.*

Cum igitur versaremur in jure presentandi Capellanum, & Fundator expresserit, jus activum pertinere debere ad Seniores; videbatur satis juri conforme, fœminas, licet fœminas, quandoque tamen sagacitate, & consilio præstantiores, cap. Viduas 27. quest. 1. canon. si aliquid 22. quest. 4. l. cum prator, ff. de jud. leg. bene à Zenone, §. penul. in fin. Cod. de quadrienn. præscr. Imperator Justinianus in auth. ut judic. fin. quoque suffrag. §. hæc autem omnia, col. 2. Joan. Andr. in c. qui prior. de reg. jur. in 6. Hostien. in summ. tit. de Matrim. §. 1. col. 2. vers. in eo habent, Platarch. in l. de virtutib. mulier. Tholosan. de Repub. l. 7. cap. 12. Tiraq. ad l. Connubial. p. 11. gloss. 1. nu. 25. & seqq. Chassaneus in Catal. glor. Mund. p. 2. consider. 10. & consider. 19. Mart. Mager. de Advocat. armat. cap. 7. num.

num. 220. *Molin. de majorat. & pri-
mogenit. Ital. par. 1. cap. 35. sub num.
262.* majorem posse habere prudentiam
in seligendo Capellanum, quam ma-
sculum, maximè, prout hic, in in-
fantili, vel pupillari etate versantem,
unde punctualissimæ auctoritati supe-
rius allegatæ superaccedebat etiam ra-
tio, quæ in his casibus efficit contra
regulas ordinarias majoratum etiam
saltuarium de una, ad alteram lineam,
in qua Senior etate inveniatur, itaut
applicando ad nostram limitropham
Thesim dubitandum non esset, quod
Testator vocans *Seniores*, voluerit se
se conformare distinctioni, seu dispo-
sitioni Juris stabilitæ respectu succes-
sionum in fideicommissis, & majora-
tibus fraternizantibus, ut præmissimus,
cum terminis jurispatronatus, secun-
dum vulgaria principia, de quibus,
*Bartol. aliique Doctores in leg. heredes
mei, §. cum ita, ff. de Trebell. Ruin. cons.
169. num. 7. lib. 2. Menoch. consil. 555.
num. 8. Alexand. consil. 55. num. 2. lib. 4.
Mantic. de conjectur. lib. 8. tit. 8. num.
15. Rot. decis. 177. num. 17. coram
Cels. decis. 345. num. 18. par. 16. decis.
80. num. 8. & 9. & decis. 453. num. 1. par.
19. recent.*

Potissimè quia, ut dicebat *Riccus*
ubi supra in ordine ad Juspatronatus,
quod à sola Sacrosancta Ecclesia beni-
gnè procedit, per *Textum in cap. si
quis Episcoporum 16. quest. 5. ubi gloss.
in figuracione casus, vers. Sed hoc de
gratia sibi tamquam Patrono reservatur,
Abbas in cap. 1. num. 4. de preben. Ge-
minian. consil. 50. in princip. Egidius
consil. 10. num. 10. in fin. Vivian. de ju-
repatron. par. 1. lib. 1. cap. 1. sub num. 5.*
non adinvenitur ulla distinctio inter
masculos, & foeminas, quæ etiam de
Jure communi sublata differentia se-
xus, indifferentè eliminantur ex no-
tissima lege *maximum vitium*, *Cod. de
liber. præterit.* sicque, nisi aliud deter-
minet voluntas fundatoris, & respecti-
vè Testatoris, foemina, quæ veniunt
sub vocabulo indifferenti, quale est il-
lud *Seniorum* in materia quoque fidei-
commissaria, juxta annotata per *Bald.
consil. 6. num. 1. lib. 2. Alexand. consil.*

*106. num. 4. Decian. consil. 7. num. 11.
Peregrin. de fideicommiss. art. 22. num.
55. Cardinalis de Luc. eodem tractat.
disc. 46. num. 4. Rot. decis. 1036. num.
13. coram Coccin. decis. 864. num. 21.
coram Merl. decis. 1262. num. 1. co-
ram Emerix junior. & decis. 683. num.
1. par. 19. recent. & in terminis verbi
Senioris de Domo, Torr. de success. ma-
jorat. & primog. Vital. par. 1. cap. 25. §. 5.
num. 49.*

Et magis venire poterant, & debe-
bant in activo Jurepatronatus, cujus
(ad normam aliarum successionum)
existunt capaces generaliter, & indi-
stinctim, tam Masculi, quam Foemi-
næ, sicuti in individuo doctè profequi-
tur *Riccus dist. decis. 109. num. 4. & 5.
Tondut. resolut. benefic. part. 3. cap. 157.
num. 23. Palm. Neap. allegat. 101. sub
num. 26. versic. & in puncto, Balducc.
ad Roman. consil. 16. num. 36. lib. 1. Rot.
decis. 313. num. 16. coram Pamphil.
decis. 820. sub num. 10. & decis. 1000.
sub num. 2. coram Emerix junior. & de-
cis. 462. num. 19. par. 14. recent. & ge-
neraliter uno de ore dicunt *Joan. Andr.
in cap. nobis, sub num. 2. de jurepatr. Cal-
derin. consil. 1. eodem tit. Castald. consil.
forens. 250. num. 2. Ricc. in praxi for.
Eccles. part. 1. resolut. 169. num. 2. & se-
quent. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest.
11. num. 68. Panimol. decis. 137. num.
11. Rot. 563. num. 14. coram Merl. &
in Mantuana beneficii 3. Junii 1689. §.
At secus, coram bon. mem. Ursino, &
in Majoricen. beneficii 19. Februarii
1697. §. fin. coram R. P. D. meo de la
Tremoille, quantumvis etiam sint Mo-
niales, & à sæculo abscisse, ut in cele-
bri decis. 40. num. 6. & 7. post Censal. ad
Peregr. de fideicom.**

Parum ob id adversante, quod Fun-
dator reliquerit hoc Jus presentandi
duobus quidem *Senioribus*, sed sub ad-
juncto *ejusdem familie*, quasi quod ex
hoc videretur contemplasse rigorosam
agnationem, qua stante contempla-
tione, foemina remanent exclusæ, vel
absolutæ ex ponderatis in mea annota-
tione ad decis. 46. sub num. 23. & seqq.
cum quibus concordant idem *Ricc. in
praxi, par. 3. resolut. 576. num. 3. Anto-
nell.*

nell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 6. num. 13. vel saltem admittunt solum per posterius, & citrà concursum masculorum, ut est casus dicta decis. 40. post Censal. ad Peregr. de fideicom. & tradunt Covar. lib. 3. var. resol. cap. 50. num. 5. Card. de Luca, de jure patron. disc. 28. num. 8. Cassador. decis. 1. de jurepatr. Rot. decis. 69. num. 3. post Vivian. de jurepatr. decis. 348. sub num. 3. coram Royas, decis. 313. num. 4. & seqq. coram Pamphilio decis. 329. num. 5. & 6. coram Penia, decis. 581. num. 6. & 8. coram Bich. decis. 667. num. 9. par. 18. recent. aliique relati in Mantuana beneficii 21. Junii 1688. & 3. Junii 1698. §. At secus quidem, coram R. P. Domino meo Muto, & in Comen. Capellanie 4. Maji 1703. §. Subsistere, & §. Sublata, coram R. P. D. meo Priolo.

Quoniam illa verba Seniorum ejusdem Familia suapte natura non excludunt fœminas jam habentes pro se qualitatem Senioritatis, quamvè non habebat masculus Infans, vel Pupillus, cum æquè dicantur de Familia nedum masculi, sed etiam fœminæ, teste Gabriel. conf. 195. num. 3. lib. 1. Rocc. disput. jur. selectar. cap. 26. num. 4. ubi concordantes: Imò magis ultro progredientes Dofiores, authument, quod in casu quoque agnationis veræ, fœminæ que vita durante sunt agnatæ, & de sanguine Testatoris, adhuc comprehendantur sub hoc ipso vocabulo Familia, quemadmodum concors est Sententia Scribentium, de qua Bald. in leg. volumus, num. 2. Cod. de fideicom. Gabriel. conf. 195. sub num. 3. vers. quia fœmina, Giovagnon. conf. 39. num. 9. lib. 1. Cyriac. controvers. 271. num. 9. Altograd. junior. contr. 38. num. 16. lib. 1. Barbar. de fideicom. cap. 4. num. 74. Torr. de success. in primogen. & majorat. Ital. cap. 37. num. 77. tom. 1. Panimall. decis. 137. num. 14. Rot. decis. 363. num. 15. coram Merl. decis. 313. num. 7. & 8. & coram Pamph. decis. 394. num. 6. coram Ludovif. & decis. 166. num. 5. par. 6.

Robustius observando, quod Fundator quidem in Jurepatronatus passivo voluit præsentari, vel præferri præterdentem, qui esset agnationis, & Fa-

milia ipsius testatoris, sed postea magis latè habenas relaxando in activo contentus fuerat relinquere Jus præsentandi arbitrio duorum ejusdem Familia Seniorum, unde licèt verbum ejusdem sit repetitivum qualitatè antèrius expressæ, quodammodo identificans id ipsum, ut ait Bald. conf. 94. num. 2. lib. 3. Altograd. sen. conf. 69. num. 12. volum. 2. Palm. Neap. alleg. 256. num. 20. Grat. de diction. diction. 49. num. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 173. num. 20. Surd. decis. 125. sub num. 1. Rot. decis. 207. num. 18. coram Coccin. decis. 174. num. 4. coram Cerr. decis. 273. num. 7. coram Peuting. & decis. 323. num. 10. part. 13. recent.

Quia tamen idem verbum ejusdem fuit appositum Familia, non autem Agnationi. Hinc conjiciebatur ex hoc adjuncto Familia, non autem Agnationis simbriis potius voluisse Fundatorem dilatare in vocatione activa, quam foret in passiva, dum prætermiffa replicatione vocabuli Agnationis adhibuit repetitionem Familia magis latam, & de Jure comprehendentis ultra fœminas quoslibet Cognatos, cæteroque contentos sub nomine Familia, ut per Text. in leg. pronuntiatio, §. Familia, ff. de verb. signific. ubi Alciat. verb. Agnatorum, num. 50. Bald. in leg. fin. Cod. eodem, Caphal. conf. 510. num. 6. Altograd. Jun. conf. 38. num. 11. Balducc. ad Roman. conf. 16. num. 54. Peregrin. de fideicom. art. 22. num. 26. Card. de Luc. de præmin. disc. 13. num. 7. alter de Luc. de lin. legal. lib. 1. art. 12. num. 6. Rot. decis. 101. num. 13. par. 6. recent. & in Comen. Capellanie 31. Martii 1702. §. Verum, coram R. P. D. meo de la Tremoille.

Addito quod suapte natura magis diffusè progreditur Juspatronatus activum, quam passivum ad ea, quæ considerat Card. de Luc. de jurepatron. disc. 29. sub num. 7. sub ea forsitan ratione, quòd Ecclesia non favet æquo modo juripatronatus passivo, sicuti pro sua intemeritate favet activo. Jus quippè passivum redigit in servitutem, tan Patronos, quam Ecclesiam, ut accipiant illos qui deteguntur taxativè comprehendenti

hensi in eodem jurepatronatus passivo, quantumvis plerumque existant parum capaces, respectu autem activi contentatur Ecclesia, non minus ad allicien-
 dos Christi fideles ad fundanda opera pia, quam abhorrens ullo modo ditari alieno, ut extincto quoque genere vocato, & familia, ac linea patronorum prorsus deficiente jus presentandi transcat in extraneos, etiam haeredes ad celebre *Consil. Ancharan.* 81. de quo
 20 in fortioribus terminis, *Calderin. conf. 4. de jurepatr. Ferret. conf. 131. numer. 1. lib. 1. Paris. conf. 47. numer. 21. lib. 4. Ciardin. contr. 153. num. 22. Rota, decis. 354. num. 9. coram Seraphin. dec. 581. num. 6. coram Bich. & dec. 362. numer. 14. part. 5. dec. 166. num. 16. & 17. part. 6. dec. 221. numer. 2. part. 8. decis. 462. num. 11. & decis. 427. numer. 58. part. 14. decis. 667. numer. 11. part. 18. & in Bononien. bonorum 28. Januarii 1692. §. Et late quidem, coram bon. memor. Urfino.*

Et ex his de plano recurrebant mox animadversa circa memoratam dictionem ejusdem videlicet, quod ista potius retorquebatur, quia dum fundator in passivo jurepatronatus nominaverat *Agnationem*, & insimul *Familiam*, & in activo repetierat solum *Familiam*, subinde oriebatur, quod ad normam juris, plenius in hujusmodi jurepatronatus activo providere voluerit per hoc vocabulum indifferens *Familia* citra repetitionem *Agnationis* in usurpatione dilectionis ejusdem, cum idem vocabulum *Familia*, ut annotavimus, existat complexivum extra dubium etiam
 21 minarum ex illa patenti, & efficaci vi discretivæ, quam in proximis, per *Text. in l. unica, §. Sin autem ad deficien. Cod. de caduc. tollen. considerant Anan. conf. 22. numer. 3. vers. Est etiam mul- rum ponderandus, Card. de Luc. de jurepatr. disc. 5. numer. 14. Rota penes Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap. 2. sub num. 81. §. Prasertim, fol. 102. repetit. post secundum volum. Conf. Farinac. decis. 350. num. 3. & in recent. dec. 36. n. 11. part. 16. & in Gerunden. beneficii de Olot. 7. Maii 1703. §. Quarto, coram R. P. D. meo Priolo.*

Et ob id nullibi applicari poterat decisio in illa *Lucana Beneficii* 13. Junii 1701. coram R. P. D. meo Muto, in qua fuerant exclusæ fœminæ, quantumvis Seniores in concursu masculorum, siquidem ultra quod apparebat, Sacrum Auditorium recessisse ab hoc peculiari fundamento in *secunda Do-*
 22 *cisione edita sub die 21. Martii 1703. coram eodem R. P. D. meo Muto*, dum de hoc fundamento amplius non meminit; nihilominus casus erat diversus, quia ibidem allekti, & vocati equidem erant ad juspatronatus activum duo Seniores de *Familia*, sed insimul adjiciebatur, & *Domo Sandonnis*, quo casu cæteris præcipue circumstantiis adstipulantibus censeri valebat agnatio contemplata in sensu quoque rigoroso; cum etenim fœmina transire solet in alienas familias, quæ non sunt, ut in ea hypothesi de *Sandonnis* per ea, quæ stante adjuncto cognomine de talibus plerumque ra-
 23 tiocinantur *Ancharan. conf. 154. numer. 4. Ruin. conf. 158. numer. 10. & 24. lib. 2. Roland. conf. 70. num. 25. & seqq. lib. 3. Ciardin. contr. 107. num. 46. & 79. Gratian. discept. 645. numer. 1. Rot. decis. 46. numer. 8. & decis. 159. num. 7. & seqq. coram Priol. decis. 174. num. 17. part. 11. & decis. 204. numer. 5. & 6. part. 12. recentior. cum aliis in Auximana Jurispatronatus 27. Junii 1701. paragraph. Absque eo quo refragari valere, coram me, & in Bituntina jurispatronatus 28. Novembris 1704. §. Ratio que ipsos suavit, coram R. P. D. meo Caprara.*

Hinc jure merito concurrente hujusmodi pronomine *Doctores*, & *Sæcra Rota* in suis casibus censuerunt fœminas excludi ab appellatione *Seniorum*, sive ageretur in materia Jurispatronatus, sive, ut frequentius accidit, in illa fideicommissorum, ut
 24 rectè observabant scribentes pro Philippo ex lectura auctoritatum, nempe *Ciardin. contr. 102. numer. 43. & 78. & seqq. Rocc. disputat. Jur. select. cap. 23. num. 8. Peregrin. de fideicomm. articul. 22. sub numer. 26. Simon. de Pret. de interpretat. ultima voluntat. lib. 3.*

lib. 3. solut. 11. num. 25. Rot. decis. 910. num. 11. coram Cerr. dec. 536. num. 208. part. 14. dec. 69. num. 17. & decis. 27. num. 6. part. 18. recent. & in Asculana fideicommissi 29. Maii 1693. §. Harum autem, cor. Reveren. P. D. meo Caprara, & in Romana fideicommissi de Goris 9. Maii 1701. §. Eiusdem efficacia, coram me.

Corroborabat hunc eundem intellectum (quatenus oportuisset) observantia practicata in ultimo statu, quando Jacobus, per cuius obitum vacaverat Capellania, extitit ad illam presentatus; Nam ad exercendum idem Jus presentandi noscebatur admissa quadam Pernetta, licet concurrerent in facienda presentatione etiam masculi, videlicet Joannes, & Franciscus ejusdem Pernettae Consobrini Nepotes; Unde hic status, sive observantia praecisa favore Pernettae non parum roboris adjiciebat (& si per exuberantiam) intelligentiae, quod appellatione Seniorum veniret etiam femina in hoc Jurepatronatus activo, secundum ea, quae passim in proposito, & observantiae circa subiectum jurif-
 25 patronatus animadverterent, Venturini. conf. 43. num. 46. Peregrin. conf. 33. num. 21. & 25. lib. 1. Gratiani. discept. 521. num. 7. & 19. Vivian. de jur. patr. part. 1. cap. 9. num. 30. Cardin. de Luca eodem tract. disc. 60. num. 9. Rot. dec. 563. num. 9. & seqq. coram Merlin. dec. 106. num. 8. coram Celsi. dec. 364. num. 1. coram Emerix jun. dec. 374. numer. 21. part. 11. aliique relati in Lauretana Canonatus 13. Februarii 1693. §. Corroboratur, cor. boni mem. Ursino, & in Melphiten. Capellania 7. Junii 1700. §. Tollebatque, licet ad exuberantiam, coram me, in Mediolanen. Praepositura 3. Martii 1704. §. Si quidem ultra quod pariter, coram me, & in Florentina Canonatus 8. Maii currentis anni §. Etenim Domini, cor. R. P. D. meo Lancetta.

Sentiebant vim hujus primi fundamenti Scribentes pro Francisco contradictore Philippi; quapropter subjungere conabantur, quod Philippa altera ex Sororibus Senioribus deve-

nisset ad presentationem favore Philippi post jam delapsum intervallum quatuor mensium a die vacationis, inde inferentes, quod ejus vox, seu presentatio non foret computanda, resistente 26
 sententia Sacrorum Canonum, quae jubet presentationem a Laicis, fieri debere intra quadrimestre ad distinctionem jurispatronatus Ecclesiastici, quod progreditur ad semestre ad litteram Text. 27
 in cap. quoniam, cap. cum propter, & cap. eam te, de Jurepatron. cap. unico, §. Verum eodem, in 6. & ibi Abbas, ceterique Canonista, communit. Lap. alleg. 75. num. 3. & 6. ibique Mandos. in addition. litt. A, & E. Vivian. de Jurepatr. lib. 6. cap. 1. num. 1. Card. de Luc. eodem tract. disc. 59. num. 19. disc. 64. num. 3. Rot. dec. 3. de Jurepatr. in nov. dec. 4. num. 3. & decis. 12. num. 4. vers. Nec dubium, coram Penia, & in Nolana beneficii 30. Januarii 1690. §. Nec refragatur, & per tot. cor. R. P. D. meo Caprara, & in Mediolan. Praepositura 23. Januarii labentis anni 1705. §. Firmata, ex hucusque coram R. D. meo Molines Decano.

Verum neque visum est Dominis abolendam esse vocem, seu presentationem Philippae; Et si etenim Jacobus ultimus possessor obierit die 9. Septembris anni 1703. & Philippa presentaverit de subsequenti mense Junii 1704. praenominatum Philippum, ac proinde evidenter ultra quadrimestre, nihilominus arrisit responsio, quod nullibi probatur, Philippam scivisse obitum Jacobi, & consequenter vacationem Capellaniae; haecque non erat demenda illius vox, seu presentatio, cum quadrimestre praescriptum a legibus Pontificiis per successivam benignam interpretationem Doctorum, desumatur tantummodo a die habita 28
 notitiae vacationis Beneficii, alias Patroni nimium facile deperderent jura sua ex proprio aere, ut ita dicamus permittente Ecclesia acquisita, si simplex lapsus materialis quadrimestris sufficeret ad eos arcendos a jure presentandi, & induceret jus devolutionis, de quo loquitur revera Text. in
 capit. quoniam de Jurepatron. superius 29
 ad

adductus cum aliis inibi allegatis con-
cordantibus, ex concordia sententia Canoni-
starum, de qua *Abb. in capit. cum pro-
pter, de concess. Præben. Gabriel cons. 185.
num. 9. lib. 2. Flores de Mena var. lib. 1.
quæst. 3. à num. 20. Rocc. de Curt. de Jure-
patr. verb. honorific. qu. 27. nu. 57. Vivian.
eodem tract. part. 2. lib. 5. cap. 2. num. 20.
Card. de Luca pariter eodem tract. disc.
1. num. 5. & decis. 47. num. 9. Rot. dec.
1505. num. 9. & 10. cor. Coccin. dec. 459.
num. 7. coram Burat. dec. 221. num. 10. p.
7. rec. & in Barchion. beneficii 24. Martii
1702. Non obstat. coram R. P. D. meo Ca-
prara.*

Validius autem, quia Philippa de-
gebat de tempore obitus Jacobi ultimi
possessoris in ulterioribus partibus *Mar-
siliæ*, & sic nimium probabiliter ignora-
re poterat quid actum fuerit *Roma*, sive
quando Jacobus obierit, idèdque licèt
scientia vocationis contra Patronum
habentem Jus præsentandi, probanda
30 semper de per se veniat ab illam præsu-
mente, sive allegante ex traditis per *Al-
phonf. de Leone de offic. Capellan. qu. 4.
prax. 5. numer. 79. Barbos. de offic. &
potest. Episcop. part. 3. allegat. 72. num.
145. Rot. dec. 64. num. 5. post. Tondut.
de pension. decis. 160. num. 2. & seqq.
cor. Mantio. dec. 220. num. final. coram
Merlin. dec. 21. num. 10. part. 7. & decis.
459. num. 28. part. 19. recent. & in Mele-
vitana Beneficiorum 5. Decembris 1671.
§. Multoque minus, cor. bon. mem. Card.
Matthæo.*

Fortius in præsentanti ex opposito inca-
lescebat præsumptio adverbatiuæ igno-
rantia per distantiam loci, in quo com-
morabatur fœmina Patrona; etenim
magis excluditur scientia, ubi major
viget ex factò probabilitas ignorantia
adea, quæ in consimilibus terminis ob-
servantur *Imol. in cap. ad nostram in fin.
de reb. Eccles. non alienari. Curt. Sen.
cons. 72. numer. 6. colum. 8. vers. Re-
stant, Ruin. cons. 10. num. 15. lib. 3.
Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 1. n. 9.
Rot. decis. 93. num. 5. & seqq. part. 18.
decis. 677. num. 13. & seqq. part. 19. re-
cent.*

Atque ex his cum Philippus numera-
ret duas Fœminas Seniores de Familia

Testatoris, credi letunt *Domini* non ef-
se discurrendum de voce Antonii Pupil-
li, quia cum ipse foret Infans, vel Pu-
pillus, illius vox in sequelam erat omni-
no spernenda, cum proculdubio non fo-
ret de *Senioribus* Familia Fundatoribus,
quibus ipse reliquerat Jus activum præ-
sentandi; sed quando etiam per hypo-
thesim considerari valuisset hujus Pupil-
li præsentatio eo modo, de quo infra di-
cemus, utique superabundasset Gratia
Apostolica, quam impetraverat Phi-
lippus super derogatione medietatis vo-
cum; quæ efficiebat in hoc trino Præ-
sentantium, ut habens idem Philippus,
vel duas voces ex Joanna Maria, &
Philippa, vel exclusa etiam Philippa
paritatem cum Francisco, foret omni-
nò anteferendus eidem Francisco, uti
32 sine contradictore, & ex praxi quodidia-
na affirmarunt *Garz. de Benefic. part. 5.
cap. 3. numer. 14. Lotter. de re benefic.
lib. 2. quæst. 8. à num. 97. & seqq. præ-
cipue numer. 102. Cardin. de Luca de
Jurepatr. disc. 65. numer. 55. de Ros.
de execut. litter. Apostol. capit. 9. numer.
130. & seqq. & sæpè sapius firmavit
Rot. signanter, decis. 148. num. 3. coram
Mantic. decis. 2318. numer. 6. coram
Coccin. decis. 150. numer. 4. coram Du-
nozett. Jun. decis. 16. numer. 5. & se-
quent. coram Oithobon. decis. 305. numer.
15. coram Priol. & in recent. decis. 275.
numer. 2. & decis. 280. numer. 16. & par-
7. decis. 303. numer. 6. part. 9. & de-
cisione 274. numer. 3. part. 10. cum
aliis in annot. ad decisionem 52. nume-
ro 36. inter hætenus impressas coram
Me.*

Cæterum, quod pejus erat, etiam
tertio loco patefaciebat Philippus milita-
re pro se vocem quoque præfati Antonii
Durafort infantis, seu Pupilli, præter-
missa etenim questione, quæ solum ca-
dit, ubi Pupillus unum præsentet, &
Tutor præsentet alterum, de qua *Joan.
Andr. in cap. ex eo de Cleric. in 6. Vivian.
de Jurepatr. libr. 5. capit. 2. numer. 39.
& cap. 3. numer. 17. Lagunez. de fructib.
part. 1. cap. 31. §. 6. à numer. 20. ad seqq.
& numer. 5. ad 20. Panimoll. decis.
10. adnot. 3. num. 50. Rot. dec. 6. de Jure-
patr. in antiq. decis. 140. num. 11. coram
Man-*

Mantic. & decis. 772. numer. 2. coram Merlin. & latè discussum fuit in Pampilonen. Parochialis 6. Martii 1702. paragra. Minusque cassari poterat, coram me.

33 Utique in presenti nulla concurreret, vel concurrere poterat formalis presentatio Antonii tunc Infantis, si-ve Pupilli, sub cujus velamine posset pretendere Franciscus aliquam paritatem, quæ nihilominus etiam in hoc casu adamussim scilicet paritatis, suffocata remansisset, dum gratia derogatoria per Philippum reportata, supposita eadem paritate triumphasset ex auctoritatibus superius laudatis in §. *Atque ex his, in fine*, quibus addi possunt *Parif. de resignat. lib. 1. qu. 4. nu. 55. Rot. decis. 419. n. 8. coram Bichio, decis. 298. num. 19. par. 16. & decis. 153. n. fin. part. 18. recent.*

34 Hisque firmis in nihilo relevabat presentatio Tutoris, qui erat Antonius Danect, ille siquidem ad summum constituisset, ut diximus, præfatam medietatem prorsus insufficientem, de reliquo potius presentatio Tutoris juvare videbatur Philippo; Tutor namque transmiserat ad Urbem mandatum de presentando, quotiescumque vacasset Beneficium Claudio Castellain; qui loco sui subrogaverat Joannem, & Laurentium de Pasqualonis Curiales optimæ, & satis notæ probitatis, ideoque dum iidem nomine Antonii Tutoris præsentarunt Philippum, profectò prælaudata, si-ve antedicta vox Infantis, seu Pupilli translata extitit in prænominatum Philippum Roccatanum actualem possessorem Beneficii, seu Capellanæ, cum Tutor non resistente contraria voluntate, ac dispositione Pupilli, exercent omnia illius jura ex juribus relatis per *Alrograd. sen. conf. 67. numer. 14. & conf. 68. num. 24. lib. 2. Galganetti. de Tutor. lib. 1. tit. 1. num. 19. & lib. 3. quest. 1. numer. 34. Balthas. Thomas, eodem tractat. tit. 59. num. 1. & per tot. Valasc. de privilegi. Pauper. par. 2. quest. 5. num. 3. & in specie Barbof. in cap. ex litteris, numer. 6. de jurepatr. Garz. de Benefic. par. 5. cap.*

9. num. 194. Rot. decis. 464. numer. 9. & 10. & decis. 2934. num. 8. coram Coccin. dec. 727. num. 2. & 3. coram Ubald. & in Tridentina juris patronatus 20. Novembris 1687. §. Præsupposita, & §. non relevat. coram bon. memor. Ursino.

35 Conabantur, sed in cassum Scribentes pro Francisco Plancamps inferre crimen huic presentationi factæ per Organum præfatorum Curialium suppositionis in mandato Tutoris, & Sororum de Durafort, quoniam in ordine ad oppositionem, quod hoc mandatum fuisset exaratum Beneficio pleno, certè nulla lex erat, quæ repugnaret, ut absens verisimiliter ignoraturus vacationem Beneficii tribuant mandatum alicui suo confidenti, ut nomine sui ipsius præsentet quotiescumque contigerit vacatio, imò dari posse mandatum ad presentandum Beneficio pleno pro contingenti vacatione, etiam seclusis hujusmodi circumstan-
tiis, dixerunt *Joannes Andr. in cap. final. de concess. præbend. ibique Abb. num. 6. Marefcott. var. resolut. libr. 2. cap. 33. numer. 2. & seqq. Garz. de benefic. par. 10. cap. 1. num. 19. & seqq. Lambertin. de jurepatr. part. 1. lib. 2. qu. 4. art. 3. Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 5. cap. 6. num. 10. Lotter. de re Benefic. lib. 2. qu. 6. numer. 10. Pax. Jordan. divers. elucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 7. num. 273. & 278.*

36 Magis autem quia iidem Tutor, & Sorores de Durafort ratificaverant idem mandatum ab ipsis exaratum post factam presentationem in personam Philippi *Summario ejusdem Philippi, n. 9.* Undè si quid defuisset in mandato celebrato, quando plenum erat Beneficium, hæc ratificatio æquipollebat post presentationem ipsi mandato, juxta vulgaria principia, de quibus ad *Text. in cap. ratihabitionem, de reg. jur. in 6. Gloss. in l. si quis mihi Bona, §. iussum, ff. de acquir. possess. Gabriel. conf. 145. num. 5. lib. 2. Lancellot. de attentat. par. 1. cap. 1. numer. 46. Cardin. de Luc. de credit. disc. 84. numer. 9. Rot. decis. 1525. numer. 9. & 10. coram Coc-*
cin.

cin. decisio. 81. numer. decimo sexto, coram Cerr. decisio. 194. numer. 8. part. 6. decis. 78. numer. 12. part. 7. decis. 229. numer. primo, part. 19. recentior.

Nullatenus subsistente memorata criminatione, quæ adversus ratificationem expletam à Tutore afferebatur super eo, quod Tutor nullibi hanc ratificationem fecisset ex datis in *Summ. Francisci*, numer. 8. & 9. Quoniam dicacitas hæc facile proferri videbatur ex Testibus Instrumentariis, & ex dicto ejusdem Tutoris, de quibus omnibus constabat in *Summ. Philippi*, num. 18. quando tamen suffecisset sola fides, quæ debet adhiberi Instrumento publico ad *Text. in leg. emancipation. Cod. de fid. Instrument.* quidquid postea dicat Notarius qui propriam detegere videtur turpitudinem, testificando confecisse Instrumentum absque recognitione Personæ, quod est nimium juri dissonum, ut habemus in reformatione *Pauli V. in ejus constitutione reformatoria Tribunalium Urbis*, edita sub anno 1611. relata penes *Ridolphin. in prax. judicior. fol. 669.* quæ meritò hunc abusum abscidit in Urbe, & ad rem connotarunt *Altohrad. consult. 50. numer. 93. vers. dicitur*, & num. 94. *Giurb. conf. 73. num. 5. Boss. de Falsit. numer. 12. Hodiern. ad Surd. decis. 135. num. 1. & 2. Rota, decis. 328. num. 11. part. 14. recent.*

Similiter nequaquam refragabatur, quod hæc ratificatio removens omnem scrupulum producta non extitisset, sive exhibita coram Ordinario intra spatium quadrimestre, jam enim diximus superabundasse solum mandatum absque necessitate ratificationis, sed adhuc cum Philippus edoceret se fuisse impeditum in ostendere opportunas legalitates, dixerunt *Domini* non fore hunc defectum irrogandum patienti, sed injustè contradicenti eidem legalizationi, pro ut quotidie habemus in praxi in omni materia justè impediti per *Doctores in cap. Quoniam frequenter*, §. Porro, ubi *Gloss. in verb. Impedit*, ut *lit. non contestat.*

Tiraquell. de retract. lignag. §. primo, Gloss. 10. num. 120. Rota, decis. 1094. num. 3. coram Seraphin. decis. 246. num. 12. Coram Buratt. decis. 75. numer. 3. cor. Sanct. mem. Alexandro VIII. decis. 370. numer. 6. coram Bich. decis. 318. num. 7. part. 15. & decis. 476. numer. 30. part. 18. recent. & in Melevitana Antianitatis 15. Februarii 1700. §. Et si enim, & per tot. coram R. P. D. dell' Olmo.

Quamobrem superlativè accedente etiam hoc tertio fundamento, minimè censuerunt *Domini* auscultandam postremam objectionem, quod prænominatus Tutor subindè præsentaverit Franciscum; Quia si quid Fraudis intercesserit in hoc negotio, (quod tamen iidem *Domini* non credebant) hoc erat adscribendum commorantibus in partibus, non autem Philippo, qui longè in Curia degebat, quantumvis deveniendo ad Jus, non poterat Tutor (præcisivè, à cumulatione) tamquam Laicus positivè variare à præsentatione per eum facta, mediante ope Proborum Hominum in Curia, atque ex supradictis per eum ratificata, sicuti in proposito earum præsentationum factarum, *Abbas in capit. cum autem, num. 3. de jurepatronat. Corrad. in prax. beneficior. lib. 4. capit. 2. numer. 33. Vivian. de jurepatronat. lib. 10. capit. 1. numer. 11. Rota, decisio. 956. numer. 5. coram Dunnoz. jun. & decis. 27. numer. 16. coram Ubaz. Et præsertim stante juramento de non variando, sive mutando, ut subdunt *Sanchez. conf. Moral. lib. 2. capitul. 3. dub. 68. numer. 2. Grammat. conf. 31. numer. 8. Rocc. per Curt. de jurepatr. in verb. honorificum, questio. 12. numer. 37. vers. contrariam sententiam, Lambertin. eodem tractat. part. 2. lib. 7. questio. 7. art. 16. Mantica de jurament. part. 4. effect. 22. numer. 4. Gutierrez. eodem tractat. part. tertia capit. tertio, numer. 13. Alphons. de Leon. de Offic. Capellan. questio. quarta, prax. 5. numer. 101. Cardinalis de Luc. de jurepatronat. discursus**

sub 43. numer. 10. Rot. penes ipsum
 ibidem, numer. 105. & 107. decisio.
 364. numer. septimo, & decisio. 369.
 numero quinto, coram Cels. decisio.
 443. numero quarto, coram Merlin.
 & decisio. 956. numer. 5. & 6. coram
 Dunozet. jun.

Comperito itaque à primo ad ulti-

mum jure Philippi, & respectivè dis-
 cussis objectionibus Francisci, Do-
 mini idcirco non minùs seorsim uno-
 quoque fundamento, quam ubi o-
 portuisset omnibus simul junctis ita
 concluderunt.

Utraque, &c.

I N D E X
 DECISIONUM
 SELECTARUM
 SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,
 Per Diœceses Alphabetico
 ordine dispositus.

<p>B <i>Alneoregien. Beneficii, Veneris</i>
 21. Januarii 1707. Dec. 25.
 Kaunitz.</p> <p><i>Bovinen. Archidiaconatus, Lun.</i> 27.
 Julii 1713. Dec. 13. & Ven. 2. Junii
 1714. Dec. 14.
 Scotto.</p> <p>C <i>Alien Castrorum, Veh.</i> 21. Janua-
 rii 1701. Dec. 15.
 Molines.</p> <p><i>Commen Cappellania, Lunæ</i> 18. Aprilis
 1701. Dec. 12.
 De la Tremoille.</p> <p>F <i>Ulginaten. Parochialis, Lunæ</i> 13.
 Januarii 1710. Dec. 10.
 Aldrovando.</p> <p>L <i>Eodien. seu Aquisgranen. Canonica-</i>
 <i>tus super bono jure, Lunæ</i> 7. Mar-
 tii 1701. Dec. 3.
 Scotto.</p> | <p><i>Legionen. Beneficii, Veneris</i> 18. Februa-
 ri 1701. Dec. 8.
 Dell' Olmo.</p> <p><i>Legionen Parochialis, Lunæ</i> 11. Janua-
 rii 1706. Dec. 6.
 Kaunitz.</p> <p><i>Lunen. Sarzanen. Parochialis, Veneris</i>
 2. Junii 1706. Dec. 9.
 Omanna.</p> <p>M <i>Arscen seu nullius Jurisdictionis</i>
 <i>super bono jure, Lunæ</i> 7. Junii
 1700. Dec. 4.
 Muto.</p> <p><i>Mediolanen. præminentiarum, Mercu-</i>
 <i>rii</i> 20. Decembris 1705. Decif. 23.
 Anfaldo.</p> <p>N <i>Ullius, seu Caputaquen. Jurisdi-</i>
 <i>ctionis super Censuris, Ven.</i> 21.
 Februar. 1710. Dec. 2.
 Falconerio.
 Pla-</p> |
|--|---|

- Placentina Cathedralitatis, Veneris 22. Junii 1703. Dec. 11.*
Molines. Priolo.
- Placentina Parochialis, Veneris 16. Martii 1708. Dec. 1.*
Ansaldo. Ansaldo.
- Pisana Capellania, Vener. 5. Junii 1705. Dec. 19.*
Lancetta. Trojana Delationis Crucis super bono jure, Luna 10. Decembr. 1708. Dec. 16.
- Pisana Capellania, Ven. 15. Januarii 1706. Dec. 20.*
Lancetta. Aldrovando.
- Romana Juris legendi super manutentione, Ven. 9. Januarii 1699. Dec. 5.*
Muto. Eodem.
- Romana Funeralium, Luna 15. Junii 1699. Dec. 22.*
Molmes. Priolo. Tuden. Capella, Ven. 23. Junii 1705. Dec. 21.
- Romana Juris Tumulandi, Luna 20. Februarii 1702. Dec. 18.*
Priolo. Valentina Beneficii, Vener. 22. Junii 1703. Dec. 24. Lancetta.

I N D E X

Materiarum, quæ in hac Decisionum
Appendice continentur.

A

Abbas.

Abbatibus concessa excommunicandi facultate, convincitur in ipsis Jurisdictionis quasi Episcopalis. Dec. 4. n. 8.

In Abbatibus excipiuntur collatio Sac. Ordinum, confectio Chrismatis, ac consecratio Basilicarum, & Altarium. *ibid.* num. 9.

Exceptuatio aliquorum Jurium Episcopaliū secum fert alia omnia ejusdem generis non exceptuata fuisse Abbatibus concessa. *ibid.* n. 11.

Facultas accipiendi à quocumque Episcopo oleum Sanctum, consecrationes Altarium, ordinationesque Clericorum arguit in Abbate omnimodam ab Ordinario loci exemptionem, *ibid.* n. 12. & 27.

Donatio Episcoporum facta Abbatibus cum amplitudine verborum non restringitur ad simplicem exemptionem passivam, & Gubernium Ecclesiæ, *ibid.* n. 16.

Litteræ Apostolicæ directæ Abbatibus tanquam Ordinariis convincunt Jurisdictionem quasi Episcopalem in eis. Dec. 4. n. 32.

Absolutus.

Absolutus ex hætenus deductis in concursu ad Parochiale beneficium, non est præferendus alii omni macula absterfo. Dec. 13. n. 11. & Dec. 14. n. 12.

Inquisitio de simoniæ reatu, & absolutus per sententiam transactam in rem Judicatam remanet à quacumque diffamationis macula absterfus. Dec. 14. n. 9.

Absolutio ex hætenus deductis per rem Judicatam Canonizata, eliminat quamlibet criminis præsumptionem, *ibid.* n. 14.

Monacelli, Form. Suppl.

Acquiescentia

Facit resultare acquiescenti non jus. Dec. 18. n. 20.

Actus

Æquivocus nunquam præjudicare valet. Dec. 4. n. 52.

Jurisdictionales actus pauci exerciti ab Episcopo in loco exempto eidem non suffragantur. *ibid.* n. 54.

Clandestini, & qui dederunt causam liti non sunt manutenibiles, Decif. 5. n. 7. pag. 148.

Actus, qui dupliciter intelligi potest, potiùs modo licito, quam illi cito gestus intelligendus est. Dec. 16. n. 16.

Adagia Juris.

Evidentia facti non admittit probationem in contrarium. Dec. 1. n. 17.

Posteriora derogant Prioribus, *ibid.* n. 28. Nobilitas æstimabilior consistit in animo, & virtutibus, *ibid.* n. 20.

Exceptio firmat regulam in contrarium, sicut non exceptuata, concessa videntur. Dec. 4. n. 3. & 11.

Quod in unius favorem introductum reperitur, non potest in illius odium retorqueri. Dec. 6. in fine.

Extremis positris media præsumuntur uniformia. Dec. 16. n. 33.

Si vinco vincenem te, eo magis vinco te. Dec. 23. n. 18.

Una determinatio æquo passu determinat similitudinariè determinabilia ejusdem speciei. Dec. 23. n. 23.

Nemo plus juris, quod in se habet in alium transferre potest. Dec. 24. num. 11.

Impediens aliquid contra se fieri, ad favorem impediti habetur pro facto. Dec. 26. n. 39.

Alternativa.

Intrat tantum in Beneficiis, quæ sunt ad liberam collationem Episcopi. Decif. 8. n. 4.

V

Ani-

Anima.

Instinctu animæ nostræ rationalis semper ad celsiora aspiramus. Decisio 7. num. 45.
 Ob Animarum Curam in Parochialibus majori circumspectione procedi debet, quam in aliis Beneficiis. Decisio 10. n. 16.
 Curæ Animarum exercitium fert secum cuiuslibet dignitatis assequendæ idoneitatem. Dec. 13. n. 1. & 2.

Animatio Foetus.

Dubium probabile circa foetus animationem facit præsentem portionem prægnanti irregularem, secus autem si dubium sit leve. Dec. 9. n. 7.

Annus.

Initium anni sumitur à die Incarnationis. Dec. 19. n. 2. & 5.

Apostolica Sedes

Vocatur caput, ac cardo aliarum Ecclesiarum, & illius autoritate omnes Ecclesie Domino disponente reguntur. Dec. 7. n. 38.

Appellatio

Ab Ordinarii regulato iudicio circa electionem ad Parochiales tantum ad effectum devolutivum, non autem suspensivum admittitur. Dec. 1. n. 9.

Post tres sententias in Iudicio devolutivo recipi potest altera appellatio, licet non admittantur aliæ sententiæ. ibid. num. 16.

Appellationi semper defertur ab irrationabili Iudicio Episcopi, & Præelectus provocare potest ad novum examen coram Iudice appellationis. Dec. 9. num. 1. Dec. 10. n. 1.

Appellare potest gravatus in examine à præelectione Episcopi. Decisio 10. numer. 1.

Appellatio ad tuendam propriam existimationem de facili est admittenda. Dec. 10. n. 6.

Appellatio suorum veniunt omnes in infinitum etiam per cognationem descendentes. Dec. 25. n. 9.

Appellatione seniorum veniunt foeminae. Dec. 26. n. 9.

Appellatio seniorum cum adjuncto ejusdem, vel talis familiae inducit contemplationem agnationis cum exclusionem foeminarum. ibid. n. 12. 13. & 24.

Approbatio Approbatus.

Incapacitas, sive deficientia primi approbati in successivis examinibus, licet adscribi potest accidentali corporis, vel animi ægritudini, non tamen potest tertium experimentum. Dec. 1. n. 8.

Licet summa Sacræ Rotæ æquitas impartiri solet quartum experimentum. ibid. nu. 17.

Archidiaconus

Ratione officii respectu Episcopi est major, & præfertur Archipresbytero. Dec. 7. num. 41.

Attestatio.

Attestationes, quæ proveniunt ab habentibus interesse parvipenduntur. Dec. 23. n. 17.

Auditores Sacr. Rotæ

Nequeunt à partibus allegari suspecti. Dec. 1. n. 3.

Quando eorum, vel consanguineorum causæ discutuntur de honestate tantum ab eorum Sede abscedunt, & unam ex vicinis aulis ingrediuntur, ibid. n. 4.

Assistentia eorumdem in aliquo examine fert secum Iudicium inappellabile pro examinato. ibid. n. 13.

Auctor.

Authores agentes de re ad ipsos spectante dicuntur in ea materia versatissimi, & illis valde deferendum. Dec. 18. n. 17.

B

Beneficium Beneficiarius.

IN hujus affectuone præfertur ille de cuius bonis, sive in totum, sive in partem fundata est Ecclesia. Decis. 1. n. 30.

Ecclesiasticum non consequitur natus ex illegitimo Matrimonio. Dec. 3. n. 4.

A Beneficiis, & Officiis Ecclesiasticis non excluduntur filii illegitimi, licet nati ex illegitimo Parente. Dec. 3. n. 5, 6. & 10.

Beneficiarius, vel Canonicus si renunciaret Beneficio, cessaret etiam jus Sepulturæ eisdem titulo annexum. Dec. 7. n. 14.

Filius legitimus natus ex illegitimis, est idoneus ad quæcumque beneficia. Dec. 12. n. 12.

Intelli-

Intellige quoties non reperiantur exclusi à Testatore. *ibid.* n. 13.

Pluralitas Beneficiorum impedit alterius Beneficii retentionem, non autem affectationem. Dec. 19. n. 8. & Dec. 20. n. 2.

Retentionem duorum Beneficiorum sub eodem testamento Papa solus dispensat. *ibid.* n. 9.

Super Beneficiorum pluralitate, obtemperata à Papa dispensatione, remanet quodcumque sublatum impedimentum illa retinendi. Dec. 20. n. 4.

Beneficia non debent longævam pati vacationem. Dec. 25. n. 23.

Beneplacitum Apostolicum.

Non requiritur in translatione Cathedralis de una Ecclesia ad alteram intra eandem Civitatem. Dec. 11. n. 5.

Secus autem quando translatio fit de una Civitate ad aliam. *ibid.* n. 6.

Ubi quod ex lapsu sæculorum cum observantia præsumitur intervenisse Beneplacitum, & n. 7.

Absque Beneplacito Apostolico possunt fieri fundationes Cathedralium. Dec. 11. n. 8.

Non est opus exhibere Beneplacitum Apostolicum, quando concurrunt signa univoca Cathedralitatis, sed sufficit allegare præsumptum. *ibid.* n. 9.

Breve Apostolicum.

Quod non reperitur, remanet probatum ex illius enunciativa facta in alio Brevis. Dec. 4. n. 13.

Observantia tribuit fidem Brevis enunciato. *ibid.* n. 14.

Omissio impressionis alicujus Brevis, non probat illius inexistenciam, præsertim si exhibeatur sumptum. *ibid.* n. 15.

C

Cadaver.

Ecclesia Parochialis fundatum Jus habet recipiendi Cadavera omnium decedentium intra suos limites. Dec. 7. n. 4.

Jus sepeliendi, & jus persolvendi à Cadaveribus licet inter se distincta, utrumque de jure spectat ad Parochiam. *ibid.* n. 5.

Homines ex temperamento juris rigore disponere possunt de propriis Cadaveribus, eligendo sibi sepulturam. *ibid.* n. 6.

Cadaverum depositum, non autem eorum

sepulturam respicit statutum Cleri Romani. 4. Dec. 18. n. 36.

Cadavera mortuorum tenentur hæredes consueto ritu deferre, & exponere Dec. 22. n. 7.

Campana.

Prima pulsatio Campanæ in die Sabbati Sancti refertur inter signa Cathedralitatis. Dec. 11. n. 32.

Canonicatus Canonici.

Canonicatus ad judicatio fit illi, qui anteriori titulo in omnibus suis partibus justificatis potitur. Dec. 3. n. 2.

Canonici, & Beneficiati ideo sepeliuntur in eorum Ecclesia, quia ibidem reperiuntur intitulati, & cum ea sunt anima una, & cor unum. Dec. 7. n. 13. & 15.

Canonici, & Beneficiati ideo sepeliuntur in eorum Ecclesiis, quia ibidem particularem habent sepulturam, *ibid.* n. 17.

Canonicorum major pars constituit Capitulum. Dec. 10. n. 48.

Ex Canonicorum diversa denominatione, totalis arguitur inter illos separatio. *ibid.* num. 24.

Canonicorum interventus unius Ecclesie cum Canonicis alterius Ecclesie in electione Episcopi, quando arguat Cathedralitatem, ostenditur. *ib.* n. 43.

Capitulum.

Incedens separatim ab altero in Processionibus indicat distinctionem, & separationem ab eo. Dec. 11. n. 36. & 38.

Capella.

Probata, quod fuerit autoritate ordinarii erecta, Benedicta, ac dotata potest in ea Missæ sacrificium celebrari. Dec. 21. n. 1.

Capellæ parvæ, sive Oratoria satis est, quod Divino Cultui sint dicata, & Episcopi autoritate benedicta: ad differentiam Ecclesie formalem consecrationem requirentis, ut in ea celebrari possit Missæ Sacrificium. *ib.* num. 3.

Erectio Capellæ præsumitur facta de consensu Episcopi ex licentia data alicui Sacerdoti illam benedicendi. *ib.* n. 4. & 6.

Capellæ, sive Oratorium si provenit ex mera liberalitate fundatoris non est rigidè infestandum contra eundem. *ib.* n. 9.

Dos Capellæ, sive Oratorii sufficit in ea

- quantitate, quæ ad ejusdem manuentio-
nem, & Sacrarum suppellectilium satis
est. *ibid.* n. 17.
- Capella si non habet dotem requisitam,
Patroni, & Fundatores eam supplere de-
bent. *ibid.* n. 11.
- Capellam, sive Oratorium videns Parochus
construi in sua Parochia, & non contra-
dicens, censum ejus erectioni præstitisse
censetur. *ibid.* n. 12.
- Capellæ, sive Oratoria in particularium Do-
mibus existentia, non regulantur sicut Ora-
toria publica circa visitationem, & assigna-
tionem Ordinarii, *ibid.* n. 14.
- Caput.*
- Unum Corpus duo capita habere monstro-
sum est. Dec. 11. n. 20.
- Scissura Capitis à membris communiter est
improbata. *ibid.* n. 37.
- Cardinalis.*
- Cardinales antiquitus non eligentes sepultu-
ram, sepeliebantur de Jure in Ecclesia La-
teranen. Dec. 7. n. 9. & Dec. 18. n. 12.
- Cardinalis cum sua Ecclesia Titulari est con-
junctus conjugio Spirituali, & est cum illa
cor unum, & anima una. Dec. 7. n. 16.
- Item commissa est eidem Ecclesia, tam in
Spiritualibus, quàm in temporalibus, &
omnia ab illius voluntate, & arbitrio pen-
dent. *ibid.*
- Bulla Sixti V. la 55. est basis, & norma Ti-
tulum Cardinalium, *ibidem*, num. 18.
- Cardinales ab eximia virtute, prudentia,
& sanctitate, qua pollent, dicuntur Papæ
Consilarii, & Cooperatores. Dec. 7. nu.
19. & 21.
- Item vocantur oculi, aures, ac nobilissimæ
Sacri Capitis partes, & præcipua illius
membra à Spiritu Sancto constituta. *ibid.*
& n. 47. & Dec. 18. n. 23.
- Cardinales constituunt tres species Titulo-
rum, nempe sex Episcopales, quinquaginta
Presbyterales, & 14. Diaconales,
ibid. n. 20.
- Cardinalis novus post aperitionem oris ac-
cipit annulum à Papa in signum desponsa-
tionis suæ Ecclesiæ Titularis. Dec. 7. n. 22.
- Ex identitate rationis Spiritualis Conjugii
Cardinalis sepeliri debet in sua Ecclesia
Titulari, sicut Episcopus sepelitur in sua
Cathedrali. *ibid.* nu. 23. 28. 50. 51. & 45.
- Ubi referuntur quatuor casus quatuor Car-
dinalium in eorum Ecclesiis Titularibus
sepulorum, & Dec. 18. n. 5. & 25.
- Cardinales ex vi, & natura proprii muneris
tenentur residere, ubi Papa deget, cujus
Consilarii sunt. Dec. 7. numero 25.
- Cardinales respectu dignitatis non eximuntur
à vinculo legis universalis, potissimum
quando agitur de juribus Parochialibus.
Decif. 7. n. 26.
- Cardinales Episcopi si excusantur à residentia
in propriis Diocæsesibus, multo magis ex-
cusari debent alii Cardinales à suis Ecclesiis
Titularibus. Dec. 7. n. 34. & Dec. 18. n. 27.
- Cardinales fuisse Parochos in primævis Ec-
clesiæ temporibus vulgò circumfertur. *ib.*
num. 35.
- Cardinales vocantur Apostolorum successores
figuram representantes istorum, tam
ante divisionem à Divo Petro, quàm post
divisionem, quando unusquisque fortitusuit
suam Provinciam ad fidem prædicandam.
ibid. num. 39.
- Cardinalium præexcellencia respectu Episco-
porum maximè colligitur ex illis verbis.
Creatis Presbyteris tot, Diaconis tot, &
Episcopis per diversa loca, ibidem, n. 40.
& 43.
- Cardinalitiam dignitatem quamplures aspi-
rando, illius nomen usurparunt. *ib.* n. 44.
- Cardinalium Ecclesiæ Titulares non sunt
omnes Parochiales. Dec. 7. numero 48.
- Cardinalis in sua Ecclesia Titulari non solum
habet Jurisdictionem quasi Episcopalem,
sed transcendit etiam veram Episcopalem.
ibid. num. 49. & Dec. 18. nu. 9. 10. & 32.
- Quod Cardinales sepeliuntur in Ecclesiis
suorum Titulorum, habetur ex Concilio
Lateranensi. *ibid.* n. 56.
- Juxta numerum septuagenarium Cardina-
lium totidem in Urbe Ecclesiæ Titulares
fuerunt assignatæ. Decif. 18. numero 6.
- Ubi ex quo resultet finis talis assignationis.
ibid. num. 7.
- Cardinales Titulares nomen sumunt à sua
Ecclesia sicut mulier à suo Viro. *ibid.* n. 11.
- Cardinalis si decedat priusquam ad Urbem
perveniat, & titulum obtineat, tumulari
debet in Ecclesia majori loci obitus. Dec.
18. num. 16.
- Dignitas Cardinalitia in Ecclesia Titula-
ri nihil diminuitur, ex quo in pluribus
non conveniat cum Episcopo. *ib.* num.
22. & 23.
- Cardinalis ob obitum ejus Ecclesia Titularis
vacare dicitur, *ibid.* n. 24.
- Cardinales nequeunt abesse sine licentia Pon-
tificis. *ib.* n. 26.
- Cardinales debent semper esse à secretis
Sum-

Summi Pontificis, interesse Congregationibus, Capellis, &c. *ibid.* numero 27.

Casus

Extensio non potest fieri à casu ad casum, quando isti sunt omninò diversi. *Decif.* 16. num. 18.

Cathedra, Cathedralis

Transferri potest de uno loco Civitatis ad alterum ab Episcopo, cum consensu tamen sui Capituli. *Decif.* 11. numero 2.

Translata Cathedrali, omnia jura Cathedralitatis transeunt in illam Ecclesiam, in qua secuta est translatio. *ibidem*, n. 3.

Concathedralitatem præterdicens, supponit translationem secutam esse servatis servandis. *ibid.* n. 4.

In Cathedralæ translatione de una Ecclesia ad alteram intra eandem Civitatem non requiritur Beneplacitum Apostolicum. *ibid.* n. 5.

Secus autem quando translatio fit de una ad aliam Civitatem, *ibid.* num. 6. & 7.

Cathedralium fundationes non possunt fieri absque Apostolico Beneplacito. num. 8.

Quando concurrunt signa univoca Cathedralitatis, non est opus exhibere Beneplacitum Apostolicum, sed sufficit allegare præsumptum. *ibid.* n. 9.

Una Cathedralis potest consistere in duabus Ecclesiis materialibus. *Dec.* 11. num. 10. & 15.

Quando non habentur vera documenta ad probandam Cathedralæ translationem, standum est in observantia, *ibid.* num. 11.

Cathedralitatis constitutum est, quod Episcopus jure desponsationis sedeat in aliqua Ecclesia, & ex ea superioritatem exerceat super alias Ecclesias, & ibi fixam habeat Cathedralam. *ibid.* nu. 13. & 14.

Cathedra, seu Sedes Episcopi amovibilis, non est signum Cathedralitatis. *ibid.* n. 16.

Cathedralis constituitur ab Episcopo, qui est caput, & Canonicis, qui sunt membra, *ibid.* n. 17.

Pronomen del tutto in translatione Cathedralæ indicat omnimodam, & perpetuam privationem antiquæ Cathedralis, *ibid.* num. 19.

Concathedralitatis natura est, canonicos utriusque Ecclesiæ unum corpus constitutere. *Dec.* 4. num. 21.

In cathedrali Ecclesia dimissa, aliqua signa relinquenda sunt in memoriam pristinæ dignitatis *ibidem*, numero 22.

Monacelli, Formul. Suppl.

Cathedralis, quando dicatur translata, *ibid.* num. 25.

Cathedralitas excluditur ex denominatione collegiatæ, *ibid.* n. 25.

Denominatio cathedralis continuata arguit Cathedralitatem, & denominatio collegiatæ arguit amissionem cathedralitatis. *ibid.* n. 30. & 31.

Inter signa cathedralitatis refertur prima pulsatio campanæ in die Sabbati Sancti. *Decif.* 11. num. 32.

Processiones publicæ, & universales, quæ incipiunt ab una Ecclesia, & in ea terminantur cum accessu capituli Collegiatæ, Cathedralitatem indicant. *ibidem* n. 33.

Cathedralis signa sunt etiam electio Vicarii Capitularis sede vacante ex gremio capituli, ac Præbenda Theologalis. *ibid.* n. 34. & 35.

Translatio cumulativè dicitur, quod Ecclesia dimissa retineat aliqua signa Cathedralitatis, dummodo signa sint univoca, non autem generalia, *ibid.* num. 40. & 41.

Festum dedicationis non est signum univocum cathedralitatis, dum etiam aliæ Ecclesiæ inferiores hujusmodi gaudent prærogativa, *ibid.* n. 42.

Interventus Canonicorum unius Ecclesiæ cum canonicis alterius Ecclesiæ in electione Episcopi, quando arguat Cathedralitatem, ostenditur. *Decif.* 11. n. 43.

Retentio antiquarum imaginum, Agni Paschalis, & Palatii Episcopalis uniti cum Ecclesia sunt signa æquivoca, non designantia Cathedralitatem. *ibid.* n. 45.

Enunciativæ Cathedralitatis factæ à Principibus exteris nullam fortasse translationis notitiam habentibus, tanquam erroneæ non sunt attendendæ, *ibid.* n. 46.

Censura

Ex triplici defectu Jurisdictionis nempe, ordinis, causæ, prolatae ab Episcopo omninò corruunt. *Dec.* 2. numer. 2.

Latae post allegatam exemptionem à Reis Exemptis, vel post appellationem, sunt ipso jure nullæ. *ibid.* n. 15.

Limita in casu excommunicationis jam latae, vel appellationis frivolæ, vel quando agitur de aliquo facto notorio, *ibid.* n. 16.

Centenaria

Centenaria non requiritur ad jurisdictionem quasi Episcopalem præscribendam, cum sufficiat illius exercitium per 40. annos probare. *Dec.* 4. n. 45.

Titulus expressus, vel tacitus resultans à centenaria non requirit scientiam præscribentis. *ibid.* n. 46.

Cæremonia.

In funerum materia Magistris Cæremoniæ tanquam in re ad proprium officium pertinente omnis est adhibenda fides. *Dec.* 7. n. 53. & 59. & *Dec.* 18. n. 18. & 19.

Clausula.

Dummodo resignans habeat aliunde, &c. non est conditionalis quo ad substantiam. *Decis.* 14. numero 21. & 22.

Clausula dummodo tempore datæ, importat non solum gratiam perfectam, sed excludit etiam Jus ex aliis gratiis concedendis querendum. *Dec.* 20. n. 7.

Clausula perinde valere, tollere non potest jus prius quæsitum alteri. *ibid.* n. 11.

Citatio.

Personalis requiritur ad validè excommunicationem ferendam. *Decisio* 2. n. 12.

Citationis defectus multifariam sanatur præcipue per comparitionem. *ibidem*, n. 13.

Citationis primæ defectus licet per comparitionem sanetur, tamen Reus ad singulos sequentes actus citari debet. *ibid.* n. 14.

Collatio.

Quando facienda est nova collatio ob perfectionis irrationabilitatem, prius de irrationabili Episcopi Judicio constare debet. *Dec.* 10. n. 5.

In collatione qualitates præponderantes magis in uno, quàm in altero attendendæ sunt. *ibid.* n. 8.

Collegiata.

Denominatio Collegiatae excludit Cathedralitatem. *Dec.* 11. num. 25. 30. & 31.

Accessus Capituli Collegiatae in processionibus publicis, & universalibus Cathedralitatem indicat. *ibid.* n. 33.

Collegium Apostolicum.

Dicitur auctum ad numerum septuagenarium ad imitationem discipulorum Christi. *Dec.* 18. n. 6.

Juxta numerum septuagenarium Cardina-

lium totidem in Urbe Ecclesiæ titulares fuerunt assignatæ. *ibid.*

Concordia.

Concordiæ tenor est attendendus, ligat etiam successores, potissimè quando illa est confirmata à Sede Apostolica. *Dec.* 8. n. 7.

Comptrocurator.

Præsentatus ad aliquod Beneficium in gratificatione semper præferri debet. *Dec.* 1. n. 29.

Conditiones.

Appositæ in limine foundationis Beneficiorum, uti leges ab omnibus observari debent. *Dec.* 3. n. 12.

Confessio.

Partis, & publicum instrumentum non admittunt exceptionem. *Dec.* 25. numer. 22.

Confirmatio.

Confirmatio Ordinarii donationis Jurispatronatus retrotrahitur ad diem ejusdem donationis. *Dec.* 24. numer. 9.

Correltio.

Instantanea non præsumitur, sed omni possibili interpretatione venit evitanda. *Dec.* 16. n. 40. & 41.

Consensus.

Subditi non præjudicat Superiori. *Dec.* 4. n. 50.

Omnis consensus per protestationem excluditur. *Dec.* 4. n. 50.

Consensus obtentus censetur, prout erat de Jure, obtinendus ad validitatem actus, *Dec.* 21. num. 5.

Consuetudo.

Non potest dici dolosa, aut contra bonos mores dum est inhærens Sacris canonibus. *Dec.* 9. n. 13.

Consuetudo ex actibus contrariis interrupta, non est attendenda. *Dec.* 22. numer. 50.

Con-

Contradictor.

Legitimus Contradictor ille dicitur, qui probationis univocis expressa in sua supplicatione concludit. Dec. 13. num. 5.

Correspectiveum.

Cessante altero ex correspectiveis, aliud quoque cessare debet. Dec. 16. num. 42. Quod duo non sint correspective, arguitur quando uno sublato, aliud fuit permissum. ibid. num. 43.

Crux.

Dilatio Crucis ex Regularium Decretis S. C. Rituum in cadaveris associatione est prohibita, quando intervenit Capitulum Cathedralis, vel Collegiata. Decis. 16. n. 2. Intelligit, ut in n. 3. & 17.

Delatio Crucis est signum Jurisdictionis, ibid. n. 8.

Delatio Crucis non est verè signum Jurisdictionis sed devotionis, sub quo defunctus vivens militavit. ibid. numero 11.

Referuntur diversa Privilegia, ac Bullæ Apostolicæ circa hujusmodi Crucis delationem. ibid. n. 22.

In delatione Crucis in Cadaverum associationibus si aliquid exigatur à Regularibus, non titulo Avaritiæ, sed eorum incommodo tribuendum est, maxime cum illud emolumentum debeat, sive Crux interveniat, sive non. ibidem, num. 14. & 15.

D*Dataria.*

Litteræ Datarie plenè justificatæ executioni debent demandari. Decis. 8. nu. 3.

Declarationes.

Sac. Congregationis à Papa approbatæ faciunt jus quo ad omnes, tam pro casibus præteritis, quam futuris. Decis. 4. nu. 38. Idem de Constitutione. ibid.

Decretum.

Decretum in dubio potius diffinitivum, quam provisionale censendum est. Decisio 2. 3. n. 15.

Delictum.

Ad exclusionem delicti favorabilior semper sumenda est interpretatio. Dec. 13. numero 10. & Decisio 14. numero 15. Imputatus de aliquo delicto, & postea absolutus ex hætenus deductis in concursu ad Parochialem Beneficium, non est præferendus aliis omni macula absterfis. ibid. n. 11. Quælibet criminis præsumptio eliminatur per absolutionem ex hætenus deductis in rem judicatam transactam. Dec. 14. n. 14.

Derogatio.

Derogatio unius non importat derogationem alterius, quando illa sunt inter se diversa. Dec. 16. n. 7.

Diffamatio, Diffamatus.

De aliquo crimine animoso provocare dicitur ad novum examen. Dec. 16. numero 11.

Diffamatio levis de Symoniaca labe post gratiæ concessionem non valet retardare illius executionem maxime in odium Episcoporum. Dec. 13. n. 7. & 12.

Omnis diffamationis macula eradicatur per sententiam absolutoriam à Symoniæ reatu transactam in rem judicatam. ibid. n. 8.

Diffamatus de crimine, & postea absolutus ex hætenus deductis in concursu ad Parochiale Beneficium non est præferendus aliis omni macula absterfis. Dec. 13. n. 11.

Diffamato de Symoniæ crimine in concursu ad Parochialem non est concedenda subrogatio gratiosa. Dec. 14. n. 5.

Ad indicendam Symoniæ diffamationem non sufficit sola inquisitio, sed requiritur sententia Judicis, ritè, & rectè lata. ibid. n. 7. & 8.

Dignitas.

Dignitas respectu manutentionis minui non potest per factam, sed negligentiam illius antecessoris, qui eam possidebat, Dec. 23. n. 9.

Dilatio.

Illa dici non potest malitiosa quæ fuit necessaria pro finis alicujus consecutione. Dec. 9. n. 5.

Dilatio non valet retardare novum examen ex motivo, quod æmulus infra tale tempus doctior fieri potuerit. ibid. n. 6.

Dimissoria.

Concessio litterarum dimissorialium pro ordinibus convincit in Abbate sadesse jurisdictionem quasi Episcopalem, ac Territorium separatim. Decis. 4. n. 29.

Dispensatio.

Verba in Papæ dispensatione apposita, & Delegato directa: Autoritate nostra conferas, & assignes; important illam in forma gratiosa, à sui principio dicuntur perfectissima. Decis. 20. num. 5.

Litteræ dispensationis obtentæ sub falso supposito dicuntur obreptitiæ, ibidem, nu. 9.

Doctores.

Opinio, & sententia Doctorum contradictorem non habentium est in judicando sequenda. Dec. 7. num. 51.

Doctrina intelligenda est juxta sensum Doctoris per eum allegati, maximè si aliquod absurdum evitetur. Decis. 16. num. 23.

Doctrina Doctoris punctualis in dubio habet quodammodo vim legis. Decisio 26. n. 3.

Doctus.

Quis alio dici non potest doctior, quando ad dubium ei propositum affirmativè unus, negativè alter responderunt, si illud distinctionis scordere decidendum erat. Decis. 9. num. 7.

Doctior ob timorem sæpè parum laudabiliter se gerit. Dec. 10. n. 9.

E*Ecclesia.*

Unica Ecclesia indecens reputatur, quod habeat plures Sponsos, sicut unus sponsus pluribus Ecclesiis copulari. Decis. 7. n. 29.

Sponsus alicujus Ecclesiæ essentialiter constituitur per immissionem Annulli. ibid. num. 30.

Ecclesiæ titulares Cardinalium non sunt omnes Parochiales. Decis. 7. numero 48.

Ecclesiam propriam dicuntur habere Episcopi, Parochi, Canonici, alique Beneficia, & ex speciali titulo. Decis. 18. num. 4.

Ecclesiæ Titulares in Urbe ab antiquo reputantur propriæ Dioceses. ibidem num. 8. Ecclesia Lateranensis est Cathedralis Urbis, ibidem, num. 13. & Dec. 22. num. 51.

Ecclesia Titularis Jus Sepulturæ, quod acquisivit, non amittit ob non residentiam. ibid. num. 31.

Ecclesia Titularis habet jus potentius altero Ecclesiæ Parochialis, licet eidem non solvatur quarta, & non administret Sacramenta, ibid. num. 34.

Ad Ecclesiæ constructionem non est necessarius Episcopi consensus, ut præcedat, sed satis est, ut subsequatur. Decis. 21. num. 7.

Ecclesia sepeliens, præcincendo à funere relicto, vel in ea facta, nullum Jus prætereendere potest pro taxatione funeris non facti. Decisio 22. numero 49.

Electio, Electus.

In electione ad Parochiales cum sufficienti Doctrina maximè attenduntur aliæ qualitates morales. Decisio 1. n. 6. Decisio 9. numer. 4. & Decisio 10. num. 7.

Electus, ut excludi valeat à possessione Parochialis Beneficii exiguntur tria uniformia judicata. ibid. n. 10. & 11.

Contra Præelectum ad Parochialem aliàs approbatum, suo colliganti non conceditur quartum examen, ibid. n. 12. & seqq.

Præelectio facta ab Episcopo ad Parochialem, ut rescindi possit tanquam irrationalis, requiritur manifestus excessus inæqualitatis meritorum. ibidem, n. 18.

Præelectio datur illi, qui magis populo est gratus. ibid. n. 22.

Præelectio ad Parochialem mala, aut minus justa imputatur Episcoporum conscientie. ibid. n. 25.

Præelectio ad parochialem ratione loci potius juniori, quàm Seniori adjudicari potest. ibid. n. 27.

Electio Episcopi antiquitus ad Clerum spectabat. Dec. 4. n. 44.

Emphyteusis.

In Emphyteusis renovatione, si non adest Dominus directus, qui uni, vel alteri ex colligantibus ipsam concedat, proximior est considerandus. Dec. 15. num. 1.

Attenta maximè Bulla Urbani VIII. pro incolis Status Urbini, & quoties Ecclesia non vult, aut non potest pro se bona retinere. ibid. n. 2. & 3.

In renovatione Emphyteusis Mater transmittere

mittere potest filio instantiam petendi illam. *ibid.* n. 4.

In emphyteusis renovatione per mortem filii expiratæ, præfertur Agnatis, & Cognatis non solum mater, verum etiam frater uterinus ultimi investiti *ibidem.* n. 5. & 6.

Emphyteusis stipulata pro se, & filiis masculis, nulla facta mentione hæredum, dicitur ex pacto, & providentia. *Decisio* 15. num. 8.

In emphyteusi de pacto, & providentia successio defertur jure sanguinis independenter à qualitate hæreditaria. *ibid.* num. 9. 13. 14. & 18.

In renovatione emphyteusis ex pacto, & providentia proximior ultimo defuncto investito, est præferendus. *ibid.* num. 10.

Emphyteusis renovatio non fit ex dispositione hominis, sed est introducta ex legis æquitate. *ibid.* n. 11.

Proximior, sive Agnatus, sive Cognatus sublata sexus differentia jure in emphyteusim succedit ultimo defuncto. *Dec.* 15. n. 12 & 17.

Referuntur, & explicantur rationes Cardinalis de Luca, *ibid.* n. 13. & 14.

Qualitas hæreditaria, cum sit quod hæreditarium per se sola tribuit jus petendi emphyteusis renovationem. *ibid.* num. 16.

Pacta ponenda in instrumento renovationis emphyteusis debent esse conformia antiquis investituris. *ibid.* n. 19.

Jus petendi emphyteusis renovationem debet omnino regulari ex ea qualitate propter quam ultimus investitus successit. *ibid.* n. 20.

Proximitatis, & sanguinis qualitas in emphyteusis renovatione debet esse ex genere primi, & ultimi investiti, quamvis proximitas ultimi defuncti magis attendatur. *ibidem.* num. 21. & 22.

Facta translatione Emphyteusis in alios, non amplius attenditur stirpes primorum acquirentium, sed in casu renovationis debetur proximioribus ejus, in quem fuit facta translatio, *ibid.* num. 23.

Facta mutatione generis personarum in investitura emphyteusis per viam renovationis noviter faciendæ, non potest recipere interpretationem ab antiquis investituris, *ibid.* n. 24.

Episcopus.

Ut quis creari possit, sufficit ætas 30. annorum. *Dec.* 1. n. 19.

Dicitur Parochus Parochorum, & omnia

sua conscientia circa prælectionem ad Parochialem imputantur. *ibid.* n. 25.

Episcopi judicio standum est in adjudicanda Parochiali. *ibid.* n. 26.

Ratione delicti non subditum excommunicare potest. *Decis.* 2. num. 4. & 5.

Exemptos tamen censuris ligare nequit. *ibid.* num. 9.

Adversus Regulares delinquentes extra claustra, & ab eorum superiore infra statutum terminum non punito, procedere potest jure delegato, non autem Ordinatio, *ibid.* num. 7.

Sicuti perturbantis suam jurisdictionem potest vim vi repellere, sic & censuris ligare. *ibid.* n. 8. & 18.

Ita vetitum est ei alienam invadere jurisdictionem, alteriusve possessionem perturbare, *ibid.* n. 11.

Tuendo sua jura procedere potest contra non subditum, si procedat ut pars, secus autem si procedat ut Judex. *ibid.* n. 9.

Et tali casu tenetur servare formulam traditam, à Ricciulli. *ibidem.* numero 10.

Intra limites alterius jurisdictionis exercere nequit suam ordinariam, *Dec.* 2. n. 3.

Abstinent se ab actibus judicialibus, & extrajudicialibus in aliquo Territorio tacite arguit jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbate illius Territorii. *Dec.* 4. n. 34. & 37.

Paucos actus jurisdictionales in loco exempto exercens nihil pro sua Jurisdictione ab illis relevat. *ibid.* n. 54.

Episcopi in loco exempto, & spectante ad Abbatem cum jurisdictione quasi Episcopali non habent assistentiam juris. *Dec.* 4. n. 55.

Episcopi in præjudicium priorum jurium non permittunt per longum tempus aliquem actum fieri. *Decis.* 6. numero 3.

Episcopis ex Decreto Stephani IV. intentato etiam Anathemate, vetitum erat ad Sedes Presbyterorum, & Diaconorum Cardinalium aspirare. *Dec.* 7. n. 42.

Ab Episcopi irrationabili judicio semper defertur appellationi. *Dec.* 9. num. 1.

Episcopus eligens doctiorem de irrationabili judicio redargui nequit. *Dec.* 10. n. 2.

Episcopi rationabile judicium non solum metiri debet ex litteratura approbati, sed ex aptitudine, integritate, ac prudentia, *ibid.* n. 7.

Episcopus cum consensu Capituli potest transferre Cathedralē de uno loco Civitatis ad alterum. *Dec.* 51. n. 2.

Episcopus, tanquam caput, Canonici, tanquam membra Cathedralē constituunt. *Dec.* 11. n. 7.

Episcopi

Episcopi possunt erigere Tribunal in quolibet eorum Diocesis loco nõ exempto, ib. n. 26.
 Episcopus, quando dicatur talis duarum Ecclesiarum, ibid. n. 28.
 Episcopi electio antiquitus ad Clerum spectabat, ibid. n. 44.
 Episcoporum iurisdicção dicitur diminuta ex tot Pontificum privilegiis Monasteriis Regularibus concessis, Dec. 18. n. 33.
 Episcopi iudicio Sac. Rot. solet deferre in ambiguitate casus, Dec. 23. numero 24.
 Episcopus non potest confirmare donationem Jurispatronatus in præjudicium Juris tertio quæsitæ, Dec. 24. numero 8.
 Episcopi confirmatio facta de donatione Jurispatronatus, retrahitur ad diem ejusdem donationis, Dec. 24. numero 9.

Æqualitas

Inter pares omninõ servanda venit, Dec. 11. n. 39.

Ætas.

Ætas, & loci distantia non est causa sufficiens recedendi à Piana Constitutione circa examen ad Parochiales, sed omnino istud fieri debet coram iudice appellationis, Dec. 10. n. 14.

Examen, Examinatores.

Tertium examen de stylo Rotæ admittitur ad ad electionem Parochialis, in præsentia tamen Decani, & Ponentis, Decif. 1. num. 1. & 3.
 Examinatores Synodales Urbis an possint cum causa indistinctè, & sine causa allegari suspecti, digladiantur Doctores, ibid. num. 2.
 Examinatores novè, aut non recursati ad partium solatium subrogantur à Rota, in præsentia tamen Decani, & Potentis, ibid. num. 5.
 Examen quartum contra Prælectum ad Parochialem aliàs approbatum non conceditur, ne daretur processus in infinitum, ibid. num. 12.
 Præsertim interventa in illo assistentia Sac. Rot. Auditorum, ac attenda formula, quam adhibent examinatores Urbis, ibid. num. 13.
 Examen quartum de æquitate solet interdum à Sac. Rota concedi, ibid. numero 17.
 Ad essentiam examinis sufficit Testes intra terminum assignatum jurasse, nec

officit, quod post ipsum elapsum sint examinati, Dec. 6. numer. 6.
 Examen factum cum interrogatoriis, quamvis pars ipsa, quæ dedit interrogatoria protestetur de non consentiendo in iurisdictionem, & examen, adhuc illud sustinetur, ibid. num. 7.
 Per solum examen, & absque concursu conferri possunt Parochialis unita, & de Mensa, ac de Jurepatronatus Laicalis, imò Beneficia Regularium, cum cura animarum, Decif. 6. num. 11. & 12.
 Ad novum examen Prælectus provocare potest coram iudice appellationis, Decifio 9. num. 1.
 Examen est noviter concedendum etiam non docto de irrationabili Episcopi iudicio, Secus tamen si ageretur de infringenda electione ipsius Episcopi, ib. n. 2. & 3.
 Novum examen non valet retardare dilatio, ex motivo, quod æmulus infra tale tempus doctior fieri potuerit, Dec. 9. n. 6.
 Novum examen ex Constitutione S. Pii V. omninõ coram iudice appellationis est faciendum, ibid. num. 8. & Decif. 10. num. 1. & 12.
 In examine gravatus potest appellare à prælectione Episcopi, & prælectum ad novum examen provocare, Dec. 10. num. 1.
 Novum examen quoties postulanti non est proficuum, denegandum venit, Decif. 10. num. 3.
 Ad novum examen, quando unicè provocatur, illud concedendum est, antequam constet de irrationabili Episcopi iudicio, Dec. 10. n. 4.
 Secus verò, quando facienda est nova collatio ob prælectionis irrationabilitatem, ibid. num. 5.
 Novum examen non solum bis, sed ter concedi debet, ut de litteraturatutõ constet, ibid. n. 10.
 Ad novum examen diffamatus de aliquo crimine animosè provocare dicitur, Decifio 10. num. 11.
 Ratio longi itineris cum vitæ discrimine est causa subdelegationis iudicis in partibus pro examine peragendo, ibidem num. 13.
 Contrarium num. 14.

Excommunicatio.

Ut validè ferri valeat, personalis requiritur citatio, Dec. 2. n. 18.

Exem

Exemplum
 Localis, & personalis ab ordinario loci arguitur prohibitione eidem facta excommunicandi, & interdicendi aliquam Terram, Clericosque ejusdem Terræ. Dec. 4. n. 25.
 In Abbatibus à loci ordinario arguitur ex descriptione facta in inventario publica autoritate confecto de Territorio separato. *ibid.* n. 31.

Exercitium
 Actuale prævalet nudæ Theoricæ in concursu ad Parochiale. Decisio 1. num. 23.
 Jurisdictionis quasi Episcopalis per 40. annos optimè illam præscribit, nec opus est centenaria. Dec. 4. n. 45.
 Exercitium Curæ Animarum fert secum cujuslibet dignitatis assequendæ idoneitatem. Decis. 13. num. 10.

Experientia
 Probata aliorum munerum in Prælectionibus fert secum majorem securitatem, majusque Decus. Dec. 1. n. 24.

Expiscator
 Ad repellendum gratiæ expiscatorem Judex rigidè procedere debet. Dec. 13. n. 4.
 Expiscata gratia corrumpit corrumpente suo fundamento probationum delictum confovetium. *ibid.* n. 13.
 In odium Expiscatorum nunquam, vel rarò Sacra Rota solet aures præbere eorum instantiæ. *ibid.* num. 14.

F
Fœmina
 Fœmina conservat agnationem quousque vivit. Dec. 25. num. 15.
 Fœminæ quandoque solent esse sagacitate, & consilio præstantiores viris. Dec. 26. n. 6.
 Fœminæ veniunt sub vocabulo *seniorum*. *ibid.* n. 9.
 Fœminæ sunt capaces jurispatronatus activi. *ibid.* num. 10.
 Fœminæ dicuntur etiam de familia. *ibid.* num. 14.
 Fœminæ si transeunt in alienas familias non habent prærogativas ejus familiæ, quando

specificè considerata fuit agnatio. Decisio 26. num. 22.

Festum
 Dedicacionis Ecclesiæ non est signum univocum Cathedralitatis, dum aliæ Ecclesiæ inferiores hujusmodi gaudeant prærogativa. Dec. 11. num. 42.

Fiscus
 Fiscus dicitur delictorum sedulus inquisitor, & vindex. Dec. 13. n. 9.

Fides
 Lite pendente à personis interesse habentibus procurata, nullum gradum probationis constituunt. Dec. 13. n. 15.

Filius
 Filii illegitimi non dicuntur esse de familia. Dec. 12. num. 9.

Filii naturales ex dispositione juris sunt capaces Jurispatronatus, ac succedunt saltem deficientibus legitimis. *ibid.* n. 10. & 11.
 Filius legitimatus natus ex illegitimis est idoneus ad quæcumque beneficia. *ibid.* n. 12.
 Intellige quoties non reperiuntur exclusi à Testatore. *ibidem*, num. 13.
 Filii illegitimi, ubi leguntur exclusi censendi sunt quoque exclusi ex ipsis, descendentes, quamvis ex legitimo matrimonio nati. *ibid.* numero 15.

Funeralia
 Funeralia in Urbe taxantur secundum ejusdem Cleri Statutum, quando à Testatore non fuerunt præordinata. Dec. 22. num. 1.
 In materia funerum consuetudo multum operatur. *ibid.* num. 2.
 Funeralia mortuorum sunt in eorundem suffragium, solatium vivorum, nec non ad significandum animas à corpore separatas vivere, immortalitatis dono gaudere, ac defunctos obiisse in fide. *ibidem*, num. 3.
 Ritus in funeralibus frustra essent ab Ecclesia instituti, si non observarentur. Dec. 22. num. 8.
 Circa funeris impensam, quando defunctus nihil disposuit, Episcopus competentem summam taxare potest, maxime si adest consuetudo. *ibidem*, num. 9. & 10.
 Oblatio pro funeribus recipi potest, ac lau-

laudabilis est consuetudo aliquid pro sepultura, & exequiis offerendi, hæcque consuetudo esse potest obligatoria ibidem, numero 13. 14. 15. 16. & 18.

Cap. cum in Ecclesia de Simonia, non afficit hanc consuetudinem. ibidem numero 17.

Funerale non factum totum debetur Parocho. ibid. n. 18.

Funeralium emolumenta computantur inter jura Parochialia. Decisio 22. nu. 28. & 29.

Funerum emolumentis concessis ex Privilegio Ecclesiis Regularium sepelientibus, deducta quarta Canonica, non intelliguntur concessa funeralia non facta, & ex consuetudine taxanda, ibid. num. 36.

Funerale à Testatore relictum, vel ab hæredibus factum differt à funerali non facto, & ex consuetudine taxando. ibidem, n. 40. & 44.

Emolumentum ratione funeris præstandum ipso funere non facto nullatenus debetur. Dec. 22. num. 45.

Jus funerandi differt à jure sepeliendi. ibid. num. 46.

Ecclesia sepeliens, præscindendo à funere relicto, vel in ea facto, nullum jus prætereundere potest pro taxatione funeris non facti. ibid. num. 49.

G

Gratia

Apostolica cum clausula si neutri est conditionalis, & effectum sortitur in casu, quo neutri colligantium Jus competere noscatur. Decisio 6. in fine.

Gratia si neutri habet executionem paratam probatis suis requisitis, quæ sunt vocatio Beneficii, lis inter provisos, & non Jus utriusque. Decisio 4. numero 9.

Ad repellendum Gratia expiscatorem Judex rigidè procedere debet. Decisio 13. n. 4.

Gratia expiscata corrui corrui suo fundamento probationum delictum consociatum. Dec. 13. n. 13.

Gratia resignationis in forma dignum, & cum clausula dummodo resignans habeat aliud, &c. non est conditionalis, quo ad substantiam, & se refert ad titulum Beneficii. Dec. 14. numer. 21. & 22.

Gratia conditionalis, quoad substantiam fit per mandatum Rotale de providendo ad Beneficium incertum. ibid. num. 23.

Gratia in forma dignum non justificata, neque justificabilis, est conditionalis,

quo ad substantiam. ibidem, numer. 24.

Verificatio Gratia obtentæ cum sit patefactio præteriti jam existentis habetur pro pura, & perfecta, & retrahitur ad sui principium. Decis. 20. nu. 6.

Gratia in data posterior præferenda non venit gratia anteriori, ibid. numero 8.

Gratia cum clausula perinde valere operatur idem, ac si omnia in primis literis fuissent expressa. ibid. numero 10.

Jus ex Gratia obreptitia proveniens cum sit invalidum, non censetur præservatum in tertii præjudicium. Decisio 20. num. 13.

Per subreptionis vitium, vel gratia denegatur, vel difficilius conceditur. ibidem, nu. 14.

GRAVARIUS.

In examine potest appellare à prælectione Episcopi, & prælectum ad novum provocare examen. Dec. 10. n. 1.

H*Historici*

Suspecti, & in aliquo reperti mendaces nullam fidem faciunt. Decisio 3. num. 16.

Historici certa præbent testimonia de rebus antiquis. Decis. 11. num. 1.

Historicus dubitative varians ab anteceder ab absolute relatæ ab ipso, non probatur. Decis. 11. num. 29.

I*Idoneus*

Non dicitur à sola doctrina, sed ab aliis etiam qualitatibus moralibus. Dec. 9. n. 4. Dec. 1. numero 6. & Decis. 40. num. 7.

Patribus Societatis Jesu denegatur manutentio legendi Jus Canonicum ex professo, & in particulari Cathedra, ex quo destituti reperiuntur juris assistentia. Decis. 5. num. 6.

Indulta Apostolica concessa PP. Societatis Jesu, non tribuunt eisdem facultatem publicè, & in Cathedra particulari legendi Jus Canonicum. ibid. n. 9.

Imagines.

Relictio antiquarum Imaginum Agni Paschalis, & Palatii Episcopalis uniti, cum Ecclesia sunt signa æquivoca non designantia Cathedralitatem. Decif. 11. num. 15.

Immemorabiles.

Ad probandam immemorabilem *juxta celebrem Gloss. in cap. 1. verb. mem. de prescript. in 6.* requiritur primus, & secundus auditus testium. Dec. 16. numer. 9. 20. 27. 28.

Contrarium tamen defendunt aliqui DD. ib. n. 21. & 22.

Immemorabilis supponit tempus longissimum, ac saltem 40. annorum, ibid. n. 25. & 26.

Testis in immemorabili debet deponere per integrum tempus quadragenariæ. ibidem, num. 31.

Ad probandam immemorabilem subduci debent à teste, qui huic examini admittitur, non solum tempus suæ absentia; verum, & pupillaris ætatis, ib. n. 31. in fine.

Defectus unius anni in hujusmodi absentia testis non est attendendus, maximè si absentia potuit esse interpolata. ibid. nu. 32.

Ad probandam immemorabilem quilibet testis debet deponere de omnibus requisitis; nec ignorantia unius testis suppleri potest per alium. ibidem numero 34. & 35.

Ad interrumpendam immemorabilem non sufficit quilibet actus, vel rumor in contrarium, sed illi qui habuerunt effectum, & possessionem perturbarunt. ib. num. 36. 37. & 38.

Probat ex testibus provecta ætate, & bona qualitate. Decifio 6. numer. 1.

Immemorabilis formali examine quinque testium canonizata inficiari non potest. ibid. num. 2.

Immemorabilis consuetudo suffragatur etiam contra decretum conciliare, & Constitutionem Apostolicam. ibid. n. 8.

Decretum irritans non inficit immemorabilem, nisi de ea fiat specifica mentio. ibid. num. 9.

Immemorabilis præsumere facit contrariam legem foundationis, & Privilegium Apostolicum, & est allegabilis contra quamlibet sanctionem, quamvis suffultam clausula sublata, ac irritanti decreto. ibid. num. 10.

Innovatio.

Quod innovatum non reperitur, dicitur continuare juxta suam primævam naturam. Dec. 7. n. 33.

Instrumentum

Publicum, unà cum Partis confessione non admittit exceptionem. Dec. 25. n. 22.
Instrumento publico summa fides est adhibenda. Dec. 26. n. 37.

Interpretatio

Semper sumenda est favore descendendum, ac consanguineorum Testatoris, quando lis non est cum agnato, sed cum extraneo. Dec. 25. n. 10.

Inventarium.

Descriptio facta in inventario publica Auctoritate confecto de territorio separato arguit exemptionem, ac jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbatibus. Dec. 4. n. 31.

Iter.

Ratio longi itineris cum vitæ discrimine est causa subdelegationis judicis in partibus pro peragendo examine. Dec. 10. n. 13.

Judex.

Judex Civilis semper procedit cum præsumptione juris, criminis cujuslibet exclusiva. Dec. 14. n. 15.

Judex potest ad se avocare possessionem ad rixas, & jurgia evitanda. Dec. 23. nu. 11.
Avocatio possessionis penes judicem non privat possessionem, ibid. n. 12.

Jurisdictio

Exerceri potest, vel ratione loci, vel delicti, vel personarum. Dec. 2. numer. 2.

Per Episcopos intra limites alterius jurisdictionis exerceri nequit. Dec. 2. n. 3.

Proprii superioris licitè à subditis defendi potest etiam armis temporalibus, id. n. 17.

Quasi Episcopalis acquiri potest per inferiorum Episcopi donatione, vel Apostolico indulto. Dec. 4. n. 1.

Quasi Episcopalis in Abbatibus probari potest ex centenaria, vel quadragenaria cum siculo. ibid. n. 2.

Exem-

- Exemptio Clericorum, & Monachorum ab omni jure Episcopali, eorumque receptio sub B. Petri protectione important omnino jurisdictionis quasi Episcopalis concessionem. Decif. 4. num. 5.
- Jurisdictionem omnem ablatam Episcopo, & translata in Abbatem denotat prohibitio quam habent Episcopi, ne audeant sine Pontificis licentia Monachos excommunicare. ibid. numero 7.
- Quasi Episcopalis denotatur ex licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias. ibid. n. 19.
- Idem denotatur ex facultate exercendi Pontificalia, & spiritualia. ibid. num. 20.
- Non potest restringi, quo ad Monachos, & intra septa Monasterii, quoties est concessa quo ad bona acquisita, acquirenda à Monasterio. Dec. 4. n. 24.
- Quasi Episcopalis in Abbatibus convincitur ex concessione litterarum dimissorialium. Dec. 4. n. 29.
- Idem ex administratione Sacramenti Chriftianis. ibid.
- Idem ex collatione Beneficiorum, & Ecclesiarum. ibid.
- Idem ex Beneficiorum resignatione, ibidem.
- Idem ex confirmatione, vel reservatione juspatronatus. ibid.
- Idem ex deputatione Vicarii, retentione Tribunalis, & cognitione causarum. ibid.
- Idem ex observantia in præstanda obedientia Abbatibus, ibid. n. 30.
- Idem ex visitationibus factis ab Abbatibus. ibid.
- Idem ex correctione Clericorum morumque reformatione. ibid.
- Idem ex confessionum approbatione. ibid.
- Idem ex processibus factis ab Abbate contra delinquentes, & ex remissione illorum facta ab Episcopo. ibid.
- Assistentia Episcoporum ab actibus, tam judicialibus, quam extrajudicialibus in aliquo Territorio, gravem inducit præsumptionem jurisdictionis quasi Episcopalis penes Abbates illius Territorii. Dec. 4. n. 34. & 37.
- Declarata, & quæ competit respectu unius ex locis comprehensis sub Privilegiis, respectu aliorum denegari non potest. ib. n. 41.
- Ad jurisdictionem quasi Episcopalem præscribendam non est opus centenarium probare, sed sufficit illius exercitium per 40. annos. ibid. n. 45.
- Jurisdicção à Regularibus exerceri non potest extra ambitum propriæ Ecclesiæ in aliena Parochia. Dec. 16. n. 9.
- Jurisdicção Episcoporum dicitur diminuta ex tot Privilegiis à Pontificibus Monasteriis Regularium concessis. Decif. 18. n. 33.
- Jus nominandi.*
- Jus nominandi, & præsentandi ad quævis Beneficia acquiri potest ex donatione. Dec. 29. n. 1.
- Juspatronatus.*
- Descendentes ex masculis illegitimis non admittuntur ad juspatronatus hæreditarium, nisi probent se hæredes patronorum. Dec. 12. n. 3.
- Ad Juspatronatus Gentilitium succedunt etiam filii illegitimi. ibid. n. 4.
- Intellige tamen, quando Testator usus fuit verbis naturalibus, secus si verbis civilibus, n. 6. 7. & 14.
- Juspatronatus in dubio semper censetur hæreditarium. ibid. n. 5.
- Filii naturales ex dispositione juris sunt capaces juspatronatus, ac succedunt, saltem deficientibus legitimis, ib. n. 12. & 14.
- Juspatronatus gentilitium deficientibus masculis legitimis fit hæreditarium. ibid. n. 6.
- Naturales, seu descendentes ab eis non succedunt in jurepatronatus reservato pro illis de Domo, & familia. ibid. n. 18.
- Donatio juspatronatus sine approbatione Ordinarii non sustinetur. Dec. 24. n. 5.
- Donationem juspatronatus approbare non valet Vicarius sine speciali Episcopi mandato. ibid. n. 6.
- Juspatronatus donatio confirmari non potest ab Ordinario in præjudicium juris tertio quæsiti. Decifio 18. numero 8.
- Confirmatio donationis Juspatronatus facta ab Ordinario retrahitur ad diem ejusdem donationis. ibid. numero 9.
- Juspatronatus, an, & quando censeatur familiare descensivum, seu potius agnaticum. Decifio 25. numero 3.
- Juspatronatus familiare deficientibus masculis fit hæreditarium. ibidem, numero 16.
- Juspatronatus non potest esse pro una parte gentilitium, & pro altera hæreditarium. ibid. n. 17. & 18.
- In jurepatronatus mixto satis est verificatio qualitatis hæreditariæ in habitu, & potentia, ibid. n. 19.
- Juspatronatus mixtum deferretur jure sanguinis. ibid. n. 21.
- In jurepatronatus qualitas à Fundatore requisita semper est attendenda, ubi non

non est contraria Sacris Canonibus .

Dec. 16. num. 2.

Juspatronatus fraternizat cum fideicommissis . ibid. n. 4. & 7.

Juspatronatus à sola Sacrosancta Ecclesia verum est adinventum . Decif. 26. num. 8.

In juspatronatus sublata est differentia inter masculos , & foeminas , nisi aliud voluntas Testatoris determinet . ibid. num. 8. & 21.

Jurispatronatus activi sunt capaces foeminae , & etiam moniales . ibid. num. 10. & 11.

Juspatronatus activum magis late progreditur , quam passivum . ibid. n. 18. & 19.

In juspatronatus activo , extincto genere vocato , jus presentandi transit in haeredes extraneos . ibid. n. 20.

In juspatronatus ultimus status maxime confert . Dec. 26. n. 25.

In juspatronatus laicali , Patroni habent ad presentandum quadrimestre , ad differentiam Ecclesiastici , in quo Patroni habent semestrem . ibidem , num. 26. & 27.

Jus quæsitum .

Jus quæsitum per provisionem Apostolicam dicitur radicum , & nequit facile à proviso evelli . Decif. 13. num. 6.

Jus quæsitum , quod ex gratia Apostolica resignationis in Resignatario resultat ad effectum obtinendi subrogationem , superabundat . Dec. 14. n. 13.

L

Laicus .

Laicus non potest variare à presentatione per eum facta , & ratificata . Dec. 26. n. 40.

Maxime concurrente juramento de non variando . ibid. n. 41.

Lectores

Sapientiae Romanae ex publicis Edictis poenalis , aliisque publicis actibus prohibitis probant quasi possessionem privatam , quo ad omnes legendi publice . Dec. 5. num. 2.

Sapientiae Romanae ex utroque jure habent jus privativum adversus alios in ea legendi . ibid. n. 4.

Decretalis in cap. 3. de Magistr. & Indult. Apost. non sustulit jus privativum legendi Lectoribus Sapientiae Romanae . ib. n. 8.

Legatum .

Legatum à legatario non acceptatum remanet in hereditate . Decifio 24. numero 16.
Legatum successor non acquirit , nisi ipse probet acceptationem ejusdem factam à suo Antecessore .

Lex .

Lex particularis praevalet universali , sicut Statutum juri communi . Decifio 23. n. 21.

Linea .

Quando agitur de lineali quaestione in fidei commissis si agitur de fructione bonorum , est preferendus habens prerogativam lineae , si tractatur de actu , seu re exigente jus honorificum , administrationemque prudentialem ; anteponitur , qui praestet aetate magis matura . Decifio 26. n. 5.

Littera Apostolica .

Posita litterarum Apostolicarum justificatione , executio illarum retardari non valet . Decifio 13. n. 3. & Dec. 19. num. 12.

Litterae Apostolicae obreptitiae , & subreptitiae nullam merentur executionem . Dec. 19. num. 1.

Litterarum Apostolicarum obreptio clare apparet ex falsa narrativa . ibid. numer. 2.

Litterae Apostolicae dicuntur subreptitiae , si quid relevans non exponatur Pontifici . Dec. 19. n. 6.

Non exposita Papae in literis Apostolicis valent impedire concessionem Gratiae . ib. n. 7.

Litterae Apostolicae ex alio capite reportatae , quam ex eo , quod debebant , impedire nequeunt effectum gratiae revalidatoriae alterius provisae . Decif. 20. num. 12.

Litterae , quae justificatione carent , non sunt exequendae . Decifio 24. numero 2.

Locus .

Loci distantia , & aetas non est causa sufficiens recedendi à Piana Constitutione , ut scilicet examen in Partibus fieri valeat , sed omnino coram Judice appellationis peragi debet . Decifio 10. numer. 14.

Loci distantia inducit probabilitatem ignorantiae , Dec. 16. n. 31.

M

Magistri.

Magistri Cæremoniarum in funerum materia tanquam in re ad proprium officium pertinente, omnis adhibenda est fides. Decisio 7. numer. 53. 59. & 57. ubi de Sepultura Cardinalium Titularium, & Dec. 18. n. 18. & 19.

Mandatum.

Rotale de providendo ad Beneficium incertum facit gratiam conditionalem, quoad substantiam. Decisio 14. numero 23. Mandatum de præsentando in aliquo Beneficio pro contingenti vacatione est attendendum: Dec. 26. n. 35.

Manutentio

Datur possidenti. Dec. 5. n. 3. & Decif. 23. num. 2.
 Fortius conceditur possidenti, quando habet pro se juris assistentiam. ibidem, n. 5.
 Possessione probata non denegatur manutentio. Decif. 17. num. 1. & Dec. 23. n. 2.
 Manutentio semper est concedenda, quando possessio est immemorabilis, nec ex adverso docetur de ejus perturbatione. ib. n. 2.
 Manutentio competit successori in dignitate ex sola possessione antecessoris. Decif. 23. numer. 3.
 Manutentio concedi debet in eo statu, & in modo, quo quis possidebat ante motam litem. ibid. n. 4.
 In Judicio manutentionis, testes quomodo liber inducti sufficiunt, ibid. n. 5.
 In judicio manutentionis probationes etiam leves sufficiunt. ibid. n. 6.
 Manutentibilis non est possessio precario nomine adepta. ibid. n. 7.
 In Judicio manutentionis solum factum attenditur, ibid. n. 16.

Mater

Dici nequit persona prorsus extranea in emphyteusis renovatione. Decif. 15. n. 15.

Mensis

Aprilis est reservatus Pontifici vigore Regularum Cancellariæ. Decisio 8. num. 2.

Monialis.

Moniales sunt capaces Jurispatronatus activi. Dec. 26. n. 11.

N

Nosarius.

Notario propriam detegenti turpitudinem non creditur. Decisio 26. num. 38.

O

Observantia

Plenè, & concludenter probari debet. Dec. 4. n. 14.

Deducta ex actibus non loquentibus de casu præciso, non attenditur, ibid. n. 17. & 18. Non efformari valet ex unico tantum actu. ibid. n. 19.

Longæva est optimâ interpres, & attendenda, multumque refert in materia Jurisdictionis. Decisio 4. num. 28. & 37.

Subsecuta optimam præbet interpretationem in rebus dubiis. ibidem, num. 35.

Etiam si contrarius intellectus esset conformis privilegiis essetque de jure verior, adhuc deferendum est observantia. ibid. num. 36.

Interpretativa, & declarativa privilegiorum probatur tantum ex aliquibus actibus. ibid. n. 42.

Longi temporis non solum sufficit pro privilegiorum interpretatione, sed etiam ad effectum præsumendi privilegium Apostolicum, vel alium titulum tribuentem jurisdictionem, quasi Episcopalem. ibid. n. 44.

Melior, securiorque interpretatio haberi non potest, quam illa, quæ ex præcedenti observantia resultat. Decif. 7. num. 55.

Quælibet bona interpretatio sumenda est, ne observantia, quæ in casibus antecesser similibus servata fuerat, interrupta remaneat. Decisio 7. numer. 60. & 61.

Quod observatum vidimus, illud in conventionibus præsumitur fuisse Statutum. Dec. 11. n. 12.

Observantia ultimi status in Jurepatronatus maxime confert. Dec. 26. num. 25.

Omif-

Omissio.

Ex omissione non bene arguitur ad negativam maxime, quando aliunde habetur aliquis actus posterior. Decisio 7. num. 58.

Optio Cardinalium.

Optiones Titulorum Cardinalium sunt in Concistorio presente, & approbante Pontifice de Ecclesiis verè residentibus. Dec. 7. n. 31. & Dec. 18. n. 29. ubi quod hæ ortum habuerunt sub Pontifice Alexandro V.

Oratorium.

Vide in verbo Capella.

Ordinarius.

Vide in Verbo Episcopus.

Ordo.

Facultas conferendi Ordines Sacros, & similia non possunt exerceri nisi ab habentibus jura Episcopalia. Dec. 4. num. 10.
Ordo præcipue in Ecclesiasticis est servandus. Dec. 18. n. 30.
Ordo anepositionis importat præcellentiam. Dec. 23. n. 22.

Origo.

Maximarum rerum, & antiquissimarum maxime latent origines. Decisio 7. n. 37.

P*Papa.*

Approbans decreta, sive declarationes Sacr. Congregationis facit jus quoad omnes, tam pro casibus præteritis, quam futuris. Decisio 4. num. 38.
Idem de Constitutione. ibid.
Non electa sepultura sepelitur in Basilica Principis Apostolorum. Decisio 7. num. 10. & 52. & Decisio 18. num. 14.
Papa in creatione alicujus Cardinalis si est Prælat, prius illum absolvit à vinculo suæ Ecclesiæ, & deinde eundem creat Cardinalem. ibid. n. 27.
Papa est absolutus dispensator rerum Ecclesiasticarum, & semper à meliori bono regulatur. Dec. 7. n. 22.

Monacelli, Formul. Suppl.

Papa non solet permittere abusus. Dec. 16. num. 13.

Papa solus dispensat retentionem duorum beneficiorum suorum sub eodem tecto. Dec. 19. n. 9.

Parochia, Parochialis, Parochus.

Unita, & de Mensa, ac de jure patronatus Laicalis, imò Beneficia Regularium cum Cura Animarum possunt conferri absque concursu, & per solum examen. Dec. 6. n. 11. & 12.

Ecclesia fundatum jus habet recipiendi Cadavera omnium decedentium intra suos limites. Dec. 7. n. 4.

Parochialis per breve tempus morantibus, ac non suscipientibus Sacramenta in Parochia, cessare dicitur Jus Parochiale fundatum in Domicilio, & Sacramentorum administratione. Decis. 7. num. 8.

Cura Animarum in Urbe residet penes Parochum independentem à Cardinali illius Ecclesiæ Titularis. ibid. n. 36.

In Parochialibus ob animarum curam majori circumspectione procedi debet, quam in aliis Beneficiis. Decisio 10. num. 16.

Parochus videns construi Capellam, sive Oratorium in sua Parochia, & non contradicens, consensum ejus erectioni præstitisse censetur. Dec. 21. n. 12.

Parochi non possunt omittere in mortuorum exequiis ritus à Rituali Romano præscriptos. Dec. 22. n. 6.

Euneralia non factum totum debetur Parocho. ibid. n. 19.

Soli Parochi de jure antiquo habebant jus sepeliendi, ibidem, numero 20. & 21.

Ecclesia non Parochialis sepeliens cadavera defunctorum tenetur præstare Parocho portionem Canonicam. Dec. 22. n. 32. & 35.

Patronus.

Patronus desumere potest novum tempus ad præsentandum alium à die præsentationis renunciata, sive non acceptata à primo præsentato. Dec. 25. n. 2.

Portio Canonica.

Portio Canonica debetur Parocho Ecclesiæ non Parochialis sepelienti defunctorum cadavera. Dec. 22. n. 32. & 35.

Portio Canonica est tertia, vel quarta pars funeris, vel aliorum legatorum in-

X tuicu

ritu sepultura relictorum nisi alia consuetudo vigeat. *ibid.* n. 33. & 34.
Portio Canonica debetur Parocho etiam contra voluntatem defuncti. *ibid.* n. 47. & 48.

Paupertas.

An paupertas, aut potius commoditas plus conferat muneri, & Officiorum administrationi. *Dec.* 1. n. 21.

Præminentia.

Præminentia debetur magis laboranti. *Dec.* 23. n. 9.
Præcedentiarum, & præminentiarum materia dicitur relictæ Custodiæ, & Religioni Ordinarii. *ibid.* n. 15.

Præsentatio, Præsentatus.

Quasi possessionem præsentandi dicitur habere, qui alius præsentavit, quod sufficit pro obtrahenda institutione. *Dec.* 12. n. 1.
Quasi possessio præsentandi licet non transeat in hæredes quo ad factum absque nova apprehensione, continuatur tamen in illis quoad effectum, ut præsentatus ab eisdem consequi possit institutionem. *ibid.* num. 2.
Tempus ad præsentandum aliquando prorogari potest. *Dec.* 19. n. 3.
Præsentatus petens institutionem in actu præsentationis excludit quamcumque devolutionem. *ibid.* n. 10.
Præsentatus ex officio venit instituendus. *ibid.* n. 10.
Tempus ad petendam, & consequendam institutionem non est à jure præfinitum. *ibid.* num. 11.
Jus nominandi, & præsentandi ad quævis Beneficia acquiri potest, ex donatione. *Dec.* 20. n. 1.
Præsentatus à Patronis habentibus possessionem præsentandi est præferendus. *Dec.* 24. n. 3.
Ad præsentandum alium Patronus desumere potest novum tempus à die præsentationis non acceptatæ à primo præsentato. *Dec.* 25. n. 2.
Præsentatio à Laicis fieri debet intra quadrimestre, ad differentiam Ecclesiasticorum, quæ progreditur ad semestre. *Dec.* 26. num. 26.
Ad præsentandum, quadrimestre datum, currere incipit à die notitiæ vacationis Beneficii. *ibid.* n. 28. & 29.

Præsentatus à dimidia parte patronorum, si habet gratiam Apostolicam, cum derogatione aliarum vocum, præferi debet, qui sunt præsentandi ab alia dimidia patronorum simpliciter. *ibid.* n. 32. & 33.
In præsentatione per Laicum facta, & ratificata, non potest ipse variare. *Dec.* 26. num. 40.
Maximè accedente juramento de non variando. *ibid.* n. 41.

Privilegium

Urbani II. tribuit Abbatibus plenariam exemptionem, & jurisdictionem quasi Episcopalem in toto territorio. *Dec.* 4. n. 17.
Privilegia à Regularibus obtenta sepeliendi in suis Ecclesiis fidelium Cadavera, sunt intelligenda sine præjudicio jurium Parochialium. *Dec.* 22. num. 26.
Allegans aliquod privilegium, debet illud plenè probare. *Decis.* 22. numero 31.
Privilegia concedentia lunerum emolumenta Ecclesiis Regularium sepelientibus, deducta quarta Canonica, non extenduntur ad funeralia non facta, & ex consuetudine taxanda. *ibid.* n. 6.
Privilegia ex identitate rationis non sunt extendenda de casu ad casum. *Dec.* 22. num. 37.

Possessio.

Ex publicis edictis poenalibus, aliisque publicis actibus prohibitiis probatur quasi possessio privata quo ad jus legendi favore Lectorum Sapientie Romanæ. *Dec.* 5. n. 2.
Possessio precario nomine adepta, non est manutenibilis. *Dec.* 23. n. 7.
Possessio quam quis ex propria persona, ac ratione alicujus dignitatis acquisivit, est omnino independens à facto aliorum antecessorum. *ibid.* n. 10.
Possessionem avocare ad se potest Judex ad rixas, & jurgia evitanda. *ibid.* num. 11.
Possessionis Advocatio penes Judicem non privat possessionem. *Decis.* 23. numero 12.
Possessio non adimitur, nec interrumpitur per sequestrum. *Dec.* 23. n. 17.
Possessio potiori fuffulta titulo, præferenda venit. *ibid.* n. 14.

Probatio.

Probationes per contrarias probationes, ac per sententiam absolutoriam conquassata non habentur in aliqua consideratione. Dec. 14. n. 10. & 11.
 Probationes etiam leves in iudicio manutentionis sufficiunt. Decif. 23. numer. 6.

Processio.

Processiones omnes publicæ, & universales quæ incipiunt in una Ecclesia, & in ea terminantur cum accessu Capituli Collegiatæ, Cathedralitatem indicant Dec. 11. n. 33.
 Ordo in processionibus, quando scilicet unum Capitulum incedit separatim ab altero, arguit distinctionem, & separationem. ibid. n. 36. & 38.

Prorogatio.

Tempus prorogatum patrono instituire debenti dicitur legitimum. Dec. 19. n. 4.

Protestatio.

Omnem consensum concludit. Dec. 4. n. 50.

Proximior.

Sublata sexus differentia proximior, sive Agnatus, sive Cognatus de Jure in emphyteusis renovatione succedit ultimo defuncto. Dec. 15. numer. 12. & 17.

Q

Quarta Funeralis.

Debetur Parocho ratione Sacramentorum, & exequiarum. Dec. 7. n. 7. & Dec. 18. n. 3.

Altera quarta ratione sepulturæ debetur Ecclesiæ tumulanti. ibid.

Ecclesiæ Titularis, licet eidem non solvatur quarta, & non administret Sacramenta, habet semper Jus potentius altero Ecclesiæ Parochialis. Dec. 18. n. 34.

Absolutione quartæ, & ab administratione Sacramentorum jus sepulturæ non semper oritur. ibid. n. 35.

Ex omnibus emolumentis, & oblationibus Ecclesiæ sepelienti factis, detrahenda est quarta favore Parochi. Dec. 22. n. 42. & 43.

Quarta Canonica debetur Parocho etiam contra voluntatem defuncti. ib. n. 47. & 48.

R

Ratio.

Argumentum ex identitate, vel majoritate rationis valde prævalet. Dec. 7. num. 2. & Dec. 18. num. 5.
 Ratione cessante, cessat & dispositio. Dec. 25. num. 20.

Ratificatio.

Æquipollet mandato. Decif. 26. numero 36.

Regulares.

In vim immemorabilis in Processionibus propriam erigere possunt Crucem, etiam si interveniat illa Parochi, vel Capituli. Dec. 16. num. 1.

Jurisdictio à Regularibus exerceri non potest extra ambitum propriæ Ecclesiæ in aliena Parochia, ibidem, num. 9. & 17.
 Exactio pecuniæ à Regularibus facta in delatione Crucis in Cadaverum associationibus non sapit avaritiam, sed fit ratione incommodi, maxime cum illud emolumentum debeatur, sive Crux interveniat, sive non, ibidem, num. 14. & 15.

Regularium Ecclesiæ habent Jus sepeliendi ex Privilegio. Dec. 22. num. 22. & 23.

Non autem ex juris communis dispositione. ibid. num. 24. & 25.

Privilegia à regularibus obrenta sepeliendi in suis Ecclesiis fidelium Cadavera sunt intelligenda sine præjudicio jurium. ibid. n. 26.

Semoto Privilegio Regularibus concessio. jus sepeliendi competit privativè Parochis. ibid. num. 26.

Semoto Privilegio Regularibus concessio, jus sepeliendi competit privativè Parochis. ibid. num. 27.

Regula.

Vigore Regularum Cancellarij mensis Aprilis est reservatus Pontifici. Dec. 8. n. 8.

Regula de Annali loquitur tantum de impetrante Beneficium jam per annum ab alio præcedenter possessum, ibidem, num. 8.

Regulam juris habens pro se dicitur habere intentionem, Decif. 22. num. 30.

X 2 Rela-

Relatio

Est semper facienda ad magis proxima. Dec. 10. n. 5.

Remissoria

Terminus Remissoriarum incipit à die præsentationis. Decisio 6. num. 4.

Reprobatus

In examine per duas vices non perdit Jus ad rem quod tantum ex electione acquisierat, sed admittendus venit ad tertium experimentum. Decis. 1. num. 8. in princ.

Reservatio

Reservatio facta pro Domo, & familia, importat qualitatem familiarem, & de per se consideratam. Dec. 25. num. 13. Limita si sit facta pro hæredibus, & successoribus quibuscumque in infinitum, ibid. num. 14.

Residentia

Canonici, & Beneficiati non tenentur ad localem, & continuam residentiam. Dec. 7. num. 12. Anastasius Presbyter Cardinalis Sancti Marcelli ob non residentiam fuit depositus. Dec. 7. num. 24. & 26. & Dec. 18. num. 30.

Res iudicata

Constituuntur de Jure communi per tres sententias conformes. Decis. 1. numero 7.

Retrotractio

Retrotractio non potest habere locum ubi quis medio tempore jus acquisivit. Dec. 24. n. 10.

Rota

Rotales Decisiones unius causæ de stylo Tribunalis veniunt supponendæ in ejusdem causæ revisione. Dec. 4. n. 13.

Rotales Decisiones normam impostorum judicandi, disponendique præbere solent. Decis. 7. num. 1.

Sacra Rota nunquam, vel raro solet aures præbere instantiæ Expiscatorum Gratiarum. Dec. 13. n. 14.

Decisiones Rotæ Romanæ funditus examinatæ dicuntur habere vim legis. Dec. 15. num. 7.

Sacra Rota in casus ambiguitate solet deferre Judicio Ordinarii. Decis. 23. num. 24.

Sacramentum

Confirmationis suscipere debent initian- di prima tonsura. Decis. 4. numero 26.

Scientia

Resultat ex actibus palam gestis. Dec. 4. num. 47.

Ex actibus particularibus etiam resultare potest. ibid. num. 48.

Præsumitur ex publicatione edictorum, & ex aliis publicis actibus. Decis. 5. nu. 1. Fundans se in scientia, tenetur illam probare. Dec. 26. num. 30.

Sententia

Sententiæ, mediante succumbentis acquiescentia approbatæ, & executioni demandatæ fortius probant in quavis materia. Decis. 4. num. 39.

Lata cum legitimo contradictore facit statum, quoad alios non citatos. ibid. nu. 40. Sententia absolutoria ab aliquo Simoniæ reatu transiens in rem judicatam purgat inquisitum ab omni diffamationis macula. Dec. 14. num. 9.

Sententia Ordinarii constare de Jure patronatus adimit libertatem Beneficii. Dec. 25. n. 25.

Sepultura

Concessio particularis Sepulturæ Episcopis, Canonicis, & Beneficiatis in præjudicium Parochiæ desumitur ex causa conjugii spiritualis; quod habent cum eorum Ecclesiis. Decis. 7. numer. 3. & 11.

Homines ex temperato Juris rigore disponere possunt de propriis Cadaveribus eligendo sibi Sepulturam, ibidem, num. 6.

Catholici regulariter sunt sepeliendi in Ecclesia, intra cujus limites decesserunt. Dec. 18. num. 2.

Quoad Cadaver defuncti absque electione Sepulturæ Jus Ecclesiæ Titularis prævalet juri Ecclesiæ Parochialis. ibid. nu. 5. Defunctus in ea in Ecclesia est sepeliendus, in qua

in qua frequentius divina auditur, & Sacramenta suscepit, si plures concurrant Ecclesie. Decif. 18. n. 15.

Ad acquirendum jus sepeliendi in particulari Ecclesia sufficit habitatio præsumpta. Dec. 19. n. 28.

Jus Sepulturæ, quod acquisivit Ecclesia Titularis, non amittitur ob non residentiam. ibid. num. 31.

Jus Sepulturæ à solutione quartæ, & administratione Sacramentorum non semper argui potest. Decif. 18. numer. 35.

Pro Ecclesiastica Sepultura, & pro officio, quod in humanis corporibus impenditur secundum Canones nihil recipi debet. Dec. 22. num. 11.

Jus sepeliendi differt à jure funerandi, ibid. n. 46.

Sequestrum

Non privat possessione. Decif. 23. num. 13.

Simoniacus

Diffamatio levis de Simoniacæ labe post gratiæ concessionem non valet retardare illius executionem, maxime in odium Expiscatorum. Decif. 13. num. 7. & 13.

Sententia absolutoria à Simoniacæ reatu transiens in rem judicatam eradicat omnem diffamationis maculam. ibid. num. 8.

Ad inducendam Simoniacæ diffamationem, quæ valet Beneficiorum assecutionem impedire, non sufficit sola inquisitio, sed requiritur sententia judicis rite, & rectè lata. Dec. 14. num. 7. & 8.

De Simoniacæ reatu inquisitus, & absolutus per sententiam transactam in rem Judicatam, remanet à quacumque diffamationis macula absterfus. ibid. num. 9.

Solutum

Ad solutum inducendum omnia debent æquiparari, & probari in casu, de quo agitur. Dec. 24. n. 7.

Status

Ultimus in qualibet materia est attendendus, principiumque rectè arguitur ex ultimo statu, Dec. 4. num. 43. & Decif. 12. num. 17. & Decif. 26. numer. 25.

Ultimus status Beneficii, quando agitur inter provisos super validitate provisionis, est attendendus. Decif. 8. num. 6.

Status ultimus, ut excludat antecedentem, debet esse ita concludenter probatus, ut nullam pati possit dubietatem. Dec. 24. nu. 24. Ultimus status ex documentis certis, & univocis, non autem incertis, & æquivocis deducendus venit. Decif. 24. nu. 24. & 25.

Statutum

Statuta contraria juri, & Constitutionibus Apostolicis sunt invalida, licet autoritate ordinaria confirmata. Dec. 3. num. 3.

Prohibens filiis legitimis natis ex illegitimo Parente consecutionem Beneficiorum non dicitur contra Jus, sed præter, & ultra illud. ibid. num. 7.

Contrarium tamen num. 8. & 9. ubi de filiis Infidelium, & Maurorum.

Conditum à Capitulo, & ab Episcopo confirmatum circa Beneficiorum provisiones non extenditur ad provisiones Apostolicas, Dec. 3. n. 11.

Statuta circa provisiones Beneficiorum, ut Papæ valeant legem imponere, Apostolicæ confirmationis roboratione indigent. Dec. 3. num. 13. & 20.

Statutum Cleri Romani capit. 4. respicit solum depositum Cadaverum, non autem eorum Sepulturam. Dec. 18. num. 36.

Subrogatio

Subrogatio gratiosa, ex æquitativa Juris mente semper indulgetur superstiti colliganti. Decifio 14. numer. 1. 2. & 19.

Subrogatio gratiosa in vim Regule 29. Cancellar. de subrogand. non importat novi Juris acquisitionem, sed remotionem novi obstaculi. Ibidem, num. 3. 4. & 6.

Subrogatio gratiosa in concursu ad Parochialem non est concedenda diffamato de Simoniacæ crimine. ibid. n. 5.

Intellige, ut num. 7.

Ad effectum obtinendi subrogationem sufficit Jus quæsitum, quod ex gratia Apostolica resultat. Dec. 14. numer. 13.

Ad obtinendam subrogationem requiritur, ut lis sit super titulo Beneficii. ibid. nu. 16. 18. & 20.

Secus esset si in causa ageretur de præjudicio tertii, scilicet Patroni præsentantis, vel Ordinarii conferentis, ibid. num. 17.

Succeſſio, Succellor.

Succeſſori in dignitate competit manutentio
ex ſola poſſeſſione antecelloris. Dec. 23. n. 3.

Suppoſitum.

Ceſſante ſuppoſito ceſſat etiam quodecum-
que ſuper illo diſpoſitum eſt. Dec. 4. n. 49.

T

Tempus.

EX lapſu temporis omnia præſumuntur ad-
impleta, concurrente maximè obſervan-
tia, niſi contrarium probetur. Dec. 4. n. 22.
Tempus prorogatum Patrono inſtituere de-
benti dicitur legitimum. Dec. 19. num. 4.

Terminus.

Ad reprobandum non debet eſſe longior
termino ad probandum. Dec. 6. n. 5.

Teſtis.

Deponens abſque Juramento non præbet
adminiculum veritati, maximè quando
adſunt alii teſtes contrarii cum Juramento.
Dec. 10. nu. 5.
Teſtibus deponentibus de eorum credulita-
te, & opinione de jure non deferitur. Dec.
11. n. 27.
Dictum Teſtium regulatur à ratione,
quam reddunt. Dec. 16. n. 29.
Dictum Teſtis eſt attendendum, quoties iſte
aliquam utilitatem non ſperat. ibid. n. 30.
Teſtes quomodolibet inducti in Judicio ma-
nutentionis ſufficiunt. Dec. 23. n. 5.

Translatio.

Vide in medio.

Tribunal.

Epilcopi Tribunal erigi poteſt in quolibet ſua
Dieceſis loco non exempto. Dec. 11. n. 26.

Tutor.

Tutor exercere dicitur omnia jura pupillis
Dec. 26. num. 34.

V

Vacatio.

Magna verſatur differentia inter caſum
Sedis Apoſtolice vacantis, ac caſum
vacationis Sedis alterius inferioris collato-
ris. Dec. 8. num. 7. 8. & 9. ubi differentia,
quæ inter unum, ac alium caſum adest.

Valor.

Per non exceſſum juſtificatur ex locatio-
nibus fructuum Beneficii. Decifio 8.
numer. 1.

Verbum.

Dictio nihil omninò eſt generaliter negati-
va, adimitque è ſubjecto omnem qualita-
tem. Dec. 4. num. 4.
Sub nomine *Pertinentiarum*, & verbis
pleno jure, omnia jura temporalia, & ſpi-
ritualia continentur. ibid. n. 6.
Poffis, & ſimilia, cum ſint facultativa, non
inducunt neceſſitatem. Decif. 6. num. 18.
Alia importat ſimilitudinem cum expreſſis,
quibus cum copulatur, ibid. numero 21.
Nullius appoſitum in Brevibus Apoſtolicis
Sacrarum Congregationum, vel aliis Apo-
ſtolicis proceſſionibus, & directis Abba-
tibus, arguit in eis juſriſdictionem quaſi
Epilcopalem. ibidem, numer. 33.
Verba, *qua ad bene eſſe, & ad majorem cauſe-
lam* proferuntur nullum irrogant præjudi-
cium. Decif. 4. num. 53.
Verbum *del tutto* in translatione alicujus rei,
indicat omnimodam, ac perpetuam antiqui
ſtatus privationem. Decif. 11. num. 19.
Verbum *familia* eſt verbum civile, Dec. 16.
num. 8.
Verbum *pradiſta* importat relationem ſupe-
riùs recensitam. Decif. 16. num. 4.
Verbum *pradiſta* non importat relationem
ad omnia ſuperiùs recensita, quando inter
illa diverſa ineſt ratio. ibid. num. 5. & 6.
Verba *per il paſſato* quomodo importent di-
verſitatem temporis, in quo teſtis vidit,
aut de eo audivit. Decif. 16. num. 39.
Verba in Papæ diſpenſatione appoſita, &
delegato directa, *purboritate noſtra con-
feras, & aſſignes*, important illam in ſor-
ma gratioſa, & à ſui principio dicitur per-
fectiſſima. Dec. 20. n. 5.
Verbum *familia* aliquando ſtat confeſſi-
vè

vè ad vocationem hæredum, maximè stan-
te dictione universali quorumcumque.
Dec. 54. n. 4.
Verbum *familia* importat prædilectionem li-
næ masculinæ, ibid. num. 5.
In sensu tamen amplo, & per posterius
comprehendit etiam fœminas, ibid. n. 6.
& Dec. 26. num. 17.
Verbum *familia* aliquando stat potius ad de-
signandam originem hæredum, quàm ad
restringendam dispositionem ad solos agna-
tos. ibid. num. 7. & 8.
Verbum *familia* comprehendit aliquando fœ-
minas, etiam in casu veræ agnationis.
Dec. 26. num. 15. & 21.
Verbum *eiusdem* est repetitivum qualitatis
superiùs expressæ, ibidem, numer. 16.

Vicarius.

Electio Vicarii Capitularis Sede vacante ex
gremio Capituli, ac Præbendæ Theolo-
galis sunt signum Cathedralitatis. Decis.
11. num. 34. & 35.
Vicarius perpetuus Ecclesiæ Lateranen. ha-
bet suam curam distinctam, & separatam.
Dec. 22. n. 52.

Vicarius non habens speciale Instrumentum
procuræ Episcopi donationem juris patro-
natus favore alicujus factam approbare non
valet, Dec. 24. num. 6.

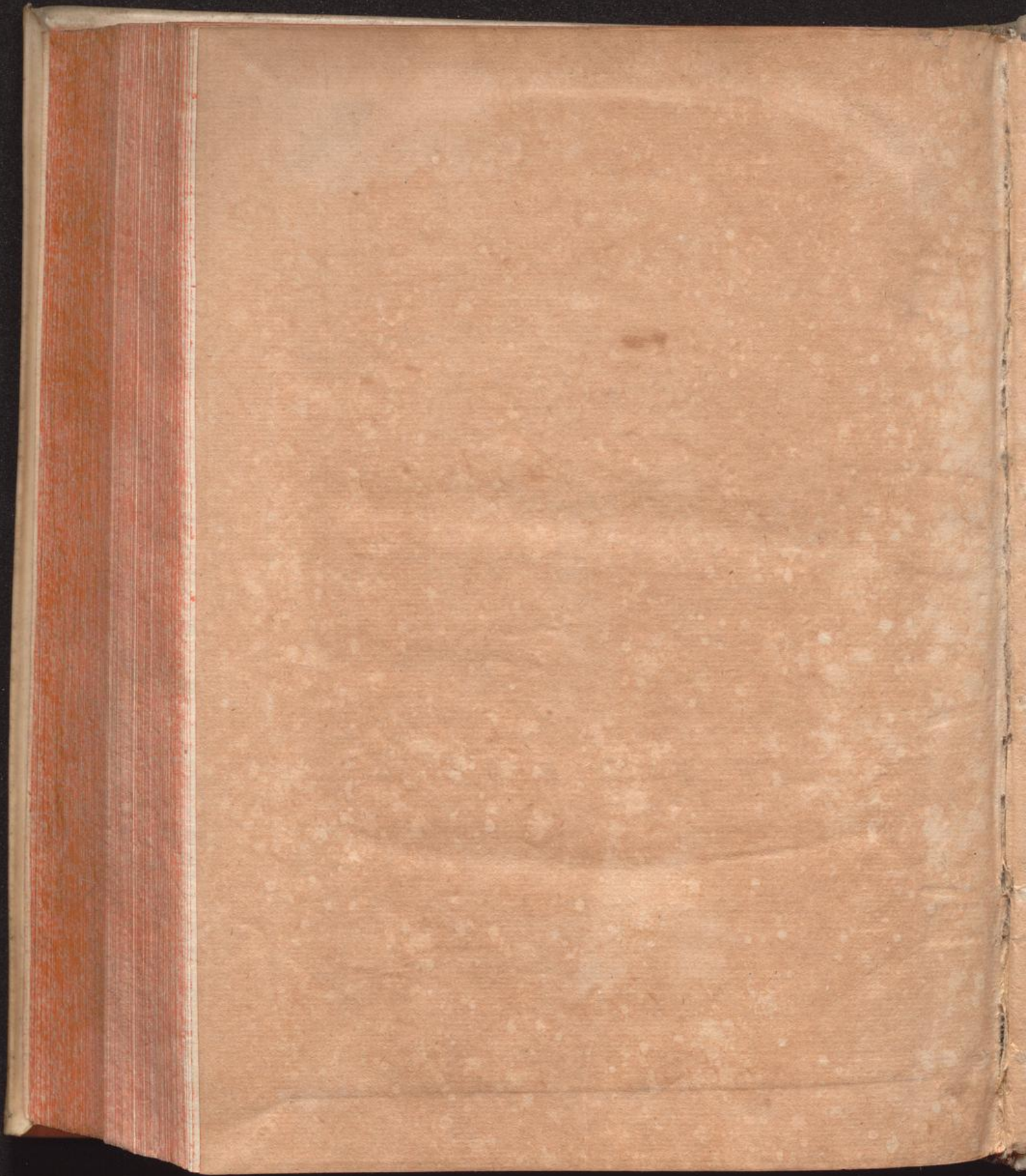
Vocatio.

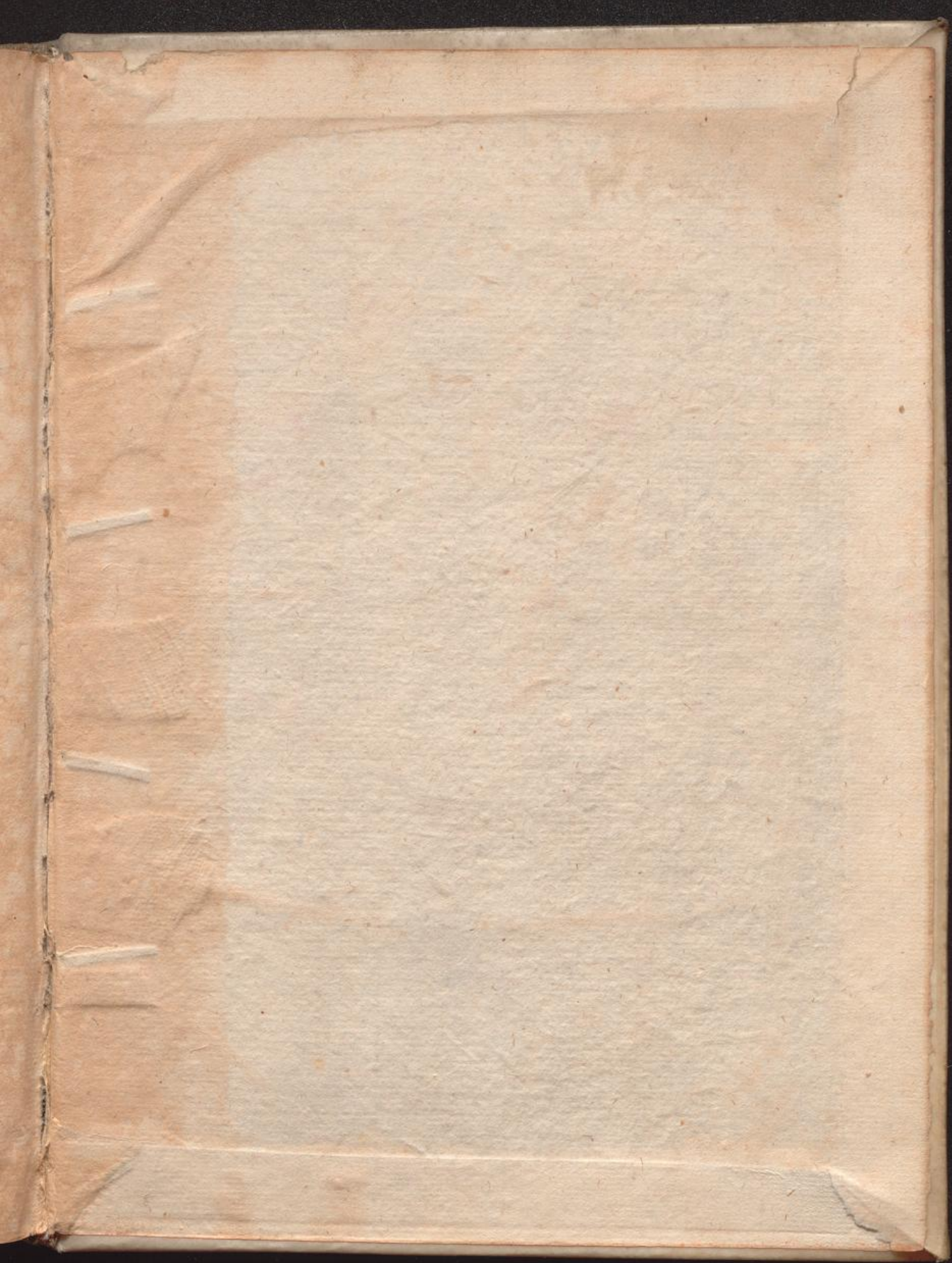
Vocatio *hæredum*, & *successorum quarum-
cumque in infinitum* importat tractum suc-
cessivum usque ad continuationem sangui-
nis, etiam per viam cognationis. Dec. 25.
n. 11. & 12.
Vocatio *seniorum* cum adjuncto *eiusdem*, vel
talis familia inducit contemplationem
agnationis, cum exclusione fœminarum.
Decis. 26. numer. 12. 13. 23. & 24.

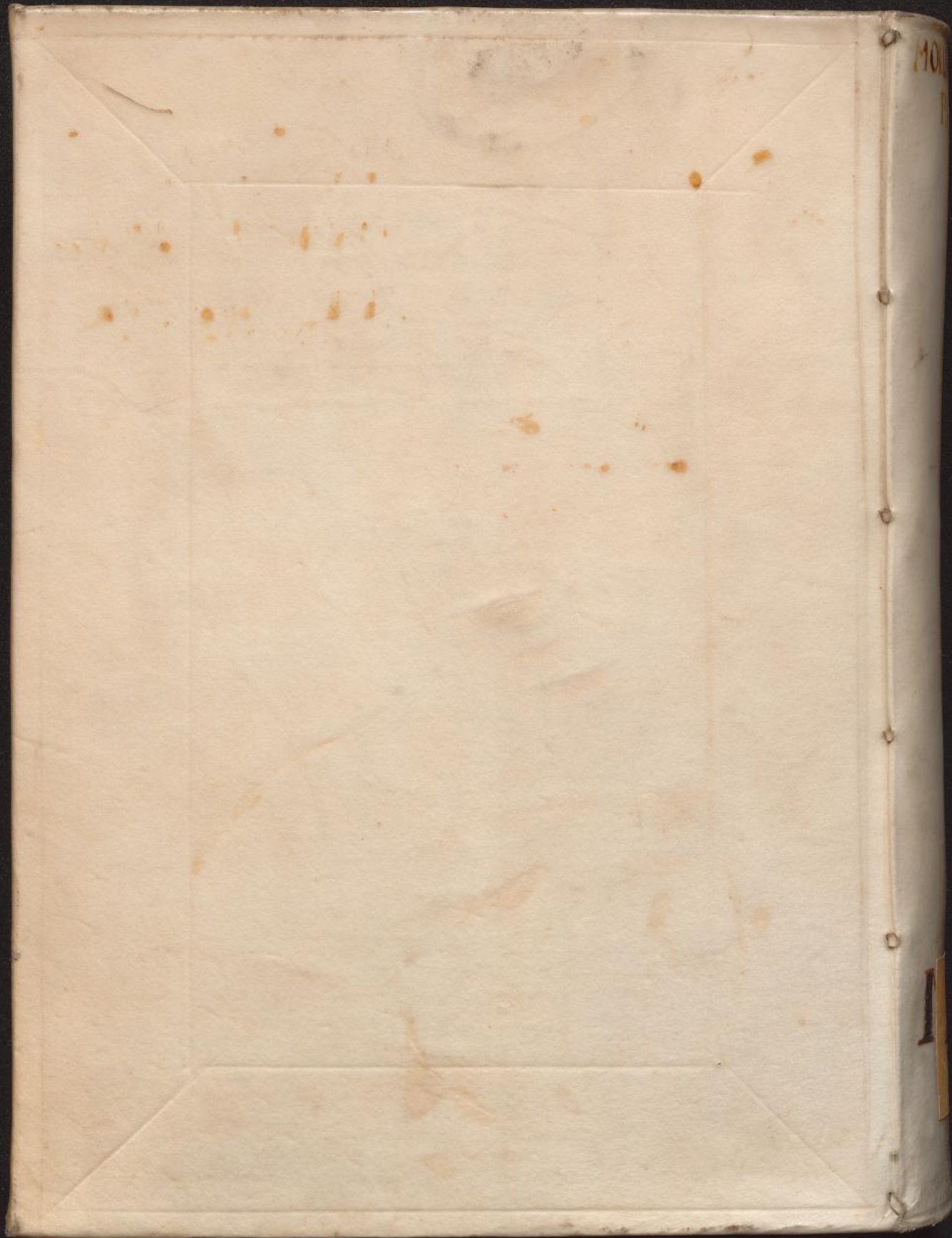
Voluntas.

Ultima defunctorum voluntas in ea parte
in qua prohibet eorum corpus humari sine
honorificentia, non est executioni deman-
danda, etiam si sit consuetudo contraria.
Decis. 22. numer. 4. & 5.
Voluntas, sive dispositio defunctorum omni-
nò est servanda. ibidem, numero 41.

F I N I S.

MONACEUM

Pars 3.

Th
4790